This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

HDI
HW 2P0G T

KE3A3(a)

MAGAZINU ISTORIKU

ПЕНТРЪ

DACIA

Сѫвт Редакціа

АЪІ

А. ТРЕБ. ЛАЪРІАНЪ

Проф. de Філософіе ын Колеціѫ Naţionaл,

ші

NIKOЛ. БЪЛЧЕСКЪ.

Томъл II.

БЪКЪРЕЩІ.

Къ тіпарніа Колеціілзі Naţionaл

1846.

KE 3673 .B3

ISTOPIILE

Domniaor Църїі Рѫмънещї

de Kostantin Кънitanъл. (чртаре)

Domniea Dъкъi Bodъ л. 7182.

Dъка Bodъ вine Domнй.— Dъка Bodъ se вeвeце ca адѫ вoиарїй прiвeцї кѫ сiла.— Dъка Bodъ se дuce кѫ тmпъратъл ла Kазачї.— Dъка Bodъ трimite ла прiвeцї кѫ жтръmтnt se вie.— Xpizea Bistierъ крede ce Dъка Bodъ шi вine тn царъ.— Dъка Bodъ отоаръ трeї вoиарї.— Stpoe Bopniнъ шi Padъ Dъdeскъл вътimeскїръ de Dъка Bodъ.— Търчїй перцъ ла oaste тn царa Лeшaскъ кѫ Dъка Bodъ.— Dъka Bodъ тaie тn кънitaл ла Kodpieaшї тn тънie.— Xpizea Bistierъ вine den oaste тn царъ съ гъteaзкъ хaрачї.— Чнтъ кuтnaлiть аѫ fostъ тn aчeстъ an.— Dъка Bodъ тnside ce Kantakoзinї ла Кълъраш шi тї лaзъ царъ.— Бeaдi Пaл шi Графъл Чaкї Iцфaн шi aлцiї прiвeцeскї ла Търчї.— Aнaфi Кpaнъл тpiмite neaтeшї тnpotiвa Бeaдiї ла Търчї.— Бeaдi Пaл тn Edipъл moape.— Hentpu че s'aѫ тnвръжвit Бeaдi кѫ Кpaнъл.— Бaнфi Denem i se тae кaпъл.— Dъmitpaшкъ Bodъ Moлдoвeaнъл тaкъл, шi вuп ce Antonie Bodъ Poset.— Dъка Bodъ перце ла oaste тn царa Лeшaскъ.— Oзnъцъл Dъкъ Bodъ шi ла лaї Antonie Bodъ ла Iaшї.— Търчїй, Тътаръ тnкuпцuръ ne Лeaшї.— Лeaшїй фак шапцирї тnпрежтр.— Лeaшїй фак пaче кѫ Търчїй.— Dъка Bodъ кѫ чinste se тutoapче ла экaтв.— Dъка Bodъ тnoeце Domniea.— Dъка Bodъ перце кѫ Търчїй ла Чexpiп.— Dъка Bodъ кар перце ла Чexpiп кѫ Kapaмuстафа Biзipнъл.— Търчїй бaт Чexpiнъл.— Aѫ вenit Mc-скaлїй ла Чexpiп вiтежaще.— Пapaвхiва Бoлiцeaнъл фт прiнѫ de Dъка Bodъ.— Лaзкapaкe Sиътaрѫ тa тnкide Biзipнъл.— Pадъл Логофът Крецu-лeскѫ фuце ла Apдeл.— Шървaп Логофът фuце ла Търчї.— Шървaп Ло-гофът кѫ Domniea шi Dъка Bodъ перце ла Moлдoвa.

Dъпъ че se mazълi Грiгopie Bodъ, кът saѫ skpis тndърът, вeni Dъка Bodъ кѫ Kantakoзinїй боиарї дела Цapiгpad, (къ чнїй ера sъргънї ла Kpit,) каре вiiндѫ ла скaчn гъsiръ царa кап търбъратъ, o seamъ de во-иарї фuцiцї тn царa търчeaскъ, кът maї тndърът am skpis, алтъ seamъ de боиарї фuцiцї пеп тънцї, нар oaмeнiї чeї прощї нар фuцiцї пеп пъдърї, пеп тъn-

цѣ, (пентрѫ о веаste че венise кѫ вор ѕѫ роѳеаскѫ цара Тѫтарѫ.) Чі Дѫка Водѫ аѫ фъкѫт кърцѣ de паче, ші аѫ трimis ѧn тоате латѫріле църѫ, кіемѫndѫ пре тоцѣ ѕѫ віе ла каселе лор фъръ пічі о фрікѫ. Трimiѕаѫ ші ла боѧрій прівецѣ ѕѫ віе, чі п'аѫ венit de ачеа датѫ; ѧр боѧрій каре ера ѧn царѫ пен мѧнцѣ, тоцѣ ѕаѫ ѧковорѫт пе ла каселе лор, ші аѫ терѕѫ de ѕ'аѫ ѧнкinат Domnѫлѫї. Кіелѫзітаѫ Дѫка Водѫ ла Поартѫ de аѫ адѫѕ ші пе боѧрій чеї ѕѫргѫніцѣ ла Крit de Грігоріе Водѫ, карій пе ла каселе лор аѫ вinit. Dар тот пѫ ѕѫ одіхпеа пентрѫ боѧрій чеї прівецѣ вѫzѫndѫ кѫ пѫ вin, чі аша ѕ'аѫ ѕфѫтѫit кѫ боѧрій лѫї, ка ѕѫ трimiцѫ ѕоѧ ла Краѧѫ Арdеалѫлѫї, ка ѕѫї dеа ѕѫї адѫкѫ фъръ воеа лор ѧn царѫ. Ші алеѕерѫ пре Първѫл Логорѫт, фечор лѫї Дрѫгічі Ѕпѫтар, дел трimiѕерѫ ѕоѧ. Карелє трекѫndѫ пе ла Брашов, ші гѫѕindѫ пре Неагѫл Бап ші пре Ілie Арташ, кѫ пріетешѫгѫл Ѕаѕілор, че ера маї марій четѫцій Брашовѫлѫї, леаѫ фъкѫт мѫлт вал, ші ѧѫ ші ѧнкіѕ. (dар фііndѫ фъръ щіреа Краѧѫлѫї, леаѫ венit Ѕаѕілор печinсте, ші ѧѫ ѕлобозіт.) Щі трекѫndѫ Първѫл Логофѫт ла Краѧѫ, ші мѫлте амеѕтекѧndѫ, аѫ трimіѕ Краѧѫл de аѫ кіемаї пре боѧрі ла дѫпѕѫл, ші леаѫ ѕпѫѕ кѫї пофтѣце Domnѫл ѕѫ меаргѫ ѧn царѫ; ѧр Бапѫл Геогге Бълеапѫл маї вътрѫп de алцій фііndѫ аѫ ziѕ: de еѕте воеа мърій ѕале ѕѫї dеа легацї, аша вор мерце, ѧр de вое пѫ; ші ѧрѫшї de ѕокотеаще мъріа ѕа, кѫ фак вре о пагѫбѫ църѫ Арdеалѫлѫї, ѕѫ факѫ вine ѕѫ ле dеа карте de кале, ші ѕѫ вор дѫче ѧn алте църі. Ачеѕтеа ші алтеле ка ачеѕтеа ѧѫzіndѫ Краѧѫл, (фііndѫ ші от бѫп,) леаѫ ziѕ: кѫ de вое de вор вреа, ѧр пѫ ѕіліцї; кѫ пічі вот

stріка noї (zіче) обічеиъл чел въіръп ал църълор, съ въ дът фъръ вое съ терцецї. Дечї наў злобозіt de saў dъs фіеще каре пре ънde авеа razde; нар Ыървъл Логофът лъъndъшї ръспънsъл, къ пъї ва da пре ачеї воиарї съ теаргъ фъръ воеа лор, s'aў ънторъў ла Domnў ындърът, ші трекъndў нарпа ачеea аша, ші вііndў пріmъвара наў venit порънкъ Dъкъї Bodъ съ se гътeaскъ съ теаргъ къ ътпъратъл ла цара Къзъчeaскъ, ші s'aў dъs. Атънчї аў лъat ътпъратъл Леdіжпа, Хъmanїї ші алте четъцї, ші аў ровіt цара фоарte, къt зічea тоцї, къ ва рътъпea de акъm ınainte ачел пътънтў пъstінў. Ші s'aў ънtорsў despre тоатпъ чінешї ла цара лъї, nestъndъле nimenї ънпотрівъ. Dънъ че аў venit Dъка Bodъ ла скаън, нар пъ se odіхnea пентръ воиарії прівецї, чі аў фъкът кърцї de iznoавъ къ жърътънтў ші аў trimis de'ї кіema, зікъndъле: съ пъ se teamъ de nimік, нічї de Kantakoziniї. Кънчї еї ле ера връншташъї лор, de кареї съ temea воиарії прівецї, къ аsкълънdъї Dъка Bodъ sпре ворвеле челе реале, ле ва фаче вре ън ръў, пismъindъї ші вінъindъї къ патima че аў лъat дела Грігоріе Bodъ, съ фіе fost дела ачецї воиарї. Dар грешіea, къ п'аў fost дела ачена, чі авеа Грігоріе Bodъ пismъ пре дъншъї de мълте ънеле алтеле, чеї зічea шіїї фъкъse ın Domnіea dentънў. Ші ел ка ън ом de пекаz, апъкъndў нар пътереа ла тънъ, аў фъкът къ дъншъї че аў врът, наў ınкіs, наў вътът, наў пръdat, наў dat ла пedense, нар пъ наў оторът. Da ачasta лъъndў цііпцъ віne Dъка Bodъ, ші въzъndў ші пре Kantakozini, къ съ ınълца ші съ търескў, ші пофteскў пре Domnў съ факъ челе пекъвііпчoase, леste воеа ші леste пътінца лъї, ın

оарече кіп пъї ведеа къ окї кърацї; ші, кът am zis маї съs, de iznoавъ аў skpis Domnъл къ жърътънтъ despre партеа лъї, ші Kantakoziniлор ънкъ леаў zis de леаў skpis despre партеа лор, кът de ачелеа че леаў фъкът Грігоріе Bodъ, пъ вор бъпзі пре дъпшъї ън веачї, нічї вре о жъдекатъ пъ вор черка, кънoskъndшї ші еї къ а лор кънощінцъ прічініле пентръ каре наў nedensit Грігоріе Bodъ, нар пъ din ндemnареа воярілор. Ші аша дъкъndъse кърціле ла воярї, ън мълтъ вокоteалъ аў фost, съ віе аў съ пъ віе. Ънsъ Xpizea Bistiep, цінеріле Бълеапълъї, заў ънпредінцат ші аў venit къ тоатъ каsa лъї, (пентръ къ ші Stpoe Bopнік venise маї наinte, ші se афла ън чinste ші ън паче,) ші Xpizea вindъ, къ чinste л'аў пріimit ші аў авъt паче; нар Бълеапъл къ фіесъў ші къ алцї боярї маї ръmase пъп ла апъл, ші апої аў venit. Ънтръ ачастъ врсаme аў оморът Dъка Bodъ 3 боярї, Папа Bistiep, Neroiцъ Bistiep, Boїко Postелнік, пъръпdъї ачестъ Boїко Postелнік, къ фак sфat съ фъгъ ла Търчї, ші se пъраскъ пре Domnъ de ръў, ші алтеле, ші skoцъndъї ла Diван, лі s'аў ръспънsъ съ пзаръ. Ші ънтро noапte аў ешът Dъка Bodъ ла мънъstipea лъї sфeti Geopгie de заў dъs къ sлъжіторї de наў skos den temniцъ, ші denaintea порцїї наў съгръmat ші пре пъръцї ші пре пъръшъ. (Зік унїї, каре ші еў am аъzit den гъра унор оameнї фоарte de кредінцъ, къ пре Папа Bistiep, фратесъ Міхаї л'аў пърът, чі орї къm аў фostъ, еї аў лъат тоарte кътплітъ). Ънтръ апъл dentърў ал Dъкъї Bodъ, фііndъ ънкъ певеніцї воярії den пребеціе, Бапъл Георге, фіесъ Івашко Логофът, цінерізъў Xpizea Bistiep, ші алцїї, se ънтъмплase de venise Stpoe Bopнік маї на-

inte ѧn царъ лa Domnѫ, шi'л пpiimise вine; dap Пo-steлaпiчeщi чe epa atѧnчi пpe лъпгъ Domnѫ кpedinчoшi, aѫ вpѧt sъ фakъ пeвoe aѧi Stpoe Bopnik, шi Padѧaѧi Dѧdeskѧa, чe epa цinepe aѧi Геopге Baнѧл Бълeaпѧa, шi aiна skoaseръ o тъpтѧpie minчinoasъ тъpтѧpisindѫ кѧm къ л'ap фi тpimis вoнapiй пpiвeцi кѧ къpцi лa Stpoe Bopnik шi лa Padѧa Dѧdeskѧa, шi ѳфpedeлaindѫ ѧn чomar, zikъndѫ къ akoлo aѫ фostѫ къpцiле, пpe kapeле dѧkъndѧл лa Dѧka Bodъ, шi eл aѧzind ka aчestea, aѫ inkis пpe aчei вoнapi пъпъstѧiцi, шi skoцъndѧi лa Diвan, шi eшъndѫ тъpтѧpia minчinoasъ, saѫ тъпiнat Domnѧa шi тѧлte nedense лeaѫ фъkѧt вoнapiлop aчestopa, maї въptos къ пpe Dѧdeskѧл л'aѫ тѧnчit кѧ хiaръ apsъ пpe пientѫ, пъпъ лъпгъ тoapte. Deчi пeп чet doвedindѧse, токта шi лa Domnѫ, къ aѫ fostѫ minчiнi шi indempъtѧpiле aлtopa чe лeaѫ fostѫ вpъжтaшi, иaѫ sлoвozit, шi tpeкъndѫ кътъва вpeame, иaѫ шi чinstit, шi пѧmaї askѧлta minчiнpiле лesne. Чi лa aчeste kazne шi цaтeле, epa Nika дeла Гpъдiще Apтaш тape.

Ѧntpѧ aлdoiлea an aл Dѧkъї Bodъ иap aѫ фъkѧt Tѣpчiї гътipe de oaste ѳпpe цapa Лeпшaскъ, лa Бap, лa Zвapaж, лa Tpътвoвлea, шi лa aлte чeтъцi, шi aѫ mepѣ шi Dѧka Bodъ лa oaste, чi пѫцin фoлos aѫ фъkѧt Tѣpчiї de чeтъцi aѫ лѧat, пѧmaї poвi пe den aфapъ aѫ фъkѧt, шi aѫ лѧat тѧлцi. Ѧntp'aчeastъ къ-лѧtopie a Dѧkъї Bodъ, лa ѧn копак чe aвea ѧn цapa Moлdoвei, гpъвindѫ ѳe tpeакъ zaxapaoa kodpѧл шi пeпѧtъndѫ de плoї, шi de пopoae, шi de фpънтѧл кapълop, вiindѫ ѧn къпitan дeла тapцine, каре epa iѳпpaвnik пpe кapъ, шi snѧindѫ Dѧkъї Bodъ къ s'aѫ фpънтѫ кapъле, шi пѧ пot tpeaче kodpѧл, aѧta saѫ

mъniat de tape, кът ındatъ aў ns de ıaў tъıat kanъл; avestъ фел de mъnie avea Dъka Bodъ. Deчї врындў Dъka Bodъ съ se ıntoapkъ dела oaste, biindў времea харачълъї, aў tpimis пре Xpizea Bistiep маї наїnte ın царъ, съ факъ рындъıала харачълъї съ se стръпгъ. Aїчea ın царъ ера лъсацї Каїmакамї: Stpoe Bopnik, Padъл Крецълескъл, Вълкъл Bistiep, каре фъцindў den лок ın лок de фрika чъmeї, (къ ıntp'aчea варъ ера ın toatъ цара,) ıaў гъsit Xpizea Bistiep пре Каїmакамї ла Фънтъneале, ші аколо aў фъкът ашъzъmънt de харачї; ıap desпре toamnъ biindў ші Dъka Bodъ дела oaste пекътezындў съ меаргъ ла Бъкърещї пентръ чъmъ, saў dъs ла Кокоръщї, аколо пънъ ла боботeazъ aў шъzът, дечї saў dъs ла Бъкърещї къ въ потолise чъma. Deчi dap ла Кокоръщї ıпкъ фiindў, пъ щіў че aў aъzit Dъka Bodъ, къ ımвлъ Kantakozinїї ımпотріва Domnieї, чі пре къцї s'aў ıntъмплат ачії лъпгъ ел, ıaў ınkis, ıap Шърban Sпъtap ера ла Дръгъпещї, чі aў tpimis пре Dposъл Sъpdap, ші пре Георгіцъ Къпitan Чъdin, de л'aў лъat ın zioa de sфeti Nikолае, ші л'aў dъs ла Кокоръщї; ла Міхаї Sпътар ла Філіпещї, aў tpimis пре Sокол Логофът ші л'aў прinsў, dap леаў скъпat ші aў трекът ın цара Ўпгъреаскъ. Еле аша съ aъziea къ ва съї отоаре, dap Dабіжоае soакра Dъkъї Bodъ ші Doamnъsa aў stътът таре непръ дъпшъї, ші ıaў зловozit, dap съ ръnise inima лор ші съ ръчise desпре Domnў, къ ın чea dъпъ ъртъ aў фъкът ръў Dъkъї Bodъ, прекът istopia маї nainte ва аръta. Dъпъ че aў venit Dъka Bodъ ın Бъкърещї, den Apdeaл aў превeцit Беldi Пал ші Чакі Грофъл ші алцї боıарї Ўпгурї, ші aў трекът ла Търчї, съ пъразкъ пре Апафі

Mihaĭ Krarъl Ardealъlъĭ, de mъlt҃ ce zicea eĭ kъ lea҃ fъkъt nedreptate. Karĭ ımpreъmъndъse kъ Dъ-ka Bodъ, ші ıntrevъndъl de sfat, lea҃ zis sъ nъ tearгъ la Tъrčĭ kъ sъnt rъĭ, ші mitarnicĭ, ші nъ vor folosi kъ dъpъsъĭ, ші maĭ mъlt҃ va ıntea o ца-rъ kъ Krarъl lor, de kъt eĭ singurĭ, čĭ ĭ ındemna sъ rъtъe lъngъ dъnsъl, ші sa҃ pače sъ fakъ kъ Krarъl ші sъ se ıntoarkъ la kasele lor, sa҃ de aičea sъ čerče pre Tъrčĭ kъ skrisorĭ, sъ vazъ če rъspъnsъ҃ vor lъa, ші ne ačela sъ urmeze ; dar n'a҃ vrъt ničĭ kъm, čі a҃ nъrčes de s'a҃ dus la Цarigrad. Iar Apa-fi Mihaĭ Krarъl kъ čeilalцĭ voiarĭ, a҃ gъtit nъr mare desnre toatъ цara, ші a҃ trimis voiarĭ marĭ la Tъrčĭ, ımpotriva Beldiĭ ші a lъĭ Čakі, kare ші kiel-tъindъ҃ banĭ, ші nъrъndъĭ de rъĭ ші fikleniĭ цъrъĭ, na҃ bъgat Tъrčiĭ la Edikъle, ші Beldea akolo ш'a҃ sfъršit viaцa, nar Čakі Iшfan a҃ skъpat de akolo tъrzi҃, ші pre aičea a҃ trekъt ші s'a҃ dus ın цara Ungureaskъ de sus, (kъ avea ші akolo toшъĭ ;) nar pre Beldioaea o a҃ ınkis ıntro vetate ın temniцъ, ші akolo ш'a҃ sfъršit viaцa. Pričina ačasta a҃ fost҃, kъ fiind҃ un voiar-mare anume Batfi Deneш, kare-le era kъmnat kъ Apafi Mihaĭ, цinea amъndoĭ doao sъrorĭ, ші ıntъmplъndъse de se fakъse počagoш de kъrъnd҃, decĭĭ se trъfise, se mъrise, ші fъčea ші zalъmъrĭ цъrъĭ ; nar Beldi Pal fiind҃ ші el voiar mare, ші vъzъnd҃ mъndria lui Banfi Deneш, al nizmъa, ші nen vet nen vet na҃ gъsit kъteva bini, kare era ımpotriva pravililor цъrъĭ, ші kъ voea Krarъlui strъngъndъšї gloatъ den toatъ цara, na҃ arъtat toate binile ınaintea цъrъĭ, ші цara l'a҃ gъsit kъ

трівъе се моаръ дъпъ правіліле лор; ші ындатъ аў лъат Белдеа карте дела Крањл ші дела царъ ка съ'л омоаръ, ші аў трімis деграв пе пеще катане ла четатea юнде ера Банфі Денеш, ші леаў порънчіт ын чas че вор sosi съ ынкъе четатea, ші съ'ї tae капъл, ші de ap ші вені чінева пре ъртъ съ'л слобоазъ, съ нъ deskiзъ четатea пъп нъ'л вор тъя; ші аша аў фъкът, наў тъат капъл. Чі Кръяsa пещіindў de ачestў sфat, ын ъртъ прinzъndў веaste, s'аў dъs ла Крањл плъпгъndў ші ъчігъndъse, л'аў фъкът de аў фъкът карte съ нъ'л омоаръ, ші деграв аў трімis картea ла четатea ачeea. Dар нъ наў лъsat съ ынтре ын четате кът s'аў zis маї sъs, пъпъ аў оморът пре Банфі, къ ынкъ ера віў кындў аў sosit олачіі дела Кръяsa; dар Белдea ынвъцъndў ынтр'алтў кіп п'аў фолosit нimік. Дечї dentр'ачasta s'аў ацъцат мъniea Кръієї аsънра лъї Белdi Пал, ші пеп чет плекase пре Крањ se омоаръ пре Белдea ші пре Чакі, карії фъкъse ындemпътъръ de моарtea лъї Банфі кътпатъsъў. Ачestea въzъndў Белдea къ аї лъї аў фъціt ла Търчї ка съ гъseaскъ фолos, dар п'аў гъsit, чі кът ам sкрis маї sъs, ш'аў піerdът віаца ын stреіпътate, ші жънъneasa лъї ын ынкisoape, ші kasa лъї ын жаф; къ аў фъкът (дъпъ обічеюл лор) tot че аў авът ел sate, четъцї, авъціе, ын треї пърцї леаў фъкът, чі доаъ пърцї леаў dat фечорілор, къ авea доі, нар a треіа парte каре аў sокotіt a Белdi Пал, о аў лъat цара, ші леаў dat къї аў врът.

Ынтр'ал doілea an ал Дъкъї Bodъ аў mazъліt Търчіі пре Дъmitрашко Bodъ Domnъл Молdовіі, ші аў лъat Domніea Antonie Bodъ Poset, каре'ї зічea Кіріцъ Драко, карелe авea ын фечор аічea ын царъ ла

noĭ, ші аѫzindѫ de tatѫsѫѫ къ saѫ Domnit, тѫлтѫ аѫ плѫnsѫ, пророчindѫ къ плѫnsѫл реалеле че вор сѫ пацъ пре ѫрмъ, прекѫт аѫ ші фostѫ, къ ла орѫndѫеліле лор сѫ вор скріе. Чі dap Грек фііndѫ, пѫ ш'аѫ лѫsat фіреа че аѫ тоцĭ Гречіĭ, чі dака аѫ ѫnчetat Iopdake Беĭzdadea den плѫnsѫ, атѫт se тѫріse, кѫт пѫ maĭ пѫteam пічĭ noĭ ворбі къ ел, чі maĭ nainte ерат къ ел ла ѫn копак, фѫцindѫ къ Каĭmakamiĭ din лок ѫn лок, пентрѫ чѫпѫ, кѫm гѫsme, къ рѫsѫрĭ, нар атѫпчĭ аша кѫm аѫziцĭ.

Dѫпъ че веni Dѫka Bodъ кѫре ал треілеа ѫn, прітъвара наѫ венit веaste сѫ теаргъ ла oaste ѫn цара Лешаскъ къ Тѫрчі, къ Тѫtарі, карале тергѫndѫ ла Іашĭ, аѫ пѫs копакѫл desпре тѫпѫstіpea Галata, аколо шѫzѫndѫ кѫтѫва вреame, аѫ кemat Antonie Bodъ пре Dѫka Bodъ de л'аѫ osпѫtat ѫn каселе domneщĭ ѫn Іашĭ, ашѫждереа аѫ osпѫtat Dѫka Bodъ пре Antonie Bodъ ла четѫцѫе, ѫn zioa de Sѫmпіetрѫ, фііndѫ ші храмѫл мѫпѫstіpiĭ; de аколо аѫ пѫрчes ла Цѫцѫра, аколо аѫ фъкѫт халаĭ ѫnaintea Sapaskірѫлѫĭ. Deчĭ къ тоцĭ аѫ пѫрчes, ші аѫ трекѫт Nistрѫл ші s'аѫ dѫs ѫn цара Лешаскъ, лѫaт'аѫ къtева четѫцĭ, Іоколніца, Іазловіцѫл, Бечечѫл, Халічѫл, ші алтеле, dap ровіĭ чеĭ dentрѫnseле пѫĭ ровіea, чі'ĭ da Dѫкѫĭ Bodъ de'ĭ цinea. Iap ѫntр'o zi скоцѫndѫse ровіĭ den четatea Халіч, веni веaste ла Тѫрчĭ dела Тѫtарĭ, (къ еĭ мерцea ѫnainte,) прекѫт пеп рѫвѫрsatѫ zopілор, аѫ ловit Крањѫ Soветskі къ oaste мѫлтъ лешаскѣ пре Тѫtарĭ, ші пѫцin аѫ фostѫ сѫ прinzъ ші пре Sѫлтанѫл, фечорѫл Хапѫлѫĭ челѫĭ вътрън че ера ат ѫnчea, ші мѫлцĭ Тѫtарĭ аѫ перit ѫnтр s'аѫ ѫndpeптat. Ачаstъ веaste аѫzindѫ Тѫрчіĭ аѫ лѫsat toate ші s'аѫ dѫs

de s'aŭ ѣmпreънat kъ Тътарїı, ші kъ toцiї aŭ ѣnчenъt ѣn Леашı, ші пen чet eї ѣmвълziea пъпъ нaŭ ѣngesъit ла Жъравna чetate, ъnde epa Nistrъл, ші neste Nistrъ ъn deaл mape nietpos, de nъ se нътea sъi niчї nedestpi, ші ѣnkъnцнърънdъї пре Леашı de toate пърцiле пъпъ ѣn seaръ sta рънdъiцї ka de ръzвоŭ, ші kъ тъnъріле se anъpa. Deчї пъпъ a adъче тъnъріле търчещї, ші алтъ гътipe de бътae, aŭ ѣnsepat, ші neste noante s'aŭ ѣngponat Леашъї ѣn шанцърї, diminea-ца цї пъpea kъ съnt бъгацї ѣn чetate. Deчї 3 съптътъѣnї s'aŭ бътът den тъnърї, ші de тълte орї еша Леашъї de съ въtea kъ Търчiї ші kъ Тътаръї dела образ тniї kъ алцiї, dap eї ѣnфрѣnцea грозав пре Леашı, de авia апъка de ѣntpa ѣn шанцŭ; ші ѣnkъ тъnърiле ле ажъта, kъ ѣmпръщia пре Тътарї пъпъ ѣntpa, нap ap фi пъцit ръŭ Леашъї. Аколо, kът snънea, epa Soвetskі Краѣл лешъsk kъ Xatmanъл de Летфа, Xatmanъл Koponi, Xatmanъл Полnі, ші тълъ боеріme kъ oaste кала 30000, saŭ ші 40000 вор фi фost. ѣnsъ трекъndŭ 3 съптътънї aŭ флътънzit ші eї ші каiї лор, ші aŭ фъкът паче kъ Търчiї, aŭ легat съ ле dea Подолiea Kameniцiї, semпъndŭ ѣn skpisorї ші хотаръле не ъnde sъ фie, ші aŭ dat Леашълор ші ровiї че лъase denen чetъцї, ші s'aŭ ѣntopsŭ Търчiї ѣndъръt, ші Леашъї пе ла кaзеле лор. Чi dap Dъka Bodъ nevoindъse ѣn tot кiпъл съ факъ слъжбъ Търчiлор съ ле плакъ, ші ачasta aŭ фъкът: kъ ѣndatъ че s'aŭ iспръвit пачea, aŭ гътit пре Matei Кънitan Кърътidъ, ші л'aŭ tpimis ла ѣmпъратъл съ dea щipe de паче, ѣnвъцъndъл съ se невоѣаскъ ѣn tot кiпъл, съ ажънгъ маї nainte de oameniї Пашъї Sapaскер, ші de ал Хапълъї. Шi ачasta нaŭ zis мергъndŭ пen Мол-

dова: de'л ва кета Antonie Bodъ ла Iашĭ, съ'л ынтребе пентръ ощĭ кът съ афлъ, (къ нъ se маĭ цĭіса nimik de ощіле търчещĭ маĭ мълтъ de o лъпъ de zile;) съ'ĭ спъе алтеле, яр нъ adевъръл. Ші яў dat банĭ, ынde'ĭ вор sta кai съ кътпере алцĭĭ, ші аша аў фъкът. Къ мергъндъ ла Iашĭ, л'аў кетат Antonie Bodъ de л'аў ынтребат, ел аў спъs къ аў ынкъпцърат Леашъĭ пре Търчĭ, de нъ se цĭе маĭ якъпава вре вънъл. Dечĭĭ яр саў dъs ынainte, ші аў ажънсъ ла Odрінъ, ынde ера ынпъратъл, чі мергъндъ къ кърціле ла Візірнъл Кіпрнъліоглъ, кът нътea фiindъ idроникоs, аў чitit кърціле, ші de бъкъріе къ s'аў фъкът паче, л'аў дъръit къ 200 de галбенĭ ші ындатъ л'аў тrimis ла ынпъратъл къ кърціле, ші ашъждереа л'аў дъръit. Dънъ кътева часърĭ dар яў venit кърцĭ дела Antonie Bodъ, каре якріea повещіле че ле аъzise дела Mateĭ Кънitan Кърътidъ, дечĭ яр кетъ пе Кърътidъ де'л маĭ ынтревъ, ел дечĭ спъse адевъръл ші кът къ ел аў спъs ачеале ворве лъĭ Antonie Bodъ. Дечĭ ындатъ веніръ кърцĭ ші дела Sapaякернъл, ші дела Ханъл, якріindъ tot de паче, ка ші але Dъкъĭ Bodъ, ші аў ръmas de окаръ Antonie Bodъ, фъкъндъл шехер оглан minчinos, яр Dъка Bodъ аў ръmas лъъdat, ші ın якърtъ вреame s'аў ынtopsъ ла якайнъл лъĭ. ынtръ ачeastъ ощіре, пентръ ніще лемне de нод, черъндъise ші ръndъindъ пре Тъdopan Клъчеръ съ ле adъкъ, ші непътъndъле adъче къръndъ ла вреame л'аў ынцепъкeat Dъка Bodъ съ'ĭ tae капъл, фяр л'аў eртat; яр ел вiindъ ın царъ s'аў къдъгърit, п'аў врът съ маĭ фie mipean. Каітакамĭ аічea ın царъ лъsase пре Георге Банъл Бълеанъл, пре цінеперізъ Хрizea Bistiер, пре Staiко Пахарнік, карĭ аў

eшть maintea Domnѣлуї къ слѫжitopime, ші къ чinste аў intrat in Бъкурещї.

Intр'аvest an ш'аў inoit Dѫka Bodъ Domnia de ал treiлea an, dѫnъ кѫm era обічеѫл, adѫkъndуї кафtanѫл Ласкараке Poset ші къ ѫn агъ mare, maintea a кърѫа наў ешть Domnѫл къ боіарїї, къ слѫжitopimea, adѫkъndѫл къ чinste in Бъкурещї, ші imбръkъndў кафtanѫл, dѫnъ че аў чitit баratѫл de Domnie, аў dat къ 12 tѫnурї, ші слѫжitopimea къ пѫшчіле. Deчї аша trекъndў anѫл къ паче, primъvара veni poрunкъ Domnѣлуї съ mearгъ къ Тѫрчїї ла oaste ла Чехріn, че era чetate sѫnt тъна Moскалїлор, ла каре dѫkъndѫse ѫцin o аў бътѫt; чі аў venit Kazaчї, mѫскалї ka пъsinѫл, кърора nenѫtъndў съ ле stea impotрівъ, аў лъsat чetatea ші noantea аў фъцit кѫm аў пѫtѫt, venindў чinеш пре ла локуріле лор. Deчї trекъndў ал natрѫлea an аша, primъvара ѫar фак Тѫрчїї maї mare гътipe de Чехріn, ші merџe inѕѫшї Віzірѫл Кара-Мѫstафа Паша, ші порѫnчеаще ші Dѫkъї Bodъ съ mearгъ ші Antonie Bodъ dела Молdoва, ші аічеа in царъ лазъ Кайmакамї пре Шърban Логофътў Kantakozino, ире Xpizea Bistiep, пре Iopdake Pѫset Постелник, пре Staїko Пахарнік, съ поarte гріжъ църъї, ші de порѫnчіле imпърътещї; къ imпъратѫл Sѫlтan Mexmet venise ѫn вара ачеea ла Дърstop пънъ s'аў isпръvit къ Чехріnѫл. Deчї mergъndў Dѫka Bodъ ла Tirina, аў гъsit пре Віzірѫл denколо de Nistръ ші наў фъкѫt чinste кѫm s'аў къzѫt, ші л'аў imбръkат Віzірѫл къ кафtan, ші пре боіарї. Deчії n'аў шъzѫt мѫлтў, чі аў пърчes neste къmпії, фъръ леатпе, фъръ апъ, пънъ аў sжѫnsў ла Бѫх, ла Коњл Гечет, аколо саў гъsit апъ, de аколо ѫar n'аў гъsit

апъ пъпъ ла Чехріи. Дака аў sosit аколо о аў ынчепът а бате четатеа къ тъмъріе, къ къмпъраре, дар ші den тоате вітежаце se бътеа, кът 63 de зіле аў цінът. Чі нат къ сінцірь оцціле moскічеці venite ла Ніпрь, съ аъзіеа тъмъріле, къ den Чехріп пъпъ ын Ніпрь este каре de 3 чеасърі. Чі фъкъse Рътъніі doь подърі, Молдовеніі нар doь, neste апа Tismenъл, че ера лъпгъ Чехріп, бълтоазъ ші пороіоазъ, пе ачелеа аў трекът оцціле Търчещі ші Тътъръщі, ка съ опреаскъ пе Москалі пъпъ вор аъа четатеа; дар п'аў пътът, къ'і ымпъшка, ші отороъеа, ші ніч към пъ пътеа ста ымаintea лор, чі аў dat dosъл съ треакъ ла под. Дар Візірнъл пъseаse пазъ ла под, Іпічері, Паші, Domnіі amъndoі, съ пъі лase; дар stръпгъndъse оцціле тоате аў dat пъвалъ neste чеілалці Търчі, ші аў трекът подъл denкоаче, Тътарі ка dіeаволіі da пеп Tismen, ші тречеа ынії, алцій se ынека. Ші аў venit Москалії лъпгъ Чехріп, фііndъле кап Рamadanoske, ші о съптътъпъ аў шъzът Москалії denколо de апъ, ші Търчії denкоаче desпре четате бътъndъо, ші ла съптътъпа Дъminікъ ынamiezі, аў лъat Търчії четатеа. Зік чеі маі мълці, къ аў лъat Рamadanoske бапі мълці дела Візірнъл ші аў лъsat de аў лъat четатеа, каре ынцелегъndъ Царнъл Москалъл аў тоnit аър, ші наў върsat пе гът, ші ачеа sфършът аў dat Рamadanoske; нар Візірнъл saў ынторsъ бъкъръndъse, тріміцъndъі ымпъратъл кълъч ші кафtan. Чі ла ынтоарчере, търнърase Кантакозінії пре оатепії църі, ындетнъndъі съ пъраскъ пре Дъка Водъ ші пре Гречі ла Візірнъл, къ тъпъпкъ цара ші алтеле. Ші авеа пре ынії прівеці de'шї ынцелеціеа къ еі: Бапъл Мілеskъл, Дъmітрашко Корвеапъл, Парасківа Болііцеап, карії venise

кѫ Кѵчѣк Іѫвріхорѫл ѩnaintea Biziрѣѵлѵї, ла Леdїжпа лъпгъ Бѫх. Чеіалалцї s'aў цъzit maї вine, ѣар Болiщеапѫл ѵтвлъndў кат блestemъщеще, л'aў прinsў Dѵка Bodъ ші л'aў бъгat ѩn обezї, ші л'aў тѫstpat, ѩnoї л'aў слобozit dѵпъ че aў вenit ѩn царъ. Ѩnsъ dака am трекѫt Nistрѫл пе ла Sopoка, пе о къmпiе, se черѫ Dѵка Bodъ съ'л лase съ теаргъ ла скаѵп, ші л'aў слобozit, прe карелe ѩтвръкъndѫл кѫ кафtan, ші прe боѣрї, леаў dat кале ѩn царъ, ѣар прe Лацкараке Sпътар л'aў ѩnkis Biziрѣѫл, de тѫlte жълбї че аѫzise дела Kantакoziнї, ші дела алцi че ера кѫ Kantакoziнiї ла о ворвъ, ші кѫ кiелтѵѣалъ л'aў ѕkos Dѵка Bodъ de aў вenit ѩn царъ. Dѵка Bodъ тергъndў пъпъ ла Іашї, вeniї вeaste den царъ, къ Padѫл Крецѫлескѫл кѫ тoатъ каsa лор, aў фѫцit ѩn Apдeaл, de аколеа den табъръ фѫцi ші Bintiлъ Корвеанѵ Пъхарпiкѫ, Първѫл Постелпiкѫ фечор Крецѫлескѫлѵї ѩn Apдeaл, трекъndў пе ла Тротѵш. Ачeaste тѫрбѫрърї вѫzndў Dѵка Bodъ, гътеащe прe Kostandin Брънковеапѫл че фѫsease в. Логофът маї nainte, ші'л тpimite кѫ кърцї ла Крецѫлескѫл съ'л ѩntoаркъ, карелe вiindў пъпъ ла Sърata, ѩл ѩntъmпiпъ ѫп пъркълаб ал лѫї Шърван Логофът деї snѵnea къ aў фѫцit Шърван Логофът кѫ тoатъ каsa лѫї ла Рѵшчѣк, чі лаsъ Брънковеапѫл калеа Apдeaлѵлѵї, ші se dѵче dѵпъ ѵнkisъў Шърван Логофът. Dѵка Bodъ вiindў пъпъ ла Бърлad, ѣар алцї олъкарї вin de snѵn къ aў фѫцit Шърван Логофът кѫ тoатъ чimetiea лор. Деч вiindў тъхnit пъпъ ла Фокшанї, тpimite прe Kostandin Stoлпiкѫ кѫ кърцї, съ тѵпчаскъ съ ѩntoаркъ прe Шърван Логофътѫ, ші ѣаў dat ші прe Іane Рошка от ал Dѵкъї Bodъ кѫ тѫlte фъгъdѵеле, каре тергъndў

аколо ші ѧмпрѣѕпъndѵse фрацій, аѵ dat ръѕпѵnsѵл, къ ніч ѵніі пѵ se вор маі ѧнтоарче, чі se вор dѵче ла Віzірѣл. Кѣчі ка аческе ѵмблете, de de мѵлтѵ ле ѵмбла Kantakoziній, de тѵрбѵра oameній църъ, ші пъръеа пре Domnѵ, ші еі ѧнкъ фъкѵse жалъ Віzірѣлѵі Кара Мѵstафа Паша прin міжлокѵл ѵніі тѵркѵ че'і zічea Ферфаціхл, карелe ші ръѕпѵnsѵ наѵ dat лѵі Шърван Логофътѵ, ка съ se dѵкъ съ'л факъ Domnѵ пентрѵ къ'і ера прieten, кѵm am скрis ѧndърът. Deчі ѧndatъ че аѵ мерѕѵ наѵ фъгъdѵit съ'л факъ Domnѵ, ші съ мѵte пре Dѵка Bodъ ла Молdова, къ mazълise Тѵрчіі пре Antonie Bodъ Рѵset, кѣчі пѵ врѵsease съ dea вані ѵніі Агъ ал Віzірѣлѵі кѵndѵ аѵ черѵt, карелe ажѵнгѵndѵ Кехаеаоа Віzірѣлѵі, наѵ фъкѵt ачаѕta de л'аѵ mazъліt. Dѵка Bodъ ѧнкъ пещіindѵ къ ва съ пѵе Domnѵ пре Шърван Логофътѵ, аѵ трimіѕ воіарі кѵ пъръ аѕѵпра лѵі Шърван Логофът; dар nimік п'аѵ фолоѕit, къ ѧndatъ че аѵ ѕoѕit Віzірѣл ла Odріѣ, наѵ dat Domніea, ші пре Dѵка Bodъ л'аѵ мѵtat ла Молdова. Боіарій dар че ера трімішї de Dѵка Bodъ, чеі маі мѵлцї ѕ'аѵ ѧнкinat лѵі Шърван Логофътѵ, пещіindѵ чеале че вор съ пацъ пре ѵртъ, нар Івашко Крѵчерѣл Бълеапѵл, ші кѵ Staїko Пахарнікѵ аѵ фѵцit ла Молdова, нар Шърван Логофътѵ аѵ венit Domnѵ ѧn скаѵn пе ла боботеазъ

Domniea луї Шърван Водъ л. 7187.

Шърван Водъ Domnъ.— Шърван Водъ se dъce ла oaste ла Dorankale. — Dpostaїї ъї tae капта Шърван Водъ.— Дика Водъ гъеще osъцъ луї Шърван Водъ ла Іаш', юр ea nъ nріітеще.— Шърван Водъ тnide пе Вълкта Bopnikъ, пе Петрашко тупчіт та snънzъръ ла Sneagob.— Шърван Водъ пе Вълкта Bopnikta та omoaръ ла Sneagob.— Молдовенїї se sфъцїeaъ съ omoape пе Дика Водъ.— Дика Водъ прinde пе 3 воюарї че аї фостї маї тnainte вinoвацї шїї taie.— Шърван Водъ тnkide пе Хрizea Bistierъ шї'а прадъ.— Шърван Водъ къзпеще шї omoaръ пе Хрizea Bistierta.— Bistiepeasa Хрizії Bistierъ кт конii фуце ла Молdова.— Шърван Водъ snънzъръ пе Радта Bis'ier Окпаръ.— Шърван Водъ артпкъ тtp'o окпъ пъstie пе фечорта Dpostaїї Sърdар.— Шърван Водъ греле дъждїї snoate.— Шърван Водъ тулte реле фаче тп царъ.— Дика Водъ den Молdова se dъce ла Царiград de'шї тnoeще Domniea шї iea шї Хътпъniea Казачiлор.— Дика Водъ вреа съ dea пе фiesa тпїї Грекъ.— Дика Водъ дъ пе фiesa фъръ воie dтпъ Щефан Beizadea.— Шърван Водъ тnoeще Domniea.— Тикелї фаче oaste ла Neamцї кт ажторпта търчiлор.— Ап 1683 Statan Мехmet ръдiкъ oaste азупра Немцiлор.— Вiзiрта вate Бечта.— Крапта лешъзъ вine ажтор Немцiлор.— Немцїї, Леашїї вat пе Търчї ла Бечъ.— Statan Мехmet зтгптъ пе Вeziрта.— Diван че аї авут Шърван Водъ кт Дика Водъ тnaintea Bezipталї.— Петречesко Водъ вine ла Молdова Domnъ dела Леашї.— Ощiле лешъцї тнтпцнръ пе Дика Водъ.— Ровезаї Леашїї пе Дика Водъ.— Тътарї гопезаї пе Казачї, пе Молдовенї den Бцеаъ.— Дтпitрашко Водъ se пупе Domnъ ла Молdова.— Фоамете маре ла Молdова.— Дика Водъ se токтеще кт Крапта съ se ръзкптпере.— Дика Водъ тоаре de гравъ.— Баїї Дикъї Водъ тї еаї Упгурїї.— Папа Бiчезкт пъраще ла Търчї пе Шървъп Водъ.— Шърван Воъ тецуе ла oaste ла Каменiцъ кт Staiman Паша.— Немцїї юр вat пе Търчї ла Ostporon.— Шърван Водъ тазълеще пе Дтпitрашко Водъ den Молdова.— Kantemip se пупе Domnъ Молdовїї.

Маре шї тntъпекат пор шї плin de фъцере шї de тръsnete аъ къzът пе цара Рътънeaскъ къ Шърван Водъ, карелe ка къ неще тръsnete къ ръotatea луї аъ sпартъ шї аъ dezръdъчinat непътърate кase de воюарї шї de слъжiторї шї de сърачї, шї пре тълцї

аѫ оторът кѫ мѫлте феалѧрї де кazne, ші ѧаѫ съръчіт кѫ мѫлте феалѧрї де nedense, прекѫт маї жos ва аръта. Чі dар пентрѫ пъкателе оатенілор, саѫ пентрѫ алте жѫdекъцї каре sinгѫр Dzeѫ щіе аѫ лѫat Шърван Bodъ Domniea църїї Рѫмънещї. Чі маї nainte аѫ trimis пе Kostandin Брънковеанѫл непотъсъѫ кѫ Skimniar, ка съ апѫче скаѫнѫл ші съ ръdіче пре Dѫка Bodъ съ'л dѫкъ ла Молdова, ші порѫнчise съ фіе Каїмакамї кѫ Баdea Ворнікѫ Бълъчеан ші кѫ Хrizea Bistier, ші съ ѫмблъnzeaскъ нородѫл, атът пре чеї марї, кът ші пре чеї мічї, ші съ se бѫкѫре, ші съ se веселеаскъ тоцї de вепіреа Domnѫлуї, ші аша аѫ фъкѫт къ кѫ тоцїї se бѫкѫра, ші мѫлцї (кѫm аѫzeam) каре пѫ авеа вin, беа апъ пентрѫ съпътатеа луї Шърван Bodъ, ші жѫка, ші кіѫea, атът ѧї апъцise пре тоцї ѧї боеріea луї, кът ѧї орбise de пѫ щіеа че фак, чі бѫкѫріа лор s'аѫ ѫntорсѫ ѫndъшъртѫ ші ла маре ѫntristape. Ѧnsъ вiin.lѫ Брънковеанѫл кѫm s'аѫ zis, ші dѫкъndѫse Dѫка Bodъ den скаѫn, аѫ trimis Каїмакамїї deаѫвenit Doamna луї Шърван Bodъ ші мѫтъsa Doamna Ілinка dела Рѫшчѫк, ешъndѫї боѧарї ші жѫпъnease ѫnainte. Dѫпъ ачеea ші Domnѫл аѫ венit пъпъ ла боботeazъ, de аѫ ѫntрat ѫn скаѫn, кѫ помпъ маре, прекѫm este обіченѫл Dnmnілор. Деч dentъѫѫ кѫ блъndeaце s'аѫ арътat тѫтѫрор, боерindѫ ші пре чеї че пѫ'ї ѫбіea, непрѫ прічіna ачeasta, къ doар ар adѫче ші пе Івашко Клѫчер Бълеанѫл ші пе Staїko Пахарнік, прівещї че ера ѫn Молdова, ші аша аѫ трекѫт къtъва вреаme. Деч прітъвара ѧаѫ венit съ меаргъ ла оaste, съ факъ о чetate Dorапкале, ші гътindѫse s'аѫ dѫs кѫ Тѫрчії, ші фъкъndѫse чetatea s'аѫ ѫntорсѫ ѫndърът ла скаѫn. De акѫm ѫnainte se

ънчеп dъреріле, къ ла ънtoарчере аў zis Dposълъї Сърdар, съ se гътeаскъ съ тeаргъ ън царъ маї наinte къ treвї, ші л'аў гътit ші ња dat кърцї ші слъжitорї, ші пе Аліверde тътаръл, къ къцїва Тътарї tot тълхарї, ші'л ънвъца ън taїnъ съ'л dъкъ пе ла Бърлad, ші съ'л deа ън латърї de dрът съ'ї tae капъл, ші съ'ї ња капъл пentръ кredinцъ, ші съ se факъ Аліверde къ аў прібецit ън Бъцeак, ші пъпъ пъ'л ва кіema Domnъл къ кърцї съ пъ віе: ші віindў съ zікъ кътре воіарї, къ аў фъцit Dposъл Сърdар. Ачestў меще-шъг фъчea, ка съ пъ se sперіе воіарїї съ фъгъ. Dъпъ че аў sosit Шърбан Bodъ ла Іашї, л'аў пофtit Dъка Bodъ съ'л osпeteze, ънкъ dепре кале ла ънtoарчере, ші фъгъdъise Шърбан Bodъ, къ ва тeрце ла osпъцў. Ші s'аў гътit Dъка Bodъ de osпъц, къm аў къzът; ıар къndў аў фostў ън zioa ачeea s'аў ръdікат Шърбан Bodъ ші аў пърчes sпре царъ, ші п'аў прііmit osпъцъл. Прічina ачeasta ера, къ авea пъdежde съ ња пре прібецї, орї къ вое, орї ън пътere; dар Dъка Bodъ певрънdў съ факъ овічеў ръў ка съ'ї deа, леаў dat кале de s'аў аsкънsў. Ачasta аъzindў Шърбан Bodъ, къ пъ sънt ън Іашї, чі s'аў аsкънsў ла царъ, п'аў прііmit нічї osпъцъл, чі аў вenit ън царъ; Dъка Bodъ ънкъ ш'аў sтрънsў воіарїї лъї, de s'аў osпътat ън toatъ zioa ачeea, къ zікътърї, къ тънърї. Іар Шърбан Bodъ віindў ла Фокшанї аў порънчit de аў ънkis пе Вълкъл Ворнік ла Бъкъреці, ші dъпъ че аў вenit ън скаън, аў тpimis пре Гіnea Къпitan, къ 30 de слъжitорї, de аў лъat пе Пътрашко Ўрзічапъл, de л'аў dъs ла Sneaгов тънъstiре, аколо къ тънчї гроazніче тъпчindъл л'аў sпънzърat. Іар пе Вълкъл Ворнік, л'аў жъdекat ън тъate рънdърї, dар фъ-

ръ ніч і о кѣвііпцъ ера жѣdекъціле, къ вінъ пъ'і а-
фла німік, прекѣт ніч і алтора, ші dѣпъ кътева жѣ-
dекъці че ыаў фъкѣт, л'аў мѣtat ла Sneagов, ші ако-
ло л'аў оторът къ мѣte kazne. Ѣтр'ачeste врем і
ші Dѣка Bodъ ла Молdова аў авѣт гълчавъ desпре
бонарій лъі, каре къ ѣndemпътъріле лъі Шърban Bo-
dъ, (прекѣт пе ъртъ s'аў doвedit,) s'аў сфътѣit вое-
рітea, съ se вкоале asѣпра Domnѣзъў съ'л отоаре
пе dънѣл ші пре toatъ каsa лъі. Ші фъкъndў пе-
четea лъі Dѣmitрашко Bodъ, каре ера mazъл ѣn Ца-
ріград, аў печетлѣіт кърці, ші вкріea кълърашілор
ші алтор слѣжіторі, ка desпре пartea лъі Dѣmitрашко
Bodъ, кѣm ыаў dat Ѣтпъратъл Domnіea, чі съ тeаргъ
съ пріnzъ пе Dѣка Bodъ, съ'л ѣпкізъ ла Sѣчавъ. Ші
аў терsў ѣn Бordan къ къръціле ші алтў бонар de
леаў dat Лепѣшneанілор ші Орхіанілор, ші s'аў ръ-
dікат къ тоці de аў вeніт пъп ла Цѣцора, аколо тъ-
въръndў s'аў dѣs къпitaні съ ѣntреаве пе Xatmanъл
Бѣхѣш че ѣnвъцътъръ ва съ ле dea, ші фііndў Xat-
manъл кѣmnat къ Dѣка Bodъ, ші вещііndў de ачasta
німік, ѣndatъ s'аў dѣs ла Domнў, ші ыаў зпѣs пове-
стea, ші аѣzindў Dѣка Bodъ dела Xatmanъл, пріче-
ръ къ este фіклешѣг, ші ѣntревъndў чіне ыаў ръdікат,
еі аў зпѣs, кѣtаре бонарі ші кѣtаре. Deчі гъteаще
Dѣка Bodъ пе Гіоргіцъ Stолнік Чѣdin ші'л trimite
къ мѣлці слѣжіторі, ші пріndў пре ачеі бонарі, ші
ѣnцелегъndў dела dънші, къ Гіока Bistiер чел таре
аў фостў капъл сфатълъі, ла ѣпкide ші пе dънѣл,
тъкар къ тоці ера amestекаці, афаръ de Xatmanъл
Бѣхѣш, ші Мірon Логофът; dар пентрѣ съ пѣ se фа-
къ zарвъ таре, ыаў тъыат пре ачена, пѣmaі пре ачещі
3 бонарі каре am вкріs маі sѣs къ ыаў ѣпкіs, пре ачещіа

ын жъдекат, ші ын sкos ынaintea порцій, ші леаў тъыат капетеле. Аколо кънdў вреа съ'ї tae, аў zis ачеї doї: съ tae ынтъыў пре Гіока, къ ел аў фъкът ачasta, ші ел вреа съ фіе Domnў; ші аша аў фъкът къ ынтъыў пре dънsъл л'аў тъыат, апої пре ачеї doї боіарї. Dечї чеілалцї тоцї s'аў ашъzат.

Iар аічea ын царъ Шърban Bodъ пре ла sфеti Teodop, ын съптъмъна чea маре a лъsatълъї de sек de постъл чел маре, аў ынкis ші пе Хрizea Bistiep, пъindъї прічінъ съ ыа seama de вistiepie, пъdъждъindў къ ва гъsi банї мънкацї аї църї ла ел, каре лъънdъї воіарій лъї Шърban Bodъ seama, ынкътъва вреame, s'аў афлат аї Хрizій Bistiep банї кіелтъіцї пентрх царъ тал. 30000, каре въzъndў Шърban Bodъ, къ нічї кх ачeasta пъ'л ноate доведі съ'ї факъ ръў, аў ынчепът алта, аў zis de захараоа че s'аў dss ла Кателіцъ, прекът ар фі фost реа, ші орї вънъ, орї реа de аў фost, о dedese боіарій ші ръdеле лъї, ыар ел пъmaї Хрizій Bistiep ый гъsea вінъ, ші ыаў dat порънкъ съ плineaскъ ачеї тал. 41000 dела каза лъї, ші'л тънчea кх тънчї гроazніче. Dечї че съ факъ тікъітъл, de невое саў ындatopit, ші аў dat ал лъї че авea, ші ш'аў вындът sателе, ші тошъіле, ші цігапій, ші аў плinit банії. Dънъ че аў dat Хрizea Bistiep ачeastъ sътъ de банї, че s'аў zis маї sъs, л'аў sкos dела ынкisoape (кх че sокoteал, Шърban Bodъ ва щі ші sъфлетъл лъї,) ші пъmaї 11 зіле л'аў лъsat слобod, dар кх пазъ de dепарte съ пъ se прічeапъ, ші ыар л'аў ынкis, ші ла adoao ынкisoape маї мълте казне ыаў фъкът, ші мълте отръві ыаў dat съ'л отоаре; dар пъ'л пътea оторъ кх отръ́іле, прекът ынтр'о sкрisoape a Хрizій Bistiep s'аў въzът sкрisъ кх шъпа

лъї, кътe фелѣрї de отръвї нaѣ dat, ші пъ'л пътea оторъ, каре въzъndѣ къ кѣ ачestea nimik пѣ noate фаче воea лъї, кѣ алтъ moapte гроaznikъ л'аѣ оторът, de ш'аѣ плinit воea tiрънieї лъї. Жънъneasa dap ші копіії ръmъindѣ ла съръчіе, нар пѣ наѣ лъsat ѣn odixnъ, чі tot deaѣna se афла ѣn пазъ de слѣжitорї, ші zioa ші noantea, ші ле чѐреа вanї nen трег; еї въzъndѣ къ пѣ вор maї пътea тръі, ші ѣnkъ афлъndѣ ѣniї алціії къ вор съ піаръ, аѣ лъat пре Dzeѣ ѣntр'aжitорѣ ші пentре пazniчії че ера ѣmпрежърѵл кавії лор, аѣ ешът, ші пѣ наѣ прічепът, орвindъї Dzeѣ, ші аѣ ѣnkълекat de кѣ seaръ, ші пе ла міezъл попції аѣ трекът Dънъреа пе гіаць ѣn цара Тѣрчeaскъ. Adoaozi ѣnцелегъndѣ Шървan Bodъ de фуга лор, s'аѣ тѣрвѣrat фоарte ка ѣn лъп тѣрвat че ера, ші ѣn toate пърціле аѣ тріmis къпitanї кѣ слѣжitорї съ'ї прinzъ, s'аѣ съї omoape орї ѣnde'ї ва ажънце, dap трекъse кѣ ажitорѣл лъї. Dъmnezeѣ ші пѣ наѣ гъsit; тъкар къ ші ѣn цара Тѣрчeaскъ аѣ тріmis гопачі, ші фъгъдѣеле ла Пашѣ, ла Мѣseліmї, ла Kadiї, ка de'ї вор прinde съ ле dea марї dapърї. Dap ѣnde ва Dzeѣ съ пъzeaскъ, отъл пѣ noate съ sтріче, чі аѣ скъпat, s'аѣ dъs пе ла Odpiнѣ, ші ла Царіград, ші de аколо ла Молdова ла Dъka Bodъ, ші ла чеілалцї боіарї прівецї че ера аколо фъціцї de фріка лъї Шървan Bodъ. Ачasta аша трекъndѣ, Шървan Bodъ пѣ ѣnчeta de a фаче ръѣ кѣ морцї, къ ѣntр'алdoілea an ачesta аѣ тріmis ші пе Padъл Bistiep окпар de л'аѣ ѣnпъnzѣrat ѣn търгъл Окпеї de noapta kasiї лъї, ші аѣ тріmis ші пе фечоръл Dposълъї Съrdap, тъпър съракъл, ла окпъ, ші лeгat л'аѣ слобozit ѣn окпъ пѣstie, ачел sфършът аѣ лъat тіkъітъл, фііndѣ гъde

Ковza Dъmitрашко Кънitan. Маї авea o фатъ Dроsъa, чі пентръ ka sъ'ї stingъ neamъa aъї, ші ne ачea o aъ оторът, tрimiцъndъ неще Seimenї хоцї de aї aъї. De aчestea mълte фъчea Шърban Bodъ, каре de s'ap фi sкpis къte ъna, паremise къ n'am авea хъptie съ ле ръndъim toate, къ de om ніч кът nъ'ї ера мілъ ka de o пазъре, ъndat ла оторъна; орї de aъ авът вре o пizmъ ne dънsъa den вонарії aъї, орї de і s'aъ пърът чева въпъналъ ne чінева, орї л'aъ пърът чінева, прекът mъцї oamenї ръї съnt ъn цара Рътънeaскъ, ъndatъ фъръ ъntреваре, фъръ жъdекатъ aї оторъea тірънeaще. Пентръ дъждї че съ zік, каре маї nainte, фъръ кът щіъ фоарte вine, къ ъn anъa dentъiъ aъ aъat den царъ 2000 de пънцї de банї, ıар алdоілea 3000, алтреілea ші маї mълтъ, кът ръъзфаъ вонарії, слъжіторії, бірнічії nъ маї авea, въtъцї, къznицї ъn toatъ вremea, ъші вindea тошъіле, ціганії, вііле ші tot че авea, de ле кътпъра Шърban Bodъ, ші aї aъї; ıар сърачії плънцea, плініea tot че ле череа, къ ера легацї de стълпії че ера ънфіпцї ла пъшкърie, ънлъънтръ ші афаръ, de'ї бътea кътпаіт, пре вонарї, пре къпitanї, пре слъжіторї, пън ıаъ въръчіt пре тоцї, ші каре кът скъпа ътплea църъле, карії nъ mърiea de бътаї saъ de пекazърї. Ънъъ чеї че ера фъцінцї ъn Молdова, вонарї, къпitanї, слъжіторї, s'aъ ръгат Dъкъ Bodъ, фiindъ Domnъ Молdовії, съ ле фie ънтр'ажъторнъ, ші еї съ теаргъ ла Търчї, съ факъ жалвъ de жафърiле че фаче Шърban Bodъ църъї, ші леаъ dat ажъtор банї ші oamenї съї поарte, ші s'aъ dъs ла Царіград, dap n'aъ фолosit нimік, къ ънтр'алтъ кіп aъ кърsъ аъкрърiле, прекът маї жos se ва аръta.

Într'aceste vreamĭ aŭ venit porŭnkŭ Dъkъĭ Bodъ den Moldova, sъ mearguъ la Poartъ sъ'шĭ înoиaskъ Domniea, шi sъ'ĭ dea шi Хътmъnia цъrъĭ Kъzъчeщĭ, ka se strъngъ pre Kazaчĭ denpe vnde vor fi rъsiniцĭ, шi sъ'ĭ aшaze pre la lokъriле lor; kъ kŭ Xatmani Kazaчĭ nŭ folosiea Tъrчiĭ, kъ vniorĭ se înkina, alte-orĭ se rъdika kan, шi odixnъ nъmaĭ avea. Чi aŭ sokotit de aŭ dat pre seama Domnъlъĭ Moldoveĭ, kareле mergъndŭ la Цariграd, шi Domniea Moldoviĭ иaŭ înoit, шi Хътmъniea Kazaчiлor иaŭ dat, шi kŭ mъlтъ чinste s'aŭ întopsŭ la цara lъĭ. Nъmaĭ mъxnipe avea nentrŭ fiesa Katrina, kare fъsesъ maĭ nainte logoditъ dъnъ Щefan Radъlъĭ Bodъ Leon, kъ trekъnd vreame mъlтъ logodiцĭ, шi mъrindŭ Radъla Bodъ axziea Dъka Bodъ, kъ Щefan Bodъ logodnikъla feateĭ ape proastъ politie, чi vrea se stріче logodna, шi sъ dea pre fiesa altъea, шi înkъ adъsease pre vn Iordake Mъzeliт, Грек dela Цariград, ka sъ o dea dъnъ aчela fiindŭ borat, шi sъ fakъ nъntъ. Чi aчeasta înцelegъndŭ Щefan Beĭzdadea, kъ va sъ i se mърite logodnika, aŭ dat жalbъ la întnъratъla шi aŭ fъkъt ferman la Dъka Bodъ, sъ'ĭ dea pre fiesa lъĭ, daka s'aŭ logodit, шi sъ o dъkъ la Цariград; шi kъndŭ aŭ mersŭ Dъka Bodъ la Цariград aŭ kъtat sъ dъkъ шi pre fiesa, kŭ moaшъsa Davižoae, шi aŭ nevoit Dъka Bodъ în tot kinla sъ o mъntъиaskъ de Щefan Beĭzdadea, dar n'aŭ nътът, чi la întoarчere kъndŭ aŭ venit la Moldova l'aŭ lъat шi pre dъnъsla. Deчĭ mergъndŭ în. цarъ, aŭ fъkъt nъntъ dъnpe kъm s'aŭ kъzът kŭ toatъ цara, fiindŭ soлĭ dela Iaшĭ, dela Ънgърĭ, dela Mъntenĭ, шi иaŭ întpreъnat dъnъ

леце дѫнъ кѫт ера логодиці. Ѭнтрѫ авастъ дѫчере а Дѫкъі Бодъ ла Царіград, ші бонаріі Мѫнтені, слѫжіторіі, кѫпітаніі, фъкѫндѫсе ка ла 300 де оамені, ші авѫндѫ кълѫѫ пре Арташ Бѫрназ Аліксандрѫ, аѫ пѫрчес де с'аѫ дѫс ла Царіград, съ факъ жалъ пентрѫ ръотъціле че фъчеа Шърван Водъ църіі; нар Шърван Водъ ѫнцелегѫндѫ де авастa, аѫ тріміс бонарі де аі лѫі кѫ кърці де пъра пре Дѫка Водъ къ пѫ'л лась ѫн паче, чі стрънце маргіолі ші'і трімите кѫ банії лѫі съ'л пъраскъ, ші алтеле ка авестеа. Дечі Візірѫл фііндѫ пріетен маі бѫн лѫі Шърван Водъ, де кът Дѫкъі Водъ, аѫ порѫнчіт пріп Каймакамѫл Дѫкъі Водъ, съ ѫнтоаркъ оамені ѫнапої съ пѫ нась съ пъраскъ пре Шърван Водъ, къ пре ѭрмъ пѫ'і ва фі бине. Де авастa ѫнфрікошѫндѫсе Дѫка Водъ, аѫ порѫнчіт тѫтѫрор де с'аѫ ѫнторсѫ нар ла Молдова, дечі Шърван Водъ ѫноіндѫші Домніеа аѫ ръмас нар Домнѫ. Дѫка Водъ ден Молдова дѫнъ че аѫ фъкѫт пѫнта, с'аѫ дѫс ѫн цара Къзъчаскъ ла Немірова, ѫнде есте скаѫнѫл Хатманілор; аколо аѫ пѫс Полковніці, Жудекъторі, Логофеці, дѫнъ обічеѭріле лор, ші неste тоці маі маре пре ѫн Іане Грекѫл, (адекъ ѫн локѫл лѫі), кареле цієа літва лор къзъчаскъ преа біне, ші л'аѫ пѫмit Хатман, де каре лѫкрѫ с'аѫ вѫкърат фоарте мѫлтѫ Казачіі, ші пѫнъ ла ѫн ан с'аѫ стрънсѫ де аѫ ѫмплѫт сателеці, търѭріле де оамені. Дѫка Водъ дѫнъ ашъѫтѫнтѫл че леаѫ фъкѫт, с'аѫ ѫнторсѫ нар ла Іаші.

Ѭнтрѫ авесте времі, ші Емеріка Тѫкелі Графѫл с'аѫ рѫдікат кѫ о сеаматъ де Ѫнгѫрі ѫмпотріва Немцілор, каре черѫндѫ дела Тѫрчі ажѫторѭ, (кѫ фъгъдѫѫлъ къ ва ѫнкіна цара че о ва добѫнді,) наѫ dat Тѫр-

чиї ажторїѣ, ші den цара Мънteneaскъ ощї, къ Іапощ Съrdap Коцофеапъл, ші den цара Молдовеї ощї кѫ Гіоргіцъ Чїѣdin Съrdap, каре мълте четъцї але лѫї аѣ лѫat, ші маї мълте але лѫї Ракоц, (цiindѣ ачestѣ Тѣкелі мѣереа лѫї Ракоц Ферепцї) ші леаѣ вънъs sънтѣ аскълтареа лѫї, decї вiindѣ toamna s'аѣ ънtopsѣ чinешї пре ла локъріле лор. Dѣпъ ачeea кънdѣ ънtра ал чinчілеа ап ал Domniї лѫї Шърбап Bodъ, аѣ ръdikat Sълtan Мехmet Тѣркъл oaste маре ънпotрiва Немцілор, фiindѣ ънпърat немцескѣ Леополdѣ, порънчindѣ Хапълзї съ ръdiче toатъ тътърътea deпретѣtindenea, ашъждереа Тѣрчі dела ръзърit, dела апѣs аѣ ръdikat, decї Domniї Рѣмънецї атъndoї, Краюл Ѳнгѣреskѣ ші Тѣкелі Грофъл кѣ oastea лѫї, ші тоцї s'аѣ ънпрехпat ла Белiградъл тѣрческѣ, аколо аѣ ръmas Ънпъратъл тѣрческѣ, ѭар Кара Мѣstафа Bizirюл лѣънdѣ toate ощiле, s'аѣ dѣs dрептѣ ла Бечь, ънde este скаѣпъл лѫї Кesар Леополdѣ, ші de toate пърцiле бътea четatea. Іар пре Тътарї ѭаѣ слобozit ън прadъ, къt аѣ аѭпsѣ кѣ кале de трeї зiле маї мѣs de Бечюѣ, ші мълцiме de oameнї аѣ тъѣat ші аѣ робіт ; къ ера Немцiї неѣпвъцацї de a вedea робіndѣ, чі шъdea тоцї цеп каселе лор, пре карелe гъsindѣ, ѭаѣ тъѣat, ѭаѣ робіт кѣмплiт. Леополdѣ Кесарюл възъndѣ ачastъ певое маре че къzѣse пре цара лѫї, неѣпкредiнцъndѣse пѣмаї пре ощiле лѫї, аѣ трimis de граб ла Sобeskі Краюл Лешъскѣ ші ла тоцї Леашъ кѣ рѣгъчюne, съ факъ вine съ'л ажѣte ла ачastъ прiмежdie че ѭаѣ вenit, ші ѣndatъ s'аѣ ръdikat Краюл кѣ 30000 de Леашї oaste алеазъ, ші аѣ вenit de s'аѣ ънпрехпat кѣ ощiле Немцещї, фiindѣ кам тѣтърор ощiлор Краюл, s'аѣ порnit къtре Тѣрчї, пре карiї

гъsindъ'ї sънтъ Бечнъ, прinzъndъ ші Търчїї веaste, s'aъ гътit de ръsвонъ, ші леaъ ешът ınainte съ пъ'ї лase съ вie ла чetate пъпъ вор лъa чetatea, къ o sлъбise ръъ къ тънърї, къ лагомърї, чеї dedease ın 63 de зiле; dap nъ наъ пътът опрi, чi dъndъ ръzвонъ tape ın 5, 6 чeasърї аъ вірът крещiнiї пре Търчї, ші аъ ınчепът a фъці, ші a лъsa toate къte аъ авът, кортърї, авъцiї, zахареале, dовitoаче, ші алтеле. Аколо аъ ръmas Iniчерiї ın шапцърї, пре карiї гъsindъ ощiле, пре тоцї наъ оторът ка пре пеще dовitoаче. Deчї dъпъ izвъndъ аъ tpimis Кранъл ın чetate, ші таре чinste наъ фъкът ощiле, ші ınпрезпъndъse къ Кесарнъл s'aъ сърътat, ші ındoiтъ тълцъmiтъ наъ фъкът de ажторнъл че наъ dat, ші дърsindъл вine ınпърътеаще, s'aъ dъs лa цара лъї; нар Търчiї de авiea аъ лъat odiхпъ лa Белiград, крещiнiї п'аъ ınчетat, чi аъ таї лъat dела Търчї atънчї Ostpoгонъл, Хатваръл, Sечетъл. Ґтпъратъл Търкъл фiindъ лa Одрiнъ ші ınцелегъndъ de ачastъ непорочiре че аъ авът ощiле лъї лa Бечнъ, пsindъ вina Вiзipнълъї, (каре ші oastea ачasta къ ındemnареa лъї s'aъ fостъ фъкът,) ші iспръвї dъпъ нофтъ п'аъ авът нiчї п'аъ фъкът, аъ tpimis ферman de л'аъ sъгръmat, ші наъ белiт капъл, dъкъndъл пентр крединцъ съ'л вазъ къ окiї лъї; нар ın локъл лъї аъ пъs Вiзipнъ пре Кара Iбраim Паша Каїмакамъл, ші ощiле s'aъ ръsinit ın ерпатiкъ.

Маї nainte dap de перiреа Вiзipнълъї, Шърban Bodъ ші Dъka Bodъ, пачea ші dpaгostea чea minчinoasъ че o цinea ınтр'askънsъ, atънчї аъ ешът лa iвеалъ, къ Шърban Bodъ аъ tpas лa жъdекata Вiзipнълъї пре Dъka Bodъ apънкъndъї пріхънї, къ аъ лъat den царъ тълate пънцї, Dъka Bodъ ınкъ аъ тънчit de s'aъ

ндpentat, ші аѫ рѫmas Шърban Bodъ ндешърцѫ, ші л'аѫ ѧnkis Bizirиѫл пentrѫ o seamъ de banї, шї neavъndѫ sъ'ї dea, аѫ фъкѫt zanis ла тъna Bizirиѫлѫї, кѫm mergъndѫ ѧn цarъ sъ'ї trimiцъ, ші аша л'аѫ slobozit den ѧnkisoare; иар Dѫka Bodъ s'аѫ dѫs пren Apdeал ла цara лѫї, чі ші цara nѫ o аѫ гъsit прекѫm o аѫ лъsat, къ Молdoвenїї ш'аѫ adѫs Domnѫ den цara Лешаскъ пре Петречеїко Bodъ, ші s'аѫ nebѫnit кѫ toцiї, adѫs'аѫ ші Kazacї de s'аѫ фъкѫt mare грътadъ ші s'аѫ dѫs ѧn Бѫцеак, (фiindѫ Хanъл кѫ Тътарї ла Бечиѫ,) de аѫ фъкѫt mълte реале, пре Doamnъsa o аѫ гъsit фѫцiтъ ла Брълъ, de nevoea ръzmiрiцiлор че se aцъцase ѧn царъ, Dѫka Bodъ ѧnкъ nѫ кѫteza съ meargъ ѧn skaзn, фiindѫ Петречеїко Bodъ кѫ ощiле аколо, чі шъdea ла Domneщї ла satѫл soakръsa Dабiжоаiї, пре карele фъръ beaste аѫ venit ощiле dела Петречеїко Bodъ de л'аѫ ловit ѧn zioa de Кръчиѫn кънdѫ шъdea ла masъ, ші фiindѫ ощiле лѫї ръsinite пen sat пре ла razde ші negata, л'аѫ лѫat de л'аѫ dѫs ѧn sѫs спре цара Лешаскъ. Кап ощiлор ера Dimidenski Perimentариѫл dела Snetin шї Bainski nenotѫл лѫї Петречеїко Bodъ, ѧntр'o sanie кѫ пае л'аѫ пѫs, авъndѫ nѫmaї ѫn ковор, ші o перiнъ, ші 2 каї рѫї, ѫnѫл negрѫ, алтѫл алвѫ, хатѫріле de teї, (den toatъ авereа лѫї, кѫ atъta л'аѫ dѫs ѧn цara Лешаскъ.) Doamnъsa venise ла Фокшанї, чі аѫzindѫ de лѫarea Domnѫsъѫ, s'аѫ dѫs ѧn цara Мѫnteneaскъ, ачестѫ sфършit аѫ dat ші Dѫka Bodъ.

Iар Хanъл biindѫ den oastea Бечиѫлѫї ѧn Бѫцеак, ші въzъndѫ невѫniiле Молdoвenїлор ші але Kazaчiлор, че фъкѫse ѧn Бѫцеак, аѫ trimis пре фiesъѫ кѫ Тътарї ші иаѫ ѧmвѫлzit пре Молdoвenї ші пре Kazaчї

лънгъ Прът, аколо нъ тънат, нъ робіт, нъ тпекат ън Прът, чеї пъцінї че аў скъпат кът аў пътът, s'аў дъs ла Іашї ла Петречеїко Bodъ, каре къ тоцїї de фрікъ аў лъат калеа Sъчевїї фъръ зъбавъ, ші s'аў дъs ън цара Лешаскъ. Ачастъ ісправъ аў фъкът Молдовенїї къ Петречеїко Bodъ, къ аў фъкът певое църъї, нар пічї ън фолos n'аў фъкът.

Търчїї акzindў къ s'аў робіт Dъка Bodъ, аў пъs Domnў Молдовїї пре Dъmітрашко Bodъ, каре ші маї nainte аў fost Domnў ла Молдова, dар реа ківерніseалъ фъчеа църъї, къ ера ън от фъръ фріка лъї Dzeў, жъкаш, кървар, minчinos, ші алте реале авеа ънтръпsъл; къ оцїле ъмблъndў пен царъ аў adъs църъї маре фоamete, кът ші от пре от тъпка. Чеї че аў въzът леаў sпъs: къ аў въzът карпе de от фріптъ ън кънторнў, ші вреа съ о тъпъпче пеще oameнї de. чеї че пъ авеа че тъпка, ші аў fostў adъs маintea Domnълъї ші пре oameнїї ачена че вреа съ тъпъпче ші карпеа ачеа фріптъ de от. Ші пічї о ъмілінцъ пъ авеа Domnъл asъпра nopodълъї, чі маї кътпліт s'аў фъкът, къ ънтрът ачеа маре фоamete, трітітеа слъжіторі, ші ънde гъsea пъіпе орї de че фел, о лъа ші о бъга ън кърtеа Domneакъ, ші de аколо о вindea къ маре прец; чі чеї съраці непътъndў ажънце прецъл къ банїї, къ пъї авеа, търіеа de фоame, (кът ам въzът ші ноі къ окїї поцрі ачеаstea че вкріет,) ші пъ se temea de пъкат. De ар фі лъат пъіпе дела чеї че авеа den destълъ, ші съ dea челор че n'аў, ачееа ар фі fostў. Dъmnezeнаскъ іконomіе, ші нар фі ертат Dzeў пъкателе къте ар фі авът, dар пъ фъчеа аша, чі тъпціа съ факъ авъцїе къ nedpentate, ші аъsа съраціі de търеа de фоame.

Dъка Bodъ фiindъ pob ın цара Лешаскъ, s'aъ tokmit къ Крањл ınтр'o sътъ de пънцi de banı, къ skъле че'ı ва da, шi съ'л sloboazъ, шi aъ tpimis ла Цариград ла Doampъsa npe Anastasie Bistiep, шi npe nenotъл Dъкъı Bodъ npe Kpistea Вътаф, ка съ факъ ачеı banı къ skълеле шi съı adъкъ degpab, шi съ'л skoaцъ den pobie. Doampъsa aъ ътблат кап чет, (den че прiчiпъ ea ва щi,) Шърban Bodъ ınкъ наъ zътiknit de наъ zъbobit тълтъ ла Бъкърещı, (къ tpimisease npe Гinea Кънitan ла Леашı съ пъе neboiнцъ se omoape npe Dъka Bodъ,) шi търziъ наъ slobozit de s'aъ dъs ın Apdeaл ла Bistpiцъ, аколо аъ ръmas Anastasie Bistiepнъл къ banıı; нар Kpistea Вътаф, s'aъ dъs къ кърцiле; шi къ bestea baniлор съ спъе къ аъ adъs banıı. (Къ вреа съ dea banıı ла хотар, шi съ на npe Dъka Bodъ нар ла хотар съ пъ'ı факъ ınшълъчънпе.) Ynsъ кът аъ sosit Kpistea ла Лiов, ънde ера Dъka Bodъ, шi наъ dat кърцiле, шi аъ ınчепът a чiti пъn ла a tpiea карte, нътаı аъ къzът npe лавiцъ, шi аъ ınчепът a se въeta, dap лiтва ıı nepise, шi тъıniле nъ пътea съ ле тiшче. Deчıı л'аъ ръdikat, шi л'аъ пъs ın пат, аколеа tpeı зiле аъ зъкът, шi аъ търiт. (Чеı маı тълцı зiк къ Шърban Bodъ пеn тiжлокъл ънор Леашı съ'л фie otръвit.) Къ ачeastъ moapte s'aъ sфършът нi ачestъ Domnъ; нар banıı шi skълеле че ера ла Bistpiца Ънгъreaскъ, наъ лъat Ънгърıı de наъ тънкат тоцı, шi n'aъ маı къът nimenı, къ n'aъ път, Гinea Кънitanъл лъı Шърban Bodъ че ера tpimis ла Леашı, шi ispравъ ка ачeasta фъкъndъ, аъ нърчes съ вie ın царъ, dap ла Apdeaл л'аъ ловit воалъ фъръ леак, шi ла Фъгъраш зъкъndъ ın къть-ва вреame негpindъı тъınеле шi пiчоареле, шi тот

трѫпѫл de віѣ, ш'аѣ dat ѫфлетѫл Дракѫлуї. Пре ачестѣ Гіne ел авеа Шърван Водъ ѫчігъторіѣ de воіарі, карене кѫndѣ мѫріеа възѫndѫшї трѫпѫл негрѫ, аѣ фостѣ ѫікѫndѣ къ'шї веаде пъкателе кѫ окіі. Ѭntрѫ ачесте времі ші Папа Боіческѫл ѫnindѫse кѫ кѫцїва боерінаш de аї църї, s'аѣ dѫs ла Odріѣ съ пъраскъ пре Шърван Водъ, de хаін ші de ръотъціле че фъчеа църї, ѭар Шърван Водъ авѫndѣ пре Кristea Постелнік Скордек Капікехаеа, ѭаѣ скріs съ кіелтѫѭаскъ кът ва пѫтеа ші съ'л ѭа. Ші тергѫndѣ Папа Пахарнік ла Візірѭл, къте аѣ щіѫт леаѣ zis, dар аѣ бірѫіт баніі, ші л'аѣ dat легат ші пре ел ші пре чеілалцї de ѭаѣ dѫs ла Шърван Водъ; чі пре Папа л'аѣ ептат, (аѣ den порѫпка Візірѭлуї, аѣ den рѫгъчѭпеа сороріі луї Маріпа Філіпеаска,) ші л'аѣ лъsat віѣ, ѭар пре чеілалцї ѭаѣ оторът.

Ѭntрѫ ачест ап аѣ венit порѫпкъ луї Шърван Водъ, съ теаргъ кѫ Sѫлїman Паша Sарaскер ла Кameніцъ, къ венise Леашъї. Deчї кѫ таре гріжъ терцеа къt s'аѣ ші волпъвіt, ешѫndѫ ла Тѫрчї пѫтеле de фікѫеап, ѭар слѫжѫndѫ порокѫл ші баніі, нічї ѫn ръѣ п'аѣ пъцit, чі ѫпкъ пріеten преа бѫп лаѣ фъкѫt, кът ѫn мѫлте треві ѭаѣ фостѣ ажѫтор, ші кът аѣ фостѣ Sарaскер, ші dѫпъ че s'аѣ пѫs Візірѭ. Ші кѫ бѫпъ seamъ ам адевърат, къ аѣ фостѣ порѫпкъ ла Sарaскерѭл, ѫntъlnindѫse кѫ Шърван Водъ, съ'л ѭа ші съ'л тріміцъ ла Поартъ, dар апоі ѫпрietenindѫse, ѭаѣ dрes лѫкрѫл despре Поартъ кѫ скрisоріле луї, ші аѣ венit ѭар ла скаѫн веaseл. Ѭntр'ачестѣ ап авѫndѣ Тѫрчії ръzвоіѣ кѫ Nемцїі, ѭар ѣї бат Nемцїі, ші ле ѭаѣ мѫлте четъцї, маї пѫmite ачестеа: Biserpad, Вачіпѫл, Пещеа. Іар ѫntрѫ ачестѣ ап Апафі Міхаї Крањл Ар-

деалълъ, аў чертъ дела Търкў de аў ѧnoit Кръіеа пре фіесъў, карелe ѧл кіета ѣар пре пътеле тътъпесъў, Апафі Міхаї; ші stръпгъndъse toatъ цара ла Белградъ, ші вііndў Търкъл къ кафtan ші къ карte ѧmпъръtea-скъ, ші къ dарърї, маре чinste ѣаў фъкът, ші пентръ бъкъріea че авea, ѧn toatъ цара аў порънчіt ка съ dea къ тънъріле ла 12 чеасърї, вреame de namiezi, кънdў аў ѧmбръкат кафtанъл, ші аша аў фъкът. Dънъ ачеea dъndї dарърї че s'аў къзът, л'аў трimіs ѣар ѧndърът. Neamцій крещіні ѣар бат пре Търчї ла Ostpogon, ші аў лъат чetatea пънъ adoaozi, къ маре върsаре de сънце, ші аў маї лъат ші Ўіваръл. Іар ѧntръ ачестў an ѧn цара Ўнгъreaскъ de 8ъs, мълte четъцї аў лъат Nemцій dела Търчї, Sonлокъл, Apadъл, ші алтеле че пъ s'аў пътit аічea.

Пе ачeste врemї ѧnвръжбindъse Шърban Bodъ, къ Dъmitрашко въръзъў den Молdова, аў фostў ѧndem-nat Шърban Bodъ пре о seamъ de боѣрї Молdовenї de аў venit аічea ѧn царъ, Гаврілецій къ Сърdарѣл Kantimір, ші алцій. Dечї Шърban Bodъ прen між-локъ лъї Sълiїman Паша Sapaскер, аў тazълїt пре Dъmitрашко Bodъ, ші аў пъs Domnў Молdовіі пре Kantimір Сърdарѣл, каре аў ѧmбръкат кафtan de Domnie dела Баба dела Sapaскерѣл, ші аў фostў Domnў 7 anї, ші аў търit ѧn Domnie. Ѧntръ ачeaste врemї ѧnкъпцънъръ Nemцій чetatea Бъda, ші de треї пърцї o батў, ші фъкъndў мълte тещешъгърї, ѧn скърть вреame ші къ мълъ върsаре de сънце o аў лъат dела Търчї, стъпънindъo Търчій 145 de anї пънъ акъм, чі o аў лъат Nemцій. Ачeastъ чetate аў фostў скаѵn Краілор Ўнгъреці. Dънъ ачеea Търкъл ѣар аў фъкът

гътipe de oaste ѧmпotріва Neamцілор, ші аў tpimis пре Sълiйman Паша Віzірѣл къ мълцime de Търчі, ші гъsindъse къ Neamцій ѧn къmпіі Mохачълъі, атът л'аў бътът пре Віzірѣл, къt паў щіът къm s'аў ѧntopsў, карeле mepгъndў ла Царіград, ѣаў тъѣat ѧmпъратъл капъл; ѣар Nemцій аў лъat четatea Oseкъл, ші mepгъndў Гіпърарѣл Dъпевалd ла Sловенї, toatъ Sловенimea o аў лъat deла Търчі, ші четъцї: Петре вараdin, Валпол, Ораковіч, Пошега, ші Лотаріпгъл Херцегъл къ mape oaste аў venit ѧn Apdeал, ші пen toate четъціле аў пъs ощі ѧmпърътещі. Ші ѧntр'ачастъ вреame Іосіф фіѣл лъі Леополdў ѧmпъратъл Nemцескў, ла Пожъn stрънгъndъse гѣлъш, den toatъ цара, s'аў ѧnкорънat Краѣў Унгъреskў, ші аў лъat ощіле лъі Егеръл ші Мъnкачѣл; ѣар алdоілеа an dъnъ коронацie, аў лъat крещінії Секешфеірвар, каре'і zік сървеаще Stол-Белград, tot ѧntр'ачestў an Карафа Генерал, аў лъat къ бътае, Ліпова, ші Баваръл Херцег къ mape табъръ ші къ mape върsape de sънце, аў лъat Белградъл Търческў. Tot ѧntр'ачастъ варъ Badensis Херцег, ла Bosna, mape табъръ търчeaскъ аў бътът, аў sпартў, ші партea чеаі маі мълтъ de Bosna, o аў sъпъs крещінілор.

ѧntрѣ ачestў an, Шърban Bodъ, аў фъкът пънтъ mape ші чinstitъ, мърітъndў пре фіesa Smaparda dъnъ Глігоріе Постелнік Бълеanъл, adъкъndў sол den Apdeал пре Бетлеn Елек, desпре партea Краѣлъі, ші den Молdова дела Кantimір Bodъ, Велічко Xatmanъл, фрателе лъі Міron Логофът, къ карії mape веселіе аў авът; пentрѣ къ ачastъ фіїкъ a лъі Шърban Bodъ, фііndў ші фрѣmoasъ ші ѧnцелеаптъ, фоарte o ѣбеа tатъsъў, ші s'аў певоіt пріn мълte вретї ка съі гъ-

seaskъ soц aseamenea кѫ ѭа, de бѫn neam, фрѫmos, ѧnцелептѫ, ші негъsindѫ аіче ѧn царъ, фііndѫ ачestѫ кокоn de боѭар den царъ прівеаг ѧn Apdeaл, ѭар пептрѫ фріка лѫї Шърban Bodъ, ші фііndѫ ѧn kasa лѫї Апафі Міхаї Краѣѫ Postелnік, аѫzindѫise полiтііле, ші фрѫmѫseaцea, ші ѧnцелепчѭneа, аѫ пѫs ѧn гѫndѫ sъ'л факъ цinepe, ші трimiцѫndѫ пре Kostandin Кънitan Філіпескѫл, (фііndѫ вър кѫ mѫma лѫї Гліgорie Бълеапѫл,) аколо ѫnde ера лъпгъ Краѣѫ, л'аѫ порnit ші л'аѫ adѫs ѧn царъ, ші ѭаѫ dat пре фіesa певastъ, карії атъta se potрівise amъndoї ѧn toate, кът гѫра пѫ поate sпѫne фрѫmѫseцea лор ші ѧnцелепчѭніле лор, ші тоцї ѧї ферічіea, dap скѫтъ бѫкѫріе аѫ авѫt сърачії къ ѧn 5 лѫnї пѫmaї аѫ fostѫ amъndoi. Deчї вііndѫ Smapardeї боалъ греа, ші фъръ леак, аѫ мѫрit, ші оаѫ ѧnгропат кѫ чinste маре ла мънъstiре ла Котроченї, ѭар Гліgорie Postелnік Белеапѫл аѫ ръmas ѧntрistat, ші ѧn черпеалъ кѫ tot neamѫл лѫї.

Sфършітѫл Кроніčеї лѫї Kostandin Кънitanѫл.

Opiцinaлѫ ачesteї Кроніче ni s'a ѧmпърtъmit de D. Професор I. Брezoianѫ.

Пътереа армать

ші

Арта мілітарь

ла

MOLDOBENI

ын тимпурілe Мъріреі лор.

O Moldovo, sъrакъ Moldovo ! De ар фі Domniї тъі, карії domneзъ ынтре tine тоцї ынцелепцї, ынсъ ну аї пері аша леснe. Че, Domniїле пещіrtoape ръndurї тъй ші лакоme sint причina перірeі тале, къ ну катъ зъ'шї aronseaзъ міe nume вун чева ла Царь ; че катъ desfрънаць нумаї авуцie съ stрънгъ. Карea апоі totuшї съ ръsіneaцe ; ші ынкъ ші ну пріmeждia казелор лор. Къ вaeslemтa зърачілор, вun зъ ziче ну каде пре копачї мъкар къt de тързїў.

Логофъта Міron Kostin.

Пътереа армать а Молдовеї не кънd ера ліберъ, dзнъ мъртърisіреа Кронікарілор, ера de шапte-zечї мії, ші de мъле орї пънъ ла о зът мії оameні. « Nічї ну ва фі пекрезът мъртърisіреа ачeasta, ziче Прінцъл D. Kantemір de вom sokoti къ че меціашї пътерпічї a авът Молдова ръзбоїў п'ачеле времї, adeкъ къ Търчії, Леашії, Kazачії, Унгърії ші Мънtenії : ші кът къ ea ну нумаї ыншї апъра ліbertatea sa de

кътре пъвъліріле лор пъпъ ѧn вретеа лъї Bordan IV. Чі ѧnкъ ші хотаръле еї ші леаѣ ъръqіt маї мълт *).

Пътереа армать а Молдовеї ка ші а Църеї Ромъпещї, се осебеа ѧn o s t a ш ї к ъ л е а ф ъ (армать) ші o s t a ш ї d e s к ъ т е а л ъ (міліqіe) **). Іар ла требъінqъ съ фъчеа ръдікареа глоателор дъпе кът istopia не о арать ѧn мълте казърї.

Oрganisaqіa арматеї Молдовене se ъркъ ѧn чеї din тъѣ anї аї ѧntemeіерії Прінчіпатълъї. Noї o vedem ла 1359 съnt Петре I BB къ пъqінї anї ѧn ърma deвкълікърії Църії a трієтфа авъпра Полоніалор. Dъпъ ачееа пе ла 1400 vedem пе Іъга BB a ѧntemeѧ четеле de Кълъраші дървіndъле моші ***), ѧntокmaї dъпъ temeѧл къ каре vedem мълтъ маї ѧn ърmъ пе Sвечіа a ѧntокmі armata sa indelta. Ърmъторѣл Domnъ Алексandръ BB чел бън маї кътплект. oрganizapea еї, орындъind ші Xatman маї маре неste toate ощіле Църълї ****). ѧnсфършіт Щефан чел маре ла 1456,

*) Kantemір. Desкріерea Молдовеї. П. 2. К. 7.

**) « Ші ачещіа se осебеаѣ ѧntре sine ѧn ostaшї къ леаф ъ ші ostaшї de sкътеалъ, каре залъжескъ къ келтъіала лор пътнаї съ фіе вкътіqі de вір » idem.

***) « Ioga batit des villes et des villages et commença de monter une Cavalerie réglée ». Peyssonel. *Observations historiques et geographiques sur les peuples barbares qui ont habité les bords du Danube*. Paris 1765. *p.* 229.

« Ші аї ѧnчепът Іога Водъ a дърі очіне прін Царъ a воіпічї ші вінї ostaшї. » Mipon Kostin. ms.

« ѧn staреа a трея a воеріlор съnt Кълъраші карії пентръ моші-ле челе съnt лор дърvite de Domnї tot deaуna мерѣ ла ръзвоіѣ къ келтъіала лор. » Kant. П. 2. К. 15.

****) « Xatman неste тоqї залъжіторії кіqї съnt ла Кіріе ѧnтъ Domnї ші пре ла марqіnї, ші Пърълаш de Sічава. » Mipon Kostin.

o mai desъvъrші *). Atъnчї ea a ажънsъ dъne кът ziче Kantimір ла върфъл чел mai înaltъ.

Armata Молdoвей ън ziлеле търіреї sале se ърка ла patръ-zечї-miї Молdoвенї, ші patръsпrezeче miї stpeinї: Nemцї, Kazaчї, Sървї, Българї, Албанezї ші Гречї **).

Плекъndъ dела temeиъл кът къ armata Молdoвей ка ші a Църій Ромъпещї, dъпъ арътareа Кропічелор, se înпърцea ън чete de 1000 ostaшї sънtъ ъп Кънitan, афаръ de Кънitanїї чеї mai mарї карій komanda mai mълte чete. Къ Вътавіі ера капete de 500 ostaшї, къ Хотноцій, Sъtашій ші Бълъкбашій, кът s'a nъmit mai тързіъ, komanda o sъtъ; ıар Кіхъіі saъ Къъшъіі, ера пreste zeче ostaшї ***); вот пътea din notiціле че ne aъ пъstpat Kantemір съ лъмърim armata Молdoвей. Ea se компънea:

1°. Дъръвапіі nedestpime, înпърціцї ън ont кънitъnіі sънtъ ont Кънitanї neste каре ера Кънitanъл чел тареал Дъръбапілор. Mai тързіъ ачesta s'a dat sънtъ askълareа Агъї ****).

2°. Кълърашіі de Царъ 11,000, sънtъ 11 Кънitanї. Ачещіа sta sънtъ askълareа Xatmanълъї.

3°. Панцірії ıаръші ъп корпъ de кълъріme фоарte însemnat *****).

4°. Doъ вътъшії: a Кълърашілор deГалацї ші a Кълърашілор de Царігpad.

---

*) Ворніка Ъреке. m s.

**) Kant. П. 2. К. 7.

***) Ъреке.— Міron.— Kant. П. 2. К. 7, 8.— Карtea Domneaскъ a лъї Міхаїъ ВВ Раковіцъ ъп Архіва Ромъпеаскъ. Т. І. ф. 74.

****) Kant. П. 2. П. 7.

*****) Idem Міron ші Ніколае Kostiнї. ms.

5°. Doъ вътъшиĭ: Ѹмвлътopiĭ de Xo̧tin ші Ѹмвлътopiĭ de Sopoka.

6°. Вътъшia de Фѫstaшĭ*).

7°. Кѫpteniĭ saѹ чеĭ че n'ажѫnseseръ ѧnкъ ѧn treaпta боereaскъ ші sлѫжea лa кѫptea Domneaскъ. Eĭ era toцĭ neam de боер, ші merцea лa ръзбоĭ sѫnt Мареле Логофът. Eĭ se ѧmпърцea:

a). Вътъшia Кoпiiлop din кasъ.

b). Вътъшia Aпroziлop de Diван.

c). Вътъшia de Пaiчĭ.

d). Вътъшia de Пosteлniчeĭ marĭ ші miчĭ.

e). Вътъшia de Пъхърniчeĭ.

f). Stoлniчeiĭ.

g). Aрmъшeiĭ sѫntѹ Мареле Арташ.

h). Ѹшeariĭ sѫntѹ Ѹшearъл saѹ Портаръл чел маре **).

Toцĭ ачещĭ кѫptenĭ era маĭ mѫлтѹ o ҷendarmerie. Вътъшiiле лор era маĭ miчĭ de кът a челор лалте чете. De asemenea кѫptenĭ se афла ші prin ҷinѫtѫrĭ ***).

8°. Пѫskaшiĭ saѹ Тѫnariĭ sѫntѹ Кънitanъл чел маре a Дъръбaniлор ****).

Aчestea era четеле пътънtene, кар челе stpeine era:

1°. Seĭmeniĭ Хътmъneщĭ ѧmпърциці ѧn 10 Бѫлкбъшiĭ neste каре era Баш-Бѫлѫкбаша de Seĭmenĭ. Aчeasta era nedestpimea stpeinъ, ші

*) Kant. II. 2. K. 7.

**) Kant. II. 2. K. 6, 7 ші 15.

***) Miron Kostin. m s.

****) Kant. II. 2. K. 8.

se компънea de Сърбї, Българї, Арнъуцї ші Гречї *).

2°. Патрѫ Къпітънїї de Унгурї сaѫ Немцї de къте 1000 oaменї фіе-каре.

3°. Патрѫ Къпітънїї de Казачї asemenea.

4°. Къпітънііле Тътарілор Ліпканї.

5°. Доъ Къпітънїї de Beслaї че ера Търчї сaѫ Тътарї сънтѫ Beслaї-Aрaсi **).

Aчeste доъ чете се формаръ маї тързіѫ.

Ынтокміреа ощіреї stреine фъ фатаалъ Молдовенілор. Рezemaцї пе дънsa, Domнїї чеї ръї, de каре Молдова a авът кѫ прisos, tiраniza пе біецїї пътънтенї. De aчeea o ѫръ вечнікъ a domнit пенчетат ынтре амбеле ощірї. Ла 1564, ощіреа stреінъ съ тъчелърі маї тоатъ de Хatmaнѫл Tомsea ші Ілie Toроman кънd ачещіa se револтаръ асѫпра лѫї Desпot ВВ. Ла 1592, Apon ВВ чел кътпліт o pestatopнічі. De атънчї лѫпta ынтре амбеле ощірї с'a реѧноit ын маї мѫлте рындърї, ші a adѫs марї непорочірї Църїї.

Міліціa Църїї se компънea:

1°. De 19 Къпітънїї demiї къte ѫna ын челе 19 цінътърї але Молдавієї. Фіе каре къпітънie se ѫмпърцea ын 10 роate de 100 oaменї сънтѫ ын съташ. Aчещіa ла ынчепът sta сънтѫ askѫлtapea Ворнікѫлѫї de Цара de жos, ші Ворнікѫлѫї de Цара de сѫs; ѧар маї тързіѫ se deтеръ сънтѫ Хatman. Dintр'aчешї Къпitanї aчеѧ каре se афла пре лънгъ хотаръ stрежѫѧ дрътъріле, потечіле

*) Kant. in ibid.— Mipon ші Nикoлae Kostinї.— Aнsentie Урінарѫл. m s.

**) Kant. П. 2. К. 7.

мънъстирилор ши требереа апелор. Iар чел din мънъстирea църий унде нъ ера тетере de връзмашъ, стрежъа ла кърtea Хатманълуй, ши se триметea de дънсъл ын слъжбеле църий *), фiind къ унъ din тр'ънший пърta пъмiреа de Хънсарь **); Прiнчъл Кантемiр ынкее фъръ нiчь ын алтъ темеiъ къ ел требъе съ фi фостъ одатъ Хъсарь ***).

2°. Селменiй сай Себраниi Ацещь de каре ера ын фiе-каре търгъ къte патръ сай чiнчь кар ын Iашь зече сунтъ Ага ****).

3°. Кълъраша din цiнутъриле Лъпъшнел, Орхеюлуй ши a Сорочiй каре ера сунтъ команда Сърдарицелуй. Ера ын корпъ фоарте инсемнат, ши апъра цара интре Прут, Nistru ши Басарабiа de пъвълiриле Тътарилор de Крым ши de Бъцеак *****).

4°. Чеата вънътоpiлор каре лъкуеа къ вътавъл ей ын sat ла мунте ын цинутъл Пietрий. Ей авеа de datorie ла време de ръзбоiъ съ фie тот пре лынгъ Domнъ ын табере; iар ын време de паче съ тiребуiнца ла вънатъл dobitoачелор сълбатiче пентру masa Domнiлуй. Пентру ачеса ей ера скутiцi de бiр; iар пентру келтуiала инкъркътурей пъсчелор авеаў леафъ deosibiтъ ******).

---

*) Kant. II. 2. K. 7.— N. Kostin m s.

**) Kant. in ibid.— M. Kostin.

***) Kant. in ibid.

****) Kant. II. 2. K. 6 ши 7.— Аксентie Уриарнул.

*****) Kant. II. 2. K. 6.— Кроникар anonim m s.— Carra histoire de la Moldavie et de la Valachie p. 5—6. Neuchatel 1781.

******) Kant. II. 2. K. 7.

5°. Pedestrimea Кътнъзънцені ші Хънгані, артаці къ seneaце (пъзчі) ші къ топоаръ лънці ін коадъ *).

6°. Kodpenii Tigeчиълъ ін пътър de 12000 ші тоці къларі. Ей лъкъя ін кодръ, dinколо de Прът despre хотаръл Тътарілор de Бъцеак каре копrindea ін лъънтръл съъ маі 30,000 міле italіенещі. Ей ера, дъпе кът zіче Kantemір, « піептъл Молдовей чел маі таре ынтре Прът ші Basarabіa. Ачещіа ынтречеа къ вітежіа лор пе тоці чеілалці Молдовені, ін кът se обічнзise a se zіче despre дънші ачеастъ ворбъ: « чінчі Тътарі de Крът, плътескъ маі мълці de кът zече de Бъцеак ші чінчі Молдовені вірнескъ пре zече Тътарі de Крът; ізр чінчі Kodpenі, саў Tigeчені, бат пре zече Молдовені. »

Tigeчиъл, Кътнъзънгъл ші Врапчеа ера трей репъблічі каре форма statърі deosebite ін statъл Молдовей. Локзіторіі ачестор локърі se кърмъя дъпъ леціле лор, пъ пріimea нічі ън слъжбаш ал Domnъзъі, ші пъ ера ындатораці кътре дънсъл de кът ла ън трібът ъшор пе ан, а кързі kantitate se хотъра ла інтрареа лзі ін скаън. Челе доъ dintъкъ da ші ажзтор de oaste ла требзінцъ. De мълте орі ей, zіче Kantemір маі къ seamъ despre Кътпълънцені, прін ындемнъріле ънор капете революціонаре, se трънеа de сънтъ стъпъніреа Domnілор, ші se da сънтъ протекціа Полоніlор. Каре ынпрежъраре а фъкът пе ънії din istoрічії ачелі нації съ креазъ къ Молдова ле аў fostъ трібзтаръ **). Este кънoскът къ фрътоа-

*) Кроніkар аноніm m s.

**) Kant. П. 1. К. 6. П. 2. К. 16.

еле instituцiĭ репъблікане sънt фоарте векĭ ън Молдова, къ ън вяаква XII ънфлорея ънтр'ачеастъ царъ репъблїка Бърладъ ъ ъ ĭ, фаĭmoaзъ прin пiратерiа de ъскat, шi каре se ънtinsese къ стъпънiреа пънъ ла гъра Ninрълăĭ; къ къръндъ дин'ачея Цеповезiĭ шi Рагъzанiĭ ънtемеiаръ маĭ мълте репъблiцi ънтр'ачестъ пътънтъ, аsфел стътъръ: Галацiĭ, Кiлiа, Четатеа Алвъ, Хотинъл шi Terina.

Ънтр'ачестъ кiн, че ам аръtат, а фостъ organizatъ пътерea армatъ a Молдовеĭ. Ла о тревънцъ ънsъ маре, сaъ кънd патрiа ера ън прiмеждie, съ ръдika «Мазълiĭ шi Бреслашiĭ», църанiĭ маĭ къ seamъ «жосенiĭ» сaъ чеĭ din цара de жos, шi Боерiĭ къ оamенiĭ сaъ слуцiле лор ка съ апере патрiа амерiнцatъ. Ачestia se нъmea атънчĭ « oaste de стрънзъръ » сaъ « oaste ън довънdъ » ънре a съ deosiвi de « oaste ън леафъ » сaъ « Лефецiĭ » *).

Пентръ плata лефiлор ostашiлор афаръ d'але Дъръвапiлор пентръ каре пънъ ла 1622, ън adoa Domnie a лзĭ Щефан Tomsa BB, se онреа din трiвътъл че съ da ла Поартъ 5,000 Угĭ **); se ашъzase o дажde сънтъ нъmiре de Ф ъ т ъ р i t ка toatъ каsa de църан съ плътeaскъ ън време de паче ne an 80 аспрi. Iap ън време de ръзвоĭ 120 аспрi, шi ла o невое маĭ маре ън галвен сaъ 200 аспрi. D'ачi se вede, онсервеазъ Кantемiр, че попълатъ ера одатъ Молдова, de време че ачеастъ дажde цinea къ ндestълare келтuiла ла o оцiре de 54,000 оamenĭ ***).

*) Вор. Ureke.— Mipon Kostin.— Кронікар anonim ın s.— Кант. П. з. К. 17.

**) Mipon Kostin ın s.

***) Кант. П. з. К. 13.

Ин време де паче апатата ера ашезатъ парте ин капіталъ, парте прін жудеце. Дъръваніі стрежіа ла кърtea Domneaскъ. Кынтареа чел маре черчета стрежіле зіоа ші ноаптеа де рънду ші де скімба. Ин лінса Ачі дін орашъ ера ші индеплінеа локъл *). Selmenіі асеменеа стрежіа ин кърtea Domneaскъ, скімбъндусе унде-сіне не рънду. Казарма лор ера ламъ zidъл кърцій, ші се нумеа: Одъіле Selmenещі **).

Къларашіі де Царіград требуеа съ щіе турчеще ка ші чей де Галаць ші съ тріметеа къ денеше.

Убалторіі де Хотін ші Убалторіі де Сорока требуеа съ инделеагъ лімба Полоне ші Мускълеаскъ, ші кънд череа требуінць съ тріметеа ин Полоніа ші Московіа.

Фустаніі стрежіа ла перделеле Доамнеі, ші ла гарда кърцій ин каре съ инкідеа слъціле кърцій пентръ грешале маі мічі. Ин параделе Домнещі, ей мерцеа не лънгъ Домнъ де амбе пърціле къ фъщі лънці ин мъні. Асеменеа фъчеа ші ла ръзбоіъ ***).

Тоцъ къртенії, кънд ам маі зіс, ера ка ин фел де цендармеріе ші авеа деосебите фънкціі ин кърtea Domneaскъ, аша: Апрозіі де Діван, ка ші Копіі дін касъ аякъцына гарда Domnezлъі. Ей ера ин въсмъцтаці не времеа лъі Щефан чел маре, къ «шавапале ші къ кібініче»****). Іар ин времеа Радзлъі Міхнеа ВВ (1623—1627) ей пърта «ързініце, Кабаніць къ ждер ші къ хзлиі». Ин време де паче Апрозіі

*) Кант. П. 2. К. 6.
**) Idem. II. 2. К. 7.— Николае Costin m s.
***) Kant. II. 2. К. 6.
****) Ворнікъ Іоан Некулча m s.

ѕаѫжea ла Diванѫл Domneѕиѫ, ѫмплinea datopliле dѫпъ хотърърї жѫdекѫторецї, ші пърta порънчиле Domneштї не ла Боерї. Боерїле каре прiimea прiнтр'ъншiї aѕemenea порънкъ, требуea ѕъ шазъ ен цiцoape цъпъ 'ю чiтea апродъ *). Ен време de ръѕбоiŭ ей ѕе афла тот не ѫнгъ Domnŭ. Конїi din каѕъ пъzea ла « Къмара чea кѫ арме » заŭ арѕеналъл, ла Кабinетъл чел маре ал Domnълуї, ѕѫntŭ ѫнгрiжiреа Кътърашълуї, ші ѕta ѫнпрежърѫ Domnълуї кънd merea ла Diван. Ей ѕе трiмiтea aѕemenea de Domnŭ ен цiнѫтърї de кеа боерiї, ші вътафъл лор ліа нъте ун леŭ din шаѕе леї че ле da dѫпъ обiчеŭ фie каре боер кemat. Постелнiчеiї чей маї ші чей тiцї ѕаѫжea aѕemenea ен кърteа Domneaскъ. Пахърнiчеiї ші Stолнiчеiї ѕаѫжea ла меѕеле Domneщї. Армъшеiї ѕтрежѫа пе чей ѫнкiшї. Ушеарiї dъчea лаѫ газdъ ші ѕаѫжea пе Soaї. Паiчiї ѕаѫжea ѫнгъ Domnŭ, ші ера ѫнчiнцї кѫ връе de арцiнѫ, кѫ ѕърiї ші кѫ дърчї кѫ тънкеле ші вър-фхрiле легате кѫ арцiнцŭ ші полеiте кѫ аур.

Мареле Хatman ера кап ал Кълърашiлор, ші маї маре неѕte тоатъ армата кълърiмe ші medeѕtрiмe. Кънd мерцea ла Кърte, пърta тоаг аурit **).

Мареле Кълъчер ѫнгрiжea пентрŭ апровiзiонареа армateї de вънате ***).

Мареле Шътрар ера ценерал-кварtiр-maiѕtрŭ ал армateї. Ел ѫнгрiжea пентрŭ кортърiле ей, пентрŭ тънърї ші челелалте арме, шї ашъza таберiле.

---

*) Miron Kostin m s.

**) Kant П. 2. К. 6 ші 7.

***) Carra p. 57.

Къmърашъл de katastiше пърta kondika ostaшілор. Кънd se фъчea adъnapea oццілор пentръ черчетаре, ел чitea пъmелe фіе-къръia. Asemenea фъче кънd лі съ da лeафa. Dъn'aчeea ел da фіе-къръia Кънitan kondika ostaшілор din чeata лъї, пре каре o sкріea къ mъna лъї ınsъшї, ші пentръ ostenealъ авea dелa фіе-каре Кънitan къte ън талер пemцeskъ *).

Disчinлaina лa Moлdoвenї ера фоарte стрaшnікъ. Dъелъл ınтre ostaшї ера asпръ nedensit. Кънd ън офіцер mъреa atъnчї каіїї лъї se ımбръка къ nostaв пегръ, ші d'asъпра пъnea хaїneлe лъї челe maї de прецъ, ші ınaintea trъnълъї dъчea o sъліцъ ın върфъл къріа съ spъnzъra o saвіе къ mъnъkъъл ın жos, ші de amъndoъ пърціле merцea ostaшї ınzaoaцї (къ кърase) ші ın koїфaцї **).

Прінчъл Kantemір neaв пъstpat deskріepea рънdъелії къ каре Domnъл ешea din капitaлъ ка съ meaргъ лa ръsвоїъ: «Inainte зіче ел, мergъ вр'o къцї-ва oameнї повъцъitorї ші ındpeптъtorї de dрum, карії sънt вънї пentръ ачea треабъ dintре ostaшї ші dintре алергъtorї. Dъn' ачeцia ъrmeazъ кълърimea ınaintea къріа merцea steaгъл ші Кънitanії четелор: аша ın кът фіе каре чeatъ съ лase лок дeшърt ка съ se поатъ deosiбі ъna de алta. Iар de amъndoъ пърціле steaгълъї мergъ Кънitanії четелор ші нав aminte пentръ ostaшї ка съ ъmбле тоцї къ рънdънълъ ші ın dреaптъ лinie. Dъnъ ачeцia ъrmeazъ Кълъraшії, ші ъmблъtorії къ вътавії лор; нар dъne dъnшії

*) Kant. П. 2. К, 6 ші 7.

**) Kantemір П. 2. К. 17 ші 19.

каіĭ Domnещіĭ мергънdълe înainte доъ търъ каре съ daў Domnълуĭ дела Поарта Otomanъ. Ân ърма ачеstора вin фііĭ Domnълуĭ, ші чева маĭ депъртішор de dъншіĭ ърмеазъ tатъл лор, dрепт ân міжлокъл лініеĭ, înkънжърat de Паічі d'amъndoъ пърціле. Маĭ депъртішор de adреапta ърмеазъ Komisiĭ ші вътавіĭ кърteніlор; нар d'a стъпга Postелніkъл чел маре ші чеілалціĭ Postелнічеі. Ân лінia a трea dънъ Domnў мергў Бълъкващіĭ патрў de amъndoъ пърціле, чеĭ маĭ векі фііnd маĭ апроапе de Domnў. Пе ърмъ, вin Seimeniĭ d'amъndoъ пърціле, пентрў каре наў aminte Къзмъіĭ, че se înцелег Къпрарі, dупре обічеюа Еврopeĭ, ка съ теаргъ ân dреапtъ лінie ші кў nas потрівіt. Dънъ ачещіа ърмеазъ боюаріĭ чеĭ din лъунtрў dупре кът se пъmeskў adекъ: Bîstierпічіĭ, Пахарпічіĭ, Чоходарюа, Меделпічеріĭ. Dънъ dъншіĭ вътаюа de Копіĭ кў слъцеле, алdоілеа Пъхърпічеіĭ, ші алтреілеа Stолпічеіĭ.

Dънъ ачещіа ърмеазъ sanцеакъл чел маре, адекъ steагъл чел маре, каре аре ân върфў semiлуна, înпрекъ кў алte доъ steагърі че съ daў Domnълуĭ, кънd intръ ân стъпънire, дела Кърtea Âmпърътeaскъ. Dънъ steагърі мерце музіка dупъ каре мергў Артъseiĭ d'amъndoъ пърціле. Dупъ ачещіа ân лінia dintъю sънt боюаріĭ чеĭ марі, intр'adoa чеĭ de стареа adoa ші intрў a трена чеĭ de стареа a трена; нар чеĭ фъръ de слъжбъ мергў фіе каре dупъ стареа ші боеріеа sa ънъл dупъ алtъл. Апоі ърмеазъ артеле челе марі адекъ тънъріле sънtў пъртареа de гріжъ a Шътрарълуĭ челуĭ маре, ші Къпітанълуĭ de Дъръвапі кў пъшкашіĭ саў тънаріĭ, ші кў toate челе требъінчоase ънеĭ тавері ші захереаоа *).

*) Кант. П. з. К. 8.

Къ̀ръ врете Молдова а фостъ independentъ, армата еї а инфлоріт, нар дупъ че а къзът вънтъ вѣзеранітате Търчілор, Домніі не маї авъндъ требуінцъ съ ціе атъцеа оамені къ леафъ аў лъсат пе пътмаї се казъ четеле осташілор din вітежіа лор чеа веке, дар инкъ аў скъзът ші пътъръ лор. Пъпъ не времеа Мовілещілор инъ tot se маї цінеа ка ла патръ-зечі мїї осташі *). Асфел ла 1538, ведем не Пътръ ВВ Рареш а интмпіна пе Полоні къ 26,000 оамені ші маї мълтъ de 50 тънърі; ла 1561, пе Александръ ВВ Лъпушнеанъ къ 25,000 осташі а се лупта импотріва лъї desnot Ераклід; ла 1574, пе Іон ВВ, къ 30,000 осташі а се revolta импотріва Търчілор. Ръзвоаеле чівіле din времеа Мовілещілор (1595—1615) балъвіръ мълтъ Молдова. Ла 1615, ла Търтещі съ мъчелъріръ мішелеще Дъръвапіі de Полоніі че вепіверъ къ Doamna Іереміі ВВ Мовілъ импотріва лъї Щефан ВВ Tomsea **). « Ера ла Щефан Водъ Дъръвапіі, зіче Кроніка, фоарте инвъцаці біне, дупъ кредінца чеа че фъкъse de стътъse къ дънсъл ла ръдікареа воерілор, кът п'аў фостъ ніче ла о Domnie гріжіт аша біне nedestpimea: къ хаіне tot de фелъandpeш, къ пастърі ші къ чепраце de арцінтъ, ші піlda хаідъчілор de Цара Лешаскъ, къ пепе de арцінтъ ла къ-

*) Kant. II. 2. K. 7.

**) Логофъта Міron повестеще ачеаст чідере а Дъръванілор ин тр'ачестъ віп: « Вѣдінд Дъръванії пъръціі de пълъреці съ вънзіедъ ла о рънъ d'аспра Търтещілор, ші съ апъра. Че аў венit Леашії de ліаў фъгъdвіт віацъ, нтмаї зъ'шї dea артеле ші аў крезът Дъръванії, ші аў dat артеле dela sine, ші dакъ ліаў ачат артеле Леашії, аў инграт къ въвііле ин тръншії; ші аў періт тоці амелеа. Де стаў повіедле ші пъпъ астъзъ d'аспра сатталї Търтещілор ».

тъначе, ши къ таѣле de арцинтъ ла шолдърі пре ледзиче ».

Тікълошіа Domniлор каре стъпъніръ Молдова ын ъртъ; непорочіта револтъ а луі Гаспар ВВ; ръзбоаеле Търчілор къ Леашій, а кърор театръ ера Молдова; ръзбоаеле луі Basiлie ВВ къ Матеѣ ВВ din Цара Ромъneaскъ; insфършіт пъstiepea Тътарелор дела 1650, злелръ къ totъл пътереа Молдовей. « D'atъnчі, зіче Мірон, аѣ пърчes ачeastъ царъ tot snpe ръѣ пре an че трече ».

Dзпъ вр'о къці-ва anі de ръзбоае чівіле ынtpe Basiлe ВВ ші Георге Щефан ВВ, armata se ынпъцінъ фоарте мълт. Ачestѣ din ъртъ рътъindѣ insфършіт бірзітор ші Domnѣ ын царъ (1644—1658), ынчепъ а ынгріжі de armatъ. Ел ар фі adъso ынtp'o stape maі вънъ daka dъхъл de indisчиплінъ пропагат de ostaшій Мънtenі че'і авea ын леафъ, пъ ар фі зъdърнічit зілінцеле луі; къ toate къ ръзкоада Seimenілор Молдовені пъ фъ insoцітъ de ачеле ынпрежърърі snъmънтътoape че ръзкоала ostaшілор adъsese ын Цара Ромъneaскъ. Este de ынsemnat къ Молдова ера атът de славъ atъnчі, ын кът міка armatъ че цinea Domnъл пе лънгъ дънsъл, съ пъреа ынкъ пре ынповърътoape Църії *).

De atъnчі instiтъцііле міліtаре але Молдовей мерзеръ desфъкъndъse, кънчі Domnіі префера маі вine съ стрънгъ бані пentръ дъншіі de кът съ'і келтзіаскъ пentръ цінереа ostaшілор de каре ар фі зъ пъреа къ пътаі аѣ трebзінцъ. Ын вреліea луі Dimitріe Kanto-

*) Вezі пе Мірон.

мір, вътъшіле ажънзеверъ пумаї de къте 40 ші 50 oamenї ън лок de 500; ші Молдова пе пътea скоate oaste de ръзбоіў de кът пънъ ла 6000 oamenї. Nesokotinца че ел фъкъ d'a se ўні къ Петрь чел таре гръбі къдереа Молдовеї. Apendaшії Фанаріоцї пъзеръ гіара пе dънsa. Ea вързъ атънчї обічеюрі-ле сале a se корънe; віртъцііле мілітаре a пері. Ea вързъ stpeinії че o датъ третъра de dънsa, a se ънпътернічі ші аї рънi ўna dупъ алta провінцііле сале; ачеле локърї залъвite ўdate de съпцеле ероілор еї! Ън ачеле трiste зіле вр'o кътева глазърї славе протestaръ; dap, еле stpігаръ ндешъртъ; ші нічї ън вращ пе se артъ ка s'o ръзвъne..... Молдова піердъзе търіреа за!.....

Арта міліtарь ла MOЛDOBENI

Молдовенїї ън веакъл de міжлок, ші маї ън ъртъ ънкъ se арътъ ънъл din челе маї вiteze попоаре але Езропеї. Ун скріітор Полон din веакъл XVI Оріковіе, зіче пентрь дъпшії: « Еї зънt oamenї фіероші ънаъ фоарte вітежі, ші пумаї este алтъ неam каре se аїбъ хотаръ аша de ънгъste, ші съ se лъпte маї тълтъ пентрь глоріа ресвоюълзї ші пентрь арътarea вітежіеї, ші se зъціе маї тълцї връжташї ънпрежъ-

рѣл лор, кърора заѣ ле фаче непчетаѣ ръзбоиѣ, заѣ зъ апъръ ѧп контра ръзбоиълуї фъкут де кътре ачея *).

Дърzіа ші земеціа, зіче Кантемір, ѐсте маіка ші зора лор. Къчї дака ѧпѫл аре кал бѫп ші арме бѫне; атѫнчї гѫндеще къ нічї ѫп от пѫ'ї поате ѧнтрече, ші пѫ s'ар фері d'ар фі кѫ пѫтинцъ ѧнѫшї кѫ Dzeѣ зъ se лѫпте **).

Локѫіторіі de Цара de жос обічнѫіцї маї de мѫлтѣ зъ тръіаскъ ѧп ръзбоиѣ кѫ Тътарії ера маї вітежї de кът de Цара de sus. А оморъ ші а пръda пе Тѫрчї ші пе Тътарї ера ла еї о datopie крещіneаскъ ***). Ѧntre dъншіі se deosібea Орхеіенії ка чеї маї dърzї ****).

Артеле Молдовенілор ера ка ші але Мѫntенілор аркъл, зъліца, секъреа, забіа, палошъл, тъчиука, пѫшка каре ла dъншіі se пѫтea seneaцъ, ш ч л. Ѧn ръзвоаеле паціопале se злѫжіаѣ кѫ коase, топоаре ші фѫцѫрі ****). « Аркъл, зіче Кантемір, ал ѧntindѣ еї фоарте біне, ші se прічеп а пѫрta ші зъліца; dар кѫ забіа тот деазна фак маї мѫлтъ ісбъndъ. Іар пѫшка о поартъ пѫтаї вънъторіі. Пентрѫ къ зік еї къ este лѫкрѫ рѫшinos зъ se лѫпte ла оaste кѫ ачестѣ фел de арме кѫ каре пѫ se поate кѫпоаще нічї арта мілітаръ, нічї вітежіea *****).

---

*) Stanislaus Orichovius, *Annales Regni Poloniae, Annali V.*

**) Kant. П. 2. К. 17.

***) Idem.

****) Miron Kostin. m s.

*****) Idem.

******) Kant. П. 2. К.

Nedestrimea Молдовенилор съ ръндуя ын глоате адънчи, де унде ши еспресіа « а се ынгроти недестримеа », че аша де дес се вede ын Кроничиле луй Уреке ши Мирон. Къларіmea ынсъ ера арма лор чea маї перфектъ. Еа se лупта къларе ши не жos не рънd. Лъкръ че e кънoскът ка чел маї маре граd ал церфекціеї унеї ошірі. Кроніка не аратъ къ « ла 1422, порнindусе Краiул Владіслав ла Полоніеї асупра Крізеацілор (Кръчіацілор), каї трimis ши Алексandрu Водъ 400 де Молдовенї оamenї тот алешї ынтр'ажutор, карії аў арътat маре вітежіе кu іsбъndъ, ынnотріва Крізеацілор, къ фъкъnd пъвалъ Молдовенії асупра Крізеацілор, апої де o datъ s'аў фъкът а фуџi. Iар Крезеаціi ешund dintр'o четате anume Маріенбургъ ропindу пре Молдовенї пънъ наў ыншirат впре o пъдуре, ши акодо nedestрindусъ Молдовенії, пре обіченуа лор, аў прinsу а съџeta пе Крізеаціi Немцї; ши dunд Neamцii dos, ши ынкълекъnd Молдовенії маре тоарте аў фъкът ын Немцій ачеа; ши ынторкъndусе Молдовенії ку іsбъndъ ла Краiул Владіслав маре тълцъmіtъ ши лаудъ аў авут *). Асеменеа вedем пе Молдовенї ши ын маї мулте рънdурї а se лупta. Ка ла тоате паціile мерідіонале nimiк nu ера маї ute ши маї de temut de кът чea dintъiu a лор ісвіре. Neisbutind ынсъ десnе se desкuража. Ачeasta ne o мърturіseще ши Кантемір зікъnd: « Молдовенії ла ынчепutул ръзбоiулуї тот deauna sunt фоарте вітежі, ши de алдоілea слабі ла ініmъ. Iар дака ій ынфрънгъ протівнічії ынапої, atunчea прea рар

*) Мирон Kostin.— вezї ши Уреке.— Ioannes Dlugossius, *historia Polon. lib.* 11. *ad anno* 1422.— Mattini Cromeri, *de origine et rebus gesti Polon. lib.* 19 *p* 419.

аѫ вървъціе съ ѩпчеапъ d' аѩрена оарѫ. Ѩпѕѫ аѫ ѩпвъцат дела Тѣтарѵ de съ ѩпторкѫ ѩпапоі din фѵгѫ, щі прin ачeastѫ апѫкаре кѫ тещешѫг аѫ ѕтѫлтѫ кірѫпца de тѫлте орі din тъѵніле протівнічілор *).

Ѳпѫріле че Молдовенії пѫтеа щ ѫ щ і п'авеа тѫлте ѩп ощіреа лор ла ѩпчепѫт; цептрѫ кѫ дѫпѫ кѫт ам арѫтат ей ѣбеа пред пѫцін артеде кѫ фок. Маі ѩп ѫрмѫ ѩпѕѫ ѩп ал XVI веак еле се ѩтѫлціръ, щі ѩп баталіі ведем фіґѫрѫnd 50 щі 80 ѳпѫрі. Морціерѫріле се пѫтеа ц і в е щі обѫзѫріле к ѫ т в а р а л е. Еле ера асетенеа цѫтероасе. Ѩп б а т а л і а d е л а К а х ѫ л (1564) ведем пе Ion BB, а ѩntімпіна пе Тѫрчі кѫ 30 ѳпѫрі щі 80 ціве. Ѩпґрѫдіріле де Кампаніе заѫ ретрашментеле аѫ фостѫ асетенеа де тѫлтѫ кѫпоскѫте Молдовенілор щі ѕъ пѫтеа в ъ щ і.

Ръзбоѫл дефенсів съ перфекціонъ тѫлтѫ ла Молдовені. Ѩпкъ ѩп веакѫл ал XIV, ей детеръ о фрѫмоасъ пробъ despre ачeasta. Ла 1359, Рецеле Казімір ал Полоніей тріміцѫnd о арматъ ѩнсемнатъ din Полоніа мікъ щі Рѫsіа кѫ Щефан BB, ѩмпотрівa лѫі Петрѫ I BB. Ачesta възѫndѫ къ din інферіорітатеа пѫтерікъ а ощіреі сале пѫ ізбѫтеще ѩп баталіле партікѫларе, с'а трас ѩп локѫрі стрѫмте. Полоній требѫіndѫ съ треакъ прінтр'о пъдѫре деасъ щі пеѫмблатъ пѫмітъ П л о п і н ѫ din мѫнтеле Селепецѫ; Пътрѫ BB о окѫпъ маі дінаінте, щі пѫse де тъе кѫ херъстрае тоці копачій дѫпе лѫпгъ дрѫм, лъсѫndѫ пе трѫпкій лор пѫмаі ѩнцѫпаці. Кѫndѫ інтраръ Полоній ѩп кодрѫ, Молдовенії ѩнчепѫръ а ѩмпінце копачій чей маі

*) Карт. П. 2. К. 17.

депъртаці, каре къзънdъ пе чеі маі de апроапе ші пръвъліръ пе тоці неste оші́реа Полопъ. Ân amеціеала ші ânвъмъшала ân каре ера Полоніі възънd мъdъреа din toate пърціле къзънdъ пе dънші́і, ese de o datъ ші Пътръ ВВ ші ші ісвеще; еі пъmаі пътръ фаче атънчі ніч о тішкаре ânкъркаці фііndъ de копачі карії ân къdереа лор ші слътise de мъlні ші de нічоаре. Мълці din Полоні періръ ân ачеа zi memopaвілъ, маі мълціânsъ къзъръ пріпші; треі steaгърі марі: ал Краковепілор, ал Sandomipenілор, ші ал Леополепілор, ші алтеле поъ маі міч міліtаре saъ вoepeці (gentilitia) ші къ tot апаратъл de ръзбоі пікаръ ân мъіпеле бірзіtоаре але Молdовепілор *).

Ачeastъ тактікъ о пъзіръ Молdовепіі tot deaъna къndъ авеа a se лъпta къ о арматъ маі пъmepoasъ de къt a лор; asфел ânтре алтеле ла 1450 intръndъ о оші́ре ânsemnatъ de Полонezі sънtъ komanda цепераліло Пътръ Odpовічі, Копецполскі ші Міхаіл Бъчачкі ші ân пъmър de Молdовені къ Алексandръ ВВ, ânпотріва ъзърпаторълъі Bordan. Ачesta възънdъ къ пъ ле ва пътea sta ânпотрівъ къ oастea sa, se tpase ла stръmторі къ гъndъ se adъкъ пе Полоні dъпе dънsъл, ші asфел зъбовindъі ші флътънzънdъі съ'і поатъ ânвinце. Ачeastъ тактікъ ші isбъti. Dъпъ че пъртъ пе Полоні din лок ân лок, ші adъse ânsфършit ла апа Бърладълъі. Аколо требъindъ Полоніі съ треакъ прintр'o пъdъре, de ші ціа къ este окъпатъ de оame-

*) Вреке.— Mipon Kostin m s. — Ioannes Dlogossius *historia Polon. lib. 9. ad an. Chr. 1359.*— Martini Cromeri, *de origine et Rebus gesti Polonorum lib. 12. p. 314.*— Philip. Brietius in *Chon. universali ad anno Chisti 1359.*— Petrus Albinus in *Comentat. de Valachia p. 160.*— Stanislaus Sarnicius in *Analibus Polonicis lib. 3. cap. 1.*

nii луі Bordan BB, dap semeцindъъ nopniръ maі mn-тънъ каръле къ пъркълабъл de Xotin ші къ тоці Молdoвeanii ші Подолeanii. Пе кънd ачещіа ера mn міжлокъл пъdурeі, oastea луі Bordan BB mі iзві, ші dупъ o крънтъ апъраре d'aбіа пътъръ скъпа къ тъл-тъ пагъбъ. Atънчі врънdъ съ треакъ ші чeaiлалтъ oaste Полonezъ, mі еші mainte Bordan къ « тълte steagърі ші бъчіme ші фъръ къларіme, нар тълтъ пe-destpime ». Въzънdъ aчeasta Полоніі « se токмірь de ръзбоіъ » ші aъ цінът лупta dела kindie пъпъ a mnon-tat, кънdъ « mnгlotindъse nedestpimea aъ фъкът маре періре mn Полonezі ла stръmtорі, тъindъ вinелe кai-лор къ коазъ ші къ фъщърі. Atънчі пікаръ торці ші капетелe армateі Полоне. Iзвънda ар фі фостъ a луі Bordan BB, dака Молdoвeні протівнічі че тре-къzеръ къ каръле mainte пъ s'ар фі mnopsъ ші нар фі smлtъ бірънца »*).

Інтр'aчeste ръзвоае чівіле съ формаръ Молdoве-ні ка інтр'o зкоалъ тілітаръ. Еі пъ авъръ mndatъ требънцъ de къt de ън къnitan маре ка съ se факъ вestиці, ші съ фіе eroі aі Крещінътъціі. Aчestъ къ-nitan пъ mntърzie a съ іві, ші фъ Щефан чел маре.

Ел se аръtъ кredinчos тактічеі пъріцілор съі. Aчeea че авъ mnзъ маі deoзeбit este къ фолosindъse de кънощінца че авea desnpe imnoptenца nosiціілор natъpале ла ръзбоіъ, ел askъndea ън трън de ощіре каре ла ън semnъ хотърът se арънка не ла snателе връжmашлаі, mn време че чeaiлалтъ арміе ал ізвea mn фацъ. Este кънoskът къ aчestъі пріnчіпіъ фъ da-тор Анібал бірънцеле сале. Aсфел ла в а т а л і а

*) Врете. m s.— Mipon Kostin m s.— Martini Cromeri lib. xx.

дела Бърлаd (20 Ianъаріе 1475), Щефан ВВ, дъпъ че съ̀ъбісе кагї Търчїлор пържолїndъ нарва ѧїnaintea лор пестє tot локъл прin каре треѣѣа съ треакъ наѵ tpas ла стрътtoape. Аколо фолосindъse де посіцїа локълъї, кнар ші de пегъреала atmosферіі пъse o seamъ de oaмenї ѧn кътніе каре deтеръ семпал de ръѣѣоіъ къ « трътвіце, бъчіme ші тобе ». Търчіі ѧnторкъndъse кътре глаѣа че se aѣzla ѕокotindъ къ аколо se афлъ Щефан къ toaтъ пътереа са; aчеstа ese aтънчї de ънde ера аскънсъ, ѧї iѣбеще ѧn dos, ѧn време че чеаїлалцї ѧї iѣбea ѧn фацъ, ші прїntр'aчeastъ « апъкаре къ мещершъг дъпе кът zік Кронікарії », ел нъмаї къ 47,000 мії oaменї, ѧnвinse o арматъ de 120,000 *).

Aчeste прінчіпе тактіче повъцъїръ пе Щефан ВВ, ѧn пънтъроаселе ѕале кампаніі ші ваталіі че a dat ѧn време de 46 de anї некърmat къ toaтe попоаре-ле ѧnвечinate. Ла adъчереа aминте a minънателор фапте de арме a aчeстъї ероѵ, Кронікарол Полоп Dлгоѕ арънкъ о ѕтріgаре d'o admiрацїe ѕъблімъ! Iѕtорікъл Ънгър Iѕtъмфіе мъртъріеще къ ел ера чел маї вeстit цeнерал ал врeмії сале пентръ щіінца міліtаръ **). Iар ѧn скріitор векїѵ Молдовean ѧn enтъѕiasmъл съѵ ѕтрігъ: « Каре Воевод маї мълте ръѣ-воае a авът? Каре Domnѵ маї марї вірхінце аѵ фък-ът, ші aчeste ѧn deосібіte врeмї ші локърї къ deo-сібіte неатърї? Ка фълцеръл дела ръъърit ла апъѕ аѵ стрълъminат; мартърї ѕънt Леашїї карії къ сън-целе лор пътънтъл nostръ аѵ кръшіt, мартърї Ънгърії

*) Міроп Kostin.

**) Бтъmфіе Panonius, *Historia Regni Hungariae, lib. IV.*

карій пре сателе ші четъціле лор de фок потопите ле аў възът! Мартърі сънт Тътарій, кърій къ нъдіmea фъцеі лор de ферѣ лъі п'аў скъпат!. Мартърі сънт Търчій карій ѣп фъга лор пе пътъръ афла тънтіре! Мартърі сънт Мънтенії, карій de кълъріmea поастръ с'аў здробіт! Мартърі сънт тоате неатърніле de прін прежър карея скъдітъ сабіеі лъі аў черкат » *).

Дънъ моартea ачестъі Domнў, сънтъ Богдан ВВ, Щефан V ВВ, Пътръ Рареш ВВ, Молдовенії маі авъръ оаре-каре трістфърі мілітаре. Ачещі Domні фъкъръ ръзвоіў ші къ ізвъндъ Унгърілор, Полоніlор, Мънтенілор ші Тътарілор. Дънъ стінцерea лор Молдовенії къзъндў къ тотъл сънтў сузеранітатea Порцій, Domніі немаі авъндў а анъра лібертатea ші индепендența патріеі че ле пердъсеръ, лъсаръ а скъdea, ші a съ демораліза армата. Ръзвоаеле лор ѣнчетъндў атънчі a маі фі націонале, еі пердъръ ачел еминзіасмў каре фаче пе тот попорѣл невірніт кънdў ел щіе къ съ лъптъ пентръ націоналітатea ші ліберtatea са. Ръзвоаеле че еі авъръ ѣп ъртъ a зпріжіні фъръ маі тоате нъмаі о лъптъ ѣntре претендецій пентръ дъвъндірea тронълъі, ла а кърор сфадъ попорѣл лъа преа пъцінъ парте. Ші ѣntр'ачесте ръзвоае къраг остъшецій Молдовенії се арътаръ адесea мълтў маі пре жос de къt націіле вечіне, къчі ѣn време че ачещea прогреса ѣn арта мілітаръ, еі ста пе лок. Асфел ла 1561 ѣn баталіа делаа Вербіа, Алексandръ ВВ Лъпъшneanъ къ тоатъ сънперіорітatea нъмерікъ a армателі сале къпре a протівнікълъі съў Деспот Ераклід, къ тоатъ

*) Вещі ънтъмпла de ънгроапре фъкъ лъі Щефан Domнъл Молдавіеі публікат ѣn Архіва Ромънească Т. I. ф. 51. Іаші 1841.

вітежіа перsонаλъ че арътъ, перdъ ачеastъ баталіе, къчї пъ щіѵ а se фолоsi кът трєбъе de артілеріа sa, пъ λъъ офensіва λа вреme, ші съ апъръ тоале кънd фъ attакат *). Аsфеλ λа 1570, Полоніѵ ънвіншї sкъпаръ din тъїніле бірѵітоаре але λъї Іon ВВ бірѵітор, пътаї къчї ачesta пъ щіѵ ѵаръшї а ънтребъінца вine артілеріа sa. Ачestъ Domnъ ка ші Tomsea ВВ, кълese оаре-каре тріѵмфърї аsѵпра Търчілор, Полоніlор ші Мънтенілор, ші ар фі фostъ ѵn stape a da Молdовенілор векеа лор stръλъчіре тілітаръ. Ел ръdікъ steaгъλ indепendенцій; dар Молdовенїї sкървіцї de tipaніa λъї рефъsаръ ал sекънda. ѵn баталііле λъї ънsъ вedem пе Молdовенї а профіta de лекцііле вечінілор, ші а аръta оаре-каре щііпцъ тактікъ. Se вede къ пе атънчї ънчепъserъ Молdовенїї a stъdia тактіка, маї къ seamъ ѵn кърціле векімеї, кънї λа 1578, вedem пе Пътръ ВВ Sкіопъл ѵn в а т а λ і а d е λ а D о к о λ і п а ънпоѵріва λъї Іван Потkоавъ че къ Kазачїї окъпase тропъл, а ънтребъінцъ ачеѵашї тактікъ че вestітъл Карtацinez Анібал ънтребъінцъ ѵn баталіа deλa Zama. ѵn λінъ de Елефанцї ънsъ, ел пъse ѵn фрънtea λініеї сале de баталіе чірезї de вачї ші ергелїї de каї пентръ ка съ калче nedestріmea λъї Потkоавъ. Λъї і se пріλежі ачеѵашї непорочіре че ънтъмпінъ вestітъл вірѵітор deλa Канne; кънї Kазачїї stъndъ пе лок ші λъsъndъ съ se апропіе ощіреа λъї Пътръ ВВ de одатъ слобозіръ фокърілe ънтръnsa. Атънчї ачea ергеλіе de каї шї чіреадъ de боі спъїмънтъndъse se ънtоарse ънапої ші пъѵъλіndъ пestea оaste λъї Пътръ ВВ, о пъse ѵn неорънdъиалъ. Kазачїї se фолосіръ d'ачea-

*) Міron Kostin. — Istuamţiu *lib.*

ѕѣ ѧмпрецѣраре, о ісвіръ de o datъ d'a dpeantъ ші d'a stъnga ші лesne o ѧпвinseръ *).

Щефан Tomsea BB, (1612—1618), ажѣtat de: bestiціі кънitanі Мѣnтenі Мѣpцea, Гецea ші Рачea, каре dѣnъ moapтea Domnѣлѣі лор Міхаѣ BB вitеazѣл съ тръseseръ ѧn Молdова, ѧвіnse ѧn вр'о кътева рѣndѣрі пе Полонї ші маї кѣ веатъ ѧn баталіа dела к о р п ѣ л л ѣ і S a s. De atѣnчі пе timпърiле лѣі Basiліе BB ші Стефъніцъ BB, vedem пе Молdовенї лѣптъndѣse вitежеаще ѧn маї мѣлte оказіі. Б a т a л і a d e л a Б о г д а н і (1685) ѧn каре Кантemір BB въръпѣл аѣ знартѣ ші аѣ desфъкѣт челе dintъї рѣndѣрі але Полоніlор este чea din ѣртъ баталіе ценералъ ѧn каре леніоапеле Молdаве стрълѣчіръ кѣ фалъ **). De atѣnчі арta miліtaръ se пердѣ ѧn Молdова!

Молdова era ѧпкѣпцѣratъ de ѧn връѣ de четъцї пе toate мърцініле сале. Desпре Полоніa авea Хotinѣл, Sopoka ші Tirina (Бenderѣл); desпре Трапsiлванiа авea четъцеле Neaмцѣ ші Iмepoдова; desпре Цара Ромъпеаскъ Кръчѣпа; пе Dѣпъре четъціле Репіі. Картал, Sмiлѣл (Iѕmaiлѣл) ші Кілiа, ші пе мареа Neaгръ четatea Албъ (Moncastro, Акерман). Афаръ de ачеstea Sочава капitала era таре ѧнтъріtъ. Ла toate ачеste четъцї era komandantѣ кътe ѧn пъркълаб, афаръ de четъчіле Кілiа ші четatea Албъ, ла каре пентръ iмпортенца лор съ трimitea доі пъркълабі; ѣар ѧn четatea Sѣчевіі era Хatмanѣл пъркълаб ***). Ачeste четъчі фѣръ мѣлтъ врема азілѣл лібертъцііі Молdовенілор

*) Ѳреке.— Miron Kostin.

**) Nikolae Kostin.— Carta p. 59 ші 100.

***) Ѳреке.— Miron Kostin.— Kant. II. 2. K. 4.

De aceea asupra lor vedem vintite toate silinţele vrăjmaşilor lor. Moldovenii s'au istorat în apărarea lor. La 1497, Ioan Alvert Reţele Polonieĭ asediindŭ cetatea Sučevii cu 80,000 ostaşi o bătŭ în zadar în vreme de treĭ săptămâni. Cetăţenii se apărară vărtoşe, şi ce striga tunurile Polonilor zioa eĭ astupa noaptea cu pământŭ, scundurĭ şi piatră *).

Dar acolo unde Moldovenii se istorară mai mult fu în apărarea cetăţii Albe. Aceasta cetate era simţită lor portŭ ne mareа Neagră şi printr'însa eĭ domnea asupra. Căci nu trebue a uita că aceasta mare era o dinioară un lac Moldovenesc şi cu Domnii Moldoveĭ purta titlu de stăpânitorĭ ai mării Negre **). Tărîĭ prigenură importanţa acestei cetăţi, şi nu preţetară nici o jertfă spre a o dobândi. Dar Moldovenii o apărară cu bitejie, şi Mahomet I, după o asediare de o lună înbinsŭ de dânşii fu siliit a se trage îndărăt ***). Următorul Sultan Baiazet fu mai norocit. La 1483, el veni cu o oştire şi cu o flotă numeroasă de aesdie cetate. Un scriitor vecinŭ ne a păstrat amănunţele acestei asedieri prin a cării mijlocire se încropă viitorul marităm al Moldaviei. « Cetatea Monkastru, zice el, se afla ne râpa mării aproape de gura Nistrului. Locul e foarte bine întărit, şi prin nosiţia sa cea naturală şi prin mâniţia sa cea artificială, şi de foarte mare importanţă pentru înlesnirile cării, ale rădului, ale mării, şi de foarte mare preţu

*) Урече.— Mipon Kostin.

**) Архива Романеаскъ. T. I. ф. 103.

***) Discorso di Theodoro Spandugino Cantacusino Gentil'huomo Costantinopolitano, *Della origine de principi Turchi*.

ші нѣме пентрѫ тоатъ провінца din преџнѫр, каре нѣ-
ме ші'л кѣтірасе маї вѫртос не тімпѫріле кѫндѫ Сѫл-
танѫл Махомед, мергѫндѫ асеменеа асѫпра лѫї, ѫл
комвѣцѫ ѫн време де о лѫнъ де зіле ші пенѫтѫндѫл
лѫа, фѫ гонит де пігоареа фрігѫлуї ші сілит съ'л ласе.
Баіазет дѫндѫ вое лл аї съї съ прадѣ цара ші вѫ-
зѫндѫ кѫ чеї din лѫнтрѫ нѫ се мішкѫ, хотърѫ а
апропіа армата де не маре, ші де одатъ ѫл ѫнкѫнѫ-
рѫ де не апъ ші де не ѫскат, ші'л стрѫнсе аша ѫн
кѫт нѫ се пѫтеа адѫче саѫ скоате німік. Вѫзѫндѫ не
локѫіторі черѣікоші ѫн воінца лор а'л апѫра, пре-
гѫті артілеріїле, ѫнчепѫ а бате зідѫріле де маї мѫлте
пѫрці, ші ѫрмѫндѫ ал бате маї мѫлте зіле дърѫма-
се din зідѫрі атѫта кѫт сокотеа кѫ оамені съї вор
пѫтеа intра дестѫл де лесне. Кѫ тоате авестеа ел по-
рѫнчі колоанелор сале ка ѫн лѫнтъ се ѫрмеце ѫна
дѫнъ алта, ші ѫн димінеаца віітоаре, кѫм се фъкѫ зіо се
пѫзеръ ѫмпрежѫрѫл зідѫрілор. Оамені чеї din лѫнтрѫ
ѫші фъкѫзеръ ѫн рѫнделе зідѫрілор апѫрѣтѫрі фоарте ѫн-
семнате кѫ валѫрі ші кѫ шанцѫрі фоарте адѫнчі; аша
ѫн кѫт кѫндѫ s'а арѣтат Тѫрчіі ла intрареа лор прін
рѫнтѫрѫ, ѫндатъ съ ѫнкъераръ кѫ дѫнші, ші ѫмпін-
гѫндѫ ѫнапої кѫ маре імпетѫосітате, ѫнтребѫінцѫндѫ
сѫре апърареа са съцеці, фокѫрі, дарде ші ніетре се
пѫрtаръ кѫ атѫта інімъ, ѫн кѫт рѫнindѫ ші оморѫндѫ
фоарте маре нѫмѫр din чеї din афарѣ, ѫї гонірѣ
маї де мѫлте орі афарѣ. Дар врѫжмашіі авѫндѫ
оамені прea мѫлці лесне се ремона, ші венindѫле
соадаці noї ѫн бѣтаіе нѫ da лок де рѫмаос ла ѫнкѫ-
цѫрацї. Оморѫндѫse ші рѫнindѫse оамені dintр'аче-
цїа ші не авѫндѫ не чіне нѫне ѫн локѫл челор че
лінсеа, се мікшора тереѫ нѫмѫрѫл апърѣторілор, ші

аша съферея къ мълцъ, маї маре пагъвъ прin чеї пъцinї каре'ї перdea, de къt adъчea прin чеї мълцї каре'ї отора dintре врăжмашї. Бањазет dупъ че цinъ пе аї съї ın бътаie o маре партę de zi, порънчі съ dea semnъ съ se адъне шi ınчетъndъ бътаа ı рекondъse ın лагър, къ гъndъ ка ın dimineaца вiitoare съ se ашaze армата аша, ка ımпърцindъse ın мълте колоане, каре se ърмeze ın бътаie уna dупъ алта, съ поатъ ınoi пепчетат колоанеле, шi съ цie фър ınтреръпере бътаа zioa цi noaптea пънъ къndъ вор dъръма валърiле шi вор мistъi пе апъръторi. Къ ачestъ къцет трimiцъndъ ла ръпаos оцiле ле фъкъ съ ınцелеагъ, къ dупъ че ва трече noaптea, ın чеалалтъ zi маї наinte de ръзърitъл soareлуї, съ se афле ла ръndъл лор съpe a se ıntoарче din noъ ла бътаie, къ ideea баъ de a лъsa аколо вiaца баъ de a къцiга локъл маї наinte de a se petраце. Възъndъ локъitorii прегътiрiле врăжмашiлор, пелiпъndъле къраца, къ toate къ къпощea прimежdia ın каре se афла, фiindъ злъбiцi прin чеї рънiцi шi чеї морцi, dреserъ локърiле de каре авea требuiцъ, шi se прегътiръ къ toate пътеріле че ле маї ръмъпea съpe апъраре. Benindъ zioa ърмътоare Бањazet рекondъse оцiле toate ла локъл de attакъ, къ маре sromot de sъnete, de strigърi шi de лартъ че фъчea soлдацii sеї, карії фър ındoiре ıшї фъгъдуна вірuiца. Бањazet dopindъ se sкапе кът ва пътea, шi oameniї шi локъл, se хотъре съ ıнчерче дака, къпоскъndъ еї прimежdia, ва пътea съї adъкъ къ ınдoiре съ se лase de ındърътniчia лор, фъкъ semnъ къ вреа съ ворбеаскъ къ еї, трimise наinte пе ун сол ал съъ ка съ ле спъе, къпъ къ Търчії вin къ хотърре ставорнікъ de a пъ

ынчета бътаеа zioа шi noantea, пъпъ че пъ вор лъа локъл, шi къ dакъ ащеантъ съ фie siлiцi, ле вестеще къ ва da локъл ын прadъ, шi пъ ва iepta нiчi вырstъ, нiчi секsъ, шi къ тоцi se вор оморы; нар dака вор воi a se sъпъne, ы ва прiimi фъръ a вътъта авереа сав nepsoaneле, шi dъndълe лiбертатеа, ва sta ын воеа лор d'a ръмънеа не лок сав a se dъче ынтр'алтъ парте. Азzindъ чеi din лъунтрь пропъперiле Sълтанълуi, шi не въzъndъ нiчi ун кiп d'a se пътea мънтui, фiindъ къ пъ маi ръмъsese атъцва къt se поатъ апъра валъриле, черъръ пъцiпъ време ка съ ръспънzъ. Strънгъndъse атънчi Къпетеniile, dупъ кътева dispъte, se хотъръръ se прiimeaскъ кondiцiile пропъse, ынкredinцindъse маi вырtos вънеi оmiнi че авea desпре Баязet, къ ле ва пъzi кredinца. Dупъ че s'аъ sфътuit ынtре sine, трimiserъ soлii лор ка съ dea локъл, шi фiindъ прiimiцi къ бунътate de Баязet, ынгрiжi Sълtanъл къ скумпътate ка съ пъ пътimeaскъ nimiка, dндъ воie челор че вор воi съ se dъкъ de ачi, съ поатъ скоate тоate лъкръriле лор фъръ вре о ымпiedекаре, шi лъзъndъ Монкastrъ бine пъzit, se ынtoapse ла Andpianonoл »*)

Пъркълабiй четъцii карii аъ фъкът ачeastъ фръmoasъ, de шi zadapнiкъ, апъраре s'аъ пумit Герman шi Ioan **).

Tot ынтр'ачeastъ време пердърь Молdовенii шi четъцiле делa Dунъре. Алексandрь ВВ Лъпушneanъ

*) Andrea Cambini Cittadin Fiorentio, *Dell' origine de' Turchi lib. III.* Ачeastъ кpiepe din претъ ку чea маi сус читатъ съ афлъ тiпърiтъ ынтр'ун tom in 4° сунтъ титат: *Historia dell' origine, Guerre et Imperio de Turchi* raccolta da M. Francesco Sansovino Venetia 1654.

**) Бреке.

ла 1564 дъръмъ четъцілe din лъхнтрѫл църій *). Еле se pezidiръ ын ѫрмъ ка съ фіe дъръmate ѥаръшї de Dimiтрашкѫ Kantakѫzino ла 1684, din порѫнка Sѫлтанѫлуї. Ла 1714, Тѫрчій pezideskѫ пѫmaї четatea Хotinѫл ші o опresкѫ пе seama лор **).—

Aчeasta este tot чe am пѫтѫt deякопері desпре организареа пѫтерей armate ші arta міліtaръ ын Молdoва. Четеле Молdaве ын кѫрѫ de treї веакѫрї фъкѫръ 90 de кampaнії, din каре 19 чіміле, 15 ымпотріва Полоніlор, 13 ымпотріва Ѳнгѫріlор ші Немцілор, 12 ымпотріва Тѫрчілор ші Тътарілор, 13 ымпотріва Мънтенілор, ші 8 ымпотріва Казачілор.

Ценераліі чеї маї вестіцї че аѫ komandat armateле Молdoвеї афаръ de Domniї арътацї ын кѫрсѫл ачestій скріерї аѫ фостѫ: Бordѫл Ворпекѫл, Шandрea Хatmanѫл, Ворпекѫл Къръбъц, Ворпекѫл Grozea, Хatmanѫл Барбовскі, Ворпекѫл Бхчім ші Хatmanѫл Бѫхѫш.

N. Б.

---

*) Бреше.

**) Nіколае Kostin.— Кронікар anonim.

ISTRIANA.

. . . . . Hilf Gott der weisen List,
Mit der du, grosses Volck, begabt gewesen bist,
Du wustest wohl den Lauf der Welt und ihre Sachen,
Und dass ein jeder Mensch ihm musste Rechnung machen,
Er selbst und was er hat, das fliege nur dahin,
Was aufgeschrieben sey, behaelt er zum Gewinn.

Martin Opitz.

Axvte Domnva aptel velel. tnqelente nv nape aql fostĭ tnze-
stpaqĭ voĭ Pomanĭ, ómenĭ mapĭ, voĭ aql nvnosvtĭ kvpsva avmiĭ mi
aa avkptiaopĭ el, mi kъ totĭ omva trèvve sъ 'i se svnnve; ea tn-
svnĭ mi totĭ ve ape ea, treve mi se dvve, nvmaĭ ve s'a skpisĭ rъ-
mvne dpemtĭ kъqirĭ nenepitopĭ.

Istpva saŭ Dvnъpea, avestŭ pivĭ de tntivva panrŭ tn Evpopa, desnъpqia, ne timnva velorŭ vekĭ, Mesia de Davĭa avĭ Trajanŭ, tnvenendŭ dela gvpa Partissvavĭ saŭ a Tiseĭ svntŭ 38° de avnqime qeografĭkъ mi 45° 10' de avqime qeografĭkъ, nenъ aa vъrsapea sa tn mapea Négrъ svntŭ 47° 20',— 45° 25';— iapъ ne timnva nostrv desnapte imnepiva tvrveskŭ nropriĭ de Banatva temišanŭ mi de Prinvipatele danvbiane. Svntŭ 40° 8',—40° 40', nrimeqe tn sinva seŭ ne pivva Tiepna saŭ Vepna, kape kvrgvndŭ de kъtpe mézъ-nónte se varsъ tn stnra Istpvavĭ mi fop-

mézъ marginea ovidentalъ a Daviel astrale saŭ a Istrianel, dъnъ Laonikъ, adekъ a cъrіl Romънeщl din zioa de astъzl. Ondatъ la върsarea avestъl rъŭ mikŭ, darъ famosŭ ънkъ la vel vek, ne rъna sa vea stъngъ, se afla vetatea vea ziditъ de Imperatorъl Trajanŭ, Tierna, saŭ Dierna dъnъ Ptolemeŭ, saŭ Zernes dъnъ Жъrіskonsъltъl Ulpianŭ. Mal ън жosŭ ne Istrъ, ън o distancъ de 3 mіlіare geografіve, la Severinъl de akъmŭ, zidise Trajan neste avestŭ rъŭ famosъl sъŭ podŭ, avea a onta minъne a lъmil, al kъrъl pilastrl se vъdŭ ші astъzl de amndoe пъrcіle rъvlъl. Din avestŭ cintŭ kъrce Istrъa, fъkndŭ doe marl kotitъrl, kъtrъ mézъ-zi nънъ sъntŭ 40° 20',—43° 50', unde priimeще de a dréпta ne mikъl rъŭ Racіarіŭ, lungъ kare se afla ne timnъl Romanilorŭ vetatea vea mъltŭ nъmitъ ън istorie, Racіarіa. De avi kъrce kъtrъ rъsъritŭ, formndŭ o mikъ kotitъrъ kъtrъ mézъ-zi, nънъ sъntŭ 45° 25',—44° 15', unde se afla ne timnъl velorŭ vekl Axium, lar akъmŭ Passavina, ші unde ънvepea valъa Romanŭ kare se ntindea nънъ ън marea Négrъ la Tomi saŭ Kънstenci din zilele nóstre. Akъmŭ se ntoarve larъші kъtrъ mézъ-nónte, ші priimeще sъntŭ 45° 40',—45° 28', de a stnga ne nsemnatъl rъŭ Sepetŭ (din kontra vetъcіl velel mъltŭ nomenite de Ptolemeŭ, Dinocelia), kare formézъ marginea orientalъ a Daviel astrale.

Ън avestъ distancъ de вreo 90 mіlіare geografіve, dъnъ kъrcerea Istrъlъl ън diverse direpчиuнl, se afla ne amndoe rъpele lal unŭ nъmъrŭ de vetъcіl fórte nsemnatŭ, kare parte se zidiserъ mai nainte de venirea Romanilorŭ, parte se fundaserъ de

Imperatorii Romani imi, pin la începerea Goților, parte mai vrzii de Konstantin cel mare parte de Iustinian cel d'intîi, ši ale krora rine se vădš ši în zilele nóstre.

Eš m folosit de timpul vacanței din vara trekutš spre a visita avestš ținutš interesant al Dunării dinpreunš k alți doi soți. Începutul în fšk k Țarigradš, în oraušš din noš zidit dunš despărțirea Trkilorš din vetatea ce essistea mai înainte akolo ši kare se drmase dunš trakatul dela Adrianopoli, sntš 43° 28',—43° 52'. Aici se vădš ink în insula cea mikš, dinaintea karantinei, rinele unui kastelš mikš, kare mai înainte se numea S a n-Ț i o r g i u, ši dela kare ar fi kmpltatš ši orauš nmele seš.— Dunš zicerile romne, kastelul avesta s'ar fi zidit de Genezi kătr începutul Milenniului nostr, daru istoria nu ție nimika de un atare amestekmentš al avestorš Rendlieni industriosi în ținutul avestea, k tóte k sune despre mai mult amestekminte a le lor ne aratš marea Négrš ši mai brtosš în Krimš. Dunš sfršitul Domnului Doktor Seseni, în anii trekuți s'ar fi afundat kărmizi k inskripții romane în rinele avestui kastelš. Eš visitat aveste rini în starea lorš cea mai dărmatš de akumš, ši afundat într'adevărš dou felури de zidš, unul mai noš ši mai slavš, ši altul mai vekiš ši de un cimentš fórte tare, kare s'ar pute la de akrš romanš fărš temere de a greši. Mai înainte de despărțirea Trkilorš fš avesta în bastion trkesk kare slujia totš de o datš ši de închisóre.— Eš vrui s trekš ši neste Dunăre la Rușciuk ka s

възъ веківа Trimanium, даръ tot timпва кътъ am пе-трекътъ ѧn Цѣрцѣ a фостъ фóрте ѧmпotрівіторѣ. Deчі требвіе съ лазъ ѧmплініреа ачестеі doріпце пѧпъ ла алтъ окасіѧne, ші плекаі пе рѧпа Dѧпъріі ѧn ѕѧѕъ ка съ вisitezъ алте локѫрі intepesante.

Ѧn o distanцъ кат de патръ міліаре цеографіче дела Цѣрцѣ ѕпре апѧѕъ, ла сатва Петрошапі, тошіеа Domпѫлѫі Лапati, афларъмъ пе рѧпа Dѧпъріі o че-тате de пъмѧнтъ, (retranchement), ѧn формъ de пъ-тратъ облѧнгъ, ѧпкѧцѫратъ de ѧn шапцъ ші de ѧn валъ de треі пърці. Timпва чел скѫртъ пъ пе ертъ съ фачетъ черчетърі маі марі, даръ жѫпіі Лапati пе ѕпѧѕеръ къ маі ѧn ѕѧѕъ пе рѧпа Dѧпъріі, ѧn o distan-цъ катъ de доѕе мії de паші, din коптра сатвлѫі Кріѕіна (че заче de a дрéпта Dѧпъріі ші de a дрéпта Іаптореі, саъ a Іатрвлѫі dѧпъ чеі векі, каре se варзъ ачі ѧn Dѧпъре), s'аъ афлатъ маі мѫлте кърѫмізі ро-мапе. Deчі терзеръмъ къ тоцій ла фаца локвлѫі, пѧзеръмъ пе църапі съ ѕапе, ші афларъмъ ѧптр'аде-въръ маі мѫлте бѫкъці de кърѫмідъ, маі ѧn фаца пѫмѧнтвлѫі. Челе че se пѫстраръ ѧntреці, авеа o лѧп-цime de 2 ½ пічіóре, o лъцime de 1 пічіоръ ші o гросime 1 ½ децете, de амѧndoѕе пърціле лѧпцімії къ гардіні саъ ѧпкеіетърі, ші ѧn міжлокъ пѧрта ін-ѕкріпчіѧпеа LEG. I. ITAL.— Щімъ din Itinepapіѧ Po-манъ (Hodoeporicon) къ Legio I. Italica ѕтаціона ла Novae de a дрéпта Dѧпъріі, маі din коптра Петрошапілоръ, даръ de бѧпъ сémъ коорціле еі ѕе ѧntindea пе амѧndoѕе рѧпеле Dѧпъріі. — Ѕпре че ѕкопъ аъ балжітъ ачесте кърѫмізі пъ пѫтві девіна, пептръ къ ѧn локвл ачела пъ афларъмъ ѫрме de zidъ ші пріп ѫр-тваре ніч de вре ѧn едіфіцій.— Domпѫл Лапati дъ-

рѣ мѣseѣлѣ Колеціаа челе поѣе вѣкѣцѣ не каре se пѣtea чеti iнскріпчіѣпea.

Dела Петрошанѣ кълѣторіръмѣ къръ Zimnічea, ѣn тѣргѣ мърішорѣ, къ о карантінъ, sѣntѣ 43°,—43° 45', ші прin ѣртаре токмаѣ пе Mepidianѣл de міѣлокѣ ал Istpianeѣ nóstpe. Din sѣsѣ de Zimnічea афларъмѣ о алтъ четате de пъмѣntѣ пе рѣпа Dѣнъріѣ, de о фігѣръ маѣ пътратъ, лѣнгъ de 200 ші алтъ de 150 паші, ѣнкѣнцѣкратъ къ доѣе шанцѣрі ші доѣе валѣрі de треі пърці. Пѣseръмѣ пе църані съ сапе ші афларъмѣ маѣ мѣлте петре рѣпте ші deoseбіте бѣкѣцѣ de base. Локѣіторіѣ пе сѣпѣseръ къ s'ар фі афлатѣ аколо ші ѣрпе къ чепѣшъ ші diвerse алте base de пъмѣntѣ. De вѣнъ sémъ къ аічѣ ера Contra-Dimum сaѣ Quinto-Diшum, кѣтѣ'л пѣтеще Прокопіѣ, ші пѣtemѣ presѣпѣпe къ пробабіліtate къ ші пѣтеле Zimnічea пѣ е алтѣл de кѣтѣ Dimnicia, фііndѣ къ ѣn ротѣпеще D ѣnainte de i se пропѣпцъ ѣn ворвеле челе кѣрate ка греческѣл Z (прекѣтѣ dico зікѣ, audire aѣzipe etc).— Аічѣ афларъмѣ ші окасіѣne съ тречемѣ neste Dѣнъре, ші съ пе рекомпенѣъмѣ перdерea фъкѣтъ ла Рѣшчѣк, прin вisitapea Sistoвѣлѣі.

Aчeastъ четате тѣрчéскъ заче пе кѣлпea ѣпѣі deалѣ, прекѣт zak маѣ toate четъціле каре se афлъ de a dpeanta Dѣнъріѣ, ші абéа se пóte компара къ satѣл Рѣшinapі din Tpansiлвania, атѣтѣ ѣn прівіпцъ мъріміѣ кѣтѣ ші a Архітектѣріѣ сале.— Ѣnsoціцѣ de ѣn тѣркѣ пе каре пі'л dederъ ла ватъ, терseръмѣ ла шкóла крецінéскъ, каре se афлъ ѣn фііпцъ de треѣzечі de аніѣ ші аре акѣт патрѣ професорі, каре пропѣпѣ цііпцеле елементаре ші маѣ мѣлте лімві, ѣn ѣпечіе чеа гречéскъ, словепéскъ, вѣлгърéскъ, апоі чеа цермапъ

ши чеа франчéзъ, даръ маї мълтъ къ пътеле de кътъ ън фапъ, чеea че se пóте лесне ынцелеце din aчeasta, къ пе професорїлъ лимбеї франчезе ши цермане авїа'л пътъръмъ адъче съ не ръспънзъ къ Аша ши Nъ ынтр'aчeste лимбї ла ниме ынтребърї simпле че'ї фъкъзърътъ. Doї dinтр'aчещї Domnї ne ынсоцїръ ла бiсерiка крецiнéскъ (бългърéскъ) чea нóъ, ынde ындатъ ла прагъл ъшеї din афаръ афларъмъ doуе петре къ инскрiпчiунї romane, даръ уна din непорочîре nъ se пътea чeti, de не чеалалтъ каре ера рънтъ de амындоуе пърцiле пътъї съ коцiезъ ърмътóреа inскрiпчiуне:

Коцiе посвiлъ:

VVSSHP
INICIVS
ICTVS E
ICIAE M
IAECONIV
M F

Стиплiмîре проаи:

VIVVS S. H. P.
A N I C I V S IN
V I C T V S. ET
A N I C I A E. ME
D I A E CONIVGI
B. M. F.

De чiтiт':

Vivus sibi hoc posuit
Anicius Invictus
et Aniciae Mediae
Conjugi
bene merenti facit.

Ромънеце:

Ачестъ monъmentъ ла нъse
сîеш iнкъ ын вeацъ Aнiчiъ
Iнвiктъ, ши'л фъкъ Aнiчiеї
Mediеї Soцieї сале челеї
плiне de мepite.

Dinaintea ъшеї алтарълуї ne ърътаръ o маре пiéтръ de мартъре ръстърнатъ, ши ne спъсеръ къ ne фаца ынтóрсъ se афлъ фiгърї тъиате ын bassorilievo ши ынтре dинселе o инскрiпчiуне латинъ; ачeasta фiреще. nъ o пътї чiти, къчї ómeniї nъ връръ съ'шї стрiче астернътъ бiсерiчiї сире a'мї контента къpiosi-

tatea ; însă el m'a asemănat cu părintele Elisiopta catolic din Bucureşci o ap fi coniatu an anii trecuţi. *) Dun aceasta ne duseră la unu antikariu turcu, care ne arătă mai multe monete romane ші un Apollo de aramă cu şarpele an stanga, pentru care vechi 500 ani, carii fiindu nu putu să'l dau. De acolo mersărăm la cetăţéla turcéscu mea rămasă, care se află ne unu deal împrotişoru unui rîu Dunării, an zidurile acestea aflarăm o piétru mică, cu aceasta inscripţiune următoare :

Conie nossibiaș :	Stipulinipe proban :
ALERIV	Q. VALERIVS
M. F. FAB. MER	M. F. FAB. MERC.
G ATI. LVCIV	Q. GRATI. LVCIVS
De titii:	Romanege:
Quintus Valerius	Tiutu Valeriu fiiu lui
Marci filius Faber mercurialis,	Marcu Valeriu Lucrariu mercuriale,
Quintus Gratianus, Lucius—	Tiutu Graţianu, Luciu—

Piétra ne care se află aceastu inscripţiune e o piétru arenósu ordinară, ші mu mirău cumu au pututu literile su se pustreze ne dunsa an o-stare de a se putea titi. De unu sému cu s'a nisu aci de Turci mai turziu ; an anchetu se pare cu ar fi fostu la unu edificiu publicu, pentru a cărui ridicare au contribuitu individuele alе cărora nume sunt scrise.

An o distanţu de o unu jumătate de óru cătru răsăritu dela cetăţéla ne suseră cu an biu se vădu

*) Dară mandu am făcutu o visita Reverenţiei sale dlui protopopea mea la Bucureşci, primindu-mi-o-rezultatu neratiatu.

инкъ рѣпеле унеи векі четъці romane, (nóte къ Dimum, de nъ кътва Novae), ші къ интр'инсле se афларъ маі мълте піétре инскрise ші monete векі. Даръ фііндъ къ se апропіа sépa, nъ пътъръмъ se терцетъ съ ле vedemъ, пентръ къ nъ ne era eptatъ съ петречетъ nóptea пе пъмънтъл търческъ, фъръ а ціné апоі карантінъ патръ зіле, лъкръ ne потрівітъ къ скопъл nostръ. Аша даръ маі visitaръмъ нъмаі biseріка чеа мікъ a St. Dimitріe, zidітъ de Прінчепеле Матеіъ Басарабъ. Ачeastъ biserікъ e asterпътъ тótъ къ къръmizі romane лънці de 1 ½ пічióре ші лате de 1 пічіорь. Пе doze пътзі bine съ чiteskъ LEG. I. ITAL. Ин tinda biseрічіі въззі o піétръ de мартъре ръстърnatъ, каре de бънъ seamъ авea o inскріпчіune пе фаца интórsъ, даръ ші пе ачeasta требзіі съ o лась ne чititъ ка ші пе чea din biseріка бългъréскъ. Ачeastъ biserікъ zidітъ de унь пріпчепе Pomінь, se visitъ маі алесь de pomінї пънъ ин zioa de astъзі, ші офіцізл biseріческъ se фаче ин лімба pomінéскъ.

Даръ орашъл ин цеперал e лъкзітъ de Българі, ші e чentръл комерціълзі каре ал фаче Българіа, ші амь пзté зіче ші челелалте провінце търчещі, къ Istріana nóstръ. Аічі se унeskъ дрътъріле dela Ловчеа, Тырнова ші Шъмла, ші къ тóte ачestea портъл nostръ dela Zimnічea e унъл dintре челе маі miserабіле.— Нъмеле de акътъ ал орашъзлі (Sistов), se кънóще din евъл (вékъл) de міжлокъ, даръ пърeреа къ s'ap фі форматъ din ворба цермань Fischhof (кърte de пеще), n'ape нічі ин temeіь секърь. Mie mi se паре къ dékъ a фостъ унь Quinto-Dimum, апоі a пътзтъ съ фіе ші унь Sexto-Dimum, ші пріп ърmape нъмеле n'ap требзі adзsь аша de denapte.

Dинъ че не amъ инторсъ дела Sistов ла Zimnicea; плекарѣмъ кѣтре Тѫрнъ, ши трекѫрѣмъ, ин о distanцъ de унъ miліарiъ цеографікъ маintea Тѫрнѫлуi, неste дрѫмѫл чел векiъ романъ, каре se интinde дела Dинъре кѣтръ мézъ-нóпte неste Рѫши-de-вede. Даръ de ачeastъ datъ п'авѫрѣмъ timпъ съ'л черчетѣмъ маi кѫ de amърунтѫл, de ачeea не интórseрѣмъ интр'алтъ zi дела Тѫрнъ нарѫшi ин инапоi ка съ'л обсервѣмъ маi вine.— Чева маi кѣтръ рѫзъritъ дела satѫл Флѣmanda se афлъ не рипа Dинърiї o четате de пѣmантъ фóрte маре ин формъ пѣтратъ, лунгъ de 350 ши латъ de 300 паші. De латѫреа de кѣтръ рѫзъritъ a ачестеi четъцi se интinde маi сусъ помenitѫл дрѫmъ але кърсi шанцурi de amандоуе латѫріле se вѣдъ destѫлъ de вine; инълцimea лор e de унъ котъ, не унеле локурi ши маi вine. Noi пѫseрѣmъ съ сапе ла унъ локъ, инсъ афларѣмъ кѣ e пѫmaі de пѣmантъ. Еъ интребаiъ не църанi, че щiе ei desпре dинсѫл, даръ ei пе пѫтъръ съ'мi dea алтъ рѫспѫnsъ, de кѣtъ кѣ se пѫmеще Троianъ, ши кѣ strѫвѫniї лоръ л'аъ афлатъ ин totъ ачeeашi старе. Унъ лукръ вреднiкъ de инsemnatъ e кѣ ei пѫmескъ Троianъ ши дрѫmѫл de лапте de пе черъ, din ачeastъ каusъ adaуseрѣ ла рѫспѫnsѫл лоръ, кѣ ачестъ дрѫmъ e de кindъ s'a фъкѫtъ лѫmea ка ши чел desпе черъ.— Satѫл ачesta, Флѣmanda, din преunъ кѫ дрѫmѫл романъ e фóрte реъ инsemnatъ пе Картеле нóstре челе цеографiче, ин natъръ se афлъ ин distanцъ de ун miліарiъ дела Тѫрнъ, ши de 1½ de ла гѫра Олтѫлуi.— Олтѫл saъ Волтѫл (векea Aluta saъ Alutus, динъ карта Пеutинgериanъ) кѫргend din Dачia чентралъ кѣтръ мézъ-zi, se варсъ ин Дinъре

între 42° 25',— 43° 45'. Totŭ în acea se
varsă de a drépta în Dunăre Osmaua (vechiul Asi-
mus saŭ Escamus după Plinie) ce curge din munte-
le Emu către mézŭ-nónte, famosŭ ne timpuri după
Konstantinŭ cel mare, ca linie ce despărțiia Illyri-
cua de Trachia. În unghiul de către Nord-Ost cel for-
matŭ de Olt ši de Dunăre se afla mai mainte Kas-
telul Turnu, în drepta lui de ceallalt parte a
Dunării no mik distanță dela Osmaua se afla vetatea
turcéscă Nikopoli (vechiul Anasamum după carta
Peut. saŭ Asimus după Prisk).— Din Turnŭ afla-
rămŭ okasione de a merge la Nikopoli. La desbăr-
carea nóstră ne întimpinară turcescŭ ne adpesarămŭ
către Imbrăcățiŭ saŭ vatmașul turcŭ, ši'l rugarămŭ
să ne dea unŭ kondukătoriŭ în orașŭ (Turchiĭ zikŭ
varoș), ne care ni'l ši dede cu obicinuita grandeță
turcéscă, ca ši cum ne ar face o mare grație.
Noĭ merserămŭ plini de cupiositate în această vetate
famósă în Istopie, cu speranța de a vedé ne vechiĭ
vitezĭ Asimuntinĭ, carii dederă ómnilorŭ atilanĭ o
învățătură atâtŭ de simțitŭ ne timpuri cându tótă
împărăția Bizantină tremura dinaintea acestorŭ bar-
barĭ. Dar nu văzurămŭ de cătŭ nimic turchĭ întmole-
șiță, carii se lupta cu cea mai estremă lipsă ši cu
cea mai mare necurățiie făr ale simți destul.
Între obiectele cele pușine care notŭ să adăuge
cева mângâiare văzurămŭ însă trei fântâni (vismele
turcești), care cu atâta mai tare contrasta cu întoc-
mirea cea tikălósă a orașului. Dar încordarea
nóstră cea melancolikă începea a se schimba puținel,
când văzurămŭ o mulțime de țărani fórte bine
îmbrăcați împrejurul nostru. Ne vorbirămŭ în

лімва pomънéскъ ші ѣ ѧntpебаръмѣ de ѧnde ѧnt. Ei ne ръспънseръ къ ѧnt din вечінътatea Nікополій, ѧnde лъкѫeскѣ maĭ mѫлтѣ de treĭzeчĭ de sate, къ nѫ ѧnt трекѫцĭ din Daчia nóstръ чі ѧnt пъскѫцĭ ачі; къ аѣ преоцій лорѣ карій ле слѫжескѣ черетоніile бісерічещĭ ѧn лімва лорѣ, даръ n'аѣ шкóле; ші къ тръieскѣ акѫтѣ maĭ бine sѫntѣ гѫверпѫл тѫрческѣ de кътѣ maĭ ѧnainte. — Ѧnsoціцĭ de ачещĭ конпаціонaліstĭ пѫшіръмѣ пе ѫліціле челе stръmte ші ръѣ ащерпѫte, ѧntimпінаръмѣ пе doĭ преоцĭ крещінĭ, dintpe карій ѫпѫл Pomѧnѣ, ворбеа прé-бine лімва sa, ѫаръ челалтѣ se deѕкопері пріп ачентѫл seѣ чел перомѧneскѣ, къ e de алтъ лімвъ, ші ла ѧntребареа mea desпре паціѫnea sa, ѧmĭ ръспѫnsъ къ e Бѫлгарѣ. Kѧndѣ ажѫnseръмѣ ла atрея фѧntѧnъ, ѧn локѫл мелапколіеĭ de maĭ ѧnainte пе апѫкъ o бѫкѫріe фóрte sѫппріnzътóре вѫzѧndѣ пе dѧnsa doѫe marĭ пietре pomane, dintpe каре чea de a dpéanta пѫpta ѫртътóреа inѕкріпчѫпе кѫ літере камѣ гросѣ съпate:

BONAE MEMORIAE
AVRELIAE MARCEL
LINAE OESC. PIENTISSIMAE.
HABENS IVS LIBERORVM FILIA
Q. D. MARCELLINI EXPRAEF. LEG. III
GALLICAE DANAVAE DAMASCO
QVAE VIXIT ANN. L.
RANIVS LEONTIVS. PRAESBY
ONIVGI BENAE MERITAE
MORIAM ET SIBIV

Челе treĭ лініĭ din ѫртъ s'arѣ пѫté ѕѫпплініі аша:

C. AFRANIVS LEONTIVS PRAESBY
TER CONIVGI BENAE MERITAE
IN P. MEMORIAM. ET SIBI VIVVS. P.

Aiчĭ meрiтъ de a se ınsemna: 1) Кѫmѫ ın лinia aтрeна ınтpe nѫmeлe пропрiѫ ші ınтpe enitetѫ se apaтъ локѫл пащepiĭ Oesco фъръ овiчĭnѫita nat. (пъскѫтъ); 2) Nominatiвѫл ın лinia a патра, рѫпındѫ конвтрѫкцiѫnea de maĭ ınainte фъръ temeнѫ печесарѫ, ші ınчепındѫ алта пóѫъ, каре кѫ тóte ачestea съ stea ın легътѫръ кѫ ачeea; 3) Скpiepea ın конtpa optografiеĭ ın лinia a onta, ın ворба Praesbyter, (дéкъ тpeбѫe ın adeвѫрѫ ѫнплiнiтъ аша); ші ın лinia a noѫa, ın ворба benae. Desnpe Leg. III. Gallica, Danavae, Damasco, каре se apaтъ ачi, ınsemnѫmѫ, кѫ Legiunea a трeна pomanъ se desnъpцi de ımnъpaторѫѫл Aѫгѫstѫ ın treĭ дiвiзiѫni, каре ѫшĭ авea ın napte Enitetеле лорѫ, ші se ımnъpцi кѫ modѫл ачesta: Legio III Gallica ın Фенiчia, Legio III Cyrenaica ın Apaвia, Legio III Augusta ın Nѫmidia. Dap ın Notia Imperii se чiтеще Praefectura Legionis III Gallicae Danabae. Чetatea Danава saѫ Danava, кѫmѫ e скpiзъ ın inскpiпчѫnea нóстръ, ера ın Sipia (din каре фъчea napte Фенiчia) ın o distanцъ de 105 miлiape pomane de Damaскѫ.— Акѫmѫ кѫтезъmѫ съ o тpадѫчетѫ аша:

» ımтpѫ бѫna meтopie a евлавióseĭ Aѫpeлia Марчеллina din Eскѫ, каре авѫ dpentѫл de копiĭ лецitimĭ, фiна лѫĭ Чintѫ Deчiѫ Марчеллiнѫ фostѫл Префектѫ ал Лецiѫniĭ III Галліче ла Danава ın провинца Damaскѫ.

A тръitѫ anĭ чinчĭ-zeчĭ.

Каѫ Афраniѫ Леонцiѫ Пресвiтер, soцieĭ сале челеĭ плine de мepite ші sieшĭ ınкъ ın вiацъ snpe вечĭniкъ meтopie.

Чеалалъ пiétръ din фpontiſпiцъa фiнтiнi, тъiатъ din чea maĭ фopmósъ тapтъpe, aвea ъpmътópiĭ 23 Essametpi, фópte фopmosĕ сънaцĭ, daръ maĭ steplu цpin кърцepea aneĭ:

TIB.MERONIO AVGG PENS MOES INF.

FLORIBVSVTSALTEMRE MEMBRAIVCVNDIS
AELIAECARAEMIHINVNCHOC SEPVLCRO
REGINADITISMAGNIREGIS ECORHOCTE
NAMMERVITHAECMVLTASVISPROLAVDIBVSAMB
INMERITAEPROPERESOLVEN EMFILADEARVM
QVAEGLOBOPARCARVMREVOLVTACVNCTAGVBERNANT
QVALISENIMFVERITVITAQVAMDEINDEPVDICA
SIPOSSEMEFFARICITHARASVADEREEGOMANES
HAECPRIMVMCASTAQVOT VDIRELIBENTER
ETMVNDISPATIADITISQVOQVERREGIANORVNT
HANCPRECORELYSIISIVBEASCONSISTERECAMPIS
ETMYRTAREDIMIRECOM TEMPORAFLORE
LARMIHIHAECQVONDAMHAECSPESHAECVNICAVITA
ETVELLETQVODVELLEMNOLLETQVOQVEACSIEGONOLLEM
INTIMANVLLAEIQVAENONMIHINOTAFVERE
NECLABOSHVICDEFVITNECVELLERVMINSCIAFILA
PARCAMANVSETLARCASTOINAMOREMARITI
CARMINIPOSSESSORFAVEASPRECORACPRECORVTTV
HANCTITVLISEDEMVEI DECORAREQVODANNIS
ETFOVEASAEVIMONVMENTVMTEMPOREGRATO
ROSCIDA ; SIROSVLAS AT R LOREAMARANTHI
ETMVLTISGENERVMPOM NOVISQVE
VTPOSSITPCTORE O RI MPORISANNO.

Deчĭ пpeкътĕ amĕ zisĕ maĭ sъsĕ, чeлe maĭ mъ-te лitepe лle aчestopĕ вepsъpĭ sınt maĭ къ totъa step-se, maĭ aлesĕ кътpъ miжлokĕ, ші eĕ aвia пътъĭ къ mape гpeътate пapte съ лe desчіфpezĕ ın adeвър, пapte съ лe dibinezĕ din ицелesъa фpaseлopĕ ші din мъъpa вepsъpiлopĕ. Dъпъ pĕгътintea soцълзĭ meĕ ınчepкаĭ, ınкъ фiindĕ ne dpътĕ, съ лe sъпплainesкĕ, пpeкътĕ s'aĕ ші пъвлikatĕ ın Кърiepъa Pomıneskĕ, dimпpeъпъ

къ ѣradѣцереа mea ѧn ромепеще, ѧнкѣрнаѣе ѧнѣѣ mi de грещелаѣ de ѣinарѣѣ; daрѣ dѣпѣ ѧnѣ stѣdiѣ maѣ маторѣ, афлаѣ грещитѣ ѧn maѣ mѣлte локѣрѣ проиа mea чea прégгѣбитѣ, din aчeaѣѣ ѧaѣѣ daѣ aiиѣ алтѣ ѣѣплinipe maѣ провавілѣ:

Tiberio Meronio Augustorum Dispensatori in Moesia inferiore.

Floribus ut saltem re*dimires* membra jucundis
Aeliæ carae mihi nunc *posta* sepulcro,
Regina Ditis magni Regis *pre*cor hoc te,
Nam meruit hæc multa suis pro laudibus a me,
Immeritae propere solventem fila Dearum,
Quae globo Parcarum revoluta cunota gubernant.
Qualis enim fuerit vita, quam deinde pudica,
Si possem effari, cithara suaderem ego manes.
Hæc primum casta quoti*es* audire libenter.
Et mundi spatia Ditis quoque regia norunt.
Hanc precor elysiis jubeas consistere campis
Et myrta redimire com*as et* tempora flore.
Lar mihi hæc quondam, hæc spes, hæc unica vita
Et vellet quod vellem, nollet quoque ac si ego nollem.
Intima nulla ei, quae non mihi nota fuere,
Nec labos huic defuit, nec vellerum inscia fila
Parca manus et Lar casto in amore mariti
Carmini' possessor, faveas precor ac precor ut tu
Hanc tituli sedem ver*bis* decorare quotannis
Et foveas aevi monumentum tempore grato,
Roscida si rosula *servatur* flore amaranti
Et multis generum *pomis vernisque* novisque
Ut possit toto *remanari* temporis anno.

Din ѕъѕкріпчіѵпea ѧn Datiѵ aр трeвъі ѕъ koпkiзi къ aчeѕtъ monѵmentъ ѕ'a пѵѕъ лъі Tіберіѵ Meponiѵ, ші къ тóte aчestea вepѕъріле вorвeскъ пentрѵ ръпъѵѕata sa soцie Eлia. Афектътъра aчeѕtъі monѵmentъ ѧn вepѕърі apaтъ ѧndeѕtълъ къ pidikътopiѵл лъі a фostъ ѧn adeвър ѵnъ Disпensatop (ѧпгріжitopiѵ de вenitърі), ıaръ пѵ ѵnъ omъ de statъ кѵ oрdinapa гpaвitate pomanъ, къчі aчeцia пѵпea monѵmente ѧn проѕ ѧn чeле maі simпle esppesiѵnі; monѵmenteле ѧn вepѕърі ера тıпгъıapea вългълъі.— Ші Поetъл aчeѕtopъ вepѕърі пѵ пré-nimepite ѕe вede a фi фostъ ѵnъ Poёta minorum gentium. Вepѕъл ал патрълé:

Nam merиit haec mиlta ѕиis pro laиdibиѕ a me,

ші чел din ѵрmъ:

Ut possit toto remorari temporis anno,

ѕe apaтъ ка konstpѧціѵnі estpaordinape. Компapaціѵпea чea пpoпѧпціaтъ ѧn чeле трeі вepѕърі din ѵрmъ, не ѧпгъ тóтъ ѕіlinцa mea de a ле ѕѵппlіпі кѵвііпvіoѕъ, ръmіne ѵnъ galimatias фъръ ѧпцeлeѕѕъ. Кѵ тóte aчestea пóte къ пѵ e atata de вinъ поetъл, нtъ e dinteле timпълъі чел pozitopъ, ѕаѵ aічі маі вine gutta cavat lapidem, ѧn ѧпцeлeѕъл порвadopъ чel патрал.— Ѧn ал doіaé вepѕъ e ѧпціtъ ворва Aelia ѧn патр ѕілаве пpin o ліцепцъ поetікъ, ѧn каре вокала A кѵ тóte aчestea трeвъе ѕъ ръмае ѧпгъ, de ші e vocalis ante vocalem. Ѵltima вокалъ (a) ѧn ворвеле Regina, revoluta, casta, spatia, rosula, ѕе iea dpentъ ѧпгъ ѧn kontpa ıposodiel. Вepѕъл ал трeі supezeчелé ape doʋe патрі (hiatus) ші ал ıнaseѕпpezeчелé ѵпъл; ал патрѵѕпpezелé e кѵ o ѕілавъ пpéѧпгъ, ші totъ ѧntp'aчeла e ѧпгъ ѕілава d'ептеъ ѧn ворва quoque, ѧn kontpa pегълеі. Totъ аша ші ѧn

аѧ чінчѣпрезечеле́ вокала (е) ѫ ворва (ei). Версъа ал патрѫле́ Nam meruit... se паре къ пѫ е съпатъ ла локъа съъ, ѫпцелесъа чере ка съ ѫрмеze dъпъ ал шаселе́.

Dъпъ ачеste ѫsemnърі ѫчеркъ аічі о поъ tradъчере pomѫnéskъ:

Тіверіѣ Меропіѣ Disпensъторіѣ ал ѫмпъраторілорѣ ѫn Mesia de жosѣ.

Ѫпкѫпцнъръ ѫпкаі къ флорі desфъцъторе метвреле челе пъзе ѫn ачestъ mopмѫntъ але нѫвітеі меле Еліа, о реціпъ a mapeлзі Пазton, каре аі пре́-гръвітъ a desфаче фіреле челе ѫnфъшърate пе гетъл Парчелорѣ, каре гъверпъ totъ кързъл вієцій. Къчі ачeasta ш'a aronisitъ mapі mepite къtръ mine пentръ фантеле еі челе лаздавіле. О déкъ аші пѫté пѫmaі sпѫne, кѫtъ a фostъ de рѫшinósъ ѫn вієцъ, лesne аші пѫté къ чétera съ ѫndѫплекъ ѫмбреле морцілорѣ, къ ачeasta a фostъ чea maі kастъ (кърать) dintpe тóte кѫte аѣ кѫnoskѫtъ sпацеле лѫmіі ші кѫte аѣ ѫnчеркатъ pesidinца морцілорѣ. Рогъ-te даръ ка пе ачeasta съ o пзі ѫn кѫmпіі елisianі, съ'і ѫnкoponezі пърза къ міръ ші тѫmпіеле къ флорі. Ачeasta a фostъ цепіза меѣ чел апъръторъ, ачeasta mi a фostъ sперанца ачeasta ѫnіка вієцъ. А воітъ чeea че воѫm еѣ, n'a воітъ чeea че пѫ воѫm еѣ. N'a авзтъ нічі ѫnѣ секретъ каре съ пѫ 'mі фіе кѫnoskѫtъ. Нічі o datъ n'a фostъ неокѫпатъ, фіреле de лапъ пѫ 'і аѣ фostъ некѫnoskѫte, пъстрътóре 'і a фostъ mѫna, ea a фostъ цепіза че a пъzitъ кърatзл amop ал вървatзлзі. Рогъ-te, кѫntъторѫле, съ декорезі къ версърі ѫn фіе-каре

ънъ mopmънтъл ачестеа, ші съ'л пъstpezї dpentъ mo-
пъmentъ пentpъ etepnitate, dékъ ші posa se пъstpézъ
къ amapantъ ші къ deosebite фелърї de nóme ші de
флорї de прітъваръ, ка съ nótъ ръmънé ън tóte tim-
пъріле анълъї.

Коніареа ачestopъ dove інскрінчънї ъmї ръні па-
тръ óре. Zъвоіреа nóstpъ чea лъпгъ ън орашъ de-
цепъ ън Інвръцъл nostpъ simцiminte вънзітóре,
deчї tpimise dънъ noї ънъ пъціъ ка съ ne snve sъ
ne ънtópчетъ ла dънsъл. Noї ъї ръспънseръmъ, къ
пъmaї de кътъ іспръвімъ къ коніареа ші къ ъndatъ
вomъ фі ла dънsъл. Dънъ o жътъtate de óръ
въzърътъ ънъ алтъ пъціъ totъ къ asseminé порън-
къ, даръ акътъ ші іспръвізърътъ, ші аша ne ънtó-
рseръmъ ла Інвръцъл nostpъ чел плінъ de гра-
вітate. Kındъ фъръmъ ла dънsъл, ne ънtpевъ, di че
amъ zъвовітъ atъta timnъ ън орашъ? Noї мъртърізі-
рътъ кърatъ къ чеea че amъ фostъ окъпацї; даръ
ел ne peплікъ: Nъ este eptatъ a коніа assemine лъ-
крърї фъръ воіа Aіanълъї (Administpatopълъї), dap
dékъ ацї фъкът'о, пътецї съ лъцї къ вої конііле, ънъ
déka ашї фі щіътъ ла ънчепътъ, пъ в'amї фі datъ воіе.

Noї мълцъmіръmъ къ totъ pespektъл пentpъ ачеа-
стъ граціе спеціалъ, ші'л ръгаръmъ нарътї съ ne ън-
гъдъе съ вedemъ фортъреца чea de партea de кътъ
анъзъ, ънde требъе съ фіе фostъ ші векеа чetate po-
manъ (Anasamum), ші ънde ne snvseъ къ se въdъ
maї мълte monъmente pomane. Даръ ръспънsъл фъ
totъ ачела: Фъръ воіеа Aіanълъї пъ se nóte. Noї,
фііndъ къ ера тързіъ, пъ пътърътъ съ терцетъ ла

Аиан ка съ dовиndimъ о воіе пesiгъръ dупъ о черемоніе фastidióзъ ші sкутпъ плътіть кѵ банї ин патръ. Аша dаръ ѧї маї фъкъръмъ о а трєиа рѵгъminte, съ не лабе съ терцетъ съ bedemъ. Віseріка чеа крецінéскъ че съ афлъ интр'о тікъ distanцъ ин вале. Даръ ші ла ачeastъ рѵгъminte прііміръмъ totъ ачел рѣспѵнсъ. Ачeastъ віseріка, кѵмъ пътръмъ съ о bedemъ de децarte, e ѵнъ ediфіціъ konstрѵітъ ин stiлѵл бizantinъ, ин stape кadѵкъ, ші 'акѵмъ инкisъ. Dупъ ворва котѵнъ, ар фі zidитъ de Апostолѵл Павелъ; даръ ачeastъ ворбъ фъръ темеѣ s'a пъѕкѵтъ, dупъ пъререа теа, пѵmaї din пеінцелецереа Datълѵї кърціі Апostолѵлуї кѣръ Titъ, ѵnde se zіче: S'a sкрisъ din Nікополіа Мачedonieї. Ѵnde e Мачedonia ші ѵnde e Dупъреа нóстръ? E adeвъратъ къ Eseцеції (тълъчітopiї) ѵnteї Sкріпторї se ѵndoieскъ кѵаръ ші despre ахtentiчitatea ачestуї datъ, din ѕінгѵрѵл темеѣ къ Nікополіа Мачedonieї инкъ пъ se афла ин фіінцъ пе атѵнчі. Noї фіреще пъ пътемъ інтра аічі ин ачeastъ чeартъ, кѵ тóte къ ne este кѵпоскѵтъ ші Actia Nicopolis, opus Divi Augusti, ла марцінea Епірѵлуї ші a Мачedonieї. Даръ афаръ de ачeastъ Nікополї, маї мѵлте четъці пѵртаръ ачestъ пѵme, ші интре алтеле Nicopolis ad Istrum, modepna Нікѵпі апróпе de Тѵрнова ин Бѵлгаріа, лѵнгъ рѵѵл Iantpa. Ачeasta despre каре ворбімъ акѵма, a нenitъ пѵmaї ин евѵл (вéкъл) de міжлокъ ла ачestъ пѵme, пъ ціїъ кѵмъ; ин вакіme se пѵmea Anasamum, заѣ Asimus dупъ Прізкъ, каре ші'л кѣпѣтъ dела рѵѵл отопімъ, ка челе маї мѵлте четъці каре зъчеа лѵнгъ вре ин рѵѣ, къчї assemine афлъмъ о четате лѵнгъ рѵѵл Bitъ (ин вакіme Utus) кѵ пѵmeле Utum, лѵнгъ

Iскръ (ѧn векіme Oescus) къ пѫтеле Oescum ѕаѫ Oescus, лѧнгъ Чівръ (ѧn векіmе Ciabrus) къ пѫтеле Ciabrum, лѧнгъ Лотѫ (ѧn векіme Almus) къ пѫтеле Almum, лѧнгъ Арцарѫ (ѧn векіme Ratiarius) къ пѫтеле Ratiaria ші алтеле маї мѫлте. — Пе віseріка ачeasta sпѫnѫ къ s'ap афла, ѧn о ѧnълціme маї маре, о ѧnскріпчѫне romanъ каре о ар фі коniatѫ Domnъл Маврѫ dimпреѫnъ къ алте inскріпчѫnї афлате ѧn Никополі *).

Dѫnъ ѧnторчереа пóstръ dела Никополі ла Тѫрнѫ мерѕеръмѫ ла кастелъл чел дърmatѫ dѫnъ depъртареа Тѫрчілорѫ,каре se афлъ ѧn o distanцъ апрóпе de ѫnѫ пътрарѫ de тіліарѫ къръ Sud-West dела орашъл чел de поѫ ѧntemeiatѫ. Fundamenteле луї фортéзъ о фігѫръ маї пътратъ къ ѫnѫ diametръ de 35 паші, ші sintѫ ѧnкѫцѫrate къ ѫnѫ шанцѫ латѫ de 5 паші. ѧn ачeste фundamente афларъmѫ маї мѫлте піетре тъѧate de o мърime грозавъ, маї мѫлте бѫкъцї de къръmidъ, ші ѫnѫ чimentѫ каре ѧnкъ s'ap пѫté sокоti de лѫкръ romanѫ. Еѫ sintѫ de пърере къ ачeastъ zidire пóѫ s'a ридікатѫ пе рѫінеле ѫnѫї тѫрнѫ romanѫ, ка ші чea dela Цѫрцѫ. Ла дърmареа еї, s'a афлатѫ ѧn zidъл порцїї о піétръ de мармѫре фórte формósъ ѧnалтъ de 8 , латъ de 3 ½, ші грósъ de 3 палме, каре Domnъл Маврѫ o a adѫsѫ ла Бѫкърещі, къ ѫrmътóреа ѧnскріпчѫне :

*) Даръ кndѫ ѧnтрeваї пе Есчелепцїа sa, dѫnъ ѧnторчереа mea din кълѫторіе, ѫрїmїї тїї pesпѫnsѫ пeгaтївѫ.

IVL. CAPITONI C. P. P. ILLYRICI

TR. T. OMNIB. HONORIB. AB ORD
FL. SIRMIATIVM HONORATO. ET
SENTENTIAE DICVNDAE. ITEM SACERDOTALIB
ABORDINECOL. VLP. OESC. ETSTATVAMAERECO
DECRET IS IAM PRIDEM AB EODEM ORDINE
ORNAMENTIS IIVIRAL. ITEM DECVRIONA
LIB. ORNAMENTIS HONORATO, AB ORDINIB
COLONIAR. VLP. POETOVIONENSIS
EX PANNONIA SVPERIORE. VLP. RATIAR
EX MOESIA SVPERIORE. TRAIANAE SARMI
ZEGETHVSENSIVM EX DACIA SVPERIORE
ITEM IIVIRALIB. AB ORDINE. MVNICIPII
ROMVLENSIVM. BVLEVTAE. CIVITATIS
PONTICAE TOMITANORVM. PATRONO.
AVG. COL. VLP. OESC.
ORDO. COL. VLP. OESC. STATVAM. AERE
COLLATO. CVM ORNAMENIS. SACER
DOTALIB. EX DECRETO. ET ORNAMENT
IIVIRAL. IAM PRIDDEM HONORATO
OB EIVS ERGA SE MERITA HONORE
CONTENTVS IMPENDIVM REMISIT
L. D. D. D.

Noĭ o ꟻitimĭ:

Iulio Capitoni consulari Praefecto Provinciae Illyrici

Tribuni titulo, omnibus honoribus ab ordine
Coloniae Flaviae Sirmiatium honorato, et
Sententiae dicundae, item sacerdotalibus
ab ordine coloniae Ulpiae Oescensis, et statuam aere col-
decretis iam pridem ab eodem ordine (lato,
ornamentis dunmviralibus, item decuriona-
libus ornamentis honorato ab ordinibus
coloniarum Ulpiae Poetovionensis
ex Pannonia superiore, Ulpiae Ratiarensis
ex Moesia superiore, Traianae Sarmi
zegethusensium ex Dacia superiore
item duumviralibus ab ordine Municipii
Romulensium, Buleutae civitatis
ponticae Tomitanorum, Patrono
Augustae Coloniae Ulpiae Oesciensis,
Ordo coloniae Ulpiae Oesciensis statuam aere
collato cum ornamentis sacer-
dotalibus, ex decreto, et ornamentis
duumviralibus iam pridem honorato
ob eius erga se merita, honore
contentus impendium remisit.
Locus datus decreto Decurionum.

Supe deꟻentapea ъъгърiĭ de sémъ ꟻnsemnъmĭ: 1) din ʌinia 11 mi 19 ворвеʌе: Traianae Sarmizegethusensium ex Dacia superiore; nvmeʌe Sarmizegethusa ꟻnaъ nı ʌ'am maĭ ъъzгiĭ ne niчĭ o niétръ ama de sine mi de ꟻntperĭ sкpisĭ; 2) din ʌinia 21 mi 22, honore contentus, вape tpeвre sъ se ꟻnдeʌéгъ desnpe Julius Capito, ıı tóte къ Nominativa npeчedente e Ordo Coloniae.

Рѫтлпеще:

Лѣї Іѣлій Кашtone Конѕѣларѣ Префектѣ ал Провінцеї Іллѫрікѫ, кѫ titлѫл de Трібѫнѣ, декоратѣ кѫ тóte онорíле de Алешіï Колоніеї Флавіане Sірміѣ ші кѫ dрептѫл de a вота ѧn конѕѣлтеле пѣбліче, assemeнé декоратѣ кѫ орnamenteле іерархіче de Алешіï Колоніеї Ѳлпіane Eскѫ ші кѫ statѫ пѫѕѫ din келтѫлала коммѫнѫ, de карíї Алеші і ѕе декретаѕеръ маї ѧnainte орnamenteле dѫѕтвíрале; asseminé декоратѣ кѫ орnamenteле декѫріонале de Алешіï Колоніеї Ѳлпіane Петовіone din Паннонїа ѕѫперіóре, аї Ѳлпіaneї Рацiapia din Месіа ѕѫперіóре, аї Траіaneї Sapmizeцетѫѕa din Дачіа ѕѫперіóре; asseminé декоратѣ кѫ орnamenteле dѫѕтвірале de Алешіï Мѫнічіпѫлѫї Ромѫла, Senatopѫлѫї четъціï поптіче Томі, Патропѫлѫї Аѫгѣѕteї Колоніе Ѳлпіane Eскѫ.

Алешіï Колоніеї Ѳлпіane Eскѫ і аѣ пѫѕѣ statѫ din келтѫлала комѫнѫ кѫ орnamente іерархіче din декретѫл коммѫнѣ, пе каре л'аѣ декоратѣ маї ѧnainte кѫ орnamente dѫѕтвірале пентрѫ мерітеле лѣї кътрѫ dѫпшіï, ѣрѫ ел мѫлцѫмітѣ кѫ онóреа че і ѕ'а фъкѫтѣ, а реалъѕatѣ келтѫлала.

Локѫл ѕ'а датѣ din декретѫл Декѫріонілорѣ.

Пентрѫ ѧпцелецереа ачеѕteї ѧнѕкріпчѫнї intepesante, ѧnemnъмѣ: 1) кѫ ѧn колоніï ordo (opdinea) ера adѫнареа четъціанілорѣ алешіï карíї авеа dрептѫл леціѕлатівѣ, Декѫріонї ера апróпе чеї че ѕе пѫтеа ла Рома Senatopї, Dѫѕтвірї (doї бърваць) ера апróпе чеї че ѕе пѫтеа ла Рома Конѕѣлї; 2) кѫ четатеа Sірміѣ ера ѧn Паннонїа інферіóре (de жосѣ) de a

stînga rîulŭi Saba, ünde se afla aşezatŭ Mitroviţă; 3) kŭ vetatea Eskŭ era în Mesia inferióre lîngă rîulŭ omonimŭ (akŭmŭ Iskrŭ în Bŭlgaria) nŭ departe de gŭra lŭi, de ünde a fostŭ nŭskutŭ şi Aurelia Marcellina (nayina 75); 4) kŭ vetatea Hetobione din Pannonia superióre (de sŭsŭ) era în Ungaria ünde e akŭmŭ Pettau; 5) kŭ vetatea Raţiaria din Mesia superióre era în Bŭlgaria lîngă Dunăre, ünde e akŭmŭ Arţarŭ; 6) kŭ Sarmizegetusa, kŭ epitetŭl Traiana, era în Transilvania sudŭ 46° 30',—45° 30' ünde e akŭmŭ satŭl Grădiste; 7) kŭ Romŭla era în Dacia inferióre; kŭ provabilitate nŭtemŭ ziче, ünde astăzi se vădŭ rămele lîngă Kimpŭla-lungă; 8) kŭ vetatea Tomi, ünde a fostŭ essilatŭ Poetŭl Ovidŭ, era lîngă mareа Négrŭ (Pontus Euxinus) de ünde şi epitetŭl Pontica, ünde zaче akŭmŭ Kustenği. Daŭ desŭvşiріle чele maї marї kare ni le dŭ aceastŭ însкrіpчіune sunt: 1) nŭmіrea Daчіeї sŭperióre în kare se afla Sarmizegetusa. Eă koniektŭratŭ dежа la nŭmіkarea Diplomeї lŭi Adrianŭ (în No. 1, Tomŭl I, nayina 24) din вorвele: et sunt in Dacia inferiore, kŭ Dacia a fostŭ împărţіtă ka şi Panonia şi Mesia, în superior et inferior, akŭmŭ aceatŭ koniektŭraŭ s'a skimbatŭ în şiinţă sekŭraŭ, aiчі se вede şi Dacia superior. Aceastŭ împărţіre a Daчіeї a fostŭ nuп akŭmŭ kŭ totŭl nekunoskutŭ înвăţaţіlorŭ. 2) Nŭmіrea de Mŭnічіпŭ a четъţії Romŭla. Nŭmele aчesteї четъţі se maї afla nŭmaї пe karta Peutinгeріanŭ, însŭ фъraŭ alte desŭvşіrі, aiчі ni se aratŭ ka ünа чe авea ünă gŭvernŭ autonomŭ.— Koloniile Eskŭ, Raţiaria, Hetobione, se dekorézŭ kŭ epitetŭl familieї Ulpiane a lŭi Traianŭ de kare s'aŭ fundatŭ, daraŭ Sarmizegetusa

кіарѣ къ алъі Траіанѣ ѣнзъші: Traianae Sarmizegethusensium.

Пе піétръ se вede ѣпкъ локъл ѣnde era pidikатъ пе dѣnsa statъa алі Јълій Капitone. Кѣndѣ s'a adъsѣ din Еѕкъ ачі ла Търнѣ, пъ se пóte щі. Пентръ конserвареа еі авемѣ съ мълцѣmітѣ Domnъlъі Ценерал Маврѣ.

Ѣn o distanцъ de 250 паші dела Търнѣ se вede ѣпкъ шапцъл къ каре era ѣпкѣпцѣratѣ орашъл че se афла ѣнпрецѣрѣл kастелълъі.— Ноъл орашѣ Търнъ e ѣпкъ пъцінѣ локѣітѣ пѣпъ акѣmѣ, даръ креще din zi ѣn zi, маі вѣptosѣ dѣnъ ашъzареа Карantineі ші dѣnъ stрътѣtареа Автоpітъцілорѣ distрікtъале din Роші de Вede.— Аічі se фъкъ o маре грешалъ ѣn дечепніъл трекѣtѣ. Stъпѣпіреа ѣn локѣ de a кѣmпъра локъл Zimніčea каре e o пропrietate пріваtъ a фамілііі Іпsілante, ші de a'л деклара de, tрrѣ ліверѣ, deskise пегъцъторілорѣ din цінъл ачesta ънѣ орашѣ ліверѣ ла Алessandріa, каре e фóрte депъртатъ de Dѣnъре, ші dede локѣіторілорѣ o конstitъцѣне мънічіпалъ, пентръ каре din непорочіре чеі маі мълці компатріоці аі nostрі пъ ѕѣnt ѣпкъ matърі. Ла ѣпчепътѣ креще̧а Алessandріa фóрte таре, даръ къ ѣпчетъл къzъ din аѣtonomіна еі ѣntр'o апархіе totалъ, din ачеastъ каѣzъ чеі маі мълці оръшані трекъръ ла Търнъ. Кѣ тóte ачestea e ѣпкъ лѣкрѣ destъл де tрistѣ къ Zimніčea ѣnsъші пъ s'a фъкътѣ ънѣ локѣ ліверѣ, къчі Търнъ п'аре o пъзъчѣне атѣtѣ de фаворабілъ, ші коммъкъчѣпеа ѣntре ачesta ші Нікополіа пъ e аша de маре ка ѣntре Zimніčea ші Sistов.

Din Търнъ плекаръмѣ неste Олтъ ла Ілазѣ, каре se афлъ ѣn o distanцъ de 1½ міліаре дела гъра ачestъі

рѣ, не рѧпа Дѫнъріи, пропріетате а Пріпчіпелуі Домніторѣ. Аічі не аръtаръ пе рѧпа Istрѫлуі ѫнѫ заркофакѫ de o лѫнціme de 3 ; пічіóре ші de o лъціme ші ѫнълціme пропорціонатъ, ші ѫнѫ алтъл маі мікѫ, каре нъ de мълтѫ timпѫ къzвse ѧn апъ ші не каре авіа ѧл пътъръмѫ къ мълтъ ostenелаъ съ'л зnóтемѫ афаръ. Amвndoзe sвnt фóрte assemine челуі din мѣзеѫл Колецѫлуі пацionал, ші трева ѧn totѫ modѫл sокotite de лѫкрѫрі pomane. Ѫn чел din ѫрмъ афларъмѫ піпце бѫкъці de кóste de коліѫ, пърці de o бróякъ de ферѫ ші o monetъ de арамъ рѫцініtъ пе каре нъ se пътea чіti insкріпчіунea. Лѫнгъ dѫnsѫл афларъмѫ ѧn апъ ші ѫнѫ ѫрчіорѫ мікѫ de пъmѫntѫ. Даръ коперкіѫл заркофагулуі ера рѫнтѫ, ші noі афларъмѫ нѫmaі o бѫкатъ ѧn апъ.— Аічі ла Iзлazѫ ѧнчепе dрѫмѫл pomanѫ чел asтернѫтѫ къ піétръ, каре dѫче пе лѫнгъ Oлтѫ ла Peзка, ші desпре каре вотѫ ворбі маі тѫрзіѫ. De бѫнъ sémъ къ аічі лѫнгъ Dѫнъре essistea o четате pomanъ, даръ рѫінеле еі s'аѫ дърmатѫ ші s'аѫ лѫатѫ de Dѫнъре, каре a мѣнкатѫ аічі фоарte мълтѫ din рѧпа чea stѫнгъ. Din dрептѫл ачестуі локѫ se варзъ рѫзл Bitѫ ѧn Dѫнъре, лѫнгъ каре se афла векea четате pomanъ Utum, ші къ каре sta ѧn комѫнікъчіунe atѫtѫ четатea disпърtѫ de ла Iзлazѫ, кѫtѫ ші dрѫмѫл че dѫче de аічі ла Peзка. Даръ déкъ a фостѫ ѫнѫ иодѫ ѧn ачестѫ локѫ? нъ пътѫі deзкопері.

Маі sвsѫ de Iзлazѫ афларъмѫ пе рѧпа Dѫнъріі o четате de пъmѫntѫ лѫнгъ de 500, ші лаtъ de 130 паші, ѧнкѫнціраtъ къ доze шанцурі. Noі нѫзеръмѫ пе църані съ sапе ла ѫнѫ локѫ, даръ фъръ вре ѫнѫ реzѫлtatѫ.

XII.

Aша даръ, фъръ а хъвові ачі маі мъатъ, мерсе-рътъ ла Чеалеі, унъ локъ каре заче апróпе ла 4 міліаре департе дела гъра Олтълуі, каръші лупгъ Дъмъре, din дрептъл гъріі Іскрълуі (саў а Ескълуі чеалуі векіў). Totъ ачеаста е ші distanца не рина дрéптъ а Дъмъріі унтре гъра Осмолълуі ші а Іскрълуі. Дъмъ сънъпереа луі Прокопіў, zidi Justinianъ Імператорія аічі унтре гъріле нъмітелоръ рътъ зрътътóреле кастеле не рина Дъмъріі: Lucernariaburgus, Lapidaria, Erytha нъмітъ ші Utum, ші Palatiolum, (Oescum ера де а стънга Іскрълуі чева депъртатъ де Дъмъре), din дрептъл ачестуі Palatiolum se афла, дъмъ сънъпереа луі, четатea Sicibida чea репаратъ de Justinianъ, каре консънъ къ totъл къ пъзъчіпеа Чеалелоръ nostri. Аічі афларъмъ ші noі нептръ унтъраші datъ рънe adeвърате. Totъ планъл Sivisideі se нóте лъа, къчі фundamenteле zidъріlоръ ші шанцъл че ункънцъра четатea, se кънoскъ прé-вine. Totъл формézъ унъ нътратъ лунгъ de 600, ші латъ de 500 паші. Ун унгъл чел de къре Sud-Ost se въдъ ункъ рънele стътътóре але четъцелеі че se афлъ не o мікъ унълцime. Чimentъл, мъrimea ші търіea къръmizilоръ, тóте мъртъriseскъ лъкъл romanъ, вiseріка чea ноъ de акъта e zidiтъ тóтъ din atарі къръmizі ші nietре romane, dintre каре мълте пóртъ inскріпчіуні romane, дъмъ сънъпереа локуіторілоръ, даръ тóте sunt аша de ункръstate ун zidъ, ун кіт ну se нóте чіti nimiка. Кнаръ ші asтернътъл вiseрічеі e de къръmizі romane; не уна възі літеріле унтóрse D A R P, каръ челелалте ера фъръ inскріпчіune.

Мълцime de вase ші de статъе, парте de вронzъ, парте de мартъре, s'аў афлатъ ачі, ші ші акъта se

mai афлъ фóрте мълте монете векі; noi инсимне кътпъраръмъ дела църані, катъ ла 200 вжкъці, челе mai мълте de aramъ, фóрте пжцине de argintъ. Dar чеea че черітъ mai мълтъ de a se însemna, e къ челе mai мълте sunt Konstantini, Konstanці, Jжліані ші Іовіані, кі тóте къ se афлъ ші алте mai векі, даръ mai рарѣ.

Ачестъ фантъ, жнітъ кі ачеда къ ачі ін Dънъре se въdъ пілastрі de nodъ кътdъ skade апа, dжче неапъратъ ла ideea, къ ачі а трекітъ съ фіе фостъ зідітъ подъа чел famosъ ал лві Konstantinъ.— Aічі, din міжлокъа четъці, мерце ал doiле dрътъ romanъ asternътъ кі піétръ кътре мéзъ-нóпте ла Peska, inde se жнеце кі чел dela Iслазъ ші апоі dжче пе лънгъ Олтъ кътръ Рътнікъ.

Dela Челеі ін sжsъ, катъ ла жнъ міліарѣ geografікъ de департе, заче лънгъ Dънъре satъл Гроs-dinodъ, проprietatea Domнълві presidente Dimitріе Жіпанъ, inde se афларъ таблеле de aramъ honestae missionis челе пжблікате de mine (Nътърта I, Tomъл I, паціна 24).— Mai sжsъ не Dънъре 1° ла гъра Жіплві, ла satъл Бекетъ, din дрептъл Орéвеі съ Рéговеі (Regianum лві Птолемеѣ) se въdъ рѣine векі; 2° assemenea din дрептъл Чіврълві (Ciabrus ла чеі векі); 3° ла гъра Лотълві se въdъ пілastріі жпві nodъ de лемнъ кътdъ skade апа; 4° din дрептъл Bidinълві (Bononia ла чеі векі) ла Калафатъ se въdъ рѣine de zidърі векі; 5° asseminea ла Ізвóреле, ла Цігънаші, ші din sжsъ de Бътці, не insъла sжntъ 40° 25',—44° 30', se въdъ жрме de konstръкцівні antiче.— Даръ noi нъ нътърътъ de astъ datъ съ жрмъмъ mai департе рена Dунъреі, пентрѣ къ дореамъ

съ sedemъ o datъ Pesca, ші prin ѵrmare trebuіръmъ съ лuъmъ алъ diplomъme.

Noі кълкаръmъ ne maі suъ nomenіtuл dрmъ romanъ къ o superbie de повлецъ antікъ ші totъ de o datъ къ unъ adinkъ simţіmintъ de dрpere, пъскutъ din компараціunea mъrimeі strъbunіlorъ nostrі ші a miserieі in kare ne афлъmъ noі strъnepoţіі, — mersъrъmъ ne dinsul maі natrъ miіaре, ші ажunserъmъ, dunъ o abatere кътре austъ, la Каракалла, unъ orashъ situatъ 42° 5', — 44° 10', kare'ші кърuъ numele de bun sémn dela fundatorul seu Antonin Каракалла, ші ші'л пъstrъ numъ in zioa de astъzі. Акumъ e капіtala жudeцuлuі Romanaці, unul din чele maі borate in monumente векі din tótъ Dacіa austral. Orashul acesta se infrumuseцъ фórte prin strъduinцele fostuluі Administratorъ Ioan Бібескъ. Toці лъкuіторіі numeskъ къ unъ profundъ resпектъ numele acestuі bun Administratorъ; darъ ші фрuктele administratuріі sale se вudъ in adevъръ не-tutindine.

O чetate векe trebue съ фie fostъ aічі, кuчі se maі афлъ ічі ші колоane fundamente de edіфіце векі къ тóte semnele de лuкръ romanъ, къ тóte къ zidіріле maі tarzіі aу акoperіtъ чele maі multe urme але челоръ векі. Ші aша e neste totъ локul къ чetъціле чele векі, unde se nuseръ алте noue in локul лоръ, руinele se strікаръ ші materіalul se intrebuinцъ pentrъ zidіріle чele noue. Darъ афаръ de acestea aічі maі este o кausъ kare ingreuézъ черчетареа antікitъціі. Adekъ aічі se adune фórte mulтъ materіal ші алте obiecte antiчe din вечіnul локuluі Pesca, aша in kitъ nu se nóte лesne deosebі, чe e al orashuluі

ми че с'а адъсъ дѐ аіпе. Бісеріка Sf. Міхаіл, каре дъпъ сѫтъсъл комънъ с'а зидитъ де Міхаіъ Вітézъл, каръ дъпъ провабіліtate de Матеіъ Басарава, е конструітъ тótъ de кърътізі romane пѣпъ ла о ънълціме de 3 стъжіні. Челе маі мълте каse саѣ кѫ sunt кѫ totъл zidite саѣ ънкаі astepнte кѫ кърътізі векі romane. Маі пічі о каsъ пѫ е ън орашъ, каре съ пѫ пótъ аръта вре о піétръ romanъ, ші пѫ е пічі ънъ локуіторіѣ, каре съ п'аівъ кітева monete romane.— Dintre овіекteле antiче маі вредніче de ънsemnatъ пътърътъ авestea:

1) О піétръ вотівъ ън кѫptea Domнълзі Stefanъ Жѫпанъ кѫ авeastъ inskріпчіѣne:

Конје вossiвіаѣ:	Стѣпаіпіре romaнă:
I O M	I O. M.
D E I N S O	DEFENSORI
C. TVTATO	ACTVTATORI
CIVIS EI	CIVIS E P I N
NIANVS	NIANVS. C
VIRV. FI	VERVS FRE
TONIVS	TONIVS
V L P S	V. L. P. S.

De vitiї:	Romнеще:
Jovi optimo maximo	Лъі Жое чеалъі маі вънъ ші
Defensori	маі маре dintre Zeї апъ-
ac tutatori	ръторіълзі ші mънтзіторіълзі
Civis Epinnianus	лъі рădікъ авestъ monъmentъ
Cajus Verus Fre-	Каіъ Веръ Фретоніъ чет-
tonius	ціанъ din Eпiniъ, съпе ъп-
Voto libens suscepto po-	паіпіреа вотълзі фъкътъ de
suit.	бъпъ воіа sa.

2) Чінчі капете de колѣмне ѣнфінте ѣn zidѣл de кътрѣ ѵаіцѣ ѣn totѣ аѵеєашї кѣрte.

3) О піétрѣ ѕепѵлкралѣ ѣn кѣртea Dómneї Гречанѣ кѣ ѣртъtóрea інѕкріпчѣне:

Конїе нєѕївіаѣ:	Стндінїре провав:
PLICIAE	PVBLICIAE
VAR	Q. VARRONIS
CAPITONIS	CAPITONIS F.
VLPIVS	M. VLPIVS
PVLCHER	PVLCHER
CINER B M	CINER B M.

De чітіѵ:	Помѵнеще:
Publiciae	Чепѵшеї челеї пдіne de
Quinti Varronis	мерите à Пѣблічієї фіїа лѵї
Capitonis filíae	Чінтѵ Варроне Капітоне
Marcus Ulpius	пѵѕе авестѣ моnѵмentѣ
Pulcher Cineribus	Маркѵ Ѵлпіѣ Пѵлкрѵ.
benemeritis posuit.	

4) О архітраве de піétрѣ фóрte фоrmosѣ лѣкратѣ ѣn totѣ ачєєащї кѣрte.

5) Ѵнѣ фragmentѣ de statѵ a Dianeї ла Domnѵл Професор Боіереѕкѵ, кѵ ачеастѣ інѕкріпчѵне камѣ рѣѣ ѕѣпатѣ:

Конїе нossівіаѣ:	Стндінїре провавіаѣ:
DIANE LETA	DIANE LETOIAE.
CATo IIVR Co	CATO IIVR COL
NARBo SNTEI	NARBO . . . . .
FvinS	

De vitit : | Pomînegie :

Dianae Letoiae
Cato duumvir Coloniae
Narbonensis *)
(fieri curavit).

Ънтръ онóреа Дианеї Латоніе фъкъ авеастъ статъ Катоне дъумвіръ ал Колоніеї Нарбоне.

6) Ънъ капітелъ de колумнъ ан stilъa Kopintianъ, фóрте formosъ лъкратъ, ан кърtea Domnъlui Dimitrie Stanковічі.

7) Ънъ саркофагъ de піétръ ші ънъ фелъ de чістернъ ан кърtea ръпъусатълui Брътешанъ.

8) О къръміdъ de авупра порціі Domnъlui Петръ Църчелъ къ авесте трей літере Q L P, — ші алта ан сала Domnъlui Ştefan Лъпъsteanъ къ авесте доуе літере N S. Даръ деші почъ ръспunde пентръ romanitatea къръміzілорі, къ тóте авестea нъ почъ ръспunde пентръ а авесторъ літере зънате. Тóте инскріпчіпіле кърате романе паре ае ам възутъ еї не къръмізі, пóртъ літере ридікате ан афаръ ші formate прin ънъ тіпарі, даръ авестea sunt зънате кар нъ тіпърite.

9) О кадръ de мармуре къ фігурі ан bassorilievo каре репresentézъ адъчереа унъі закріфіцъ, ші ънъ бустъ de statъ de мармуре. — Авесте доуе бъкъці каре ае авea Domnъl Dimitrie Жіганъ, патріотъ кипоскутъ, ае дърві музеълui Колеціълui naţionaл.

Даръ тóте авесте обіекте се адъсеръ ачі деля Реска.

Супе а недea авестъ локъ famosъ ан прівинца антікітъцілорі, плекарътъ adoна zi дъпъ sosirea пóстръ

*) Че инсемнézъ літерiле S N T E I (unde T ші E sunt контрасе ан тр'унъ семнъ), ші Fvins, нъ почъ diuina.

кътръ dinsъa. Pesка se афлъ kamъ unъ miliapiъ de-
парte de Каракала кътръ Nord-Ost, amnъ mikъa pъ
Tesfluiu че кърце in Oatъ. Aiчi se въdъ урme de
zidъpi вeki nesnъsъ de mъate, insъ mai тóte фundamente-
ле kaseлоръ s'aъ sъnatъ atiтъ in timnъpiле de mai
inainte, ши materialъa s'a intpebъinuatъ nentpъ zidipi
in алte локъpi, mai алесъ in Каракала, kitъ ши in anii
трекуци npin Domnъa M. Гika ла къstapea npeциóse-
лоръ antiче, astфелъ s'aъ дърматъ, s'aъ desгропатъ
ши s'aъ ingропатъ, in kitъ авia se mai кunoskъ ne a
локърé. Пъkatъ, къ npin o аккраре pernatъ, аша
s'ap фi nътътъ desгропа вekea четате, in kitъ dpътъ-
piле, форma ши impъpцipea kaseлоръ s'apъ фi
иътътъ presenta ka ши челе din Помпеi, ши noi amъ
нуté съ авemъ inaintea окiлоръ nostpi чea mai кpe-
dincióсъ imaцine a локъinцелоръ stpъвъniлоръ nostpi.
Шапцъpiле четъцii каре se въdъ, формézъ unъ no-
liгonъ къ онтъ латърi, ал къpъi diametpъ mai лънгъ
фаче апрóпе аа o mie de пашi. Pъa Tesfluiu къp-
це npin miнлокъa четъцii, in унеле локъpi але аi se
афлъ unъ stratъ de къръmizi, чеea че фаче съ кredemъ
къ a фostъ конstpuisъ intp'unъ канаа, — даp акъma
къpце dънъ вънъ пъчерea sa фъpъ вре o siл artи-
фiцiaл, Pomenii nostpi nъ sint ómeni каре съ mai
konstpuигъ pъpiле. — Кiapъ ла podъa чea zidитъ не-
ste pъ se унia челе doue dpътъpi de пiétъ, унъa
каре venia dela Isлazъ ши челалтъ dela Челе ши dъ-
чea кътръ mézъ-nónte ла Pъmnikъ. — Monete, инеле,
statuete de вponzъ, лампе de пътънтъ s'aъ афлатъ ши
se mai афлъ ши акътъ in фórte mape nътъръ; ши
noi кътпъpaръtъ dela локuitopi mai мълte monete
de apцintъ ши de apamъ, наръ Domnъa M. Гika 'ши a

формать ѣна dintре челе маї формóзе колекцѣнї de antiче din авестъ локъ.— Sътенїї нѣмескъ авеастъ четате dispърѣтъ Antina, шi ѣнїї Архіолоцї аў дать къ sокотéла къ авестъ нѣме е контрасѣа Antonina саў скѣртатѣа Constantina. Dѣнъ Птолометъ каде ѧн авестъ цінѣтъ Pinum, шi ѧнскріпцѣнеа de маї сѣсъ (пацина 93) sе паре ѧн адевъръ къ ва съ зікъ Civis Epinnianus.

Аічї ѧndатъ ла подъ, ѧнгъ фѧнтѧнъ, афларътъ о мартѣре къ авеастъ інскріпцѣре:

Конie иossiвiаъ:	Sѣпiаiніре провавіаъ:
IMI SIVI	IMP. SEVERO.
IVL. CAND	IVL. CANDIDVS
EVOCAT	EVOCATVS
V L	V. L. S.
De чiтiръ:	Ромѣнеще:
Imperatori Severo	Ѧмпъратѣлуї Северъ нѣse
Julius Candidus	авестъ монѣментъ, Јѣлiѣ
Evocatus	Кandidъ de a dova óръ Soa-
Votum libens solvit	датъ, sпре ѧмплiніреа воtѣлуї

Ла авеастъ інскріпцѣне пѣтѣї маї мѣлтъ съ чiтескъ тръсѣрї сiгѣре, de кѣтъ лiтере ѧнтреџї, шi din авеастъ каѣзъ 'мї шi ѧнцѣдкiї о атаре sѣпiаiніре.— Челе дове litere din ѣрмъ VL se вѣдъ прé пѣцінъ, S лiнсеще къ totѣл. Din авеste лiтере ѣлтiмаре амъ пѣтé конкide къ авестъ монѣментъ s'a пѣсъ ѣнеї Zeiтъцї дрептъ вотъ пентрѣ ѧnsъnътошареа саў мантѣіреа Iмператорiѣлуї,даръ пе піétръ лiнсеще локѣл, ѣnde s'ар фi пѣтѣтъ съна нѣмеле Zeiтъцiї шi обiчiнѣita формѣлъ PROSALVTE, фiiндъ къ лiniа чea d'ѧntѧнъ пѣсъ аiчї, sѣ sтрѧмтъ sѣntъ корпiчea пietреї.

XIII.

De aiчĭ, dзnъ snзsзa Domnзaзĭ Piouanз, s'a dзsз o aatъ piétръ aa Бзkзрещĭ kз зртъtóрea snзkріпчзne.

D M
CLAVDIA AM
BA VIX ANNOS
XX FECITINDA
CI AN V CL
MNTANVS IM M
F X N SVR SAC
IM
PATEIVS FECIT

De viиĭ:

Diis Manibus
Claudia Amba, (quae)
vixit Annis XX.
fecit in Dacia Annos V
Claudius Montanus
— — — — — *)
Pater eius fecit.

Pomneще:

Sнteĭ зmвре a Клаздieĭ Amвa, каре a тръit dozezeчĭ de anĭ, ші a петрекзt sn Daчia чinчĭ anĭ, nзse aчestз monзmentз Клаздiз Montanз tatъa eĭ.

Bpedniче de snsemnatз snt moвiaeae aptiфiцiaae dinaintea Pesчeĭ de amndoзe aatзріae dpзmзaзĭ romanз каре вine deaa Чeaeĭ. Зneae dintpe aчeste moвiae s'aз sъnatз sn aniĭ трекзцĭ, ші s'aз афaatз sntp'snseae óse de omз, sntp'зna ші зnз saркофarз de піétръ aзnrз de 11, aatз de 4½, snaatз de 4 пaame, каре se пъstрézъ акзmз smпрezнъ kз коперкзъa aa mзzeза Колецзaзĭ. Nз de napte de aчestз saркофarз

*) Чe snsemneзъ sкzptзtзріae din чeae treĭ ainiĭ neнzatime nz noчĭ divisa.

s'a afлatъ ші marmъrea чea rъntъ kъ ъrmъtórea inskріпчіune :

D. M.
ANTONIVS
NICANORIS

Pomпeцe :

Sinteї ъmbre
a aї Antoniъ fiiъa aъ Nikanor.

De asъpra inskріпчіunii se bede sъpatъ imaцinea rъpъъsatъaї.

Din aчestea amъ trebъi sъ konkidemъ kъ ele aъ fostъ in adebъръ morminte але челоръ векі ; ші акопъa каре 'aъ aвea Eцinteani kъ liramideле лоръ ші mai tъziъ la Roma Adpianъ kъ aша nъmita sa Moles*), se паре kъ'a aвea dinaintea окілоръ ші stръвъnii nostri in провінцеле Daчieї kъ aчeste мовіле, даръ фіецe aъkrъa лоръ trebъi sъ ésъ пропорцionatъ nъterілоръ лоръ.— Asseminea мовіле se афлъ mai mълte in diвerse distanцe de amendoъe laturіле nъmitъaї drъmъ, ва in tótъ цara pisinite пе шesъріле челе intinse. Челе mai mari aъ inъ diametrъ de 25 паші ші o inълцime de 2 stinжini, челе mai mічі dinaintea Pesчеї aъ inъ diametrъ de 5 паші, ші o inълцime de 2 пічіóре ; даръ inainte kъ шante sъte de ani trebъi фіецe ka aчeste рапортърі sъ фie fostъ aътmintepé.

In вечinътatea Karakaллеї se mai въdъ rъini romane ші in aлtъ локъ, adekъ la Sълвепі, каре se афлъ лenгъ Oлtъ in o distanцъ de 1 ; miліape kътръ Sud-Ost dela nъmitъa oraшъ. Aічі notъ fóрte вine sъ se

*) Zidipe de o mъrime extraordinarъ, каре aъ sъraбit de mormintъ.

вазъ фundamenteле kastелълві. Аvestea форте́зъ о фігъръ пътратъ ші sънt ънкънџърate de doзe шанџърі, латъреа чea маі лънгъ аре 240, чea маі скъртъ 230 паші. Пintре kastел ші Олтъ трече dрътъл romanъ каре вine dела Iлaзъ ші терце ла Peska. Asseminé фundamente se вădъ ънкъ ші маі мълте ънпреџърълві kastелълві, din каре пътемъ съ конкidemъ къ аічі a фostъ o четате de o чіркънференцъ маі маре, къръмізіле мъртърізескъ. тóte къ е лъкръ romanъ. Ън anіі трекуцї s'a фъкътъ ші аічі черкърі de Domнъл M. Гіка, ші, dинъ ънпереа Каракалелоръ, s'a deskonerітъ унъ temълъ sвsteppanъ, ші ънтр'avesta deoseвite вase de закріфіцъ, statvete, вassorilievі ші унъ ціedestalъ. пе каре se вedea унъ черв, унъ кіne ші пічіóреле statvel. Domнka Мъргъшанъ, proпrietarъ ал ачестві локъ, a deskonerітъ унъ мormântъ romanъ ziditъ de къръмізі, каре se маі пъстрézъ ші акумъ ън каsa sa, 72 ла нумерó. Аічі se афларъ ші фóрte мълте monete вechі, eї ънsъmі кънтърaї dela църані маі мълте вукъці. Domнka Мъргъшанъ маі дърсе унъ мікъ ціedestalъ de marмóre, пе каре se вădъ пічіóреле ънкълцate але statvel ші брънчіле унві кіne.

Dинъ черчетареа ачестві ціпътъ famosъ ън прінціпатъ antікітъцілоръ, плекарътъ ла Краіова, капітала Жіanel saъ a Бацатълві Краіовеі din евта de мікlокъ, adекъ a църії Romънещі челеі din dрénta Олтълві (нумітъ Валахіа мікъ ші лімва барвaръ). Ачeastъ четате zаче sънтъ 41° 30', — 44° 25', de a stanга Жіанлві че кърце din марцініле Dачіеі чентрале, ші e singъра четате ън прінціпатъл nostrъ, a кърeі лініцъ прінчіпалъ e кроітъ astpoноміче пе мерidianъ. Dинъ че a sъферітъ фаталітъцї пентръate de ънкър-

seле барваріlорѫ ın anіl de maі ınainte, se aфлъ акѫmѫ ın stape ınфлорітóре. Ediфікареа Цimnasіѫлѫ, a ѕкóлеі de фete, a Бiѕерічеі Matріі Domnѫлуі, ші a altорѫ алte ediфіце прівate каре se вѫdѫ ınъцindѫse пе тóтъ zioa, плantареа гъdinіlорѫ ші a proмenatелорѫ, фъгъdѫeскѫ aчeстеі чetъці неmурѫ вііторѫ o вплendóре ла каре авіа ва ажuнце вре o алтъ чetate a Прінчіпатѫлуі ın aчелаші timпѫ. Ostenелеле Domnѫлуі Ioan Бівеѕкѫ, anumѫ Administratorѫ ал aчeстуі жudeцѫ ші Inѕпекторѫ ѕupremѫ ал Бanатѫлуі Kраіoвеі, proдѫкѫ aічі челе маі фортóѕе фрѫкте, ші mкъ ın маі маре mъѕуръ de kітѫ маі ınainte ın Pomanaці. Гръdina ѕa каре o a deѕkiѕѫ пѫбліkѫлуі dokumentézъ пе отѫл kѫ ѕпѫ adeвъratѫ гѫѕtѫ eѕtetikѫ. Ынtpodѫчereа ѕnipitѫлуі ѕoцiал ынtre бравіі nostpi Kраіовenі, каріі ınsъ прin фаталітъціле timпurілорѫ трекѫte ръmъѕeѕerъ чева камѫ ınaпoі ın прівінца aчeaѕta, este опера aчeстуі omѫ de лѫme. Ын цeнepал Kраіова фаче прогреѕурі ınѕemnate ѕtatѫ ın pespekтѫл materіал kѫtѫ ші ın цel ѕoцiал ѕѫntѫ adminiѕtръчиnea aчeстуі omѫ de ѕtatѫ.

Kраіова kѫ пѫтеле aчeѕta (каре dѫnъ etimoлoцie ınѕemnézъ чetate Pегал ъ, ѕinonimъ kѫ клаѕikѫл Regianum ал луі Птолоmeѫ, de a dpénta Dѫnъpіі), ѕe kѫnóце din eвѫл de тіжлокѫ, ka ѕkaѫnѫ ал фоѕtілорѫ Baні Basapaбі, каре рецезуръ маі ınтіѫ ла Seверінѫ, aпoі ла Strexaна, ші ın ѫртъ ла Kраіова. Daръ трeбце ѕъ фіе kѫ тѫлтѫ маі веке, деші ѕѫntѫ алтѫ пѫme ші ın алтъ фортъ. Ынѕъ фііndѫ kъ ѕe dъpmase ın deoseбite timпurі ші ѕe pezidise de маі тѫлte орі, ѫртеле ediфіцелорѫ челорѫ векі ѕe фъkуръ певъzуte ѕѫntѫ penenцiteле zidipі nóце. — Oбіекте an-

tiве sънt ши аічї фóрте мълте, маї алесъ monete векї, пъмаї къ se adъseръ din алте локърї. Domnъл Ioan Бівескъ ape ън гръdina sa патръ кadре de мартъре лъкрate къ мape apte ън bassorilievo penpesentîndъ deoseвite свene. Ън каsa sa ън четате se вădъ asseminé патръ кadpe de мартъре маї мічї, dintpe каре treї penpesentézъ desпъръцірї de фамілії але soлdaцілоръ че плéкъ ън ръзвоїъ, a патра ънзъ adopapea sóреалї; апої ънъ Satirъ de вронzъ ъналтъ de o палмъ. Ън кърте se вede o пiétръ вотівъ adъsъ dела Pesка къ хрънтópea insкріпчънне:

Конie nossiлъ:	Sъnлinipe провалъ:
I O M	I O M
EX DESI	SEX DESID
I LONGV	M LONGVS
T LONGV	T LONGVS
De чiтiт:	Помнеще:
Jovi optimo maximo	Луї Жое чеалї маї вънъ
Sextus Desideratus,	ші маї мape dintpe Zeї пъ-
Marcus Longus,	seръ ачestъ monъmentъ
Titus Longus.	Sestъ Desidepatъ, Маркъ
	Лонгъ ші Titъ Лонгъ.

Аічї маї мepiтъ ънsemnape валъл чел мape de пъмънтъ каре ънчепе пъ depapte dела котiтъpa чea мape a Dънърії din жосъ de Seверінъ, трече прin sъвървіъл Беллі-вака (din Краіова), se ънtinde кътръ ръзъріть неste Олтъ пънъ кътръ Галацї, ші de ачі прin Daчia opientaлъ пънъ кътръ Офіъsa saŭ Tipa Tirina din евъл de міжлокъ saŭ Бендерь din зілеле нóstpe) лънгъ Nistpъ.

Aвestъ валъ de пъмънтъ ape фópte mape assemънape къ dрътъл чел dела Флъмanda, пе каре л'amъ deskрisъ maї sъsъ; ape o лъцime de 8 пашї, шanцъл de къtpe mézъ-zi se вede: пré-вine, ыаръ чел de къtpe mézъ-nónte àвia se nóte кънóще ън тнеле локърї, dipeпчънпea лъї фóрtézъ o лinie kotitъ. Еъ пъ пътъї niчї aiчї съ тъ цiъ съ пъ ънtpeвъ пе цъpanї, че цiъ eї desnpe dънsъл. Бъл ътї ръsпънse: «Леръ ънпъратъл кънdъ a трекътъ dела anцsъ къtpъ ръsърitъ a tpasъ къ пазгъл aчeastъ вpazdъ (аша 'л пътeskъ цъpanї), аацiї zikъ къ o ap фi tpasъ къ sълiца,— ea se ънtinde къtpъ ръsърitъ пънъ ла Ierъsaлim.»— Aчestъ ръsпънsъ тъ тълцътi пъцiпъ, къ тóte aчestea пъ пътeam съ ащептъ алтъл маї вънъ.— Nъmeле Леръ este saъ пъmeле лъї Aъpeлianъ, saъ ал връпъї dintpe Пpiпчiпiї indiцenї, Iлapъ, din eвъл de miждокъ, каре a фostъ пré-овічпънitъ aiчї, щi каре маї tъpziъ, sънtъ inфлъinца вългаръ, s'a tpadъsъ пpin вorва Padъ, saъ пentpъ къ asséмънъ ла sънetъ saъ пentpъ къ ънsemnézъ totъ зпа; прекътъ se цiе, ел se афлъ маї ън тóte кънтечеле щi tpadiцънiле попъларе.

De aiчї вisitaръtъ щi тънъstipea чea веке, Бъковъцъ, лънгъ ръва Жънъ, каре акътъ zaче маї тótъ dъртатъ de къpцepea toppentелъї че a тънкатъ. mape пapte din рапа sa чea stънгъ. Bpednikъ de ънsemnatъ este asteprътъл вisepiчeї чел din къръmizї pomane, каре ънsъ пъ пóptъ ънskpiпчънпї. Даръ маї вpednikъ de mipape e пепъsapea кълъгъpiлоръ пътiцї аї Meteopълъї, a къpopa e aчeastъ тънъstipe. Ън лоцъ de a опpi тънкареа рълъї пpin o assekъpape кънiinчiósъ a рапеї, щi de a skъпа къ modъл aчesta вisepina

de a se ṗsina, el nъръsiръ къ totъa aatъrea ceaˈstinъ a Жиѣaaĭ ші zidiръ o nóъ mnъstire de naptea aaĭ ceа dréṕtъ, каре de вънъ sémъ ва ціné наръшї пъmaĭ nінъ kindъ aĭ ва veni ın minte naпріціosъaaĭ Жиѣъ sъ se ınтóркъ наръшї къtre dréṕta ші sъ'шї vatъ жокъ de ceа maĭ реліціósъ фапъ a mnіaopъ omeneщї.

Dela Краіова плекаръmъ пе aнпгъ Жиѣъ ın sъsъ къtръ satъa Бръdeщї, каре se афаъ апróпе de 2 ; miaiape dela nomenita ceтate къtръ méзъ-nónte. Aiцї din sъsъ de satъ, de aatъrea de къtръ méзъ-zi a aша nъmiteĭ Валеа-реа, aнпгъ ръпа Жиѣaaĭ, афларъmъ o ceтate de nъmantъ овазнгъ, инкънцъратъ къ вnъ шанцъ adinkъ de 2 stanмinї, de пърціае опnъse ръзаaĭ. Шанцъa de къtръ ръзърітъ ape o aънцime de 230, чеа de къtръ Nopd-Ost de 100 паш. In пънтъa ın каре se вneskъ aceste doъe aiнiї se vede nórta четъцї, ші ın капъa din sъsъ se въdъ врme de вnъ векъ dрътъ de піétръ, каре benindъ din алвіа ръзаaĭ treче пе кълтea aъstraaъ a Валеї-реле ші ape фórte mape assemanape къ dрътъa че dъче dela Челеї аа Реska. Domnъa Бръdeskъ пропріетарна локъаaĭ aceстна, ne snъse къ ın цінътъa aceста s'aъ афлатъ maĭ mъate обіекте antiче, ші ne арътъ ıntр'аателе o mape къръmidъ romanъ, maĭ mъate monete romane ші o съцéтъ de феръ. Dънъ snъnepea aaĭ, s'ap фі maĭ афлатъ aчi monete векі къ вnъ diametръ de 4 deцete, doъe аапче de феръ, dintre каре вna тръцea 3 ока, ші вnъ inelъ de diamante, каре л'a вndътъ Domnъaaĭ M. Гіка пентръ 150 галбенї.

De aчi мерзърътъ ın sъsъ къtръ satъa Рекарї, inde афларъmъ рзineле вnaĭ kastelъ romanъ. Фznda-

mentele avestua formézъ o figъръ пътраtъ, linia de кътре mézъ-zi фаче 180, чea de кътръ ръзъpitъ, en ал кързl miжлокъ se vede пórta, фаче 150 пашl. Бъкъциle de кърътidъ каре ле афларътъ ачi, търтзiseскъ en konipa вepl кърel endoipl, къ e лъкръ romanъ. Ла o черчetape maI кз de amързntzл рътъшiциle avestzl kastelъ ap пзté съ ne adзкъ mapl desлъшipl desnpe antikitъциle natpiel нóstpe. Dap aiчl enкъ nz s'a фъкztъ nenъ акътъ nimika en npiвinца aчeasta; ва еле sunt пекznoskzte челоръ maI mzлцl Romenl, шi eъ nz kznoskъ ne niчl znъ Apexологъ каре съ фie вorвitъ desnpe dinseле.— Пóte къ aiчl se афла вежкл Amutrium ал лзl Птолемеъ шi ал карteI Пeztinцepiane. Distanца de ла Egeta, чea insemnatъ ne табла Пeztinцepianъ, konszna вiniшorъ кз nzsъчиznea локзлзl avestzia. Даръ nзmeле ne endpentézъ ла pzл Motpъ, каре se варъ en dpénta Жиzлзl szntъ 41° 20', — 44° 33'.

Snpe a черчeta aчeasta maI de anpóne, трекърътъ neste aчeastъ anъ ла minъstipea Motpъ чe se афлъ лzngъ pzл dela каре ш'a кънтatъ nзmeле, en znгzл de кътръ Sud-West чел формatъ de aчesta шi de npiimitopzл съъ Жиъ.— Aчeastъ minъstipe se zidi, dzпъ кзmъ sznne inskpinчiznea вisepiчel, de Преda Брънковeanz en anзл 1653, шi se zzгръвi de nenotзл съъ, Пpinчinele Konstantinъ, en anзл 1705. Акзmъ stъ szntъ вpednikъл Apximandpitъ Eъфposinъ Потека, npedeчesopzл meъ ne katedpa de Философie en Koлeцzл nauional, каре лзкрézъ кз o diliцinцъ neoвositъ ла pezidipea каселоръ челоръ en mape napte dzpmate. Nol фzръmъ npiimiцl de пъstopzл snipi-

тѣал кѫ о вѫпѣtate adeвѣратѫ преоцéскъ, даръ mцiiнцѣрi desпре кѫѣtatѣa nostрѫ Amutrium пѫ пѣтѣрѣтѫ съ лѣѣтѫ дела nimenї.

De a петрече ачi маї тѫлтѫ пѫ пе iнгѣдзi скоиѫа nostрѫ чел predeterмiнatѫ. Noї пе desпѣрцiрѣтѫ кѫ пѣрере de рѣѫ de Пѣрinтеле чел че унеще кѫ кѫлтѣра цiентiфiкъ simцimintele патriотiче, шi вѣрчеseрѣтѫ ла Strexaia, каѫ ла чiпчї miliape depарte de Motрѫ кѣтрѫ апѫsѫ, ка съ вedemѫ pesidenца векiлорѫ Баnї Базараві. Даръ кѫ totѫa ѫn конѣра ацентѣрiї nóstре, афлаrѣтѫ пѫmaї o mѫnѫstire надзкъ, каре акѫтѫ е лѣsatъ пепѫсѣрiї Ерmenѣзаї Nikanop. Бiseріка, prekѫтѫ se вede din iнsкрiпчiуnea, e zidiтъ de Прiнчiпеле Mateї Базараба ѫn анѫл 1645. Zidѫл din прецѫрѫ е провѫзѫтѫ кѫ гаѫрї de пѫшкатѫ (metepeze) de пѣрцiле de кѣтрѫ рѫсѣрiтѫ пѫ mézъ-zi. Ѫmпрецѫрѫл zidѫлї se маї вede ѫn шанцѫ ѫn o distanцъ маї маре саѫ маї мiкъ de deoseвiтеле латѣрї але zidiрiї. De вѫпѫ sémъ кѫ аiчї se афла векea pesidenцъ a Баniлорѫ каре маї пе ѫрмъ s'a skiмбатѫ ѫn mѫnѫstire. Але ѫрme de ediфiце векi se каѫтъ аiчї ѫn дешертѫ; шi кѫ тóte ачестеа Фратеріа лѫї Птолетеї тревѫе кѫтатъ ѫn цiнѫтѣріле ачестеа. Noї o лѣsѣтѫ черчетѣрiлорѫ вiтóре.

Дела Strexaia плекаrѣтѫ ла Seверiнѫ, ка съ вedemѫ рѫтѫшiцеле подѫлї лѫї Трaiaнѫ. Локѫл ачеsta zаче sѫнтѫ 40° 20',— 44° 37'. Пiлastрiї de марцiнi аї подѫлї фamosѫлї ѫнвiнгѫторiї ла вiтежiлорѫ Daчi se вѫdѫ de amвdoуe пѣрцiле Dѫнѣрiї. Чел de пе цѣрмѫл sѫнгѫ, пе пѫмѫнтѫл daчiaнѫ, аре ѫn stapea sa чea рѫмѫ de акѫтѫ o лѫцiме de 11 пaнi, o лѣцiме de 5 пiчióре шi o ѫнѫлцiме de 3 stѫжiнi.

De латѫреа de кѣтрѫ апѫсѫ a пілastрѫлѫї ѩчѣпе ѩnѫ шапцѫ adѩnкѫ de 6 stѩnжinї, каре se ѩntinde dела рѩѣ ѫn лiнiе вертiкалѫ пѩnѫ сé перde кѫ ѩчетѫл ѫn o distanцѫ de 300 пашї. De партea de кѣтрѫ мézѫпónte шi de кѣтрѫ рѫзѫрiтѫ e assemine ѩnкѫпцѫратѫ кѫ ѩnѫ шапцѫ adѩnкѫ ѫn distanцѫ de 100 пашї dela dѩnsѫl ѫn фiе-каре dирепчѫне. Ѩn o adoѫa distanцѫ, апróпе de 180 пашї, se вede ал doiлé шапцѫ, чеа маї ѫнплѫтѫ. Ѩnѫнтрѫл ачестorѫ шапцѫрї se афлa кастелѫл пентрѫ апѫрареа podѫлѫї.— De партea de кѣтрѫ апѫсѫ, ѫn distanцѫ de 500 пашї dела пілaстрѫ, se вede алтѫ шапцѫ adѩnкѫ нарѫшї ка de 6 stѩnжinї, каре se ѩntinde assemine ѫn лiнie вертiкалѫ пе цѫрмѫл Dѫнѫрiї. Ѩnѫнтрѫл ачестorѫ шапцѫрї se кѫдѫ ѫрме de пidiрї; de ѫнѫ сémѫ кѫ аiчї ера чeтatea Zeugma a лui Пtoлeмeѣ. De аiчї Domnѫл M. Гiка транспѫрtѫ ла Бѫкѫрещї ѫn анiї трекѫцї o пiéтрѫ кѫ ѫрмѫтóреа iнскрiпцiune романѫ катѫ вѫтѫмatѫ de латѫреа сї чеа стингѫ:

Конiе поссiвiлѫ:

D M
ANTON
CALIS
VIXI
ANN LX
DIOGE
MOSC
CONIVG
B M

Стрѫлiпiре провѫ:

D M
ANTONIÀE
CALISTAÈ
VIXIT
ANNIS LX
DIOGENES
MOSCVS
CONIVG I
B M

De vitiŭ:

Diis Manibus
Antoniae Callistae
(quae) vixit annis LX
Diogenes Moscus
Conjugi
bene merenti.

Pomnege:

Sințeĭ зивре a Antoninеĭ Каллiste каре a трăитъ 60 anĭ, пзse авестъ monзmentъ Dioцene Moскз soцieĭ sале челеĭ плine de мерite.

Маĭ sзsъ ne рзna Dзнърiĭ, зn distanцъ de 760 пашĭ dела пiлastрз se вădъ рзineле алтăĭ кастелъ, зnкзнцзpate къ зn шanцъ adзnкъ de 6 stanжinĭ зn форт de пътратъ обазngъ. Латзrea азĭ чea маĭ скзртъ, паралелъ кз кзrsза апеĭ, аре 50; чea маĭ азngъ, вертiкалъ пе ачел кзrsъ, аре 175 пашĭ. Зntre рзineле челе таrĭ se маĭ вede зnъ zidъ stътъторъ зnaлтъ de 4 stanжinĭ, nзmaĭ de пiétръ врътъ легатъ кз зnъ чimentъ фóрте таре, кързmizĭ nз se вădъ зntр'зnsza. Dзnъ snзnerea комзnъ, ачesta ар фi кастелza Seверinъ. Пóте къ e Teodora азĭ Прокопiй.— Din sзsъ de ачeste рзine, шi de поza орашъ Seверinъ, каре se рidiкъ din zi зn zi, se маĭ вede o четате de пъмзntъ, шi пе insza Банъ se афлъ рзine de zidirĭ romane.— Drзmza каре dзчea дела Seверinъ aa Tierna, se акопери кз totza прin азкрърiле челе пóze.

Noĭ ne зntóрчемъ наръшĭ aa подъ. Кзndъ скade апа, dзnъ snзnerea Seверiniaоръ, se вădъ шi пiластрiĭ чеĭ din тiжлокza рзzazĭ. Чea de пе рзna дрéптъ зn Mesia, se афлъ зn stape шi маĭ зntрéгъ de кътъ чea de партea нóстръ. Din sзsъ de dзnsza se вădъ шanцзрiле шi валърiле зneĭ четъцĭ катъ рзdikate пе фаца пъмзntzazĭ, формзndъ o фігъръ пътратъ. De взnъ сémъ къ аiчĭ ера четатea Pontes a азĭ Прокопiй. De аiчĭ se трansпзртъ aa мзnъstirea Брезzazĭ

ын секаца трекутъ о пиétръ романъ, ши de aчi апоi аа Вакърещi прн Domnца M. Гіка, кз ъртътóреа ынскріпчыне :

Конie nossibiaъ:	De чiтiт :
D. M.	Diis Manibus
C. VAL. VICTo	Cajus Valerius Victo-
RINVS. VET.	rinus Veteranus
LEG. V. M C.	Legionis V Macedonicae
EX BF. TRIB	ex beneficio Tribuni
VIX. AN. LV	vixit annis LV.
C. VAL. MERCV	Cajus Valerius Mercu-
RIALIS. GENE	rialis gene-
RI SVO. ET AV	ro suo et Au-
RELIA. CALLI	relia Calli-
ROE. CONL BM	rhoe Conjugi bene
POSVER.	merenti posuerunt.

Романеще :

Sынтеi ъмбре а аъi Каи Валеріъ Віктоpинъ ветеранъ аа Леціунii V Мачedoniче din вінефачерea Трівунзаъi, каре a тръiтъ чінчi-zечi ши чінчi de anі, ынseръ aчestъ monъmentъ Каю Валерiю Меркъріаа (soкръа) цінерuаъi seъ ши Аъреліа Каллірое (soцia) върватаъi seъ чеаъi паiнъ de мерite.

Даръ ынзъла, despre каре ne вынне Проконiй, къ s'ar фi форматъ прin опріреа пілаstріоръ подъаъi, пъ se вede.— Noi пънемъ аiчi локъа аъi Прокопiй, despre ediфiцеле ъмператорuаъi Jъstinianъ Каптеа IV каиъ 6, „din ворвъ ын ворвъ, пентръ ка съ не залжéвкъ, ынре desлъцuире ши маi departe.

(*) » Мергиндъ дела Виминаціъ маінте, се афлъ трей кастеле не рипа Дъпъріі, Пікиъ, Кипъ ші Нове, каре маі маінте ера нъмаі търнърі ші се нъмеа симплъ къ авестъ нъме; даръ акъмъ Ъмператоріъл Іustinianъ ле а адаосъ атъtea ediфіце ші атъtea ынтъріърі ін кътъ нъті къ дрептъл съ ле нъмéскъ четъці. Din контра Новелоръ, de чea парte a рівлві, ера унъ търнъ пъръsitъ de demълатъ, къ нъмеле Літерата; чеі векі ла нъміа Ледерата; dintr'insъл a фъкътъ Ъмператоріъл nostrъ унъ кастел маре ші фóрте таре. Дъпъ Нове sınt кастелеле Кантабазате, Сморне, Кампсе, Танате, Зерне ші Дъчепратъ: ші не рипа de dinколо алтеле мълте каре ле а zidităъ din фundamentъ. Ърмézъ чел че se нъмеще Капъл вовлві, лъкръл лві Траіанъ Ъм-

(*) Ἐκ δὲ Βιμινακίου προϊόντι ὀχυρώματα τρία πρὸς τῇ τροῦ Ἴστρου ἠϊόνι ξυμβαίνει εἶναι, Πικνούς τε καὶ Κούπους, καὶ Νοβαί, οἷς δή πρότερον ἦτε οἰκοδομία καὶ τὸ ὄνομα ἐπί πύργου ἑνὸς ἔκειτο. ἀλλὰ νῦν Ἰουστινιανὸς βασιλεύς τάς τε οἰκίσεις καὶ τὰ ἀρύματα ἐς πλῆθος καὶ μέγεθος ἐν τούτοις δὴ τοῖς χωρίοις ἀνενεγκὼν μέγα, πόλεων αὐτοῖς ἀξιώματα οὐκ ἀπὸ τοῦ εἰκότος ἐντέθεικε. Νοβῶν δὲ καταντικρὺ ἐν τῇ ἀντιπέρας ἠπείρῳ, πύργος ἐκ παλαιοῦ ἀπημελημένος εἰρήκει, ὄνομα Λιτερατά. ὅπερ οἱ πάλαι ἄνθρωποι Λεδερᾶτα ἐκάλουν. ὅθεν ἐς φρούριον μέγα τε καὶ διαφερόντως ὀχυρώτατον ὁ καθ' ἡμᾶς βασιλεύς μετεσκεύασε. μετὰ Νοβᾶς φρούρια Καμπαβαζάτης, καὶ Σμόρνης τε, καὶ Κάμψης, καὶ Ταναΐτας, καὶ Ζέρνης, καὶ Δουκίπρατον. ἐν τῇ ἀντιπέρας ἠπείρῳ ἄλλα τε πολλὰ φρούρια ἐκ θεμε-

(*) Ab urbe Viminacio porro pergentibus, munitiones tres in ora Isti occurrunt: Picnus, Cupus, et Novae, quarum et fabrica et nomen in una turri antea consistebant. At nunc Iustinianus Aug. tot tantaque aedificia ac propugnacula illis adiecit locis, ut ea non inani urbium titulo et dignitate insignierit. Contra Novas, in adversa continente, turris erat derelicta iam pridem, nomine Literata: Lederatam veteres appellarunt. Ex ea magnum ac praevalidum castellum fecit Imperator noster. Post Novas castella sunt Cantabazates, Smornes, Compses, Tanatas, Zernes, ac Ducepratum: et in ripa ulteriori alia multa, quae a fundamento aedificavit. Sequitur quod vocant

нераториа, аноі чѣтатеа Zane: не каре тóте ле а мъріть фóрте ѣмператоріка nostрь, ші ле а фъкуть атарі апърътурі але Імперіулуі мікіть нь se поть лъа de врѣмаші. Нь demapte dela Zane e кастелъл каре se кіамъ Пънці (Pontes). Аколо se demapte Дънъреа ші фъкендь зиь враць ѣнкъпъръ о мікъ парте а рѣулуі, аноі se мъторче карѣші ін алвіе ші se amecteкъ ку sine мѣшь. Ѣнсъ ачеаста нь o фаче de sine, ші констрънсь прін арта minцii omeneщi. Даръ de унде а луат локул ачеста пумеле de Пънці, ші нентрь че se desфаче Дънъреа ші se мъторче карѣші ін алвіе, воіь ачіпь акумь.

Ѣмператоріка Траіань, омь кь сьфлеть аџерь ші антіюь, вѣзендь кь неплъчере кь ѣмпъръція ноь

λίων καὶ ταῦτα τῶν ἐτχάτων ἐδείματο. μετὰ δὲ Καπούδβοες ὠνόμασαι, τοῦ Ρωμαίων αὐτοκράτορος ἔργον Τραϊανοῦ, καὶ πολίχνιον ἐφεξῆς παλαιὸν, Ζάνες ὄνομα. οἷσπερ ἅπασιν ἀρίστα παρεβάλετο ὁ χυρώτατος προβόλους εἶναι τῆς πολιτείας ἀναντωγωνίστους πεποίηται. τρίτον δὲ Ζάνες οὐ πολλῷ ἄποθεν φρούριον μὲν ἐστι Πόντες ὄνομα. ὁ δὲ ποταμὸς ἐκροήν τινα ἔντοσθα ἐκδίλλων, ταύτῃ τε περιπολεῖ ὀλίγην τινὰ τῆς ἀκτῆς μοῖραν ἐπεσρέφει αὖθις ἐς ρουῦν τὸν οἰκεῖον, καὶ ἐφ' ἑαυτὸν ἀναμίγνυται. ποιεῖ δὲ ταῦτα οὐκ αὐτόματος, ἀλλ' ἀνθρώπων ἐπινοίας ἀναγκασθείς. ὅτου δὲ δὴ ἕνεκα Πόντες τὸ χῶρος ἐκλήθη, καὶ ἀμφηκοσὶν περιέχουσιν, αὐτὰς τὸν Ἴστρον, ἐγὼ δηλώσω.

Ὁ Ρωμαίων αὐτοκράτωρ Τραϊανὸς, θυμοειδής τε ὢν καὶ δραστήριος, ὥσπερ ἀγανακτοῦντι ἐφικει, ὅτι

Caput bovis, Traiani Augusti opus: deinde vetus oppidum Zanes; quae omnia Princeps noster firmissime circummunivit, et inexpugnabilia reddidit Imperii propugnacula. Non procul a Zane castellum est, cui nomen Pontes. Scissus ibi fluvius exiguam partem ripae circumdat brachio, praprioque alveo redditus, sibi ipse miscetur. Id vero non sponte facit, sed humani arte ingenii coactus. Unde vero Pontium nomen locus acceperit, et Ister vi in alveum redigatur, nunc dicam.

Cum Traianus Aug. animo vir acri et impigro, indigne ferre videretur, quod non innumeram la-

este фъръ марцинѣ чі мъръцинітъ прін Дънъре, а отъ-рятъ съ факъ подъ неste авестъ рѣ ка, de кте орі ва воі съ мérгъ ын контра варварілорѣ челор dinколо de Дънъре, съ пótъ трече фъръ ыннiedекаре. Даръ кътъ а констрзітъ ачел подъ, нъ воѣ ѕінне, съ'а desкрie Аполлодорѣ Damasченъ каре a фостъ архітектъ ал. Маі тързіѣ подъл авеста н'а фолосітъ нimiка Pomaniлорѣ: къчі s'a дърънпатъ апътъ прін спъ-лареа Дънъріі кътъ ші прін кървъл timпъл. Атънчі a zidітъ Траіанъ ші доѣ кастелe пе амндоѣ рънe-ле рѣл, ші пе чеа de dinколо а'a нумітъ Teodo-ра; ар пе чеа din Daчia (ал Аѣрелианъ) а'a нумітъ Пънці къ нумеле латінъ къ каре se нумеще ші подъл. Ші фііндъ къ рѣл se ынéдекъ de рзінеле

δὴ οὐκ ἀπείροντος αὐτῷ ἡ βασιλεία εἰή. ἀλλὰ ποταμῷ Ἴστρῳ ὁρίζεται. ζεῦξαι οὖν αὐτὸν γεφύρᾳ διὰ σπουδῆς ἔσχεν, ὡς διαβατός τε αὐτῷ καὶ εὐδαμῆ ἐμπόδιος εἴη ἐς τοὺς ἐπέκεινα βαρβάρους ἰόντι. ὅπως μὲν οὖν τήν γέφυραν ἐπέξατο τούτην ἐμοὶ μὲν οὐκ ἂν ἐν σπουδῇ γένοιτο. Ἀπολλόδωρος δὲ ὁ Δαμασκηνὸς, ὁ καὶ παντὸς γεγονὼς ἀρχιτέκτων τοῦ ἔργου, φραζέτω. οὐ μέντοί τις τὸ λοιπὸν γίγονεν ὄνησις ἐνθὲν δὲ Ρωμαίοις. ἀλλὰ καὶ τήν γέφυραν ὅ τε Ἴστρος ἐπιχυθεὶς ὕστερον καὶ ὁ χρόνος ἐπιρρεύσας καθεῖλον. πεποίηται δὲ Τραϊανὸς τότε καὶ φρούρια δύο τοῦ ποταμοῦ ἑφ' ἑκάτερα. καὶ αὐτήν Θεοδώραν ἐπωνόμασαι τὸ ἐν τῇ ἀντιπέρας ἠπείρῳ. Πόντες δὲ τὸ ἐπὶ Δακίας ὁμωνύμως τῷ ἔργῳ ἐκλήθη. πόντην γὰρ τὴν γέφυραν Ρωμαῖοι τῇ Λατίνων φωνῇ καλοῦσιν. ἀλλ' ἐπεὶ ἐντεῦθεν γεναμένοις ναυ-

beret Imperium, sed Istro finitum, ponte fluvium jungere maturavit, ut libere transiret, quoties Barbaros oppositae orae incolas peteret. Quo autem modo pontem illum construxerit, exponere non laboro: describat qui totius operis architectus fuit Apollodorus Damascenus. Porro nihil postmodum Romanis id profuit: nam et Istri alluvie et temporis lapsu pons corruit. Tum quoque Traianus bina castella imposuit utrique fluminis ripae, atque horum quidem alterum, quod in adversa est continente Theodoram, alterum vero situm in Dacia, eodem quo opus vocabulo, utique Latino, Pontem appellarunt. At quoniam

ши de фundamenteле модѣлѣ ѣn кѣтѣ пѣ se пóте трече кѣ кораві, este sіaіtѣ sъ'шї mute кѣрѣла, ши нарѣшї se ѣntóрче ѣn алвіе unde пóte sъ dукѣ кораві. Фіindѣ жъ amendoue кастелеле se dърътаюръ прін векіме шї прін викѣрсле варварілорѣ, Jустініанѣ Ѣмпърáторюл а рестаратѣ Пóнцій de a dрéпта рѣлѣ ши і a ѣntърітѣ прін o нóuъ ши фóрте тare zidipe, ши кѣ модѣл аuesta a ассигáратѣ Іллѵріка din аuеastъ парте. Даръ пе кастелѣла чеа din dрептъл аuestuа, ші каре se пѣмеще Teodopa, пѣ a'a sокотітѣ врединкѣ de грíжѣ, фіindѣ кѣ este есѣтѣ ѣнкрселорѣ варварілорѣ din парtea-аuеа.»

Прокопіѣ desкріе аічі, ше нѣмѣ se вede, рена чеа dрéптѣ a Dунърії mергандѣ ше рѣ ѣn нось. Пентрѣ

σὶν ἄπλους τὸ λοιπὸν ὁ ποταμὸς ἦν τῶν τῆς γεφύρας ἀντὸθι ἐρειπίων τε καὶ θεμελίων κειμένων, τούτου δὴ ἕνεκα τὸν ποταμὸν ἀναγκάζουσι μεταπορεύεσθαι τὸν αὐτοῦ δρόμον, καὶ τὴν πορείαν ἀναπτύξαι αὖθις, ὅπως ἂν πλεῖσθαι καὶ τὸ ἐνθένδε καὶ ἐντεῦθεν ἔχοιεν. ἅμα μὲν οὖν καταπεπονηκότα τὰ φρούρια τοῦτα διά τε χρόνου μῆκος, καὶ οὐχ ἥκιστα ἐνσηκώσαντα ἀπάντα βαρβάρων διαφθάρθαι ἐνέβη. βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς Πόντην μὲν ὅπερ ἐξ τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ δεξιᾷ, νέα τε καὶ ἀμάχῳ ἐπιτειχίσας ἀναπτυσσόμενος οἰκοδομίᾳ, τὴν ἀσφάλειαν Ἰλλυρῷ οἷς ἀνεσώσατο. τῆς δέ αὐτοῦ ἐπὶ θάτερα ἴντος, ὅπερ Θεοδώραν καλοῦσιν, ἅτε ἀποκειμένου τοῖς ἐκεῖ βαρβάροις, προσήκειν οἱ ἐπιμελεῖσθαι οὐδαμῶς ἔφετο.

pontis ruderibus et fundamentis sic fluvius impeditur, ut ibi sit innavigabilis, propterea mutare cursum adigitur, subindeque alveum repetit, quo navigia perferat. Utroque castello vetustate et Barbarorum impressionibus everso, Pontem a dextra amni appositum nova firmissimaque refecit fabrica Justinianus Aug. et hac tutos parte Illyrios praestitit. Quod autem est e regione, ac Theodora dicitur, nulla id cura dignatus est, utpote Barbaris illius orae expositum.— *Procopius Caesarensis de aedificiis Dn. Iustiniani, Interprete Claudio Maltreto Anicensi, Libro IV. Capite 6.*

XV.

ынделецереа локълуй ынсемнъмъ: 1° нъсъчиунеа цеографікъ а фамóсей цетъцй Вімінаціў е датъ прін Птолемеў ші прін карта Пеутінцеріанъ, унде гъра Мелавей ын Сербіа сынтъ 38° 54',—44° 40'; унде се вэдъ рзіне антіче нинъ ын зіоа де астъзй де амндоуе латъріле Мелавей унгъ Дънъре; 2° ассемине е датъ нъсъчиунеа четъцій Танате тотъ прін ачеле автопітъцй, унгъ гъра рзлуй Пъреуъ сынтъ 39° 52',— 44° 25', унде кърушй се вэдъ рзіне антіче де амндоуе латъріле Пъреуълуй унгъ Дънъре; 3° прін ъртаре челелалте четъцй каре ле нъмъръ Прокопіў дела Вімінаціў нинъ ла Танате, кэдеа ынтре ачесте доуе нъпте estpeme; 4° нъсъчиунеа кастелълуй Пънці ne este датъ прін рзінеле de унгъ нодъ, despre каре ам ворбітъ маї сусъ; 5° прін ъртаре челелалте кастеле: Zepne, Дъчепатъ, Капъл боулуй ші Zane, пе каре ле нъмерь Прокопіў, требуе неапъратъ съ кадъ ынтре ачесте доуе estpeme. Ын зіоа де астъзй se вэдъ рзіне, din контра Дъбовей ле рзпа дрéптъ а Дънъріў, din контра Рушавей, ла сатъл Шіпъл ші ла Кладова, ын Сербіа, — ачестеа даў къ провабілітате нъсъчиуніле локърідорў Zepne, Дъчепатъ, Капъл боулуй ші Zane *). Дечі требуе съ прінзъ пе отъ мірареа, къмъ археолоціі Дачіей орієнтале ворў съ апліче Капъл боулуй ла гъра Серетълуй ші Дъчепатъл ла а Прътълуй, ші съ есплліче прін чел д'ынтаў рзінеле дела Церцина (Contra-Dinogetiam) ші оріцінеа марчей прінчіпатълуй; ачеаста ва съ зікъ а нъ ынделеце де локў кърціле луй Прокопіў, ын каре пентръ оріцінеа ачесторў кастеле, маї вертосъ а Зер-

*) Локоціторіў нърціторў ачесторў sint Romънї ші ын зіселе нóстре.

neĭ, a Капъл-бокалъ ши а Пънцілорь, еле с'аŭ фъndatъ de вънъ сѣмъ de леџіъніле ши de колоніі чеі strъmutaџі neste Dънъре de ътператоріъл Адреліанъ, каре прекътъ a нъmitъ цеара къ нъмеле de Dacia, аша ши четъціле каре ле аŭ фъndatъ sънтъ dinsъl strъmutaџіі локуіторі, ле а ънtitълатъ къ нъмеле четъцілорь din Dacia алъ Траянъ. Ънainte de ънкърселе варварілорь Zernes era пе stънga Dънъріі лънгъ къра Чернеі, desпре каре вомъ ворбі маі ързіŭ; Caput bovis, саŭ dънъ карта Пештіпџеріанъ Caput bubali, era ън Dacia ъnidentalъ, ън вапатъл Temişianъ din зіоа de astъзі, 10 міліаре romane din жосъ de Tibiscum (Темішóръ); Pontes era четатea din Dacia проприе, чea de лънгъ подъ, каре se афлъ ла Пtoлемеŭ трadъсъ ън гречеще прin Ζεύγμα, чеea че ва съ зікъ тótъ ънa къ latinъa Pons. Маі ънainte de timпъріле алъ Адреліанъ ніч ънъ istorікъ нъ не sпune къ s'ар фі афлатъ ънъ kastelъ ън Mesia къ нъмеле аvesta.— Прокопіъ маі фаче аічі маі мълте грешелі ън прівінца istorікъ: 1º нъ щіе къ подъл s'a dъrmatъ ънtр'adinsъ de sъvessorіъл алъ Траянъ, Adpianъ ътператоріъл, прекътъ ne sпune Dione Kassъ; 2º нъмеџе kastелъла dела капъл подълуі din партea Dacіeі къ нъмеле мъіеріі алъ Justinianъ, Teodora, ши зіче, къ аvesta і se ар фі datъ de Траянъ, алкъ лімsitъ de тótъ провавілітatea, къчі ne timпъріле алъ Траянъ нъмеле аvesta нъ era de локъ ън ъsъ ла Romanі. Маі вine пътеnъ зіче къ s'a datъ de ънsъші Justinianъ, dap нъ аvestъі kastelъ, чі челъі нъmitъ акъмъ Seверінъ, ънde zidъріле se паръ a фі камъ de ne аvene timпърі, къчі de капъл подълъі нъmaі авea trebuinцъ. Dap se нóte къ маі тързіъ Justinianъ a лъ-

satъ ши не авеста ын мынеле барнарiлорь не маi нъ-мъдъаь апъра. Ын катъ пентръ инсула, формата де рзинеле подъалъ, декъ ea нъ ынчеленце инсула Банъ, каре е прé денарте ын съсъ, деь Шимианъ, каре е прé денарте ын жосъ, де вънъ сътъ къ грешеще, де нъ кунва инсула номенитъ с'а сънъкатъ къ ынчетъа ши с'а лъатъ де нътерса апеi, чеа че се нóте прé-лесце ын кърсъ де о мie трeи суте де анi.

Мергъндъ дела Себерinъ кътръ Тiерна виситорънъ ши фортърéца търчéскъ, Адакалé, чеа din мижлокъа Дънъриi не инсула din сусъ де катаракте, ши катъ ла ¾ мiлiаре цеографiче din жосъ де Рущука, прin ерзаре къ тотъа деосебитъ де дателе челе ординаре але картелорь нóстре каре о нъмъ ын Сербiа din дрептъа Рущавеi, сунтъ нъмеле де пота-Рущавъ. — Ла дезбаркареа нóстръ ындатъ фъръмъ рецинцi де тъпарiи търчi, каре къзескъ фортърéца, нъмъ че се за да де цiре Пашеi сатъ командантъалъ фортърецеi деспре венiреа нóстръ ши деспре сноцъа нóстрь. Noi ащептаръмъ ынтр'ачеаста ын кафенéза чеа де лънгъ портъ, че ера плiнъ де търчi жъдъкате деспоседi карiи 'ши беа ачi кафéва ши тръцеа чибучiй. Ын мижлокъа лорь възъръмъ унъ бътрънъ венерабiа ын унъ вещминтъ албъ (de ши камъ мынжiтъ) къ унъ търбанъ деосебитъ ши къ о барбъ лънгъ. Ла ынтребареа нóстръ, че фелъ de дрегъторiе арецъ, не ръспунсе къ унъ фелъ de мълцъмире, къ е Дервiш. По ындъ петречеамъ noi къ ачещi търчi карiи ворбеа тоцi лимба романéскъ динпрежънъ къ преотъа макомеданъ, сосi вънцiъа дела Паша къ вестéа, къ мърiа са (авенъ titлъ ши даь търчiи) пофтеще съ не вазъ. Ынсоцiцi de унъ офiцiарь ши de доi тънарi мерзерънъ ла

палатза командантулуй каре не пріімі кз totza дinъ moda opiепталь. Ел шъdea не о ottomanъ ші тръцea чинзкъ, фъръ а se мінка да intrarea nóstръ ші плекъ пzцintелъ капzл ші не фъкъ semнъ кз мана зъ шъdemъ пе ottomanele че se афла empreцzрzа салонzлуй. Indatъ порzнці serвіторілоръ (карій ста да шпъ, вре о dovezeні да пъшъръ), зъ не adzкъ чинзче ші кафеа. Ş'a zisъ ші s'a фъкzтъ. Унъ Sрвъ каре ворвіа вінішорз лімба цермапъ, не серві de тълмачъ (кънд Паша nz ціеа алтъ лімбъ афарь de чеа тzрчéскъ).— Еъ в'am кіематъ, zise Паша, да зъ ахzъ dela вої о ворвъ пріетінéскъ. Noi sintemъ нечіні, ші тревзе зъ тръімъ zn чea маі вzнъ empелецере.— Ачеаста е ші dopinца nóstръ, ръспzнзерzмъ noi; anil din zрмъ аї datъ ші dovezi despre ачеаста, ші, sперzмъ кь ачеа empелецере пріетінéскъ ва domni empre noi ші zn вііторъ.— Е, зънzтate да вої zn цеарь? — Мzлцzміть Domnzлзі, чea маі цепералъ зънzтate.— Е ші лініще?— Desъвршіть. Лzнга esперіінцъ пе а dovedітъ zn сфршіть кь noi nzтемъ nzмаі zn лініщea indzstріósъ зъ не афлzмъ ферічітatea.— Че se аzde de челелалте цері?— Zn кетъ цінзъ, ші zn челелалте църі domneще нашe ші лініще. Padiшахіл eзропеі вzdъ zn сфршіть ші ei кь ръзвóіеле adzкъ de тóte пърціле nzмаі strікъчzне ші de нічі o парte, n'adzкъ вре зnъ фолосъ, de ачnea кzтъ зъ'ші ізпръвéзнъ треніле пе дрzмzа diплomatікъ чел фърь sromotъ.

Bredніче de insemnatъ ера цestінzлъчінніле Пашей, згірea окілорь азі челорь маре ші роші, ші маі мртосъ къзкареа гврії ші арътареа dinцілорь челорь маре ші лzці de унъ deцetъ ші жzмzтate, кз каре

апроа еа ворвеле нóстре репеціндъ маї де мълте орї Пекеі, Пекеі.— Ла сфършітъл ковершърїї ла рѣгарътъ съ не деа воіе съ терцемъ съ ведемъ фортъреца. Ачеаста мі о мі дede къ тóтъ бъпавоінцъ. Noї ві фъкърътъ комплімептеле нóстре, імпърціръть ін сал вакшішеле кѣпените пътерошілорь сервіторї, мі плекарътъ съ ведемъ фортъреца, însoціцї de унъ офіціарь, de doї soldaцї мі de тълмачъл nostrь.

Ачеаскъ фортърецъ însъларе ape o лънціме de 1800 мі о лъціме de 400 пашї, мі е провъзътъ къ bastionї фóрte tарї. Даръ казеле sunt рѣ zidite мі пекърцціеа лорь імпінце спапоі не къріосъ візітторь. Бісеріка кълъгърілорь франчіскапї е transформатъ акъмъ ептр'о moскее, ін каре пі se вede алтъ чева німіка de кât амвонъл мі подъл мъсерілорь; афаръ de ачестеа е ін о старе кіарь аша dе пъцінъ інгріжіть ка мі казеле de локуіть. — Скóла е чева вреднікъ de însemnatь. Цінърь імпрецюръл казеї sunt пъse не пъмънтъ скандърї пенетезіте не каре шедъ вънцїї мі фетеле къ пічіóреле încoлъчіте, dinaintea лорь аї алтъ скандъръ кать ла унъ пічіорь de sъsь dela пъмънтъ не каре staї кърцілє лорь. Унъ фелъ de моніторї пречетескь школарілорь, мі еї вlатеръ dупъ dінпїї ін тоцърї неарtікълате, фъръ а se зіта ін кърцілє че staї dinaintea лорь пентръ ка съ чітéскъ, мі фъръ а куета ла чеea че зікъ. Daскълъл dóрme din дъръпъл унеї assemіné не о скандъръ, каре е desпърцітъ de челалтъ спацъ ал казеї прін алтъ скандъръ пъз не dінгъ лать de унъ пічорь. Ла intrarea нóстръ ін каз, імі рідікъ мъцінтеле капка, мі dекъ възъ къ sінтемъ ніще гіпърї neнsemnaцї, ла

nise naръшi ne nepina sa чea de лemnъ. Noi ne miraръmъ вре o kate-ва minste de ачestъ metodъ didaktikъ estraordinarъ; ши апоi esiръmъ din кasъ, ka sъ vedemъ челелалте лъkrъri meтoрабiле але четъцiй.— Пшiръmъ ne зliцiле челе plaine de пекъръцie преокупацi, de o parte, de singъlaritatea entokmirii четъцiй ши a maniерелоръ локuitoрiлоръ, de алtъ parte, de ideea de a vedé вре o ърmъ de лъkrъri antiче, даръ фъръ вре un pesъlatъ in ачeastъ privinцъ din ърmъ. Zidъriле челе de жosъ але фортъреций аъ inceputъ a къdé pin mulkarea anei. Tъnъriле челе de ne бastioni sint in stapea чea mai miserabilъ, ши krezъ къ кu greu arъ multé tъrчi съ isprъvéskъ чева кu dinsele ла intemplare de trebuinцъ. Kasamatele sint tóte локuite de pomini, карii mai toцi s'aъ trasъ аколо din Principatъl nostrъ.

Dupъ visitarea ачestui локъ kare a фъkutъ o impressiune singъlarъ asupra mea, trekurъmъ ла Tierna. Ruinele ечesteй четъцi pomane sint in ungurъ de kътrъ Nord-West чел formatъ de Dunъre ши de riul Черna kare se varsъ in'nsa sutъ 40° 8', — 44° 40'. Fundamentele kastelului formézъ unъ patratъ, a kъrui linie паралелъ кu Dunъrea фаче 120, чealaltъ паралелъ кu Черna 100 de паши. Даръ четатea требуе съ se фie intinsъ кu multъ mai departe spre ачeastъ вале. Urme de zidъ, афаръ de фundamentele kastelului, se mai въdъ in deosebite локuri. Kъrъmiziле ши чimentul nu лasъ nici o indoinцъ asupra romanitъцiй ачestorъ ruine.— Famósъ фu in вekime ачeastъ четате ka o колонie фundatъ kiarъ de Împъраторul Траianъ. In Dacia quoque Zernensium Colonia a Divo Traiano deducta juris Italici est, zice

Жѵріsконsѵатѵл Ѳаліанѣ.— Інскріпціѵнea чea лѵать de Caryophilus din вѣлѣe Еркѵлане фаче dintр'ѵnsa o staціѵне мілітаръ:

HERCVLI. AVG. VALER. M.
FELIX. RVFI. SATVRNINI. G. P. P
T. P. EXPR. L. V. STATIONIS
TIERNEN. HII. ID. ANNO. XI.
BARBATO. ET. REGVLO. COS
EX VOTO POSVIT.

De ціtіѣ:

Herculi Augusto Valerius Maximus
Felix Rufinus Saturnini gener Praefectus Provinciae
Tribuni titulo, Expraefectus Legionis V stationis
Tiernensis quarto Idus Januarias *)
Barbato et Regulo Consulibus **)
Ex Voto posuit.

Помпеще:

Аѵі Еркѵлае Аѵгѵѕтѣ ирse аѵестѣ моnумentѣ Валеріѵ Massimѵ Феліче Рѵфінѵ цінереле лѵі Satѵрнінѣ, Пре-фектѵл Проѵінцеі кѵ titлѵл de Трібѵнѣ, фostѵлл Префектѣ ал Леціѵніі a чінчea din staціѵnea Tierna, ѵn патрѵ Ide але лѵі Іанѵаріѣ (10 зіле) ѵѕѵнтѣ Конѕѵлатѵл лѵі Барбатѣ ші ал лѵі Регѵлѣ, ѕире ѵмплінірea вотѵлѵі.

---

*) Ѵn лінія a трeя ѵn лоѵѣ de T. P. пóте ѕѣ фіе фostѣ TR. T (ѕa ѵn коѵрѵнѕa лѵі Канітоне), ѵn a патра ѵn лоѵѣ de ANNO XI трeвѵe ѕѣ фіе фostѣ IANVARI. кѣчі аѵтмітрé п'ѵре ѵнделеѕѣ.

**) Barbatus шi Regulus лѵ фostѣ Конѕѵлѵ ѵѕѵнтѣ Антоніѵ Піѵѕ ал ѵнѵа dintre Кр. 156.

Таблеле черате (tabulae ceratae) ынъ ші de ын Жое Черпéнъ :

Artemidorus Apollonii Magister Collegii Jovis Cerneni.

Артемидорь фінъл лъї Аполлоніь Maestrъл societъцій челеї. инкinate лъї Жое Черпénъл.

Аічї ера a doъa трекътóре неste Dънъре din Mesia ин Dачіа. Пъзъчънea цеографікъ a локълъї ачестъя e дрептъ инsemnatъ ші de Птолетеń каре'л пъmеще Dierna, ші de таблa Пеутинцеріанъ каре'л пъmеще Tierna. Distanца лъї дела Таліate (Tanatis дънъ Птол. ші Tanatas дънъ Прок.) de doъezeчї міліаре pomane пе таблa Пеут. e кіарь distanца дела гъра Пърецълъї пънъ ла гъра Черпеї. Ъртеле дръмълъї тъіатъ прin стинчї пе рина Dънъріі чea дрéптъ se въдь пънъ ин zioa de астъзї. Din дрептъл sатълъї Temišanь nъmitь Гradina se вede o кадръ фóрte фоrmosь тъіатъ пе стинкъ, къ doї ценіі ші doї делфініі de amиndoъe пърціле, ші ин міжлокь къ ъртътоarea inскріпчіъне вътъматъ :

IMP. CAESAR. DIVI. NERVAE. F.
NERVA. TRAIANVS. AVG. GER
PON MAX. T - - P - - -
- - M - - - - -
- - - - - - - - -
- - - - - - - - -

De ціtіть :

Imperator Caesar Divi Nervae filius
Nerva Traianus Augustus Germanicus
Pontifex Maximus Tribunicia potestate - - -

XVI.

Împăratorul Cesare fiiul Dibalui Nerva, Nerva Traianŭ Augustŭ Germanicŭ, Marele Pontifice, decoratŭ cu notestatea de Tribunŭ - - - - - - - -

Inscripcunea aceasta s'a pusŭ de Traianŭ de bunŭ sémŭ la deskidepea acestui drumŭ, cundŭ el se pregătea cu războiŭ asupra Daciloruŭ ši cundŭ n'aveа de cuntŭ titula de Germanicŭ.

De aicĭ, dela Tierna, dăcea drumul romanŭ pe lungŭ rîul omonimŭ în susŭ, trecundŭ cătră Karansebišŭ pe lungŭ Temišŭ, unde la satul Caveran, suntŭ 39° 50',— 45° 32', unde se bădŭ rămăne Mansionis Tivisci, ši de acolo se întorcea spre răsărităŭ cătră Sarmizegethusa.— Urmele drumului celui veniŭ s'aŭ acoperităŭ prin făcurea celui noŭ care păstrézŭ aceastŭ direpcunne. Noi'l urmarumŭ, în călătoria nóstră, unde la Băile Erculane.

În o distanță de 1 ½ miliare geografice dela Tierna se vede de latŭrea drumului de cătră apusŭ unŭ zidŭ fórte tare pe lungŭ pămîntul, făcutŭ de bunŭ sémŭ cu scopŭ ca să împedece căderea pietreloruŭ de pe munte. Acestŭ zidŭ s'a sokotitŭ de mulți de unŭ anedŭctŭ romanŭ, daru cărumizile cele mici murtărisescŭ ce e făcut din timpurile mai din cóce.

Ajungundŭ la Bîiŭ, aflarumŭ în datŭ pe fața kasei dregătoriei locale o cărumidŭ romanŭ înfiptŭ în părete, lungŭ de 2 palme ši latŭ de totŭ atîtea, părtundŭ în mijlocŭ următóarele litere pidikate: LEG. IIII. H. Legio IV Hispanica; ši lungŭ dinsa o marmure vătămatŭ de latŭrea dréptŭ, assemine înfiptŭ în zidŭ, cu următóarea inscripcunne :

Konie nossiaъ:

- - - - GENIO
- - - - NTI VS
- - - - CALPV
- - - - IANVS
- - G LEG V MC
- - - - GI R PR
- - - - - - E
- - - - - S

Aa Mvratopi se afaъ:

HERCVLI. G E N IO
LOCI. F O N TIBVS
CALIDIS. C A L P V R
NIVS. I V L I A N V S
V.C. LEG. LEG. V. MC.
L E G. A V G. PR. PR
MOESIAE
V. L. S.

De vitiv:

Herculi Genio
Loci (et) Fontibus
Calidis Calpurnius
Julianus vir consularis
Legatus Legionis V Maced.
Legatus Augusti Propraetor
(Provinciae) Moesiae
Votum libens solvit.

Pomneце:

Лъї Еркъле Џепиълъї локълъї ші Фънтънілоръ калде нъse aчestъ monъmentъ Калпърніъ Jълianъ Kosълaрiъ, Леratъл Леџиънії V Maчedoniче, Леratъл Аъгъstълъї, Пропреторіъл Провінцеї Mesia, supe ъmплinipea вotълъї фъкътъ de бъпъ вoie.

Din sъsъ de konstpъktъpї, це къpapea къtpъ баia акъmъ пропpie пъmitъ Еркълапъ, se афлъ пе zidъл de pazimъ o пiétpъ кu aчeastъ inskpіпчіune:

Konie nossiaъ:

I O M
AN TE S I
VS. G A I V-
PRO. SALVT
SVA ET SV
ORVM

Sъпплinipe провъ:

I. O. M.
A N T E S I
VS. G A I V S.
PRO. SALVTE
SVA. ET. SV
ORVM

De vitiĭ:

Jovi optimo maximo
Antesi-
us Gaius
pro salute
sua et suorum.

Pomînește

Lui Jove celui mai bun
ši mai mare dintre Zei
puse acestŭ monument
Antesiĭ Gaiŭ pentru sănătatea sa ši a lorŭ sei.

De amîndoue laturile ei se mai vădŭ alte doue nietre dintre care una are vinŭ vuste puse în doue rîndurĭ, iarŭ cealaltă una, tăiate tóte în bassorilievo.

În vîile lui Ludovikŭ se vădŭ înfiinte în zidŭ următórele nietre romane.

Konie nossibiaŭ:

HERCVLI
ET
VENERI
MERCVRIVS
PR - - - -
CVM SVIS

Sunt înșiințe provenite

HERCVLI
ET
VENERI
MERCVRIVS
PRO SALVTE
CVM SVIS.

Pomînește:

Lui Erkule ši Binerĭ puse acestŭ monumentŭ
Merkurĭŭ pentru sănătate ku ai sei.

Aiĭ se pare kă pidikătorĭa monumentuluĭ, Merkurĭŭ, fače aluzine la Mitologie, potrivindu-se nemele seŭ ku al unuĭ Zeŭ, ši pere ku óre-care konfidințĭ ajutorĭŭ dela konsorțiĭ sei pentru sănătatea sa ši a familiei sale.

2.

De uitit :

HERCVLI. I N
VICTO. L. POM
PEIVS. CELER
PRAEF. COH
I. VBIOR. V. S

Herculi In-
victo Lucius Pom-
peius Celer
Praefectus Cohortis
I. Ubiorum Votum solvit.

Pomtneqe :

Лъі Еркъле челъі пеmвinsъ mse avestъ monъmentъ Лъчіъ Помпеіъ Челер Префектъл Коорцііъ intie a Убіаніlоръ, sире impлinipea вотълъі.

3.

De uititk

HERCVLI. SANC
TO. SIMONIVS
IVLIANVS. V. C.
PRAESES. DA
CIARVM.

Herculi Sanc-
to Simonius
Iulianus vir consularis
Praeses Da-
ciarum.

Pomtneqe:

Лъі Еркъле челъі Sintъ mse avestъ monъmentъ Simoniъ Jълianъ Konsълariъ Presіdent ал Davielоръ.

Aiчі se вede nъmeле провinцieі nóstpe in nъmerъл пълраl, Daciarum, inde ирin ъртаре требъе съ se inцелéгъ superioris et inferioris, челеі de sъsъ mi челеі de жосъ. In фастіі konsъларі se афлъ M. Salvius Julianus Konsъл sъntъ Imпъраторъл Маркъ Аврелііъ ал annъл 174, nóte къ avesta este каре s'a фъкътъ mai tърziъ Presіdent ал Davieі nóstpe. Nъmeле Simonius se вede къ nі sъna вine in ърекіле Понтефічіlоръ, de aceea se афлъ sъвstituitъ ирin Salvius in фастіі.

4.

De altiŭ:

AESCVLAP.
ET. HYGIAE
PRO. SALVTE. IVNIAE
CYRILLAE. QVOD. A
LONGA. INFIRMITA
TE. VIRTVTE. AQVA
RVM. NVMINIS. S V I
REVOCAVERVNT.
T. B. A. EIVS. V. S. L. M.

Aesculapio
et Hygiae
pro salute Juniae
Cyrillae, quod a
longa infirmita-
te virtute aqua-
rum numinis sui
revocaverunt,
Titus Balbus amicus eius
Votum solvit libens merito.

Pomneŋe:

Azĭ Eskzlaniĕ mi Iŋiel nentpz sънътatea Jzliel Чiрiлle, fiindĕ къ prin viptztea anelorĕ Zeiтъŋiĭ лorĕ o aĕ pestaвiлitĕ din o лхŋгъ infipmitate, nzse avestĕ monzmenţĕ Titz Балбz amikzл ei, snpe snnлainipea votzлzĭ фъkztĕ de бхиъ вoиa sa.

Piétra e o marmъre fórte formósъ mi лiteрiле sint tъiate kz mare гzstĕ, kare ne факĕ sъ snцелеţemĕ профzndzл simŋimentĕ ал лzĭ Titz Балбz ла snsънътomnea sxzmnei sale amiче.

5.

DIS. ET. NVMINIB
AQVARVM
VLP. SECVNDINVS.
MARIVS. VALENS.
POMPONIVS. HAEMIVS.
IVL. CARVS. VAL. VALENS
LEGATI. ROMAM. AD
CONSVLATVM. SEVE
RIANI. C. V. MISSI. INCOLV
MES. REVERSI. EX. VOTO.

Romanesce :

Zeiлорѫ ши пѫтерилорѫ апелорѫ пѫзеръ ачестѫ monѫmentѫ Юлиѫ Секѫndinѫ, Mariѫ Валенте, Помponiѫ Emiѫ, Iѫлiѫ Карѫ, Валерiѫ Валенте, карiї s'аѫ trimisѫ Deпѫtaцї ла Roma ла Konsѫлаѫл лѫї Seвeриanѫ вѫрватѫ Кларissimѫ, ши s'аѫ пtorsѫ съпѫтошї, спре пmплiнirea воiѫлѫї.

Arrius Severianus (clarissimus vir) a fostѫ konsѫл sѫntѫ Пmператорiѫл Adpianѫ ла anѫл 131, аша daръ пtr'ачестѫ anѫ s'аѫ trimisѫ ла Roma ачестї чинчї stръбѫнї аї nostri de ферiчiтѫ memorie. Мартѫреа, кѫ тóте къ este de 1715 anї, s'a пѫstratѫ пn stare фóрte бѫнъ, лiтериле sпt formosѫ съпate ши бine konservate.

Фie-вѫ църпа ши́ръ, вredniчiї nostriї stръѫнї! Deцentaцї пn iнimele stръпепоцiлорѫ пalta вóstръ viртute, фачiцi-ї съ нѫвéскъ еперъiка вóstръ лiтвъ ши elegantele вóstре лiтere прiп каре ne a'цї пѫstratѫ пѫmele вóstре! Noї мълцѫmiмѫ apteї вóstре челеї пцelente прiп каре ацї щiцiтѫ съ вѫ фачецї пemѫritorї!

Noї пkeiemѫ aiчї ачeastъ deskриere пiпъ ла алтъ okaзiune, sokotindѫ къ amѫ фъkцtѫ de o kamѫ datъ destѫлѫ, dékъ amѫ пѫtцtѫ съ пsѫфлѫмѫ Romпiлорѫ челорѫ adевърацi,— кърора пѫ ле este рѫшine a se рекѫnóще dpentѫ stръпепоцї аї ачелорѫ ómenї marї карiї аѫ domnitѫ o datъ neste лѫmea чea кѫnoskцtъ de dпшiї, ши карiї аѫ datѫ essemпле de виртute маї neste крezѫтеле пѫterї omeneцї,— dékъ amѫ пѫtцtѫ, зiчемѫ, съ ле пsѫфлѫмѫ гѫstѫл ши dopiпца de a

черчеѣа antikiѣѫiле strъвъniлорѫ, de a ле skóte ла лъmiпъ ші de a ле лъsa dpeптѫ tesaърѫ de кънощinце istoріче ъртъторілорѫ лорѫ.

Скопъл ne este de a пъвліка ън ачestѫ Marazinѫ totѫ че пóte съ ne лъmineze Istopia пatpieї nóstpe, ші ne вомѫ sokoti прé-ферічиї, dékъ ne вомѫ вedé ажъторацї ънtp'aчeasta ші de алцї компatpioцї. Пърціле Daчieї nóstpe sънt tóte плine de monъmente pomane, strъiniї ле каѣтъ кѫ чea маї mape diліцinцъ ші 'шї adopnézъ skpiepiле лорѫ кѫ dънseле. Noї локъіторії ачestъї пъmънтѫ клassikѫ ші strъnепоції ачелорѫ ómenї mapї nъ требъе съ фітъ indiферинцї,— noї чеї че amѫ мощenitѫ ші цeapa, ші лімба, ші nъmele dela dъншії!

Ън skъptѫ вомѫ пъвліка estpakte din Epodotѫ, din Strabone, din Птолемеѣ, din тавла Пеѣtinцepianъ ші din Прокопіѫ, ле вомѫ компара кѫ рзinele кънoскъte ън зіле nóstpe ші кѫ datele inskpiпчънніlорѫ deskoperite, konstpзindѫ totѫ de o dатъ ші карte цeoграфіче ънtemeиate пе aчeste date, ші sперъмѫ къ кѫ modъл aчesta вомѫ ъmплé o mape лакънъ ън Istopia чea веке nъ nъmaї a църілорѫ nóstpe, чі ші a челорѫ чіркънвечіne, ші вомѫ ажътора черчетареа пентръ віitopiме.

A. T. Л.

Фаца 65, лinia 3 din жosѫ, ън локѫ de —40° 40' съ фie —44° 40'; фаца 84, лinia 4 din ж. ън локѫ de PRIDDEM съ фie PRIDEM; фаца 88, л. 18, ън локѫ de цinъл, съ фie цinъtъл.

ISTORIA

ЦЪРІІ РОМЪНЕЩІ,

de ла 1689—1700.

de

МАРЕАЕ Логофът РАДЪ Гречеанъ.

КАП 1.

Ынчепътура

Istorii вецїї аѵѵminatѵлѵї ші прea крещінѵлѵї Domнѵлѵї Църїї Pomънещї, Іѡ Kostandin Б. Басарав ВВ., de кind Dѵmnezeї кѵ Domnia a'аї ынпoponat, пentrѵ времіле ші ынтѵmплъріле че ын пъмынтѵл ачesta ын зілеле Мърії сале s'аї ынтѵmплат.

Мѵлте ші вредніче istorії фііnd лѵкръріле ші ынтѵmплъріле че s'аѵ ынтѵmплат ын зілеле лѵminatѵлѵї ші прea крещінѵлѵї Domнѵ църії Pomънещї Іѡ Kostandin Б. Басарав Воевod, ші de време че але аѵтор Domнії вецї ші istorії маї de наінте ынтрѵ неѵїтаре de алцїї аѵ рѣmas ла леатопіseцѵл църії, аша ші noї a помені de віаца ачestѵї Domнѵ Іѡ Kostandin Б. Басарав ВВ., не ам ісnітіт нѵmаї de кіте a цінea мінте ам пѵтѵт каре ын зілеле noастре, ші прin ведереа noастрѣ s'аѵ ынтѵmплат, дѣпъ мѵлте врѣжвї ші тѵрбѵрърї, каре de ла о време ынкоаче ынтре ымпърцїа тѵркѵлѵї ші a неамцѵлѵї s'аѵ ынтѵmплат, de кind рънosatѵл Шърбан Водъ ла Бечїѵ аѵ ощіт кѵ Кара Мѵstафа Візірѣл, фііnпрежнъ ымпърцind Sѵлtan Мехmet л. 7191, къчї ръзвоае ші тѵрбѵрърї ынтре ачесте доъ ымпърцїї s'аѵ ынтѣмплат, каре ла віаца

ачестъ Шърван Водъ паремise къ скрise вор фі, нар noї de аічea инчепет віаца ачестъна, каре маї sъs am zis, къm ші ин че кіп s'aў ръdікат ші Domnia aў лъat amъkind стрътошъскъл скаън, de време че стръпепот бътрънълуї Mateї Басарав ВВ. se траце.

КАП 2.

Пентр Domnia луї Шърван Водъ, инкъл Мърii сале, кънд аш aў domnit, ші de moapтea луї.

Domnit'aў dap инкъл Мърii сале Шърван Водъ цара Pomineaскъ анї 9, ші лунї 5, нар kind aў фost ла л. 7197, desпре сфършітъл вецій луї, пентр челе инкътпліte віitoare ръзъцї ші прімеждії каре пе тікълосъл пъмint ачesta съ вie ера, къm ин чea de апої aў venit, маї въртos din віклепеле лъкрърї, ші indemnърї але инора нъmaї ръї пъmintenї, карії ин скъртъ време dъпъ ачeea din depърtapea луї Dъmnezeў вреднікъ плать ш'aў лъat, интр'ачea време рънosatъл Шърван Водъ, tot snpe окротіpea ші фолосъл тікълоaseї църї, sокotind ка пъ каре кътва вре о прімеждie църії desпре немцї съ вie, гътіт'aў soлї ка съ тріміцъ ла Împъратъл немцеск, анъme пе фрate-съў Iopдаке Kantakъzino бів вел Кънitan, ші пре Шърван Komisъл Вълdeskъл, пе каре ла doъ зіле але луї Октомвріе 'і aў трimis. Iap dъпъ ачestop soлї трimitepe къzът'aў Шърван Водъ ин боалъ, ші soлії мергънd пінъ ин Apdeaл, мълte зътікнірї ші піedічї аколо лі s'aў прins, кът непътndъse пъmaї прintр'инші требіле a se desлъші ші dezвоалбе, трimis'aў ин ърmъ Шърван Водъ пре пепотъ-съў ачesta че s'aў zis маї sъs, карele атънчea съ пъmea Kostandin Брънковеа-

пъл вел Логофът, ші къ мълта sa bredniчie desлъшind требіле че ера desпре Ветеран Гепърархъл, карele ера къ оціле петцецї ла Apdeal, s'aў dat soліlop кале de s'aў dъs ла Бечіў, ші Kostandin Брънковеапъл наръш фъръ зъвавъ s'aў лнвъртежіt лпапої ла Domnъl Шърban Bodъ, dънъ a кърна лнвъртежіре пре Шърban Bodъ лпкъ боала ел лпгрежнase, шаї tot лпре ръў din zi лn zi мергънd, лпнъ че ші общеаска datopie ш'aў dat ла л. 7197, лъпа лъї Oktombріe 29; лъсlnd църії ші полiтii мълтъ жале de bredniка stъплnіре къ каре лn зілеле Мърii sale aў domnit; нар чел че toate stъплneще ші de toate гріжаще Dъmnezeў, n'aў stрікat stъплnіpea de bredniчia каре aў авът, чі къ a sa Dъmnezeнаскъ проnie нар ла asemenea stъплn o aў лнкredinцat, каре nъ nъmaї къ bredniчia лmnodobit este, чі ші къ бъпъ фапъ a блъндецілор, пре de плin лнкорънat este, пентръ каре мъ ші adeverez, къ фаптеле Мърii sale nemiпчinos мъ вор скоate.

КАП 3.

Кім dънъ моарtea лъї Шърban Bodъ toatъ боерімea s'aў стръns ла Мітрополіе, de aў фъкът сфat пентръ алецереа de Domnie.

Atъпчea dap dънъ a ръпosatълъї Шърban Bodъ петречере nъmaї de кът toatъ боерімea църії ла Мітрополіе adълndъsъ, ші сфat пентръ алецере de Domnie фъкlnd аша къ тоцїї de ла мік пънъ ла маре, пре ачest Kostandin Брънковеапъл вел Логофът da Domnie aў nъmit, карele нефіind ші de фаць, лпгъ oaseле лъї Шърban Bodъ afлndъse, ші de ачелеа че требъна гріжind de але морцїї, нар сфатъл ші toatъ adъnareа боерімїї че se афла ла Мітропо-

аіе, аў трimis пре Преda Брътъшанъ вел Sпътар, і Radъ Голескъ, de 'л аў пофтit съ теаргъ аколо, а къріа кетаре тъкар къ прічina пъ o цiа, нар niчi din обще a еші пъ пътea, фъръ кът a терце, ші аша тергъnd тоцi nъmaі de кът ла зn кънънt фiind, ка съ прimeaскъ стъпnipea църiї л'аў пофтit, пентръ къ пъ ера овцiї маі плъкът de кът Мъріа sa, пъ nъmaі пентръ тълата вредniчie ші лцелепчiune че авea, чі маі въртos пентръ тълтеле вланdеце ші de вine фачерi, каре вире тоцi лпкъ din воерiе авea, ші тоцi de авestea але сале бъne фанте лпкъзiцi ера.

Кърна dap фоарte къ греў жигъл стъпnipiї a лъa пърлndзise зn тълте фелърi s'аў апърат, лndestълат фiind de tot вinеле ші къ ферічit траў лntръ але сале трънd; нар niчi лntр'алт кiп съ ургeze пътea, de вреme че dела Dзmnezeў орlndзiала ера dъпъ кънънtъл карele ziче: Къ tot dаръл desъвършit de sus este погорът, прекум зn ъртъ aевea фанteле s'аў възът, къ minunate ші марi кiвernisiri нъпtлtълзї ачestзia ші окъртзiri s'аў фъкът лntръ непорочiteле ачeste вremi че аў фost, кът алтъл ла кап ші ла съвършit ка ачела лъкръріле a adзче n'ap фi пътът, каре маі жos пре рlnd ле вom ziче, пlпъ зn кът ші ла че stенепъ тікълоasa ачeastъ царъ аў аждns.

КАП 4.

За че ші рădнarea ші лнълдarea Domnieї аў фost алї Kostandin Bodъ.

Фiind dap прекум am zis маі sus adзnarea toатъ ла Mitрополіе, toатъ воерiтea църiї ші служitoriї, ші Dionisie Патріархъл Царіградълзї, каре аслічea

aiчea se aфлa, ши пърinteле Teodosie Mitрополiтъл църiї, era ши ън Капiцiбашъ ѧmпъръtesк anъme Ахmet Aга, каре маї nainte venise къ трeвї ла Domnъ, ши алцї Бованї Ацї, карiї atънчea ѧn царъ se афла.

Deчї възnd ши еї алецереа, ши sокoteала чeа de обще че se фъкъse пentръ Domnie, ѧar Капецiбаша nъmaї de кѧt пре ачest Kostandin Брънковеанъл вел Логофът къ кафtan л'аъ ѧmбръкat, ши аша бонарiї ѧmпрезnъ къ Архiереi лъndъ'л ѧn бiсерiкъ аъ meрs, шi dъкndъ'л пърinteле Патрiархъл ѧn олiарѣ молiтвеле de Domnie ѧъ чitit, sфънтъл преastoл ѧnкънцърnd dънре чел че Domniї съ ѧnкорънeazъ овiчеѣ.

Deчї ешind din бiсерiкъ, ѧndaтъ ши кал de Domnie ѧъ adъs, къ toaтъ подоаба ши тоцї слъжitoriї, ши toaтъ орънdъѧala domneaскъ фiind, аъ ѧnкълiкat, ши ла кърtea Domneaскъ къ чinste ши потпъ маре аъ meрs, ши ѧntъї ѧn бiсерiка Domneaскъ аъ ѧntрat, ши кѧntѧnd аксiонъл dънъ обiчеѣ sфinteле iкоане аъ сърѣtat, ши жъръмѧnt акoлea къ бонарiї ѧnкredinцъndъse ѧn sфънta евангелiе ка къ Мърiа sa ѧn dрептate съ цiе, dънъ ачeea ѧn каселе Domneцї ѧn Дiванъл чел маре sъindъse ѧn скаънъл Domneскъ аъ шъzът, ши къ тънърiле dѧnd маре веселie ѧn toaтъ полiтia s'аъ фъкът de Domnie поъ, каре dънъ плъчереа a toaтъ обцea съ фъкъse; ши dънъ ачeasta a doa zi щ oaселе лъї Шърван Водъ аъ рѣdикат, ѧmпрезnъ къ toaтъ боерiмea ши тоцї архiереїї, ши преоцiї, ши л'аъ dъs ла мънъstire ла Котръченї, къ хвалъ ши къ чinste маре ка пре ън Domnъ, ши фъкѧndъse слъжба погребънii кът se каде, л'аъ ѧngропат ѧn бiсерiкъ.

КАП 5.

Кѣт дѣпъ че с'аў ашъзат Domnъ, аў trimis боѥарї ѣn toate пърцїле, пре unїї ла Поартъ, пре алцїї ла Паша Serascherъ че ера къ ощїле ла Баба, пре алцїї ла Хапъ, de'шї аў фъкът toate ispръвїле Domnii.

Дѣпъ ачеea Kostandin Bodъ, ѣntorkѣndъse ла кър-tea Domneaskъ, ѣmpreѣnъ къ тоцїї фъкът'аў sfat шї sokoteалъ, шi аў trimis боѥарї ла Поартъ ла ѣmпъръцїе, апъте пре Findea вел Ворнік, Алексandръ вел Клъчер, і Пѣрвъл Логофътъл Kantakozino, шi Preda Брътъшапъл, шi алцї боѥарї mълцї, къ Арзъmarzарър de ла тоатъ цара, dѣnd цїре пентръ Domnia Мъріі sале, ѥар пре алцї боѥарї апъте, пре Дъmitрашкъ Карамаплъъ вел Постелнік, і Sокол вел Меделнічер, і Верго вел Портар, Капі Кехаѥа пе ѣпгъ Saраскерѣл фiind, ѥаў trimis ла Паша, каре ера къ ощїле ла Баба, ашіждереа пре алцї боѥарї, апъте Міхалчеа Шътрарѣл, і Kostandin Клъчерѣ Чорогѣрлеапъл, аў маї trimis ла Хапъл Селim Герей, ѣntѣmплъndъsъ шi ел а фі атъпчеа ѣn Бъцеак. Дечї дѣпъ че аў терsў боѥарії ла Поартъ, шi аў фъкът цїре ла ѣmпъръцїе, кѣт пъ пофтеще цара пре алтъл, фъръ кѣt пъmaї пре Мъріа sa, dat'аў Дъmnezeў шi ѣmпъръцієї пъstав шi аў лъsat dѣпъ a църіі пофтъ, алецере шi рѣгъчіѣne, шi пъmaї de кѣt шi Sкimni Агъ аў trimis апъте пе Ismaiл Ага Капецїларт Кехаѥазъ ал Візірѣлъї, къ кафtan de Domnie; ѥар dѣпъ ачestea пъ mълte зіле трекѣnd венit'аў шi боѥарії de ла Поартъ къ steaгъл Domnii, шi къ тъѣріле. Шi аша тоатъ ispрава шi ашезареа Domnii фъкѣndъse, апої Мъріа sa sокoteалъ аў фъкът ка съ трітіцъ ла боѥарії dела Бечъў,

къ ера дъшї соаї, съ ле факъ щіре кът ші ын че фел лъкръріле с'аў стрътътат; ші аша пре Преда Спътарюл Пъшковеанъл къ кърцї ла Бечюў аў трімис ла боюарії каре с'аў зис маї сьс, че ера соаї тріміші де Шърван Водъ, фъкъндъле ші лор щіре атът де петречереа ръносатълъї Шърван Водъ, кът ші де ынъпцареа Домнієї Мъріі сале Костандин Водъ.

Дечї мергынд Преда Спътарюл ынкъ пре кале, наў ажънс пре боюарї несосіцї ла Бечюў, кърора вестиндъле ші де ына ші де алта, деспре о парте маре ынтристаре копріндъндъ'ї де моартеа лъї Шърван Водъ, яр деспре алтъ парте де Домніа Мъріі сале Костандин Водъ саў бъкърат, афаръ дін Костандин Ага Бълъчеанъл, ші аша динпрежънъ пынъ ла Бечюў аў мерс, ші ла ынпъратъл Неамцълъї соліа ш'аў дат, дънъ кът рындъітъ де Шърван Водъ ера, аша ші деспре Мъріа са Костандин Водъ; ші фъкындълise пріімире къ чінсте, дънъ ачеea тоцї аілалцї ла ын гынд ера, афаръ дін Костандин Бълъчеанъл, кърюа вестіреа Домнії лъї Костандин Водъ неспе вое фііпд, алтеле маї де де мълт ын інима лъї хрънінд ші сокотінд, ла маре мяхніре аў венит, ші ын завістіе. връжмашъл адевърълъї Діаволъл л'аў адъс, ші къ тот фелюл де връжмъшіе асупра църії ші а Домнії с'аў ынторс, некъноскындъ'шї тікълосъл бінеле ші фолосъл касїї ші ал капълъї лъї, ші чінстеа каре де ла Мъріа са Костандин Водъ ера съ аібъ, авынд ынкъ дін боерїе драгоспе къ дънсъл ші фръцїе, чі ну мінте къвынтъл карелe зіче: Къ завістіеа ну щіе а алеце челе че есте де фолос, чі мълте аместекътърї аў фъкът, къвінте ынпотівніче пре ла чеї марї де аколо семъныпд, пентрь боюарії карії съ афла къ дънсъл аколо, адікъ

de Iordake Spътарѣл, ші de Шърван Кѫпitanѣл, ші мѫлте реле пентрѫ dінші zikind, пінъ ін чеа de апоі ачещі doі боіарі, аколо ла Бечіѣ din порѫнкъ ѣмпърътеаскъ s'aѣ опріt, ка съ пѫ віе ін царъ, ші ел лѫindѫ'ші вое съ віе, ші пре Шърван Komisѫл Вълdeskѫл aѣ злобозit, кѫ каре ѣмпреѫнъ ші Чеакі Лазло Ѳнгѫр de фелѣ, от віклеан ші ѣншълътор, ші маре minчінos, de аколо s'aѣ trimis кѫ рѫспѫнsѫріле, каре боіарії ачestia золіі мерсеръ, ші кѫ тоцій пънъ ла ін лок віind, ір Kostandin Ага Бълъчеанѫл кѫ віклешѫг ла inima лѫі фііnd, ші ажѫнгіndѫ'л ші кърціле de ла soакрѫsa Doamna лѫі Шърван Водъ, (Сърбкъ de фелѣ de ла Nікопое, фата Генії негѫцъторѣл de авале), ка съ пѫ віе ін царъ, s'aѣ опріt ла Сібіѣ, нічі de кѫm ін царъ съ віе врінd, ші аша пѫmaі Шърван Komisѫл Вълdeskѫл ѣмпреѫнъ кѫ Чеакі ачела аѣ венit.

Deчі Мъріа sa Konstandin Водъ de a лѫі Чеакі веніре аѫzind, trimis'aѣ ѣnainte ла Тѣрговіще пре Пѣрвѫл Kantakozino вел Stolнік de л'aѣ пріmit ка пре ін зол adѫkіndѫ'л кѫ чinste пінъ ла satѫл Мъріі сале ла Могошоаіа, ші аколо ѣмпреѫнаре кѫ Мъріа sa aѣ фъкѫt, ші вороавъ de че aѣ фost требіле aѣ авѫt, ші ір фъръ зъбавъ Чеакі ѣнапоі s'aѣ ѣнвъртежіt. Ѣnsъ ачest Чеакі ші маі nainte ін зілеле лѫі Шърван Водъ ін доъ рѫndѫрі aѣ венit, ші мѫлтъ чinste ші фолos ші атѫнчі aѣ авѫt, izronit фііnd пентрѫ віклешѫгѫріле лѫі din Apdeал, ір нетѫлцѫmitoріѣ пре ѫртъ s'aѣ арътат, кѫ бінеле каре de ла ачещі Domnі вѫzѫse, ѫл ѫltase, ші кѫ ѣншълъчіѣне ші мещешѫгѫрі пѫmaі ка съ тънъче пѫрtіndѫse, кѫ Kostanpin Ага Бълъчеанѫл маі пре ѫртъ se алътѫрase,

повъдзіторѣ спре тоате фанделе реле фъкендзе, але кързіа ізпръвї ентрѫ каре Kostandin Ага пъдъждзіа, дешарте пѣнъ ѧн чеа де апої с'аѫ кѫноскѫт ші аѫ рѫмас, нічї о пѫтере ла мена лзї фііnd, фъръ кѫт мінчінї ші пъдежді дешарте пѫрѣндз'а, кѫм сфѣрші зітзд с'аѫ арѣтат.

КАП 6.

Кѫм аѫ венit Domnzлзї порунѫ де ла ентъръціе, ѧн анзд дінтъѣ ал Domnii де с'аѫ дзс ла Черпецї кѫ ѫтъта оаste, ентр'ажторѣ ощілор тѫрчещї че ера аколо, ші де але порунчї че ера а фаче, ші кѫм венірея петщілор с'аѫ ентемплат ѧн царѫ а ентра.

Дѫнъ ачестеа тоате, ентр'ачеа варѫ ѧн анзд дінтъѣ ал Domnzлзї Konstandin Bodъ, венit'аѫ порѫнкъ Domnzлзї де ла ентъръціеа тѫркзлзї, де с'аѫ дзс ла Черпецї кѫ оаste ентр'ажторѣ ощілор че ера ентр'аколо, дѫндз'ї порѫнкъ де аѫ дрес четатеа Кладовіі ші а Рѫшавіі, фііnd аколо Сараскерѣ ощілор тѫрчещї анѫме Хѫsein Паша. Аколо ші Тѫкелі Грофзл кѫ оастеа лзї съ афла, къръ ентъръціа тѫркзлзї Domniea Apdealзлзї didese, карале ші ентрехпаре кѫ Мъріа са Kostandin Bodъ похtind а авеа, одатъ ші де доъ орї де ачеастъ парте де Дѫнъре віind, с'аѫ ентрезнат ші с'аѫ оспѣтат.

Ентр'ачеea дар време ші ентр'ачел ан, петщілор ізвѫндъ авѫпра тѫрчілор с'аѫ ентъмплат, кап маре тѫтѫрор ощілор петщещї фііnd Лздовік Прінчіпзл de Баden, фііnd Белігрздзл лзат de петщї ѫнкъ маї de наінte ѧн зілеле лзї Шърban Bodъ, ші лъсѫндзse маї жос пѣнъ ла Нішѣ, аѫ лзат ші Нішзл. Атѫнчеа Паша Сараскерѣл каре ера кѫ ощіле тѫрчещї, вѫзѫnd

a nemцiлор вирѣинцъ ши а тѣрчiлор инфрънцере, с'аѣ рѣдикат de аколо ши маї инаинтеа къ оцiле с'аѣ тras, а кърѣа мѣтаре ши Domnѣл вѣzend, скѣлатѣс'аѣ de ла Черпецї, ши ла Краiова аѣ venit, нар немцiї dѣпъ лѣареа Niшѣлѣї, ши инпъ ла Diнѣ с'аѣ tinсѣ, ши аѣ лѣat ши четатea Diнѣлѣї къ рѣзбоiѣ маре, мѣлцї тѣрчї ши аколо перiнd.

КАП 7.

Кѣм аѣ трimis немцiї сол ла Kostandin Bodъ, фъкend цiре къ вор съ интре ин царъ, ши апої Мърiа са инъ асеменеа боiарї солї аѣ инченут а трimite ла немцї, кѣ рѣспѣнсрiле солiї лор.

Deчї алътѣрindѣse немцiї къ цара Pomнeaскъ пре девindea нѣмаї de кѣт ши солiї ла Domnѣ аѣ трimis, апѣме пре Колопелѣл Гроф Шлiк къ черерї ка ачestea, съ гѣeaскъ Domnѣл захареале, къ къ оцiле ин царъ ка съ ерneze вор съ треакъ, каре солie Domnѣлѣї фоарте къ греѣ ши неste тоатъ пѣтинца фѣ, пентрѣ каре сфат къ боiарiї фъкend, трimis'аѣ ши Мърiа са ши боiарї солї ла немцї, апѣме пре Корnea Брѣiлоiѣ вел Агъ, ши пре Шерван Гречеапѣл вел Логофът, къ маре жалбъ ши къ мѣлъ рѣгъчiѣне ка съ нѣ вie ин царъ, арѣтend ши ин тот кiпѣл довedind непѣтинца цѣрiї, маї пре ѣрмъ ши ачestea арѣтendѣле кѣт къ п'аѣ лок пiкъiреа ин царъ а ста съ се апере, кend вре о време de прiмеждie ар фi desпре връжмашiї лор, пефiind четъцi, ши алтеле мѣлте ка ачestea инainte съ ле пѣе, ка доаръ с'ар контени а нѣ вени ин царъ.

Ши дѣпъ ачeea боiарiї ачецiа мерend аколо, ши оastea немцeaскъ тъвърiъ гѣsindѣ'о девindea ла Кла-

dова, тєрs'аѫ de s'aѫ ѧмпрєѕпat къ Прѧнчіпѣл de Baden, наре ера кап ші порѫнчіторіѫ, към маї ѕѫs s'aѫ zis, тѫтѫрор ощілор пемцещї, ші чеде че s'aѫ къzѫт вонарїї аѫ грѣіт. Акодо ші Kostandin Бълъчеапѫл къ аї лор ера, каре атѫнчеа din Apdeaл къ Хаізлер Гіпърарїѫл dinпрєѫпъ вепіцї ера ажѫторіѫ лор, ші прієten фііndѫле, ші пѫ пентрѫ алта вепіреа лор ера, фъръ кѧт ка съ ѧndemneze пе капетеле ощілор, ші ла къї ка ачелеа съ'ї пѫе ка съ віе ѧп царъ съ факъ тіі de рѫѫтъцї, към аѫ ші фъкѫт, ші къ міжлокѫл лѫї Хаізлер Гіпърарїѫл каре ера от трѫфаш ші лаком, съ воатъ лѫа ші пе Doamna лѫї Шърван Водъ къ авѫціеа еї съ о dѫкъ ѧп Apdeaл. Пентрѫ а кърора реа ѧndemпаре ші завістіе пѫ s'aѫ пѫтѫт пічї ѧntр'о ѕеатъ цінеа кѧте вонарїї ачещіа содїї аѫ арѫтат de непѫтінца църіі, ші de чеа маї маре прімежділе че ѕе погора църіі despre Тѫрчї ші despъ Тѫтарї, пентрѫ вепіреа лор, тоате ѧмпотрівъ арѫѧndѫле Бълъчеапѫл, към къ цара пѫ este съракъ пічї прѫdатъ, чі вогатъ de тоате, ші пѫ пѫтаї къ кѧте ощї немцїї авеа, зічеа, чі ѧndoite ші ѧntреite маї тѫлте de ар авеа ле ар пѫѕеа хрѫпі ші пъzі, ші ел ѕе апѫка а зкоате ачелеа ла кап, пре Domпѫл ші пре вонарїї непрііміторі de бінеле крещінілор, ші алте тѫлте вѧпzърї віклеапѫл Бълъчеапѫл ѕтріга ші зічеа. Дечї dѫпъ реаоа лор пекоптепітъ порніре каре ѕе порпіѕе къ гѧпd ка ачела, ка съ віе ѧп царъ, ѧнторѕ'аѫ пре ѫнїї din вонарї ачещіа, апѫте пре Шърван вел Логофѣт ла Domпѫл ка съ dea ціре de вепіреа лор, нар Корпеа Ага аї маї рѣтаѕ акодо. Дечї dар віінd Шърван Логофѣтѫл къ рѫѕпѫпѕѫл ачеѕта афлат'аѫ пре Domпѫ ла ѕатѫл Мъріі ѕале ла Брънковепї, ѫпde ѧмпрєѕпѧпdѫѕе

къ Domnъл, ші арътînd ын че кîл ындъл ші порніреа нємцілор ера, ші de вине аевea îndemnaцї ші порніцї sunt, ла маре гріжъ ші întpistape аў venit ші Domnъл ші воярїї тоцї каре фрънтea църїї ера, ші se афла лîнгъ Domnў, въzînd sілніка фантъ a нємцілор че пърчese înainte, каре ера îнчепътъръ de stinцереа църїї; însъ нъ din sinгъръ вое ші sокотeалъ a нємцілор ачеea венea, чі кът маї sus s'аў zis, din îndemnареа ші порніреа вікленіlор ші вînzъторіlор църїї, кърора кан Бълъчеанъл Kostandin ші къ аї лъї ера.

Dънъ ачeasta dap, нъмаї de ла Корнea Агa кърцї ла Domnў аў venit, sкріind кът къ ші нємцїї къ тоатъ oastea Dънъреа аў трекът, ші de ачeastъ парте de Чернецї аў venit ші ын жос аў порнit a вені, атънчea ші Domnъл de аколо s'аў ръдікат, ші ла satъл Мъріі sале ла Шърбънещї аў venit, înde нар алтъ veste вені, кът къ ші нємцїї ла Крaіова аў sosit.

Deчї ші аколea фъкъ Мъріа sa sфат къ воярїї, ші sокоті a маї трimite ші пре алцї воярї ынъме пре Diікъл Рădeanъл вел Кълъраш, і Kostandin Щірвеў вел Sлъцер, і Преda Брътъшanъл вел Пітар, ші нар Корнea вел Агъ, каръші къ рънгъчіунe ші къ фъгъдзелі de dape, ка doаръ s'ар konteni съ se întoаркъ îndърът, съ нъ кazъ цара ла прітеждіе, de време че ын царъ вор шъdea еї, атънчea ші Търчїї ші Тътарїї ын царъ вор întpa съ se вatъ къ еї, ші ка съ'ї sкоацъ вор сілі. Deчї adънîndзse атта sумъ de оцї întр'ачeastъ тікълоasъ царъ, ші атtea реле віînd не ея, че алта se ацента, фъръ istoвъл de пъstiіpea еї, ші пърчezînd ші воярїї ачещіа аў мереў къ soліа ачeasta ла нємцї.

Domnъл инкъ ѕкълndise de ла Шърпенецї, веніт'аѫ нар ла satъл Мърii сале ла Потлоцї; нар петцii ші dънъ терцереа воінрілор ачestора нічї de кът din порпіреа лор kontenindise, нічї ла фъгъdълала dърії саѫ ла алт чева кътъndise, с'аѫ ѕкълат de ла Краіова ші аѫ венit ла Брънковенї, tot Бълъчеанъл къ аї лъї повацъ фъкndise.

КАП 8.

Кът с'аѫ зфъцит Domnъл ят воінрії, пентрт челе пъле ші шесте нтбиць черерї ші пофте але петцілор, каре черея съ одихнеаскъ, къ ят калче цара съ о зпіче.

Атънчea Domnъл въzend къ пт маї este пъdeзde de mantзire de eї, фъкът'аѫ sфat къ воінрії, ші din доъ реле чеа маї пъцin ръў алеgend, адікъ; къ ші dънъ череріле лор а'ї ківерnisi, ръў ера, нар ші неківерnisiцї а'ї лъsa, маї ръў ера, наръщї de iznoавъ пре алцї воінрі аѫ trimis ла петцї апъme пре...*) пентрт ка съ вазъ че este черерea лор de ерnatiкъл оцїлор, ка съ факъ рndзналъ съ лі se dea, зikend, къ de пт лі съ ва орndзі, съ лі se stрnпгъ ерnatекъл съ'л ла кт sокoteалъ, вор da оцїлор вое de вор пръda ші вор жефзі унde вор гъsi, ші вор лъa tot. Інsъ кт токтеалъ ка ачeasta, съ se dea оцїле de о парte sпре мънte съ шазъ ла Кътпълънгъ, ші челе рndзite de ерnatiк съ лі съ dea, sокotind Domnъл, dънъ алалте toate ші къ ачeasta доаръ ар ѕкъпа цара de чea de tot прънъdipe а еї, фіind еї ентр'о парte ен мънte, ші sпре ачeasta ші еї фъгъdзінцъ аѫ dat, къ аколо se вор траце de вор шъdea пътаї съ ле dea храпъ de ажънs, ші доаръ еї маї фъръ

*) Ін мапънріпъл поѕтрт діпеѕкѫ пътеле воінрілор.

primeжdie съ шazъ de връжmaшiĭ лор, фiind sънt mънte, поxtea.

Deчĭ mъkap къ чepepiле лор ера църiĭ ші Domnieĭ къ гpeъtate маре nesъфepiтъ ші neste toaтъ nъtinца, нар nъ nътea ънtp'aлт kiн съ фie, фъръ кът лъкръл aчesta ла o кале съ'л пъе, ъna ka цapa съ nъ se кaлче neste tot de dъnшiĭ, aлta ka съ se маĭ лъnцeaскъ вpemea тpeкънd aша, пънъ Dъmnezeў aлт miжлок de mънtъinца лор ва аръta ші ва da, ші чea de aпоĭ doaръ ші чea маĭ маре че se пъpea primeжdie desпре Tъpчĭ ap скъпа, нар eĭ niчĭ кът ла ън кънънt nъ sta, чi ънele ziчea ші алтele фъчea, алтele фъгъdъна ші алтele ръзъфла.

Къ biind ла Брънковенĭ mълтъ stpikъчънne ші пагъбъ Domnълuĭ аў фъкът, de аколо аў tpimis Kostandin Бълъчeanъл къ хоцескъл тещешъг de аў adъs пре фечоръл лuĭ Шърбан Bodъ de ънde ера кът mътъsa de ла satъл лор de ла Дръгънещi, dънъ алте вaestemъчънnĭ къ фiреа алънекъndъse, пърънdĭ къ кът ăл ва adъче, нетцiĭ Domnў църiĭ ăл вор пъne, ші аша къ ачел пъme de Domnie eл isправнiк Domnieĭ ші окъртъitopў фъкъndъse, (къчĭ тънър koniл ера de anĭ кокопъл ачела ал лuĭ Шърбан Bodъ), маĭ лesne пре aĭ църiĭ вонарĭ ші лъкъitopĭ ăĭ ва тpaце лънгъ eĭ, ънtpъ каре ънdешърt пъдъждъна, къ нетцiĭ niчĭ de кът dънъ a лор певънie nъ ънбла, чi nъmaĭ фолоzъл лор ші тpебiле лор къъta, ші кът вор лъa.

КАП 9.

Кѵт с'аѵ дѵс Пріпчіпѵл де Баден ла Вечѵѣ, ші аѵ лъсат ѵн локѵл лѵї пре Хаіслер Гепъраркл ки оцілє ѵн царъ, ші кѵт аѵ ѵріміс Домнѵл вонарї ла Поарть, де аѵ фъкѵт ціре къ пемцїї аѵ вопріпс цара.

Деч дѵпъ ачестеа Домніеа ші де ла Потлоцї с'аѵ ръдікат, ші ла тъпъстіре ла Котръчепї лѵпгъ Бѵкѵрещї аѵ венит, пентрѵ къ пѵ пѵтеа ѵнтра ѵн Бѵкѵрещї фііпд чѵѵтъ пре ачеле времї ѵн тѵргѵ, се вај къ десупе істовѵл ші контенірей ера ачестеа тоате, пентрѵ пепѵтъратє пъкателе ноастре сокотіндѵле къ венія, ніч ѵн фел де ръѵ вѵзіпдѵсе къ пѵ лінсіа деспре ачест тікълос пъмѵпт,(ѵнсъ ачесте реле пѵ ера ѵнчепѵте din зілеле Мърії сале лѵї Костандин Басараб ВВ. чі маї де наінте кѵт-ва ѵнкъ din зілеле лѵї Шърван Водъ). Іар немцїї дѵпъ мѵлтъ стрікъчѵѵне че аѵ фъкѵт ла Брънковепї лъсат'аѵ ѵн ретемент де немцї аколо, ші чеілалцї с'аѵ ръдікат кѵ Пріпчіпѵл де аѵ венит ѵпъ ла Пітещї, ші аколо лъсѵпд нар ѵн ретіment ръдікатѵс'аѵ Пріпчіпѵл кѵ о seamъ де оаste де аѵ терсѵ ла Кѵмпѵлѵпгѵ, пентрѵ къ аколо порѵпчіse лѵї Хаіслер съ нѵзъ ѵнаінте віind din Apdeал съ'і dea оцілє че ръмѵпea ѵн царъ пре seamъ, ші ел съ se dѵкъ ла Вечѵѣ, ші аша Пріпчіпѵл де ла Кѵмпѵлѵпгѵ с'аѵ dѵс ла Сібіѵ, dѵкѵпd ші о seamъ de оаste че ера маї слабъ аколо, ші de аколо с'аѵ dѵс ла Вечѵѣ, лъсѵпd тоатъ пѵтерea ѵн тѵпа лѵї Хаіслер.

Деч Хаіслер ачеста Гепъраркл, кѵт аѵ лѵат а фі ел маї маре оцілор, мѵлте стрікъчѵѵні ші лѵкрѵрї фъръ кале аѵ фъкѵт, от трѵфаш фііпд ші лаком, прекѵт маї сѵс с'аѵ zіс, ші фъръ сокотеалъ фііпд, пентрѵ къ ѵпдатъ де ла Кѵмпѵлѵпгѵ с'аѵ порпіт де аѵ

venit ла Търговиџе, ыар oastea пемџеаскъ ажънџea џара din мънте пънъ ын Арџеш къ прada ші къ жафъл, ші спърџea півніџиле вонаріlор de тънка ші беа, ші pisinia, ші стріка, desвръка oamenіĭ унde'ї гъsea, ші алте мълте ръзъцĭ фъчea. Атънчea dap Domnъл de аколо de ла Котръченĭ аў фъкът сфат къ вонарĭĭ, ші аў алes вонарĭ de аў trimis ла Поартъ, апъме пре Гінea вел Ворнік ші пре Dъmitрашкъ вел Постелнік, пентръ ка съ факъ џіре ла ымпъръџіе (ымпъръџind Сълtan Seлiiman, ші Візірњ фііndў Мъstafa Паша Кіпріліоглъ), пемџіĭ аў ынtрat ын џаръ.

Deчї dънъ че аў meрs вонарĭ ла Поартъ ші аў фъкът џіре, ыар ымпъръџіea нъmaї de кът къ грабнікъ порънкъ аў trimis ла Azaмet Герeї фечоръл Хапълзї, къ Ага Сълtan фііnd ла Бъџеаг, ел атънчea зъ se зкоале къ Тътарĭ зъ меаргъ зъ зкоаџъ немџіĭ din џаръ, къ Хапъл татъзъў ера атънчea ла Іскіп ын пърџіле Ербъпашілор ші але Bosніĭ, фііnd конpins ші не аколіea немџіĭ; ыар Хаізлер Гепърарњл, нічї ла Търговиџе нъ s'аў опріт, чї ші спре Бъкърещї а мерџе s'аў порнit, трімиџind ынкъ ынainte пре Marне Грофъл Гінърарњл къ о seamъ де oaste къларіme, ші къ dънзъл ымпреънъ ера Преda Пророчеанъл, ші Матеў Бълъчеанъл въръзъў повеџе фііnd. Челълалт Бълъчеанъл Kostandin тот ера къ Хаізлер.

Beніa dap ачещіа ка съ апъче не Domnў аколеа съ нъ se ръdіче нікъірĭ, фъгъдзіndз'ї немџіĭ ші ынвънndз'л къ еї нъ він пентръ вр'ън ръў s'аў стрікъчюне Domnіeї саў џърії, чї нъmaї пентръ zdробіреа Търчілор, къ еї пентръ крещінътате зъ ват къ пъгънії, ші алте мълте ка ачestea зічеа ші зкріа; чї нічї

ачеле фелърї de împlăţîrnї prelistia pre Domnŭ, къ фапте ле ші апъкътъріле лор пъ ръспъndea zisе-лор. Даръ Domnъл maї nainte se gătise, ка de s'ap tinde nemţiї ші spre Бъкърещї съ п'aїбъ împrejpa-re къ dinшiї, ші аша kînd aŭ venit Marne Грофъл, къ Preda Пророчеапъл ші Mateї Бълъчеапъл, Мъріа sa împ къ фііnd rata съ se ръdіче de ла Котръченї аъ-sînd ла skaъn isправнічї не Kristea Попескъл вел Bistierŭ, ші пре алцї боярї ка съ фіе тътъror de гріжъ a zaxapeліlor че ера съ se dea nemţілор. Шї de toate kîte требъя împъцîndъ'ї, s'aŭ ръdікat Мъріа sa къ Doamna, къ коконії, ші къ toatъ kasa Мъріі sале, къ toatъ боерімea че ера маре Мъріа sa, къ жъпîneseле ші къ коконії лор, пърінтеле Вълdіка Teo-dosie, Episkopъл de ла Rîmnik Щефан, ші алцї Егъ-menї че se întîmplase аічea denpre ла мъпъstirї, щі алцї преоцї ші клірічї împ împrejпъ къ dinsъл ера, ші merцea înde ътбла, ші тоцї слъжіторії, афаръ пъmaї din înії боярї че пъ se афла аколеа, рътъ-чіndъse dînъ але времії кърцерї. Atînчea dap Мъріа sa ші тоцї чеілалцї ла маре търбъраре ші întpistа-ре se афла въzînd къ прідъdise немції цара, къ по-въцъіреа ші îndemnareа вікленіlор ші вînzъторіlор de царъ, каре ера ші венія съ апъче ші skaънъл. Пентръ каре вestire нічї înъл din кцї ера нъвітоrї de пъmîntъл съŭ ші тікніцї, ші дрепцї în inimъ, пъ ера фъръ лакрътї ші фъръ жале, мъкар къ Dîm-nezeŭ пре Мъріа sa de toatъ прітеждіа л'aŭ феріt, ші împ în чea de апої ла чinstea ші слава каре ера л'aŭ adъs. Пентръ къ zise оаре каре istorік греческ, къ нічї тълцімea вапілор nimік îndestъlat este спре

împъръціе zarвъ, nічі naza чea вzпъ a заѫіторілор noate съ mпntзиаскъ npe Domnъ saŭ npe împърат de nъ вa фi maĭ nainte aчелор sзпzшĭ dparoste.

КАП 10.

Кum s'aŭ ръdikat Domnъл de ла Котръчепĭ къ toatъ вoepimea шi къ toatъ гloata, de s'aŭ tpas în жos на съ nu se împrejbe къ вeнцiĭ.

Аша dap Мъріа sa лzind npe Dзmnezeŭ înтръ aжzторъ aŭ nърчes de ла Котръчепĭ къ toatъ гloata Мъріi вале, шi aŭ mepsъ ла mънzstipe ла Плътърещĭ. Aчeastъ dap skзларе a Domnзлзĭ de лinгъ Бзкърещĭ, шi în жos mepгind, iap Kostandin Бълъчeanъ azzind s'aŭ бзкзpat mзлт, пърindz'i къ în цара tърчeaскъ Domnъл se dзче шi фzце, шi апоĭ къ mзлцĭ алцiĭ лinгъ dinшiĭ вор вeni, zikind nemцiлор къ кзm вор мерце în Бзкърещĭ съ апzче skaзnъл, toatъ вoepiмea шi цара ла eĭ вор алерга, шi аколеа înкъ шi de a църiĭ oaste mзлте miĭ вор фаче, zaxepeле înкъ вор гъsi съ апzче denpiп жiкniцiле Domneщĭ че вa фi, denpe ла mънzstipĭ, denpe ла kaзeле вoepeщĭ, denpe ла negзцzторĭ шi denpe ла алцiĭ, adзkind шi 100000 de oaste intp'zn an, not цinea, ziчea, афаръ din че denpiп царъ ap nзtea stръnце. Чi n'aŭ nemepit вiклeanъл шi фъръ de minte om челе че'ĭ пъреа шi nзmaĭ къ pea mintea лзĭ фъчea, къчĭ Domnъл алтеле soкoтea, къ съ вie în жos supe mapцinea църiĭ tърчещĭ арzta къ мерце, iap nъ аколо, чi de ла Плътърещĭ în szs, апоĭ s'aŭ intops supe Гергiцъ, шi апа Праoвiĭ пре ла Ръmnik пріп вad трекind aŭ ешit ла кaшц, мергind ла Рзшĭ ла хелещее, ла satza лзĭ Шърбап Bodъ, шi aŭ шzzзt аколо.

Atъпчea dap aъ вепit Гепърарѫъл Пацea къ катъ-ва къларime de oaste петцeaскъ ла sat ла Дръгъ-пещї ънde ера каселе алї Шърбан Водъ, аколеа цъ-zънd Doamna алї de ащenta пре ачена съ о на., ші алte фътърї маї марї ачеї тъіерї ърла ап кап, каре toate ънdешърт наъ ешit, къ окъл чел прівіторъ аа алї Дъпnezeъ нічї о datъ пъ ѕе апшалъ, къ dапшіт фiind ші din чеї че ера къ Kostandin Бълъчеапъл, апъте Барбъл Бъdeапъл, і Преda Пророчеапъл върѕъъ, карей цептръ пвлте черерї пънea прічіпї ънainte къ este вепірea лор аколо, нар маї вѣрtoв ші аевea вепі-рea лор ера, пентръ ръdікареа Doamnії ачеea, de о аъ ръdікат de ла sat de ла Дръгъпещї къm пофtea, ші о аъ adъs ап Бъкърещї. Ънde ънпрезънdѕse къ цінерізъъ Kostandin Бълъчеапъл, dънре че аъ въzът ші вine аъ къnoскът апої, къ вікленііле ші фелърї de фълърї de ъншълъчънніле лор, ші че лі съ пъ-реа къ вор ізпръві къ ачелеа, пъ ле esъ, ънкъ ънпотріва лор къ погоаръ прічепеа, къчї лъкрърiле ънтр'алт кіп se тървъра ші se скітва неste тоатъ воеа ші пъ-dежdea лор, s'аъ ръdікат къ тоцїї ші s'аъ dъs ап Арdеал, ші къчї къ къпощеа къ петцїї пъ ърma dъ-пъ але лор фantasiї ші пърерї певъпещї, чі къъta пъmaї фолосъл лор. Къ dънре че вепіръ петцїї ап Бъкърещї кіte-ва зіле трекънd, ші nimіка de челе че зічеа Бълъчеапъл пъ se въd, нічї nimenea ла еї пъ вїп, чі ънкъ фуг ші тъіерiле лор, ші копїї тълцї, ла Domnъ ънde ера ла Ръші, ші прічепънd ка піще оameнї ші ostaшї щізцї ші пъцицї але Domnълъї ътвлете ші пъртърї къm къръ ші терг маї къ te-теnъ, пъ певъпеще ші въптърї бълъчіпещї, ші te-тъndѕse маї пре ъртъ съ пъ казъ еї ла алte марї

прітежди, унде с'аў кътпиіт ла Бъкърещі пре зисле челор чеі адъчеа, аў ынчепът а се сокоті ші а пъзі маі ынтр'алт кіп, ші ла Бълъчеапъ а нъ се маі вїта, фъръ Хаізлер че'л маі ціпеа, къръя мълте съме де вані ші алтеле ші фъгъдуеа. Ынсъ дар немціі ла Бъкърещі ашъзындсе, кът аў шъзът мълтъ пагъвъ ші стрікъчъне аў фъкът, къ деспре о парте ісправніка Домнълуі каре ера ла скаун, фъкъсе рындуіалъ фоарте маре ші греа де захареле де да ощілор, яар деспре алтъ парте ей умбла тот кътъпиінд, ші пре афаръ пре ла сате кът пътеа, ажънцеа, прънъдеа тот.

КАП 11.

Кум аў мерс Хаізлер Гепъраруа ынаінеа дъ с'аў ынпреунат ку Домніа ла Дръгъпещі.

Аша дар дъпъ авестеа тоате фііпд ынкъ Домніа тот ла Ръші, пофтіт'аў ші Хаізлер Гепърарна ка съ віе съ се ынпреъне къ Мъріа са, Мъріа са Домніа ынкъ аў пріімит ші аў венит ынъінтеа къ вре о 80 де оамені ла Дръгъпещі де с'аў ынпреунат, мергънд ші Домніа де ла Ръші аколо, унде ынпреунъ ынтр'о зі аў шъзът мънкънд прънзуа ынпреунъ, ші сеара чела с'аў ынторс ла Бъкърещі, Домніа аў венит ла Ръші, ші авестеа нъ фъръ де щіреа унуі Капеці Баша ынпъръtesк анъме Халі Ага, ші а луі Мъstафа ефендї търкъ ынцелепт ші щіът, ші а алтор търчі оамені де ісправъ, чі тот пре лънгъ Мъріа са съ афла; нічі фъръ сфат о аў фъкът, чі ка съ се ынпреъне пентръ мълте причіні ші адънчі сокотелі, тоате спре вінє ші фолос де обще, зітъндсе.

Deчĭ dap фъкѫndъĭ Domnъл чinste маре, шi къ daрърĭ л'аў дърѫit, toate ачелеа фъкѫndале, пentръ къ ѫn tot кіпъл Domnъл мънчіа шi съ певоеа, ка шi пре пемцĭ фъръ прімеждіе din царъ съ'ĭ скоацъ, шi пре Тѫрчĭ, шi пре Тътарĭ съ'ĭ опреаскъ съ нъ вїіре ѫn царъ, ка съ нъ калче шi еĭ, шi doаръ съ о шi прade шi робеаскъ аічеа ѫn тікълосъл пъмѫnt, къ прічіна пемцілор, мълтъ време шъzѫnd de вор вені, къ каре ешіреа пемцілор din царъ de se фъчеа, se destълеа ѫmпъръціа, шi нічĭ о oaste нічĭ тѫрчеаскъ, нічĭ тътъраскъ нъ маĭ въга ѫntр'ѫnsa, кѫm шi aseменеа гѫndълаĭ лор апоĭ s'аў кѫnoскѫt къ аша ера.

КАП 12.

Кѫm аў венit Domnълĭ veste de Калга Sълтанъл къ вine ѫn царъ къ Тътарĭ, шi маў трimis воіарĭ ѫnainte, апоĭ шi Мъріа sa аў мерs de s'аў ѫmпрeчнат мѫ.ea.

Dѫпъ ачеea deчĭ нъ мълтъ време трекѫnd, веніт'аў вeste Domnълаĭ къ шi Калга Sълтанъл ла хотар s'аў апроniat, deчĭ ѫndatъ воіарĭ ѫnainte маў трimis апѫme пре Diікъл вел Кълчернў, і Верго вел Портарнў, къ daрърĭ шi къ мълте рѫгъчінні, ка съ нъ dea цара ѫn прadъ шi ѫn ровіе, къ nimenea нъ este вinoват de a пъці тікълоasa царъ ѫna ка ачеea, нічĭ nimene saвia ѫmпротіва ѫmпъръціі шi a лор п'аў skos, нічĭ мѫna аў ръdікат, чі sinгърĭ немціĭ ка ніще isвanditорĭ че ера s'аў tins ѫntр'atѫta de аў венit пѫпъ ла Бъкърещĭ. Ачestea шi ле skріа шi ле zічеа, шi аша Domnъл s'аў скълат de ла Рѫшĭ шi s'аў dъs ла Бъzъў, трimецѫnd шi ла Бъкърещĭ щіре ла воіарĭ каре ера iсправнічĭ (кѫm маĭ sъs s'аў помenit, къ se

лъsase ка съ кърмъяскъ пре петрї съ пъ se факъ aчeste strikъчънї de eї), кът къ вin Тътарїї, шi съ sпъe шi лзї Xaizлер шi алтор капете aчeea, ка съ se скоале съ se dзкъ de аколea, de sunt крещinї, съ пъ adзкъ istoвзл пъstiiрїї църїї, кар de вор съ se батъ, кадъ афаръ, din кътпъ съ se батъ, пъ съ se прiнdъ in Бзкърещї, къ aчeea ва фi stinцерea певiноватеї църї, шi вор da seama ла Dзmnezeў de ръзл че съ ва фаче. Domnзл dрept aчeea in tot кiцзл певоea съї скоaцъ din Бзкърещї, sокotind къ дака se вор inкide in търг прiн мънъstirї, мъкар шi in кърцiле воловъ-цite (къ a фаче шапцърї пъ era време нарнъ фiind), шi eї tot фокъ авind, къ era ка ла 8, 9 miї de oaste алeasъ петцeaскъ авind шi тънърї кate-ва къ eї, Тътарїї ла dепшiї пъ вор мерце нiчї se вор бате, чi прiн прецънър вор sta dепарте dзпъ овiчензл лор. Зъ-вoвindзse дечї вреатеа, къ sinнър Dзmnezeў кind шi че съвършit ар фi fost злкрзл шi ар фi авзt, атънчї лъsъm це фiешї-каре от къ minte шi цiзt, съ sокoteaскъ че ар фi фъкзt Тътарїї in тiкълoasa de царъ, шi ла че o ар фi adкs, шi че ар фi маї ръmas энтр'ънsa, ла Бзгъў кар вiind веste кът шi in хотаръле църiї Калга Sзлтанзл аў энтрat.

Аша de аколо лъвind пре Doaмнъ-sa къ кокопiї шi къ алте гдоate энпрехпъ шi къ o seamъ de вонарї къ жидъneseде шi къ кокопiї лор, шi къ тоцi аiлалцi кцi era акоaea къ Мъria sa маї мзлт de 4, 5 miї de зхфлете къ ostaшi, къ фетеї, копiї, жиnenese, сърace вълзве, шi алцi цзлцi, цersaў пзмаї аша зшзре къ кцi-ва вонарї къ кърtea ка ла вре o 200 de oameнi энainтea Sзлтанзлзї шi s'аў энпрезнат ла sat ла Бертенещї лънгъ орашзл Флочiї, шi de энтънплъріле

времілор тълѣт къ Сълтанъл воровъ авънd, пре Domnъл de staреa лъкръ̆ілор, ші тълѣтѣ ка ачелеа аў ънтребат, Domnъл чеде че ера ші къm s'аў ънтъмплат, ші къm sънt ші лъкръ̆іле къ sокoteалъ ші къm se каde sънsindъле, фъкъ̆т'аў sфат ка ачела къ Сълтанъл desпре балтъ съ вie, ші Domnъл съ меargъ пре sънt тънте. Dънd Сълтанъл ші кяцї-ва търzачї de треaбъ къ о seamъ de Тъ̆тарї лънгъ Мъріa sa, ші аша лъsindъ'шї zioa бънъ de ла Сълтанъл ка съ меargъ ла Бъzъ̆ ші аколо маї гътindъse, ші лъsindъ'шї ші ostaшї de аї съї, къ авеа Мъріa sa къ казачї nedeстріme, къ Sараџеле, къ Seїmenї ші къ алцї Лефечїї ка ла 2000 de oamenї бънї. Iар кънd аў фостъ dънъ ачeea a doa zi, ънторкindъse спре Бъzъ̆, ънтъmпinатъ-л'аў de олак вiind de ла Бъкърещї, Тънasie Кълчерїў Пъшъскъл, карele ера ші ел лъsat de ла Domnъ̆ къ алцїї ла Бъкърещї лънгъ Гіпърарїъл, ші beste adъse Domnълъї къm пемцїї din Бъкърещї s'аў ръdінат къ totъл ші s'аў dъs ън sъs; деч Domnъл рътаї de олак s'аў ънторs ла Сълтанъл нар, ші л'аў гъsit ла орашї ла Флочї, ші sпsindъ'ї de ръdіkареa пемцілор, s'аў бъкърат ші ел, къ нічї ел пъ щіea сфършітъл лъї къm ва ешi, чі ка съ пъ і se ънтъmпле вре о пеvinste ера бъкъros къ dъsъл лор, аша съ se кеme іzвънditор, къ de фріка лъї фъг, ънsъ ънdатъ аў гътіt doї марzачї anъme Demірхап Хаџі ші пре . . . . . капетеле Nохаілор, фiind къ кятъ-ва oaste тътъраскъ, къ карії din прeзпъ dънd din порънкъ ші Domnъл doї боіарї, anъme Черпіка вел Арташ, і Матеї Котъпеапъл вел Кънitan de Seїmenї, къ кяцї-на слъжіторї, ші маї въртos наў тріmis къ кят вор пътea съ stea ші съ пъzeaскъ de стрікъчъ-

ніле Тътарілор съ факъ, маї але съ пъ роѣеаскъ пре чінева, ші съ пъ ръпеаскъ ка ніще лъпї de oamenї че sınt ачеї варварї; аў venit пънъ ла Бъкърещї, ші de аколо s'аў dus вопачі dупъ петщї пънъ ла Кътпълънгъ, unde ші къ strежіле челе dупъ ъртъ s'аў ловit, чі німіка п'аў фъкът.

Iар Domnъл mergınd ла Бъzъў ла Гепаріе 6 зіле аў фъкът Боботеаza аколо, ші къ toatъ рънdъмала еї фъкınd слъжвъ ın Епіскопіе къ боєрімea къ алцї toцї слъвеа ші мъреа пре Dъmnezeў de toate кіте ера, ші къ toatъ inima toцї съ ръга ка съ se мілостівească sфıntъл Domnezeў пре тікълоasa царъ, ші пре Domnъл съ'л ціе ші съ'л пъzeаскъ, ші фъръ de маре пъstiіреа еї съ otешаскъ фокъл de оцї че ардea ші ера ınтр'ınsa, ші ла о лініще съ o adъкъ.

КАП 13.

Кът dупъ че аў фъкът Domnъл Боботеаza ла Епіскопіа dе ла Бъzъў, s'аў мутат de аў venit ın Бъкърещї ла скаун, пентръ къ eшind нетщї din царъ, Тътарії ınкъ аў emit.

Кınd аў фost a doa zi de Боботеаzъ, аў пърчes Domnъл de аў venit ла скаун ла Бъкърещї dрепt, eшind ınaintea Мърii сале боıарії каре съ афла ла скаун, ші dупъ че аў шъzът ın скаун, аў dat къ тъпъріле фъкındусе веселіе маре, dınd ıntъї лаudъ луї Domnezeў ші мълцъмітъ, къчї нъ s'аў скъпat de пъdежdea каре пъsese ла dınsъл, чі toate скорыле ші ıntpistareа трекътелор пріжdії спре бъкъріе ле аў ıntopsў, dупъ скріптъра каре зіче: къ Domnъл фаче воеа челор че съ temў de dınsъл, пре чел че пъdъжdъеще спре dınsъл, мілъ ıл ва ıпкъпцъра.

Iар пеmцiї пъцiпеа mаї опрindъ ла Кmпцълпгъ, ка съ вазъ ла че сфршiт лъкръл вiпе, шi mълцimеа Тъtарiлор лпцелегmnd, карiї лп царъ аъпра лор вenise, ръdiкатъs'аў къ тоцiї din Кmпълпгъ шi аў трекът лп Арdеал. Атъпчеа dар шi Тъtарiї, въzmd къ пеmцiї с'аў dъs dълъ mълta stрiкъчиъпе каре шi еї църiї фъкuse, mъкар къ поропка лmпъръцieї пъ ера ла dлпшiї ка съ фанъ вре о stрiкъчиъпе, s'аў вре о роviчиъпе църiї, iар mnde калкъ оastea пъ поате локъл ачела скъпа лntрег, къ кеt даръ маї върtos mnde пеamъл ачesta ва кълка. Аша dар къ mълte келtъеаї desпре Domnie, шi къ вzше марї de dарърї, авiа s'аў рdiкаt шi Тъtарiї пп ъ ла 15 ziле а ле лъї Февръарie, s'аў dъs din царъ. Атъпчї съракя de царъ dintр'аtlц песпъъ, певое фiind къlкаt de аttеа ощ, лпчепът'аў а емi de прin mъпцi, шi de прin ълъпцi, шi de претътindенеа чiпешї ла локъл лъї, ші фъкmndъse лiпiще, аў domnit Domnia къ паче пп ъ лп прiшъваръ.

Лntръ ачest an s'аў апъкат Мъріа sa de мъпъstiреа дела Хърезї din темеліе а о фаче къ mълъ osрdie, шi келtъ ълъ, iсправнік trimeцmnd пре Пръвъл Кanцакozino вел Stолнік de аў къътat лок ка ачела лп каре s'аў пъs темеліа de s'аў фъкът мъпъstiреа. Шi фiind ачest боюрнў iсправнік аъпра лъкрълъї лntр'ачеа варъ пп ъ лп toамп ъ, dъп ъ ачеа аў венit ла Domnў de ш'аў dат seама, шi фiind ла каsа лъї пп ъ лп прiшъваръ, наръшї din порънкъ аў тers ла мъпъstiре ка съ лъкреze лъкръл, шi аша лntр'ачеа варъ лntълплатъs'аў греа воалъ, шi аў мърit аколо, карele пъ пъцiпъ лnрistаре Domnълъї шi пеamълъї аў

dat, къ от ера ісѣвsit, ші ачеста непот де фрате лъї Шърван Водъ, фечор ръпосатълъї Дръгіч Кантакъzino вел Спътарїѣ, карєле пъ пъцin вrednік ші ѣпцелепт ѣн пъмѣнтъл ачеста аѣ стътът ші se потепеще. Дечї dупъ петречереа ачестъї вонарїѣ, фъкът'аѣ ісправнік ла лъкръл мънъстірїї пре Черніка вїв вел Арташ. Маї фъкът'аѣ Мъріа sa ші алте лъкрърї, ші ші zidirї, ѣнтъї търпъл бісерічїї desпре Doamna din Бъкърещї, каре маї наinte de Грігоріе Водъ фъкътъ ера пъмаї аша болтіть, ıар Мъріа sa ıаѣ фъкът търпъл ші tinda бісерічїї, ші фрѣмъсецend бісеріка ші къ тѣмпле, ші къ zъгръвітърї ші къ алте toate ѣпподовind'o. Маї фъкът'аѣ ші каsa чеа domneaскъ че este пе stълпї de піатръ ші este къ трєї кафасърї, ші къ toate че se въd ѣнтр'ѣnsa, каре este desпре бісеріка domneaскъ чеа маре. Ші алте кase аѣ фъкът desпре Doamna, ıар din темеліе ѣнъ doъ рındърї de кase.

КАП 14.

Кът аѣ вenit Domnтлъї порункъ de ла ѣмпъръція търкълъї, ка съ se гътеаскъ ші съ меаргъ къ Тъкелі ші къ ощіле търчещї ші тътърещї ѣn Арdеа.

Дечї dаръ ıар ла ѣрта istopii съ вenim, кınd аѣ фостѣ аѣзнчї tot ѣнтр'ал doілea an ал Domnii лъї Kostandin Водъ л. 7198, ıар ѣмпъръція търкълъї пічї къ аѣта s'аѣ ѕъферіт пентръ а пемцілор вeніре ѣn царъ, чі аѣ трimis ферman ла Тъкелі Грофъл фіind ѣнкъ ла Нікопое къ ощіле лъї, порънчindъ'і ѣndатъ съ se гътeаскъ de oaste ка съ меаргъ ѣn Арdеа азъпра пемцілор, ѣмпрежнъ къ Черкez Ахmet Паша Seрaскерıл къ oaste търчeаскъ, ші къ Газі

Гереї Сълтанъл къ Тътарїї ші къ алцїї кълцї Пашї ка съ віе прin царъ, съ теаргъ съ лntре лn Apdeaл пре лnde s'ap sokoti.

Трimiцlnd ші Domnълъї ачееашї порълпкъ къ ферman лmпърътesk, ка ші ел de oaste съ se гътeaскъ, ші лmпреълпъ къ ощіле лmпърътещї съ теаргъ пре лnde аў zis съ ваце ощіле лn Apdeaл. Ші аша dълпре порълпкъ Тъкелі къ toate ощіле, ші къ Сълтанъл ші къ Сераскерълл, ші къ тоцї Пашїї s'аў гътіт, ші трекlnd Dълпъреа пре ла Нікопое de чeастъ парте фъкът'аў ціре ші Domnълъї къ аў лntрat лn царъ ші сlnt вііторї. Dълпъ каре dap порълпкъ, ші Domnъл de oaste гътindълse, ші афлlnd къ ощіле аў лntрat лn царъ ші сlnt вііторї, нічї Мъріа sa n'аў маї зъвовіт, чі аў пълчes de ла Бъкълещї ла Ілnіе 21, ші фъкlnd копакъл ла Флокоasa, о zі пре лок аў шъзът, ші аў ѕкріs кълцї ла лmпърълціе, фъкlnd ціре de пълчedереа Мъріі сале ла oaste, ші de акоlеа аў теps ла satъл Мъріі сале ла Потлоцї, лnde ші кlтева зіле аў шъзът плпъ аў венit лmпърътещіле ощї. Дечї акоlеа фъръ зъбавъ ші оamenї de ла Матеї Чорогърleанъл вел Сълцер аў венit, каре маї наinte трimis ер de Domnъ къ о seamъ de оamenї съ se афле лmпгъ Сераскерълл ші лmпгъ Тъкелі, каре скріа ла Domnъл de веніреа ощілор къ сlnt віітоаре, лntinsoareа фііndълe съ треакъ Арцешъл пе ла Дръцещї. Ші dълпъ ачeastъ веste венi ла Мъріа sa ші лn Агъ de Чlрmъш ал лъї Черкez Ахmet Паша Сераскерълл, каре къ треві фълsese трimis de Сераскерълл ла Калга Сълtanъл, ші adълse веste къ ші пре Калга Сълtan л'аў лъsat ла Прът, de вреme че ші ел порълпкъ авеа съ теаргъ ла оaste dълпре Візірълл, ші нар цріn царъ

ши а лъй терцере ера, къ копаче ши къ келтъялъ маре сърачій де църі, ка ши алте дъцй, де кіте орі Ханій ши Съlатаній аў трекът де кіnd търкъл аъпра неатцълъй къ оаste с'аў ръдікат.

Дечі дар дупъ ачестеа че венісе ла Domnў де а оцілор веніре, нумаі де кіт боіарі аў ръдікат анume рънdуind пре Черніка Ізворанъл вел Арнаш, і Міхаі Корбеанъл в. Постелнікў, і Іапаке Вътафъ Въкъреscъ съ меаргъ съ каўте ка унde ва фі вad маі бун пре апа Арцешълуй, съ факъ под пентрў тречереа оцілор імпъръцещі. Ші гъсindуse вad бун dрепт satъл Костецій, аў тріміс пре Барбъл Брътъшанъл вътафъл de апрозі съ скорпескъ цара, съ суе тоате васеле ін бъs пре Арцеш пінъ ла вadъл ачела, іар пре Radъ Голескъл вел Агъ л'аў пъs къ слъжіторій de аў фъкът подъл, ші dупре ачеea пре Черніка вел Арнаш інaintea оцілор л'аў тріміс, адікъ ла Серaскеріъл ші ла Съlатанъл ші Тъкелі, съ'і повъцуаскъ пінъ ла Арцеш. Ші аша Domnъл de ачestea гріжind, de ла Калга Съlатанъл інкъ ін мърzак аў sосit къ порункъ de копаче ка съ лі se dea чершind маі мълт de кът рындуiала с'а фъкът, зікіnd къ маі мълте оці sінt estimп de кіт ін чеілалці імпі, ші кът къ ші Съlатанъл съ фіе інtрат ін царъ аў sпъs, ші кът веніреа de граб ці este; інsъ пінъ ін seаръ ші алт мърzак тот de ла Калга Съlатанъл маі вені къ порункъ ла Domnў, пентрў рындъл подърілор de а Съlатанълуй тречере ла Іаломіцъ ші ла Арцеш, sпuind къ ші Съlатанъл ла Алботещі аў sосit, sпре каре ачestea ші Domnъl ла апорie маре se афла, інкъ трімецind маі наінte гріжъ съ аібъ, ші а ръспунde къ Съlатанъл венea dін жos лъind цара ін лъпгў, іар честе лалте оці лъase

цара ѧn кѫрпезіш. Чі dap ка ѧn мѫлт ѧnцелепт ші supe o парте ші supe алта лъкрѫріле ківерпisea, de време че черескѫл ѧnпъpat, кѫm skpiптѫpa ziче, dъ ѧnцелепчѧnea supe aї зъї, ші калеа челор че se tem de dѧnsѫл ѧnзеще; ші аша кѫ мѫлта sa вредпічіе тоате ле кѫрпѧа, къ ші de але Sѫlтапѫлзї порѫпчї ші треві че ера, iѕправпічї авеа рѧndzіцї de тоате, ші пре мѫrzачії ачещіа кѫ рѫзпѧпѕѫріле ѧnапої ѧnвѫрtежіndѫ'ї, пічї ачеа ла алтъ порѫпкъ ші треавъ ѧnпъpътeaскъ пъpъѕia, чі ѧn тот кіпѫл ѕѫrzind de фачереа подзлзї ла Арџеш, рѫndзіт'аѫ ші маї наіпте вoeapї ші алтзіторї ка зъ dреагъ калеа ші подзріле че вор фі ѕtрікате din Арџеш пѧпъ ѧn Праова.

Атѧпчеа ші пъpінтеле Патріархѫл Dіопіѕіе вііnd de ла Царіград аѫ ажѧns ле Domпѫл аколеа ла Потлоцї de s'аѫ ѧnпрезпат, de аколеа ші пре Kostandіп вів вел Stолпікѫ Kантакѫzіпо л'аѫ трімis Domпѫл маіпtea лзї Тѫкелі de s'аѫ ѧnпрезпат. Іар Черпіка вел Арпаш ѧnвѫртежіndѫse de аколо ла оцї зпѕ'аѫ Domпѫлзї кѫ наѫ лъѕat ла Neагра. Деці а doa zі ші пъpінтеле Патріархѫл Dіопіѕіе п'аѫ лѫat zіoa вѧп de ла Domпѫл ші s'аѫ dѕ ла Бѫкѫрещі, ѕар Domпѫл аѫ ѧnкълікat de аѫ терѕѫ de аѫ вѫzѕt подѫла аколеа ла под вепіт'аѫ ші ѧn Шаван Ага de Чѫрпѫшї ла Sepaскерѫлзї фііnd трімis кѫ требї ла Domпѫл, ші ѧnвѫртежіndѫse ѕар ѧn апої, тріміѕ'аѫ Domпѫл кѫ dѧnsѫл пре Dѫmітрашкѫ Карамаплъѫ вел Постелпік ѧnаінte ла Sepaскерѫла, ші Domпѫл пѧпъ ѧn scaръ ѕар ла Потлоцї ѧnвѫртежіndѫse, пемерік'аѫ ші ѧn Капецівапа ѧnпъpътesк дела ѧnпъpъціе, іѕправпік фііnd трімis пеste ачеле оцї карєле аѫ вепіт de s'аѫ ѧnпрезпат кѫ Domпѫл, ші вороавъ de требіле

ощіреі аѫ авѫt. Dѫпъ ачеea ші Kostandin Postелні-кѫ de ѫnde аѫ фostѫ de ла Тѫкéлі s'аѫ ѧпвѧртежѧt, ші маі пре ѫртъ ші Dѫmiтрашкѫ Карамаплъѫл вел Postелніkѫ de ла Sepaскерѫл аѫ венit. Ші tot ѧntр'ачеа zi soлі de ла Тѫкелі аѫ венit, апѫme Шandрѫ Гаспър, ші нар ѫn мърzак de ла Газі Герей Sѫлtan. Iар пре ѫрта ачestopa ші Matей Чорогѧрлеапѫл вел Sлѫцер, dела ощіле тѫрчещі вiind, ші Domnѫлі слѫind кѫ Sepaскерѫл ші Sѫлtanѫл, ші Тѫкелі ла под ла Арцеш кѫ toate аѫ sosit, пѫmaі de кѧt ші Мъріа sa аѫ ѧпкълікат, ші кѫ тоці воѥарій Мърii сале ла opdia тѫрчеаскъ аѫ мерѕѫ, фiind oастea тъбърѧтъ toатъ ѧn лѫпка Арцешѫлуі, de ла Гречій луі Шърван Логофът пѧпъ din жos de Жѫгѫрені. Ші s'аѫ ѧмпрежnate ѧntъі кѫ Sepaскерѫл, карелe кѫ чinste маре пре Domнѫ аѫ пріimit кѫ кафtан ѧмбръкѧndѫ'л ѧмпрежпъ кѫ 12 воѥарі аі Мърii сале, апоі de ла Sepaскерѫл аѫ мерs маі ѕѫs ѫnde Sѫлtanѫл тъбърѧt ера, ші s'аѫ ѧмпрежnат ші кѫ Sѫлtanѫл, апоі de ла Sѫлtanѫл ѧмпрежпъ кѫ Iапап Ага Bізірѫл Sѫлtanѫлуі ѧнкълекѧnd аѫ мерѕѫ нар ла Sepaскерѫл de аѫ фъкѫt мѫлтъ воroавъ пѧпъ ѧn seaр. Dѫпъ ачеea аѫ мерѕѫ ла otакѫл Мърii сале ѫnde ера din жosѫл opdiі тѫрчещі de аѫ mas аколо ѧнтр'ачеа поапte фiind ѧnse-рат. Iар a doa zi ѧnторкѧndѫse Мърia sa ѧn апоі, ші трекѧnd Арцешѫл de ачeastъ парte, ѫnde ші Тѫкелі тъбърѧt кѫ oастea луі ера, s'аѫ ѧмпрежnат кѫ dѫnѫл ші мѫлтъ воroавъ кѫ Тѫкелі авѧnd, опріѧ'аѫ пре Мърia sa dе аѫ мѧнкат бѫкate, ші dѫпъ oспъц мѫлтъ чin-ste Domнѫлуі ші алаѫ фъкѧnd, аѫ пѫрчes de аѫ мерѕѫ Мърia sa нар ла Потлоці. Aтѫпчea ші doі Тѫтарі dе ла Калга Sѫлtanѫл ѧпкъ венise, пентрѫ поклоцѫла

Sятапѣлї, кѣчї трeчea прin цaръ прe карeї фъръ зъбавъ къ ръспѣns нaѣ trimis ші поклопѣл Sятапѣлї къ Iапаке Komisѣл л'aѣ trimis.

КАП 15.

Кѣт aѣ пѣрчес Domnѣл de ла Потлощї, ші aѣ ажѣнс оцїле тѣрчещї, тътрещї ші врѣдїї ла подѣл Хрізїї.

Deчї dѣпъ aчestea ші Domnѣл de ла Потлощї къ oastea s'aѣ рѣdikat, ші dѣпъ челе лалте оцї aѣ meрs de aѣ sosit ла подѣл Хрізїї, ѣnde toate оцїле тѣрчещї, тътрещї, ѣнгѣрещї тъбърѣte ера, ші sosind Domnѣл ла копак, пѣmaї de кѣt ла Seраskерѣл aѣ meрsѣ de s'aѣ ѣмпрeѣnat, ші нaръшї вороaвъ фъкѣnd, ші sфътѣindѣse пentрѣ meрцереa ѣn Aрdeaл прe ѣnde maї къ прілеж бѣп ар фі, прe врѣжташї кат фъръ beste съ'ї лoвeaскъ, пentрѣ къ sокoteaла чea dintъї ера прe Teлeажeп съ meaргъ, нар aпої лъsѣnd aчea sокoteaлъ прe ла Тѣргoвіце a meрце хoтърѣre aѣ фъкѣt, съ трeакъ прe ла Рѣкър. Ші aша dѣпре aчea sокoteaлъ пѣmaї de кѣt a doa zi de ла подѣл Хрізїї къ toate оцїле s'aѣ рѣdikат ші aѣ meрsѣ пѣnъ din sѣs de Тѣргoвіце de aѣ тъвърѣt, ѣnde нaръшї ѣмпрeѣnaре aвѣnd Domnѣл къ Seраskерѣл, ші къ Sятапѣл, ші къ Тѣлeлі, ші маї sфътѣindѣse, trimis'aѣ ѣntр'aчea zi 2000 de oaste алeaсъ, кълърimea din oastea луї Тѣкелі ші ші a Seраskерѣлуї ші a Domnѣлуї, strежї ѣnainte, ка съ meaргъ съ ръzбeaскъ пѣnъ ѣn Aрdeaл, къ каре oaste ші прe Черніка вел Арташ Domnѣл aѣ trimis кап. Ші aша къ грабнікъ порніре пѣnъ лѣngъ Бран meргѣnd, ѣnde ші strежa нeмцeaскъ ера, ші кат фъръ beste лoвindѣ'ї фoарte ръѣ нaѣ strікат кѣt маї nimenea din нeмцї n'aѣ скъпат.

Iap a doa zi Tъkeлi ши къ Bizipиъл Sълtanълъ din пpeъnъ ла tавъpa mъnteneaскъ аъ benit, ши къ Domnъл s'аъ ampreъnat, ши de toate лъкpъpiле sфътъindъse, ши бine ашъzndъле, kind аъ fost dъnъ пpinz, лъsatъш'аъ toцi агалікъpiле аколеа, adекъ Sepaскеpиъл, Sълtanъл, Tъkeлi ши Domnъл, ши nъmai аша snpintenї къ oцiле пърчеrnd, аъ nonosit din sъs de фintina Dръгоецiлор, ши фiindъле masъл аколо, нар neste noaute beste de ла oaste че mepsese inainte ла Domnъл аъ benit, kът къ stpeажа nemцeaскъ че аъ fost пъzind ла o палапгъ че фъкъse ла хотаръл църiї o аъ ловit ши фоарte ръъ наъ stpikat, adъkind ши nemцї biї ла Domnъ, каре beste bestindъse ши ла чеiалалцi, adікъ ла Sepaскеpиъл, Sълtanъл ши Tъkeлi, nъmai de kit наръшї de dimineaцъ къ тоцiї de грав аъ пърчes, ши фъkind попазъл de prinz ла четatea Negpълъї Bodъ, нар de seapa аъ nonosit din жos de Dparoslaвеле, цi аколоа intpe mъnцї аъ mas, ши dimineaца s'аъ mai mътat пипъ ла Dpagoslaвеле, ши аколеа doъ treї ziле шъzind не лок, de че ера требiле наръшї s'аъ sфътъit. Апоi ши de аколеа ръdikindъse meps'аъ пипъ din sъs de палапгъ, че аъ fost пъzind nemцiї stpeажа, ши аъ nonosit аколо de аъ mas, ши de аколо наръшї dimneaца аъ пърчes de аъ meps пипъ sънt четatea dела Бран, ши нар аколо intp'ачеа noaute аъ mas. Iap a doa zi къ тоцiї s'аъ stpъns de s'аъ sфътъit nentpъ тречереа оцiлор in Apdeaл не inde ap фi, къчї къiле ера прisiчite ши astъnate, ши ла Бран ера пазъ tape ши къ tъnърї, desпре алтъ парte de чea mape stpimtopape a локълъї фоарte къ певое ле ера, ши вретеа гръбindъї къ греъ ши neste

mинъ ле ера, ши маї вѣрtos авѫпра Domnѫлуї цѣрій Рѫmпецї лѫкрѫл ачesta ръzimind, ка кѫm повъцuitор челорлалцї ера.

КАП 16.

Кѫm аў inцpat ощіле in Apdeaл кѫ toate капeтеле челе марї, adikъ Seраскерїї, Statanцї, Тѫкелі ші Domnуї прin лок ръў ші sцrmt ші кѫ маре певое, ші кѫm s'аў лovit кѫ петцій.

Пѫterпікѫл Dѫmnezeў кърѫа челе пепѫtinчoase toate se пot, прекѫm маї nainte in трекѫтеле inцimплърї ші прімеждії Domnулуї аў лѫminat, аша ші ла ачeasta dупъ mѫlte фелѫрї de черкърї че фъкѫse кѫ oameniї сѫї, че преste mѫnte повеце авеа, афлат' аў о кале тъкар къ фоарte sцrmtъ ера, ші кѫ певое маре неste in mѫnte inалt, ші погорiш рѫў, нар пѫ ера алt mod a фаче, фъръ кѫt пре ачea кале a мерце. Deчї sцrънцrndѫse toate ощіле, ші пре Dѫmnezeў inцr'ажѫторѫ лѫind, аў пѫрчes пре планѫл ачела toate ощіле, tot tцrіш погѫrndѫse пinъ in вале in цara Apdeaлулуї, in кimпії Тоханілор; аколо dар toate sфatѫріле se sфiршise, ші toate пъdeжділе se тъiase, ші але тѫтѫрор inimіле inкremenite ера ла лок de прімеждie ка ачела къzѫnd, ѫnde нічї in апої, нічї inainte пъdeжde de скъпаре пѫ ера, de врeme че ощіле петцещї inainte ле ера, гata фiind de ръzвої, чі фіеще карele пѫmаї ла Dѫmnezeў авеа пъdeжde.

Deчї dар петцій кѫm аў въzѫt погорiреа ощілор тѫрчещї аколо dрept Тоханї, еї supe кimп din жos de Zърпещї s'аў tpas, ші аколо dупъ a лор бѫпъ

оръndънaлъ оръndъindъse ынтр'ачелашї кынп ынтре Тохапї ші ынтре Зърпещї, ънїї desпре o пapte, алцїї din алтъ пapte вiind, ші апропiindъse ънїї къ алцїї, кынd аў фost ла zече чeaсърї din zi ынтр'o лънї, Августъst ънспрezече зiле, s'аў ловiт, ші фъкынd Тътарїї нъреш ынainte, ынтъї oastea ънгъреаскъ аў dat досъа a фъцi, Съкъїї nimiка стъnd de ръсъвої. Дечї ръў аў smintit пре немцї, пентръ къ o seamъ de oaste немцеаскъ din аріпа стъпгъ рънпъndъse, ші вiind асъпра Тътарілор, oastea търчеаскъ пре de алтъ пapte пъвалъ асъпра лор фъкынd, ші ындатъ аў ынчепът пре немцї а'ї ынфрънце фоарte ръў ші грозав тъindъ'ї, ші маре моарte ынтр'ыншїї фъкындъse пе de toate пърцiле. Къ ші аріпа каре se лъase асъпра Тътарілор, мъкар къ лъase пре Търчї пре din апої, нар апої ынторкындъse Търчїї асъпра лор, ръў наў stрікат ші пре ачея, ші къ маї мълт ръzвоiў аў цiпът ка ынтр'o жъмътate де чeas, наў кълкат ші наў фърмат, кът прea пъцinеї вїї съ фie скъпат din немцї. Ынтр'ачелашї кынп бірзiнцъ минъnатъ ші грабнікъ аў фost, поate фі къ ші пре еї осындъ de ла Дъmnezeў къzъse, пентръ ръътъцiле че фъкъse ші гындea a фаче сърачїї de църї Ръmнещї, къ токмаї ші капетеле ощілор, ші sфетнічїї ші повъцъitoрії чеї пърта, нimenea n'аў скъпат, ънїї вїї прінындъse, алцїї ын ръzвоiў перцї фiind, ші din къпетенїї немцещї, ші din воярї ънгърещї, капете марї, апъme Телекі ші алцїї аў перit.

КАП 17.

Кѵm aѵ prins prе Хaiзлeр вiѵ ѵn рѫзвоѵ ѵi prе aлцiѵ din кѫnetenѵ, фърѫ чeѵ mѵлцѵ чe aѵ nepit.

Deчѵ daрѫ dѵѵѫ konteniрea рѫзвоѵѫлѵ, adѵѵ'nd ostaшiѵ tot deaѵna ѵi nemцѵ вiѵ, ѵi steaгѵрѵ, ѵi de aлteлe, adѵs'aѵ tокmaѵ ѵi prе Хaiзлeр Гeпърарѵѫл prins вiѵ din рѫзвоѵ, prе каре dѵкndѵ'л ла Тѵкелi кѵ чinste л'aѵ priimit, ѵi лnгѫ dnsѵл алътѵреа a ѵѫdea л'aѵ nѵs. Atѵnчea ѵi Domnѵл Kostandin Bodѫ nepгnd ла Тѵкелi, s'aѵ ѵmпрeѵnat ѵi кѵ Хaiзлeр, кѵ кареле dѵnd mѵna aѵ ѵѫzѵt ѵntre Тѵкелi ѵi ѵntre Хaiзлeр, ѵi кѵte чeвашѵ Domnѵл кѵ Хaiзлeр вороaвѫ фъкnd, лл ѵmбѵna кѵ кѵвinte de mѵngѵere nentрѵ але вremiѵ ѵi але лѵmiѵ ѵntѵmплърѵ. Каре кѵвinte de чea semeaцѫ ѵi неѵѵneaѕкѫ megaлonsiхia лѵѵ Хaiзлeр nѵцin se atinцea, кѫ nѵ ka ѵn prinsѵ ѵi робit рѫsnѵndea, чi ѵi atѵnчѵ фirea чea палѫ врѫnd зъ'ѵѵ o apate mikѵшорѵnd лѵкрѵiлe ѵi вiрѵinцeлe чe se фъкѵse, ка ѵi o пimik арѫtѵndѵлe, кѫ кѵ atѵta, zikѵnd, лѵmea nѵ пiepe, ѵi de aѵ nepit aчeea маѵ sѵnt ѵi алцiѵ, ѵi ка aчestea неѵѵneщѵ грѫѵa рѫsnѵnsѵрѵ. Ѵi Тѵкелi чe рѫsnѵndea ле priimea, nentрѵ прiчiniлe ѵi пъdeждiлe чe printр'ѵnѵл a isпръві пъdъждѵѵa, ка зъ'ѵѵ skoaцѫ mѵiepea de ла nemцѵ, кѫ опрiтѫ ера аколо, вiклenindѵse ел de кътре ѵmпърѫцiea neamцѵлѵ, ѵi галбенѵ mѵлцѵ nentрѵ dnsѵл зъ ѵa. Ѵi кѵnd aѵ fost маѵ прe ѵртѫ фъкnd токmeлѫ Хaiзлeр кѵ Тѵкелi ка зъ'ѵ dea mѵлѫ sѵmѫ de галбенѵ de aѵр, nentрѵ рѫскѵmпърареа лѵѵ, словozitѵл'aѵ кѵ кezъѵiе, лѵѵnd ѵn локѵл лѵѵ прe маркezѵл Dopia Гeпърарѵѫл, кѵ ал кърѵѵa miжлок Тѵкелi

пре Хаізлер аѣ ѕлобozit, апоі пѫ dѫпъ тѫлъ време таркезѫл Dopia аѣ тѫpit, ѭар Хаізлер гаавепіѣ, че аѣ токmit съ dea пептрѫ рѫскѫтпърареа лѫі tot ѭаѣ трimis, ші тѫіерea лѫі Тѫкелі de ла ѫтпърѫціea неатцѫлѫі ѫпкъ і ѕ'аѣ ѕлобozit de аѣ вепit ла dѫпѕѫл.

КАП 18.

Кѫт аѣ адѫ ші пашѫл лѫі Kostandin Бълъчеапѫл ла Kostandin Bodъ.

Атѫпчea dap dѫпъ вътаѭа петцілор, че ѕ'аѣ zіs маі ѕѫѕ, ші Kostandin Ага Бълъчеапѫл аколо афлѫndѫѕe, пѫ ѫп рѫзвоіѣ чі маі de o тарціne фііnd, ші ѫнфрѫнцереа петцілор вѫzѫnd, кѫт аѣ пѫтѫt ші ел dosѫл аѣ dat, ші ажѫнгѫndѫ'л Тѫрчіі, рѫѣ лаѣ тѫнат ші л'аѣ фъръmat, ал кърѫѭа кап ла Kostandin Bodъ adѫкѫndѫ'л, токma ѫп царъ ла Бѫкѫрещі ѫп ведереа тѫтѫрор л'аѣ трimis; пептрѫ кѫ іzвѫndеле ші тіnѫніле лѫі Dѫmnezeѣ пѫ ѕе пот аѕкѫndе, кѫ алтеле ѕѫnt фѫцѣке оатенілор, ші алтеле Dѫmnezeѣ порѫнчеще, ші чел че ѕапъ гроапа алтѫіa ел ѫнтр'ѫnѕa кade. Къ пре ачest Kostandin Бълъчеапѫл пѫ'л лѫѕa тікълоѕѫл трѫфіa, ка ѕъ'ші адѫкъ аminte ші de фріка лѫі Dѫmnezeѣ, чі кредea ѫп авере, ші ѫп кай, ші ѫп арте, ші ѫп вітежіі, ші ѫп фantasіі невѫпеці, ші пѫ ціа къ пѫ este Dѫmnezeѣ ѫnaintea челор че пѫ ѕе тет de dѫnѕѫл, ші аша кѫ ачestea ш'аѣ пѫѕ ші ѕѫфлетѫл ші віаца. Къzѫт'аѣ атѫпчea ші Черкез Ахmet Паша Seраскерѫл, кареле ера кап оцілор тѫрчеці, ші ловіndѫ'л ѫп гlонц de пѫшкъ, аѣ періt. Апоі Пашіі чеілалці ѕтрѫнгѫndѫѕe тоці, ші фъкѫnd ѕфат аѣ алеѕ пре Фѫndѫк Паша, ші л'аѣ фъкѫт Seраскерѣ, ші аша пѫтаі de кѫт dѫпъ рѫзвоіѫл ші іzвѫnda че ѕ'аѣ фъкѫт,

аў зкріs кърцї ші аў трімis ла Biziрѫ, фііnd ла Niш de вътea четatea Niшѫ, adікъ Sepaзкерѫ, Sѫ-tanѫ, Тѫкелі ші Domnѫ, фъкѫdъ щіре de toate ѫнтѫмплъріле ші de вътаѣ ші izвѫnda че s'аў фъкѫt.

КАП 19.

Кѫm аў ѫнчепѫt Ѵngърїї a se ѫнkina лаї Тѫкелі, вѫzind izвѫnda Тѫрчілор.

Dѫпъ ачеea ші Ѵngърїї вірѫінца Тѫрчілор вѫzind, ѫнчепѫt'аў a вені ші a se ѫнkina лаї Тѫкелі кѫ steaгърї ші кѫ поклоane,dечї de аколеа s'аў зкѫdat Sepaзкерѫ, ші Sѫtanѫ, ші Тѫкелі, ші Domnѫ ші toate оцціле, ші аў meрs aзѫпра четъцїї Брашовѫлаї de аў тъвърѫt, ѫnsъ Domnѫ аў тъвърѫt ѫмпротіва stрежїї Брашовѫлаї ѵnde пъzia пемцїї, ші акодо аў mas. Апої a doa zi de Domnѫ аў пърчes de аў meрs ѫnainte пѫпъ ла Съчеле лѫngъ Timiш, de аў копъчіт акодо, ші фііnd Sѫntъ Мъріа маре, a doa zi аў шъzѫt тот пре лок, ѫар a doa zi de Sѫntъ Маріе, заў ръdікаѫ Мъріа sa, ші аў вenit ла гъра Телеаѫї dрепт преажмѫр de аў тъвърѫt, ѵnde ші челе лалте оцї тъвърѫте ера. Аколеа Domnѫлаї порѫпкъ ѫаў вenit de ла Sepaзкерѫ, кі съ тріміцъ съ sтріче четatea de ла върфѫ лаї Краѭ, ші съ deзкізъ калеа de ла Телеажън, ші аша dѫпъ порѫпкъ Domnѫ ѫndatъ пре Калотъ Логофътѫ аў трimis кѫ o seатъ de слѫжіторї de o аў фърѫmat de тот, deзкізѫnd ші калеа пре ѵnde пемцїї аў фост астѫпат. Аколеа ла ачел копак вені-ніт'аў ші Маркez Dopie Гепърарѫ de s'аў ѫмпрехпат кѫ Domnѫ, карелe ші ел роб къzѫnd ла Тътарї din ръzвоѭ, ѫар Тѫкелі л'аў ръзкѫмпърат, дечї dѫ-

пъ ѧмпрѣѕпаре ші а doa oape аѫ вепіт ла Domnѫ de ш'аѫ ахат zioa вѫпъ фііпd мерѧторіѫ ла Бечіѫ. Ші ѭар аколеа s'аѫ ѕфѫтѫіт Sepaскерѧла кѫ Тѫкелі ші кѫ Domnѫла de аѫ тріміѕ кѧтъ-ва ѕеатъ de oaste ѕпре Фъгъраш, ші dѫпъ ачеа Тѫкелі ла Domnѫла аѫ вепіт, de s'аѫ маі воровіт. Іар а doa zi аѫ мерѕ Domnѫла ла Тѫкелі фііпd ші Sepaскерѧла аколо, ѫпde 12 воіарі ѫпгѫрещі денре ла четѫці вепіръ кѫ поклоане ші дарѫрі de s'аѫ ѧпкіпат ла Тѫкелі, пре тоці кѫ кафтане ѭаѫ ѧмбрѫкат. Дечі фѫкѫръ ѕфат ка съ меаргъ ѕпре Беліград, ші аша аѫ пѫрчес Sepaскерѧла, ші Sѫлтанѫла, ші Тѫкелі кѫ тоате ощіле de аѫ мерѕ ѧпаінте, ѭар Domnѫла Костандін Водъ аѫ ръмас маі ѧп ѫрмъ о zi аколеа пре лок авѫпd мѫлъ треабъ, ші вііпd ла Мъріа ѕа ші ѫп ѕол Молдовенеск de ла Костандін Водъ Domnѫла Молдовіі, апѫме Міхѫіл Логофѫтѫ de аѫ авѫт кѫ Мъріа ѕа ѧмпрѣѕпаре de ш'аѫ дат ѕоліа че аѫ авѫт. Dѫпъ ачеа ѕ'аѫ ръдікат ші Мъріа ѕа кѫ оастеа Мъріі ѕале de аѫ мерѕ dѫпъ челе лалте ощі ѫпde ера тъвърѧте ѧптре Бѫдѫ ші ѧптре Фелдіоаръ, апоі de аколеа ѭарѫші кѫ тоате ощіле ръдікѧпdѫѕе, аѫ мерѕ de аѫ попосіт ла Кѫѕпечеріт, фъкѧпd о zi отѫрак, de аколеа ші ѕолѫла Молдовенеск ѕ'аѫ ѧпторѕ ѧпапоі. Дечі de аколеа ръдікѧпdѫѕе ощіле аѫ мерѕ ла Хотород, ѫпde ѭарѫші о zi отѫрак фъкѧпd, вепіт'аѫ ѭар Тѫкелі ла табъра Мѫнтенеаскъ de ѕ'аѫ ѧмпрѣѕпат кѫ Dѫмпѫла, ші de че ера трѣвіле ѕ'аѫ маі воровіт, ші de аколо ѭарѫші ръдікѧпdѫѕе аѫ мерѕ de аѫ тъвърѧт ла Левлеі, ші de аколо аѫ тъвърѧт ѧптре Шѫлетвер ші ѧптре Маррindea, денре ла каре четѫці вепіт'аѫ Сашіі кѫ поклоане ла Domnѫ, ші ѭарѫші de аколеа ръдікѧпdѫ-

se aŭ meрs ла Arnita, ші dъпъ че aŭ попосіt meрs'aŭ Domnъл ла Seраскерѣ Паша de s'aŭ маї воровіt, ші віind ла otaк, nъmaї de кът aŭ trimis пре Въсаѣ вел Кънitan de Лефечіі, і Віsкоl Кънitan, ші алці кънitanї къ кътъва oaste dintр'a Мъріі sале тпрезпъ ші къ Тътарії, de s'aŭ dus тплъпtрх sпре Беліград черкъторѣ, пentръ къ simцea къ маї вin піце оцї. Апоі de аколо наръшї ръdікndзse aŭ meрs пъпъ din жосъл Sібіпълзї ла un sat съseск, ші aŭ пas аколеа; de аколеа s'aŭ ръdікat, ші aŭ meрs пп лъпчіле Sібіпълзї de aŭ тъбърѕt, аколеа aŭ venit ла otaкъл Domnълзї doї Пашї, апзme Saліх Паша ші Паша Слаерхаілімор, карії тпрезпаре ші вороапъ de треаба оцірей къ Domnъл авnd, наŭ опріt Мъріа sa de aŭ ші оспътat.

Deчї de аколеа ръdікndзse meрs'aŭ din sъsъл Sібіпълзї ла un sat че съ кеатъ Апърмаї, ла авest копак а venit ни Fідіток въtафъл de Кълъраші din Царіград, тпрезпъ ші къ oaмenії Seраскерълзї, ші aї Sълtапълзї, ші aї лзї Тъкелі dела ordia Віzірълзї къ кърці de ла Віzіръл, adзkand ші beste къ ші пре пемції de ла Ніш Търчії наŭ бътзt, ші авъръ бъкзріе.

КАП 20.

Пentрх коропаціа лзї Тъкелі, кът s'aŭ коронат а фі Крайѣ Ардеалълзї, ші алтеле.

Deчї dap ші de аколеа de ла авest копак ръdікndзse meрs'aŭ, ші маї наінte пъпъ ла satъл Кrъstianъл, ші тоate оцїле аколо aŭ тъбърѕt, ла каре sat ші коропаціа лзї Тъкелі s'aŭ фъкзt, de каре маї пре ларг вom зіче, кът че кіп s'aŭ фъкзt, ші кът aŭ фost,

пентрѫ чеї че п'аѫ вѫзѫт съ аѫзъ, тъкар къ зокотеала инкорѫпъріі ла Белиград ера съ се факъ, ѫнде скаѫп кръеск este, ыар Краиѫл теминдѫсе пентрѫ вре о сминтеалъ де нескаріва ощї немцещї че се аѫзіа къ вin din sus, ел аѫ пріпіт de s'аѫ инкорѫпат аколеа ла ачел sat, каре ші импреажма Сівіиѫлѫї este. Дечї даръ ин риндѫіта zi че ера съ се факъ корѫпаціа, ръдікатѫс'аѫ тоатъ оастеа de аколо de ѫнде ера тъбърїтъ, дѫпъ порѫпкъ кѫ гътіре de алаиѫ, съ дѫкъ пре Тѫкелі Краиѫ кѫ помпъ маре ин sat ин Кѫрstianѫл съ се инкорѫпеze, ші трімицѫнд Краиѫл инаінте пре боіарії Ардеалѫлѫї кицї кѫ ел ера, импреѫпъ ші кѫ цара (къ пѫпъ атѫпчеа съ инкінасе кътъва Съкѫіме) каре ера адѫнацї кѫ тоцїї ка ла 6, 7 мії, ка съ меаргъ еї инаінте, ѫнде гътіреа de корѫпаціе ера.

Дечї венit'аѫ Kostandin Bodъ Domnѫл църіі Ромпещї de аѫ deskълaikат ла кортѫл Краиѫлѫї, ші пѫцінел кѫ Краиѫл шъзind инвороавъ, венit'аѫ ші Паша Серaскерѫл, deskълaikind ыар ла кортѫл Краиѫлѫї, ші шъзind пѫцінел ин вороавъ кѫ тоцїї, пѫпъ s'аѫ риндѫіт тоате ощіле, кѫ алаиѫ съ меаргъ чінешї дѫпъ риндѫіала лѫї, венірѫ ші солї de ла боіарії Арделенї ші de ла царъ, карії маї инаінте мерѕесѫ ла Кѫрstianѫл пофtind пе Краиѫ съ меаргъ фііnd време de корѫпаціе. Дечї dар атѫпчї пѫтаї de кѫт кѫ тоцїї аѫ пѫрчес фіеще карете кѫ оастеа'шї, ші кѫ фрѫмоасе алаиѫрї, мерѫнd инаінте пре риnd Пашії кицї ера кѫ оастеа тѫрчеаскъ, ші дѫпъ диншії Сѫлтанѫл, ші дѫпъ Сѫлтанѫл Domnѫл църіі Рѫмпещї Kostandin Bodъ, ші пре ѫрма Domnѫлѫї мерцеа Серaскерѫл, ыар пре ѫрма тѫтѫрора венiа Краиѫл, пре карел оастеа Ардеалѫлѫї

аџепт†ндъ'а къ потпъ таре а'аў пріітіт. Аша дар Kostandin Bodъ трек†nd †n капъл ощілор Apделе†не, ші аџепт†nd пъпъ аў трекът Sepaскерѣл ка съ пріітеаскъ пре Краѣл, нар Краѣл †пкъшї къm s'аў апропіат, лъат'аў пре Domnў de o парте алътъреа къ d†nsъл терг†nd, ші de алтъ парте Капіџіваша чел †mпърътеск, каре къ кафтап †mпърътеск de ла Поартъ ка съ †mвраче пре Краў вепise; ші терг†nd к†te трей алътъреа, Краѣл ла міжлок фііnd, нар din пaiнтea лор de o парте воѣарій Apделе†нї терџеа, de алтъ парте воѣарій Мънтенещї, ші повотнічі прін міжлок ат†t аї Краѣлъї к†t ші аї Domnълъї, нар oастea Apдеалълъї чінешї ла op†ndънала лъї къ къпетеніїле лор, тоџї съ †пкіпа Краѣлъї, ші съ дъчea †наінte, ші аша къ орънdъналъ ка ачeаста ші къ вънъ токміре, терг†nd къ трімвіце ші къ таБълхапале, ші къ тот фелѣл de помпъ †нтрънd †n sat, аў desкъліkат †n кърtea бісерічій, ънde корънаџіа ера съ фіе, ші †нтъї †n кase sъindъse Краѣл къ Domnъл din прежпъ ші къ Капеџіваша, терs'аў ші Sepaскерѣл ші Візірѣл Sълтанълъї, ші алџї Пашї тоџї кџї ера, пре каре Краѣл de o datъ чinstindъ'ї, вепit'аў пъmaї de к†t воѣарій Apделе†нї, de аў пофтіт пре Краѣл съ теаргъ, къ џара †л кеамъ ка съ se корънeze. Ші аша скъл†ndъse къ Kostandin Bodъ †mпрежпъ †n бісерікъ аў терs, ънde тоџї воѣарій Apделе†нї, ші алтъ џаръ адънатъ ера, ші фііnd скаънъл Краѣлъї гріжіт ші гътіт †наintea пreастолълъї, †нтр'†nsъл аў шъзът, нар dea st†nга лъї алътъреа ші алт скаън фііnd гріжіт пентрў Domnъл џърії Рът†нещї, шъзът'аў ші Domnъл къ d†nsъл алътъреа, ші маї фііnd ші алте скаъ-

ne de акоӏеа ѧn жos, ші de o парте ші de аӏта, шъzzъ'аў тоцї воӈарїї Арdеӏеnї ші Мѫntenї, ѫnїї de o парте, аӏцїї de аӏтъ парте. Dечї пѫmaї de кѧt кѫ трътвіціӏе аў ѧnчепѫt a ziче ѧn вisерікъ, ші кѧnтърецїї кѧnta dѫnъ аӏ ӏор овічеў ші рънdѫнӏаӏъ. Dѫnъ ачеea kонtenindѫse кѧnтъріе ѧnчепѫt'аў попа чеӏ таре аӏ ӏор предікаціе a фаче ка ӏа o жѫтътate de чеas цiind; dѫnъ ачеea skѫӏатѫs'аў воӈарїї Арdеӏеnї, ші віind ѧaintea Краӈѫӏѫї аў zis, кѫm къ цара ѧӏ роагъ ші'ӏ пофтеще съ ӏе фіе Краӈў ші вѫn обӏъdѫitорїў; atѫnчea ші Краӈӏ skoase o skрisoare ѧntрѫ каре кѧтева порѫnчї ера ші пѫntѫрї skрise, sпре каре Краӈӏ пофтеа цара съ ѫrmeze, ші ѧn aѫzipea tѫtѫрор Логофътѫӏ кръesк чetindѫӏе, тоцї кѫm къ ӏе вор цiпеа пріimindѫӏе s'аў фъгъdѫit. Dѫпре ачеea ші воӈарїї ка desпре царъ ші desпре тоцї dat'аў Краӈѫӏѫї о карте каре ера тіпъріть, de o аў чitit ѧn кап, dintр'ачеа карte ѧntрѫ каре ера жѫръmѧntѫӏ кѫ каре Країї кѧnd se пѫn se жѫръ, пентрѫ ка съ цie чеӏе чеӏе че sѧt акоӏо skрise ӏегътѫрї; ші чitind Краӈӏ ачеӏеа, ѧndatъ тоцї кѫ ѫn гӏаs аў stрigat, zikѧnd: віват, віват, ші ӈаръші кѫ трътвіціӏе ѧnчепѧnd din афаръ ѧnкъ тѫnъріе ші пѫшчї тѫӏte da. Dечї пре Капіцібаша ѧnкъ кѫ чinste таре акоӏеа adѫkѧndѫ'ӏ ѧndatъ ѧmбръкаt'аў пре Краў кѫ кафтанѫӏ чеӏ ѧmпъръtesk, къптѫшіt фіind кѫ кожок de samър, ші ахtinатеӏеӏе ѧmпъръtещї чitindѫӏе, ӈаръші кѫ трътвіціӏе ші кѫ тѫnъріе a da аў ѧnчепѫt; ашіждерea ші Іакпаӏ Ага, Віzірѫӏ Sѫӏатапѫӏѫї, віind ѧmпрезпъ кѫ Капецібаша, dat'аў ші еӏ skрisорї че авea тріmise de ӏа Хапѫӏ, че skріа ӏа царъ; ші toate ачestea чitindѫse, ші пре ліmба ѫngѫрeskъ

тъмъчиндъсе ынтрэ а тътърор ынцелецере, мълцъмитъ ши Ымпъратълуй ши Хануълуй аў dat. Атънчеа дар ши Мъріа sa Kostandin Bodъ къ a sa bредничие че o ape, арътынd кътре Краў чеа dinnpeънъ къвioaсъ въкъріе, фъкът'аў Краюълуй фрътоasъ орацие, пентрэ порочіреа ши ынълцареа че Dъmnezeў ал. ынbredничисе, ши ка съ'й фie ынтрэн чеas вън кръіеа, ши алте къвinte фрътоase. Dъnъ ачestea ешit'аў Краюл din вiерікъ къ Domnъл dinnpeънъ ши къ Капецiваша ши Biзipюл Sълтанълуй, ши мерынd съs ын каse, унde ера Sepaскер Паша de ащепта пре Краюл, л'аў пріimit къ чinste ши къ къвinte de въкъріе пентрэ ынълцареа кръіей.

Апоі s'аў вкълат Sepaскерюл de s'аў dъs ла otак, нар маі пре ъртъ ши Краюл ынпреънъ къ Kostandin Bodъ, ешind аў мерs ла Сълтанъл унde ера otакъл лъй, de аў dat мълцъмитъ, къm se къdea, ка унй Сълtan, ши ешind de аколо s'аў dъs чinешй ла otакъл лъй. Iар a doa zi Краюл фъкът'аў osпъц маре Мъріі sале лъй Kostandin Bodъ ын sат ын Кърstianъл, къ маре пріiминцъ, къ dparoste ши чinste, шъынd амendoі ын капъл mesій, ши ын жos вонарій Adелені de o парте, ши чей мънтенещй de алтъ парте, фъкындъсе маре веселіе пынъ ла ън чeas din noaпte, апоі скълъндъсе de ла маъ врънd Domnъл ашй лъа seapa вънъ de ла Краюл, нар Краюл аў ынкълікат de аў петрекът пре Мъріа sa къ тощ вонарій пынъ ла ън лок, апоі ш'аў лъat seapa бънъ унъл de кътре алтъл, ши s'аў dъs чinешй ла otак.

КАП 21.

Кът аў вепіт Капецівашв ътпъръtesк de аў adъs кафtane бераскерѣлиў, Сълtanълиў, Краѣлиў, Domnълиў, de i'аў ътвръкat пentръ izвtnda че аў фъкtў

Deчї dъпъ ачestea вепіt'аў ші Капецівашa ътпъръtesк de ла Поартъ къ кафtane пentръ izвtnda ръzбоѣлъї че фъкъse, пре карелe къ маре чinste ші къ алаѣў Seраскерѣл л'аў пріimit, ші dъпъ ачeea ътtъї пре Сълtanъл Паша Seраскерѣл аў tрimis de л'аў adъs къ чinste ші къ алаѣў маре de л'аў ътвръкat къ кафtaп, апої аў adъs пре Тъкелі Краѣл de л'аў ътвръкat къ кафtan, ші dъпре dъnsъл аў tрimis de аў adъs ші пре Мъріа sa Kostandin Bodъ de л'аў ътвръкat къ кафtan ътпъръtesк, ші вііnd Мъріа sa ла otак къ чinste ші къ алаѣў ътпреъпъ къ Кехаіаоа Seраскерѣлъї, в'аў чitit фермапъл ътпъръtesк каре sкріа ла Мъріа sa. Dъпъ ачeea Кеханаоа аў ътвръкat ътtъї пе Іazакцѣл Domnълиў къ кафtan, каре аў чitit фермапъл, апої ші пре 10 боѣрї аї Мъріі sале къ кафtane ътвръкendъ'і пре тоцї, s'аў ътtорs ътапої. Атъпчea вііnd піще Тътарї desпре ощіле пемцещї че вініea de ла Ніш ші adъкtnd ші ъn неамцъ, фъкът'аў sокoteалъ de аў tрimis вре о шапte мії de оaste, Търчї, Тътарї, ътпротіва ачелор ощї, кар Seраскерѣл, Сълtanъл ътпреъпъ къ аі лалцї, ші Краѣл ші Domnъл, s'аў скълat de аколо de ла Кrstianъл, ші аў тeрs пътъ din жos de Сібіў de аў тъвърtt ла Biz-окпъ, ші de аколо ла Шеїка маре. Ачі s'аў stръns тоцї Пашії ла Seраскерѣл, фііnd ші Domnъл Kostandin Bodъ, de s'аў фъкът sфat пentръ тревіле ощілор, ші аша s'аў фъкът sокoteалъ съ se трагъ ощіле sпре Брашов. Deчї

пърчеąnd de акоᴌеа meps'aŭ ᴌа чetatea Mediaшъᴌъї тъвърąnd акоᴌо, ᴌа каре чetate фъкъ'aŭ Saшiї ospъц Краńъᴌъї, dъnd шi къ тъпърiᴌе din чetate. Deчї ръdikąndъse de акоᴌо aŭ meps de aŭ тъвърąt din sъsъᴀ четъцiї Sirişoareї, ᴌа каре чetate Краńъńᴀ ıаръшї ospъц Domnъᴌъї фъкąnd, a doa zi шi de акоᴌеа s'aŭ ръdikat, шi aŭ meps de aŭ тъвърąt ᴌа Феρегiхаzъ.

КАП 22.

Кът ᴌа копакта de ᴌа Феρегiхаг s'aŭ стрънs тоцї Пашiї, шi Sъtanта, шi Краńа, шi Domnта, Паша Seраскерńа, de s'aŭ эфъtrit a se траųе ąn жоа, пентрг оцiᴌе пемцещї че вепеа din sъs аsупра лор, шi пре Kostandin Bodъ, a'aŭ ръndrit съ меаргъ съ фie de пазъ ᴌа гъра Телеажънтаї.

Ла aчest копак стрънsъs'aŭ тоцї Пашiї, шi Seраскерńа, шi Sъtanъᴌа, шi Краńа, шi Kostandin Bodъ Domnъᴌ църiї Рътąнещї, фъкąnd ıаръшї эфat шi sокoteaᴌъ ąn кътръŭ съ вор траųе къ оцiᴌе, ąnцелегąnd de оцiᴌе немцещї че вепia din sъs, шi рънdъind пре Мъріа sa Kostandin Bodъ съ меаргъ a фi de пазъ ᴌа гъра Телеажънъᴌъї, ąndatъ шi zioa вънъ de ᴌа Seраскерńа, шi de ᴌа Sъtanъᴌ, шi de ᴌа Краńа ᴌъąndъ'шi, aŭ пърчes supe гъра Телеажънъᴌъї; ıар Seраскерńа шi къ аiᴌаᴌцi Пашi, шi къ Sъtanъᴌ, шi къ Краńа, ąnпрехънъ къ toate оцiᴌе aŭ ръmas ąn преажта четъцiї de ᴌа Sirişoaръ.

КАП 23.

Пентрг ещiреа оцiᴌор din Apdeа вiind ıаръшї ąn царъ, шi пентрг Тъкелї кг че връжтъмiе пе гртъ аsупра крецiniᴌор s'aŭ арътат.

Deчї dap Domnъᴌ мерґąnd дънъ кът s'aŭ рънdъit, шi sosind ᴌа гъра Телеажънъᴌъї, акоᴌо шi оаре че

oaste молдовенеаскъ ера, де Кантемір Domnъл Молдовіі трімісъ къ воінрі, анъме Лъпъл Богдан Хатманъл, інтр'ажъторъл ощілор търчещі, ші маі ера ін кънітан ал Краюлуі, анъме Дароц къ кътъва oaste де пазъ акоіеа ла гъра Телеажънълуі, карії де вепірея Domnълуі афлънd ешіт'аў інаінтеа Мъріі сале къ алаў де s'аў ітпрезпат, ші тъвърънd Domnъл аколо аў фъкът о zi отърак.

Dупъ ачеа s'аў ръдікат тавъра, ші аў венit де аў трекът інтре мънці, апроапе де вірфъл Краюлуі, ші аў тъвърът. Дечі аколо віінd веste Мъріі сале пентръ ніще хоці че ітпрасе ін царъ неste Олт, віінd din цара Унгъреаскъ, тріміс'аў пре Черніка вел Арташ къ кеці-ва слъжіторі ка съ ле stea ітпротівъ, ка съ'і зкоацъ din царъ, фіінd ші Корпеа Бръілоў вел Пахарнік аколо, ісправнік фіінd тріміс de Мъріа са ікъ маі де наінте време. Атъпчеа ші жънпенеселе боіарілор Ардеделені кърора лъі Тъкелі Краў съ ікіпасе, с'аў ръдікат къ тотъл, ші аў трекът ін цара Рътпеаскъ, пентръ къ пъ ера а sta ін Ардеал, де време че ощіле тоате се тръцеа а еші din Ардеал, пентънd sta ішпротіва ощілор петцещі, каре din съs грелe веніа, кът ші а se спарце ощіле търчещі ічепъse, ші ръndърі ръndърі de Търчі къ пъвалъ веніа, ші ін царъ тречеа.

Въzънd дар ші Kostandin Bodъ къ ощіле se траг ін царъ, Мъріа са ікъ с'аў маі мътат маі інаінте, ші трекънd вірфъл Краюлуі аў тъвърът аколо; апоі ші de аколо маі мътендъse, аў тъвърът ла Чераші, унde кът-ва oaste търчеаскъ фъцind din тавъра търчеаскъ ін царъ аў трекът, ші пе урма ачелора ші Szлатінъл къ Тътарії аў трекът, щі маі пре урмъ

Sepaskeriъa къ Тъкелі къ toate oщіле ешind din Apdeaл ın царъ аў intpat, маї ръмъind ınкъ ръмъшіцъ de nedeaпsъ de пъкателе кріщініlор,къ маї mълтъ къlкаре ші stрікъчіъne тікълоaseї църї ла ıntoaрчереa oщілор din Apdeaл s'аў фъкът, de кıt ıntъї, кınd аў ıntpat ın Apdeaл ші de Търчї ші de Тътарї, нар маї вrtos de пъгınії Кръцї каре ера ın oastea лъї Тъкелі, de каре маї nainte вom tinde къвıntъл къ че фелъ de mълцъmітъ aчest aseмenea ostaшілор лъї, Тъкелі, Domnълъї ші църії s'аў арътат.

Атъпчea dap ші Domnъл de ла Черашї ръdікъndъse аў вenit de аў попosit ла Вълені, ші nъmaї de кıt мерґınd Мъріa sa de s'аў ımпрезнat къ Sepaskeриъa ınde ші Тъкелі ші тоцї Пашії ера stрънші, фъкът'аў sфat ші sокотеалъ ınкътръў съ вор трацe oщіле, ші аў алes ка съ se трагъ spre Плоещї. Dъпъ aчeea пърчes'аў Domnъл de ла Вълені, de аў мерs ла Плоещї, ınde вeste Domnълъї къ піще кълърашї de Царіград, de ла Віzірıъл аў вenit, къm къ Белі-градъл Търчії аў лъat, ші Калга Sълtanъл къ тътърımea ші къ oastea търчeaскъ ın цара Унгъреaскъ пъnъ ла Темішоаръ аў ıntpat. Deчї фiind Domnъл ші a doa zi шъzъторıў аколеa, вenіt'аў ші Sepaskeриъa, Sълtanъл, ші Тъкелі, къ toate oщіле, de аў тъвърıt ımпрежъръл Плоещілор, ші dъпъ aчeea nъmaї de кıt Domnъл ла Sepaskeриъa аў мерs de s'аў ımпрезnat, фiind ші Тъкелі аколеa, къ каре мълтъ прігопеалъ авea ші чеартъ Domnъл ınaintea Пашії Sepaskeриълъї, пентрў ръзтъціле че пъгınії лъї ostaшї a фаче църії ınчепъse, ımпътndъ'і Domnъл, ші mъstрındъ'л пентрў пъdeждea чea de прietешъг че къ dınъл авea, пентрў мълта слъжвъ ші dпaroste че'і

аръtase; нар ел кз кът Dзmnezeiрea de dънsзл ера depъртатъ ші крещінътatea, кз atъta ші ел de прietешзг nз se лішіа, чі dзnъ tiрънeaska ші пъгънeaska лзї фіре че авea маї mзлт asзпра крещінілор se зълбътъчea, ші кз toatъ ътпротівнічіреа da вое хоцілор лзї stрікъчзне ші прadъ крещінілор зъ факъ, карїї кзmплite ръзтъцї църїї фъчea, нічї de Sepaскерѣл нічї de ътпъръцie temepe авзnd. Atзnчea Domnзл пъгънътatea лзї възnd, аў tрimis ътdatъ de аў фъкзт жалвъ ла ътпъръцie, нар desпре алтъ пarte Мъріа sa вое ostашілор Мъріі sале аў dat, nз прost пре Крзцї аї тъчелърі, dар че фолos, къ de ніще пъгънї ші тълхарї ка ачея нічї o пагзвъ nз ера, чі tot de крещінї ера пагзва, къ пре ънde'ї гъsia пъгънїї Крзцї фоарte ръў ї къzniea ші ле лза tot.

(Ва зрта.)

Акте Дипломатиче.

I.

ХРИСОВУЛ

De la Stefanŭ Mihaia Rakovițъ, prin kare se opreskŭ strъinii de a avé drepturi čivile ši političe în țară. 1764. *)

NOI ȘTEFAN MIHAIŬ RAKOVIȚЪ VV.

De vreme ce streinii kare vin aiči în țară Greči, Albanezi, Sîrbi ši alții, afară din Moldoveni, vinii oameni mai de vinste ši kŭ neamŭl ișit, alții proști ši nești, vinii fără meșeșugări, iar alții kŭ meșeșug, kojokari, kroitori, zlătari, simigii, pačeagii, pitari, kasapi, ši alții, čei mai mulți goniți din patria lor, pentru multe felurĭ de rŭtățuri ši blestemățuri če fak akolo, înkŭ vinii sînt însŭrcați ne la lokŭrile lor, dîmpŭ če vin aičea în țară ši'ši fak oareši če kivernisealŭ ši kŭțiig, nŭ nă-

*) Aceasta e Xrisovul despre kare pomenim în Aprisolul Pomelnii ši Fanariotii, Tom I pagina 121, din acelŭ Magazinŭ

маї къ съ ын ръдъчineazъ къ ынtemeepe, чі ынкъ съ ші ынsoaръ de наў фъмеї de aічі de пъмынtenї ші фete de боерї, ші къ мулte фелърї de міжлочірї intръ ші ын рындъл боерілор къ dрегъторії каре нъ sынt de образеле лор, din каре лъкръ dрегъторііле съ nechinstesk, неамъл боерілор пъмынtenї съ окъраще, кълцігъл ші фолосъл че ар пътea съ аібъ пъмынtenїї, ал апъкъ еї, ші съ прічінъеще de обще ръзвръtire ші стрікъчіune ла toатъ патріea. De време къ stpeinїї intръ ын неамъл ші рындъл боерілор de съ ынtemeiaзъ, къ мещетъгърілe лор, dупъ време аў прічінъit мултъ stpікъчіune църїї ші неамълуї боересk, прекът de мулte орї саў възът; прostimea наръші непъръsindъse ші аічі de ръзтъціле ші хоцііле сале, даў прічінъ de але хрма ші пъмынtenїї, лъкрърї некъвїнcioшi ын toate zілеле. Deчі пentръ ка съ se пъе опreaлъ ачestuї обічеў че ръў саў ынръдъчinat аічі ын пъмынtъл църїї, хотърът Domnia Mea de акът ынainte, німені din stpeinї съ нъ съ маї ынsoaре аічі ын пъмынtъл църїї ші съ ня фатъ de пъмынtean, ші пъмынtenїї наръші німені съ нъ ындръзneaскъ а'ші da не фііsa саў алte рзdenїї dупъ stpeinї, мъкар орї чine ар фі, пentръ къ орї каре de акът ынainte, ва фаче neste порънка ші ші хотърреа ачeasta a Domniї Меле, съ щіе къ чеї ынърацї съ вор izгoni din пъмынtъл църїї ынпрезнъ къ фетеіле, ші toатъ авereа лор съ ва лъа не seama Domnieї, пърінцїї фетелор ші панії съ вор nedeнsї наръші къ греа nedeaнsъ, ші преоцїї че'і вор кънъна лынdхіаъ dаръ съ вор da ла нudекъторіea політічeaскъ de съ вор nedeнsi. Dар фетеле stpeinілор аў вое a съ мърita dупъ пъмынtean, ынsъ фъръ de a ынкъіba

ne aĭ săĭ aĭcĭea ю царъ. Iар пентрѫ стреинiĭ че сăĭ ынвrат пынъ акѫм сынт съферiцĭ а трѫi, шi а алцii aĭчi ын пѫмынтѫл църiĭ, ынсъ кѫ орындюала ачеаста, ка фiешĭ каре съ се астѫмпере шi съ рѫтаче ла старea воерiĭ че съ афлъ, шi съ нѫ ѫмблe а съ маĭ ынълца ла алцii треабъ маĭ маре, чi съ ѳрѫнаскъ кѫ пъмiнре шi кѫ астѫмпъраре, съпъшi ка шi пѫмынтенiĭ ла тоате правiлiле шi обiчеюрiле челе бюне але църiĭ, iар ѫмблынд съ'шi ынаинце воерiea, шi съ'шi арате пеаюа, неастѫмпърындаре, ынъл ка апела вземеnea съ ва izroni ынпрежнъ кѫ фетеня sa, шi че ва авea съ ва лъа пе seama Domniĭ, dар чел че пынъ акѫм n'аĭ intrat кѫ дрегъторiе ын рындъл воерiлор, нiчĭ де кѫм съ нѫ ындрѫзнеаскъ а фаче вре о мiшкаре ка съ ня дрегъторie. Ашiждереа хотърѫm Domniea Mea, ниментĭ din стреинĭ, афаръ din Молдовенĭ, че съ вор ашъza аiчĭ ын царъ, съ нѫ аiбъ вое а кѫмпъра нiчĭ мошiе, нiчĭ вiе, нiчĭ казъ, нiчĭ моаръ, нiчĭ пръвълiе, нiчĭ нiмiк алте лъкрърĭ нетiшкътоаре, iар пе чеĭ че пынъ акѫм ва фi кѫмпърат съ ле стъпынеаскъ, ынсъ ръмынд ла съпънереа шi орындюала че сăĭ zis маĭ сюс. Дечĭ пентрѫ маĭ бюнъ ынтемеере шi статорнiчие а хотърърeĭ че маĭ сюс арътăм, am ынтърit Domniea Mea хрисовюл ачеста кѫ ынсъшĭ крединца Domnieĭ Меле, Noĭ Щефан Михаĭ Раковiцъ ВВ., шi кѫ крединца преа ювiцiлор Domnieĭ Меле фiĭ Михаĭ ВВ. Kostandin ВВ., шi кѫ тот сфатюл чinстiцiлор шi крединчошiлор воерiлор челор марĭ аĭ Domnieĭ Меле: Пан Тома Крецюлескъ, Пан Дѫмiтрашкъ вел Ворнiк de цара de сюс, Пан Padъ Въкърескъ вел Ворнiк de цара de жос, Пан Kostandin Кындескъ вел Логофът, Пан Atanasie Iнсiлант

вел Спътар, Пан Міхаї Кантакузино вел Вістіер, Пан Тома Рафаіл ъ в: Пост., Пан Іоніц ъ Гъліано вел Клъчер, Пан Dimitrie Фотаке вел Пахарник, Пан Іордаке Караџеа вел Стол ник, Пан Іепаке Рошет вел Коміс, Пан Міхалаке вел Пітар ісправник, Пан Костандин Кънтеск вел Логофът. Ші с'аў скріс хрісов ъ а честа ън ан ъ дінтр ў din Domniea Domniei Меле, аічі ън скаун ъ орашул ў Domniei Меле Бъкурещі, ла ан ъ дела zidirea ълмі 7272, Іълie 30, de Попа Віорea дaскълъ л словенеск от Сф. Георге чел векр ў;

ІОАN ЩЕФАN ВОЕВОD.

Костандин Кънтеск вел Логофът.

прочіт

L. S.

II.

ХРІСОВУ

De аегъмънтѣ ынтре Міхаіа Радъ ВВ. Domnъ църіі Ръмънещі ші Георге Гіка ВВ. Domnъ Молдовеі. 1658.

ВЪ НМА ОТЦА Н СНА Н СТГО ДХА АМННЪ.

Noі Міхаі Радъ къ міла лъі Dумnezeѣ Domnъ ші Воіводъ а тоатъ цеара Ръмъneaскъ, дът помenіреі ші adъчеріі a minte, къ чeastъ sкрisoape a noaстръ, кът къ dинъ че ne рідікъ міла лъі Dумnezeѣ ла чinste, ка ачasta къdeanise a da хар Сфінціеі сале, нъ нумаі къ кѣвінte мълцъмітоape ші рѣгътоape, чі ші къ ъмплереа, маі вѣртos a Dумnezeeщілор порънчілор лъі, a ne къчері ші a ынгъdъі Сфінціеі сале. Deчі порънчіле лъі мълте sent ші тоате спъsітоape ші мънтъітоape, ынъ ъна este кап ші ынчепътъръ алтора тътърора: ачeea este dрarostea, ынтръ къре Dумnezeѣ, adoaъ къръ вечіц, кът мъртърisескѣ sinгъре але лъі зече кѣвінte date ын табле de піатръ лъі Moisi; ашіждерea ші аа doілea din сфънта Троіцъ, фіінъ ші кѣвънтъ лъі Dумnezeѣ, Domnъ nostръ Is. Хр., ынтрѣ сфънта a лъі Евангеліе гръеаще, къ ынтр'ачeste 2 порънчі реазъмъ тоатъ леџea ші пророчіі; ашіждерea ші Апостолъ вазъ алеџерії, нъмърънdъ o ын рънdъ вънътъцілор, къпътъѣ ші

ынчепътъръ о фаче тътърор зикынd : Акъм ачeaste treї ръмын, кredinцa пъдeждea, dпarostea, ынъ de кът toate maї маре e dпarostea, пре карea пророчіторнъл ынпърat ынкъ лъзdындъ o зиче : Іатъ акъмъ че ар фі маї фрынos saў маї кънios de кът a трєі фрaцїї ынпрехнъ. Фрaцї ынtem toцї карії ын Татъ авem ын черњ щі o мънтъ пре пъмынтъ, Sфынta Бесéрекъ, карea neaў пъскът къ sфынтъл щі Dъmnezeeскъл вotezъ. A трєі ынпрехнъ, este a трєі ынтръ dпaroste, наръ a трєі ын dпaroste, este a лъкъі ынтръ Dъmnezeў, кът зиче sфынta sкріптъръ, a. Блaгослoвълъї, къ чіне трєеще ынтръ dпaroste ынтръ Dъmnezeў лъкъеще ; къ ачeea este карea ынпрехнeazъ toate desпърцітеле, щі апропіе toate deпъртателе, щі че am пътea пътъра toate лъзделе dпarosteї къ кіте o лаздъ щі o залвеащe sфынta sкріптъръ, пъмаї че e destъл a зиче кънтъ Теолoгълъї, че e фечор тънетълъї, карele зиче, къ атăta аў кът Dъmnezeў лъmea, adекъ пре ом, (къ omъл este лъmea чea мікъ, кът зік філософіі), кът щі пре ънъл фінъл лъї пъ лаў крцat ал da dpent sпъseniea лъї. Іакътъ daр, къ ачasta аў погорът щі пре Dъmnezeў de ын чер пре пъмынt, de лаў фъкът ом, dap ынтре oamenї, ынde se ва стъpі ачasta вънътate, щі se ва ымплea ачasta порънкъ, че вine пъ ва нътea фаче? Адевърat este къ лъкръл еї пре лъме, ачasta аў фост, щі este, щі ва фі, a adъче лъї Dъmnezeў мълте фелърі de пълъцї лъї. De dinsa зікъ щі філософіі чеї de афаръ, къ къ літъровнъл щі къ афіpea ынтр'ын -rынd ънъл къ дaтъл лъкрърї маї крескъ de se факъ марї, De ачasta daр апъкындре щі поі вртos ымпрехнъ къ фрaцele nostрu щі de апроапele вечін, къ Dъmneaлъї Георгіе Гіка, din

міла лві Dвmnezeŭ Domnвлві Boiвodвлa a toatъ цара Молдовеі, пъпетво лa міжлокъл nostrъ, ші пе-воім на къ вмплереа ачещіі sфinte порвнчі съ adъчем хар Sфinцieі sале пentrъ міла че аŭ арътat къtrъ noі, роміі лві, авmd пъdeажde кът ачаsta съ пе фіе повацъ къtре вмплереа ші ачелор лалte Dвmnezeeщі порвнчі ші вънъцаі. Depent ачеea dът часть sкрisoape a noastrъ de кредinцъ ла тіna Dвmneaлві фрателві ші вічinлві nostrъ, ш кареа sкріem ні арътът пре рmd токmeалеле ші лъкръріле Domniiлор noastре ші а църілор noastre, каре трев-ескŭ a фі пъzite mtre noі dem toatъ певоінца певъътаte: вna depent вмплереа Dвmnezeeщіі порвнчі a sфmтвлві лізбов фръцеskŭ ші вечineskŭ, алta ші depent гроaza ші фріка a sфmтвлві жъртвmt, кь каре-ле stръпвŭ пе леґът маі жос mtр'ачаstъ sкрisoape. mtвŭ : лъкръріле ші требіле Domniiлор noastре ші ші а църілор ла чinstita Поартъ, ор че трев se вор mtвmпла, верŭ Domnieі noastре, верŭ Domnieі фръцene nostrъ, верŭ църіі noastre, верŭ църіі Dвmпїлві, Кіхаялеле noastre mпрезнъ кь але Dвmneaлві, ачеалеа трев съ аівъ але іsпръві фръцеаще. Adoa : de se ва mtвmпла орŭ че келтвялъ depent marгіоліїле a піsкарŭ връшmaшї че seарŭ ръdіка авупра Domniiлор noastre кь вре o stрікъчvне, заŭ кь пeскарŭ пгрі ші кvвinte mozавірніче, орŭ спre noі, орŭ спre фрателе nostrъ, ачеа келтвялъ орŭ кіtъ ар фі, datoрі въ фім a o da noі amвndoі Domniі фръцеще; mпъ келтвялеле ачеалеа de ла ачеа лок кь щіреа ші порвнка noastrъ a Domniлор съ аівъ a келтві Кіхаялеле, прекvм ле вom порвнчі ; наръ a фаръ de mщіреа ші de порвнка noastrъ nt. A трeа : Кіхая-

леле че вот авеа ла Цариград, каре пъ вор ътбла вине съ каѣте слѫжвеле Domniilor noastre amendъ-рор фрѫцеаще, че се вор овлечи вре ънїй dintръншїй, къ пъ ътблъ вине, ънїй ка ачея орѣ аї поцрі арѣ фі, орѣ аї фрателуї nostръ, съ се mazлeaскъ, шї съ се трітеацъ алцїй ън локъл ачелора, ка съ каѣте слѫжвеле тоцї ътпрезнъ кът скріе маї sus. A патра: de ва вені вре о datъ de вре о парте, азпра верѣ къ-рѣѣ, den noї neскарѣ врѫжмашї, афаръ de ътпърѫ-ціе, а врѫжмашї ка ачея съ ле stъm amendoї Domnїї ътпотрівъ кѫ артъ, съ пъ лъзъм ънзл пре алтзл зъл калче врѫжмашїї шї зъї stріче цеара фъ-ръ цїреа ътпъратзлзї; чї съ stъm ънзл depent алтзл фрѫцеаще, нічї съ фім despърцїцї ътрѣ tot транзл Domniilor noastре. A чінчea: токтелеле цъ-рілор noastре amendърор ътр'авesta кіп съ se ашaze: adекъ пре марцене ътре хотаръ, съ п'авем a da кърцї de мілъ, кърцї de слобозіе, нічї съ прiimim a вені слѫжіторї dinтр'о цеаръ ътр'алта. A шasea: oameнїї че ѣnt пънъ акът веницї dintр'о цеаръ ът-тр'алтъ цеаръ, съ аівъ a ле se da кѫвnt, съ цїе тоцї венетічї ка ачея, de акът пънъ ла съnt Жоржѣ, ка-реле ва вої de вѣпъ вое a·лзї зъшї меаргъ ла мошіе, опреалъ de nimea съ паівъ; наръ кареле ва вреа съ шазъ, волнік съ фіе, съ шазъ ън паче. A шantea: карїї den oameнїї авestор doao църї, de se вор афла вре ънїї ка ачея oameнї ръї фъръ кре-динцъ, хікleanї, вінзътторї, невoind кѫ рѣѣ supе вре о цеаръ dintр'авeastea, шї mozавірind шї marгіolind supe вре ънзл den noї Domniї лор, пре ънїї ка ачея съ пъї съферім нічї noї нічї фрателе nostръ a se афла ън църіле noastре, че съ se чearte кѫ гравнікъ чертаре

ши съ фіе гоніцї den цері, ентръ съ се вeare ши алцій. A onta: ентръ вoвapiї пріпеацї че се вор афла, ши se вор черка къtръ Domnъл съў, ѕніі ка анеѣ зъцї tokmeaѕъ аѣкрѣл, ши dana se вор ѧнкредінца ши вор вреа съ тeargъ ѧn цeаръ съ фіе вoлпічї; царъ ши Dѧmnъл, съ вaї noї, съ вaї фрaтeле nostрѫ, кaї ne вom ѧнкредінца, datopї съ фіm a ne цінea кѫѧntъл ши кредінца сѣтъtoape ши пекълaтѣ. Aѧtра aнestiї фръцій ла кare ne aў tpas ши ne aў adъs сфѧnta пoрънкъ a dparoстeї Dѧmnezeeцї ши лeгiпецї, лeгътѫpe ѫntъ aлtъ, кѫ Dѧmneaлaї кѫ фрaтeле nostрѫ, че e maiѕъs zіs ѧntp'aнest жѫpътнѣ, ши ne ѧнкredінцът ши ne adeвepім сѫнъл алtъ ѧntp'aвest кіп: Noї че ѕѧntem maї ѕъs скpішї Miхaіл Paдъл Boївoдъ, жѫpътѫpe фрaтeлaї nostрѫ лaї Геoргіе Гіка Boївoдъ, пре пътeле Tатълaї ши ал Фінлaї ши ал Dѣхълaї сфѧnt, ѧntрѫ тѫпъ Dѧmnezeў че este ѧntрѫ nedesпъpцita Троіцъ ѧнкinaцї ши прoслъвіt, фъкътopіка черніaї ши ал пътѧntълaї ши a toate въzѫтeле ши певъzѫтeле, ши пре ѧntpѫпареа тѫпѫ den. Троіцъ, a Фінлaї ши a кѫвѧntълaї; ши пре toатъ іконomіea лaї че aў лѣкрат пре лѣme кѫ трѫпъл depent спъsenia noaстрѫ, ши пре преа сфѧnta ши преа кѫрата тѫта лaї, ши пре Dѧmnezeeaска Eвaнгeліea лaї, ши пре сфѧnta крѫчea лaї, ши пре тоцї сфінцій лaї, чеї фъръ трѫп ши чеї трѫпeaнї, ши пре спъsenia сѣфлeтълaї nostрѫ, кѫш еў фръцінeтіеў вoнў съ фіў фрate dipent, кѫ toатъ кѫрata конsціенціе ши кѫ пефъцapніка dparoste, пѧпъ кѧnd ne ва мілaї Dѧmnezeў, кѫ Domніiле noaстре. Ші aчeste пѫnкte toate певъtѣmate вom съ певoім a лe пъzі, пeтpeкѧnd кѫ Dѧmneaлaї вечі-

XXIV.

пътате фрѣмоасъ. Dipeит aчeea âчest пpea sфѧnt Dѣmnezeesк nѣme, каре e stpaжнiк тѣтѹpop фъптѹpiлop лѹi, шi i se ѧnкiнъ tot цepѣкeле aл чepeaniлop, aл пъmѧnteaniлop шi a чeлop че sѧnt de desѹnt, шi aлaлte пре кѧt ne жѹpъm, шi ne adeвepim, aша съ ne aжѹte ѧn toatъ вpemea, ѧn tot лoкѹл, кѣm вom шi пъzi фpъцiea шi легътѹpa noastpъ aчasta че am лaгат ѧntpe noi de бѣnъ вoe шi de . . . . . вѧptoaзъ кpediцъ, iзкълitam кѹ mѧna noastpъ шi o am пeчeтлѹit кѹ пeчeatea Domnieї noastpe. Dano stoлiцї пашeia Бѣкѹpeщї. Въ лeato бiтiя mipa 7167, sнeseniea же miра 1658, i пачaлствa пашего первое, Мца Noeмв. 18 dni.

Iω MIXAIˇ BOEBOD.

L. S.

Din Opiцinaл.

Însemnări Epigrafice.

I.

Peceatea lui Mihaiu Radu BB.

Peceatea aceasta Xpisovŭ e de formŭ cîrcŭlarŭ, de ăn diametrŭ de 2 ½ deţete. Skŭtŭla din mijlokŭ e ţinutŭ de doi leĭ de amăndoue părţile, desupra încorunatŭ de doi îngerĭ. În mijlokŭla skŭtŭlasĭ stă Achera *) cu doue capete, ne pentŭla Acherei se vede întrĕnŭ cherkŭ mai mikŭ, korbŭla cu crucea în gură. De sŭpra Acherei lucreadză de o parte sórele, de alta luna. De desŭntŭla eĭ doue persóne încorunate ţinŭ mînile. În preţiosŭla peceţiĭ sŭ citescŭ aceste cŭvinte fórte formosŭ sănate:

† IOANNES MICHAEL RADVLIVS. D. G. PRINCEPS ET ARCHIDVX VALACHIAE TRANSALPINAE.

De citită:

Joannes Michaël Radulius, Dei gratia Princeps et Archidux Valachiae Transalpinae.

Romînesce:

Ioann Mihaiu Radă, din grațiă lui Dzeŭ Prinčipe și mi Archidŭce Țăriĭ Muntenescĭ.

Cu aceasta ocasiune a însemna aicĭ mi doue monete romînescĭ cu inscripčiunĭ latinescĭ, una de la Mihaiŭ Bitézŭla, mi alta de la Konstandinŭ Brîncoveanŭla, așa cumŭ le amŭ aflatŭ copiate în cartea: Joachim's Neueröfnetes Münzkabinet, dăruitŭ Bibliotecĭi Colecţiunilŭi naţionale de D. Prof. N. Bălăşescu.

*) Achera, vorbă sene romînéscă, de la Aquila, năjoră, stătr.

II.

Moneta lui Mihaiŭ Bitézul.

Aceastъ monetъ, dъпъ sпssъa Autoriъatъ, se afлъ ln Kabinetъa ımпъrътeskъ de la Bienna, bътътъ ln aъръ, mi traue zece galbenь. Ne faua prinчipalъ se bede portretъa lui Mihaiŭ, kъ o barbъ désъ, ımbrъkatъ ıntr'ъnъ mantelъ kъ gъlerъ de samъrъ. Ne kapъ are o kъчiцъlъ aseminè de samъrъ, dè partea stъngъ kъ ъnъ penauiъ. Impreцiurъa portretъlui se чiteцe aceastъ ınskripчiune:

MICHEAL. VAL. TRANS. WAIW. S. C. RAE. M. CONS. PER

Ne чealaltъ parte ъrmeazъ ınskripчiunea ımpreцiurъ:

TRANSYS. LOCVMT. CIS. TRANS. PAR. EISVPER. EXERGE. CAP.

mi ln miжlokъ:

A. D. VIGILANTIA. VIRTVTE. ET. ARMIS. VICTORIAM NACTVS. 1600.

Nel vecchio:

Michaël Valachiae Transalpinae Waiwoda, Sacrae Caesareae Regiae Majestatis Consiliarius, per Transylvaniam Locumtenens, cis Transylvaniam Partium eius super Exercitu Generalis Capitaneus.

A Deo vigilantia, virtute et armis victoriam nactus. 1600.

Romeno:

Mihaiŭ Voevodъ Цъrii Munteneщi, Konsiliiarъ Maiestъцii sale Imperiale Regale, Lokъцiitorъ ai Transilvaniei, mi Цeneral Kapitanъ neste armatъ ln pъr-

цінє чєлє dinkóчє de Transilvania, dosindindŭ de la Dzeŭ bir҃inць prin ne҃iape, hirtie mi arme, 1600.

III.

Moneta alŭ Konstantin Брънковеанъ.

Aчeastъ monetъ, dъnъ smъna Autorizaŭ, e mŭ таллер de argintŭ. Пе фaцa prinчipalъ se vede portretъa alŭ Konstantinŭ Брънковеанъ къ варвъ, имвръкатъ ın mŭ mantelaŭ blъnitŭ, ші къ гълерŭ de samъrŭ. Пе капъ аре о кънчълъ ın форма чєлорŭ унгурещі, къ mŭ пенацій de ерodiь. Împrecuрra portretъlaŭ se чітеще aчeastъ inskripчiune:

CONSTANTINVS. BASSARABA. DE. BRANCOWAN.

Sъntŭ portretŭ se въdŭ literile C. H. de бъnъ seamъ nъmele тъietoriлaŭ.

Пе чeлaлaлъ parte vrтézъ inskripчiunea împrecuрrŭ:

D. G. VOIVODA. ET. PRINCEPS VALACHIAE. TRANSALPINAE. адекъ:

Dei gratia Voivoda et Princeps Valachiae Transalpinae.

Pomineще:

Konstandinŭ Bassarabъ de Брънкован, din gracia alŭ Dzeŭ Voevodŭ ші Priнципе Църiй Mунтеней.

Ун miжлокъл dosъlaŭ se афлъ скутъл овал, форte formosŭ împodobitŭ împrecuрrъ sъŭ, ші de asъpra încoрnatŭ къ коронъ de priнчипе. Ун miжлокъл скутълаŭ stъ Aчера къ крuчea ın гъръ, neste капъ eї лъчеще dе o parte sóреле de altъ лuna, la пічóре nъmъръл anъlaŭ 17 13.

Noĭ вомъ нѣвліка маі трзіѣ Fac-simile алтѣ де печѣтеа аѵі Mixaia Padѵa, кѣтѣ ші de aceste doѵe monete.

IV.

Фііндѣ къ amѣ incpatѣ: ѧn цінѵтѵа ѧnскріпчѣніaорѣ латine фъкѵте de Прінчініі Pomѧnі, маі adaѵцемѣ ѧnкъ o ѧnскріпчѣне ѧntepesantъ ѧn aceastъ лімвъ клаsікъ, adекъ, чea de пе Крѵчea аѵі Шърванѣ Kantakѵзіnѵ пѵзъ лагъ Bienna, ѧn аннѵл 1683, аша прекѵмѣ ні s'a ѧmпъртъмітѣ de ла Bienna, ѧmпрежпъ кѵ алте акте dіплomatіче:

CRVCIS EXALTATIO EST CONSERVATIO MVNDI,
CRVX DECOR ECCLESIAE,
CRVX EST CVSTODIA REGVM,
CRVX CONFIRMATIO FIDELIVM,
CRVX GLORIA ANGELORVM,
ET VVLNVS DAEMONVM.

NOS DEI GRATIA SERBANVS CANTACVZENVS, VALLACHIAE TRANSALPINAE PRINCEPS, EIVS DEMQVE PERPETVVS HAERES AC DOMINVS, ETC. EREXIMVS CRVCEM HANC IN LOCO QVAVIS DIE DEVOTIONI POPVLI SACRO ET HONORANDO, IN PERPETVAM NOSTRI NOSTRORVMQVE MEMORIAM, TEMPORE OBSIDIONIS MACHOMEDANAE A VISIRIO KARA MVSTAFA BASSA VIENNAE INFERIORIS AVTRIAE, MENSE SEPTEMBRIS DIE PRIMA, ANNO 1683.
VIATOR MEMENTO MORI.

De vetitŭ:

Crucis exaltatio est conservatio mundi,
Crux decor Ecclesiae,
Crux est custodia Regum,
Crux confirmatio fidelium,
Crux gloria Angelorum,
et vulnus Daemonum.

Nos Dei gratia Serbanus Cantacuzenus;
Valachiae Transalpinae Princeps, eius-
demque perpetuus haeres ac Dominus, etc.
Ereximus crucem hanc in loco quavis die
devotioni populi sacro et honorando, in
perpetuam nostri nostrorumque memoriam,
tempore obsidionis Machomedanae
a Visirio Kara-Mustafa Bassa,
Viennae inferioris Austriae, mense
Septembris die prima, anno 1683.
Viator memento mori!

Pomĭneще:

Înъlцare Krъчiĭ este mĭntъipea aъmiĭ,
Krъчea opnamentъa Biseріčeĭ,
Krъчea este kъstodia Reцiaorъ,
Krъчea ĭntъріpea kredinчóшiaorъ,
Krъчea гaopia Înцeріaorъ
ші pana Demoniaorъ.

Noĭ Шерванъ Kantakъzenъ, din гpaцia aъĭ Dzeъ, Прінчіпе aa Църіĭ Mĭnteneцĭ, Domnъ ші Epiditapĭъ aa eĭ пентъ toцъ déзna, ші aateae.

Amъ рѣдикатъ ачеастъ Крѫче ѩи локъа чел опоратъ ши ѭнкинатъ евлавиел попазаї челеї de тóте зилеле, ѭнтрѫ вечїніка memopie a нóстрѫ ши a лорѣ nostpi, не timпѫа кend s'a ѭнкѭпѫратъ de Maxomedanї Bienna Австpiел de мосъ, сунтъ komanda Biзipѭлаї Кара-Мустафа Паша, ѩи дѫна аї Sentembpie zi ѭнтѭї, анпѫа 1683.

Кълъторѭле adѫцї aminte de мópte!

A. T. Л.

ISTORIA ȚĂRII ROMÂNEȘTI,

de la 1689—1700, de

MARELE LOGOFĂT RADU GREȚEANU.

(Urmare)

CAP 24.

Cum s'aŭ rădicat Domnŭ de la Ploeștĭ de aŭ venit la satŭ Mărĭiĭ sale la Tătărani, unde ĭi aflarăm toate oștĭ aŭ venit.

Deci Domnŭl rădicându-se de la Ploeșce, aŭ mersŭ la satŭl Mărĭeĭ sale la Tătărani, ĭi acolo cîte-va zile ședzând, făcŭt'aŭ osebĭț Separaskerĭănĭ împrejur cŭ toțĭ pașiĭ ĭi Sălătănĭănĭ, anoĭ s'aŭ scŭlat de aŭ mers la Filișeștĭ, așeptând până ba vine răsplata de la împărăție. Deci atunci fără zăbavă ĭi porunci de la împărăție cŭ ferman vĭind, atăta la Separaskerĭănĭ ĭi la Sălătănĭănĭ, ca să se rădice cŭ oștile să vază din țară, cît ĭi la Țarigrad să strice cărțile, ci cŭ oastea lŭĭ la Dină să se dzică. Care porunci dacă aŭ văzŭt'o, împărățul Sălătănĭănĭ aŭ purces cŭ oastea lŭĭ de s'aŭ dus, așiădarea ĭi Separaskerĭănĭ cŭ toțĭ Pașiĭ împrejur cŭ Domnŭl aŭ purces de aŭ mers prin Bucureștĭ, ĭi ară ĭi acolo Domnŭl oblĭț mare ca vinul Pașiĭ făcându-le, ĭi cŭ daruri pre toțĭ dărindu'ĭ, s'aŭ dus înĭ spre Nicopole, alțiĭ pre la Rușĭ aŭ trecŭt cŭ toate oștile turcești. Numaĭ lŭĭ Turgăi porunca aceasta nimic nu i-aŭ plăcŭt, că gîndul lŭĭ era ca să ermeze în Bucureștĭ, ca toată vrăjmășia asupra creștinilor ne deplin să'ĭ o arate, iar de vreme ce porunca împărățieĭ era

съ se рѣdiче, ынdатъ s'аѫ скѫлat dе ла Stoiчещї de ынde ера, ші ла Търговіще s'аѫ dѫs ынпрежпъ кѫ toатъ oastea лѫї, ші мѫлte рѣѫтъцї ші аколо ші пре ынde аѫ трекѫт хоцїї лѫї аѫ фъкѫт. Ші аша мѫлte ziле аколо шъzынd, мѫлтъ прадъ ші strікъчїѫne църії аѫ фъкѫт лѫынd ын tot кіпѫл ші прічінї гъsind, ка съ пѫ ыазъ din царъ, zічea къ ва съ маї меаргъ ын Ardeал, ші аша de ла Търговіще скѫлъndѫse кѫ хоцїї лѫї фъръ веaste пре sѫntѫ мѫnte аѫ мерsѫ de аѫ ловіт Кѫмпѫлѫнгѫ, ші nesпѫse жъкмънії ші рѣѫтъцї сърачілор аѫ фъкѫт. Deчї de аколеа афлъnd о seamъ de oaste немцеаскъ че ера ла чetate ла Бран, пѫmаї de кѫt кѫтъ-ва oaste de a лѫї аѫ tрimis neste мѫnte ші фъръ веste ловіndѫ'ї фоарte рѣѫ наѫ strікat, кѫt ші гіпъраріѫл ачела че se афла кѫ ачea oaste аѫ періt.

Deчї Nemцїї dѫпъ ачeea de Тѫкелї афлъnd, ынdатъ кѫ гътіре маре s'аѫ порnit, ка фъръ веste ші пре ел съ'л ловeаскъ съ'л ня din Кѫмпѫлѫнгѫ віѫ певъмаt, ші аша л'ар фі лѫat, de пѫ пѫцin маї nainte веste ар фі прins, de аѫ фѫцit noантea de аколо кѫm inima лѫї n'аѫ врѫт, ші s'аѫ dѫs de аѫ трекѫт Оатѫа, ші s'аѫ опріт ынпреажма Dіѫлѫї, ші аколо наръшї de челе че щіа пѫ se пъръsia, чі рѣѫтъцї nesпѫse църії фъчea. Deчї Domпѫл въzынd чea неконтенітъ a лѫї рѣѫtate, трimis'аѫ ші Мъріа sa къпітанії кѫ кѫцї-ва слѫжіторї ынпреажма хоцілор лѫї, ка съ апере цара de dѫшманї, ші мѫлтъ моарte ын крѫцї s'аѫ фъкѫт de аї пощрі. Атѫнчea Тѫкелі въzынd къ n'аре че съ маї факъ, аѫ прins пре къпітапѫл чел маре den Черпецї каре ера аколо de паza

mърцiniĭ, anъme Nikoaa Гaroвeanъa ші a'aъ цinъt mъaтъ вреme ън oвezĭ.

Dъnъ aчeea вenit'aъ порънкъ de aa Bizirъa Mъstaфa Паша Kiпріогаъ ka съ тeaргъ aa Бeaiгpad съ se ънпреъne къ dънsъa, ші nъmaĭ de кът dъnъ порънкъ тeргnd аколо, ші къ Bizirъa ънпреънndъse, nъ чea dъnъ пъaъчіріае aъĭ чinste ші пріiминцъ i s'aъ фъкът, къ ъndestъaat ера Bizirъa de чeае чe desпре dънsъa ръътъцĭ aъzise, каре nъ nъmaĭ ън крещinĭ чі ші ън Търчĭ непpistan фъчea. Atъnчea ші boнapiĭ Kanikiхaeaiае църіĭ Рънънещĭ мергnd aa Bizirъa жaaбъ de dънsъa aъ фъкът пentrъ кte ън цaръ фъкъse ръътъцĭ, ші пentrъ къпitanъa den Чepпeцĭ кът a'aъ цinъt aa ънkisoape пpinzъndъa. Пentrъ каре ънdatъ Bizirъa къ порънкъ aъ tpimis de a'aъ skos фъръ вoна aъĭ. Ші аша ші aaтeае кte ънпpotiва Domnъaъĭ a ziчe пъsese ънainte, niчĭ ънtp'o seamъ i s'aъ цinъt, кът въzndъea aчestea ші фъръ de вoна aъĭ, къ пріетешъг a se ънtoapче sпре Domnъa пофtia; dap къ чe oбpaz? Aчestea sънt aае aъĭ Тъкeaі aъкръĭ ші пъртъръĭ, dintrъ каре tot чea маĭ пъцinъ пapte saъ skpis din кte aъ фъкът ea.

Iap aa aa treiaea an aa Domnieĭ, шъzът'aъ Domnъa aa skaзn. Ънtp'aчea an biind Xanъa de aa Крım къ Тътapiĭ den порънкъ ънпърътeaskъ ka съ treакъ пpin цaръ съ тeaргъ aa oaste dъnъ Bizirъa, ешіt'aъ Domnъa ънainte aa фънtъna рече, кареае къ чinste пре Domnъ пріiиmindъ'a къ кафtan a'aъ ънвръкат, dъпе aчeea ші Domnъa dъndъ'ĭ поклопъa, ш'aъ aъat zioa вънъ, ші s'aъ ънtops aa skaзn ън Бъкърещĭ, ші aъ шъzът къ паче ънtp'aчea варъ.

Intr'acest an primъvara aъ trъsnit clopotniца cea Domneascъ din Bъkъresci care mai mainte de Grigorie Vodъ fъkъtъ era, iar Shrban Vodъ o mai imъnъtase mъlt. Deci fiind o kъtarъ de desъrt la mijlokъl clopotniцi, din nesokotealъ s'aъ fost bъgat akolo intr'acea kъtarъ iarъ de pъshkъ, ce era Domneaskъ, ka sъ stea akolo, iar anoi iarba aceea aъ adъs primejdie, kъ pidikandse o noae nte intr'o zi la Ienie 25 de zile, kъ tsnete, kand aъ fost drept ceas lok, foarte tare fъlcheri, tokma akolo in clopotniцъ in iarъ aъ trъsnit, shi fiind iarъ mъlt aъ rъsipit clopotniца intr in pъmnt, de care trъsnet spъrgandse clopotniца, shi afundse bogaci oameni anii dinsa askunzandse de noae la kaci-va shi moarte s'aъ fъkъt shi betezъi la alцi, iar in kasele domnesci nici o strikъciune nu s'aъ fъkъt. Dupъ aceea Mъria sa Kostandin Vodъ indatъ aъ pus de aъ fъkъt altъ clopotniцъ de izvoavъ inkъ mai bun de kiъ aъ fost intiu, pusindъ shi ceasnic sus in clopotniцъ, fъkandu'i shi horъ imprejur, care n'aъ fost mai mainte la alцi Domni.

KAП 25.

Pentru aъkuste kand aъ venit in цarъ de fъcea mult strikъciune, shi pentru venirea somorilor, soli de la Bechi, shi pentru moartea lui Iordake Bulgarul.

Kand aъ fost al treilea an din Domniea Mъrii sale, afandse цara la mare ainsъ shi foamete de strikъciunea aъkustelor, care inkъ din zilele lui Shrban Vodъ venise acea urie Dumnezeiaskъ ne avest pъmnt, de aъ nedensit mante ani kъ dinsele,

de se фъчеа тълъ стрікъчюне ші пагъвъ; ші аша Мъріа sa Kostandin Водъ пентрѫ ачеа тъніе Дѫмнезеѣаскъ че ера аѕѫпра ачестъї пъмѫнт, трімісъ ла Сфетагора, ші аў пофтіт пре пъріптеле de аколо кѫ рѫгъчюне de аў adѫs капъл лъї сфѫнтъ Міхаіл Sinadiki; дѫпъ че л'аў adѫs аічї ѫн царъ, аў фъкѫт аічеа ла Бъкърещї рѫгъчюнї кѫ літаніі, ші есіръ афаръ, дѫпъ ачееа ші ѫн царъ аў тріміс сфѫнтъл ачела кап, de л'аў пъртат пре ѫnde ера лъкѫste кѫ Архіереї ші кѫ преоцї, анѫme пъріптеле Аксептіе Вълъдіка Софіапъл, карele аў фостъ маї наінte Вълъдікъ ла Софіа, афлѫndѫse аічеа ѫн царъ, ші кѫ тълцї Архіереї ші преоцї, de ѫтбла фъкѫnd рѫгъчюнї, ші осфещапіі прін тоате локърїле ѫnde ера лъкѫste. Ші аша dintр'ачел ап кѫ вререа ші кѫ тіла лъї Дѫмнезеў, ші кѫ аѫторѫъл сфѫнтълъї, с'аў ръdікат лъкѫsteле, ші аў періт de пе пъмѫнтъл ачеста, de с'аў кѫпоскѫт тінѫne маре аіеве. Пентрѫ ачееа ші Domпъл dѫпъ че аў adѫs капъл сфѫнтълъї аічеа ла скаѫп ѫn Бъкърещї, аў фъкѫт кѫпѫпъ de аѫр кѫ петре скѫmпе аѕѫпра капълъї, ші аў фъкѫт кѫtie de арцint фрѫmоаѕъ de аў ашъzat капъл сфѫнтълъї, ші фъкѫnd ші къtре вфіпцїі пъріпцї, каре аў венit аічеа кѫ сфѫнтъл кап de ла Сфетагора, тълцѫmіtъ, ші чел dѫпъ пѫtіпцъ аѫторѫў сфінтелор тъпъstірї, с'аў dѫs кѫ капъл ѫар ла Сфетагора.

Ѫар кѫnd аў фост ѫарпа desпре постъл чел маре, веніт'аў ші бонарії de ла Бечѫў соліі каре фѫsese трімішї de рѫпосатъл Шърбан Водъ, ші'ї опріse Кесарѫъл аколо, анѫme Іордаке Спътарѫъл, і Шърбан Кънпітапъл, карії трей апі аў фост аколо опріцї пентрѫ прічініле че с'аў зіs маї sѫs; ѫар кѫnd аў фост прі-

тъвара къзъ'аѫ Iordake Sпътарѣл ѧn греа воалъ, ші пѫ тѫлт л'аѫ лѫпцit, фъръ кѧt o съпътѧтпъ, ші ш'аѫ dat обцeaska datopiе, лъsѧnd ѧn ѫртъ тѫлтъ ѧnгѫiре ші жале пѫ пѫmaї пentрѫ ѧndeлѫngrata лѫї ѧnstpeinътate че фъкѫse, (къчї пѫmaї вре o доъ лѫпї кѫ жѫпъneasa ші кѫ коконїї лѫї dѫпъ че аѫ venit аѫ лъкѫit,) чі maї въptos пentрѫ чea тѧпъръ a лѫї вѧpstъ ші тѫлтъ vrednічіе че авea, de каре пѫ пѫmaї фрацілор ші Domnѫлѫї s'аѫ фъкѫt, чі токmaї ші църій, къ алes боіар de чinste ші de треабъ ера.

КАП 26.

Кѫm къ ла ал патрѫлea ѧn ал Domnieї лѫї Kostandiu Bodъ, ѧnd аї фост вара, аї meрs Мъріа sa ла Тѧрговіцe.

Ѧntр'ачeeашї dap варъ каре ера ал патрѫлea ѧn din Domniea Мъріі sале лѫї Kostandin Bodъ, venіt'аѫ порѫпкъ de ла ѧmпъръціе ка съ ѧasъ din skaѫn, съ meаргъ sпре mѫnte ѧn преажта Apdeалѫлѫї, ка съ'шї пъzeaskъ цара de връжmашї, ші пѫmaї de кѧt din порѫпкъ гътindѫse, пѫрчes'аѫ de аѫ meрsѫ sпре Тѧрговіцe, ші din sѫs sпре deалѫл лѫї Бърbat аѫ тъвърѧt, ші toатъ вара аколо фiind пѫs'аѫ de аѫ кѫрънцit казеле domneцї den Тѧрговіцe, ші s'аѫ апѫkat але dpeцe, isправnік фъкѧnd пре Міхаѫ Kantакozino вел Sпътарѣ, ші toатъ орѧndѫнала фъкѧnd ка съ se апѫче de лѫкрѫл казелор съ ле факъ. Kѧnd аѫ фost ла Septembріe рѫdікатѫs'аѫ Domnѫл de аколо ші ѧnвѫptежѧndѫse пе ла Потлоцї, аѫ venit ѫаръш ла skaѫn ѧn Бѫкѫрещї, ші s'аѫ гътit de пѫnta фічїї Мъріі sале Doamnїї Stankії, каре o аѫ dat dѫпъ коконѫл лѫї Іліаш Bodъ, Padѫл Бeїzadea, a кърора пѫntъ s'аѫ

фъкът аа ънпа ал Noembріе, ынъ веселіа domneaskъ маре ші ынфрътъшецатъ, каре ын зілеле noastре asemenea ачена н'ам възът.

КАП 27.

Пентр Staїкъ Пахарнікъ че ера вікlеан църій de мулъ време, кум s'аў ръdikат de аа Молdова, ші аў мерс аа Поартъ ка съ фак ал Kostandin Bodъ пръ, умблънd ші ел дин Domnіa.

Ынтр'ачеа ларнъ, s'аў ръdikат ші Staїкъ Пахарнікъ de аа Молdова, de аў мерсъ аа Поартъ съ факъ пръ ал Kostandin Bodъ, фііnd ачest Staїкъ прівеаг ынкъ маї din наinte време, de кънd ахase Шърban Bodъ Domnia, ші умблънd кънd ын Молdова, кънd ын Apdeaл, лар маї въptos ын Apdeaл мулте amestekътърі църій ші Domnії фъкънd, ка ын от фоарте ръў ші zabistnik че ера, ынълцъndъse ші ел къ фіреа ка съ апъче Domnіea, ші нъ se ъїta къ нъ se daў ачestea нічї челъї че ва, нічї челъї че алеаргъ, чі къї ва Dъmnezeў.

Ынтр'ачestea dap фantasіі ші ел времеа ышї піердea, ынъ кънd въzънd къ къ Nemції nіміка нъ ва нътea stріка ал Kostandin Bodъ, s'аў ъсat de дншії ші аў ынчепът а'шї плека капъл ла Kostandin Bodъ, къ мълте sкрisорі черкънd ка съ'ї ерte грешала, ші ын царъ съ вie, сnре кареле ші Domnъл крещіneaskъ datopie фъкъndъ'шї, трімісънаў карte de ертъчънне, ка фъръ de нічї о темере съ вie ла тошіе, sкріind ші ла Bітеран гіпърарънл, кареле ера ын Apdeaл (вън прieten фііnd Domnълї), ка съ'ї dea слобозіре съ вie ын царъ, ші ындатъ л'аў слобозіt, лар ел нъ челе че sкріа ла Domnў, чі алтеле а фаче гndia, пентрх

къ аша пъкатъа аъї аи ostndъ ta fръцea, ка ъъ se плineaскъ къвintъa sкріntърії карeле ziче: къ отъа пъстanік ла inimъ къdeава ла ръъ; къ пъ пътea алтъ a фі asemene аъї tn рътate. Ачesta аъ fost de om жos, фечоръа tnъї Бъркan, карeле ші Пъркълав de кърte фъsese, ıар фінъзъ ачesta Staїкъ maї nainte ера злъгъ ла Първа Bistiерıа Вълdeскъ, dъпъ ачeea s'аъ ліпіт лtnгъ Мареш Бапъл, ші къ време ıаъ dat ші пре sopъsa de л'аъ фъкът кътnat; deчї Мареш Бапъл, fііnd om de каsa Kantакъzinещіlор, къ міжлокъл лор аъ tpas ші пе Staїкъ maї ла чінste ші ла воерie, fііnd Мареш Bistiep таре, пе Staїкъ л'аъ фъкът Логофът de Bistiepie, апої ші Bistiep ал треілea ажънsese. Iар dъпъ ачeea трекınd кътъ-ва време tntр'алт кіп прімenіndъse времіле, ші цара ла Domnїї stpeinї ші ла Грецї къzınd, ші боıарії ачещіa Kantакъzinещії ла певое ажънгınd, din zaвistііле tnора ші але алtopa ка ачestopa ръї пътnteнї, ші ачesta петълцъmitopıъ вінелъї s'аъ арътat, къ ачена алътърndъse къ de tot фелъл de tnпotрівірї, se аръта шаї mълt de кıt алціі, карії връжташї фъцішацї neатълъї Kantakъzinещілор ера, ші тъкар къ тощї ачена маї nainte de ла Dътnezeъ плать ш'аъ лъat, ıар нічї Staїкъ de Dътnezeıaска ърцie n'аъ акъпat, къ ел de рънosatъa Шърван Bodъ se temea, ші tot прівeаг аъ fost din лок tn лок фъцind, пentръ къ къ тълte фелърї de мещешъгърї ші черкърї Шърван Bodъ прintр'алte пърцї та къста ші'л гonea, ка doаръ л'ар dobındi къ ел съ'шї izвındeaскъ, ші нічї кът п'аъ пътът. Iар Kostandin Bodъ тіль ші блndeце snре ел аръtınd, Dътnezeъ tn тінї і л'аъ dat, пentръ къ ел кът аъ скъпat din Apdeал, п'аъ venit tn царъ ла мощіа аъї,

ці ѧn Молдова ла Kantimip Bodъ s'aѫ dꙋs, ші аколо кꙋ dѧnsꙋл sфътꙋindꙋse, ші Kantimip ѧndemnape фъкѧndꙋ'ї, skꙋлatꙋs'aѫ de aѫ meps ла ѣmпъръцie ка съ факъ пѧръ лꙋї Kostandin Bodъ кꙋ кѫї-ва хоцї de aї лꙋї вікленї, anꙋme Преda Miлковеanꙋл, ші Преda Пророчеanꙋл, ші кꙋ Хацаге Ѵngꙋреanꙋл фечор de Поще, ші ѧn Iакшъ Sѣрвꙋл, карї s'aѫ цinꙋt ѧn Apdeaл кꙋ тоцї tot de Бълъчеanꙋл, ıap dꙋnъ istoвꙋл лꙋї s'aѫ лinit de aчest Staїкꙋ de ıaѫ sкos ла чinste маре ка ші пре ел. Къ mepгѧndѫ ла ѣmпъръцie прекꙋm s'aѫ zis маї sꙋs, meps'aѫ de s'aѫ ѧmпрезпат кꙋ Bизирꙋл, ші nesпꙋse ръѫтъцї de Kostandin Bodъ aѫ zis,ші мѫлтъ пѧръ фъкѧnd ші прiхъпї арѧпкѧnd, кꙋ карелe, пекꙋm къ пimiка inimiї ш'aѫ izвѧndit, чі маї мѫлт asꙋпра лор реле aѫ iспръвit, къ пꙋ minte кꙋвѧntꙋл че ziче: къ ѧnde Dѧmпezeѫ dъ, пimiка zaвistia пꙋ поate слꙋжi, ші ıap: ѧnde Dѧmпezeѫ пꙋ dъ, пimiка трꙋda ші ostepeaла пꙋ поate фолosi.—Пептрꙋ кꙋ Bизирꙋл desпре о парте челe de tot фелꙋл віклешꙋрї але отѫлꙋї цiind, кѧte кꙋ Nemцiї ѧmпotрiва Тꙋрчiлор s'aѫ пꙋptat, ші desпре алтъ парте, чea desпре ѣmпъръцie dpeaптъ ші кredinчoasъ слꙋжвъ a Domпѫлꙋї цiind, пimiка askꙋлtape пꙋ ле aѫ dat, чі пꙋmaї de кѧt ѧn oвezї ші ѧn кътꙋшї вѣгѧndꙋ'ї, ла Kostandin Bodъ кꙋ ѧn Aгъ ıaѫ tpimis, ка nedeaпsъ ка ѧnop вікленї de Domnie ші de ѣmпъръцie съ ле факъ, ръmѧind Kantimip Bodъ рꙋшinat ѧmпrexпъ кꙋ aї лꙋї, карї спре aчestea ѧл повꙋцꙋа.

Iap ѧn чea de anoї нічї пре eї жѫdeкata лꙋї Dѧmпezeѫ пꙋ ıaѫ tpeкꙋt, чі ѧn skѫptъ вреme ші лор Dѧmпezeяskъ аръtape лі s'aѫ фъкꙋt, къ пꙋmaї de кѧt

dънъ авestea лъї Kantimiр Bodъ скъptape de віаца лъї чea пекъвioasъ нaў sosit, ші овщeaска datopie ш'аў dat, ші къ Domnia църіі Молдовіі ѣmпъръцia пре Kostandin фечорѣл ръпosatѣлъї Dъкіі Bodъ аў мілъit; нар Kantimірещій ѣmпрeѣпъ къ Кѣпърещій ла ѣmпъръteaska зрціе аў къzът, къ пре зніі ѧn Царіград наў прins, нар алціі каре аў fost ѧn Молдова, прinzѧnd de веste, кѣm аў пѣтът, зніі ѧn цара Ѳнгъreaскъ, алціі ѧn цара Лешаскъ аў прівеціт; къ Dѣmnezeў зпе орі ші зъбовеще, нар алте орі кърѣnd ші ръзплътеще, маї въртos ла чеї че dinтр'a лъї Dѣmnezeў парахорisie ажзпгъ ла стъпѧnіре, ка кѣm ші ачest Kantimір, къ ѧntъиў аў fost хергелеціў, апоі Лефечіў, апоі ші чeазш ла steагѣл Спътъresк аічea ѧn царъ аў fost, dънъ ачeea dъкѧndзse ѧn Молdова, (къчі Молdoвean ера) мѣлтъ време аколо фііnd, (поate фі пентръ пъкателе крещінілор ачелъї пъмѧnt), л'аў adъs соарtea ші ла Domnie.

ѣntр'ачestашї кіп фііnd къ, врънd ѣmпъръцia съ mazѧleaскъ пре Dѣmітрашкъ Bodъ, карeле атзпчea ера ѧn Молdова Domnў, от ръў ші фъръ фрікa лъї Dѣmнezeў, ші ачest Dѣmітрашкъ фііnd, пентръ мѣлте ръътъцї ші азъпрічѧпі че фъчea църіі, къ скѧрбъ маре ѣmпъръteaскъ, de Domnie s'аў лiпsit; дечі ѧntѧmплѧndзse атзпчea о seамъ de боѧрі Молdoвепі аічea ѧn царъ, къ каре ера ші ачest Kantimір, ші къzѧnd еі ла пічioареле лъї Шърван Bodъ, ка съ ле фіе ажторў спре ѣmпъръцie съ'шї пзе Domnў de царъ dinтре еі, ші съ пъ ле маї віе Domnў stреin, ші алеѧndзшї еі пре ачest Kantimір, ръпosatѣл Шърван Bodъ пріетешзг маре авѧnd къ Sѹлеіman Паша Seраскерѣл че se афла атзпчea ла Баба, тріmis'аў бо-

ıарѣ ла dınsъл къ кърцѣ ші къ ръгъчıунѣ, ші ındatъ пентръ воеа лъї Шърван Водъ, Domniea лъї Kantimir і'аў dat. Iар ел къm аў лъat Domniea ıntıaшї datъ пемълцъmitорıў s'аў арътat, ші supe фъкъторıъл лъї de вine Шърван Водъ къ тълте ımпотрівірї s'аў ıntopsў, ші пепътındъ'ї вретеа слъжі ка съ stріче чева лъї Шърван Водъ, къt аў тръіт апъкатъs'аў къ тіжлокъл лъї Staїкъ ка къ вре un mod лъї Kostandin Водъ smınteaлъ ші сърпаре съ'ї факъ, прекъm маї ınaінte s'аў zis, ıар Dъmnezeў пъ л'аў ıнвrednічit dъпъ пофта че авеа.

. Ачestъї кокоп че s'аў zis маї sъs Iѡ Kostandin Dъка ВВ., пре карелe Dъmnezeў къ Domniea църії Молdовії л'аў ıпкорънat, dintръ тълta певоіпцъ, ажъторıў ші ostpdie a Мърii залe лъї Kostandin Водъ Брънковеапъл despre ътпъръцie Domniea і s'аў dat, пентръ къ ера съ'л факъ цінере dъпъ фіїка Мърii залe Doamna Maріa, прекъm л'аў ші фъкът, къm istoріa se вede ınainte, ıар акъm ıар пентръ Staїкъ ла прокітеп съ venim.

КАП 28.

Пентръ жъdекata ші moapтea лъї Staїкъ Пахарніку ın че ліп аї фостї.

Staїкъ Пахарнікъ тълтъ вреme ла ınкisoape ımпреунъ къ аї лъї soцї фііnd de тълte орї ла Diван s'аў skos, къ тъкар къ Domnъл supe moapтea лор пъ se бъкъра, ıар ніч віna ші фапталe лор ера ка съ скапе, чі къ tot sфатъл ınaintea църії жъdекатъ фъкındъse, ші челе алe лор вікленe skрisорї арътındъse, ші toate de фацъ четіndъse, nimene din кцї аъzia a se мілostіві supe dъпшії ера, фапталe лор че-

ле спѣркате ші пъгѣне аене вѣзъндѣсе, кѣте віклешѣгѣрі спре Домнѣ ші спре цар вѣнзърі фъкѣсе, къ ей пре Немці ѣн цар адѣсесе, ші пентрѣ Немці Тѣтарій вепісе, ші ла пріпежділе ші де істов пръпъділе цара ажѣнсесе, кѣт німене дін креціні, почѣ зіче, къ н'аѣ рѣмас де прадъ ші де съръчіе скъпаці, карі де Тѣтарі, карі де Немці, лъсънд мълтъ съръчіме, карі арші де Тѣтарі, ші кѣзніці аѣ мъріт афар де ровій че аѣ лѣат. Ачеле лакрѣмі ші сѣспінърі а ле креціпілор пре ей ла остндъ ка ачееа ѣаѣ адѣс, къ стріпареа съракълѣі аскълтъ Дѣмнезеѣ, зіче Іов, ші Давід аші ждереа, къ пѣ десъвѣршіт съракъл се ва ѣіта, ші рѣбдареа сърачілор пѣ десъвѣршіт ва пері, къ аѣ кѣноскѣт, зіче, Домнъл, ждеката сѣракълѣі, ва фаче ші дрептатеа месеріло р. Аша дар дѣпъ фантеле лор ѣн ждеката лѣі Дѣмнезеѣ кѣзънд, хотърѣре де істов лор ка ачеаста ші апофасе де кътре тоатъ цара лі с'аѣ алес, ші пре Стаікѣ ѣн Бѣкърещі ла Тѣргѣ-де-афар, ла зі де тѣргѣ, ѣн міжлокъл оборълѣі л'аѣ спѣнзърат, ѣнде пѣ пѣцінъ ведере де нопод ера; пентрѣ къ ачест фел де плат і се кѣдеа, ка ѣн ѣнчепътор ші кап рѣзъцілор че ера. Аші ждереа ші пре Преда Пророчеанъл ла Рѣші де Беде ѣн тѣргѣ л'аѣ спѣнзърат, ѣар пре Хаџагі, ші пре Іакшъл, ші пре Преда Мілковеанъл ѣн окпъ бъгѣндѣ'і, ші кѣтѣ-ва време зъкѣндѣ'і, апоі Домнъл мілостівіндѣсе ѣаѣ ертат.

КАП 29.

Kînd aŭ venit porunkъ de la ômpъrъţie lui Kostandin Bodъ sъ gъteaskъ zaxerele ši kopaче, kъ Vizirъl ônsuš kъ Xanъl va sъ vie ôn ţarъ kъtre Ardeal.

Kînd aŭ fost la al činčilea an ôn Domniea Mъrii sale Kostandin Bodъ a. 7201, luna lui Iunie, venit'aŭ Domnъlui porunkъ de la ômpъrъţie, kъm sъ gъteaskъ zaxerele ši kopaче, kъ ônsuš Vizirъl ši kъ oastea Tъrčeaskъ ômpreunъ, ši kъ Xanъl kъ Tъtъrimea lui, ôn ţarъ va sъ vie ka sъ treakъ ôn Ardeal, sъ prade ţara Ardealului, ši de sûnt stъpînirea Neamţului sъ o ia. Kare porunkъ vъzînd Domnъl ši toatъ boerimea, la mare grijъ ši ôntristare aŭ venit, kît aŭ ônkremenit, sokotind ôntr'ŭ čele neste nътinţъ dърї ši kielътelї, kare a odixni pre doi ômpъrъţii trebъia, adekъ pre Vizirъl ši pre Xanъl, ši a doa strikъčiunea narъšї ôn kъlkarea tikъloaseї ţърї, če era sъ se kalče de atîtea ošї grele ši nesilniče ka ačelea. Kare vъzînd Domnъl kъ minte omeneaskъ a konpinde nu ažunţea spre kivernisirea ţineї greutъţї ši nevoї ka ačelea če vinia spre bіata ţarъ, lъsat'aŭ toate la mila ši kivernisirea čereskъlui ômpърat, ši de čele če ale porunčїї era dъnъ nътinţъ grijia, ninъ kînd venindu'i beste kъm kъ despre o parte Vizirъl de la Odriŭ aŭ pъrčes, ši kъ toatъ nътereа ômpъrъteaskъ foarte tare la Rъši este viitor, ši de altъ parte Xanъl kъ tътъrimea de la Krъm aŭ pъrčesŭ ši ôn ţarъ este viitor, lъat'aŭ pre Dъmnezeŭ ôntr'ažutorŭ, ši spre Cinrţinъ aŭ pъrčes a merţe, ka ôntrъ ôntîmpinarea Vizirъlui sъ nu sъ se ômpreune, dъnъ kъm ši porunka

de ла Бізіріѣл Мѣstафа Паша ѣї venise, ка съ ѣазъ ѣnainte ла Рѣшчѣк. Ші пѣрчегѣnd ла Ізnie 8 ziле, ѣар ла 10 ziле але лѣnіѣ ачещіа ла Цѣрцѣ аѣ sosit копъчind din жos de Цѣрцѣ ѣn малѣл Дѣnърії. Деч фііnd ші Бізіріѣл sosit dечindea ла Рѣшѣ, Domnѣл ѣnкъ ѣndatъ кѣ боіарії, кѣцѣ кѣ Мъріа sa аѣ фost, Дѣnъреа de чееа парте аѣ трекѣt, ші пѣmаѣ de кѣt ла opdie мергѣnd, кѣ Бізіріѣл s'аѣ ѣnпрехnat, ші пріімірe кѣ чinste Бізіріѣл Domnѣлѣѣ аѣ фъкѣt, ші мѣлъъ вороавъ Domnѣл кѣ Бізіріѣл авѣnd, дѣnъ ачееа ешіъ'аѣ de ла Бізіріѣл ѣмбрък ѣndѣ'л кѣ кафtan, ші ѣаръшѣ ла Цѣрцѣ ѣnde ера копакѣл Мъріі sале аѣ трекѣt, весел фііnd пентрѣ чea кѣ чinste пріімірe чe аѣ авѣt de ла Бізіріѣл, ші ѣnкъ a доъ zi пѣindѣse ѣntр'ѣn каік кѣ боіарії ѣn прітвларе, пре марцinea Дѣnърії аѣ мерsѣ. Ѳnde dар Domnѣл пре Дѣnъре мергѣnd, шъічіле чe ера кѣ zахереоа ѣmпъръteaскъ ѣnкъ den жos venia, ші ѣnцелегѣnd кѣm къ Domnѣл църії Рѣmѣнещѣ este, ѣnчепѣт'аѣ den toate шъічіле кѣ тѣnѣріле dѣnd, чinste Domnѣлѣѣ фъкѣnd. Іар dѣnъ ачееа venіт'аѣ Domnѣлѣѣ veste къ ші Хапѣл кътре Цѣрцѣ s'аѣ апропіат ка съ se ѣmпрехne кѣ Бізіріѣл. Деч Domnѣл пѣmаѣ de кѣt пѣрчегѣnd мерs'аѣ de ѣаѣ ешіт ѣnainte ла Дана de s'аѣ ѣmпрехnat, фъкѣnd кътъва вороавъ, ші dѣnъ ачееа Domnѣл ѣаръшѣ dечindea маѣ nainte аѣ трекѣt, ші пѣnъ a пѣ veні Хапѣл, кѣ Бізіріѣл s'аѣ маѣ ѣmпрехnat. Іар dѣnъ чe ші Хапѣл dечindea аѣ мерs, ші кѣ Бізіріѣл s'аѣ ѣmпрехnat, ші фііnd ші Калга Сѣltанѣл, ші тоцѣ Бей тъърещѣ, ші тоцѣ Шііѣ, ші toate оцеакѣріле adѣnate ла сфat пентрѣ треаба ощіlор, atѣnчea ші пре Domnѣл ла сфat кетѣndѣ'л пѣсѣіаѣ ѕкаѣn de аѣ шъѕѣt ѣn-

tре Енічер Ага ші ынтре Тефтedарѣл, ші ынтребынdѣл de sфat, Domnѣл ынкъ чеде кѣ sокoteалъ аѣ dat, toate чеї марї ле аѣ пріimit, ші аша sфatѣл s'аѣ алes пентрѣ мерцереа ощіlор ын Apdeал, пре ла Телеажън съ тreакъ. Deчї dынъ ачestea Domnѣл лѣынdѣшї zioa бѣнъ dела Biзipѣл ка съ вie ын царъ ла скаѣн, съ рънdѣяскъ че требѣя de копачеле Biзipѣлаѣї ші але Хапѣлаѣї, ші ші ынsѣшї Мъріа sa sъ se гътeаскъ de oaste, съ меаргъ кѣ Biзipѣл. Atѣпчea ѣаръшї Biзipѣл кѣ чinste маї маре пре Domnѣ аѣ sкos, кал фрѣmos ыншълат кѣ toate подоавеле гътindѣї, ші ынкълекынd de ла поарta Biзipѣлаѣї кѣ чinste ші кѣ потпъ аѣ ешit, ымбръкынd ші пре doїsпрезече боѣарї кѣ кафtane.

Deчї de ла отакѣл Капікехаелілор църіі Domnѣл терґынd, гътit'аѣ ші Мъріа sa doї каї фрѣтошї ыншълацї ші ымподобіцї, кѣm se каde, ѣнѣл пентрѣ Biзipѣл, алтѣл пентрѣ кокопѣл Biзipѣлаѣї, ші кѣ ціперіле Мъріі сале, Padѣл фечорѣл лѣї Іліаш Bodъ, ымпрежнъ ші кѣ алцї боѣарї, ѣаѣ тріmis ла Biзipѣл, дарѣ de ла Domnѣл ѣаѣ ынкinat, пре карї'ї фоарте кѣ чinste ѣаѣ пріimit.

Dѣпъ ачeea Domnѣл аѣ пърчes ші ла скаѣн ла Бѣкѣрещї аѣ вenit, ашіждереа ші Хапѣл тръкынd Dѣпъреа ѣар ла чeастъ парте ын апої спре Dинцещї s'аѣ тras, de време че Biзipѣл ера съ se ръdіче съ меаргъ съ тreакъ Dѣпъреа пре ла Тѣртѣкаѣа, ка кѣ тоцїї пре ла Телеажън съ тreакъ, а кърѣѣа dар тречере кѣ зъбабъ аѣ фost пѣнъ а тreче ші а пърчede. Іар Тъtарїї пре de toate пърціле цара о жъфѣѣа, пѣ doаръ къ авea еї порѣпкъ, пѣmаї dѣпъ обічеѣѣл лор

чел пъгънескъ ка ын неам съпік че есте ші нестъпънit.

Дечї дар дъпъ че Домнъл тоате копачіле супе Телеажън аў орындuit, ші ші Візірнъл де чеастъ парте трекънd, ънтинсоаре фіиндъле пре аколеа а мерџе, кътъ ші веste de ла Белiград ле аў венit de ла Сераскернъл de аколо Џеафер Паша, кът къ греле ощї Немцещї s'аў погорът, ші четатеа о аў ънкънжърат; чі вкріа Візірнълуї съ меаргъ кї тоатъ пътереа, ші кї Хапъл динпрезпъ съ апере четатеа, съ пъ казъ ла прімеждіе. Каре веaste фоарте аў ънгріжат пре Візірнъл, ші сокотind къ фоарте кї греў este а лъsa Белiградъл ші а мерџе ын Ардеал, маї de фолос аў алеs мерџереа ла Белiград de кът ла Ардеал, ші аша ънтънў а мерџе ла Белiград аў хотърът, пъръsind Ардеалъл, каре сокотелї але лор џърїї тот de ръў ші de стинџере ера.

КАП 30.

Кум къ аў венit Домнълуї порункъ ладоіеа рънd, съ рънdунаскъ копачеле ла вта супе валъ, ынпъ ла Черпещї, ші пентрт мерџереа Мърїї сале ынпретпъ кт Візірнъл ынпъ ла Дінў.

Атънчеа дар дъпъ сокотеала че аў фъкът ындатъ ші ферман ла Домнў аў трimis ка ънsъшї прin царъ ынпъ ла Черпещї копачеле съ рънdунаскъ, ші съ факъ подъріле ла Арџеш, ла Олтў, ла Жіїў, ші унde ва требъі, ка съ трeакъ ощіле. Дечї дар фіеще че ынцелепт сокотeаскъ de тоатъ минтеа саў пътинца омeneаскъ, съ копрінъ але лор ынвъртежірї ші съчите порунчї, ші каре маї наinte ші кї че se плineаскъ, къ Тъларїї тот de о парте жъфъна. Iар de време челе че ла оamenї sънt непътинчоase, ла Дъmnezeў тоate

se not, dat'aŭ sfinția sa noate fi ui ceaor mari
nъstab, ka ui ei nenъtinței a krede, ui toate ъarъuri
dъnъ a Domnъzъi ui a ъъrii nъtiuъ, kъ ажtorиъa
aъi Dъmnezeŭ ae aŭ okirmъit. Ui kъ avestea toate,
вare kareae kъ mъlъ nevoiuъ ui strъdanie Dom-
nъza s'aŭ afaat, ui вoнari mari pre aa nodъri aŭ
rindit; ear ei tot nъ s'aŭ nъtut odixni ka niuie въa-
niri ce sint, ci benind unъ ъmpreжna Ցирцъzъi,
numai de kit kъ grъвnikъ porъnik pre un Aъ Bizi-
riъa aŭ trimis, ka ui Domnъza sъ se rădice sъ mear-
gъ aninъ dinui ka sъ se afae. Kare porъnik Dom-
nъza въzind indatъ kъ toatъ oastea ce s'aŭ afaat ain-
gъ Mъria sa aŭ nъrces, ui mergind aa Bizirъza a'aŭ
ажuns aa nodъa kareae se fъkuse neste Oat, din sus
de Nikonoe ъmprotiva Izaazъzъi, ui aua ъmpreunin-
duse ъarъui kъ Bizirъza tot kъ cinste ka ui intъiŭ
a'aŭ nriimit. Anoi ъmpreunindъse kъ dinui Domnъza
unъ aa Diŭ aŭ meps, unde toate oștile Tъrcești ui
Tъtъrъști Dъnъrea aŭ trekut. Ui akolo kite-ва zi-
ae Domnъza afaindъse, nrin toate oștile ui greimea
aŭ trekut, anoi de aa Bizirъza zioa въnъ aъindъui, kъ
toți вoнarii din nreunъ, aŭ nъrces Mъria sa, ui s'aŭ
ънвъrtejit aa satъa Mъrii saae aa Brъnkoveni, unde
kite-ва ziae ъarъui nъzind, dъnъ aceea aŭ nъrcъs
de aŭ meps aa mnъstirea Mъrii saae Xъrezii, karea
dintr'aa doiaea an den Domnia Mъrii saae den teme-
aie o aŭ ънcenut ui o aŭ rădikat, kum s'aŭ zis mai
nainte. Ui ънkъ netъrnositъ fiind, atъncea o aŭ
tъrnosit ui o aŭ sfințit, fiind Mitroноaitza ъъrii
Kir Teodosie, ui aați Arxiereĭ, ui nъrinți, ui toatъ

коерітеа, фъкіндзse toate челе дзпъ овічеѣ орънdзite кѫ чinste маре.

Деч дзпъ ачеea mepѕ'аѣ Мъріа sa наръш ла а sa тъпъstipe Бistpiца de o аѣ въzѫt, ші ла епіѕкопіа de ла Рътнік, ші ла тъпъstipea de ѫn Лемнѣ. Ші dзпъ ѩпкінъчінеа ші пріmвлареа ачestop сфinte тъпъstipі, пѫmaі de кѫt аѣ пѫрчes, ші пре sѫnt mѫnte s'аѣ погорѩt а вені ла скаѫn; ші венind пре ла Пітещі mepѕ'аѣ de s'аѣ пріmвлаат пре ла toate вііле Domнещі de ле аѣ въzѫt. Апоі de аколо аѣ венit ла Тѫрговіще, aѕemene ші аколо вре o zi zъвовindзse, наръш пре ла ві пріmвлѣndзse, ші ла каселе Domнещі, ші ла Мітрополіе, пѫрчes'аѣ ші de аколо, ші венind пре ла Могошоаѣа, de аколеа аѣ венit ла скаѫn ѩn Бѫкѫрещі л. 7202, Sептемвріе 23. Пептрѫ кѫ гътіре ера съ факъ Domнѫл de пѫnta фіїкъї Мъріі сале Doamніі Маріеі, каре дзпъ Kostandin Bodъ Domнѫл Молдовіі o аѣ dat, каре пѫntъ пѫ s'аѣ пѫtѫt фаче ѩntр'алт кіп дзпъ a Domніlор овічеѣ, че пѫ пот вені ѫntѫл ла алтѫл, фъръ пѫmaі апропііndзse орънdзitеле зіле але пѫnціі, гътіт'аѣ Мъріа sa пре фіїка Мъріі сале кѫ toate челе вредніче кѫвіоase ші Domнещі чinstі ші орънdѫелі, ші ѩmпрежънъ кѫ чinstite ші марі образе o аѣ трimіs, анѫme кѫ чinstita чea кѫ de тоатъ крещінътатea ѩmпodобіт жѫпеasa Stanka маіка Мъріі сале лѣі Kostandin Bodъ, ші кѫ чinstitѫл ші благороднікѫл ѫнкѫ Мъріі сале Kostandin Kantakozino кареле аѣ фост вел Stолнік, і Dіікѫл Рѫdeanѫл вел Логофът, і Корпеа Бръілоѫ вел Пахарнік, і Міхалчеа вел Stолнік, і Матеі Філіпескѫ Stолнікѫ, і Padѫл Голескѫ вел Агъ, і Бѫпеа вел Арташ, ші кѫ алці мѫлці боіарі ші

жѫпнese, ші къ тѫлцъ глоацъ с'аў dъ, ла Іаші, ші аколо пріімире къ чinste ші къ потпе марі фъкиdзse, фъкѫтъs'аў ші пѫnta dѫпъ обічеў ла лѫna лѫї Noembрie ѫn 5 зіле. Dѫпъ сфършітѫл пѫпцій боіарій наръші ѫmпреѫпъ къ маіка Мъріі сале лѫї Kostandin Bodъ, с'аў ѫntors de аў venit ла Бъкърещі.

КАП 31.

Пентр венірея Doamnеї Mарієї den Moldova.

Deчі ѫntр'ачeastъ нарпъ aвand Domnia паче ші лініще se афла aсѫпра требілор ші ківернісірілор църіі, ѫmпреѫпъ къ тоцї боіарії Мъріі сале; нар кand аў fost пріпъвара, фіesa Doamna Maріa a лѫї Kostandin Bodъ, dopind de пъріпцій еї, пофті ка съ віе ѫn царъ съ'шї вазъ пъріпцій, ші dѫпъ a еї пофтъ Domnѫл съў ші soцѫл еї o аў tpimis, a къріа вепіре аў fost ла лѫna лѫї Маў ѫn 13 зіле. Ѫnsъ къ къвioasъ чinste аў venit ѫmпреѫпъ къ soакръsa Doamna Anastasia a Dъкъї Bodъ ші къ боіарі марі de чinste anѫme: Basілie вел Stoлnік de цара de жos, ші Basілie Kantakѫzino вел Spѫtарў къ жѫпнesіле лор, ші къ алцї боіарі ші слѫжіторі. Іар пъріпцій къ маї маре чinste o аў пріimit, desпре o парte ка пре o фіікъ, desпре алта ка пре o Doamnъ a ѫпій църі, къ dѫпъ алтеле, чinste ші пріімінцъ че наў фъкѫt de ла хotар пѫпъ a veni аічі ѫn Бъкърещі, tpimis'аў Мъріа sa Kostandin Bodъ пре Doamna Мъріі сале ѫmпреѫпъ къ тоцї коконіі Мъріі сале, къ тѫлцъ боерime ші жѫпнese къ тоатъ слѫжіторімea, de ле аў esit ѫntрѫ ѫntѫmпinape ла Колentina, de с'аў ѫmпреѫnat, ші ле аў adѫs къ чinste, ші къ маре потпъ пѫпъ

ла кърtea Domneaскъ. Шi тmпрeзmиndзse кз пърinтeле съў цe Мъріа sa Kostandin Bodъ, авзt'аў вжкъріе маре шi o марtе шi алта. Тntр'ачeaшi врeмe a doъ zi dзпъ вeniрea Мърii sале Doamneї Маріeї, вeniт'аў шi зn Агъ de ла Поартъ анзme . . . . . *), de аў adзs ла Kostandin Bodъ кафтан, пeнтрz къ зкоцend тmпъръцiea пре Мzstafa Паша Бiзiрzл den Бiзiрie, шi пзind алт Бiзiрzў пре Аді Паша, карeле оаре кind фzsese Тефтердарzў, трimiз'аў Domnzлzї кафтan de Бiзiрie поъ. Деші eшindў Domnzл тnaintea кафтанzлzї кз алаzў dзпъ обічeзў, л'аў adзs ла кърtea Domneaскъ, зnde тmвръкind Ага пре Domnзў кз кафтanзў, аў dat кз тmпъріле, фъкindзse чeле обічнзite орzndзeлї. Dзпъ ачeea пз мzлтъ време трeкend, шi Doamna Маріа шzind ла пърinцї, нарzшї кз ачeaшi чinзte o аў трimis de s'аў dzs ла Молдова ла Domnzлzъў.

КАП 32.

Пeнтрz a Тътарiлор нарzшї вeніре прin царъ.

Iар кind аў фost вара тntр'ачeлаш an, гъtindзse нарzшї тmпъръцiea Тzркzлzї кз ощi, ка съ тeaргъ ла Бeлiград тmпротiва Нeмцiлор, шi врend a se ръdiна Аді Паша Бiзiрzл съ тeaргъ кз ощiле, трimiз'аў Domnzлzї порzнкъ ка съ гъteaскъ копаче Ханzлzї Seлim Гереї Хан, ка съ вie кз тъtърimea съ трeакъ прin царъ съ тeaргъ шi ел ла Бeлiград dзпъ Бiзiрzл. Шi аша Ханzл фърz зzвавъ тn царъ аў тntрat тmпрezнъ кз Кaлга Szлтanzл, шi алцi Szлтanї,

*) Тn орiцinалzл пострz лiпсeщe пzшeле Агъї.

ши алць Бей den оцеанъріле лор, ши шталціме de Тътарі, фіind интрареа лор ла Іунie 20, кind преці-пій ера de'ши стрънцеа вжкателе de пре кжмп. Атжнчеа ей ш'аў пжтжstit вжкателе лор, ши аў фъцit den калеа лор, пентрж каре мълць аінъ сърачілор s'аў фъкът, къ пжніле каре аў фостў ін калеа лор аў перit de п'аў маі лъат цімене миніка. Атжнчеа dap Domnъл dжнъ порънка че наў венit, рънdвit'аў тоате копачеле пре валъ, віе de вачі ші оі мълте, афарь dintр'алте мълте келтъелі ші dарърі, къ каре аў трimis воіарі анume: пре Kostandin Щірбеў вел Кавчеріў, і Опреа вел Шътрарію, і Алка Bistieріъл, de аў енит інaintea Ханълъі ла Dана.

Деці dинъ а Тътарілор тречере, пічі Domnъл зъбавъ п'аў фъкът, чі кind аў фост ла Авгвst ін 10 зіле аў вжрчес ші Мъріа sa den Бъкъреці, ші аў мерs ла Тірговіще, пентрж къ ші порънкъ атжнчеа de ла Bізіріъл ці venise, ка съ se гътеаскъ кж кіть оaste ва авеа, съ меargъ супе партеа мънтелъі съ se афле пентрж паza църій de къtре Немці.

Ші інтр'авесташі кіп мергind Domnіa ла Тірговіще аў тъвърит афарь den sъsъ орашълъі, тъкар къ ші Кавеле se іспръвise, нар нж de тот. Iap ін zioa de сінтъ Мъріа маре ла Авгвst ін 15 зіле, аў мерs Domnъл ла кърtea domneaскъ, de аў фостў ла віserікъ ла сфінта літъріе. Ші енind de ла віserікъ, ші мергind sъs ін каsе, s'аў desбръкат de Кавеніца са чеа domneaскъ, кж каре ера ітбръкат, ші аў ітбръкат пре Міхаў Кантакозіно вел Sпътарію, пентрж къчі фъсесе ісправнік пре каsе den чепът пжнъ s'аў іспръвіт, кжm s'аў zis маі съs, ші ла masъ Domnъл аў шъzът інтр'ачеа сфінтъ zi a сінтеі

Mapieĭ, ѧn kaseле domneцĭ, kъ пъpínteле Baъdíka шi kъ boѧpiĭ de s'aĭ ospътat, (ѧnde aлt Domnъ n'aĭ maĭ пътt sъ шazъ ѧnkъ den nainte вpeme kъ вpe o 35 de anĭ, tokmaĭ den ziлele Mixniĭ Bodъ kape se xainise de kътpe Tъpчĭ, шi aĭ eшit den цapъ ronit de Tъpчĭ kъ pъшine шi de Tътapĭ, пnпъ aĭ tpekът ѧn цapa Ungъpeaskъ. Iap ѧn ъpma лъĭ пъnnaĭ de kът ѧmпъpъцiea aĭ popxnчit лъĭ Гika Bodъ, kapeле benise Domnъ ѧn ъpma Mixniĭ, de aĭ sъpnat kaseле шi ле aĭ sфъpmatъ de tot, ka sъ пътnaĭ фie skaъn domneskъ akoлo; kъчĭ maĭ sънt mънte se temea Tъpчiĭ de xainie, шi aша aĭ fost пnпъ kand Dъmnezeĭ npe avest Kostandin Bodъ Basapaв kъ Domniea aĭ miлvit. Шi ѧnkъ dънъ aл patpълea an den Domniea Mъpii sale, de kase s'aĭ anъkat, nemaĭ пътand лъsa ѧn skaъn veknĭ ka aчeла de npe ла stpътoшiĭ Mъpii sale, sъstea пъstinĭ; чi ѧn tot феднъл шi ѧn mълte pъndъpĭ, aĭ чepkat ѧmпъpъцiea пnпъ i s'aĭ dat вое, ka шi kaseле sъ фakъ шi kand ва вpea шi akoлo sъ шazъ.) Iapъ dънъ че aĭ iспpъвit, шi aĭ tpekът sѧntъ Mъpie, skълатъs'aĭ Domnъл de s'aĭ dъs ѧn sъs, napъшiĭ ла mъпъstipea Mъpii sale Xъpeziĭ, de aĭ въzът чele че шi akoлo se maĭ лъkpase. Шi шъzand kte-ва ziле akoлo, нap s'aĭ skълat de akoлo de s'aĭ, nogopът maĭ жos, ла kasa Mъpii sale, ла Бpънkoвenĭ, de aĭ шъzът ktъ-ва вpeme, npiтвълndъse шi npe ла алte sate але Mъpii sale, шi anoĭ фъp zъвавъ napъшiĭ s'aĭ ѧnвъptежit ла Tъpговiце, шi ѧntpand kъ алakъ dънъ obiчenĭ, aĭ deskълikat ѧn kъptea domneaskъ, nentpъ kъ шi kaseле de tot se гътise. Шi aĭ шъzът ѧn kaseле domneцĭ kъ Doamna Mъpii sale, шi kъ toaтъ

кърtea кътъ-ва вреme, апоі с'аў ръdікат de ла Търговіще, ші вenind ла Могошоя, вenit'аў ла Бъкърещі ла Октомвріе ын 20 зіле, 7203.

КАП 33.

Пentръ trimітereа воіарілор ла Одрінў.

Deчі маі trекind кътъ-ва вреme, ръndзіт'аў Мъріа sa o seamъ de боіарі de аў trimis ла Поартъ, анъme, пре Алексandръ вел Ворнік, ші пре Корnea Бръілоў вел Пахарнік, і Kostandin Чорогърлеанъл вел Слъџеарў, і Радъл Ізворанъл Пітарў, і Бъnea Гръdіщеанъл вел Арташ, і Верго вел Портарў, і Оnреа вел Шътрарў, ші алці, а кърора trimітere ера ка съ факъ жалвъ ші плъnџере ла ътnъръџіе пentръ слъбічънea ші мълтъл пъs ал църій, de челе мълте ші греле порънчі, че tot deaъna de ла ътnъръџіе пре tікълоasa царъ вenia, ші пentръ a Тътарілор кълкаре, че ын toці аній църій фъчea, ші нічі къ поклоапеле, нічі къ дъріле Domnіea маі пътea съ бірънаскъ; ші афаръ dintр'ачestea съ факъ жалвъ пentръ хотаръл църій desпре partea Бръілій, каре о ътnресънрase Тънчій Бръілені, de копрinse atât пъmânt, de se tinsese пре локъл църій, ші ачeasta ынкъ маі de мълt съ тръџea, ші мълтъ гълчеавъ цара къ Бръілені ачещіа аў авът. Ынъ ші den боіаріа лъі Шърban Bodъ, ынкъл Мъріі sale лъі Kostandin Bodъ, фііnd Шърban Bodъ Sнтарў маре пре времіле ачелеа, ын зілеле лъі Antonie Bodъ, фost'аў ла Поартъ ътnреънъ къ алці боіарі, ші фъкind жалвъ ла ътnъръџіе, лі с'аў dат ферman ші Агъ ътnъръtескў, de аў вenit ын царъ, ші ш'аў къвtat треаба ачeasta, къ карea ынсъші Шър-

ван Спътарѣл, ші къ боіарі тълці аў трекъ пре марціне, ші къ Търчіі мърціней, ші къ Кадіі, къкънд марціне църіі, дела Ръшава пънъ ла Бръіла, ші аў нъс пietре ші хотаръ пре унде аў фост семнеле ші хотаръле челе векі, ші с'аў ашъзат тоате глчевіле, къ тълъ келтъялъ а църіі. Iар кънд аў фост ын зілеле Мъріі сале лъі Костандин Водъ, нар аў ынчепът а се тинде Бръіленій пре пътънтъл църеі, ші аў къкат хотаръле. Дечі непътънд ынгъдзі Мъріа са, аў фъкът ціре ла Поартъ, ші с'аў трімис ын Агъ ка съ каѣте треава ачеаста, къ каре Агъ аў трімис пре Міхаіъ Кантакозіно вел Спътарѣ ші къ алці боіарі ынпрекънъ акодо спре Бръіла, де аў къзът ші аў алес семнеле ші хотаръле нзіндѣ нietрі. Iар дънъ ачеа кънд аў фост ал доілеа тімп Бръіленій, тот нъ с'аў пътът ашъза, чі с'аў экзлат о seатъ де Търчі Бръіленій, де с'аў дъс ла Поартъ ші аў фъкът жалъ, атънчеа тълпъръціеа аў ръндзіт пре ын Бей анъме Іъсуф Капеціваша тълпърътеск, кареле ера фечорял лъі Сълiman Паша, че фъсесе маі наінте Візірѣ. Дечі венінд Бекял ачеста ынтъѣ аічеа ла Домнѣ прімітъл'аў къ чінсте ші къ дарърі, ом маре фііnd, нъдъждзінд Домнъл къ ва фаче църіі дрептате пренъм ші ел се фъгъдзна. Ші трімицънд Домнъл къ дънсъл боіарі анъме: пре Міхалчеа вел Столнікѣ, і Костандин вел Сълцерѣ ла Бръіла ка съ каѣте треава ачеаста. Дънъ че аў мерс акодо Бекял ачеста, деспре о парте от тълър фііnd, ші де минте ушор, деспре алтъ парте Бръіленій мітзіндъ'л, фъкът'аў дънъ вона лор, тъінд хотаръле пре унде аў зіс ел. Iар цара аў рътас нетаі къ келтъялъ. Атънчеа дар Мъріа са Костандин Водъ трімицънд пре боіарій ла

Odріиѣ прекѫm s'aѣ zis maї sѫs, пре лѫпгъ алte трebї ші невої але църiї, фъкѫ'aѣ жалвъ ші пентрѫ ачеasta, пентрѫ къ авea цара маре stрѫмбътate de dѫшiї.

Deчї ѫmпърѫцiea, кар aѣ трimis пре ѫn Капеціваша, ші ѫn Кадиѣ анѫme Мовела, ка съ вie съ каѫte жѫdекata ачeasta ші съ факъ dрentate, ші вenind Капіціваш кѫ Кадиѣл, трimis'aѣ Domnѫл кaръшї пре Міхаѣ Kantакozino вел Спътарѣ, ші пре Kostandin Чорогѫрлeanѫл вел Клѫчерѣ, de aѣ тeрs кѫ dѫшiї аколо ѫmпрeхпъ ла хотар. Iар Тѫрчiї Брѫiлenї n'aѣ врѫt съ тeаргъ ла жѫdекатъ нiчї кѫm. Deчї Капеціваша ші кѫ Кадиѣл фъкѫnd черкаре кѫ аѫърхптѫл прin алцї Тѫрчї мърцinenї, ші прin ѫniї den Брѫiлenї, афлаѫ'aѣ пре Брѫiлenї кѫm aѣ ѫmвлат ші aѣ кълкат хотаръле, ші ле aѣ мѫtat пре ѫnde aѣ врѫt eї. Deчї кaръшї aѣ пѫs de ле aѣ мѫtat, ші ле aѣ пѫs пре ѫnde фѫsese ѫntъѣ маї nainte.

КАП 34.

Пентрѫ терцерea Domnѫлї ла четатea Кладовiї din порѫнкъ ѫmпърѫтeaскъ.

Deчї кѫnd aѣ фost л. 7203, ла лѫna лѫї Maртie, ѫntрѫ ал шaптелea andin Domniea Мърiї sале лѫї Kostandin Bodъ, ѫntѫmплѫndѫse a мѫрі ѫmпърaтѫл тѫрческ, анѫme Сѫлtan Ахmet, ші пѫindѫse Сѫлtan Мѫstафа ѫmпърat, фечорѫл лѫї Сѫлtan Мехmet, ші ѫnсѫmї ѫmпърaтѫл гътindѫse съ тeаргъ ла оaste аѫпра Nemціlор ла Белiград, трimis'aѣ ші Domnѫлї порѫнкъ съ тeаргъ ла оaste ла четатea Кладовiї, съ о факъ, кaре четате ші маї den nainte време tot de царъ аѣ фost фъкѫtъ, фiind кaръшї Мърia sa Kostandin Bodъ,

мерс'аў аколо den порънкъ ын трекъцій анї, de o аў фъкът, пре времеа ынтръ каре venise Nemцій, ші пе-пъмынdъле sta ымпротівъ Търчіі каре se афла атънчea аколо, нар еї ынсъшї аў dat фок de o аў aps ші o аў пъпъstit, ші еї с'аў трas маї жos, tot атънчea кынd ші Nemцій аў трекът аічea ын царъ.

Deчї dap вiind Domnълуї порънкъ ка ачeasta, каре с'аў zis маї съs, ка съ меаргъ ші акът ла Кладова, фоарте неste пътинцъ фiind, къ ынкъ време de нарпъ ера, ші къ мълтъ невое ера a se гъti Domnъл ші toатъ oастea, къ нарбъ пъ ера, ші вiта фоарте славъ, ші възynd o порънкъ фъръ de време ка ачeasta, каре нiчї o датъ п'аў фост, desпре o парте аў трimis порънкъ ла Корnea Бръiлоњъл вел Бан, ла Краiова, ка съ меаргъ къ цара desпре Мехedinцї ла чetatea Кладовiї, съ se апъче съ o факъ, desпре алтъ парте пъmаї de кът аў трimis боiарї ла Поартъ, апъme: пре Kostandin вел Клъчерiў ші пре Дъmитрашкъ Карамалъъ вел Постелник, пентръ ка съ факъ жалбъ, ка доар ар лъsa пре Domnў, ка съ пъ меаргъ, пъmаї съ рындънаскъ оamenї ші iсправнiчї, съ меаргъ съ факъ чetatea; нар Вiзiрънъл ші къ Кеханаоа, оamenї фоарте ръї ші лакомї, ші варварї фiind, некът къ ачeasta п'аў фъкът, чi ынкъ ші алтъ ръътate маре пре сърака de царъ аў adъs, ка съ дъкъ цара захереа ла Камениць, каре ера o неспъсъ невое, къ къ захереаоа ші каръле че требъа a o рындika съ o дъкъ, se фъчea o сътъ маре de банї, кът пъ ера пътинцъ a se рындika. Ші аша Domnъл тiрънещiле лор порънчї възynd, пъ пътea фаче ынтр'алт кiп фъръ кът a мерце, ші пъmаї пънъ аў фъкът сфинтеле Пащї аў шъзът, ла 24 de зiле але луї Мартie, фiind

Паціле. Iар дѫнъ че аѫ трекѫт сфинтеле Паці, ѫндатъ аѫ пѫрчес Мъріа са ла Апріліе ѫн 8 зиле, пентрѫ къ ші а доъ порѫнкъ ѫї вепіse кѫ ѫп Агъ ѫмпъръtesк, ѫпа ка съ рѫdiче пре Domnѫ, алta пентрѫ гахереа ка съ se порпeaскъ. Ші ачeastъ гравъ маре ші рѫdікаре фъръ време пѫ погоръна desпре ѫмпъръціе, фъръ кѫt пѫmaї den тѫлta рѫѫtate ші певіліічіе а Віzірѫлаї, ші а Кехаелії, къ пѫ ера пѫtiпцъ Domпѫлаї аї съtѫра dѫнъ чел маре ал лор пеsaціѫ че авea.

Deчї аша кѫ тѫлтъ певое, Domпѫл кѫ oastea s'aѫ рѫdікat, ші търгѫnd пѫпъ ла satѫл Мъріі ѫале Потлоцї, кѫte-ва зіле пре лок аѫ пѫzѫt, ші ѫаръшї de аколо рѫdікѫndѫse, аѫ тeps пѫпъ ла Брънковепї, ші аколо аѫ вепit веste Domпѫлаї de ла Капікехаеле de ла Odpiнѫ, кѫm къ Віzірѫл ші Кехаѫаоа Віzірѫлаї аѫ къzѫt ла ѫрціе ѫтпъръteaскъ пре піerzare, пе маї ръbdѫnd Dѫmnezeѫ рѫѫtъціле лор, ші тѫпкътъріле че фъчea крещінілор кѫ пекоntenitеле черерї ші грелеле порѫпчї че tot deaѫna ѫntр'aчeste віete църї пѫ se маї кѫrma de ла dѫпшії, пентрѫ тѫлta лъкомie че авea, а sорві токтаї ші sѫnцеле сърачілор. Ші пѫ ера ѫndestѫлацї кѫ atѫta, чі ші пре Domnѫ фъръ време ші неste пѫtiпцъ ла oaste ѫл рѫdіка, пре времї реле ші плоioase кѫ ръчелї, de аѫ періt вітеле крещінілор, кѫt ші тѫлцї den sаѫжіторї s'aѫ пedeѕtрat, чі поate фі ші пентрѫ ачеле ѕѫs пеірї ші пекаzѫрї але крещінілор, Dѫmnezeѫ ла osѫndъ ка ачeea ѫаѫ adѫs, къ пѫ фіеще че тоарte маї окърѫtъ аѫ авѫt Віzірѫл ачела, чі отѫрѫndѫл аѫ порѫпчіt ѫтпъратѫл de ѫаѫ лепъdat sпѫркатѫл лѫї трѫп токтаї ѫп ѫліцъ, de аѫ zъкѫt кѫt-ва ѫп ведереа tѫtѫрор.

Dъпъ ачеea пъind ѓmпъръцiea алт Bizipъ, апъme пре Mexmet Паша, шi алтъ Кехаiа, апъme Iбраiт Ага, oamenї бъпї шi тikniцї фiind, ѓпчепът'аѫ шi жалбеле a se аскълta, карele Domnъл пentръ пъsъл църiї трiметea; къ ѓптѣѫ пentръ zахереа фъкѓndъse жалвъ ла dѓпшiї, къ este neste пътinцъ църiї съ o dъкъ, аѫ лъsat zахереаoa съ пъ se dъкъ, пъmaї съ dea цара banї, adекъ прецъл zахерелеї съ'ї трiмiцъ ла Kameniцъ, каре пъ пъцiпъ ъшъраре сърачiлор ера, къ пъ ера грeъл чел маре zахереаoa, кѣt ера карълe шi кiрiа каре ера съ o dъкъ.

Dъпъ ачеea шi dъпъ че аѫ meps Domnъл аколо ла Кladова, шi чetatea лъкрѓndъse, пъ тълтъ време аколо аѫ шъzъt, чi наѫ venit ферман ка съ лase oamenї шi iсправнiчi съ шazъ съ iспръвeaскъ чetatea, нар Domnъл съ se ѓntoаркъ ѓnапоi спре партea тъnтелъї пре ъnde sѓnt плаѣурi, ка съ'шi пъzeaскъ цара de връжmашї шi de oamenї ръї. Пentръ къ шi хоцiме тълтъ de Ъпгърi ла тъnte se фъкъse, фъкѓnd тълте ръътъцї шi аiчea пре хотаръл църiї, шi пре хотаръл църiї Ъпгърещї, цiind къiле шi stѓmторiле, de ъчideа пре пегъцъторї, шi алте тълте ръътъцї фъчea. Deчї лъsat'аѫ Мъріа sa аколо ла Кladова боiарї iсправнiчi, апъme: пре Padъл Iзворапъл вел Stoлnik, i Padъл Хрiziї вел Клъчерѣ, кѣ o seamъ de слъжitорi de пazъ, шi пentръ алте треbї шi порънчї че ера аколо. Iар Domnъл пъmaї de кѣt s'аѫ ѓпвъртежit de ла Кladова мерг'ѓnd спре партea тъnтелъї, шi пъind пazъ таре пре ла плаѣурi аѫ пrinsѣ ъn stear de хоцї ка вре o 50 de oamenї Ъпгърi, фiind фоарте хоцї ръї шi бine ѓпартацi, шi нiчї ънъл n'аѫ скъпat, чi кѣ къпitan кѣ tot наѫ dъs ла Domnъл.

Deчĭ карĭ s'aŭ dobedit den хощĭ маĭ рѣ, ші s'aŭ кѫпоскѫт ші de ѫнiĭ пѣгѫвашĭ, аŭ трimis de ѭаŭ sпѭzѫrat ла локѫріле ачелеа ѫnde аŭ фъкѫт рѫтъціле; den чеілалцĭ пре ѫнiĭ ѭаŭ трimis ла окпъ, пре алцiĭ ѭаŭ пѫs ла опреалъ. Ші аша фiind Мъріа sa вiitор пре sѫnt тѫnte, мерs'аŭ ла тъпъstiреа Tismana, ші de аколо аŭ мерs ла тъпъstiреа Мъріi сале ла Хѫrezĭ, ші аŭ шѫzѫt фъкѭnd кѭte-ва зiле, ші фъкѭnd ші Sѫnt-Пietрѫ аколо. Dѫпъ ачеea зкѫлѭndѫse de аколо аŭ мерs ла тъпъstiреа de ѫn Лемнѫ, ші de аколо ла тъпъstiреа Арцешѫлăĭ, пре каре sфinte тъпъstiрĭ ле аŭ маĭ adaos Мъріа sa, ші ле аŭ ѭнтърiт кѫ міле ші кѫ подоабе зкѫmпе de вiseriкъ. Deчĭ de ла Арцеш аŭ вenit Мъріа sa ла Пiтещĭ, ші тъвърѭnd аколо, кѭte-ва зiле аŭ зъбовit. Ші dѫпъ ачеea s'aŭ рѫdiкат Domпѫл ші аŭ вenit ла зкѫпѫл Тѭрговiщiĭ ла лѫna лuĭ Iюлie ѫn 20 de зiле, ѫnde ші Doaмna Мъріi сале вenitъ ера de маĭ наinte кѫ кѭte-ва зiле de ла Бѫкѫрещĭ, ѭмпрежпъ кѫ тощĭ коконiĭ, ші кѫ тоатъ каsa Мъріi сале.

КАП 35.

Пеnтрѫ а Хапѫлăĭ ѭарѣшĭ вenire ѭрin царъ.

Iар кѭnd аŭ фost ла Iюлie ѫn 28 de зiле, вenit'аŭ вeste Domпѫлăĭ къ ші Хапѫл Seлim Гереĭ este вiitор ѭарѣшĭ, ка sъ трeакъ ѭрin царъ, sъ теаргъ dѫпъ ѫmпърѣціе ла Белiград, мъкар кѫ ѫnтр'aчest тimп sъ фie авѫt ші еĭ грiжъ desпре мѫskалăĭ, рѫdiкѭndѫse ощĭ мѫskълещĭ de аŭ мерs кѫ рѫzвоĭ aсѫпра Азакѫлăĭ ші алтор четъцĭ de пре апа Niпрѫлăĭ, ші ера маре грiжъ Тѫтарiлор. Iар de врeме че de ла ѫmпърѣціе

mepsese Хапълъї порънкъ neste порънкъ, съ нъ факъ ынтр'алт кіш, чі нъмаї съ se ръdіче съ тєаргъ, п'аў нътът съ stea ынпротіва порънчіў, чі s'аў ръdікат ынпрезпъ къ Калга Сълтапъл de аў meps съваї, къ пъ пъцінъ oaste ера; каре dap вeste ла Domnъл фъкend ціре de ла марціne къ Хапъл ші къ Калга Сълтапъл este вііtор a трече прin царъ, пъмаї de кат ші Мъріа sa ынтрх ынтынпінаре воіарї аў trimis, апъме: пре Павел Пахарнікъ, і пре Iamandi вел Портарх, ка съ se афле къ слъжбъ лынгъ dынші, ші съ ле арате пъзъл ші слъвічънеа царіў, къ doар ші еї къ вре о мілъ s'ар аръта спре царъ, съ о маї зънъреze desпре рънdзъала копачелор, ші den поклоапе а чере каре обічънцї ера. Iар еї німіка спре слъжва царіў пъ s'аў зітат, чі dзпъ алор сълвътъчіре ші незълнічіе, каре пъръреа азъпра крещінілор лънї ръпіторї sınt, тоате челе обічънзіте а ле лор тынкътърї ка ші маї наінте пе de плін ле аў черът, ші Domnъл ле аў плініт, ші копачеле ші поклоапеле.

Dечї мергınd еї спре балъ ынпъ ла ана Жіънзъї ла sat ла Комощенї, аколо нъў ажъсъ вeste dепре зрт, кът къ Мъскаліў ші Казачіў фак мълъ strікъчънне ла четъціле каре s'аў zis маї сзs. Dечї аколо s'аў сфътзit ші s'аў ынторs Калга Сълтапъл ынапої къ о seamъ de Тътарї; нар Хапъл къ о seamъ de Тътарї че аў ръmas лынгъ ел, аў трекът Dзпъреа пре ла вадъл Dіънзъї, ші s'аў dзs ла Беліград dзпъ ынпъръціе.

Ынтр'авest an аў dat Dзmnezeў ші лзї Тзкелі Грофзлзї къdepe den чinstea лзї кареа авea de ла ынпъръціе, токмаї ка лъчеафързлзї, de вреme че ші ын зрекіле ынпъратзлзї mepsese челе мълте ръзътъцї

че фъкѫse маї наinte, шi neste toatъ вremea, шi ѧn tot локъл ne ѫnde nічорѫл лѫї кълкase ѧn цара Ѧmпъратѫлѫї. Deчї sокotind Ѧmпъръцiea къ нічї de ѫn фолos nѫ este, чi маї mѫлt de stрікъчiѫne, ѧndatъ че аѫ mers шi ел аколо ла Белiград кѫ oastea лѫї ка sъ se afле кѫ слѫжбъ лѧngъ Ѧmпъръцie, n'аѫ пофтit Ѧmпъръцiea слѫжба лѫї, чi аѫ порѧnчit de л'аѫ лѫat ѧmпrеѫnъ кѫ фетеea лѫї, шi кѫ кate-ва слѫцї че аѫ авѫt, шi dѧndѫл пре пазъ Ѧmпъръteaскъ, л'аѫ трimis ла Царіград кѫm inima лѫї n'аѫ пофтit, ѫnde шi sфѧршitѫл лѫї ва фi, nemaї авѧnd скъпare de аколо,— къ dрept este Dѫmnezeѫ, шi dреапъ este жѫdекata лѫї, аша sѫnt sфѧршitѫріле ръiлор шi тiраniлор, — ѧar oastea лѫї o аѫ dat Ѧmпъръцiea пре seama Мърii saле лѫї Kостandin Bodъ, порѧnчind sъ вie sъ фie sѫnt аскѫлtареа Мърii saле, de ва пофti Domnѫл sъ'l цie ѧn леафъ, ѧar de nѫ, sъ фie рана, sъваї къ Мърii saле nѫ ѧaѫ трebѫit; ѧar шi eї ка ніцe хоцї че аѫ фост аѫ вenit пѧnъ ла ѫn лок, шi апої аѫ фъкѫt кареле ѧn котро аѫ пѫtѫt, neавѧnd образ ка sъ вie ла Domnѫ, къчї цiа жафѫріле шi ръхтъцiле че ле фъкѫse ѧn царъ, чi аша toatъ гloata лѫї шi stрѧnsoarea лѫї прекѫm аѫ фост хоцeаскъ шi тѧлхъreаскъ, аша шi sфѧршitѫл ѧaѫ вenit, den прeѫnъ кѫ stъпѧn кѫ tot, sпре пierzare desъвѫршit.

КАП 36.

Пeнтрѫ тречerea Ѧmпъръцii вріn царъ, шi пeнтрѫ къlъторіa Domнтаї de аѫ mers ѧnaiнtea Ѧmпъратѫлѫї Sтatan Mѫsтaфa.

Афлѧndѫse dар Domniea ла Тѫрговiще, кѫ гріжа nазiї desпре Apdeaл, кѫm s'аѫ zis маї наinte, вeste

кат фъръ пъдежде Domnълъї soseцце de ла Корпеа вел Бан ші de ла Istodor вел Кънitan de Черпецї, трітецînd ші кърцї de ла Капікехаелеле че ера къ oastea Търчеаскъ, анъме: Іанаке Порфіріта Драгоманъл, ші Іане Кънitanъл de Odівое, фъкînd щіре, кът къ ътпъратъл къ toatъ oastea Търчеаскъ ынторкîndъse ва съ вie съ треакъ прin царъ. Пентръ къ фііnd ътпърăціea ла Белiград кът s'аў zis маї наinte, рădікатъs'аў de аколо къ toatъ пътереа ші аў трекът Dънъреа de чеастъ парте ла Папчова, de аў мерs ла о четате че съ кема Ліпова, каре ера сънт вірънца Неатцълъї, лънdъ'о de ла Търчї маї ынтрекъцїї аnї, ші ачеea о аў лъат къ ръzвоїў. Dънъ ачеea ътпърăціea нaръшї s'аў ынторs ла Темішвар, ші афлînd о тавъре Немцеаскъ че ера къ Вiтеран Гіпърарънл ынтре Севеш ші Логош, каре ера ка вре о 6000 de Немцї пъmаї, ші аша пъmаї аў трimis прe ън Пашъ пъmit Арвънаш чел кема Мехmet Беіоглъ, фііnd ші Рътелаі Бевлервеї,, къ oaste аспра лор, карiї тергînd нiміка пъ ле аў пътът стріка, чі фоарте ръў Немцiї наў ынфрînt.

Дечї фъкînd щіре ътпърăцii, пъmаї de кът ынсъшї ътпъратъл къ toatъ oastea, ынпрежънъ къ Ханъл ші къ Тътърімea s'аў порnit аспра лор, каре маре ынпълъчънне лъї Вiтеран наў фost, къ пъ щіссе ел къ ътпъратъл аў фost, къ s'ар фі трas ынапої, п'ар фі стътът ымпротівъ къ ачеа пъцінъ oaste че авea. Іар de врeme че порокъл аша наў блъжit, пъ ера пътinцъ ынтр'алт кіп а фаче, фъръ кът a se ынтъmпina къ dънъзъл, ші фоарте таре ръzвоїў аў dat, кът s'аў ынгрozit ші Търчiї, къ 4 чеазърї ръzвоїъл аў цінът. Іар de врeme че мълцімea Търчілор пе de тоате

пърцїле комплисесе, пенъ ен чea de anoї ръмindисе Biтepan Гепъpapиъл atit кет n'aў maї пзтзт stn ен фрънтea oцiї, чi aў dat dosъл шi oastea чееллaлтъ Немцеaскъ чe maї ръпъseee, шi aша aў фost izвmda Тзрчiлор. Мълцї dia Nemцї s'aў omopit шi s'aў прins, шi ензшї Bitepan Гiнъpapиъл aў перiт, пецiiиdисе енкъ ende съ фie къзит, каре кзм snmea шi езвшї Тзрчiї, къ de nъ ap фi перiт ea niчi емр'вn кiя n'ap фi лзат Тзрчiї aчea izгendъ. Гnзъ aчел ръзвоiў, niчi фъръ таре пагзвъ шi пierdere n'aў фost шi Тзрчiлор, къ den канете aў перiт шi дела el Шaї Мехмет Паша кзmnatъл гmпъратълзї Maxmзт, Бeiоглъ Рзmелi Бехлер Бей, шi алцї Беї, шi канете мълте алese aў перiт', каре фiind гmпъратъл de фацъ, шi Ханъл ла ръзвоiл aчела, шi взend таре вътаl Nemцiлор, шi фъръ вое ле aў къзтat a sta, siaцї фiind de гmпъратъл къї ва omopi de nъ вор спарце пре Nemцї, иорзпчindзле съ se вatъ шi съ пъвълеаскъ шепъ ла тоарте.

Дзнъ aчeea гmпъратъл aў aps пълъпцiле, епгзнс Логошъл i Sebешъл, лъзendзле Nemцiї пзстiї dзнъ ръзвоiл aчела, нарале шi маї naинte езнt вiрвinца Тзрчiлор ера, anoї ле лзase Nemцiї.

Deчї dap фъкend гmпъръцiea aчeste izвmaї, niшiка nъ s'aў маї конtenit, чi спanoї s'aў гнвъртежit, a кързя гнвъртежiре шi вenipe nъ ера прintр'алъ нарте маї dpent a фi, шi маї кзpend a сшi dintр'aчele пърцї, фъръ кзt пе ла Aлmaш съ dea пе ла Dimiр кanі, шi съ вie прin царъ, съ тeaръ съ трeакъ Dзнъреа пре ла Nikonoe, кзm sonotise. Въzend dap Вiзiрзл Мехмет Паша ен че кiя гнтоарчореа гmпъръцiї

este, numaĭ de kĭt prin un Arĕ la Domnŭ aŭ trimis kŭ ferman, ka sŭ se rădîce Domnŭl sŭ meargă sŭ easă naĭnte la Dimitrikani ntrŭ ntîmpinarea împărătĭluĭ, sŭ deskizŭ drumul, sŭ fakă podurĭ ne la ape marĭ, ši la altele sŭ se afle kŭ slujbă lungă împărăție, de vreme ce împărăția prin țară vine ši trece. Poate dar fieșe ce pțelept sokoti, la kît grijă Domnul s'ar fi aflat, ce fel de inimă mare trebuia a fi la o vreme ka aceea, fiind a merge naintea unuĭ împărățiĭ; intrŭ kŭ rădikarea era grabnikă fără de veste ši fără de nicĭ o gătire; alta, kălătoria nikă era lungă, ši vremea nikă scurtă, rendindu-se sŭ nu kumva se audă împărăția, sŭ intre maĭ nainte în țară, ši nu se va afla Domnul sŭ nu naĭnte la kotar unde'l era porunka, ši de vor cere neskarine zaherele, unde se nutea a face în grab, fiind ši țara fățită ši vrăjmaș, ka avestea Domnul rendea. Însă supe Dumnezeŭ pădzăduind cela ce la multe întîmplări ka avestea l'aŭ luminat ši l'aŭ ajutat, numaĭ de kît aŭ început a se găti de părnes naĭnte, prekum i se porunise, sokotind ka unde ar nutea întîmpina pre împărată kŭ toată nutere ce venia. Însă pre Petrŭ Kăpitan de dorobanți Odobeanu, de oaste l'aŭ trimisŭ naĭnte la Dimitrani ka sŭ dreagă drumul, (sămaĭ nu vea Ban, ši kŭ Istodor Kăpitanul akolo tot dregea, ši purta acele grijĭ kît se nutea), ši sŭ grimească de cele ce ar trebui de treaba împărății. Dintre aceea ši alți boĭarĭ aŭ trimis, anume: pre Dumitrakŭ Karapandu vel Postelnik, i Bibea vel Arnaut ši pre alți kŭ kărți la Bizirman, fiind ție kŭ ši Domnul este biitorŭ, ši ka sŭ se afle

ынгъ тмпъръцие, пнъ ши Domnъл ва sosi, ши de олак ыв трimis. Апоі ши Domnъл пре Dумnezeў ынтр'ажъторъ лънd, аў пърчes ла Sentemвріе ын 23 de zиле кў o seamъ de вояры, ши кў slужitoриmea кълъриme кці s'аў sokotit de треаба служвеі a фі ; лъsend ла Търговище пре Doamna Мърii sале ши кў toatъ каsa, лъsend ши пре Kostandin Kantakozino Stoлнікў, ши пре Іапаке Вькъresкў вел Агъ, кў toatъ nedestpimea ынпрезнъ ши кў o seamъ de кълъриme, ыр ла Бzкърещі аў трimis пре Шърван вел Bistieрў ка sъ фie isправнік ши пъртътърў de гріхъ, de чевор фі треviле, пнъ se ва ынtoарче Domnіea, фiind аколо ши Kostandin Чорогърлеанъ вел Клъчерў, ши Andpeі вел Кънitan de казачі, карі ера de паzа орашzлзі. Ші аша Domnъл de грав s'аў dzs 3 копаче пнъ ла Брънковенї фъкnd, ыр ла ал патрълea копак, ажзнгnd пнъ ла podъл Іamnікў че este neste ana Жіньлзі, ынтмплатzs'аў олъкарі biind de ла opdia тмпърътeaскъ кў порzнкъ, ка sъ тearгъ Domnъл кў ун чeas маі mainte, пентрў къ тмпъръцiea ынtpase ын царъ, ши ынтр'ачea zi ынкъ пърчesesъ ши de ла Черпецї ын жos sпре Diў. Каре гравъ вzsnd Domnъл аъsat'аў аколea карълe, ши алт агарлък че аў фost ымпрезнъ кў Diікъл вел Логофът, і Міхаў Kantakozino вел Спътарў, ши кў slужitopime, ши лънd пzmaі o seamъ de вояры ши кў кціва slужitopі, аў тeps ынainte sпpintenї. ши кnd аў фost ла Sentemвріе ын 27 de zиле Bineрі, ажns'аў Domnъл тмпъръцiea ла Кзшмір, ши кзm аў sosit ла opdie, аў meps nzmaі de кнt de s'аў ымпрезnat кў Bizірнъл, карелe ынтревnd пре Domnъл че аў фost пріčina de аў гъвовit кў venitъл, de оареш кnd фъкndз'і цiре къ тмпъратъл

mine, ші рѣспѹнзѣндѹ'т къ ѣрзіѣ аѹ venit Ана къ ачеа veste, ші калеа demърtатъ фііnd, алт н'аѹ mai zis фъръ нѣ къ аша se întîmplaъ de mулte орі ка ла ачелеа. Iар adoa zi Sîmbътъ, ръdікêndse întâiъръціea de la ачеа копак аѹ mers ла копанъ de ла Могла-ніt, ла каре копак з'аѹ mai întîlnit Domnъ ші къ алте къnetenі але întâiъръцій, къ Тефтердарюл, къ Реіс Ефенdі, ші къ алці ка ачеа фрemъторі. Dзнъ ачеea tot întр'ачеlaші zi аѹ venit Domnъzї ферман, ка întâiъ Domnъ съ mearъ înaінtea întâiъратълці, съ фіе новаць пре înde ва трече Dunъреа, ші потерніка Domnezeй аѹ новъзіт пре Domнѣ, ші н'аѹ mъzit къ vînste, dзнъ вредніць заzика за, mетъ ла sфършітъл ачеї къл. (Ва urma.)

Despre starea socialъ a mъncitoriлor nъgari in principatele Romъne in deosebite timpuri.

Principele mъncitoriлor se vor sfъrmi dar nemerita pedeapsъ. — Mihaeleanu.

Deosebirea ce se vede in starea mъncitoriлor nъgari intre mai mъlte nemoare ешi are pricina in instituцiile ce кърmuesк proprietatea. Unele nemoarъ aъ primit emancipaцiea mъncitoriлor in proprietъцi private, in vreme ce altele aъ pъstrat principiй къ toт pъmentъл este al Statuluи. Este uзitat къ Romanii ka ши Grecii, Fenicienii ши Kartaginezii adoptaserъ pre чea dintъй, ши al imprumutarъ in toate колoniile лor. Ea este astъzi komun la toate nemoarele Europene. Чea d'aldoilea s'a adoptat mai de oname in Asia. S'a гъsit asemenea la Periшeni, Mexikani, in vreme mai mъlte din insulele Sudului ши la nemoarele din mijlocъ Africeи. Mai mъlцi se impoeskй a zice къ pricina aчestui deosebit obiчeй este, къ чele dintъй societъцi s'aъ astъmpat prin колonisaцie, in vreme ce чele d'aldoilea s'aъ format prin конkistъ. Imprecurъrile kare deosibeskъ aчeste doъ modurи de organizaцie sunt къ колoniцii ce se esпatriazъ ka съ dobendeaskъ паmea, libertatea saъ buna stare materialъ ce le lipseшte in locul lor de naшere, sunt agrikultoriи ши alkътueskй o adunare de familii saъ asociaцii egale, kare fireшte къ timpul

пътънтъа конрінъў ън пъргї, ші аа тоатъ фамілаіа, поате ші аа тот інъъа съ дъ о парте. De simtў оарекаре ънпотрівіре de аа локъіторіў ачелаў пътънт, еў пъ'ў ровеск, чі se мъцъmeskў пътмаї a конрінde локъа че ае требе, тръind съnt леціле сале ші гата a прііmi de четъцені пе чеї векі локъіторі. Попоареле конкеранте ънсъ съnъse фііnd неапърат ънъў кап ръъвоінік, ънdръsneц ші ънвestit къ o пътere пеmърцinitъ, съnt маї adesea stpeine агрікълтъреї. Еле съ мъцъmesк маї вine a чере de аа съnъшіў лор продъктеле пътънтълуў, de кът a ае dовndi прin ънцелеџереа ші сілінџеле лор. Desпotismъа dар este сфлетъа конкъistеї dъnъ кът егалітатеа este сфлетъа колоніzаџіеї. Dъnъ аčeste конsideраџіі џенерале nъ пе маї ындоім къ Pomaniї колоnizъnd Daчia, аў ънпърцit, dъnъ овічеаа лор, пътънтъа ънтре колоніщї. Nъвъліріле варварілор ън ачеастъ провінцъ nъ пътъръ вътъма ачест овічеў, къчї варварії dъnъ кът щім, аў фost маї мъат трекъторі прінтр'ачест лок. Не ленгъ ачеаста еї ера къ totъа стрънї агрікълтъреї. Еї нічї nъ атінџеа пазгъа зіче Amian Марчелin *). Колоніщії dар ръmъind sinгърї a se ынделетнічі къ агрікълтъра кътъръ а'шї пъstра овічеріле стръвіне, къмї, de ші ынкънџерацї ші конріnшї de варварі, еї nъ авъръ нічї ън amestek къ dънщї, dъnъ кът o мъртъріseще Џівon **). Мъцї ынкъ dintр'ачещї ко-

*) Nomo apud eos arat, nec stivam aliquando contigit. *Amianus Marcellinus lib.* 31. *Cap.* 2.

**) The Walachians are surrounded by, but not mixed with, the barbarians. Gibbon's history of the Decline of the Roman Empire. Cap. XI. Nota 13.

лопіцїї п'авъръ а съфері пітік de барварї къчї ретръгъndзse ѧn Карпацї еї ѧшї пъзрăръ лібертатеа лор. De ѵnde, кѧnd барварії маї сълъбіръ, еї se погорîръ ка піще алцї Пелазгї, se ѧntinseръ къ ѧnчетъ ѧn къmпіе ші ѧшї редобѧndіръ локъріле стръпошещї. Astфел ѧn веакъл ал XIII, фаmіліа Negrъ Съверанъ ѧn Фъгъраш, ѧшї mъtъ капіталеа ѧn Кътълънгъ, ші dънъ о жътъtate de веак ѧn ѵrmъ фаmіліа Dragoш Съверанъ ѧn Маратъreш, se коборî ѧn Молдова.

Ѳnії din Istopiografії nostpії некъѵtănd пріntp'o кріtікъ съпътoasъ a se ѳpienta пріn ѧntъneръ, че din mъlţimea фавъліlор, акопере ѧnчепътъ istopieї noastpe, прекът a тътълор поарелор векї ші поѵе, s'aї плекат a кpede къ Radъ Negrъ ѧn Цеара Ротъneaскъ ка ші Bordan Dragoш ѧn Молдова aї fost піще конкерацї че aї конpins аѵeste църї ші ле aї ѧmпопълат гъsindзле пъstiї. D'aѵi s'aї ѧntemeiat a зіче къ toї пъmъnтъл a fost пропpietate a Statълъї, ші къ ѧmпърцîpea лъї ѧn пропpietъцї пpіѵate aї ѵrmat пріn воінца ші дъpъіpea Stъпънітopлъї. Noъ ачeastъ въpere ni se паре ръїъчіtъ. Маї ѧntъї, къ ѧnкъ ѧnainte de 1290, епокъ кѧnd Кропічеле ші Хpisoaѵele пъn веніpea Radълъї Negrъ ВВ, se афла пріnцї Ромънї, ѧntpe каре ла 1247, ѧnъл пъmіt Літоѵї, ші алтъл Senesлав, a къpop stъпънipe Бела IV Рецеле Ѳнгаріеї o ѧntъpeще ѧn Dіплома пріn каре dъ Банатъл Северіn пълъї Кавалерілор Іepъsалімълъї, (ѵezї актъл № 1). Ал doілea, къ de ap фі fost Цеара Ротъneaскъ пъstie ѧn ачea епокъ, кът se пъtea ea ѧmпопъла ѧn вр'о къцї-ва anї атът de мълт, ѧn кât кіар de ла 1330 Ромънії se noatъ sпpіжіni лънте аша кръпчене, маї ѧntъї къ Ѳнгрії, ші апої къ Тъpчії? Аѵeмпea ші

Молдавіа кѣм ар фі пѫтѫт фі пѫстіе, кѫнд цінѝ къ ѧн веакѫ XII ші XIII ѧн ачеа ţеарѫ ѫнфлорea маї мѫлте репѫблічі вестіте, прекѫм Бърладѫ, Четатea Албъ, Галаţіі, Кілія, Хотинѫ ші Терінá? Noї dар гъсім адевъратъ нърерea овщещіі Адѫнърі a Молдавіеі de ла 1817, каре кѣнатъ фііnd a desлera ачeастъ ѫнтрeбаре a dобедіт прін чітаţіі de історічі ші акте але Domнілор, къ Молдова ера лъкѫіть ла вепірea лѫї Драгош, къ пѫмѫнтѫ ера ѫнпърдіт ѧн проприетъдї прівате, ші къ локѫріле Domнещі ера нѫмаї локѫріле de пѫстіѝ, адекъ челе че нѫ se ѫмпънea de німені din непоменіт вeак, вранiщіле Domнещі ші локѫріле Търгѫрілор, (вezі актѫл № 2). — Дака Падѫ Негрѫ ші Богдан Драгош аѫ гъсіт ţъріле попълате, еї н'аѫ пѫтѫт фі конкеранцї, къчї нiще стъпъніторі de Statѫрі ана тічі ка Фъгъраша ші Маретѫрешѫ, нѫ нѫтea анеа destлѫ нѫтере ѫнpe a конpінde асeменea провінце *). De н'ar вenіт ка конкеранцї, еї н'аѫ пѫтѫт дрепѫ, н'аѫ пѫтѫт despoсede ѫн попор ѫнтрeг, чі дін протівъ аѫ трeбѫіт a респекта обічеѫріле лѫї, дѫнъ кѫм історія лѫмѫріт не ѫнвѫне къ аѫ респектат не але Банатѫлуї Краіовеї. Феодалітатea dар нѫ se пѫтѫ ѫнтродѫче ѫн ţърі кѫ ачещі Domнї. Мѫнцїі ера маї попълацї, ші тот лъкѫіторѫл a трeбѫіт съ'ші аівъ пошіа са. Акѫм ѫнкъ чеї маї мѫлцї пошіпеї se афлъ ла мѫнцї. Къмпіа каре din анъsареа пъвъіпеї бар-

*) Супе ѫнцелеţерea сінеклітаї че трантѫм ноі ам гінdіт a чі нѫмаї a рефѫта нърерea de o конtрістъ a ачestop ţърі, рѫмtінd a девелоба маї мѫлт ачeастъ ѫнтрeбаре, ші a арѫта нърерea ноastръ кѫм ѫнцелеţем вепірea ачestop Domнї, ѫнтр'ун трантат хронолоţік че атѫрнѫ дѫпъ Domніле.

варіaор пе алокърea ръмъsese пъstie, требе съ фi ръmas пе seama Statъaъi, формънd aчeea че ла Romanі se нumea ager publicus. Din aчeste локърі Domniі фъчea dъniі. Еле inзъ аў требзit съ фie пъцine ла пътър къчі кърънd dзnъ aчeна bedem пе Domnі a фi siліці a кътпъра тошіі de ла тошпenі зnре a фаче danie вре унi воер заў a inzestra вр'о мънъstire. Кътпіа требзі in ърmъ съ se inпopъleze, шi маі къ seamъ ла 1320 зunt Міхаіў I Басарав кънd пъвъліріле Търчіaор in Трачіа siлi пе маі мълці din Romънiі Misiілор se треакъ in Цeара Romънeaскъ. Asemenea шi in Молдова проприетарiі кънпіі заў a църiі de жос, 'шi a adъs колоніі din локзitopiі de Цeара de зus кът шi din алте църі вечine de заў ашъzat пе тошііле лор *). Атзпчі stъпenзa пътънtзaзi фъкъ трeі пърці din domenъa съ; din каре доъ ле inпърці in пърці мічі пе ла колоніцii зъі, шi чeналалъ фъ кълtiвaъ de aчeцia in фолосъa лзi, прin міжлокъл к л ъ ч і і, adeкъ: a унi пътър de зiле de лзкръ. Dap in stapea de атърnape шi зunпere desъвършitъ in каре se афла кълtiвatopiі зърачі шi desapmaцi, inaintea stъпenзaзi лор ръзбоінік, каре авea пзtереа in мънъ, шi каре ера проприетар absoлзt въ пумаі neste пъmintъ dap шi neste тот че служea ал есплоata, inaintea stъпънзaзi de ла каре еі авea храна din toate зiлеле, еі ера фоарте славі шi neste пъцin se възкръ. siліці a ззскріе ла лецiле челе маі аспре. Маі кърънdў заў маі тързіў, ле лъ шi лiбertatea шi зі фъкъ рові аі пъmintълзi.

*) Кантемір. Descripcea Moldoвei II. a. K. 16.

Astfel a urmat în toată Europa, astfel a trebuit să urmeze şi la noi; căci roşia este o consecuenţă neapărată a sistemii de klak, ea tot d'auna a însoţito saŭ a venit îndată dupŭ dînsa. La început însă era puţini la număr aceşti neporocişi, cea mai mare parte a poporaţiei fiind mohamedani saŭ ţigani. Kurînd însă desnoadarea acestora început a se face, numărul lor a se împuţina din zi în zi, şi moşioarele lor a se cumpăra în proprietăţi mari. Interesul, nevoea şi sila copilăraŭ la aceasta. — Interesul, căci proprietarii cei mari dobîndindŭ de la Stăpînitorii drepturi de scutire de dăjdii pentru satele lor, şi toată greutatea Statului rămînîndŭ numai pe mohamedani, mulţi dintr'aceştia supt a skăpa de tirania Guvernului şi supt a se cumpăra de folosurile ce le da scutirea dăjdiilor şi protecţiea unui stăpîn puternik, preferarŭ a se vinde ei cu moşiile lor cu un preţ prea mic. — Nevoea, căci îndată libertatea ţăriilor fiind amerinţată de pagubile ce mohamedanii trebuiră să aştepte s'o apere. Ei aŭ apărato bucuroşi şi aŭ mulţumito. Dar în vreme ce patria şi-şi patra libertatea sa, ei şi-o perdea pe a lor. Un istorik modernŭ a observato prea bine. « Aceste războae ziceă el, aŭ fost să piară egalitatea din Ţeară. Bărbatul soldat întorcîndu-se la casa sa, şi găsiţe femeea plîngîndŭ, fata saŭ feciorul ce a lăsat în leagăn aŭ perit. Sărak, căci s'a luptat numai pentru patrie, el este silit a'şi vinde ţarina sa, koliba sa, şi neste pugin neputîndŭ altfel a'şi mulţumi îndatoririle sale către Stat, a să vinde şi ne sineşi; şi în vreme ce pentru atunci era numai războinici, boeri şi mohamedani, să

фъкъ ръзбоінінї ші запъші, каре се префъкъръ кърънdъ ын воерї ші клъкаші, адекъ стъпънї ші роші. Ачеаста есте пентръ Цеара Ромънеаскъ, кіар ші пентръ Моадова, резъратаръ а трейзечї ші трей ані де ръзбоіъ а лъї Мірчеа I, *). Студіа Хрісоавелор не аў фъкът съ кънощем къ ачеастъ обсерваціе е дреаптъ. Ынтр'адевър din зілеле Прінчілор ръзбоінічї сеў кърънd дупъ дінаінтеа се гъсеск челе маї мълте акте прін каре домнії ынї вънdъ. мошіїле саў ле стрънite de кътре стъпъніторї ші боерї. Ын актеле ачї алътъраї се поате вedea ын ексемплъ, (вezї актъ № 3). Noї авем мълте асемenea акте, dар не тоате нъ ле пътърем репродуче **). Кът къ Сіла асеменea а контріbuit мълт апре денosedapea домненілор ші роібіреа лор, Хрісоавеле ші Кроніčіле каре ынфрeънъ о мъртъріseскъ нъ не маї лasъ съ не ындоім. Ын лиda не ын Кронікар фаче Domnълзї Kostandin Dъка BB, зіче: « къ ачest Domnъ фъчea дрептате ынзлор,

*) Le Romanie par I. A. Vaillant T. I; p. 187.

**) Ынтре алте акте ынsemnъм ші ynyа de ла Kostandin Basapan BB din 16 Ianie 1654 прін каре ынтъреще фаміліі Бъзещіlор стъпъніреа ын 128 de моші че ле авea пapte ръмese de ла моші ші стръмоші, пapte кумпърate. Ынтр'aчeste din урмъ фігureазъ вр'о доъзечї кумпърate de Hosteлaniнъ Padъ Бъzesкъ de ла Moшneнї ын зілеле лъї Міхаїъ BB Biteaзyл. « Aчeste сате, зіче Хрісовъ, аў фостъ Кнезї, (адекъ Domneщї слъвоїї), ші ле мошіле лор de маї naинte време. Апої кънd аў фостъ ын зілеле рънosaтълуї Міхаіа BB. а. 7102, еї възънd атъта певое ші гречтате пентръ піръріле, ші n'аў авът ке че съ се пълтеаскъ de гречъціле лор, чі, аў venit ла Жітоан Padъ Катчерка Бъзъноуа фіind ştanчї вел Спътар, еї de a лор нуш вое ші с'аў вън-dът в е ч і н ї, еї ке тоцї фіїї лор, ші тоате пърціле лор de моше пре вапї гата. Ынзъ Кърştea ке st. 5o апрі 1875, Dau ке st. 10 апрі 375 ш ч. а.» Тот ын ачеа ані маї ла вале се зіче къ ун апърт de apyint ынвла атъчї а вапї.—

ши mai къ seamъ челор че нъра пentръ вечинътate пъ'а da фie кът аа вечинътate ши фъръ жърътъntъ, чi mai кu dinadinsъa ръспъndea челъа че авea невое de вечинътate zikъndъ'i: nas deцi кazъ tpeи saъ патръ oameni жъръторi, кът n'aъ fostъ niчi tatъ-съъ, niчi тошъа съъ вечin de тошie ачелъа чine'a тръцea; ши аша жърndъ ai da волniчie съ фie слобод ан вечi de вечинътate, къ акът фъкъse боierii обичеъ поъ de зiчea: чine aъ шъzът ан sat боiepeskъ dolъпpezeче anи, съ рътъе вечin; ларъ Kostandin Dъka Bodъ пъ se вita акодо, ши анкъ зiчea: къ пъkat este съ'а ровецi пe фрate-тъъ, къчi пъгпiи аши кътпъръ ровi пe банi, ши ан аа-шанteлea ан ai eapтъ, eapъ аацiи ши mai кърndъ ae daъ слобozenie; eapъ тъ ецi крецin ши пелъndъa пe банi, ши фiindъ крецin ка ши тine, ши тъ вei ан вечi съ'а вечinецi.» *) Kantemip asemenea търтъpiseцe: «къ o napte din кaъkaши съnt din ръzaшii каре пentръ съръчie 'ши aъ вындът тошiiле лор чеде пъpinteцi, ши лаъ s i a i t къ s t p ъ m в ъ t a t e съ пpiimeaскъ житza szпзпepii.**) Xpisoвza Клокочепiлор asemenea apatъ «къ adeвеле тървърърi але локърiлор ши тареа тмбелшгаре а упора аъ фъкът пе чei mai тълцi din Pomъnи Transiлvaniei x o в a ц i saъ робi прекът ан Валахia съnt P o m ъ n i i ши ан Moлdaвia B e ч i n i i,» (vezi актza № 4). Ачestea фъръ, dупъ sokotinца noastръ, пpiчiниле каре stinseръ егалitatea stръвъпъ de dpentъpi щi de stape ан Църиле noastpe ши формаръ ачea monstpuozitate soцiaлъ ка o Цеаръ антреатъ съ ровнаскъ

*) Летописиціле Църіі Молдовеі, Т. I. II. I. ф. 46.

**) Kantemip. Descpiepea Молдовеі II. 2. К. 16.

аа вр'о къцѣ-ва партікъларѣ. O apistokpaţie de banĭ saŭ de stape, sinгъръа феа de apistokpaţie че аŭ фостъ totd'aуna ын цара noastръ se ынtokmi atъnчĭ. Пътернікъ прin авъцііле сале, ea se opranizъ маĭ вine din zi ын zi ші se ынtemeie не ровіа глоателор. Aчeastъ ровіе нъ пътъ ынsъ фі комплектъ de кът пpea тъpziŭ din прічина тъpвъръторілор църіĭ каре фаворizea оаре кът пре църанĭ dъndъле прілеж a рътъчі dintp'o парте a църіĭ ынтp'aлта ші оперъндŭ astфеа o adeasъ стръмтare ын стъріĭ. Міхаŭ Bitеazъа фъ чеа dintъiŭ Domnŭ каре леџĭъі прintp'ын a ш ъ z ъ m ъ n t aa съ къ фіе-каре църан п'a кзĭ тошіе se ва афла атъnчĭ аколо съ рътъце р ъ m ъ n в е ч п і к, (вezĭ актъа № 5.)*) Aчest актŭ варвар фъкът de ын прinцŭ че a лъкрат атъта пentръ лiберtate, анеое s'ар пътea прiчене de n'am ці къ apistokpaţiea пътerпікъ атъnчĭ, a тревъit съ'a сілеаскъ аа aчeasta. De атъnчĭ съ desъвърші реџімъа feodaa ын цара noastръ. De атъnчĭ клъкашіĭ transформаџĭ ын ровĭ нъ пътаĭ къ трътаръ я se вinde ынпрезнъ къ пътынтъа, dap ші пътелеaор ынчепъ a se трече ын актъа вънzъріĭ, de ші нъ se пътea вinde deoseвit de пътынтŭ ка ровĭ ціганіĭ; de атъnчĭ проprietаръа тъpindзĭ ровъа фъръ тоџenitopĭ, пътea съ'a тоџeneaскъ; de атъnчĭ ел пътea съĭ ындatopeze аĭ тъnчі кът ва вoi. Sinгъръа dpeптŭ че съ da църанъаъĭ робŭ ера ка стъпынъа аъĭ съ пъĭ поатъ ръні dъnъ вoinцъ банiĭ, вiтеле ші instрътenтеле de арътъръ, ші d'aa нъ пътea ведеnsi de кът

*) Despre avest a m ъ z ъ m ъ n t афаръ din актъа ынsemnat нъ No. 5, se поменеще ші ын Xpisoвъа аъĭ K. Basapaв BB din 1654, каре ле am чітат ын нота прeчedentъ, сum ші ын алте мте.

корекціоналъ, нар пъ ал отора, къчї фъкеnd'o se osъndea ка ън ъчіган, нар пеnasta ші коліїї ъчіsкълъї ръmъnea slobozї. Фъръ а ші кънdъ s'аъ desъvъrşit sistemъл feъdal ън Молдова, шіm къ не ачea вреme, анелеашї овічеnърї ера ші аколо. Леџіріле луї Basile BB din Молдова ші а луї Матеї Басараb BB din Цара Роmъneaскъ mai ntърі au ърmъ ачестъ овічеї, adъogъndъ пentrъ proprietatea каре ар пріімі ън рок strein ne mошіа sa, o nedeaпъ de 12 літре арџінтъ кътре Stъпmіре, ші 24 кътре stъпmъл ачелуї рок. — Аша робіа фъ ръспlata класелор de sus a le boіеріъцій кътре класеле de жos, каре, ле аъ ърnit, ле аъ respektat totd'auna, ле аъ пъstrat ън посіціа лор, ші аъ жъртфіт ші мъnкъ, ші sanї ші віаџъ пentrъ patріе ші ліbertate. De atъnчі, de la Міхаї Bitеazъл, Цара se тапърџі ън doъ tabere връжmaше anъndъ interesърї тmotрівіе. De atъnчі пoporъл se фъкъ nesimџitor la гласъл Domnuluї ші a boerілор, ne mai връ a se жертфі пentrъ o patріе unde nu i s'a лъsat drepturї, ші пentrъ o лібертате de каре ел ne se poate бъкура, ші Цара ън лок d'a se реалца merge ка гръніре спре якъdenie. Timnърї пoporочіте o копlешіръ ън ърmъ. Ачea леџе тmatъ a patъреї къ toatъ фапta трае dънъ sine ръспlata sa, ачea леџе se manіфестъ тnsфърmit къmplit asupra капетелор боеріло. Ei, каре фъкъserъ din фрацїї лор робі, фъserъ atъnчі сіліцї съ'щї плече трufaшіа лор кап, ші съ цеаръ supt жугъл робілор din Фанар. Ън ачеле minute кndъ toate dъхъріле ера преокupate de tpista bedepe a рънеї ачestor църї; кndъ овічеnърїле, institуціїле дрептърїле лор se корупea ші se ъfъшіea de гіара de фер a Фанаріоцілор;

кънdъ църаміĭ desнeрацĭ de ндoíta tiранie че аĭ апъсъ, ашĭ пъръsia ын глoate паĭpia, *) saŭ ашĭ къста ынпъра-реа нінърілор че'ĭ тынчea, ын тълхърie, ынвъlnd съ dовъndeaскъ прin siлъ aчeea че лi съ ръпise прiн siлъ. Ын aчeле tpiste minъte Dzeŭ ворві ен inimiле челор пътернічĭ аĭ Църіĭ. Ей рекънoскъръ вina лор шi озында чepeaскъ; шi ашĭ adзeръ aminte къ ѕънтъ крещiнi, шi къ Xpistos e'аŭ жъртфit пе пъмынтъ ка съ мiаръ poвia. Ын seanца de ла 5 Авгѵстъ 1746, ом-нeaska Adзnape a Църіĭ Ромънещĭ декларъ: «къ ea нъ кънoaще маĭ грeŭ шi маĭ маре пъкат de кът a авea не фрацĭĭ nostpiĭ чeĭ ынтрe Xpistos ѕънтъ жиrъ-poвieĭ noastpe, de време че Sф. Eвангелie не зiче: ібвеще пре апроапеле. тъŭ ка тнсъшĭ пре tine. Ка ѵрмътopĭ dap aчeцiĭ нopънчĭ нъ трeвe съ poбim пре фрацiĭ nostpiĭ. Къ poвia n'аŭ фостъ de нiчĭ ын фелoс чi инъ ын oвiчеŭ de маре пагъвъ взфлете-лор noastpe, ръmasъ фiindъ de ла ѵтръmoшĭ ка ын вдestem asупра капетелор noastpe.» Ей хотъръ-ръ атънчĭ лiвeptatea тътълор църамілор, (вezĭ актеле № 6 шi 7.) Aчeastъ декларацiе ръсънъ нъ пътере ын ini-міле тътъpop, шi оѳщeaska Adзnape a Моладавieĭ нъ ынтърzie a лза aзeменea хотъръре, (вezĭ актъл № 8.) Aчeste акте фъръ челе din ѵрмъ фънзte de обще-

*) Ын aчeле вremĭ desпoтлацiа църіĭ Ромънещĭ a фостъ фoapte penede. Ла катагрaфia фънтъ de Rosiandin BB Maвpoкopdat ан 1741 se гъсiaу 147000 фамiлiĭ вiрнічĭ. Ла 1746 ел s'a гъсiт de нѵмaĭ 70,000. Нѵмaĭ din жидеця Doлж a фѵцit o datъ 15,000 фамiлiĭ. Zeчe aнĭ дiнъ aчeea ла 1757 фъкъндзse катагрaфie d'aбia se гъсi 35,000 фамiлiĭ de вiрнічĭ.— Le General de Baur: *Memoires historiques et géographiques sur la Valachie p.* 271.— Cogalniceano. *Histoire de la Valachie p.* 394 *et* 395.

цїле Adъпърї алкътuite de toate ѕъріле astфеа кът ера ѧn векіме, ші кът de atъпчї n'aў maї фостъ, къчї Дівапъріле че фъръ дъпъ ачееа ѕ-апъ аа Регѫламентъ, de ші ърта a se пъмі пе sine о в щ е а з к ъ Adъ-n a p e dap ера таре deosebite de челе dintъю ші прin компоziцiа ші прin atрівъцiїле лор.

Ѧn ърта ачестор акте se хотъръ ъп пъмър de S к ъ т е а п і ч ї ші П о s а ъ ш п і ч ї sпре indemniѕаціа проприетарілор пентръ жертфа фъкътъ, ші съ лецъкі ші ърваріъа. Dap тъзъра че se аъ atъпчї, саў din neesперiinцъ саў къ intepeселе eroiste вірвіръ фъ грешітъ ші апълъ къ totъа фолосъл че ар фі adъа ачеле акте. Astфеа, ѧn лок d'a asiгъра стареа матеріалъ ші віitоръа църанілор, фъкъndъї проприетарї пе пърцiле de пъмънтъ тревъінчоase хранеї лор къ o ръзкътпъраре ѧn банї din партеле потрівітъ ші omeноазъ, dъпе кът съ ърmeazъ astъzї ѧn Ънгаріа; саў чеа пъцin a ле da ъn дрептъ ереditарї пе ачеле пърцї de пъмънтъ, пентръ каре съ лі съ ња o плать хшзре de емватік пе фіе-каре an; еї хотъръръ ка църанії se аъкреде 24 зіле de клакъ, se dea дішпъ din съ-тъпънтърї, фѧn, ші deosebite дърї пентръ зніле віte, ші съ пъ поатъ еші din satъл лор фъръ воеа Stъпънірей (вezї актъа № 9).— Пънъ ѧn ачееа епокъ църанії se deosiвea ѧn M о ш n e n ї саў K n e z i карії авеа тошіїле лор, ѧn в е ч і n ї, р о м ъ n ї саў р о в ї, ші ѧn о a m e n ї s л о в о z ї саў D o m n e ц ї карії локъна пе тошії боерецї саў тънъstіреці фъръ a фі ровї аї пъмънтълуї. Ачецї din зрмъ, ѧn мік пъ-тър ера din чеї че віindъ маї тързіъ din църіле ве-чіне пъ апъкаверъ a se рові, кът ші din осташі карії ешеа din слъжвъ дъпъ че слъжеа ѧn оаре-каре

vete deosebite kъm era în Moldova a Kъlъraşilor, a Kъrtenilor şi a Aprozilor *), înnainte eĭ lъkra proprietarъlъĭ moşiĭ unde se afla tot nehotъrît ka şi rovniĭ; iar Nemţiĭ okupъndъ Banatъl la 1718, kotъrîrъ ka eĭ sъ lukreze proprietarъlъĭ numaĭ 48 zile **). Asemenea şi în Moldova Kostandin BB Mavrokordat la 1744, le hotъrî ka sъ lukreze numaĭ 24 zile ***). De la emanţipaţia vecinilor, aceste doъ klase, veciniĭ şi ceĭ slobozi, se împreunarъ într'una, şi ţъraniĭ nu se maĭ deosebirъ de kът în monpenieĭ şi kalъkaşiĭ.

Soarta ţъranilor nu sъ îmbunъtъţi prin emanţipaţia lor, kъci dunъ kum un skriitor a observato prea bine: «emanţipъndu ne ţъranii nu facem nimik, saŭ maĭ nimik pentru soarta lor. Serbaţiul (robia) este o urmare neapъratъ a kalъciĭ; ea stъ în dependenţa absolutъ în kare se afla ţъranul, sъrak kътre stъpъnul sъu, kare singur numaĭ nosedeazъ şi poate aĭ da instrumente de lukru. Leţea kare la deklaruş slobod nu skimbъ nimik la aceastъ stare a lukrъrilor. Aceea ce e de âinsъ, este kultivatorĭ kapitaliştĭ saŭ proprietarĭ puternъndu sъ întreprinzъ kultura pe seama lor. Kapitalul numaĭ poate asigura independenţa ţъranului.» Astfel aceastъ independenţъ rumase numaĭ rekunoskutъ în leţe, iar în fapt relaţiile lui ku proprietarul rumaseru tot acelea şi ku singura deosebire ku proprietarul gusi în aceastъ înnoire prilej d'a skula

*) Kantemir. Deskriperea Moldovei P. 2. K. 16.

**) Baur ϕ. 271.—Ἱστορία τῆς Βλαχίας, Viena 1806.

***) Veĭ Xrisova aceştĭ Domnĭ în Arxiva Rumânească. T. 2.

de ındatoripea че авеа д'а да църанъзаї instrъmenteле de кълтъръ, ші д'ал хръні ла време de боалъ саў de фоамете. Афаръ de ачеаста de ші se леџіеші ка църанъл съ аъкреze пропріетарълаї 24 зіле, нар неste пъџin съ скъзъ ла 12 зіле, dar dъпъ натъра sistemiї de клакъ ші dъпъ кът ън актъ пъблік мъртъріеще: « Църанії овічнзіцї de маї наінте време а фі sънзші stъпънілор тошіеї ла toate заъжбеле, наръшї фъръ ворок заъжеа ші пентръ ръndзітеле зіле,» (вezї актъл № 10). Deoseвіt de челе че зіserъm църанії авъръ a sъфері атънчї ші toatъ повара вірърілор de каре маї наінte ка рові ера скътіцї.— Аша нъмаї прін пъstрареа клъчії, ліvertatea църанілор se фъкъ іаъzоаръ, ровіа se пъstръ, ші stареа лор мерse din ръў ън маї ръў. « Мърітеа чеа нетърџінітъ a дъждіілор ші a мънкъторіілор, тіраніеа Фанаріоцілор ші a воерілор пъмънтенї, зіче ън Istoріограф, фъкъръ не църанї съ фіе чеї маї непороčіцї оамені din Eвропа. Нічї одатъ еї нъ ера sігърї de мънка лор, нічї одатъ еї нъ џіа de вор мънка пъînеа че аў семънат, къчї ла тот минътъл ън сателіт ал Domнълаї пътеа съ віе съ ае ръпеаскъ інтрътементеле de арътъръ ші вітеле. Sперіацї къ тотъл, нефііndў сігърї de німік, еї неънгріжіръ агрікълтъра, нъ лъкраръ пъмънтъл фъръ нъмаї не кът ае требъа ка съ аївъ пъîне непърз непороčіцїї лор копії. Тетереа ка продъктъл мънчеї лор съ нъ казъ ън мъна азъпріторілор лор продъse апатіа, ші апатіа пъскъ леnеа, віцїў че лі съ ънпътъ акът атът de мълтў. Astфелў съ вedea мълцї dintръншії ън desперареа лор а'шї пъръsі цара, ачеea че фъчеа чеї dъпъ марџінї; саў a se фаче тълхарі de дрътърі, ачеea че обічнъа маї алез чеї

din лъѫntрѫл църiї карiї n'авеа ѫлеsпiре sъ фѫгъ »*). Ѫntр'ачестѫ кiпѫ ѫпкъ odatъ iнтepeселе eroiste але пропрiетарiлор adѫseръ рѫiнареа ачестор църi. Ла 1760, цара Ромънеаскъ ера маї desпопѫлатъ, шi Domnѫл Алексandрѫ Sкарлат Гiка пѫтаї кѫ фъгъdѫелї марi шi кѫ deoseбiте привелеґiїрi пѫтѫ а ѫнтоарче пе вр'о къцi-ва църапї ла локѫл лор, (vezї актѫл № 11). Dар esперiенца трекѫтъ пѫ слѫжеа ѫнтрѫ нiмiк. Ѫndatъ че църапiї iнтра ѫn царъ, жъфѫiрiле шi asѫпiрiле нар ѫпчепеа, шi ачеґiа dѫпъ обiченѫл лор din ноѫ привеґеа saѫ se фъчеа тълхарi. Astфел ла 1775, маї тѫлтѫ de zeче мiї църапї лъsaseръ пѫгѫл шi съ апѫkaseръ de тълхърie. Алексandрѫ ВВ Iпsiлante кѫ маре певое, фъгъdѫелї шi skѫtipї пѫтѫ аї ѫнтоарче наръшi ла тѫпкъ **). Ѫn Молдова asemenea църапiї ѫndesпераре ѫпчепъръ a пѫ маї вроi съ пѫтeaskъ дъждiiле, шi a лѫкра челе 24 зiле ла пропрiетар, dѫпе кѫт se леґнise ла 1749. Грiгоре Гiка ВВ въzѫnd ачeasta, повъґѫit шi de niґe simґipї маї omenoase, ѫpin Хрisовѫл съѫ din 1 Iанѫарie 1766, skъzѫ пѫтърѫл зiлелор de лѫкрѫ ла 12. Боерiї съ петълґѫтiръ de ачeasta, dар o sѫферiръ пъпъ ла 1775, кѫndѫ Mитрополiтѫл шi кѫ шаґte боерi ѫndръznindѫ a se пѫmi пе sine о б щ е а s к ъ A d ѫ n a p e, пропѫseръ ачелѫнаші Domnѫ ка съ вine вонаскъ a хотърi: « ка локѫitорiї съ лѫкреze ла stъпiнiї moшiiлор пе каре se хрънeskѫ шi se кiвerniseskѫ din zeче зiле ѫna, dѫndѫ шi diжtъ din podѫрi din a zeчea dѫпъ обiченѫ. Шi ачeastъ рънdѫiалъ de слѫж-

*) Cogalniceano. *Histoire de la Valachie p.* 461

**) Фotino T. II, ф. 354.

въ а локзіторіалор, адъога ачеї шанѳе воерї фіалтропї, зокотіш къ пъ ле вор фі лор de stрікъчюзне, чі ѳпнъ зпре ѳмвілшъгаре ші ферічірса църій ші а тътълор de обще »!!! (вezї актъл № 10). Domnъл пъ пѣmaї къ пъ врѣ а прііmі ачеаstъ апафора азъпрітоаре, чі ѳпкъ ѳнтърі Хрisовъл съѣ чел dінтъю прінтр'ѳн алтъ хрisов de ла 1 Апріліе 1777. Nemţaцъmірса воеріалор крезкъ ші maї мълтъ ші піердерса Domnълї ѕе хотърѣ. Ел ѳнѕъ ръmase staţopnік ѳн вроінца sa. De авіа къ о zі ѳnaintea тоpцій sале, кънdъ въzъ къ фѣртъna ера зъ ѕе ѕпарґъ азупра капълъї sей, de авіа атънче ѕе хотърѣ а фаче чева ѕпре аї ѳмпъка. Прін Хрisовъл sеѣ dіn 30 Septemвріе 1777, ел ашъзъ ка пе ѳнтґъ ачеле 12 zіле de ажюр, локзіторіїѕъ маї dea пропріетарълъї доѣ zіле de клакъ, ші о подвадъ пе ап, ші ѣъ томпеазкъ ажаретъріле дѣпе моші, ѳнѕъ нѳмаї пре ачеле векі. Dар ачеаstъ тъзъръ ера ажатъ преа тързіѣ, ні піч пъ пътеа мълцъmі пе воері, de ачеea вієтъл Domnѣ пе рі adoa zі ѳntр'ѳн кіш ґрозав *). Ніч ачеstѣ поѣ зрваріѣ пъ цінъ мълтѣ. Пе ла 1780., domnіndѣ Алеxandрѣ Морzz, воерії гъзіръ претекстѣ къ локзіторіі ѕе афлъ ѳп ѕtаре вѣпъ, « ші атът пентрѣ ачеаsta, зіче ѳп метоар экріѕ de ѳп воер de пе атъчї, къt ші ка зъ ѕе кърте прічініле ші пріґоніріле че зъ пъѕкізе пентрѣ ажкрза зілелор ѳntре еї ші ѳntре ѕтъпънїї мошіілор, ші маї алес пентрѣ ка de анзрѣреа зъ фіе ѳмбелшгаре ѳп храна пороdълъї, ші а ѳмплініреї порънчілор ѳмпърътещї ѳп заxерелє че ѕе тріміt ла Царіград; ѕфатъ общеѕкъ (?) фъкъndѣѕе ші афлъndѣѕе кіпзрі-

*) Вezї Фоеа дііпдіфікъ ші літераръ, Іашї 1844, No: 29, ф. 226.

ле челе маї фолосіторе овщіі, (!) с'аў фост нъс ла кале на съ лінсеаскъ зілеле де акръ din тінклок, шї локзіторіі се хрнеск акърареа пъмънтълзї ла стъ-тиніі тошіеї ін пъзъръ потърнік.» Къ тоате къ ачестъ ноў зрзаріў ера маї азъріторе de кът че ера маї наінте, інзъ тот ера къ мълт маї зшъре de кът че с'а лецзіт ін зрмъ de регъламенъ (вези антл № 12). Ін Цара Ромънеаскъ стареа църанілор мерсе din зі ін зі маї ръў пънъ ла 1821 кънд ў desперареа лор ізбъкні. Дар ачеаст тішкаре інтрепрінзъ нмаї ін фавоа лор, ні ле фолосі інтр'нішік din причіна зпор ін-трецзърі фаталe. Цара, заў на съ зічем маї біне маселе інзате каре зінтре се фолосеск de дрептъ-ріле църіі къщігарь мълтў, дар посіція църанілор ні аъ нічі о префачере. Інфършіт дінъ нзоъле здрзнчінърі а ръзвоалзї din зрмъ, ін каре църанїі шї аў пълтіт трібзта лор шї де тішкъ ні де сънце, ні аў кооперат інтернік ла ізбъnda одіріlор Креціне, спре рекънощінца ачестора трактателе інкеate асігъраъ дрептъріле църіі кълкате de време ін-делзнгатъ. О реформъ комплекъ шї радікалъ ін toate інстітъціле noastре ера атзнчі требзінчоасъ, ні съ ні акра. Іонорзл ні кз тоцї ачеї оатені аз-тінаці ні філантропі каре нъ пърте ла съферінцеле аз ера плінї de пъдекде ін ачеа реформъ. Дар . . . . . інзъ ачі кредем de кзвінцъ а не опрі. Докз-тенteле нз не лінseскъ. Noї авем акзм інаінtea noa-strъ мълте шї преа інtepesante, інтре каре коresпon-dinца de маї мълці анї зрматъ інтре Гзвернзл трекзт шї общеаска Adзнаре, dар sокотіръм къ вremea nз леа venit спре але пзвліка. Інтр'о zi ne вom інtoарче азз-пра ачестзї зжет, вom комплета ачестъ артікол,

вом жъдека фъръ пatimъ ші фъръ пъртinipe tot че s'aў фъкът, ші пе чеї че aў лукрat ентр'aчeastъ прічinъ, ші вом плъti трівътza nostръ de лаudъ заў de хvлъ ла чеї че леар фi mepitat. Пънъ atънчi noї neam зокоti ферічиці дака ачeстъ артikол кътоatъ імперфекціea лuї; дака актеле че репродъчem, доведitoape de o прігonipe ентвершънatъ de маї мvлte веакvрі a класелор de жos de кътре класеле de sus, ар дещenta ен inima ачestora simtimente de omenipe ші de дрептate; дака еле s'ар пътъnde de трebvinца d'a енфръці deosibitele клase але соціетъціі, d'a ле intepesa пе toate de o потрівъ ла апърареа ші ферічireа патрieї комvне, ші ачeasta: лvminъndъ ші ръdikъndъ посіція соціалъ a клaselor de жos, dъndvле дрептvрі de o потрівъ, ші ентвънътъцindъ мvлtъ stapea лор materiалъ. Кънd вaї de ачele паціі ънde ен mik пvmър de четъцені ші ентемеазъ пvтереа ші ферічireа лор пе ровіреа гloателор! Еле пер!! Astфел noї въzvрът ен zileле noastре o паціе пvтернікъ ші вiteazъ, кv каре odinioаръ пе лvптam ентрезпъ пе кътпvа славі пentrv лiберtate ші крещінътate; о въzvрът къzъndъ кv sromot, sdpobітъ ен бvкъці; о въzvрът кнар ен апvл ачesta фрътъпътъndvse ен морътъпtvл съў фъръ а se маї пvtea ръdika, nv din невоea пvтерніčilor съї връжmaші, dар din прічinъ кv ші аколо o apistokpaціe ergistъ къlкase ен пічioape дрептvріле omenipeї!

N. Б.

Акте дипломатіче.

№ 1.

ХРІСОВ

Алъ Бела IV Краля Унгаріеі.

1247.

Бела къ міла алъ Дъмнезеў, Краіъ Унгаріеі, Далмаціеі, Кроаціеі, Помеі, Сербіеі, Галіціеі, Лодомеріеі, ші ал Команіеі, пъръреа.

Мъріреі Краілор ші Дірегъторіеі челор ънвъцаці se кълине ка ънтре челе мълте, къ аста маі маре рълнъ съ se сілеаскъ аші ънтълці съпъшіі, къ кіі маі мълт лі съ ъналіъ вірва къ мълціреа нороаделор челор de сънт dъншіі, маі вірtos щііndъse къ пъръреа пачеа ші сігъріtatea Краілор ші а Кръіделор стъ ън търіреа съпъшілор лор. Ла ачеаста маі біне ънкъ, ші кънpinde ън sine, партеа чea маі маре a гріжіі Кръещі, ка пре ачеі къ мілостівіі олі съ'і вадъ, ші къ маі марі фачері de біне съ'і ънкарче, de аі карії ші фолos времелнік se ащеапъ, ші ънпъраъа ънпъраділор маі мълт se чінстеще.

Дрепt ачеea аша къцетънd, ші нделънг сфътіndъne къ чінстіъа Бърbат фрателе Ретвалd мареле Маціstръ ал казілор Хоспіталъліі din Іерусалім, челор dінкоаче de Мареа, ъбіt пріетінъа nostръ, ші къ Прінціі ші Баронії църіі noastре, към ам пъте ънпопорі Кръіmea noastръ, карea маре пагъбъ аў

съфферіт прін протівніка пъвъліре а неатънлъ варвар че se пъмеще Тъіарї, нъ пъмаї ін перdереа аверілор, чі ші ін ъчідереа лъкъіторілор, къ тоцї ін комън інтръ ачеаста ре ам ворвіт, ка:

Пентръ къ ачелашї Маіstrat къ пъмеле касії Хоsпіталънлъї, s'аў легат пре ѕіне ші каsа Хоsпіталънлъї din бънъ воінца sa, къ, інтръ ажъторъл Кръіmeї noastре sпре апърареа Кредінціі Крещінещї, ва прінde арme dънъ форта маї жos адъсъ, ші къ інтръ імпопоріреа църіі noastре ne ва ажъта къ сфатъл ші къ кредінчоасъ імпрежна-лъкраре, нічї se ва траце de ла кондіціїле че se вор пъне анъші ін картеа ачеаста:

Съ'ї дърѕім, ші дъм лъї ші прін трінsъл пъmiteї каsе тот пъмънтъл Зевріпълъї къ търціі че se цін de dінsъл, ашіждереа къ Кенезатъріле лъї Іван, ші ла лъї Фъркаш, пънъ ін ръла Олтълъї, лъnd афаръ пъмънтъл Кенезатълъї Воеводълъї Літоў, пареле ла лъзът Оланілор (адекъ Ромънілор) пре кът 'л аў авут ачеста ші пънъ акъма.

Тотъш аша ле дъм, кът цінем нентръ noї ші нентръ трътторіі nostрі жътътатеа din тоате фолосъріле, венітъріле, ші слъжбеле din тот пъмънтъл Зевріпълъї, ші ла Кенезатъріле, че s'аў пъmit; пъмаї чеелалтъ жътътате dінd sпре трълъл кавъл. etc. etc.

Пъскъітъл din Дънъре, ші пъскъріїле din Челеа ле цінем ноі, ші зішілор фрацї de кътън. Апіждереа ші жътътатеа тътърор венітърілор ші а фолосърілор каре se вор кълеце Кранълъї, de ла Ромънії карії лъкъеск ін Літва къ цінътъл Харшакълъї ва фі а Кранълъї, каsа Хоsпіталънлъї ва лъа ка маї sъs.

Aчeasta нпкъ o вoim ка нъmiцiĭ Pomнniĭ съ фie datopĭ a sta нntръ ажторъл ziшiлop фрaцĭ, бine гътiцĭ de oaste, sпре anъparea църiĭ, шi sпре izвnda пекъвiiнцелор че ni s'ap фаче прin stpeinĭ, шi нn asemine нntнmпларе, фрaцiĭ нпкъ съ фie datopĭ a ажъta пре Oлaкĭ saĭ Pomнnĭ, кът ае ва фi къ пътiнцъ, etc.

Aнпгъ aчeasta am дърxit нъmitълъĭ Maцistpъ шi прin Мънцiĭ Apдeлaълъĭ, toatъ Komania sънt aчелe кondiцiĭ, каре s'aĭ zis маĭ нn sъs desпре Zeвpin; axend афаръ цара лъĭ Senecлав Boeвodълъĭ Oлакiлор Pъmнniлор) каре o лъзът aчелораш, прекът шi пънъ акъma s'aĭ цinxt. etc. etc.

Dat прin mнniле чinstitълъĭ Пърintелъĭ Benedikt Apxiепiскопълъĭ Колочеĭ, шi къпцъларнълъĭ Кърцiĭ noastpe.... Нn anъл de ла нntрънareа Domnълъĭ 1247, 3 none Iънie нn anъл Крътеĭ noastpe 12.

XXXII.

№ 2.

Апафора а Общещіі Адънърі а Молдавіеі пентрѫ фелѫл пропріетъцііі ѧн царъ ѧн векіме.

1817.

Преа ѧпълцате Доамне!

Дѫнъ овцеаска клемаре че ні саѫ фъкѫт, спре а не адѫна кѫ тоцій ѧнаінтеа ѧмъпъцітеі тале, ка съ арѫтъм де фаць сокотінца ноастрь, асѫпра ѧнтревърілор че ні саѫ фъкѫт: а) Дакъ тот кѫпрінсѫл пъмѧнтѫлуі Молдавіеі ар фі фост din ѧнвекіме Domnesk, ші дакъ пъмѧнтѫл Молдавіеі аѫ фост не-лъкѫіт, ші ар фі ѫрмат а се да кътрь стреіні ѧн парте, прекѫм ші Кроація акум, нефііnd ѧмпърціт ѧн тоші de вечі, кар дѫнъ време чеа маі мѫлтъ парте ар фі трекѫт атът ла мънъстірі, кът ші ла фаміліі воіреці ші алці пъмѧнтені, прін даніі ші афіеросірі, орі пентрѫ ръвнъ, саѫ спре ръсплътіреа врекѫнор слѫжбе пентрѫ патріе. в) De саѫ къзѫт а съ ѧнтоарче тоші Врапчеа, ѧн стъпѧніреа лъкѫіторілор Врънчені, пентрѫ къ адевъратъ данie нѫ se афлъ ла дѫнші ші пентрѫ къ данie нѫ съ ноате se фіе фъръ фііnца скрісорілор, ѧнтрѫ каре съ se кѫпріndъ ѧнскріс атът нѫмеле челуі че аѫ прііміт данiа, кът ші кѫвѧнтѫл пентрѫ каре саѫ фъкѫт; ші дакъ хріso-

вѣа репосатѣаѣ Domnѣ Kostandin Алексandpъ Inзilant ввd., de danie кѣтрѣ чinstitѣa боер D. Iopdanї Poset бів вел вist: не тошіа Врапче, кѣm шi ѧntърitѣра dela рѣпosatѣa Domnѣ Алексandpъ Морѣzї ввd., аѣ пѣtѣt съ аївъ тѣріа лор. ц) Дакъ а тѣtѣрор sателор Врапчеї кѣpindepe, ар фі пѣtѣt tot odatъ a se фаче danie нѣтрѣ Врънченї. d) Дакъ toатъ чеелаѣ тъ пarte a тѣпцілор s'ap фі фъкѣt дѣпъ вреme danie, кѣm dap пѣmaї Врапчеа аѣ пѣtѣt фі ѧз ачest кіпѣ. e) Къ Domnѣa Basiлie ввd., ла anїl 7156 аѣ фъкѣt danie тънъstipeї Sобежїї піще тѣпцї анѣme Своїніле шi Клъвѣчѣa — пънъ ѧn Лепsa, шi Лепша ѧn жos пѣпъ ѧnde съ ѧmпрезпъ кѣ хotарѣa Тѣрчілор, шi ѧn Кашin, шi ѧn Шѣшіца шi Рѣіташѣa, фiind дрепte Domпещї, каре ера din хotарѣa Врапчеї. Аѧжпра кърора ѧntребърї дѣпъ кѣm ѧn овщеаska noastрѣ adѣпare *) de фаць ѧnaintea Domnieї-tале прin вій граѣ am аръtat, aseменea шi ѧn зкріs дѣm рѣспѣзѣріле noastре ла ачeste че прin цedѣла ѧnълцімій-tале ні съ порѣпчеще.

Маї ѧntъй din istopiile веkї dintрѣ каре se doведеще, кѣ ѧnkъ маї ѧnainte de вепireа Рѣмлепілор ѧn пърціле ачestea, ѧn зілеле Ѧmпъраціlор D o m e t i e a n шi T p a i e a n, пъmѧntѣa Дакіеї аѣ фost лъкѣit de нopod; кѣm шi дѣпъ че аѣ ѧntpat sѣnt стъпѧnіpea Рѣмлепілор, пѣ пѣцin нopod de лъкѣitopї пѣtimea дѣпъ вреme de пѣвъліpї desпре неатърї

*) Аѵзіцї Domnieaвoastрѣ ачеї каре tot пѵ воіцї a кредe къ ѧnainte de ѧnфіїнцареа регlementѵлуї органік Молдавіа ѧшї авеа овщеаска адѵнаре.

Nota Edit. Молдов.

stpeine, ши dintрѫ aчeaстѫ прічінѫ унiї пѫзтea ын пърціле мѫнцiлор, фiind локѫрї тарї супе а съ нзте апъра; нар алцiї ръмъind петрече ымпрежпъ кѫ пъвълitорiї stpeinї. Шi къ пъмынтѫл aчesta аў фost de a пърѫреа лъкѫit, ши маї алes ын пърціле мѫнцiлор, aчeasta din istopічiї чеї маї bestiцї съ doведеще; дѫнъ кѫm Domнѫл Dimitpie Kantemip ввd., istopiseще ла фiла 33 пънъ ла 36, пentрѫ пъмынтѫл aчesta кѫмкъ: Dрагош Bодъ фiѫл лѫї Богdan ввd., кѫnd аў трекѫт neste мѫнцї супе ръзърit кѫ tineцiї Ретлеш, аў кѫпpins локѫріле ши sateле, не каре ле аў аъsat ла мошiнашiї векї. Aчeste ne скѫрt istopiєindѫлe Domнѫл Kantemip, нар общєaska istopie каре заў алкътѫit din adѫнapea челор маї ынцелепцї istopnічї ын Бpitanie, ын istopisipe пentрѫ пъмынтѫл Dакieї apатъ кѫмкъ, Dрагош ввd., вiind аў гъsit пъмынтѫл лъкѫit. Шi маї алes пentрѫ лъкѫitopiї Moлdoвenї зiче кѫмкъ: аў фost вечiнї мошiнашiлор челор че аў авѫт мошiiле лор, прекѫm ши ын алte стъпънite локѫрї, дѫнъ sistema славонiлор; афаръ нѫмаї de лъкѫitopiї a треї олатѫрї ши кодpi, адекъ, а Къмпѫлѫнг din Бѫковina, а Вранчеї din цiнѫтѫл Пѫтнеї, ши a Кодрѫлѫї Тегечѫ din Бесepaвia, ынтрѫ каре лъкѫна слобозї, пъсторї оiлор, кѫm ши din челе че апатъ istopiкѫл Dimitpie Фiлipнid, карелe адѫче супе мърtѫpie пре чеї маї слъвицї ши вpednічї de кpedинцъ скpiitорї векї, аръtынd ынtре алte кѫмкъ: Къмпѫл лѫнг ла Молдавieї ши Вранчea, мѫлt маї ынainte de deskълiкapea лѫї Dрагош ввd., пentрѫ къ аў фost локѫрї тарї ши пentрѫ бърбъцiа лъкѫitopiлор, sinгѫрї epa стъпънitорї слобозї aчestop ло-

кърї *), ші кътъкъ Драгош вво., blind къ вредникъ оаste, пре лесне аў трас къторъ sine ne Pomenї; ші дъпъ че аў ънфрънт пе Komanї ші пре Noraї пеътънd aї sta ън протівъ, ваў сълit орї съ нasъ din царь, орї съ se стинсе. Iатъ dap dintre aчесте istopiї аътърit съ доведеще къткъ нътментза ачesta n'аў фост лінsit de лъкуitорї, ші къ тъзат маї наінte de вепіре лаї Драгош вво., атът ън Фъгъраші, кът ші ън Мараторъші, кът ші ън пърціле de жос a Олтзаї ші ън пътънтза Молdавіеї, стъпънea воіводії пътър нъ нъцin de лъкуitорї, маї алес ън пърціле мънцілор. Ші Драгошї н'аў deскълекат пътментза Молdавіеї нъстії, пентрь ка съ ще поать пропъне къткъ de вретea че тот пътментза Молdавіеї аў фост нъстії, апої dap пътментза аў фост Domnesк, ші пентрь ачеста n'ap пътea nimene se аївъ тошіе фъръ хрisoв de данie. Пре лънгъ ачесте доvezї че съnt de istopie, авем ші deoseвite istopiї каре съnt de фаць, адекъ хрisoавеле Domнілор вътрънї, каре аў стътът кърsндъ време дъпъ Драгошї вво., прin каре се доведеще нъ нъмаї лъкуіреа пътментзаї ачестza маї ънаінte de deскълікътоареа лаї Драгошї, че ші дрептъціле тошінашілор лъкуitорї, карії аў авът баштініле лор стрътошещї ші пре-стрътошещї ън пътментза ачesta, прекът ведем къ ферічіть ънтрь помenіреа Domnь, вътрнза Алексandрь вво. чеа вzn, че аў domnit аа анії 6936, врsnd a ънzъstра тънъстіріле сале Бістріца ші Пробата, аў къmпърат тошіі din цінтза Neam-

*) Бърадіза, пре кът щім ънкъ ера ън фелїї de републікъ ън вре-міле вехї.

n. e. m.

цълъ — din цінутъл Сучевій — din цінутъл Іашій — de veste Прут de ла кодрій Бекъулуі ші de прін алте цінутурі, de пре ла стъпъніі мошінашій че прін стръмошашій стъпъніре ле аў авут. Дечі дакъ ачеле кътъръріі а помениціліі Domnіі, каре sunt трекуці апроапе de 390 anі, арată кътъ аў кътъръат de пе ла мошінашій че ле аў авут — din moші — din стрěмоші, кърат съ доведеаскъ лъкуіреа пъмънтулуі Moldovei mai mainte de deskълікареа луі Драгошъ vod.; фііnd къ de ла Драгошъ, ші пънъ ла бътрънул Александру vod., съ въd трекуці пъmai mult ла міжлок de кът — 50 — anі; апоі кът ар фі пътут зіче din moші ші стръмоші. Кът ші прін алте зрісе dela Stefan vod., din anіі 6995 ші 7002, ші din 7010. Кът ші dela Петру vod., din anіі 7037, кът ші de ла луі Domnі въторі se въd зріче прін каре унъ-реск вънзърі ші кътъръторі de бащine стръмошеці, ші de унъръцеле вътране а мошінашілор пъмънтені; апоі ші унделъturata стъпъніре а мошінашілор не а лор локурі de мошеніре унтрь о кърцере de пеноменіть зътъ de anі, ші de атъта пътър de Domnі фър' de a фі зъпъраці вре odinioară, мъкар ші de n'аў авут вре o dovadă de danie не ваціиле лор. Къ ачесте кърат se доведеаскъ кътъ лъкуіторіі Moldaніеі аў авут але лор локурі de ваціпъ, ші n'аў фost de требуінцъ de a лі se чере ачест' фелъ de зкрісорі зпре довада стъпъніреі лор din векі, фііnd ун destул dovadă унделъturata ші начніка стъпъніреа лор, — кънd дакъ ар ремънea a лі se чере asemenea зкрісорі de не ла мошінашіі de toatъ stareа, ніч o a mieа парте n'ар ремъне moшіі къ asemenea зріче de danie, ші toate челелалте s'ар ліа domneці, къ-

кѫndse dрептъцiле стъпънiрей шi а вацiнеi фiе къ-рыа не авереле лор de тощенiре din векi, прекум шi dрептъцiле лъкъitорiлор Врънчени азупра индеалунгатей ми пашнiчей стъпънiрi se dобедеще din ынтъмi istopiile маi sus арътате а мъмынтълуi Молdавiей.

Ал doile шi din правiлиле интребуинцате ын пъмынтъ-ра аvеста шi din обiчеюрiле пъзite din векi, невiтрь каре наръшi нь липсiм а аръта, прекум Domнъл Dimитрie Кантемiр вvd., istopiеще, кънкъ Алексandрu вvd. чел вън аў adus ынпърътеццiле правiле ын мъмынтъл Молdавiей, каре заў шi пъzit шi se пъzеск, ынтокма прекум шi обiчеюрiле векi але мъмынтълуi, не каре ынсъшi аvесте ынпърътеццi правiле ле ынтъpesк, zикънd ал tомъл 1-лй, фiла 32, картеа 2, пагина 44, къ челе пъzite ынтрь индеалунгата ынкуюнъpре de мълць anі, шi пriимite прin обiчеў, se пънеск ка ынсъшi лецiле челе скрise. Шi наръшi капъл 46 ынтрь телкъiреа правелiлор треабе а се лъа заma шi обiчеюлуi църеi шi кум заў хотърът de а нърърея ал аземенea прiчiнi. Шi капъл 59 кънкъ стъпънiторъа, обiчеюрiле че заў хрmat а се пъzi, съ ле пъzаскъ. шi наръшi капъл 52, фiла 33, зiче: обiчеюл векiў шi апробълuit, аре пътере de правiдъ, шi de а нърърея se пъзеще, къчi обiчеюл este о dрептате, каре прin тъкъта прiiмire а стъпънiрей шi а орешъ-цiлор, аў къцiгат правiлнiчеаскъ пътере, дънъ кум се аратъ ын Пантекti партea 1-лй, § 110, прin правелiстъл Анекцie. Кътрь ачесте dap, ну нумаi este доваdъ азупра dрептъцiлор аверiлор пътiшкъторе а тощiнашiлор пъмынтенi, пашнiка шi прiiмita лор стъпънire de кътрь Domniї че дънъ време аў стътут,

dar mai ales se dovedeşte dreptatea stăpînirei ші prin dovezile de faţъ, прекът sънt пiade de чер-четърi че dупъ vreme aў vrmat aşupra unora din moшiile rezъшъţi, каре dупъ че saў dovedit vrmata stăпînire a moшinaшiлор решъшi, nu numai nu saў struмutat din stăпînirea лор, че mai ales ai saў ынтърit ші ку апафорале ынтърite de Госпodar, прекът sънt trekute ын архivele Divanului пъмынtesk. Ynsъ, din anii 1786, Генuар. 16, пентру moшia Sfintei — Корпова ші Кочовеа din цinutъa Орхеюлуi, каре ачеi rezъшi тъкар къ n'aў avut skrisori, че numai niше zanise de вънzъri унъа къtръ алтъа, каре niчi nu era куprinzъtoare de trупъа moшiилор, унде Sфатъа Divanului rezъмъnduse не векеа stăпînire, аў хотърît къткъ o stăпъnire de 142 ani niчi odatъ nu se поate sminti, ші Domnъa Алексandru Ioan Маврокордат аў ынтърito; asemenea ші алтъ апафора din 1786, Maptie 14. Пентру moшiile Nemeшъnii — Гърăiчenii — Бучumenii — Гindarъa — Ръkita — Кiрiлenii — Тървenii — Stънжъneni, stăпъnite de мулţi rezъшi фъръ skrisori, dovedindуse ын Diван пре-struмошаска лор stăпînire, saў хотърît къ, dупъ векъа обiчеў ал пъмынtului, o ынделунгатъ stăпînire nu se поate struмuta, ші къ moшiile арътате nu not a se ліа domneşti, фiind дрепте але лор, къщirate прin ынделунгate stăпîniri; каре наръшi saў ынтърit de номenitъa Domnў. Asemenea ші пентру moшiile Dумбръвiца — Кътъneni — Рошiорii — Гъuzъnii — Рошkanii — Кошkodanii ші Бър-зуveni dela цinutъa Iашii ші Орхеюл, наръшi прin чер-четarea Divanului dovedindуse ынделунгатъ stăпî-

ціре а ръзъшілор, ші сăў ынтъріт де кътре помепіцăл Domnŭ стъпъніреа лор дънъ векіле обічеюрілор пъмынтълуї, ші нŭ с'ăў пътът лъа Domneщї. Іатъ дар дънъ ачесте арътате довезї а обічеюрілор пъмынтълуї, пред де плін с'ăў доведит кŭ о ынделунгатă стъпъніре нŭ се поате стрълціта, ші пентрŭ ачеаста дънъ дрептате ші лъкуіторілор Врънчеї, ле с'ăў ынторсŭ моща Врăнчеа ынтрŭ а лор стъпъніре; ші кŭ тоате кă зік чінева, кă пентрŭ кă нŭ се афлă хрісов де данie, ші нŭ се арată нимеле пріінторълуї ші кувынтăл пентрŭ каре с'ăў фăкът данia, с'ар путea сміnti вре о диніоарă din стъпъніреа лор, ынсă не лъпеă ачесте де маї сус арътате довезї а обічеюрілор ші рындуелелор пъмынтълуї пъзите дін векї, ін пъмынтăл ачеста, сынt довадă ші зрічіле ші ынтъріторї а Домніlор Бътрînї, прекът супе ніадă адăчем кăпрindереа де ынтъріторă а зрікълуї din 6932, Іулie 3, а Domnълуї Алексandрŭ вvd. dat ін Сучава луї Лазăр — ші Станчіка — ші Konstantin, не мăшіле лор ынde este ші ашъзареа лор, сатăа Stроіпції ла обърціа Шоїмăзълуї *), ші Зъхърінції ші алте мăлте каре се кăпрind ін ынтъріторă. Асеменea ші алтă зрік de

*) Шоїмăзăа este унă рă мікă каре 'мї аре опіцinea (сăў обърціа) din жосŭ de орашта Сучіава, ші се варъ ін дрéпта Серетълуї, ла сатăа Долдаска, фортъпдă о вале фóрте фрътóсă, ынтре Сучіава ші Молдава. Сатăа Строіпції пу се афлă не Картеле нóстре, прекът ніч Зъхърінції.— Ынсемнăмŭ тот де о дată ші мăлтă помепіта Врăнчеа, каре а датŭ окасіупе ла ачеастă десбатере ші ынъріре ынпортантă а Общеції Адунърї. Еа се афлă не валеа Пътпеї, din сусŭ de Фокшанї, ші се търцінеще кŭ Трапсілванia.

Редакція.

XXXIII.

ынтърітъръ din 6956, Іюліе 15, а лъї Пътръ ввd. Ынтърind лъї Черnat Паовкарѣл ші фрателъї сеў Stefan, пе лъпгъ кътпърътъра satвлъї Бітѣещій ші алте мълте тошії, анѣте кънрінse прін ѓрік фііndў але лор de ваѫінъ. Алтў ѓрік de ынтърітъръ дела Stефан ввd. din 6991, Sentemвр. 23, кънрінзътор къ ынтъреще dреантъ очінъ ші тошіе, лъї Ioan ші фрателъї сеў Toader Хърdзгашї тошіа Овършіа пе пъръла Алвў, ынde este ашезареа лъї Toader Хърdзгашї ші жѣтъtate de Дъмілещї ші Івъпещї пе Заковъщї, deosevit ынтъреще ші лъї Дѣмвравъ ші фіmeії лъї Nasta моѫіа Гіroещій. Алтў ѓрік de ынтърітъръ дела Пътръ ввd. din 7091 — пе жѣтъtate sat de ваѫінъ de Ръчълеѫї пе Прът, че аў фostў a Евdокіеї ші a Греакеї, пеnоателе Олепії, de ваѫінъ дела strътоашіле лор Ілінка ші Маріка, каре ші strътоашіле лор л'аў авът de ынпърцалъ, ші аў вындът'о dреnt 500 галоцї лъї Дрътічї і Ѳрзелъї. Алтў ѓрік din 6995, Октомвр. 7, дела Stефан ввd. ынтърітор пе жѣтъtate de sat de Sapata че аў кътпърат'о Тома Гріторче дела Ioan Мъргъ, каре аў авът'о dреантъ очінъ a ва de ваѫінъ. Ші прекът se афлъ o тълѫіme de asemenea хрisoаве de ынтърітърі лъкъіторілор тошінашї пе ваѫеніле ші очініле лор, фъръ a se пomeni de dania de маї ынmainte, че нъmaї pezemndзse пе ѓрmata лор вѣке stъпmніре. Іатъ dар къ ші din обічеѣрїле ѓрmate din векіme ші пънъ astъzї, пре de пліn s'аў dовedit пesтрътътarea dреnтъцілор ынdелътnatелї stъпmнірї, азъпра тошіілор тошінашілор пъmntenї, фъръ a se чере хрisoаве de danії саў ынтърітърі a Domнілор de маї ынainte. Ші облъдзіреа пъmntълъї, dea пъръреа аў фost datoape a прівігea

asupra drepturilor fiește cărți, a nu se ața nimăr-ri averele, ši a nu se strămuta nimărțile stăpâniре ne moșiniреa sa ši ne locul seŭ de ședințe. Ši narămi nu limbim a arăta ši pentru locurile care din veki aŭ fost Domnești: a) locurile de pustiŭ — adecă ce nu saŭ stăpânit de nimenea din nenomenit veacuri — cum ši locuri de moșii deskise, ce s'ar găsi între alte xotarăle împrejurate, sunt nume tălnuit, saŭ skimbat, ši ne cuprins în skrisoriле mejiešitelor moșii. b) Braniștele Domnești, ce aŭ fost din veki, ši b) locurile târgurilor. Aceastea aŭ fost ale Domniei. Care ši acum dacă s'ar găsi asemenea locuri deskise, de târguri, ši pustii, ar fi Domnești. Iar pentru ocinile moșinașilor urmează prekum ši în pravelile împărătești se xotărăște pentru urmata pačnika stăpâniре, kartea 56, titlul 3, kapul 4, fila 708 skriind; kă orî moșie viseričeaskă, saŭ moșie dreaptă împărăteaskă, stăpânindu-se fără kărtare în kărțere de 40 ani, saŭ kă drept titlu, saŭ ši fără drept titlu, prin nosesie se kăștigă ši va aveao statornik. Aceste sunt pravelile ši običenurile urmate în pământul acesta din veki. Dupe acestea nu limbim a arăta ši asupra celorlalte zapisuri pentru Brančea, ši pentru Xrisovul de danie dela răposatul Domnu Iusiant voev. din 1803, Sentemvr. 11, ši zicem kă: dacă s'ar fi urmat dupe orînduelile ši običenurile puzite din veki, a se adăuge de fațe în čerčetarea Divanului po mukzitorii Vrančenii, kă toate skrisoriле lor kate aŭ mai avut ši kate akum saŭ mai vădut în čerčetarea Divanului, ši dacă s'ar fi vădut de pomenitii Domni, dovediле lor, ka niște hrisovi drepte, n'ar fi voit

съ аинсеаскъ пе чел адевъраці моцепіторі, ші ѕънт пъме de мошіі Domneці, съ ле факъ danie. Osebіt ѧнтре алте ѧнтребърі аў фост ші ачеаста къ Domnъа Basілie ввd. прin ѵрікъ ла anіі 7156, ар фі фъкът danie мънъstіreі Sobежіі, ніце мънці анъме Sвoіnele ші Калвъчъа — пънъ ѧn Лепша, ші Лепша ѧn жos, пънъ ѧnde se ѧnпрежнъ къ хотаръа Тѧпічілор, ші ѧn Кіші, ші ѧn Шѧшіца — ші Рѣташъа, фііnd din хотаръа Врапчеі ші аръtѧndъle a фі dрепte Domneці; рѣспѧndem: къ ѧnѕъші ачелаші Domnў Basілie вв. dѧnъ 10 anі ѧn ѵрмъ, прin алт хрisов ал seў, адекъ ла летѣ 7166, Октомвр. 20, аратъ, кѧшкъ пентръ ніце мънці анъме Sвoіna ші Калвъчъа — че аў фост dat мілѵіре M. Sобежіі, фііnd къ заў фост кѧмпърат de Domnъа Георгіе Стефан вв. къ 1300 леі, хотъраще Domnіa sa ші анерiseще danіa de маі ѧnainte, фііnd ачеі мънці ал M. Кашінълуі, ѧnde s'a фост афіeposit; кѧмпърѧndѵse de ктіторъа еі Георгіе Стефан ввd. Іатъ dap dintръ ачеаста ѧnкъ маі вѣрtos se dobedеще кѧткъ локъріле Врапчеі n'аў фост Domneці, къні дакъ ар фі фост локърі Domneці, Domnіі ѧnѕъші n'ар фі кѧмпърат дела ъкктіторіі мошінаші, локърі спре афіeposіpe; апоі пе ънпгъ ачесте, ѕънt ші алте osebіte dobezі каре заў маі вѣzѣt: ѧnѕъ ѧn ѵрік din 6951, Іѧnie 20, дела Стефан вв. вътрѧнъа, прin каре ѧntъръще лъі Basілe Крецъскъа мошіеле лъі, сілеще ла Кашінў, ѧnde аў фост каса tатълъі сеў Kostantin Крецъскў, ші ла Врапчеа мошіа Алвіana, ѧntърindъі стъпѧніре dѧnъ хотаръле че аў ѵтвлat din векі; каре dintръ ачесѣ ѵрік ѧръші вidepat съ dobedеще, къ дакъ маі ѧnainte de 375 анї заў кѧnoskѵt стъпѧніреа Крецъскъ-

алї не алвіапа, каре este ѧn тіжлокъа Врапчеї, ші nimika ѧntre ачest ѵрік de лок Domneskŭ nu se popeще, че съ потепеще а фі локѵрї de вацiна sa, ѧnde ăŭ fost ашezarea пърiнцiлор seї. Апої заŭ maї вѣzѵt ші алте тѵате скрisorї de вънzърї a лъкѵitoрiлор Врънченї кътръ воерї — ші кътръ Domnї вътрънї, адекъ: кътръ Domnъа Mateї Басараб вв., Domnъа църіi Ромънещї, че аŭ ѧnzestrat мънъstipea Sobежа, ші кътръ Domnъа Konstantin Kantemiр вв., че аŭ кѵтпърат de аŭ ѧnzъstrat M. Miра, ѧnчепѵte ачеле кѵтпърътѵрї дела 7117, Septembр. 8, ші пънъ ла 7199, Maртie 20, dintre каре dobezї лѵтѵрit se вede къ dintre ѧnвекіme, Domniї de atѵnчea, кѵnoskѵndѵ ne Врънченї de стънїнї ачелор тошї, аŭ кѵтпърат пърцї de очine дела дъпшї, че авеа ei ѧmпърцitoape ne вътрънї, ші л'аŭ афіeposit ла мънъstipї. Deosebit saŭ maї вѣzѵt iѵnisok din 7196, Aвгѵst 21, дела Domnъа Kostantin Kantemiр, ші нарѵшї картеа a тѵтѵрор воерiлор Diванѵлѵї, din времеа ачеea, tot dintre ачел anŭ Aвгѵst 22, ѧntърitoape M. Miра, не кѵтпърътѵреле Domnѵлѵї Kantemiр вв. a пърцiлор din Врапча, че аŭ fost кѵтпърат дела Врънченї резъшї, кѵm ші a алтор daniї че saŭ fost фъкѵт мънъstipeї, de кътрѧ ѧnsѵшї ѧniї din тошinашiї резъшї Врънченї, арътѧndѵ не фіещe-каре кѵ пѵтеле лор. Saŭ maї вѣzѵt o скрisoape de ѧnвоналъ din 7202, Iѵлie 23, ѧntре лъкѵitoрiї Врънченї din satъл Тѵлniчiї, ші ѧntре M. Sobежа, арътѧnd пънъ ѧnde съ стънеаскъ мънъstipea прin semne пѵmite, пънъ ѧn хотаръл ѧngѵreskŭ; ѧnkpedinцat фiind de Teodosie, Mитрополiтъл Молдавieї ші de алцї воерї. Saŭ maї вѣzѵt ші алте шѵате скрisorї кѵпрinзътoape de прiчинї

ръмъіоаре ынтре Врънчень ші ынтре цеціешій лор, пентръ деспърціре котарълор, каре пентръ мълтъ вороавъ съ лась. Дар дънъ тоате довезіле арътате, каре довадъ алта маре се фіе маі маре де кът хрисовъл дела ферічітъл Домнъ Грігоріе Гіка вв., бътръна din 7244, Генар 2, ынтърат къ іскълітъра ші печетіа са, че саў възът ла мына Врънченілор, каре лъмъріт ші пре лаг арать атат din мърціле хотарълуі де кътръ цара Унгъреаскъ, дънъ мъртъріа хотарнікъ че аў фост адъс дела Міron Dima, ворнікъл de Врънчеа, ынтърындзле лор вечніка стъпънire, мъпъ ын овчіна мъцілор, de унde кърг апеле кътръ Молдова, прекум атъпчеа аў dat сапъ къ ші маі маінте din векі, аша аў ціпут, арътындзse ші овчініле мъцілор, ші ынпрежпъ арътындзse пре ачеі че аў фост ынпрежпъ къ Міron Ворнікъ, каре аў фост неатърніле лъі. Кажбъ векі мошінаші, ші къ алціі аі лор; ші ынпрежпъ арътындзse къ кіте плаюрі се порпеск din мънте спре Молдова, се фіе а Врънченілор, съ'ші факъ локърі de стаі ші пъшъпеа алтор добітоаче. Іар пентръ алте ынпърцеле че аў Врънченії еі ынтре еі вор стъпъні прекум ле вор спъне дрезеле, ші прекум ле вор фі ынпърцеліле de ла Домніі чеі бътрані; ші къ ынкредінцъндзse поменіта Домнъ din мъртъріа хотарнікъ, аў dat ші аў ынтърит Врънченілор ші de ла Домніа са, ка се ле фіе мошіеле че ле саў адес, дрепте очіне ші мошіі ші врік de ынтъріторъ, къ тот хотаръл ші къ тот венітъл, ынсемнеле прекум вкріе маі сус, пекълціт ші перъшіт ніч о diniоаръ ын вечі. Авест Хрісов прін лъмъріта са ынцълецере, ръдікъ din міжлок тоатъ ындоіала, ші тоатъ ымпотіва пъпере ынаінте, асъпра стъпънірей Врънченілор,

ші de a se кꙋцeta кꙋткъ Вранчea ap фi monтie Domneaскъ; ші тъкар de аў ші врꙋт a i se da прiчiпꙋ къ n'ap фi протоколiт, dap s'аў маi вꙋрт ші алте хрisoave tot a ачелашi Domнў, прекꙋм ші a алтор Domnї ne алте oseвite тошiї, aseмinea фiind непротоколite; тdestꙋa къ ачest хрisов, oseвit de челе алте deoseвite dовезi кте s'аў аратат, este temeїnik, аратꙋnd ne Врънченї stъпънї ващiнiлор лор тпрꙋ тоате хотаръле ші кꙋ tot венitꙋa, перъшꙋit тn вечї. Ші ne тпгъ ачestea ші тndелꙋngrata stъпънiре каре este потрiвitъ кꙋ правелiле фiрещї ші полiтiчещї, ші кꙋ обiченꙋрiле пъмтещї, че s'аў пъzit din тnвekime, nꙋ лаз чea маї мiкъ тndoялъ aзупра дрептъцiї Врънченiлор, ne очiнiле ші ващiнiле лор, dзпъ тnпърцелiле dintre dъншiї din тошї ші stрътошї. Ші nꙋ лinsim a da ші тnskpis кꙋпощiнца — sокotinца ші ръспꙋnsꙋрiле noastre. 1817, Генар. . . .

Черnd прea тnълцатꙋл Domnў ші de ла smerenia noastръ, ка чeea че вom кꙋпоаще тn кꙋрат кꙋцetꙋa nostрꙋ, aзупра тntребърiлор че ni s'аў фъкꙋt тn овщeaска Adꙋnape ші тn фiinца de фаць a noastръ, съ арътъm атът тnaintea тпълцimiї Sале прin вiў глаs, кът ші тnskpis съ dъm; прекꙋм aseмenea ші D-лор воерiї пъмтenї съ apate, прin евангелiчeaска мъртꙋрisire тn фрiка лuї Dзmnezeў, кꙋпощiнца Dзmiлорsале, мъртꙋрisim къ aзупра тntребърiлор че ni saў фъкꙋt прin вiў глаs, aseмenea ші тn skpis dзпъ лзminatъ цidꙋла тпълцimiї Sале, кꙋпощiнца noastръ aзупра adевърꙋлuї ші дрептъцiї este, прекꙋм пре ларг se аратъ прin анафораоа ачeasta, ърмътоаре dзпре правiлъ ші обiченꙋл пъмтꙋлuї, кът ші dзпре dовезiле кте am въzꙋt; ші iскълiм.

Ал Тітлицінеї таіс кътре Dumnezeŭ smeріt рѫгъ-тор: Веніамін Мітрополіт Молдовіеї. Ші пленате сѫнці: Іоріке Канта вел Логофът. Грігорі Stър-за Логофът. Basіле Костакі Логофът. Алексandrъ Іліко-леї вел Логофът. Теодор Балши вел Ворнік. Andronакі Donіčі вел Ворнік. Basіле Razъ вел Вор-нік. Теодор Балши Ворнік. Ніколаї Хрісовергі Вор-нік; ші алці.

№ 3.

XPISOB

Dela Pad ̈ Mixnea BB, 1613.

Intr ̈ Xpistos Dumnezeŭ bine kredincosu ši cel k ̈ bun kredinc ̈, k ̈vitor, sinc ̈r cinstor, Noi Padu Voevod, fecorul parelui rposatului Mixnii Bod ̈, nepotul b ̈trinului ši bunului rposatul Alexandr ̈ BB., din Dumnezeiasc ̈ mil ̈ ši Dumnezeiasc ̈ xr ̈ziре obl ̈duitor a toate în toat ̈ Ц ̈ра Rumineasc ̈ ši int ̈ ši partea mnţilor Amlaşi ši Făg ̈raşi Xerţeg, bine - - - intr ̈ n ̈r ̈ţenia inimii Domniei mele prea sl ̈vit ̈ ši sl ̈vit ̈ ši k ̈ slav ̈, m'aŭ adus ̈ Dumnezeŭ ši la cunoşt ̈ odihnii tr ̈iul Domnii mele, anum d ̈r ̈indune ši Domnii mele toat ̈ cinstita ši bun ̈ obrazanie, ši cuviinţa a toat ̈ cinstii care este preste toat ̈ cinstit ̈, xr ̈r ̈ciре intr ̈ statornicie, avest Xpisov al Domnii mele satul ̈i de sus ši de jos, Apele vii ši mormenii satelor, anume: B ̈lan ̈r, i Moraiţea, i poiana Plenii, i Stupinii, i Lupul, i Stanciul, i B ̈lan, ş. c. l., ši k ̈ toţi fraţii lor ši k ̈ toţi fecorii lor k ̈ţi Dumnezeŭ le va da ca s ̈ fie al lor satul de sus ši de jos, Apele vii, toate k ̈ toate xotarele, ši k ̈ tot venitul ši k ̈ vii-le ši d ̈mpretutindenea din xotar p ̈n ̈ lar în xotar, ş. c. l.; de vreme ce este al lor sat b ̈trân ši

dреaптъ тошіе ші de тоцепіре de ла стрътоші лор, dупъ aчеea кънd aў фost ын зілеле ръпosatълуї Mихаіл Boевod, — — sinгър Mихаіл BB. леаў фъкът лор сілуіре aчestop Knezї maї sus зішї, de леаў арънкат лор aспрі 50,000 — aчestop Knezї, de леаў луат лор тошііле de ыаў фъкът вечінї, пе вremea кънd aў фost Mихаіл BB., апроапе de ешіреа луї din царъ ынaintea луї Simion BB. Iар кънd dрегъторea Simion BB. ын царъ, ыар aчeste sate maї sus zise de sus ші de жos, Апеле вії, еї aў вenit тоцї ынaintea ръпosatълуї Simion BB., — — презъраре a луї Mихаіл BB., прекум — dупъ леце ші кь тоцї чinстиції ші кredinчошії Domnії луї ші вine ші adевъръ aў афлat Domnia луї кум леаў фъкът лор сілуіре Mихаіл BB., de леаў луат лор тошііле фъръ dрептate; ыар dупъ че леаў къtat Simion BB., sinгър aў злобozit, пе aчeste sate maї sus zise de sus ші de жos, Апеле вії, din naintea a тот Dіванъл ынaintea боерілор ші марї ші мічї, de ыаў лъsat кум aў фost еї ші ынainte време — Simion BB. sinгър de ла aчещї Knezї maї sus зішї aспрі rata 70,000. Aчещї aспрі леаў фost луат лор Mихаіл BB., ші тот aў фost еї Knezї sus ші жos, Апеле вії, ші ын зілеле луї Simion BB. Iар dупъ плекареa луї Simion BB, кънd aў вenit обладуітор ын царъ Padъл Bodъ Шърван, ыар Преda Постелнікь ціпереле луї Mихаіл BB., a зкos o карте a зокрусъў Mихаіл BB., ші aў zis кум кь ыаў dat луї зокрусъў. Mихаіл BB., zestре aчeл sat maї sus zis de sus ші de жos, Апеле вії. Dупъ aчeыa ыар леаў dat пaче aчestop Knezї maї sus зішї, ка съ фіе стъпынї ын satъл лор. Iар кънd aў фost акум, ын зілеле Domnії меле, ыар aчещї Knezї maї sus зішї,

eĭ нар аў вепіт Domniĭ меле de заў плъпѕ пептрѫ ѩпрезърареа, ші de тареа стръмбътате кѫт s'аў фост eĭ рескѫмпърат, de ла Simion BB., — нар кѫпd este акѫт eĭ пѫ пот съ тръпаскъ de Преda Постелнікѫ zeĭ Міхаіл BB., ѩнтрѫ ачепа Domniea mea am кѫзтат dзпъ dрептате ші dзпъ леџе ші кѫ тоџі ші кредінчошіĭ Дівапѫлзĭ Domniĭ меле, ші adзкѫпd ѩаintea Domniĭ меле мѫлџĭ боерĭ каре аў фост атѫпчĭ боерĭ ла Simion BB., 1-кѫ Пап Teodosie фостѫл атѫпчĭ вел Логофър, і Жѫпап Dedѫл вел Bistiep, і Жѫпап Кърstea вел Спътар, фостѫл атѫпчĭ вел Арташ, і Жѫпап Преda вел Слѫџер, і Жѫпап Хрizea вел Логофът; ѩпкъ мѫлџĭ боерĭ ші тарĭ ші тічĭ, търтѫрisind ѩаintea Domniĭ меле кѫт къ щіў eĭ тоџĭ, кѫт заў ръскѫмпърат ачещĭ Кпezĭ маĭ зѫз зішĭ de ла ръпозатѫл ачел Simion BB., пептрѫ ачепа ші Domniea mea am кібzчіт кѫ тот Дівапѫл Domniĭ меле, къ пѫ este кѫ кале ші кѫ dрептате ші ѩпкъ мѫлт пъкат este съ фіе ачещĭ Кпezĭ ші кѫ аѕпрі дацĭ, ші eĭ съ фіе робĭ; dзпъ ачепа ші Domniea mea, . . . ачещĭ Кпezĭ din паintea Дівапѫлзĭ Domniĭ меле ші кѫртea Domniĭ меле . . . ѩаinte време, нар Преda Постелнікѫ ші кѫ соџіа лзĭ Флоріка нічĭ ѫп аmестек ші треавъ съ пѫ аївъ eĭ de акѫт ѩаinte кѫ ачеste sate, de зѫз ші de жos, Апеле вій, — пептрѫ ачепа am dat ші Domniea mea ачестор Кпezĭ маĭ зѫз зішĭ, din зѫз ші din жos, Апеле вій, ка съ ле фіе лор тошіа лор de тощепіре охавпікъ, фечорілор ші непоцілор, ші ѩпкъ ші жърѫтѩпt am пѫз Domniea mea dзпъ обічепѫл Domniĭ меле ш. ч. л. — — Іатъ ші търтѫрій am пѫз Domniea mea, Жѫпап Тѫdор вел Бап ал Краіовій, і Жѫпап Вінтілъ вел Дворпік, і Жѫпап Ніка вел Ло-

гофът, і Жупан Dedъ вел Bistiep, і Жупан Кърstea вел Spътар, і Жупан Папаіt вел Stолник, і Жупан Братъл вел Komis, і Жупан Лъпъл вел Пахарникъ, і Жупан Жотел тарелe Postealник, пisaх речех говпit. Шi еѣ. Neагое Логофътъл ani sкpis ın орашъл пъmit Търговищеа, лъпа Dекетвр. 16 zіле, dела Adam вine пъп акъш ла avest sкpis велeat 7121.

(Iскълit) PADѢ BOEBOD.

Avest Xpisos s'aѣ тълтъчіt dъпъ чел sловенеsк de mine iскълitъл, нар зnde пѣ s'aѣ пътзt sкoate кзвnt de векітъра тетвранеі s'aѣ tpas лiпіѣ прекзт съ bede ші am iскълit. 835. Dекетв. 15. Dimitpie Логофътъ

№ 4.

Актъ дела Маџistpatъла Sas-Себешълъї dat ънор Pomъnї din џara Pomъnească emirpaцї ън Transiлvania. 1396.

КОПІЕ ASEMENEA. *)

Ачеасръ копіе че съ вede маї жos, o am тълъчіт къt am пътът, din кънънt ън кънънt, dънpe картea жudекъторіaор din скаънъa Sas-Себешълъї, кът saў гъsit ла moшъ Stъniлъ пенотъa попеї Dpaгomip din Хацег. Dap съ se џie, къ ънde aў фost кърtia рътъ de векimea eї ші de џinътъ ръў, am лъsat лок. Iap ънde лinsesк ънтpeцї рънdърї, наръшї ле am лъsat netълъмъчіte, dънpe zisa moшeлъї Stъniлъ, къ se temea. Iap алte кънinte къtе пъ леam пътът пeнeрі маї вine pomълнeще, леam sнpis dънъ ъртarea лinвeї ачещеї кърцї.—

«Dела скаънъa Maristpatътъa Sas-Себешълъї.»

» Kpedinчoasъ мъртърie dъm къ ачeastъ adeвърatъ

---

*) Ачest актў s'a tinърit ън фоaиa minдiї dinър'aчest an No. 8; se афлъ aseмenea tinърit de Фotino ън гречещe. Iepodiaконъa Natm Kлокочeanъa маї помeнещe ън прекъвънтареа sa ла Хpонолоціа D-лор църiї Pomънещї.

Ped.

карте а поастръ стреініlор валахї, карїї акъм аў фъцit din цара мънтенеаскъ аїчеа ын Apdeaл — лъї Влъdislав Клокочоцеanъл ші лъї Mateї Вітежъскъ — лъї Коman Ўрсъл ші лъї Dрагомір Доробънцъскъ — Владълъї Сокол ші Томїї Бъдъреskъ — лъї Dръгічї Ворпічеръл ші Лъпълъї Сълъцъ — лъї Опрішan Soldъцъскъ ші Neагълъї Бъкъў, ші ла тот неamъл лор: Ка съ се щіе, къ de мълтеле сънърърї але вечінілор Dънъреї, ші de desele ровїї але Tатарілор ш'аў пъпъstit цара ші пе Domnъл лор Мірчеа Bodъ, ші аў скънат ла ачest бън пъмънт, de аў венit ла скаънъл nostръ къ таре ръгъчънне, съ ле дъм лок de лъкъit фър' de стръмътаре. Ші ної dънъ че нам ынкредinцat къ нъ вор нътea фі пріimицї афаръ din ordinъл ші staтъл сънънереї алтор sate, еї dънъ dóъ зіле нар аў венit аїчеа ла скаън, ші ынaintea Magistratълъї de бънъ воеа лор саў плекат сънt рітъл сънънерії ачещеї църї, ші dънре defensie аў фъкът жърътънt, ші аў dat контракт ла тъна поastръ, къ таре легътъръ ші ынскрis de мвоналъ.

Ашіждереа ші ної ын нътереа ачестъї ынскрis леam dat вое съ'шї гъseаскъ лок унde ле ва плъчеа, ші de воа лор ш'аў алеs кълтеа deалълъї Жінеї апроапе de мънцї, лок ынделепit ші плin de пъdъре пе каре, dънъ че ал вор къръцi къ ostenеала лор, ші ал вор лъкра, съ нъ'ї ноатъ скоate алцій. Ътпрежър аре ачest лок поene фрътóse, ші къmп ларг пентръ съtъпътърї, ші алте нечесарії de храна вітелор. Ші л'ат dat лор ътпрезпъ къ тот хотаръл ші къ мънцї, съ фіе еї моцenitорї ын веак, къ нъ este лок неmешеск, чі ал dominaцієї, къ а къріа аїчецъ л'ат dat лор. Дар пентръ къ аў венit ші de тот сърачї, нъmaї

къ трънзріле, неаѣ рътат de леам dat ші вані ѧмпрѫмът . . . . . Ші аша съ се плъteaскъ къ ѧn летіле, кънd съ вор ѧntemee ѧn лъкашоріле лор, ші ѧn аверіле че вор фаче. Іар пентръ маї адевъратъ конфірмаціе de statornічіа лор, леам черът de неаѣ dat ші кърціле лор de моцепіреа че аѣ авът ѧn цара мънteneaскъ, ла локъл че ѣ'аѣ кіemat маї наinte вреme Клівъs, ѣаръ актм Клокочогъл, апроапе de апа Олтълъї ші de търгъл Slatinії, кътн сънн кърціле лор. Ѧntре каре въzът ші дóъ demonstраціі пентръ неамъл авestор оamenі, преа векі ші маї de tot пътpede, кът n'am пътът къноаще noї нічі сънtскріпціа лор, нічі кърсъл анълъї. Іар кът am пътът къноаще пъ sокotim къ dрептъл съ жъdекъм вrednік de тъкът лъкръл чел de маре рекордаціе. Къ о demonstраціе dintре челе дóъ авea ачeastъ конpindepe: » Ціе маї алес порънчім ші дътъці tot фелъл de peruatic, къ inспекціе аї лъat, съ пъ te аръці пентръ пътънтъл патріеї тале маї къ пъцінъ рѧвнъ de кът стръмошіі тъї чеї вestіці ѧn колоніile пътереї ромаічещі din карії te трацї, ші заѣ лъsat аіче дънп стръмътarea din Italіа пентръ паza ачestъї лок, карele пънп актм пъzeще не-тоартъ потенірea марелъї nostръ Кesар Траian. Карele къ бънп воірea sa, ші къ пебірнітъ пътereа ѧmпъръціеї сале, оseбітаѣ пърці de моцепіре ші de патріе неамълъї ромаічesк. Ші къ ѧnалтъ порънкъ аѣ лъsat віѣ semnъл марелор бірнівце ѧn мъna noастръ, ка съ цінем сънt жъгъл ровіеї неамъл Гетълілор, каре ші пердъцілор Дакі аѣ фost сънзші. Іаръ de аѣ слъбіt ѧmпърацій nostрі чеї de актм, ші врънжташіі заѣ ѧmтълціt, пъ пътem sta ѧmпротіва порокълъї, de кът пентръ патріе ка пъце вітеці съ мъ-

pim, mi връжташиĭ nostpi съ nъĭ веселim, къ maĭ mълтъ mdpъsneaлъ asъnpa noastpъ, шчл. шчл. »

» Iаръ алтъ demonatpaцie ape ачeastъ кънpindepe, че m skъpt adekъ adъче aminte пъmeле локълъĭ Кліvъs, ші пе апа Олтълъĭ ші търгъл Slatineĭ. Ші dъ mdpъsneaлъ лециълъĭ ostaшілор, ші ĭ лаъdъ къ m doъe тpекъte maрĭ stpікърĭ але църiĭ, вітежіа лор аў mъzit пънъ акum пътънтъл пatpieĭ nenъstiit. Iаръ noĭ ші къt бъгъm de seamъ ла ачeцĭ oameнĭ, ĭ vedem къ oseвipe de але алтора ші m кіп stpein. Къ m лок de гъчme, поартъ котъпаче de пъзлъ пеагръ, iar хаĭніле лор sънt чepnite ші лънцĭ пънъ sънt цепъкĭ, къ тънічіле пънъ m кълкъе. — Iаръ mкъцumintea лор ape пічоръл mфъшърat neste toatъ пълма. Iар mчinгътpіле лор sънt de пър цesт, mълтъ mфъшъpape пе лънгъ тіжлок авънd; iar пъdpaцiĭ лор лаpцĭ пumaĭ пънъ m цепъке, ші de aiчĭ m жos stpimцĭ dънpe гposimea пічорълъĭ. Iар m zile de съpвътoape mшĭ mпodoвesк капъл къ пене але-se ші малте. Пentpъ ачeea am adъoгat ачestea m кънoaщереа лор, къ am лъat de ла тъпа лор кърціле че аў авът. Dap лънгъ ачestea вoim съ apътъm ші noĭ челе че щim пentpъ neamъл Pomaнілор, каpiĭ лъкъesк ачeastъ бънъ царъ, ші челе дóъ църĭ de жos. Къ mapeле Трaян Кesapъл Pomeĭ, колонiĭ фоapte maрĭ аў adъs din Italia mtp'aчeste treĭ църĭ dънъ чea de tot zdpoвipe a Dакілор, mnde ші mnзшĭ аў venit ші аў лъsat ла mълте локърĭ inskpinцiĭ пе dpътъріле че аў mтблат ші пpin пietpi, каре m стълпĭ saў skpis ші saў пъs ла локъріле че аў кълкат. Din каре челе маĭ mълte saў пъzit mълтъ време аіче m Apdeal. Iаръ m цара mnteneaскъ, маĭ вestit

aŭ fost ɜn nod ce aŭ fъkɜt ne ana Dɜnъreĭ, kare nъnъ la Roma aŭ fost lъɜdat ші de mіpare mъlto-ra. Atɜnчĭ moщenitorіĭ acestor treĭ цъrі aŭ fost neaшɜl Dakіlor, ші skaɜnɜl Krъieĭ lor a'aŭ aвɜt aіce anroape de ana Mkrъшɜlaɜĭ. Ші dɜnъ ce ш'aŭ ɜntъrцit kolonііle romaіceщĭ aceste treĭ цъrі frъ-цeщe kъ fɜnie de moщenіre, ceĭ maĭ de neam dela Roma, karіĭ aŭ fost ɜn nъmъrɜl kolonііlor, maĭ ales aіcĭ saŭ aшezat, kъ era ші nъmɜntɜl maĭ ɜndeшnatік nentrъ tot felɜl de rodɜrі, ka ɜnɜl ce aŭ fost din вekіme maĭ kъ liniцe aъkɜit. Ші aша aвea o kъnetenie praeses (nrezes) norɜnчitoare tɜtɜror kъ-nitъniilor челor din narte, atɜt de aіcĭ, kът ші din челe dóъ цerі de жos. Ші ceĭ de neam цinea sɜnt жɜgɜl rovieĭ ne neamɜl Getɜailor, karіĭ ші Dakіlor aŭ fost de trebɜeala a tot aъkrɜl. Ші aша neamɜl Romanilor stъnъnea aceste treĭ цerі, kъ mъlt drа-roste ші ɜniре ɜntre eĭ ші alerga ɜnɜl snre aжɜto-rɜl altɜia la вreme de trebɜinцъ, ші aŭ rъdikat ce-tъцĭ din temeĭ la lok de skъnare ɜn вreme de nрі-шeжdie. . . . . Iarъ dɜnъ ce saŭ ɜntemeĭat ɜn mъl-tъ вreme ші saŭ вɜzɜt ɜntrъ mъltъ ɜndestɜlare fіe-цe-kare ɜn nъmъntɜl moщenіreĭ lɜĭ, maĭ ɜntɜĭ ɜn-tre Romanіĭ, din nartea Moldoвeĭ. . . . . Ші saŭ skɜlat ɜn kɜmfɜzieaш tɜrвɜrъtorĭ de nopod, kare le въga ɜn inima челор proцĭ Iaktanцie kъ sɜnt вredniчĭ eĭ sinɜrі sъ'ші nъzaskъ moщenіrea nъmъntɜlaɜĭ lor, ші ɜndemna sъ'ші rъdiче o kъne-tenie nesɜnɜsъ la alціĭ, dar ceĭ maĭ mъlцĭ ka niцe anцeleцĭ, aŭ sokotit ші челe de nre ɜrmъ, ші nɜ saŭ mъlцɜmit. Ші aша saŭ fъkɜt tɜrвɜrare ɜntre eĭ,

карea o аѫ потолit кънetenia чea mape de аiче кѫ пѫтереа ostaшiлор. Trimisaѫ инкъ шi din цара Мѫnteneaскъ шase повiлi кѫ ostaшi ка съ'ї факъ съ'шї кѫноаскъ прiмежdia апѫкърiї лор. Dѫпъ чeea нарѫшї аѫ трекѫт мѫлтъ вреme, шi saѫ фъкѫт маї мѫлte шi маї dese ръскоале, пѫ пѫмаї аколо, чi шi ин пърцiле Олтѫлуї, карe se зiчea Банатѫл пъпъ ин апа Tiseї. Шi аша лiпsind ажѫторѫл фрацiлор лор Romanї, п'аѫ пѫтѫт sta импротiва връжташiлор челор stpeinї, шi saѫ пѫstiit интъї Молdова, шi аѫ трекѫт лъкѫitoriї de аколо ин Маратъръшѫл Apdeaлѫлуї. Шi dintр'ачeasta лѫat-аѫ индръznеаль Готiї din пърцiле тъriї Kasпiче, шi аѫ фъкѫт de обще mape stрiкаре ачestop църї. Апої dѫпъ кътъ-ва вреme вкѫлатѫ-saѫ Ѫngърiї дела апа Ѫгра, dѫпре карe ишi цiп пѫтеле, din пърцiле тъriмеї, шi аѫ импins пе Готi neste ачeste църї ла апѫs, кѫnd saѫ фъкѫт a doa stрiкаре ачestop църї. Dѫпъ ачeea Болгарiї, карiї saѫ имѫлцit пе лъпгъ апа Болга ин цара Skitieї, вenit-аѫ кѫ чea de tot пѫstiipe a ръмъшiцеї локѫitoriлор Молdовеї, dap маї вiptos аї църiї Мѫnteneщї, карiї маї de мѫлт se тръsese sѫnt мѫпцї, dѫпре карe ши Мѫnteпї saѫ пѫmit, кѫ ин Молdова post-аѫ маї de tot пѫstietate, dap атѫпчea ши ръмъшiца saѫ tpas ла ал съѫ neam ин Apdeaл. Мъкаркъ deseле лор комфѫziї saѫ post аѫzit пъпъ ла Рома, ши пентрѫ ачea пресезѫл ин дóъ рѫndѫрї аѫ мѫtat пе конфѫzieашї кѫ порѫпка импъпърацiлор ин цара Мачedonieї, dap атѫпчi ла пъвала Бѫлгарiлор, тощ Мѫnteniї аѫ трекѫт аiче ин Apdeaл ла фрацiї лор Romanї, ши saѫ фъкѫт ѫна кѫ еї, ши цinea кѫ dese ръѫboae пътънтѫл, къчi кѫm гъsea вреme лъпъda жѫгѫл венетiчiлор Ѫngърї, dѫпре карe

Ungro-vlahi sau numit, ші врăжбъ неетпъкатъ двеа кu ei totdeauna. Iar dупъ че au priimit Българiї credinţa креştineascъ, апоi au început Romanii de atunci a se împrieteni кu neamul Sървesк, пънъ кând mai ne прът довъndit-au ші Domnu din neamul Sървesк не mareле прінц Nigep Bodъ Basapaва, mareле dупре mase sъte ші поаъzечi de ani. au împlut нътъntul цъriї Muntenegщi. Iar de Romani, unde пънъ акum лъкuesк кu ръскumпъpareа patriei Romanîчещi de mulţъ въpsape de sънце, ші aлdoileа рънd ei кu sabia лор sau фъкut мощенi. Iar semnul челор dintâi фuциці Muntenі, sunt чеі шezъtорі пънъ акum не цара Oлtенi, къ чеі de пре urmъ au fost împroщaцiці ші лъціці, пreste tot Apdeaлul фъръ de niчi o oseвіре de фраці лор Romanі. Dpept aчeea ші aчещі numiці oameni че au venit ла skaunul nostpu, dobъndit-au nopoкul stръmoшілор лор, ші нат priimit кu opъnduiтul ашezъmънt, ші ле am dat în мощеніре вечнікъ локul че kunpinde aчeastъ карte, dупре pitul sъnъnepeї aчещіі църі, каре l'au priimit de вънъ воеа лор, кu mulта îndestulape ші deseле ръскóле a ле челор прощі Romani mai mult, au фъкut не чеі mai mulці poві съ фіе, adекъ aічi іобацi ші în цара Muntenească pumъnі, кърора în Молdова ле zik вечіні nemішілор *). Dap nentpu-kъ aчest лок este al dominaціеї, nu ле дъm aчest nume, къ niчi l'au авут în мошіа лор, dap dупре легътъръ ші dупре контракtul лор, съ фіе urmъторі. Sau skpis кu щіреа

*) În testul tipъpit de Фotino aчest фpas este dunc kum l'am чitat noi în apтіколul пречedent.

dominaţiei ѧn Maţistratъa Sas-Sebeшълъ. Ѧn къръа anълъї dela зиъsitoриъa Хѳ. 1396. Noeшвріе. »

» Mapиъa Administratoръa. Іапош Барош.
Георіе Алексіев. Тоѳаш Себеш.
Maptin инспекторъа dominaţiei. »

Шї am тъмъчіт ачeастъ карте еѫ Николае Dimitріев. Ѧn Орашї ѧт Siridin. Ла а. 1796, Maptie 17. Шї ѧкredinţezѫ.

Щіът съ фіе къ копіа че saѫ лъат ла Mітрополіе, неfiind протоколіт, аре ла кът ѧn лок грешалъ, нар noїma ші ѧпцелеџереа aseмenea este кѫ ачeasta, каре este ѧntокmaї кѫ a тъмъчіториълъї, пъzind пѫmaї оptографіа лімвеї noastре — ші din кѫвінтеле челе пе dos sкpise акодо. Іар чea dintъї копіе am dat'o непротоколіт, къчї пѫ щіam къ ва съ-o треакъ ѧn кondіка Sф. Mітрополіі, кѫm ші dѫпъ че saѫ трекът ѧn кondікъ, am sкos dѫпре ачea копіе ші алтор пріетенї aseмenea копіе, decї ѧntъмплъndѫse кѫвaш але ведеа amъndóъ, съ пѫ фіе de міраре непотрівіреа кѫвінтелор. Еѫ adевъръа арътѫ къ ачeastъ карте a неamълъї меѫ fiind, ші ка съ о маї ѧмпodoвѣsк m'am siлit ла копіа чea ѧntъї, врънd a o аръта ѫнъї singър пріeten ѧn Mітрополіе, карелe o aѫ арътат прea-sф. пър. Mітрополіт Кір Dositeї, ші saѫ пreskpis : γεγραφα τῦ ἐμοῦ χοιρὶ. Naѫm Іepodiaкon, 1799. Aѫгѫst 29.

№ 5.

ХРІСОВ

Ал луі Padu Mixnea BB., nomenind de amъzъmъntъa фъкът de Mixaй BB.

Biteazъa.

1613.

Къ міла луі Dъmnezeй Iю Padъa Boevod ші Domнй a toatъ цара Rъmneasкъ, фечоръл рънosatълуі Міхneї Boevod, непотъл вътрънълуі рънosatълуі Алексandръ Boevod, datam Domniea meá aveastъ порънкъ a Domniї меле залцілор Domniї меле, Пърънлуі ші Padълуі Hostелікъ din Saлъвітецї ші фечорілор лор, кінд Dъmnezeй ле ва дърві, ка въ ле фіе лор doї рънмнї, anume Опреа ші Ion din Въвенї ші къ фечорїї лор, пентръ кът ачецї рънмнї mai sus zišї, ей аў fost mai de nainte време аї луі Кърstiaн de la Oхава, пънъ ін zілеле рънosatълуі пърінтелуі Domniї меле Міхніі Boevod, яр кънd аў fost ін zілеле върінтелуі Domniї меле Міхneї Boevod, яр ей аў fost фъкът ін царъ, ші аў fost dat къleata de oніре, ші тот аў fost фъгърї пънъ ін zілеле луі Алексandръ Boevod, яр кънd аў fost ін zілеле луі Алексandръ Boevod рънмнїї ачецї mai sus zišї, ей аў venit de

saŭ mkinat avestop mai sus zisi boiapi de a lop bъnъ boe, si de atъnci nenъ en zilele Domnii mele tot aŭ avъt паче de кътре Kрstian, si de кътре toate рѫdeniile лъi, iar kind aŭ fost akъm en zilele Domnii mele, Гinea Diakonъa цinepiле лъi Kрstian, ea aŭ zis къ avegi rъmeni mai sus zisi aŭ fost ai sokrъvъi sъŭ Kрstian, apoi aŭ venit къ naръ maintea Domnii mele къ sazgile Domnii mele Пrвъa si Padъa Postelnikъ de фацъ, iar Domniea mea am къvtat si am adeverit фoarte bine къ togi cinstigii dregъtorii Domnii mele, кът къ avegi рътeni mai sus zisi iaŭ fost anъkat ашezъmentъa лъi Mixaia Voevod, la avegi boeri mai sus zisi. Deci Mixaia Voevod Domniea-sa aша aŭ fost фъкът ашezъment atъnci, кът каре не unde ва фi avela съ фie рътen вечnik unde съ ва афла, apoi Domniea mea am къvtat, si am жudekat къ togi cinstigii dregъtorii Domnii mele, si n'am врът Domniea mea a stрika ашezъmentъa лъi Mixaia Voevod, ci am dat Domniea mea съ фie рътenii avegi mai sus zisi рътenii prekът aŭ fost si de atъnci nenъ akъm en zilele Domnii mele, iar daka ва skoate Гinea Diakonъa вре o карte minцinoasъ съ nъ se kreazъ, pentrъ къ aŭ рътas Гinea Diakonъa de lege si de жudekatъ en maintea Domnii mele, dreant avgea am dat si Domniea mea Пrвъaгi si Padъagi Postelnikъ, ka съ ле фie лор рътenii ohavnici si fecorilor лор, nenogilor si strъnenogilor лор, si de nimenea съ nъ se klъteaskъ dъnъ порunka Domnii mele, iatъ dar si mъrtърii am nъs Domniea mea, Жuan Папъ biв вел Bistier, si Жuan Bintiaъ вел Дворnik, si Жuan Nika вел Логофът, si Deadъa вел Bistier,

ші Кѣрstea вел Spътар, ші Міхалаке вел Кавчер, ші Братъл Komisъл, ші Лъпъл Пахарнік, ші Жъпан Фота вел Постелник, ші Жъпан Ніке вел Логофът, ші сав скріs ън скаънъп четъцій Търговіщій.

Апріліе 24, лєат 7121.

(Л. І.) (Л. П.)

Ънтокмаї dъпъ чел словенеск тълъчіт ън лімва Ръмънеаскъ de mine, Dionisie.

1795. Маї 31.

№ 6.

Карте а Общещій Адѫнъріа Църіі Ромънещі пентрѫ деспоѣіреа църапіаор ѫнѫтреіпацій че с'ар ѫнтоарче ла локѫ ла ор.

1746.

Ѫнтъріторa Domneaскъ.

Іѡ Kostandin Николае ВВ. і Господар zemлі Ѳнгровлахіскіе.

Ачeastръ хотъръре че с'аѣ фъкѫт прintр'ачeastъ карте атът de кътре toатъ обще а бісеріческъ кът ші de кътре тоцій боерій църіі, am ѫнтърit ші Domniea mea кѫ печетea ші кѫ іскълітѫра Domniі мале ка съ se пъzeaскъ nestръмѫtat.

Мартіе 1. Лeat 7254.

(Л. І.)

Врndѣ Мъріа са прea лѫminatѫл ші прea ѫнълцатѫл nostрѫ Domnѣ Іѡ Kostandin Николае Воевод ка съ трагъ ші съ adѫne пе тоцій фіі патріеі чеі рѫсіпіці din пъмѫntѫл лор, dѫne кѫm este datopia стъпъneaскъ, ші dѫne хатішъріфѫл прea ѫнтерпічій ѫмпъръцій, че кѫ мѫлтъ тілъ аѣ арътat ші аѣ порѫнчіт, къ'і este вояа, похта, ші порѫнка съ se adѫne чеі ѫnstpeінаці, сфat de обще кѫ noі фъкѫnd Мъріа

ѕа къ тоатъ воерітеа, ѕаў афлат къ кале ка партѣа дѣждіі чел обічінѣіт че наste ашѣпра църаніл ор, ла ачещі інstреінацї съ ѕе шікшореze, ші інтъї дѣпъ че вор вені ін царъ, пентрѣ ка съ'шї поатъ фаче сълашў, ші чеале пентрѣ ківерніѕеала віецій, съ аібъ одіхпъ ші съ фіе фъръ de dажde шase ані. Іар дѣпъ ачеаста партѣл дѣждіілор съ ѕе щіе не an de от кіте талере чінчї ла патрѣ чфертърї, кар маї мулт пѣ; ші орї пе че тошіе съ вор ашеza, съ фіе неопріцї. Nѣmaї ѕтъпінъторї челї къ тошіеа съ'ї ажреze пе an къte шase зіле, ші діжтъ den toate семънътъріле лор съ dea, дѣпе кѣт пе ларг ѕе dовedeaщe ін кърціле челе dintъї че ѕ'аў тіпърit. Іар дѣпъ ачеаста ѕокotindѣѕe Мъріа ѕа преа Інълцатъа nostrѣ Domnў пентрѣ вре унїї den пъмънтенїї църанї ачещі інstреінацї каре вор фі рѣмъні аў ла мънъѕтірї, аў ла вонарї, ка пѣ кѣтва жѣгъл ровієї ачещіа съ'ї зътікneaскъ а пѣ вені ла патріа лор, ші desпре алтъ парte інкредінціndѣѕe еї кетърії Мъріі ѕале, ші віindў ін лок d'ашї къщіга рънаos ші одіхпъ, съ кажъ наръшї de іznoавъ ѕѣнтў жѣгъл ровієї. Temъndѣѕe Мъріа ѕа ка съ пѣ кажъ пъкатъл ачела ашѣпра Мъріеї ѕале de време че пентрѣ ачеаста ла кърціле челе dintъїў nimік пѣ ѕ'аў помепіт. De іznoавъ ѕфат аў фъкѣт Мъріа ѕа кѣ поі кѣ тоцї, фііndў de фацъ ла Diван прea-ѕфінцітъл Мітрополітъл църъї поastре Кір Кліментў. Ne аў інтребат Мъріа ѕа: каре din доаъ пі съ паре а фі маї кѣ кале; а съ зътікпі унїї ка ачещіа съ віе ла патріа лор, аў віindў ѣъ фіе ѕѣнтў жѣгъл рѣмъніеї ка ші маї наінte, кънд Мъріа ѕа ва съ dea ачеаста інтрѣ інцііпцареа ачелора,

XXXVI.

съ пъ ръмъе Мъріа са съптъ пъкатъа ачела. Пентръ каре аў ръспънс сфінціа са пъріптеле Мітрополітъа, кътъкъ віінd прін кетареа Мъріеї сале, ші de вор ръмъпеа съ фіе наръшї ръмъпї ва авеа Мъріа са таре пъкат, ші пкъ пъкат de моарте ші пе чеілалді віаці съ ва осъndi, съфлетъа Мъріеї сале, фііndъ къ Мъріа са съ фаче прічінъ робіеї лор. Чі dар пентръ ка съ пъ ръмъе ачещіа пstpeінаці de патріа лор, ші пічї Мъріа са прea înălцатъа Domnъ съ пъ къщіце ачел пъкат ші осъndъ, de вор ръмъпеа наръшї съптъ ръмъніе. Întъї сфінціа са пъріптеле Мітрополіт аў ръспънс къ таре глас, къ къ нале este ачеї ръмънї каре вор фі пstpeінаці de пъмънтъа авеста, орї аї къї ар фі, врънd съ фіе ла пъмънтъа лор, съ фіе злобозї de ръмъніе, ші съ пъ se маї пъмеазкъ ръмънї. Ашіждерea ші сфінціа са пъріптеле Епіскопъа Ръмпеклаў ші къ тоатъ свіцea боіарілор, наръшї асеменеа фіещe каре deoseбї, ам zis пърерea поастръ ші ам dat сфат: ка верї каре den ръмънї орї мънъстіреці орї воереці вор фі фост пstpeінаці de пъмънтъа авеста, ачеа врънd съ se пtоаркъ ла пъмънтъа патріеї лор съ se ашеze ънde ае ва фі воеа, ші de ръмъніе съ фіе злобозї ші ертаці, нетаї авънd нічї о зъпъраре de къtре стъпънії лор. Ші пкъ съ аівъ а вені чіне ва вреа ла Діван, ка съ'ші ія den Діван карте осебітъ de злобозenіа са пе авест ашезъмънтъ. Каре хотъръре фііndънe тътълор de свіце вine пазкътъ, с'аў dat пзакріs прінтр'авестъ хрісов че саў іскълit de къtре сфінціа са пъріптеле Мітрополітъа, і сфінціа са пъріптеле Епіскопъа Ръмпікълаў, і Еґзменіі, ші de къtре тоці воерії църії, ръгъндънe Мъріеї сале прea înălцатълаў nostръ Domnъ de л'аў

ынтърit ши Мъріа sa кѫ a Мъріeї saле Domneaskъ iskълitѫръ ши печeate ka съ фie nestръmѫtat, ши s'aѫ skos dѫnъ aчeste isвoade asemenea tinъpite ши ынтъpite кѫ печetea Domneaskъ de s'aѫ tpimis ын toatъ цara. Maptie 1. Лeat 7254.

(Iskълiцї) Neoфit aл Vнгро.— Гenadie Apx. Iгѫm. Kotmeaniї.— *Paвeлηŏтв— Μιχαλιότης Θεοφάνης*— Гepasim Iгѫm. Кълdърѫшanї.— *Ἡγούμενος Σαραντάριον Ἄνθιμος*— *Ἀρχιμανδρίτης Μακάριος*— Гpiгopie Iгѫm — *Ἡγού-μενος τв αγίου Ἰωάννου Λαυηλ — Ὁ τῦ ἁγίου Σαββα Ἡγούμε-νος Γαβριηλ — Ἡγούμενος τοῦ Σταυροπόλεος Παρθένιος* — Iлapion Iгѫm. ot toцї sфinцїї — N. Poset вiв вел Лог.— Гpiгopie Гpeчeanѫ вел Бан. — Antonie вел Bist.— Барвѫл Въкъpeskѫ вел Лог.— Kostandin Dѫdeskѫ вiв вел Логоф.— Kost. Брънковeanѫ вел Клѫчер.— Фiepa вiв вел Bist.— Шербан Кънdeskѫ вiв вел Пахарнiк.— Рѫdѫkanѫ вел Stoлniк.— Toma Г. вiв вел Stoлniк.— Щ. Въкъpeskѫ вел Komis.— Iopdake вел Съpdap.— Алeksandpѫ Dѫka вiв вел Съpdap. — Щефапаке вел Meдeлniчер.— D. Гpeчeaн вiв вел Пitap.— Kostandin Ф. вiв вел Пitap.— Kostandin Кънdeskѫ вел Шътpap.— Пъpвѫ Kantakѫzino вел Apмаш.

Skpiș de Mixaї Лог. ши тpeкѫт ла kondiкъ.

Opiцinaлта skpis пe хъptie ши кънтѫmit кѫ atлaz гaлвен, este акоперіт кѫ 45 iskълitpї din вape nѫmaї aчeстea s'a нѫтѫt дечіфра. Ел съ афла ын Archiва Statцanї.

№ 7.

Карте а Овщещіі Адѵпъріі пентрѵ desробіреа тѵтѵлор църанілор. 1746.

Ѵнтъріт ѵра Domneaскъ.

Іѡ Kostandin Nikолае BB. i Gosnodap zemлi Ѳнгровлахіскіна.

Ачеастъ хотъръре че с'аѣ фъкѵт пентрѵ слобозіреа ші ръскѵмпърареа рѵмънілор, атѵт de кътре тоатъ общеа бісеріческъ кът ші de кътре тоцї бонарії църіі, am ѵнтъріт ші Domniea mea кѵ печетеа ші кѵ iskълітѵра Domniї мелe ка съ se пъzeaскъ nestръmѵtat.

Meseцea Авгѵst 5. 7254.

(Л. I.) (Л. П.)

Ѵn пъмънтѵл църъї noastре bedem къ мѵлte den чеале векї овічнѵірї каре с'аѣ кѵnoскѵt къ съntѣ вѵne ші de фолos, ші de чеї ѵn ѵрмъ stъпънitорї саѣ ѵntemeнat desъвършit, ші съntѣ пъzite nestръmѵtate. Dap ѵніле dintр'аchestea векї легѵтърї bedem къ пѵ пѵmaї къ пѵ аѣ фost de ніч ѵn фолos, чі ші de de маре пагѵбъ sѵфлетѵлѵї крещinesкѣ, dѵпъ кѵm аѣ фостѣ ачестѣ векѣ овічеѣ ал рѵмънієї каре de ла тощії ші stръmошії nostрії пънъ astъzї аѣ рѵmas asѵпра капѵлѵї nostрѵ. Пентрѵ къ къ а фі фрацїї

поцрiї чеї ынтрэ Xs. сънтъ жъгъл ровіеї noastре нэ наste алтъ пъкат маї греў шi маї маре, пентрэ къ шi Domnъл nostрэ Is. Xs. ын сфънта евангеліе не ынвацъ zікъндъ: нъвеаще не апроателе тъу ка ынсъцї ире tine. Чi de време къ съ каде съ фim сънтiї ачещiї порынчї шi ынвъцътърї, нэ требуе съ пънем не фрацiї поцрi чеї ынтрэ Xs. сънтъ жъгъл ровіеї. Deчї dap кънoскънd шi noї кэ тоцiї de овще къ ачестъ къкрэ a авea сънтiї ровіеї не православнiчiї креццiнї, каре сънтъ ынтрэ кredinцъ кэ noї, нэ este къкрэ крещineскъ, чi de маре пагъбъ съфлетелор noastре, сокotim кэ тоцiї пентрэ рътънiї че нат авът пънъ акът ла стънънiреа noastрэ, фiind вънdзцї кэ тошiле лор de вретiле челе векї ла стрътошiї nostрiї, аша am гъsit кэ кале маї мълтъ пентрэ ъшърареа съфлетелор noastре шi a пърінцiлор, a тошiлор шi a стрътошiлор, ка орї ла чine den неатъл воерескъ, заў ла тънъстірї вор фi рътънї кэ тошiле лор; тошiле съ рътъе ла стънънiреа noastрэ, съ ле стънънim кът шi пънъ акът. Dap къt пентрэ капетеле рътънiлор фърэ de тошie каре dintре noї ва вреа din бънъ воінца лъї ка съ'ї нарте пентрэ a sa поменіре вine ва фаче; нар de нэ ва вреа съ факъ ачеастъ фачере de вine съфлетълъї съў, съ аібъ a фаче ачеї рътънї кът вор нътea, шi съ dea банї de фiещe че кап къte тал. zeаче, шi съ se ръскътпере, шi кэ вое de ва фi стънънълъї съў, шi фърэ de вое. Eї съ факъ банї шi съ dea ла стънънъл съў, шi певрънdъ съ'ї пріimeaскъ, ва вені de ва фаче жалбъ ла Diван. Пентрэ къ ачестъ къкрэ бън шi съфлетескъ noї кэ тоцiї л'am гъsit шi л'am легат съ фie ла міжлокъл nostрэ пъzit шi

ынтърit ши de кътре noi ши de кътре toт пеанъл nostръ каре ын ърта noastръ вор ръмъnea noaъ тоцеnitorь. Пentръ каре noi dънъ котърърea че am леgat, ръgatънeam ши Мърii sале прea лъminatълъї nostръ Domnъ Iъ Kostandin Nиколае ВВ. ка съ фie ши къ воıа Мърii сале, ши съ не ынтърeaскъ aчeastъ леgътърe ши фачере de вine въфлотълъї nostръ ши къ а Мърii сале Domneaскъ печeate ши iскълiтърe; ши noi ымпрежнъ къ прea сфинцiї Архiерeї че съ афлъ ла aчeastъ пarte de лок, ши къ тоцї пърinцiї егъmenї, am iскълit ши am нъs ши печеціле noastре ка съ ръmъe ын вечї nestръmътate, ши с'аъ скрis карtea aчeasta ын anъл de ла zidirea лъmiї, леат 7254, ıар de ла пащерea Domnълъї ши мънтъitорълъї nostръ Iс. Хс. 1746.

(Iскълiцї) Neофiт Mitрополiтъ Ънгровлахieї — Kесарie Iлarion—Кliment.—*Ἅγιος Γεώργιος.* Арх.—Авраmie— *Διονισιε,*—Гавриiл Арх. Iгъmenъ Tismeni—*Ραδουλήστης — Μιχαλιάκις Δεοφάνης — Ἡγούμενος Σαρανταρω Ἄνθιμος — Ἀρχιμάνδρης Μακάριος — Ὁ του Ἁγιού Σαββα Ἡγουμενος Γαβριὴλ.— Ἡγούμενος τοῦ Σταυροπόλεος Παρθενιος —Ἐπιτροπος τῆς Ἁγιας Εκατερίνης Φυλάρετος.*— Nиколае Poset вiв вел Логофът. — Грiгорiе Грeчeанъл вел Бан.— К. Dъdeскъ вел Ворnик. — Барбъ Въкърeскъ вел Логофът.— Kos. вiв бел Bistieр.— Kostandin Брънковeанъл вел Клъчер.— Г. Варла вiв вел Постелник.— Miхаї Бърбътeскъ вiв вел Пахарnик.— Първъ Kantакъzino вiв вел Stолnик. — Dъmitръ вiв вел Пахарnик.— Ръdъканъ вел Stолnик.— Шефан Въкъкърeскъ вел Komis.— Iапаке вел Сърdар.— Алексandръ вiв вел Сърdар.— К. вiв вел Сърdар.— Алексandръ в. Сърdар. — M. Kantакozino в. Меделнiчер. —

Dъmitrъ biв вел Medelничер.— Kostandin biв вел Sлъцер.— Dъmitrъ Гречеанъ biв вел Пitар.— Kostandin biв вел Пitар.— Mateĭ Комънеанъ biв вел Пitар.— Ioan Kantakozino в. Арташ. — Mixaĭ в. Шътрар.— Mixaĭ Бърбътескъ biв вел Шътрар.— Mateĭ Фъркъшанъ biв вел Шътрар.— Алекs. biв вел Шътрар.— Пътръ biв вел Шътрар.— Kost. Брънлоњъ biв вел Шътрар.— Пътръ Kantakozino biв вел Клъчер de Aрie. — Алексie idem.— Iordake Idem.— Петре Idem. — Iankъ d. в. Логофът.— Iordake Пitар.— Панъ Фiлiпескъ в. Postелник.— Kostandiи idem.— Mikшънескъ biв вел Къпitan.— Padъa Логофът za Bist. — Kostandin idem. K. Лъпоianъ idem.— Петре Логофътъ za Bistepie.— Kostandin Върzаръ Апрod.— Mixaĭ Postелничелъ.

Opiginалъа sърis пе хъртie mi anoшepit кu 66 iякълitрĭ konpinъud mi iнтъpipea in гречеще a Патpiapшiлор Kostantinonolъaĭ mi Ierusalimъaĭ, se afла in Apxiва Statъaĭ.

№ 8.

АКТЪ

пентрѫ

DESPOБІРЕА ВЕЧІНІЛОР

ѢN MOЛДОВА.

1749.

Ѣнтъріторъ.

Noi Kostandin Nikolaĭ B. B. Божіі mîlosti Gosподар Zemлi Moлdavskі.

Aчeastъ хотъріре че s'aѫ фъкѫт пріntр'aчeastъ карte, atъta de кътръ toatъ общіa бiseріческъ, кът ші de кътръ toціі boнарiі църіі, am ѣntъріt ші Domnia mea, кѫ печетea ші iskълітъра Domnieі меле, ка съ se пъzaskъ nestръmѫtat. Ѣntр'aлт кіп съ nѫ фіе, Iunie 1. (Л. I.) (Л. П.)

Хотъръре Общeaскъ.

Пѣреле de прічina вечініlор ші лa aлціі лѫminaціі Domnі, кѫm ші лa трекѫte Domniile Мъріеі Sale

Пре҃а ѵ҃нълцатѣлѣ, аѵ҃ѫinatѣлѣ Domnѣлѣ nostрѣ, Konstandin Николае В. В. п'аѣ лiпsit; ыръ ла ачeastъ a тpiea Domnie ші маі мѣлт жалове фъкѣnd oameniї Sѣteнї че шедѣ пе тошiiле мъпъstiрещї ші боерещї, фъкѣnd пѵ҃ръ аѕѣпра stѣпъпiлор Sateлор, къ'ї ѕѣппѣnѣ къ вечiнѣtate: adекъ пъръndѣле oameniлор къ ачest пѣme de вечiнie п'аре oсебiре de робiе, ші se siлiа ка съ гъѕаскъ ѵ҃ndpeптаре ші мѵ҃нтѣire de пѣмеле вечiнiї, аръtѣnd ші пpiчiнї къ ѵ҃пїї din stѣпъпiї Sateлор ѕ'аѣ обiжпѵ҃it a вinde пе вечiнї ка ѵ҃пре ровї, ш'аї ѵ҃мпърці къ ѵ҃мпърцалъ ка пре цiганї, ші a da пѣмеле лор ѵ҃п фоі de zъstре, ш'аї desпърці пре копiї de ла пърiнцї, лѣndѣ'ї ѵ҃п каѕъ ла ѕлѣжба лор, ш'аї мѵ҃та de ла ѵ҃п лок ла алтѣл; нефiind ачea волпiчie a se вinde ші a se ѕѵ҃ппѣne пъпъ ѵ҃пр'атъta ка пре ровї. Пентрѵ҃ каре черчетѣnd Мъріа Sa Bodъ къ атърѵ҃нтѣл ка съ афле адевърѣл, din че пpiчiнѣескѣ ачeste гълчевiї ші neodiхпъ oameniлор, че ѕtръмбътate ар фi авѣnd de фак атъta пекontenitъ жалобъ; ші че ва съ ziчъ вечiнї, че волпiчie, че ѕѣппѣnере аѣ ѕtѣпъпiї тошiiлор аѕѣпра лор, къ къt ѵ҃nt маі ѕѣппѣшї de къt лътѣрашiї че шедѣ пе тошiї боiерещї ші факѣ ѕлѣжба лор, ші ка пре ровї ѕe ѕtѣпъпeскѣ, аѣ ка пре цiганї, кѵ҃m аѣ фост обiчеѵ҃л, аѣ черѵ҃т Мъріа Sa Bodъ ръѕпѵ҃nѕѣ ла фieще каре de поі.

Ла шеѕъ ziле a лѵ҃ї Апpiл, жоі ѵ҃нтрѵ҃ a доѵ҃а съптъмъпъ дѵ҃пъ Пащї, фiind поі къ тоцiї адѵ҃наці, атъta парте бiсеpiчeаскъ, къt ші боiереаскъ ші алтъ о бщ і е, ѵ҃п мъпъѕtiреа Трiѕфетителор, ла ѕкоѕѣл Сфинтелор Моаще, ѕ'аѣ фъкѵ҃т Соbор de ѵ҃нтребъчѵ҃пе

avestor prichiniĭ mai sus aretate. Aa kare kŭ toţiĭ kŭ un raas am resnuns mărturisind adevĕrza kŭ vechiniĭ rovĭnŭ sant, nichĭ sŭ stăpănesk kŭ nume de rovie; fiind kŭ numai ţiraniĭ aŭ achea rovie, kariĭ kŭ fetseile shi kŭ kopiiĭ lor slujeskŭ ne toate zilele stăpănilor sŭĭ. Iar vechiniĭ numai partea vărvateaskŭ slujeskŭ, skoţund la lukrŭ numai un om dintr'o kasŭ, makar kţi fichiorĭ va ave ontza, aseminea slujeskŭ ka shi lătzralnichiĭ; iar partea fetseaskŭ nŭ slujeţe; nichĭ aŭ achea stăpănere ka robiĭ, kŭ vechin va sŭ zikŭ sătean meţieash fărŭ de moshie, atăta numai kŭ din sat nŭ este volnik ka sŭ nasŭ; kare porunkŭ este shi de la Domnie shi a Bisterieĭ shi a Pravetiĭ, porunchind: sătean sŭ nŭ fie volnik a eshi din sat, shi de unde va eshĭ sŭ se dea la urmŭ. Kare rundzeal s'aŭ năzit shi de rugaţiĭ Domniĭ chiĭ vekĭ, kum s'aŭ văzut la Xristoave lor, kŭ kund s'aŭ năpit doŭ sate pentru un Sătean, de unde s'aŭ dovedit k'aŭ fostŭ de baştinŭ, akolo s'aŭ dat. Numai undrăsneala unora din stăpănil moshiilor naŭ supărat fărŭ de kale; kŭ vinzările shi impărţările, shi mutările che s'aŭ nărtat de la un lok la altul, le aŭ dat prichiniĭ de zalovŭ, părundzle lor o supănere ka de rovie. Kare lukrŭ a se binde vechiniĭ, saŭ a se desnărţi kŭ impărţalŭ, saŭ a se da un foĭ de zestre ne frauĭ, saŭ a se mută dintr'un sat intr'altul, saŭ a se skimba numai ne oamenĭ fără de moshie, saŭ ne copiĭ aĭ desnărţi de la părinţiĭ, n'aŭ fost volnichĭ stăpănil Satelor, shi nichĭ de akum mainte aveastŭ volnichie asupra lor nimenĭ sŭ nŭ aibă, kŭ nŭ este kŭ kale. Shi kund s-a binde moshie oameniĭ sŭ nŭ se vănzŭ, chi ka nişte Sătenĭ

a sateлор ѧn sat sъ рътъе, фъкъnd sлѫжва овічнѣ-тъ; ѧnsъ ші sлѫжвѣ sъ о факъ кѫ nartѣ, 24 de zіле de om ѧntр'ѫn ан, орі ла че лѫкрѫ se ва пѫne, ші dежma sъ dea de . . . . ne moшie. А ша mѫ р t ѫ-p i s i m ші n e п р і і m i m; ші ka sъ фіe пъzit avest aшъzъmnt ne am іskълit кѫ toціі, каре aшъzъmnt sъ se ѧntъreaskъ ші de Мъріа Sa Bodъ.

Ѫrmeazъ іskълітъріле: Нікіфор Mitрополіt Moл-daviei.— Іаков Епіskон Romanълуі.— Іеротеѣ Епі-skон Хѫшълуі.— Ἀθανάσιος ὁ Ἀρχιμανδρίτης τοῦ Ἀλεξαν-δρίας καὶ ἡγούμενος τοῦ Χάγκον.— Ὁ τοῦ ἁγίου Σαββα Ра-φαὴλ — — — Ὁ τρηεραρχίτης Гаврηл.— Ἡγούμενος τοῦ Μπά-δω Παρθένιος.— Іеромонах Лазър, Ігѫmen Neaмцълуі. — Георrіe Ігѫmen. — — Гedeon, Ігѫmen Sлatiniі. — Теофан Ігѫmen ot Агапіа.— Іеромонах Мелетіe, Ігѫ-men de Бisерікаnі. — — Іеромонаах Варлаам, Ігѫ-men ot Берzоцѣ.— Nафtanаіл, Ігѫmen Solкъі.— Ste-фан, Ігѫmen Dobровъцълуі. — — Sава Іеромона, Ігѫmen ot Къskѫеціі. — Γρηγόριος Πυρσυχάνος. — Ігѫ-men de Бordana. — Ἀθανάσιος Γρεϊζάνος. — Калistрѣ, Ігѫmen de Рѫnкѫл. — Antim Іеромонах, Ігѫmen Ma-вромолѫл. — Natanаіл Проin Ігѫmen. — Теофіл, Ігѫ-men de Бizantia. — Іоніцъ Канта вел Логофът, — Stѫрza Логофът — Kostакі вел Ворнік. — — Іорda-кі Балш Ворнік. — Іорdакі Кантакѫzino вел Клѫчер. — Іорdакі бів вел Sърdар. — Іоn Рѫsѫ Medелніčер. — Іоніцъ Кѫza вел Пітар. — — Konstandin вел Ар-маш. — — — Kostandin Гѫndѫл вел Bist. — Мірon Гафенкѫ бів вел Stолнік. — Іоn вел Армаш. — Георге Medелніčер. — Konstandin Когълніčеanѫ вел Клѫчер. — Гаврііл Фрътѫца. — Kostашко Бран. — Toадер Кошъскѫ Medелніčер. — — Іфtimіe,

бів вел Кънitan. — Лъпъл Тъътъл. — Stефан Каш- — Iордакі Шоітарѣл. — Sandъ Піді. — Паскал Хоше. — Dimitріе Кънitan. — Іоніцъ Морeanъ, бів Пъхърпічел. — Simeon Панin. — Манолі Пisар. — — Тоадер Ботez. — Іон Бантъш. — Епакі Негрѣц. — Basіле Кънitan. — Ѳрсакі Кънitan. — — Гавріл Рѣсъ. — Іоніцъ Кънitan. — Tanasіe, сокръ лъї Довре. — Konstandin Narцъ. — Sandъл Бонтічї. — Некълаї Indiran. — Іоніцъ Палінóцкі. — Лъпашк Пъхърпічел. — Stратълат Onesкъ. — Негоіцъ. — Antoxi Кънitan. — Тімофті Котік. — Георгі Гіцъ. — Некълаї Брат Пілпічї. — Іон Цїотъ. — Іон Довре. — Манолі Кънitan. — — Радъ Борчілъ. — Stефан Кънitan. — Тоадер Карп. — Konstandin Тітъш. — Грігораш Ѳрсакі. — Konstandin вел Пітар. — Шерван Флondор. — Міхалакі Катарціъ. — Іордакі Рѣсъ г: Жікнічер. — Іон Stріжкъ. — Тоадер sin Ілie Арташ. — Гавріл Пілат. — Нікола Тірон, ворнік de поартъ. — Neагол Чіокърлie ворнік de поартъ. — Stефан Попъскъ бів г: Арташ. — В. Ісъческъл Пост.

Ачeastъ Charta magna este de мante пълме ін лінціme, ші de чінї пълме ін лъціme, кънтътіть кт малтек верde ші акоперіть кт 165—170 ізкълітрї din каре нтмаї челе отъ нтмite se пот четі. Ачest акт с'аї тіпърit de не доъ копіі трimise de D. Snat. Antoxi Sion, ші de D. К. Хърмъзакі, зкоase ін токлмаї дінъ оріцінълъ че se афлъ ін мъзеъл de ла Odesa.

Noї 'л ам ітпърътъіт din Архіва Ромъпеаскъ Т. І.

№ 9.

Урваріѣа саѣ поптѣл фъкѣт de Domnѣл Kostandin Nikолае Мавроkорdat*).

1°) Tot клъкашѣл требѣе съ лѣкреze пе an 8, 10 ші 12 ziле, dѣпе кѣт se ва ѧпвоі кѣ stъпѧпѣа тошіеї каре съ ѧпdatopeazъ съ'ї dea къпп, лівеde, ѧemne de konstрѣкцie ші de aps, ш. ч. л.

2°) Пептрѣ ачestea, църанѣл требѣе съ маї dea stъпѧпѣлаї dіжтъ din toate семъпътѣріле, a чінчілea din фъп, ші a доъzечілea din роії de ла алвіne.

3°) Пептрѣ tot stѣпѣл требѣе съ dea stъпѧпѣлаї 3 парале пе an, ші пептрѣ tot міелѣл 2 парале вара ші 4 ѧрпа, ші пептрѣ toatъ тѣрma de oї ѣп міел ші a zечea парte din връпzъ.- Пептрѣ o капръ требѣна съ плътeaскъ патрѣ параде, ші пептрѣ ѣп порк чінчї.

4°) Nimenї пѣ поate съdi вie пе тошіе stреіпъ, саѣ лівede de помї poditорї фъръ воіа stъпѧпѣлаї еї.

5°) Asemenea църанѣл пѣ поate пескѣі пе тошіе фъръ воіа stъпѧпѣлаї.

6°) Dар поate въпа ѣпde ва воі.

7°) Nimenї пѣ поate вinde вin, ракіѣ ші алте вѣтѣрї sпіptoase фъръ воіа stъпѧпѣлаї тошіеї.

---

*) Noї dѣm ачest урваріѣ astфел кѣm ni s'a пѣstрat de istoiorграфіі контimпорапї, dар автѣл офічіал пѣ л'am гъsit.

8°) Nimenĭ nъ noate aвea кътn, лiвede saĭ лок de semъnътърĭ de кът aчеле чеĭ ва алеце stъпnпъл.

9°) Кънd ън църан ва фъцi ne askънs din sat шi nъ sъ ва nntoapче пъпъ nn tpeĭ sъптъмънĭ, stъпnпъл ape вое a da kasa лъĭ алтъна.

10°) Църапъл noate aшĭ лъsa saтъл nentpъ o прiчiнъ бine кънвntatъ, шi къ вoea stъпnnipeĭ, алtmintpелea stъпnпъл nл nntoapче ла ърта sa.

11°) Пентръ лънка de iслaz каре nъ требъе stъпnпълĭ, църапъл съ полte фолosi de dънsa плътind шase парале, нар ан aчeea каре e пентръ требънца stъпnпълĭ nimenĭ nъ noate бъга вite фъръ вона лъĭ.

12°) Nn шънцĭ aсemenea nimenĭ nъ noate въга вite съ пaскъ фъръ цiрea шi nnвoipea stъпnпълĭ тошieĭ.

№ 10.

Анафора а Дивань-луй Молдовей пентру адъоуиреа зилелор де лукру а ле църанилор ла пропрietарй. 1775.

Преа Пнълцате Doamne!

Дупъ лумината порункъ а Мъриеї тале че ні с'ай dat прin цidълъ, adунъndу-ne къ тоцій с'ай чitit, ші ам унцелес періліпсъ порунчеї Мъриеї тале, dintre карелe кunоащем къ букуріea поastръ stъпънeaska Мъриеї тале пуртаре de гріжъ, каре ка un пъринте мъіторій de ноі, маї наinte прівещі кіпуріле ші вуніле ашъзърі че кaуть супре фолосуа ші odixna de обще а суншілор. Dopind a ашъza toate stъріле унпрежур а ачестеї патрій dупъ мъсуріле дрептъцеї унтр'о бунъ орънduялъ, ші фiind къ уna din челелante че чер

ші пунере ла кале este ші орънduяла че кade a пъzi унtре stъпънірі тошіілор ші унtре лъкуіторій se хрънesк ne dънsa; ne-порончіці Мъріа ta ка adунъndу-ne ла un лок съ фачем унitъ черчетаре ші sокotinцъ а ачестеї прічіні ші прin Анафора съ унцiinцъm ne Мъріа ta un че кіп аў fost din векій обічеюа ла ачеа, кум s'аў урmat маї ne урmъ, ші un че кіп вom sокoti ка съ орънduяскъ акум ка прin Domneaska хотърire а Мъріеї тале съ пуї ла кале

ка ші чеї къ тошііле съ се цінъ одіхніцї ші лініщіцї, ші лъкъіторіі съ цие че аре съ фіе даторіа лор пентръ адетъла тошіілор ші че слъжбъ съ факъ ка съ ръмънъ одіхніцї фъръ а нъ се съпъра маї мълт неште хотъръре. Дечї дънъ порънка Мъріеї тале адънъндъне ші фъкънд ынтре ноі асъпра ачестеї прічіні черчетаре ші сфат прекът аў фост обічеюла din векїў, ші кът с'аў ърмат маї не ъртъ ші ын кіп сокотім а фі къ кале де а се ашъза акът, ынцііндъм не Мъріа та.— Щіът ва фі Мъріеї тале къ ын времеа трекътъ а ферічіцілор ші ынтръ помеиіре ръпосацілор Домнї, че аў стътът ын пътънтъла ачеста тоате монастіріле ші неамъріле боерещї авеаў не тошііле лор вечіні даці данде ші мілъіре ынпрежпъ къ тошііле де кътре стъпъніторі Домнї прекът адевереазъ хрісоавеле векї ші не ачестї вечіні, ші стъпъніаў din неам ын неам, слъжіндъсе къ дъншіі ла тоате требъінцеле ші ын фіещє каре време ші лок ынток та ка ші къ робіі цігапї, нъмаї къ атъта деосебіре къ не вечіні нъ'і нътеаў бінде къте не ънъла ка не цігапї, іар кънд съ бінде вре ын sat интра ші вечініі къці ера ынтр'ачеа sat ла преця къмпъръреї, ші ніч ераў волніч а се дъче анъреа. Іар чеілалці лъкъіторі къці ераў тръіторі не пюшіі стъпънещі де съ хрънеаў, де ші нъ ераў вечіні, дар ла тоате требъінцеле че авеаў стъпънііі тошіеї фъръ сорок слъжіаў. Іар ла Домніеа ферічітълъ ынтръ помеиіре Конstandin Воевод Маврокордат с'аў хотърът din порока ка съ нъмаї помепеаскъ німе din лъкъіторіі Молдовеї къ нъме де вечіні, чі съ аібъ тоці волнікъ слобозеніеа лор прекът съ ші каде, къ тоате ачестеа слъжба лор ера неконтенит ка ші маї маінте

ла toate требѣинцеле че авеаѫ стъпънїї мошїїлор кѫт ші чеїлалцї лъкѫиторї че нѫ ераѫ ла пѫтърѫл вечїнїлор, тъкар къ наръшї din поропка лї с'аѫ хотърът аѩпчеа, ка съ аїбъ а лѫкра ла стъпънїї мошїїлор къте 24 зиле, ѩнтр'ѫн an, дѫнд ші de a зечеа den toate подѫріле лор, dap фїind обїчнѫцї de маї наїнте а фї ѩнтрѫшї стъпънїлор мошїеї ла toate слѫжбеле, наръш фъръ de сорок слѫжеа ші пентрѫ рънdѫителе зиле пънъ ла о време. Маї ие ѫрмъ din време ѫн време цергънdѫѩе de iстов пѫтеле вечїнътъцїї, ші рътъїnd ші ачеea че с'аѫ пѫтит вечїнї ѫн рънdѫїала челорлалцї лъкѫиторї аѫ ѫнчепт ѫнїї dинтръншїї нїчї слѫжба чea орънdѫїтъ ие an ла стъпънїї мошїїлор а фаче; алцїї din стъпънї наръшї съїndѫї маї мѫлт ші неste орънdѫїала ші пѫтинца лор. Dинтр'ачеste неѕокотите прїчинї ші жѫдекъцї se ѕкорнеа, жълѫїndѫѩе de стрътмѣътate ѫнїї аѕѫпра алтора ші аша din an ѫн an цергънd ачeастъ рънdѫїалъ тот ѕпре къдере ші не ѫмплїinд de плin адетѫл че с'аѫ зis чеї че се хрънеаѫ не мошїї къtре стъпънїї мошїїлор аѫ ръмas пънъ акѫм de прea пѫцin фолоѕ ші слѫжбъ not съ аїбъ чеї кѫ мошїїле de ла чеї че лъкѫеѕк не дънселе, ші ѫнкъ пѫтем съ зїчем маї мѫлъ пагѫбъ, de време къ пѫмаї къt калкъ ші лѫкреаз мошїїле, dap нїчї слѫжба лор о факѫ de паче ші прекѫм съ кade, нїчї дежма съмънътѫрїлор о даѫ дѫпъ дрептате, чї стрънгънdѫшї еї маї ѫнаїнте подѫріле лор лъсаѫ не царїнъ челе че еї воя пентрѫ діжмъ каре ші ачеea маї de мѫлте орї аколо se прънъдеще неавънd цїре стъпънѫл мошїеї. Акѫм de време къ D-зъяѕкъ проніе бine-воind патрїеї ноастре аѫ ѫнлцат

нарѣшї пе Мѣріеа та ла стѣпънїре ачесте орѣндзїрї де ла каре нѫ се даў тоате семнеле бѫнелор пъдеждї авѫнд ынтемеатъ ынтрѫ бѫнъ старе преа стрѫнчінатъ патріа ноастръ нѫ авем ындоялъ къ Мѣріа та ынтре ачесте фолositоаре обще ындрептърї веї нѫне ші ачеастъ причінъ кареле este де обще ла бѫнъ орѣндзѫялъ. Sокотінца ноастръ ынтр'ачест кіп este де веї гъзі ші Мѣріа та кѫ кале де време къ акѫм не-ам ынвреднічіт а кѫщіга статорнічіа ачеа дорітъ а стѣрїї ші а стѣпънїреї фъръ а фі ынгрозите інімїле лъкзіторілор де префачерї ші стрѣмзтърї чі фіеще каре пъдъждзеще аінъзареа ші одіхна ші ківерніseала sa ла локъл че съ афлъ, нѫ ле ва къdea кѫ греў ка съ лѫкреze ла стѣпънїї мошіілор пе каре se хрънesк ші se ківерніsesк din zeче зіле ына, dѫnd ші dіжмъ din podѣріле de a zeче dѫнъ обічеў ынъ кѫ хотъръре ка съ нѫ фіе волнічї ашї рѣdіка nімenea de пе царінъ пънъ нѫ вор фаче ынтїї щіре стѣпънїлзї мошіеї ка съ тріматъ съ'шї на dіжма, ші ачеастъ рѣndзѫялъ de слѫжбъ a лъкзіторілор sокотінd кѫ нѫ нѫmaї кѫ нѫ ле вор фі лор de стрікъчѫне чі ынкъ спре ынбелшѫгаре ші ферічіреа цереї ші a тзітор de обще, каре de веї sокоti Мѣріа та съ se ынтъреаскъ ші кѫ лѫminat хрісов a Мѣріеї тале ка съ фіе статорнікъ ші съ кѫноаскъ ші ѣрташїї фолозъ ші одіхна лор din міла Мѣріеї тале, пентрѫ каре веї авеа Мѣріа та вечінікъ потеніре, нар хотъръреа чеа desъвършітъ рътъне ла a Мѣріеї тале міл ші ынлалъ ынцелепчѫне.

A Мѣріеї тале кѫтрѫ Domnзл smepit рѫгъторѣ.

1775. Апріліе 14.

Гаврілъ mitрополіт Молдовеї

а Мърієї tале

плекате сѫщї:

Konstantin Stъrza вел Вornік, Konstantin Конакі вел Вornік, Щефан Stъrza вел Вornік, Basiлie Poset вел Вornік, Basiлie Poznovanъ Xatman, Ioan Канta Bisterнік, Нікълаї Poset вел Вornік.

Ачестї актї ътпрєунъ кu чел кu No: 12 mi алтеле ni s'a ътпъртъшit de прietenиl nostrи D-alї Вornікu Алексandrи D. Stъrza Мікълъшanu din Молдова.

N. Б.

№ 11.

Кетаре а лъї Алексandръ Скарлат Гіка къtръ лъкъitopiї instpeinaцї dъndзле deoseвite привілецїиpї nъmaїsъ se intoapkъ in цapъ.

1768.

Miлostieй Божей Іш Алексandръ Скарлат Гіка ВВ. і Гosподin Пisах Гosподавmі. Boao tътърор челор de mълtъ вреme instpeinaцї supe алte пърцї stpeine, въ фачет in щire, къ аічї neam инкpedinцat Domniea mea кът къ вої ацї фі авънd маре пофtъ шї dopinцъ de a вeni ла лъкъinцъ аічї in пътънtъл цъpiї, dap ацї вреа съ щицї пentpъ pъndзл ашъzътънtзлзї дъждії boastpe in че кіп ва съ фіе, фііnd къ in вpетea алtора ацї фі фost пънъstзіцї neste dpentate, ші ачeastъ sфieалъ авънd въ indoiцї a вeні. Пentpъ каре нatъ къ ачeastъ каpte a Domnieї мелe въ adeвepim ші въ инkpedinцът miлеле ші dpentatea къ ъшъpareа че вецї авea de къtpe Domniea mea. Інtъї пentpъ pъndзл дъждії, къ орї къцї de mълцї de вецї вені, dаждіа boastpъ s'aй хотърit a фі, къ pънtoape de treї мънї, adекъ чел маї de фрънte пе an тал. 12, чел de ал doiлea пe an тал. 8, нар чел de a treна мънъ къ тал. 6. Ші пе ачещї вапї съ въ чisлзіцї вої dintpe вої пe dpentate ка съ дацї фіеще карелe че'л ва ажънце dpentзл съй, ші de къt атъta

маї мъаt пъ вецї фі съпъраці нічї бънтъіцї de nimenї. Пентръ къ ачеаста с'аў хотъръt аша, ка съ фіе къ statornічіе пъръреа. Аадоілеа мілъ ѣаръшї este ачеаста: ка орї къte вite вецї авеа але воastре вор фі апърate de въкъріt stреin токтаї ка ші але пъмънтеніаор. Алтъ а трея мілъ ва фі ачеаста ка ла времеа оерітъаъї, орї къte оі вецї авеа але воastре, ла zече доъ ві se вор ерta a пъ пъѣti оерit пе еле. Ашіждереа ші пентръ шъдереа воastръ, авецї вое ка орї унde ші орї пе акъї мошіе въ ва плъчеа локъа съ мерціцї съ шъдецї, ші de къtре стъпънъл мошіеї, орї каре ва фі нічї о съпъраре пъ вецї авеа, къ ші слъжба че ва фі съ'ї фачецї с'аў кърmat ънтр'ачест фел: адекъ съ авецї аї кълъкъі ла апъл dінтъіў ґреї зіле, ші ла апъл ал доілеа маşе; ѣар de ла ал треілеа an ѣnainte къte поъ зіле пе an ші пъ маї мъаt. Ашіждереа ші діжніъ съ'ї дацї дъпъ овічеіў, din фъпеце, din семънътърї че вецї фаче пе мошіе зечъѣалъ. Іар de гръдінї че вецї фаче пе лънгъ каселе воastре нічї ън фел de діжтъ пъ вецї да німелъї. Чі dар въzънd къ тоцїї ачесте мілї фолоsitoаре ші пе dрептatea че въ арътъm, пъ требе съ авецї алтъ ѣndoѣалъ, нічї съ въ маї sфііцї къшваші; чі съ въ ѣndemnацї ънїї къ алцїї ші къt de мълцї съ пъzъіцї ла алкъінца пъмънтъаъї църіі; ші вine ѣnкredinцацї съ фіцї: къ toate ачесте мілї ші ъшкріпце че въ арътъm прintр'ачеастъ карte, de апъръреа вор фі пъzite ші nestръмътate, ші вецї тръі ѣn лініце ші ферічіре, къ toатъ дрептатеа ші окротіреа de къtре орї че съпъраре, прекът ші алцїї атъцеа sтреіні че аў пъzът de аў венit ѣn царъ тръескў ші петрек къ toатъ дрептатеа, ші къ лі съ пъzеце не-

кaintit aшъzътънтъa че aі s'aў фъкът, dзпъ кът вецї фі ші aзzit кз тоцїї dpentatea че пъzim Domniea mea aa toatъ цapa; ші maї въptos чеї че пъzъeskз din stpeinътate; къ aa toate афaъ miaъ ші зшърinцъ. Чі въ aзaцї seama ші въ инkredinцaцї aa toate aчestea че въ apътът maї szs, ші фъръ sфieaaъ пъzзiцї кът de mзaцї de вeniцї aa aъkзinца пътънтзaзї църiї, ші вецї афaa кз тоцїї miaъ, зшърinцъ ші dpentate ne de пain. — Поaіко nisax Гospoстapmi.— Февр. 6, 1768.

(A. I.) (A. П.)

Вeл Bist. прочіt

Opiцinaata тъ афaa тn Apхiва Statтaї.

№ 12.

Урвариа сай понтуа боерескуаї фъкут de Александр Морузі*).

1°) Феце каре паут este datorй а ара сай а гъпа интр'ун ан, сай прітъвара сай тоамна ла стъпънуа тошіеї къте 80 пръжіні rosnod фълчещі, нар нуй маї мулт.

2°) Чінчїспрезече пръжіні rosnod фълчещі съ пръшаскъ фіеце каре rosnod не тот ануа, асеминеа съ стрінгъ ші съ каре ла кошърка стъпънуаї роада ачелор 15 пръжіні пъпъшой, нар чеї неволніч ші въдъвеле, чеде фър нічі ун ажторй съ нуй се сунере.

3°) Трейзечі пръжіні rosnod фълчещі съ сучере ші съ каре ла аріа стъпънуаї тошіеї фіеце каре rosnod ун фіеце каре ан.

4°) О фалче de нарбъ съ косаскъ съ о адъне ші въ о къдеаскъ ун rosnod не фіеце каре ан ші de ва фі ла ун лок унde требуінца чере ка съ'л ші ингръдеаскъ.

5°) Патрй калї съ лукреze не тот ануа фіеце каре rosnod ла стъпънуа тошіеї, ун зіле ка ачелеа, каре ші пъпъ акума se обічїнуя а лукра ла орї

*) Noї дум ачест урварій астфеа кум а'ам гъsit скрis de ун воерї de не атинї, dap акуа офічіа ну а'am путут къпъта.

че заѫжвъ съ ва ынтъмпла а авеа требуинцъ не ачеа мошіе че аѫкуіе сътенії.

6°) Доуъ каре лемне де фок съ дукъ не тот анул ла каса стъпънулуї мошіеї фіеще каре господ карелe ва авеа боії съї, ыаръ де ва фі каса стъпънулуї ку депъртаре де доуъ зиле саў пъдуреа атунчеа се ва ынвои ку стъпънул мошіеї ка съї аукреже алтъ заѫжбъ, лемніле унзъ че аре съ ле каре, стъпънул аре а і ле да ші а пляти ші брудіна ла трекътоарele апелор.

7°) Ла темететуріле ыазуріlор ші а морілор съ dea аъкуіторії ажуторул че ва фі де требуинцъ; ыар кънd ачестea съ вор фаче din поў аў съ se факъ ку келтуiала стъпънулуї мошіеї.

8°) Діжма съ se eie din тоate азечеа кум ші din легуміle каре se фак пентру легуцъторіе, осъбіндuse нумаї грудініle че сунt пентру унзуші а лор требуинцъ de храпъ, ші атът сътенії кът ші аътурашії съ фіе ындатораці a o струнце ші a o кура ла арie ші кошъріle стъпънулуї мошіеї, ші нimenea съ пу куteze a ръдіка de не царine подуріle съмънътуріlор сале маї наinte de a вeni векіул стъпънулуї мошіеї съ мъsoape діжма, унзъ datop съ фіе ші стъпънул ка фъръ ынтърziere съ тріматъ не векіул съў ші съ пу прелуцеаскъ времea, къчї прелуцind аъкуіторул пу поate съ фіе сунус a ащепта.

9°) Діжма фънулуї унзуші ачеї че вор кosi не мошіе съ фіе datorї a o струнце ші a o клъdi не локул ачела унde ва кosi.

10°) Діжма de стуні съ фіе ла 50 унул ыар каре

nъ ва авеа пъпъ ла 50 съ плътeaскъ къте чinчi параде ъn stъn.

11°) Niчi ъn фелъ de бъitъръ ла satеле ші mo-шiiле че съnt къ stъnънi nъ съnt слобозi ак-къitopiї a binde, niчi съ adъкъ dintр'алтъ парte, фъръ nъmaї stъnънъл тошіеї este слобod a авеа ші a binde dъnъ векiъл обічеў, нар бъitъріле din insъші роadеле ші вііле че вор авеа пе insъші тошіа лакъinцеї съ фіе слобозi nъmaї пентръ a лор insъші требъinцъ фіеще каре a ле metaxepisi пъnъ ла 20 a лъneї аъї Декември. пекъtezъnd a binde ші ла алцiї in лъъntръ in sat.

12°) Пентръ пъшъnеа оілор ші a stъnелор stъnънъл тошіеї nъ se indatopeще a da озъбit еташ пентръ оі, фъръ токmалъ ші inвоіре, афаръ nъmaї dакъ пъnъ ла 10 saў 15 оі вор авеа din съtenї ачеіа карele съnt лinsiцi de вачi ші de вої ші ачелеа dакъ съ вор пъшъna кнар in еташъл satълъї съ фіе слободе de плать, нарь челелалnte toate съ плътeaскъ къte 4 параде пе an пентръ пъшъneа лор, афаръ nъmaї de miеї, нар dакъ ші ачeste къte 10 ші 15 оі a фіеще къръна съteaп ле вор inпpeъna ънiї къ алцiї ші вор фаче stъnъ, съ se inвоіaскъ къ stъnънъл пріn токmеалъ, къчi nimenea nъ поate a фаче stъnъ фъръ токmеалъ.

13°) inгръdіріле царінілор ші кошърілор de пъпшоў a stъnънілор тошіеї съ se факъ de къtръ insъші съtenії тошіеї, аъпра къръна лъкъeskў dъnъ кът ші пъръ акът s'аў ърmat.

XXXIX.

14°) Ла мошіїле ынде нъ вор авеа требъінцъ стъпънїї де лъкръ хотърът, дъмъ кът съ ва пътеа ынвоі къ лъкъіторіі аша съ се ърмезе ші ачеа ынвоялъ съ ръмъпъ ші съ фіе статорнікъ.

15°) Фіеще каре от къзар саў холтеў ын вързтъ ші фъръ татъ ші карєле ва фі вреднік де слъжвъ съ аївъ а лъкра челе рындзіте, ыар флъкъзл чел немъврат че шъде къ татъл съў ын казъ, де ва фі ші де слъжвъ, съ нъ се зъпере, асемінеа ші чеї невоінічї ші въдзвіле фъръ де ацъторіў.

16°) Чел каре ва фі дъс ын кіріе пентръ ал сеў алішверіш съ фіе датороў а плъті ші ашї пъне от ын локъл съў, ыар чел че ва фі трімис де кътръ сат къ вре о апгъріе пентръ требъінца пъмънтъзлї сатъл съ дее от ын локъл сеў.

17°) Ла мошіїле че се вор афла лъкіторіі къ шъдереа, аколо съ аівъ а лъкра челе рындзіте саў кале ка де 4 саў 5 чеасърі, ыар нъ маї мълт, ыар де с'аў ынтъмпла ка съ'і дъкъ маї департе ка съ лъкреze пънъ ла 7 чеасърі съ сокотеаскъ, ші съ ле ціе ын самъ пердереа времеї а челор маї мълте чеасърі а мерзъзлї ші а ынтоарчереї дін хотърътеле слъжбе а лъкрълї.

18°) Фіеще къръя господ este ындаторіт стъпънъл мошіеї ла мошіе че ва фі ындестълатъ а да фрънташълї патръ фълчї пентръ косіт пентръ вите, патръ пентръ пъшънатъл вітелор, челор пентръ требъінца храпеї лъї, ші патръ фълчї пентръ арътърът і съмънътърът. Міжлокашълї трей фълчї де косіт пентръ 6 вите, трей фълчї пентръ

пъшънаіѣл лор ші трей фъліі пентрѫ арътѫръ. Кодашѫлуі 2 фъліі de косіт пентрѫ 4 віте, 2 фъліі пентрѫ пъшънеа лор, ші 2 фъліі арътѫръ. Ла а патрѫлеа старе ѫна фалче, ѣарѣъ пентрѫ 2 віте ѫна фалче пентрѫ пъшънеа лор ші ѫна фалче пентрѫ арътѫръ. Арътѫріле ѫнсъ ші царіпіле лор съ фіе ла о парте а тошіей арънd ші съмънънd ѫнѫл лънгъ алтѫл; ѣар кънd лъкѫіторіі вре ѫнѫі sat вор арѣта къ п'аѫ лок пентрѫ арътѫръ ші стъпънѫл тошіей ѫndърѣбнічіndѫse пѫ ва воі але da лок, атѫнчеа черчетънdѫse кѫ амърънтѫл, дакъ съ ва довedі кѫ adевърat къ лъкѫітѫрії п'аѫ лок, din локѫл de прісоs че ва авеа стъпънѫл тошіей съ лі съ dea локѫ, dѫнъ каре лок стъпънѫл ва лѫа dіжта пе каре лъкѫіторіі о вор къра ла аріе саѫ кошърѫл сеѫ, саѫ de пѫ se ва тѫлцѫті кѫ dіжтъ, атѫнчеа пентрѫ о фалче de лок ѣі ва пълті лъкѫіторіі шасъ леі ші de dіжтъ пѫ ва фі сѫпърат, dар кънd пе ачеа тошіе че лъкѫесѫ лъкѫіторіі пѫ ва фі лок атѫнчі съ лі съ dее лок de пе меџіешіте.ле тошіі, дакъ ва фі de прісоs, ѫнсъ локѫл че лі se ва da съ фіе ѫndе стъпънѫл тошіей ва сокоті, ѣар пѫ ѫndе ле ва фі воеа лор, ші стъпънѫл тошіей пентрѫ къте фъліі de лок ва da ва прііті de ла лъкѫіторі саѫ dіжта саѫ къте шасъ леі пе фалче, ѣар маі мѫлт съ пѫ se сѫпере лъкѫіторіі.

Іар ла тошііле че пѫ вор фі ѫndестѫлате ші пѫ ва фі лок ѫndестѫл пентрѫ фънаџе і пъшѫне шџ арътѫръ ка съ dea лъкѫіторілор пѫмърѫл фъліілор хотърѣте ші съ ръмънъ ші пентрѫ ѫнсѫшї требѫінџа стъпънѫлуі тошіей, атѫнчеа ачеа тошіе съ se факъ

ын трей пърць афаръ ынсъ din пъдъре че ва фи не дънsa, кареле ръмъне а стъпънъзъ, din каре пърць дъоъ пърць съ se dea лъкъitopiлор ачей тошiй, яар а трея парte съ ръмънъ пентръ требъinца стъпънъзъ шi лъкъitopiй ле вор ынпърць ынтре дъншiй дънъ апалогie.

Фрагменте атінрътоаре де істопіеа Молдовеі, трасе дін істопіеа Посіеі а луі Карамзін.

Томъл VI філа 203, ін ачеастъ време (пе ла анъл 1482, дінъ шіръл істопіеі) с'а арътат о ноъ вестіть стъпъніре ін вечінътате къ Літва, ші с'а фъкът обіектъл політічеі луі Іоан III.— *) Ной ам ворбіт деспре інчепътъл прінціпатълуі Молдовеі (247) **). Окърмъіт де Воевозі акърора нъме абеа не сънт къноскъте пънъ ла Стефан IV, сав ачел маре, кареле а кътезат а съ împapта împotiва înfрікошатълуі Махомет II, ші къ стрълучітеле вірціце че а пъртат асупра пътероаселор оціірі Търчещі, ші а înскріс пътеле съў ін істопіеа челор маі рарі ероі, барват ін прімежділе, маре ла съфлет ін непорочірі ші модест ін порочіре не каре о кредеа орънduіть de ла D-зеў окротіторъл вірцціі, ел а фост мірареа съ-

*) Іоан III не каре істопістл ел нъмеще Креаторъл мъріреі Посіеі, вънъл луі Іоан IV чел грозав.

**) Номерація нотіцелор істопіче не каре съ реазъмъ аторъл каре съ се кате ла оріціна.

пънitopiлop ши nopoadeлop, къ miчї miжлoaче фъnтъind тъpime. Peлiцiea Гpeчeaскъ, aseтъnapea oбiчeнъpiлiлop, inтpeбъinцapea tot a тneї лimбe in saжбeле biзepiчeщї ши in тpeбiле stateлop, mintea чea paръ a amъndъpop stъnънitopiлop a Posieї ши a Moлdoвeї, тnipea intepeseлop ши a npinцiniiлop, a saжit de o фipeaскъ inтpe eї лerътъpъ. Stefan афаръ de Тъpчї съ inгpiжea desnpe amбiцiosъл Kazimip ши Menглi-Гipeї. Чea inтъї вpoea ka Moлdoвa съ атърne de pigatъл Лeшesк, aлdoiлea фiind цъpatъл Sъatanълъї o inгpozea къ пъвъliре. Ioan пътea съ konлъkpeze ла a eї neatърnape ши asigъpanцie, цiind фръъл pigъї къ фpiка ръzboиълъї, iap лъї Menглi-Гipeї къ npietenoase пропънepї ne kondiцiї, къ ши Stefan ла inтъmnlape de тpeбiнцъ are a da anътop Posieї. Avest Boevod ши rosnodap, aна se пътea eл nin a sale къpцї, (248) лuntъnd inпpotiва въliчieї Soлtaniлop anъзъtopiлop Гpeчieї, aвea inкъ oзebit dpit къtpъ npietenїea цinepiлъї Пaлioлoгiлop, kape a npiинait гepвъa лop ши къ eл indatopipe de a фi dиuman moцeniлop лъї Maxomet.

Къ aна kin плeкape къtpъ o лerътъpъ sinчepъ, Ioan ши Stefan a inтъpito фamiliap, чea aлdoiлea a пpouъs тъpitapea фiїчї sale Eлeнiї dиnъ чea mai mape фiїъ a лъї Ioan, алегъnd neцitoape ne тъma mapeлъї Knesz (249). Боерuл Miхaiл Плещеев къ тъpeaцъ sзitъ ла anъд s'a nopnit dиnъ тipeaзъ ла Moлdoва inde s'aї ши съвъpuiт лorodna. Stefan a eksnedзit ne фiїкъ-sa in Posiea къ боерiї съї Лanкъ, Sinгъ, Гepasim ши жиънeneзeле лop. Ea a mepз nin Лexiea: Kazimip nъ пътaї къ ia inлesnit kaлea, dap ia tpimis ши dapъpї snpe semn de noлiцъ

(250). Sosъnd aa Moсква de nostъa Sф. Філіп, Елена a trъit ын monastirea ынъaцърії aa mъma mareлъї Kneaz, ші пъпъ aa пъптъ, авъ прілеж de a se кънoaще къ міреле еї, ші s'a кънънat кеар ын zioa de Епіфanie. Bom вedea къ soarta пъ a вine къвintat avestъ ынsoцipe.

» Філа 211. Ioan не aa сфършітъa anъaлъї 1483, вzкърat de пащереa nenotъaлъї съъ пъmit Dimitrie (259) a врът съ dърнаскъ пъроріі saae Елеnії ын цнъваер de mare preц de aa ынтъea aлъї knerine, dap афаънd къ Софіea *) a'a fost dat aлъї Вereiскії, atът s'a тъnieat, ш. ч. a.

» Філа 226. Вredпікъa шощenitor a mareлъї Kneaz, Ioan тънъръa (цinereле aлъї Stefan Bodъ) нвit de tatъa съъ ші de tot nopodъa, istец ші варбат ын ынprimeждiiae ръзбонaлъї, Aa anъa 1490 вolnъвindъse ш. ч. a., a търit ын върstъ de 32 anї.

Філа 259. Ын ръзпънsъa dat aлъї Dealator soлъa aлъї Maksimiлian Piга Pomeї aa anъa 1491, Ioan zіче: « supe плъчереа aлъї Maksimiлian вoнъ фі міжлочі- « tor aегътърeї aлъї къ Domnъa Moлdoвeї Stefan. »

» Філа 280. Ун aat amплoeat a mareлъї Knez Iван Плещеев a fost порnit aa Stefan a Moлdoвeї, прекът съ крede къ ачелеаш пропънері, (inвitънdъa азупра Aехieї) aa anъa 1493, (347).

» Філа 287. Menглі-Гіреї o пъstiea, (не Aехiea) Stefan a Moлdoвeї o ынгrozea, ынkiind ынtre eї o strъmtъ aегътъръ прin Міжлочіреа aлъї Ioan, anъa 1493. (385)

---

*) Aлdoілea soцie a aлъї Ioan III фіїка aлъї Toma Палеолог чеа dупе трітъ стъпънітор a Пелопонізлъї ші Морей.

» Філа 313. Легътъра Хапъалъ de Крim къ mapeле Stefan фiind de пріinцъ пentръ вmepiреа Лехіеї, пъ пътea фi endestъa de sirъръ ън пътерніка аънтъ къ aчeste treї стъпънірї (Лехіеа, Ънгаріеа ші Бохеmіеа.) Menглi-Гіреї атърna de Сълtanъa че ера гata ъne-орї a съ аръта къ пріinцъ къръ Ънгаріеа ші Лехіеа; ıар Stefan авеа маї мълтъ minte ші вървъцie de къt пътерї, слъвіte de ел ън ръсвоаеле къ Търчіеа.

» Філа 328. Къ toate aчestea mapeле Kneaz ънкъ аръта a sa вънъ воінцъ къръ цінеріле съў (Алексandръ фінъл аъї Kazimір Рігa Лехіеї) dъndъї de цiре къ Stефан ал Молdовеї ші Menглi-Гіреї съ ъnesк a трьі ън паче къ Літва, ш. ч. а., анъа 1496, Маў 19, (377).

» Філа 329. Aчeastъ мърime de съфлет къt съ вede пъ a пътръns пе Алексandръ, ел къ гrосietate a ръспъns, къ пъ вede плекаре къръ паче ън аліацiї nострі Stefan ші Menггі-Гіреї, карiї пъ конtenesк a dъшmъні Літвеї, ш. ч. а.

» Філа 346. Noї am въzът къ de ла вакъа ал XV, s'a ашъzат noў dрit de моцеnіре ън Posiea, dъnъ каре пъ францiї, чі фіії ераў пріimitорі мерітъаъї de mapeле Kneaz, dар моарtea челъї маї маре фіў a аъї Ioan (цінеріле аъї Stefan Bodъ) a пъскът ънtреваре: чine треbъе съ фіе моцеnітор тропъаъї, nенотъа Dimitрie саў фінъа Basiлie Іоановічі. Mapeле Kneaz ера ън nedъмеріре, воерiї авеаў sокotinце osebite: ънiї пъртinind Елеniї (фічії аъї Stefan) ші жънелъї съў фіў, алцii Софіеї ші аъї Basiлie. Чеї ънтъї ераў ън мълт маї маре пъмър, ънdamnaцї de дрaroste общеаскъ къръ марinimosъа

tatъ лъї Dimitpie, ші de aчeea къ Елeна ера ынкъпъратъ ымпaї de Ръші, ıар Soфiea de maї мълцї Грeчї, неплъкуцї Marнaцiлор nostpi. Пpietenїї Елeнїї ынтъpeaъ къ Dimitpie фiрeще a moщenit dpitъa ымъpinтeлъї съъ aзъnpa тapeї Кнежiї, de вine вoitopiї Soфieї pъзнъndeaъ къ непотъл пъ поate фi пpeфepat фiнълъї, ші ынкъ къръea? aчeлъї чe съ тpaщe din сънцeле ымпъpaцiлор Грeчї, Soфiea ші Елeна aтъndoъ вiклene ші aмбiцioase aвъnd ъp ынтpe еле, пъzeaъ ын фaцa лъмiї въna къвiinцъ.

Ын кърnd s'a dat de щire Стъпънitopълaнї desnpe ън комплoт ınsemnътop, Dieaкъл Феodop Stpomiлов a ынкpedinцat пe жънeле Basiлie къ пъpinтeле съъ вроещe a деклapa пe нeнoт moщenitop. Aчest Dieaк ші алцї oameнї tinepї фъp minte пpeпънeaъ лъї Basiлie se пieapzъ пe Dimitpie, съ фъгъ ла Волoeda ші se пъe тъna пe Bistiepiea стъпънitopнълъї, eї ынtaїnъ ынтълцeaъ комплoтъл легъndъse ıpin цнpъminte se слъжeaскъ къ osъpdie фiнълъї ымposiва tatълъї domnitop. Ioan aъzind aчeasta s'a anpins de тъnie, пе вiноващї i'aъ лъat ын чepчetape, ші dънъ тъptъpisipea скoasъ ıpin скinцнpї s'aъ ші nedensit пe pъзл Москвеї. Мъniea лъї Ioan a къzъt ші aзънpa Soфieї; aъzind къ ла ea ap фi ънблънd niще вpъжitoape къ бъpзene, еле s'aъ ıpins ші dънъ кътape s'aъ ынekat ын ana Москвеї. De aтънчea стъпънitopнъл пъ вроea съ вadъ пe soцiea sa, кънї пpeпънea къ ea авea de гънd съ отръвeaскъ пe nopъsa Елeна ші пe Dimitpie.

Елeна тpiумфa; тapeле Кneaz neнтъpziet a нъmit пe фiнъл eї moщenitop, ші л'a ынкopъnat къ коpona

monarxiaor. Din векіme пъstoріѣ фъховніченцѣ a Posieѣ вінекъвънta ne stъпънitorѣ aa sъіpea aor ne skaън, ші aveastъ церетonie sъ фъчea ън вiserікъ: dar хronікарiѣ векѣ nъ sпън aлтъ nimік. Aіче инsъ ынтъыа oaръ vedem инkoronareа Царълъї deskrisъ къ de amърънtъa. Ън zioa хotъръtъ anъa 1498, Февръарie 3, stъпънitorнъa ърmat de toatъ кърtea, воерiѣ ші amплоиацiѣ dъчea ne жънeле ън въpstъ de чinчisпрezeче anї, Dimitrie, aa вiseріка katedraaъ a adormiреї, унde Mitropoлitъa къ чinчї Eniskopї, mълцї Архimandріцї ші Iъmenї къntaъ ръгъчънea Nъskътoareї de D-zeў ші фъкъtorнълъї de minънї Петръ. Ън міжлокъa вiseрічiї sta инълцat ън anвon къ treї stpane, пentръ stъпънitor, Dimitrie ші Mitropoлitъa. Ън апропiere de aчest лок eраў ашъzate ne o masъ коpona ші вартеле monomaхiлор. Dънъ ръгъчънne, Ioan ші Mitropoлitъa s'aў ашъzat: Dimitrie sta инaintea лор ne чea маї de sъs treaптъ a anвonълъї. Ioan zise: « Пърinte Mitropoлite din векіme stрътошiї « пощрі da кнежiea mape челор инtъї aї sъї фiї, еў « asъmine am вінекъвънtat ла ea ne чел инtъї aл « меў пъskът Ioan, dar dънъ воinца лъї D-zeў ea « nъmaї este, вінекъвънtez astъzї ne nenotъa меў Di« mitrie фінъл съў, ne лънгъ mine ші dънъ mine Ma« pe Кneaz a Вladimірълъї, a Moсквеї, a Novгorodъ« лъї: ші тъ пърinte dъї лъї бънакъвънtape. » Mitрополitъa a арътat жънeлъї Кneaz съ пъшaskъ ne Anвon, s'a ръdikat, л'a вlагословit ne Dimitrie къ кръчea ші нsindъї тъna ne кап ън aъz съ ръга: « Ka D-zeў инпъratъa инпъраціlор din sфънtъa съў « лъkaш съ вінevонaskъ a· съ вlta къ dparoste asънpa

« лъї Dimitpie, съ'л ınпredniчeaskъ a фi ъns kъ ъn-
« tъл de лemn a бъkъpieї, a прiimi пътepe de sъs,
« kopona шi skiптръл ımпъръцieї, ka съ шaze жъпe-
« ле пе skaънъл dpeптъцiї, съ se ınгръdeaskъ kъ ap-
« ma Sфънтълъї Dъx, шi kъ вpaц пътepnik съ вiръe
« nopoadeле aчеле вapвape: съ лъkъиaskъ ın inima
« лъї фanтъ вънъ, kpedinцъ kъpatъ шi dpeптate.»
Dъпъ aчeasta doї Apximandpiцї aў adъs бapмеле:
Mитpoпoлiтъл фъkъnd asъпpa лъї Dimitpie semnъл
kpъчeї ле-aў dat ın тъпa лъї Ioan, kapeле ле-aў шi
пъs пе nenoтъл съў — Mитpoпoлiтъл kъ гlas лin a po-
стit ъpтътoapeле: « Dъmnezeъле a tot цiitopъле шi
« ımпъpate aл вakъpiлop! aчest om пътънtean de
« tine opъndsit Цap плeaкъ kanъл kъ pъгъ kъ-
« тръ tine stъпънъл лъmeї, пъzeщe'л пе eл sъбt ako-
« перетънтъл тъў, dpeптate шi паче stpълъчeaskъ ın
« ziлeле лъї, ka съ вieцiim шi noї kъ eл ın лiniцe
« ın kъpъцъniea sъфлetълъї.» Apximandpiцiї adъse ko-
pona, Ioan o лъъ din тъпa Apxiпъstopиълъї шi o пъ-
se пе kanъл nenoтълъї съў. Mитpoпoлiтъл zise: « ın
« пъmеле Tatълъї шi a Фiиълъї шi a Sфънтълъї Dъx. »
Dъпъ ektenie шi pъгъчиune къtръ пъskътoapea de
Dъmnezeў, mapeле Kneaz шi Mитpoпoлiтъл s'aў пъs
ın лokъpiле лop. Apxideakonъл de пе Amвon a stpi-
гat mълцї anї amъndъpop stъпънitopiлop, dъпъ eл
тоцї пpeoцiї шi diakoniї, Mитpoпoлiтъл ръdikъndъse
ımпpeзnъ kъ Eniskoniї aў фелiчitat пе бъn шi пе
nenot; aseminea фiiї stъпънitopълъї, боерiї шi тоцї
aчeї maї ınsemnaцї ın pangъpї. Snpe ınkiepe Ioan a
zis жъneлъї Kлeaz: « Nenoate Dimitpie eў цeam xъ-
« ръzit шi te-am вine-kъвънtat лa Mape Knежie; dap
« tъ sъ aїбї фpiка лъї Dъmnezeў ın iniтъ, sъ ъвeщї

« dpentatea, mila, ші съ ынгріжеці пентрѫ тоатъ крe-
« щінътatea. » Дѫпъ літѫргіе Ioan s'a ынторс ла палатъ съў : ыар Dimitрie ын коронъ ші барме петрекѫт de тоці фіій sfъпътиторѫлуі, (афаръ de Basilie) ымпрежпъ кѫ воерій a терс ла Katedpala Архангелуі Mixaіл ші a вінеі Bestipі, ынde фіінъ луі Ioan, кѫрій, ла presepat ын ѫшъ кѫ вапі de aѫp ші арцінь (410). ын ачea zi a фost ын помпos osпъц ла sfъпътиtor пентрѫ тоці ачеі Dѫховнічеці ші лѫмеці amплoeaці, desmepdънd пе жѫнелe Dimitрie, ел ыі дърѫit o крѫче кѫ лапцў de aѫp, o ынчінътоаре кѫ пietpe скѫмпе ші Крабіea ын кіпъл inimii de ла Aѫгѫst Kesap, (411).

» Кѫ toate ынъ aчeste semne de dparoste къtpъ пепот, ынгрozitoapea фрънte a луі Ioan ынфъцоша o тѫрвѫраре пътimitoape a sъфлетълуі, ынкът чеі mai neadopmiці de вine воitopі a Елепеі, ынъші ачеі карій кѫ a лор пърі ші ынтецаре аў ынтърътat мънiea луі Ioan aѫпра Sofieі ші Basiлie, пѫ ындръsnea съ se вѫкуре, ынгріжindѫse desnpe скімваре. Фріка луі ера фоарte temeлнікъ. Ioan ыші нѫвіea soцiea, seаў чел пъцin чinstea ын ea віца ѫнуі bestit neam de ымпъраці; doъzeчі anі трѫind кѫ ea ын ферічіре съ sфътѫea ын треві, ші noate къ dѫпъ sѫnepstiциea datъ ші ла oameniі mapі, кредea къ порокъл Sofieі ыі adѫче isвѫnde ын челе mai ынsemnътоаре ынтрепіndepі, ea авea dѫx istец Греческ (412) ші пріetenia кѫрцій. Basiлie a къръea пащере bestitъ прін minѫne (413) a фost atът de dopitъ tatълуі съў, пѫ ыstea фі лінsit кѫ totѫл de dpitѫ dparosteі луі. Dap трекѫ ѫn an: Posiea съ ынтърisъ ын ideea кѫ Dimitрie, нѫвітѫл ші непріхънітѫл ын пъртърі фіў a ѫнуі

пърінте nesîtăt dîn nouăla вървъціе ші nenot a doi mari stăpînitori (414) ва фі Монархъа ей. Съ desконеріръ инъ къ вінъа а инфрънцеацăт къ коронъ не ачест жупе ка не о жертвъ темінъ супе пеіре.

» Філа 363. Супърат не Стефан пентръ ръзъніреа Брасловъзлві, еа (Алексаndръ Пріпцъл Літовей) вроеа съ се оцдеаскъ азупра Молдовей. Мареле Кнеаz (Іоан) ка пропъз съ пъ супере не аліатъл Москвей. — « Еă пъръреа ам пъдъждзіт, ка ръспънзъ « Алексаndръ, къ ціпереле ацї е маі скумп de кът « кязкръ, dar вăd din контрівъ. » — Ла апъл 1499 а венit ла Москва золъл de ла Літва Маршалъл Stanislав Глеговічі ші инфъцоmindзе ла Іоан ка ворвіт ачестеа ін нъмеле пріпцълві съў: (434) — « Супе « плътереа та, ал nostръ фрате, еă ам инкіет инфър« міт лъгътъръ de dпaroste ші пріетешуг къ Воево« дъл Молдовей Stefan. Аетълі ам азкіт къ Зълтанъл « Баекет, съ ръdікъ азупра лві къ тоате контеріле ка съ « супе Молдова. Фрацій меї Ріцій Унгарієї, Бохе« міеї ші Лехієї вроеск контрък къ міне съ о апе« ре. Фіі ші тъ ал nostръ копілкрътор контрівă « инръзъцітълві dушman обществ, карале пънъ акум « стъпъпеще маі мълте марі контръції креціпещі. « Цара лві Stefan есте ингръdире а тътърор а ле поа« stре; dакъ Зълтанъл о ва супуне, ва фі de пріпеж« die ші пентръ noі ші пентръ тіне. »

» Філа 365. Щіind гределе контрецнрърі а Воеводълві Молдовей, Іоан пъ sta контрівъ de a съ инпъка къ Літва.

» Філа 379. Дупъ dopinца de a помпліка непорочіреа ціперіълві съў, (Алексаndръ) мареле Кнеаz съ сълеа съ ръdіче азупръ ші не Stefan ал Молдовей

карелe прin трактатърѣ ера ѧndatopitop a da aцѫtop Posieї ла ѧntъmпларе de ръзвоѫ къ Літва (460).

» Філа 370. Ѧn ачееашї вреme Stefan ал Молdовеї фолosindзе de ѧmпрецѫрърѣ аѫ лзат къ ръзвоѫ пе Dnestръ, Колimiea, Галічі, Sneatin, Красnое (498) шi къ ачееа a salзbit пзtерea Аехіеї ; къ toate къ акзma нічї маї гѫndea съ копалзкреze intepeселор поastре ; къчї авеа маре dpentate de nemзлцзmiре асзпра алї Ioan. Апроапе ла трeї анї вздва прinцесъ Елена ѧn піжлокъл кърцїї Москвеї ѧmпрезпъ къ фінъл съѫ Dimitpie съ афла ка ѧn сзргѫnie, пързsiтъ de прietenїї de маї ѧnainte, amenинцатъ de ръоа плекаре a марелзї Kneaz шi de зра Софіеї, поate къ съ вор фi deскоперit din поѫ neeptate черкърѣ a amвіцioaseї Еленії, саѫ ворвеле нетълзрate a нетълцъmіреї еї, a скървit пе сокръ-съѫ, саѫ пъра ѧn ѧnфъцiшat пе поръса ѧn кіп de o прimежdioasъ зneлtitoape de комплот : пз цiт ; ѧnsъ Ioan de одатъ (ла анъл 1502) s'a мънieat асзпра Еленії шi асзпра алї Dimitpie, ѧa пзs сзвt пазъ, a опрit пе neнot de a se маї пзmi маре Kneaz, шi нічї макар de a фi nomenit ла рѫцеле вісерічещї, ѧar дзпъ доъ зiле a деклapat пе фінъл съѫ Basiлie Domnѫ Мощenitop тронзлзї a тоатъ Posiea (499). Dimitpie авеea ѧmплinise 18 анї ѧn a sa жзnie, ел пз пзtea фi ѧnsemnat зneлtitop a маїчеї сале, шi de ар фi фost ea адевърат вінователъ. Nopodзлзї ѧl пъреа ръѫ de ел, къ toate къ нічї чеї дзховнічещї, нічї Магнацїї пз кзteza a прiхъni съntenца postitъ de samodepжещi. Dap Posiea a пierdзt прietешзгзл алї Stefan : кързntзл ероѫ a Молdовеї скървit de nenopочiреа фіїчії шi nenotзлзї съѫ, a зрът пе Ioan шi тоатъ сілinца ѧnцелентзлзї Менгаі-

Гіреї ну на пзтзт ѧмпъка. Мареле Кneaz ѫвеа съ'шї ѧмплineaскъ пзтмаї a sa воinцъ, пу сзфереа черірї ѧпгъмфate, ші sпре ръsпzns ла ѧнтреваreа Ханзлзї de Крim : пентру че Dimitрie e лinsit de моцenipea пърinteaскъ ? Ioan a zis : — « Міла mea a szit пе ne- « пot ла трeaпть de Domnitop, ѫар nemiла 'л a ско- « воръt, къчї ел шi маїкъsa m'a szпърat, съ ѧnainтea- « zъ ачеї карїї злъжеsк шi adук плъчере, ѫар каре « sъ поартъ кз гposietate пентру че съ se ѧnainte- « ze ? » — Елena de скървъ шi de мъхнічѫne s'a съвършit din вieацъ ла Гeнapiea anзл 1505. — Iар пeпopочітзл фіѫл ей, фostзл моцenitop Monapхieї Рzсещї, a ръmas szвт пазъ ка zn вinoват de stat; ni- мea nу авea ла ел ѧнтраре, афаръ de zn мік пзмър de злзцї шi пъzitopi. Кз toate ачestea, desвinapea ѧнтре Стефан шi мареле Кneaz пу a adзs niскаїва ѧn- semпътоаре ѫртърї, афаръ пзмаї къ чел ѧнтъї a опрit солії nostpi шi пе aptistiї Italieнї че вeнeаѫ de ла Рома ла Москва, desпре каре Ioan a скpis пу пз- маї злї Менглі-Гіреї dap шi szлtanзлзї de Кала фі- ѫлзї злї Баezet, рzгъndзise съ пзе міжлочітоpї пен- тру asemine Кълкаре a dpitзлзї попзлар. Стефан a слобozit пе солії. Ѧn zadap Piга Алeksandpу съ сълеа ал ѧndзпaека ка съ se факъ актівзл dзшman Posieї ші аліat Лехієї : Стефан n'a вроit съ'ї ѧntоаркъ бі- pxita de ел провінцiea Dnistpзлзї пъпъ ла свърші- рea sa. Ачest маре бърбат a mзpit ла анзл 1504, гata de a ѧnkide окії пентру вечнічie ; ел a звтзit пе Бordan фіѫл съй ші пе боерії чеї марї ка съ se szпze Iмпepieї Otomane зікъnd : « Щій къ mi-a « фost de греу a цine dpitзл de стъпънitop neaтър- « nat, вої пу sinтецї ѧn stape de a въ лзпта кз Баezet,

« ші ѧтмаі къѣ вецї рѣinea паtрiea, маї ѣine кѫ вѫ-
« па-воiнцъ, съ desidaцї ачеea че пѫ пѫтецї пъstра. »
Bordan a прiimit aѕѫпра sa окъртѫiре маї тнаіtъ a
Sѫatanѫaѕї, ші гlоriea Моldoвеї s'a stins кѫ Domnѫa
Stefan, ка о iскѫsiтъ креацie a тареlї съѣ ѕѫфlет.

» Фіla 407. Кѫ пѫтерea, кѫ рѫndѫeala, кѫ бър-
вѫцiea оцiреї ші a komandiрiлor вiрѫind de-ла Siбiр
пънъ ла Eмвох ші Desna. (Ioan III) пѫ авеа ѕѫфlет
de оцеап. « Кѫѕкрѫла меѣ, ziчеа de ел Stefan ал
« Моldoвеї, e ѫn om кѫрioz: шъde акаѕъ съ вese-
« леце, doарme лiniцit ші тріѫмфъ аѕѫпра dѫшmanї-
« лор. Еѣ de апѫрѫea къларе пе кѫтнѫа бѣтълiеї
« кѫ грeѣ тї not апъра цара. »— *)

*) Ла notiца 547. Gerbenstein. Comment. Філа 8. Stephanus, crebro in conviviis eius mentionem faciens, diceret: illum domi sedendo et dormitando imperium suum augere; se vero pugnando quotidie vix limites defendere posse.

Tрadѫцia ачeстор фрагменте ni s'a тнпъртъшit ѫn Моldaвiа de прietenѫa nostрѫ D-alї Ara Kostaкi Nerpѫцi.

ISTORIA ЦĂRII ROMĂNEЦI,
de la 1689—1700, de
MARELE LOGOFĂT RADU GRECEANU.
(Urmare)

CAP 37.

Pentru începutul stăpânirii, ce pre unde aŭ fost, până la Turcĭ, unde aŭ trecut stăpânirea deplin de la Nicopole.

Unu de preste ce ku kale este ši kopaćele apă-me su se sune, pre unde aŭ mersŭ stăpânirea, natŭ aša le păret ši le pămim, kare pre unde aŭ fost orănduite. Rădikăndu-se stăpânirea de la Maglavit, aŭ mersŭ la kopaku de la Hrastŭ, unde naršĭ pre Domnul Vizirul l'aŭ kemat de s'aŭ stăpânit, având măcar voroavă pentru trebile cărĭi. De akolo aŭ mersŭ la kopaku de la Mućeš, la avest kopak s'aŭ stăpânit Domnul ku Hanul Selim Gerei, având ši el măcar voroavă pentru car ši pentru trebile stăpânirei, la kare kopak aŭ trimis stăpânitul pre Hasiki Aga, de aŭ întrebat pre Domnŭ deosebĭ, ši de alte trebĭ ale lor stăpânitoš. De akolo aŭ mersŭ la kopaku de la Čobanul împotiva Oreovei, trekând apa Kinălĭ pre din jos de mănăstirea Sadovei pre pod pereŭ, kare le Domnul maĭ nainte trimesese de'a făkuse, pre Kalot Logofătul Bălćineanul, ši pre Dimitrašku Kăpităn Hărćitoianul, ši Preda Zătreanul vătaful Bănesku al skăunălĭ, Krăiovei ši alte

кънетенїй, de аколо аў венit ла копакъл de ла Орлеа, аічеа аў кemat Bizirнъл пре Domnў de л'аў ѣмбръкat къ кафtan ѣмпрезпъ къ 12 боиарї de ѣntoарчере, къчї de ла Търпў ера съ'ї dea вое съ se ѣntoаркъ ѣn царъшї ла скаъn, аръtъnd Bizirнъл ші фъгъdъinца de міле sпре царъ, zікъnd къ ѣмпъръцiea ва фаче мълte міле църiї пentръ слъжвеле ші алтеле че аў аръtat ші аў фъкът Domnъл. Dъпъ ачеea аў венit ѣмпъръцiea ла Търпў, трекъnd апа Олтълуї пре под stътъторнў, каре наръшї Domnъл trimisese маї наinte боиарї de'л фъкъse, апъme, пре Бъпеа вел Арташ, пре Първъ Логофътъл Фъркъшапъ, ші пре Барбъ Пітарнъ Бърsескъ, ші пре алцї боиарї кънетенїй. Sosind deчї ѣмпъръцiea ла Dъпъре ла Търпў, ѣмпротіва Nікопоїй, ші stъnd Domnъл къ боиарїї ші алте кънетенїї че ера лъпгъ Domnъл, s'аў ѣnkinat ѣnaintea ѣmпъратълуї, ші ѣndatъ, кът аў deskълікat ѣmпъратъл ѣn вad, аў кemat пре Domnў de л'аў ѣmбръкat къ кафtan, dъndъ'ї ші ферman de domnie поъ, datънаў вое съ se ѣntoаркъ ла скаъn ѣnапої. Ші аша dъпъ ачеea ѣmпъратъл пъindъse ѣn каік, аў трекът Dъпъреа de чеea парte ла Nікопое, нар Domnъл ѣnкъ трей зіле пе лок аколеа къ лавъра de o латърї ѣn кътпў аў маї шъzът, ка съ'шї каъte къ вistіерiа ѣmпъръteaскъ de мълte але църiї требї, пъзърї ші греле невоі че авеа nesпъse. Атъпчеа аколеа кът аў маї шъzът, ші кълї-ва Nemцї de ла Търчї ші de ла Тътарї аў ръскътпърat, ѣntrъ каре аў фost ші ѣn Ioan Корad Хъбер ѣl кета, че ера komiсарнў ощїї Nemцещї, adекъ ка ѣn Bistіернў, кът ѣї zік dе toate требіле ощїї ел пъртътор de гріжъ фъsese, ші алцї oamenї de чinste кънitanї s'аў ръскътпърat. Deчї ла Октом-

врie 7 зiле аѣ пѣрчes ши Domniea de акодо скѣлѣндѣse s'аѣ ѧntopsѣ ѧпапоѣ, вiind ѭарѣшѣ пре ла Брѣнковенѣ ла Тѣрговiще, ѣnde ла Октомврie 13, кѣ мiла лѣѣ Dѣmnezeѣ аѣ sosit, ши пре тоцѣ аѣ кasiѣ Мѣрieѣ sале ѧмпрeѣнѣ ши кѣ алтѣ боeрiме че ера акодо сѣпѣтошѣ афлѣндѣ'ѣ, пѣцintел аѣ маѣ шѣзѣт, дечѣ кѣ тотѣл s'аѣ рѣдiкат de аѣ венit ла скаѣн ла Бѣкѣрещѣ, ла Октомврie 20 de зiле, ѧнтрѣnd кѣ алаѣѣ маре шѣ фрѣmos, dѣnѣ кѣm s'аѣ кѣвenit ши овiчеѣ este, ши dѣnѣ че ла кѣрtea domneaскѣ аѣ ѧntрат ши ѧn скаѣн аѣ шѣзѣт, dat'аѣ de s'аѣ чitit ферманул ѣmпъратѣлѣѣ каре ѣѣ dedese de ѧnoipea Domnieѣ, ѧn Diванѣл чел маре, ѧntрѣ аѣзѣл тѣтѣрор, фiind Mитрополit църеѣ Кiр Teodosie, ши тоатѣ алтѣ боeрimea, ши кѣпeteниiле шѣ слѣжitорimea, ла орѣndѣѣала лор, ши кѣ тѣнѣрiле ши кѣ пѣшчiле dѣnd s'аѣ фѣкѣт бѣкѣрie de овще, тоцѣ dѣnd лаѣdѣ ши мѣлцѣмiтѣ лѣѣ Dѣmnezeѣ челѣѣ a тот пѣтернiк, карele тоate dѣnѣ adѣнкѣ ѧнцелепчѣне, вѣнѣтate ши вона sa ле токтеще, ле поартѣ ши ле фаче.

КАП 38.

Кѣm аѣ венit ѧтр'авest ла мѣле порцiѣ de ла ѧмпъръцie, черерѣ de вanѣ ши de алeле, de аѣ венit цара ла маре греѣ, ши de трeчерea Тѣтарiлор ѭар прin царѣ, ши de мерцерea Domnieѣ ла Тѣрговiще.

Dѣnѣ ачeea авѣт'аѣ Domniea паче ши лiнiще de ѭарнѣ, ѭар кѣnd аѣ фost desпре прiмѣварѣ ѧпкѣ de ла лѣna лѣѣ Февръарie л. 7204, ѧнчепѣnd Тѣрчiѣ a фаче ѭарѣшѣ гѣтire de oaste ѧn мѣле пърцѣ, мѣле грeле орѣndѣeлѣѣ neste ачeastѣ тiкѣлоasѣ царѣ аѣ ръндѣit, пѣ пѣмаѣ ѕѣme de вanѣ мѣлцѣ a da, чi ши каѣ

тѫцѹ, ші воі, ші оі, ші карѣ тѫлте къ воі deosebі, тнеле съ тріміцъ ла Белігрaд, алтеле ла Тімішоара, алтеле ла четъціле de ла Bozia, фііnd порънкъ ка съ дреагъ ачеле четъцѹ, ші азупра ачестора вепіа фермапърі dінъ фермапърі, къ граѣ таре тот къ Аѹ de ла тпъръціе, кът ші Domnѫл ші воіарії тші пієрdea міntea ші сфатѫл, каре порънкъ маі наінte съ факъ. тоате греле фііnd ші грабніче, карele пъ с'аѹ маі помепіт маі наінte ка ачесте гречътъці пре ачестъ съракъ de царъ. Съваі къ de ва фі фост пъс ші тпъръцііі маі наінte, нар с'аѹ фост рѫdікат ла ачестеа къ цара Молdовії, ші къ цара Арdеалѫлѹі, нар ін времіле ачестеа ажѹпгѣnd цара Молdовії ла таре злъвічѣне, de тѫлте ші nesпѹse кълкърі ші пръзі, кѹnd de Тътарі, кѹnd de Леші, ші цара Арdеалѫлѹі фііnd стъпънірea Немцілор, рѣmaс'аѹ тот греѫл пре ачеастъ царъ, ші пѹmaі de аічеа ле череа тоате къте трев ѣ ѣ а, каре пъ пѹтеа зіче пітепеа къ ва маі ста чіневаті пре пътънтѫл ачеста, тпчепѣnd ші сателе а се рѣсіпі de пъсѫл че ера пе царъ. Пептръ къ жалвеле Domnѫлѹі ші але сърачілор пъ se аскѹлта ла чеі марі стъпъніторі, къгѣnd ка піще азпі рѣпіторі, пѹmaі съ'ші плінеаскъ але лор къте ле трев ѣ ѣ а, ші пѹmaі ла Dѹmnezeѹ ера пъdеждea; ші тъкар къ къ nesпѹsъ певое а сърачілор, нарѣші къ тѫлть певоінцъ ші ківерпісіре а Domnѫлѹі, аѹ ажѹtat Dѹmnezeѹ de с'аѹ рѫdікат тоате челе неste пѹтінцъ порънчі.

Ѣптр'ачеастъ нарпъ с'аѹ ѣптъмплат маzѫліе ші аѹі Kostandin Dѹкă Bodъ din Молdова, цінерілe Мъріеі сале аѹі Kostandin Bodъ Басарав, пептрѫ къ пъ тѹтеа съ плінеаскъ порънчіле къте ші de аколо тпъръціea черea, къ ін Domніea аѹі ера тотdеѣпа а se

стрънсъ, кънd de Лешь, кънd de Тътарь, къt щ ѧнсъш мофtіа съ se аіnseаскъ de аvеа Domnіe, зъzаnd къ de че мерџеа, џара і se пъstіеџе ші невоіле і se ѧnгрезіаzъ. Deчь даръ аў dat ѧmпъръџіеа Domnіеі аzь Antіoхў, фечорѧл аzь Kантемір, ѧр Kostandіn Bodъ s'аў dzs ла Поартъ, ші і s'аў фъкът пріміцъ вѧnъ de къtръ ѧmпъръџіе; ші ръdікъndz'ші вре Doѧmnъsa ші toатъ каsа аzь, datz'ѧў ѧmпъръџіеа вое съ шазъ ла каsа аzь къ пане ѧn Царіград.

Ір кънd аў фost ла лѧna аzь Маў, авънd Domніеа чева ръzвфларе, dзnъ че toate ѧmпъръtеџіле порзнчь ѧmплініsе, кѧm s'аў zis маі sus, ешіt'аў Domnzл ѧn прітвларе supe satzл Мъріеі sале Овілеџіі, вре о 10 зіле зъвовіnd. Deчь nѧmaі de къt ларъші зn Arъ de ла ѧmпъръџіе soseџе, ѧnзме Мекmет Ara, че ера кѧmпараџівашъ ѧmпъръtеsк, (каре den Фръnкъ se tърчіsе), къ порзнкъ ѧmпъръtеаsкъ ла Domnў віind, ка съ гътеаскъ Domnzл den царъ 100 de кіле de захереа, о seamъ съ se стрънгъ ла Бъкзреџь, о seamъ ла Търговіце, съ фіе de трева оџіалор, ѧвънd ѧmпъръџіеа гънd зъ віе пре аічеа прін царъ, зъ треакъ ла Ардеал, ка де ва пътеа съ за Ардеалзл de зzнt знъmпніреа Nемџіалор.

Ір аноў, пъ прекът мофtіа еі а фаче, ле мерџеа, чі прекът вретеа ѧі кота, ѧша трта, къ чеа маі маре грішъ а лор ера tot desпре Белігрaд. Dрept ачеea ѧнделегънd къ Nемџіі мергў азънра Темішоарей, s'аў порніt ші ѧmпъръџіеа supe Белігрaд а мерџе, къ toте оџіле, тріміцънd ші ла Хапзл порзнкъ, ка съ тріміцъ о seamъ de Тътарь, съ мезргъ къ ѧmпъръџіеа, пентрз къ Хапзл пъ пътеа съ віе авънd ларъші пъs desпре Москалі, віind ларъші греле оџі москълеџі

аѕѫпра Азакѫлуї, ші авеа Тѫтарій гріжъ маре, съ пѫ аївъ пріпежdіе desпре dъпшій. Dреnt ачеea ші пѫ-ціпtікъ оaste тѫтъраскъ s'аў рѫndуіt desпре ѫмпъръ-ціе, рѫdікѫnd пре Іаа Агаsъ de аа Бѫцеакѫ, кѫ о seamъ de Тѫтарі, de аў терsѫ dѫпъ ѫмпъръціе, къ-рора фііndуае тречереа ѭар пріп царъ, ѭар пагѫвъ Domніеї ші църіі s'аў фъкѫt, трімецѫndуае поклоа-не, ші копаче фъкѫndуае, dѫпъ пъгъпескъ лор овіче-ѭ, фъръ аае жафѫрі ші ѕtрікъчіѭпі, че ѕѫnt обічѫ-пуіцї а фаче крещініlор, пре ѫndе ар ажѫнце еї. Іар Domnѫлуї ііndуї порѫпкъ ѫмпъръteaскъ, ка съ ѭаъ din ѕкаѫn съ віе ѕпре mѫnte аа планѣрі, съ пъ-zeaскъ цара, s'аў рѫdікат de аа Бѫкѫрещі ші аў ве-ніt аа Търговіще аа аѫпа аѫї Іуліе 11. Ші ѫndatъ dѫпъ венірea Мъріеї ваае венit'аў веѕte *de аа тарці-не*, къ маї віне ѫи Sуатan, апѫme Шаїпаz Герей, фе-чорѫа Хапѫлуї ѭар кѫ о seamъ de Тѫтарі, съ ѫntре ѫп царъ, съ теаргъ dѫпъ ѫмпъръціе. Кърора ші лор ае аў рѫndуіt вite de копаче, ші ае аў тріміs ші поклоане ѫnаіnte, ваnї ші аатеае че s'аў овічѫпуіт пъгъпі а аѫа, de кѫnd s'аў ѫнчепѫt оastea Бечѫлуї. Ші авest Sуатan п'аў пріimit съ ѭа маї пѫцін, чі токма ка mі Хапѫл кѫnd ар фі, аў черѫt ка съ'ї dea, арѫtѫnd ааздъ ші спѫіmѫntърі, къ de пѫ і ве ва фаче dѫпъ черереа лор, съ ва tіnde ші ѕпре Бѫкѫрещі а веnі, ші вор фаче mѫаte реае. Dреnt ачеea ші Domnѫлуї ѣї ера а трімите ка съ'ї пдіneaскъ пофта пентрѫ фолосѫл вietії църі, карее пре аа Dіеѣ аа 10 зіае аае аѫніі аѫї Августѫst, аў трекѫt Dѫ-пъреа терgѫnd аа Бееіград dѫпъ ѫмпъръціе.

КАП 39.

Кът аў мерў ътпъратъ Sʏltan Мʏstafa ла Белiграd, ші ръзбоiъ че аў фъкʏт Тʏрчiї кʏ Немцiї.

Iар ътпъръцiea ла Iʏлie 23 de зиле, sosind ла Белiграd, фъкʏт'аў сфат съ теаргъ съ лобеаскъ ла Петроварadin, апоi пʏмаi de кът венindʏле веste кʏтпкъ ощiле Немцещi аў мерсў асʏпра Темiшоареi de o аў околiт, лъsat'аў de ачеea ътпъръцiea сфатъл чел dintъi, ші пʏмаi de кът ла 27 але лʏнiї лʏi Iʏлie, s'аў ръdикат кʏ тоатъ пʏтереа, ші трекʏnd Dʏнъреа de чeastъ парте аў мерсў спре Тiмiшоарь. Немцiї кʏт аў прins de веste къ терг Тʏрчiї, аў лъsat Тiмiшоара, ші s'аў тras маi ла къmпie, ка съ se лобеаскъ кʏ Тʏрчiї, къ нiчi ла dъншiї пʏ ера проastъ пʏтере ші гътire, фiind Dʏка de Saksonia кап маi маре ощiлор. Каре афлʏnd Тʏрчiї, врʏт'аў съ маi факъ ъншълъчʏне ка доар ар апʏка о фърътъ de izвʏndъ ка щi ън трекʏтъл ап, ші афлʏnd de o тавъръ маi мiкъ Немцеаскъ че ера ла Тiтел пре апа Тiseї, порnitʏs'аў а мерце асʏпра ачелора; нар нiчi кʏ ачestў сфат п'аў пʏтʏт нетерi, къ табъра чea маре Немцеаскъ ънкъ s'аў порnit dʏнъ dъншiї, къчi къ Тʏрчiї мʏнчea ка съ ънщале пре Немцi, нар Немцiї мʏнчea съ'i конpiнзъ ла ачеле локърi съ'i вatъ. Аша dар въzʏnd Тʏрчiї къ s'аў скъпат de сфатъл лор, ші вретea ші стръттореазъ, ші Немцiї вeтia асʏпра лор, ле аў къʏat a sta de ръзбоiў, фацъ ла фацъ, ші аў фъкʏт метерez de карь. Deci кʏnd аў фost ла Авгʏst 16 зиле, s'аў ловit Немцiї кʏ Тʏрчiї

ши с'аѫ фъкѫт ръзвоѭ ынфрікошат, фъкъндѫсе маре отор, прекѫм аѫ сѫѫс чеї че акодо ын ръзвоѭ аѫ фост, къ доъ ши трей пърцї вор фі кѫзѫт де Тѫрчї, ши о парте де Немцї, кът зік, къ де нѫ ар фі ынтат кѫрънд ынтр'ачеа зі, ар фі фост ізвънда Немцілор, чі ынтъмпларя с'аѫ контенит ръзвоѭл, Немцій ынкъ сфършънд захереоа, кърї вре о 20 де зіле трекѫсе, кът аѫ ѫмблат дін лок ын лок пънъ а се лові кѫ Тѫрчій. Ын ноаптеа ачеea с'аѫ маї трас ынапої ла съ'шї ла захереоа, гъндінд къ се вор траце Тѫрчій дѫпъ дъпшій, ка съ ласъ ла лок маї лартѫ съ се ватъ, къ акодо ера стрътоаре, яар Тѫрчій німік н'аѫ стѫтѫт, чі с'аѫ ынвъртежіт ынапої. Ші аша ізвънда нічї а ѫнора нічї а алтора н'аѫ фост, къ дѫпъ ынтоарчереа Тѫрчілор нічї Немцій німіка нѫ с'аѫ маї мішкат а мерце дѫпъ дъпшій. Кѫзѫт'а ынтр'ачест ръзвоѭ капете марї, ші де о парте ші де алта, къ де ла Тѫрчї аѫ періт Мѫстафа Паша фрателе Візірѭлѫї, ші с'аѫ рънit Еничеар Ага, ші алцї пашї, де ла Немцї аѫ періт Хаізлер Гіпърарѭл, ші Болот Гіпърарѭл. Ші аша ынтр'ачест кіп, ші ръзвоѭл де естімп с'аѫ ынтъмплат. Дечї ынторкъндѫсе Тѫрчій ынапої ла 28 але лѫї Авгѫст, аѫ трекѫт Дѫнъреа ла Белаіград, ші акодо сосінд ынпъръціеа къть-ва врѣме аѫ стѫтѫт, пенѣрѫ ка съ вазъ де Немцї, ынкотро се вор маї порні, ші че вор фаче. Ші аша стѫнд ей пре ачеа сокоteалъ, леаѫ сосіт веste де ла Ханъл, кѫм къ віінd ѫмпъратъл Московлѫї, Цар Петрѫ ынѫшї, кѫ пѫтере маре асѫпра Азакълѫї, ші ынкѫпжѫръндѫл кѫ ръзвоѭ, н'аѫ пѫтѫт нічї Тѫрчій че с'аѫ афлат акодо, нічї Тѫтарій съї стеа ынпротівъ, чі'ѫї самеа л'аѫ лѫат. Каре веste ла маре тѫрбѫраре ші грінъ, аѫ адѫс пре ын-

пъратъл, ші пре тоате кълетеніиле челе марі, кът nimiка n'aŭ maĭ zъбовit împъръціea ла Беліград, чі s'aŭ ръдікат къ totъл ла Septembріe 21 de s'aŭ dъs ла Odріеŭ, sosind ла Октомвріе 15.

Іаръ Domniea афлъndъse тоатъ вара къ паче ла Търговіще, îndemnatъs'aŭ a фаче елещеъл чел маре de ла Іафов, лъпгъ фънтъна Цігапълуĭ, карele maĭ den nainte време ера фъкът de ръпosatъл Kostandin Bodъ чел Бътрън, ші aŭ stътът пънъ ла Padъ Bodъ фечоръл луĭ Леon Bodъ. Deчĭ ачестъ Padъл Bodъ aŭ пъs de л'aŭ тъиаŭ, ші апоĭ пъ л'aŭ maĭ dres, чі л'aŭ лъsat de s'aŭ stріkat de tot, ıар Мъріа sa Kostandin Bodъ aŭ пъs de л'aŭ фъкът de iznoавъ, фоарte лъкръ фрътos ші minънat. Апоĭ віind времea къlesълуĭ віілор aŭ терsъ Мъріа sa ші ла Пітещĭ împrezпъ къ Doamna Мъріеĭ sале, ші къ тоатъ каsa ші къ тоцĭ воіарiĭ, de aŭ фost ла къlesъл віілор, ші ші ıаръшĭ фъръ zъвавъ s'aŭ înвъртежіт ла Търговіще. Ші пеste скъртъ време s'aŭ ръдікат Мъріа sa de aŭ венit ла скаънъл Бъкърещілор ла Октомвр: 29 de зіле, л. 7205. Însъ ніч desпре тоатпъ п'aŭ пътът фі Мъріea sa ші цара фъръ sъпъраре desпре Търчĭ, чі ıар aŭ înчепът a вені Аціĭ de ла împъръціе къ фермапърĭ de черерĭ de баніĭ, de каре Мъріea sa ıар aŭ фъкът къm aŭ пътът, ші s'aŭ тънтsit.

КАП 40.

Пептръ zidirĭ че aŭ фъкът Мъріea sa, ші алте лъкрърĭ каре ле aŭ ші съвършit întр'ачest an.

Întр'ачest an ал оптълea din Domniea Мъріеĭ sале, s'aŭ съвършit ші тънъstirea каре aŭ фъкът Мъріа

sa ла търгъл Ръmnікълуї, unde se прослъвеще adopmipea Нъскътоарей de Dъmnezeŭ stъпънiї noastpe, каре нар den пажище ші den temeліe o aŭ zidit unпрезънъ къ ункъл Мъриеї sале, Міханъ Кантакozino вел Spътарнъ, unsъ мънъstipe маре ші къвіоасъ къ кілії de піатръ, ші четате unпрежър, пентръ къ фіind ші un лок ка ачела de esté un калеа ощілор ші маї mълтъ a Тътарілор. Dpent ачеea Мъріа sa aŭ nъs певоінцъ unпрезънъ къ ункъл Мъриеї sале, че s'aŭ zis маї sъs, de o aŭ фъкът къ търіе, ка тълtора скъпаре ші апъраре съ фіе, каре къ міле untърindъo, ші къ toate къm съ кade unnodовindъ o, ла sфънta ші Dъmnezeнаска мънъstipe de ла мънteле Sinai o aŭ unкinat supe вечніка nomenipe.

Ші наръші tot untр'ачest an aŭ съвършit Мъріа sa мънъstipea че se кіамъ Матъл den sъd Вълчеа, каре este храмъл челуї dintръ sфинцї пърinteле nostръ Ніколае Мірлікіїскій фъкътornъл de minънї, каре маї nainte ера фъкътъ мънъstioaръ de летнъ, ші se тръцеа desпре Бъzещї, ші веке фіind de demълат se stрікase. Iар Dъmneaeї жънъneasa Stanка, маїка Мъріеї sале, o aŭ фъкът de iznoавъ, unsъ нар de летнъ, нар Мъріea sa dънъ ачеea маї трекънd кътъ-ва време, tot nъ o aŭ лъsat a фі de летнъ, чі o aŭ nъs de o aŭ фъкът de піатръ den temeліe, ші o aŭ съвършit къ toate челе че требъна.

Маї фъкът'aŭ Мъріea sa, пре лънгъ алтеле ші ачeasta, unsъ tot untр'ачest an. Ла търгъл Фокшанілор ера ліпсъ маре de апъ de бът, къt фоарte рът тръна оатенії аколо, къ ші апа каре съ афла аколо, ера съратъ ші реа, nъ nътаї чea къргътоаре чі ші пъцърiле de фъчea, tot аша реа ера. Deчї

Мъріа sa въzънd o лiпsъ mape ка ачееа, шi певое че авеа крещiнiї de апъ, пz s'aў лепевit a фаче o потапъ ка ачееа, пiчї ла келтzнаlъ пz s'aў хitat, чi aў пzs кz toatъ певоiпца тещерї фънтънарї de aў adzs o фънтънъ кz апъ фоарte бzнъ шi zndestzлатъ фiind. Ачеа фънтънъ ера депарte de търг, кале de доъ чеasърї, шi aў фъкzt Мъріа sa фънтънъ лzminatъ аколо, щi вredпiкъ de потапъ, каре п'aў фost маї наinte, шi este tzтzрор оатепiлор пz пzmaї чestор dinкоаче, чi шi челор den Молдова шi кълzторiлор adънаре бzпъ шi zndestzлатъ, щi Мърiеї sале szфлeteaскъ фолосiпцъ.

КАП 41.

Пентрz певоiле че s'aў zntъmплат църiї zntr'aчest an de ла Тzрчї, шi пентрz кълторiea Domпieї че aў кълторit ла Черпецї, шi de рzквопа че aў авzt шi estimпў Тzрчiї кz Немцiї.

Deчї кzпd aў фost zntr'aл поzлea an den Domпiea Мърiеї sале, л. 7205, нар se zпгреже цара кz mzлte dърї de ла zmпърцiea Тzркzлzї, маї кzmплit de кzm фzsese zп чеiлалцї timпї пентрz гъtiрiле ощiлор че авеа, шi sпре партea Немцiлор шi sпре партea Мzскалiлор, кът пztea зiче чiпева къ пz ва sъ маї ръmъе zп царъ пiчї боў, пiчї оае, пiчї кал, пiчї пimiк фъръ бапї че se da пре zпde se орzпdzна, de каре se афла Domпiea шi боиарiї ла маре грiжъ къ пz ле вор пztea skoate ла кап, нарzшї кz ажzторzл шi тiла лzї Dzmnezeў toate s'aў рzпdiкат пре рzпd.

Deчї авzпd Domпiea рzszфларе dzпъ че toate порzпчiле, dzпъ овiчеў че авеа прiтъвара, ла лzпа лz

Маѹ а еші ѧп прітвларе, терс'аѹ, кѫт ші алте дъці, ла сатѫл Мъріей сале Овілещій, кѫ тоатъ каса Мъріей сале ші кѫ воерімеа, чі п'аѹ фост кѫ тірнъ ніч зіче прітвлареа Domnѫлѹі, къ ѧпкъ Мъріа са фііnd ла Овілещі, нар ла Бѫкърещі венісе ѧп Агъ de ла ѧмпъръціе, кѫ порънкъ ка съ рѫdіче пре Domnѹ кѫ грабъ съ теаргъ ла Черпещі, пеnтрѫ кѫ рѫdікънdѫсе о сеатъ de хоціме че съ ціпеа de Nemці desпре партеа Хацаѳлѹі, аѹ терсѹ de аѹ лоѹіт ѧп ораш че се кеатъ Орсова dечіndеа de Dѫnъре, ѧп цара Тѫрчеаскъ, de аѹ фъкѫт таре стрікъчіѹне ші прадъ, лѫnd пре Кадіѫл ші пре алці Тѫрчі de аколо de наѹ dѫs кѫ dънші. Каре вестe терґънd ла ѧмпъръціе, оаре че тѫрбѫраре аѹ фъкѫт, ші нѫmаі de кът ѧмпъръціеа аѹ трімis пре ачел Агъ, каре s'аѹ zis маі сѫs, кѫ порънкъ ла Domnѹ ка съ теаргъ кѫm маі кѫрънd кѫ оастe спре Черпещі, ка доаръ de вор фі трекѫт ачеі хоці спре партеа църій, съ'і копріnzъ ші съ'і стріче, съ пѫ скапе оаре-кѫмва. De а кърѫа Тѫркѹ венірe фъкънdѫсе Domnѫлѹі цірe de ла вонарій de ла скаѫn, ѧndатъ ші Domnѫл аѹ ѫрчес de аѹ венit ла Бѫкърещі, ші кѫm аѹ вѫзѫт порънка ѧмпъръцеаскъ, нітіка п'аѹ зъбовіт, чі нѫmаі de кът с'аѹ гътіт, ші аѹ ѫрчес ла Маѹ 27 de зіле, de аѹ терсѹ пре ла Брънковені, ші de аколо аѹ трімis ѧnainte пре Іstodor кълітанѫл de Рѫші-de-Bede кѫ о сеатъ de сѫміторі, аколо dечіndеа desпре Орсова, ші спре Dіѹ, ші фъкънd пазъ таре, аѹ ші прінсѹ пре къцѣва dінтр'ънші, пе карій наѹ ші трімісѹ ла ѧмпъръціе. Dѫnъ ачеea, мъкар кѫ пѫ с'аѹ маі сімціт хоці, нар Domnѫлѹі тот ѧі ера а терце dѫnъ порънкъ, ші рѫdікънdѫсе de ла Брънковені, аѹ терсѹ ла Краіова,

ши de аколо ла Черкецї, пентрѫ кѫ ши импѫрѫцiea пѫрчесесе de мерцea ин оaste нарѫшї ла Белiград азѫпра Немцiлор, пентрѫ ачеea аў мерсѫ ши Domnѫл ла Черпецї ка съ се афле дѫпъ порѫнкъ.

Атѫнчea фъръ пъдежde аў ажѫнсѫ пре Domnѫ веste фоарте амаръ de ла Цариград, кѫ аў мѫрit фiїка Мъриеї сале, Доамна Мариea, а лѫї Kostandin Bodъ фечорѫл Дѫкъї Bodъ, каре веste рѫмпере de iнiтъ пѫрiнцiлор аў фостѫ, кѫ е мѫлт a зiче de импistapea ши жалea че аў авѫт пентрѫ фiїка лор чea нѫвiтъ ши dopiтъ, кѫ пѫ o възѫse de патрѫ анї, ши аў мѫрit ин sпeинътate, ши пѫ ера a се потолi ачea фъръ de мънгъере плънцере ши импistape кѫ алт чеваш, фъръ кът нар кѫ мънгъереа челорлалте odpaсле але Мъриеї сале че вedea наintea окiлор, пѫнъ ла 10 кокоп ши кокоане, ши кѫ мѫлта инцелепчѫне че авea. Аў мѫлцѫмit лѫї Дѫmnezeў челуя че стъпънеще ши моартea ши віаца, аъздѫnd ши залвind пре Дѫmnezeў, ши мърind нѫмеле сфинцiеї сале.

Дѫпъ ачеea мергънd ла Черпецї аў мълт аколо пънъ ла Sentemврie 20 de зiле, дечї вiind веste Domnѫлї de ла Капiкехаелеле че авea аънгъ Вiзiрѫл, кѫ импѫрѫцiea аў трекѫт Дѫнъреа de s'аў дус пре Дѫнъре ин sus пре ана Tisiї ла четатea Titeлѫ, s'аў ѫнѫлат de ла Черпецї de аў венit ла ана Жiнѫлї ла Цънцъренї, ши аколо аў шѫзѫт пънъ аў авѫзit кѫ'шї аў лѫат Тѫрчiї плата нарѫшї de ла Дѫmnezeў, ка ши de мѫлте орї, съвaї кѫ нiчї одатъ n'аў пѫцit еї вътае ка акѫм ши zdpoвiре de ла Немцї. Каре ѫнт вредниче a съ вкріе ин че кiп импѫмпаріле рѫзвоенлї ачестѫя аў фост, кѫ пѫтем съ зiчем: пре чine ва съ пiарзъ Дѫmnezeў ей ла сфатъл. Пентрѫ кѫ вътаа импр'ачест

кіп леаѣ fost, кѫ dѫпѫ че аѣ sosit ѧмпѫрѫціѧ ла Белаіграd ла Іѫлie 31 de зілe, stрѫпгѫndѫ'шї toate ощілe аколо ѧn мѫлte фелѫрї se sфѫтѫѧ ѧn котро вор мерце, кѫ атѫт лі sѫ ѧнѣацase трѫфіа, кѫт sокотеа кѫ орї ѧn че пarte вор мерце, вор прѫпѫdi tot шi se вор ѧntoарче кѫ маре izвѫndѫ. Шi аша ла Августst ѧn 9 зілe, аѣ трекѫt ѧмпѫрѫціеа пре подѫл че фъкѫse пeste Dѫпъре ла Папчова, шi аколо шѫzѫnd о sѫпѫтѫпѫ аѣ врѫt ка sѫ теаргѫ dрепt ла апа Tisiї. Шi пѫрчегѫnd de ла Папчова ле 16 зілe але лаї Августst, sosind ла апа Tisiї, ѫмаї de кѫт аѣ фъкѫt под пeste Tisa, шi трекѫnd Tisa de чеea пarte, аѣ лѫat четѫцѫѧ Titелѫл, ѧn каре ера пѫцintікъ oaste Nемцеаскъ шi Sѫрвѫ, шi sкѫлѫndѫse de аколо de ла Titелѫл аѣ трas ѭарѫшї ла Dѫпъре ла ѫn лок че se кема Ковіла din жos de чetatea Пѫтрѫ-вaрadinѫл, шi аколо, фъкѫnd маї метерезѫрї ѧмпрежѫрѫл таверілор, аѣ шѫzѫt кѫтева зілe фъкѫnd sфat ка sѫ треакъ Dѫпъреа ѭар de чеea пarte, ка sѫ se апѫче de чetatea Пѫтрѫ-вaрadinѫл sѫ о вatѫ. Шi аша трimise sѫ adѫкъ подѫл.чел че ера пeste Dѫпъре фъкѫt de трекѫse пе ла Папчова, ка sѫ'л ѧntinzѫ пeste Dѫпъре dрепt ачеа лок ѫnde ера ей, ка sѫ треакъ ла Пѫтрѫ-вaрadinѫ. Deчї ачeasta ѧнцелегѫnd Nемції, de ѫnde ера кѫ тавъра лор ѫпре Seredinѫл, кѫт кѫ Тѫрчії вор sѫ треакъ ла Петрѫ-вaрadinѫ, sкѫлатѫs'аѣ Евгеніе прінцінѫл de Sавоі, каре ле ера маї маре кап ощілор Nемцещї, шi кѫ алцї Гінърарї че маї ера ѧмпрежпъ кѫ дѫпsѫл, шi кѫ тоатѫ oastea, de s'аѣ погорѫт шi ей аsѫпра Пѫтрѫ-вaрadinѫлуї. Deчї de ачea віітоаре а Nемцілор ѧнцелегѫnd Тѫрчії, аѣ ѧнкълекат ѧnsѫшї Віzірѫл Мехмет Паша, кѫ алцї Віzірї шi кѫ алцї Пашї, шi кѫ

toaĭъ oastea tъrчeaскъ кътъ ера кълъpime, лъзъnd ın шапцъ nъmaĭ пре ътпъратъл къ nedestpime, ші аў ешit ınaintea Nemцiлор, ка съ'ĭ зътікneaскъ, съ nъ поатъ терце sънтъ Пътръ-вapadinъл; чі nimika n'aў nътът съ'ĭ зътікneaскъ, къ пре кът ера Nemцiĭ рънdъiцĭ, аў mepsъ dpent ътпротіва Вapadinълъĭ, ın mалъл Dъnъpiĭ, unde ера подъл Nemцesк, фъкът neste Dъnъpe sънтъ Вapadin, ші аколо s'аў копъчіт, nenъtъnd Тъpчіĭ, некът вре о зътікneaлъ съ ле факъ, чі тъкар ın om dintp'ъншіĭ съ iea. Ші аша s'аў ıntopsъ Biзipиъл къ ръшine ınaпoĭ ла табъра лор. Atъnчea аў кънoскът Тъpчіĭ, къ челе че sокotia еĭ маĭ nainte съ факъ, nъ ле вор пътea съвърші dънъ рea пофта лор, къ възъръ пътереа Nemцiлор че este, чі nъmaĭ de кът ıntoapseръ sфатъл лор чел тръфаш, а ınчепе съ se поарte ın мешешъгърĭ ші ın тълпизіĭ, ші sокotiръ съ se ıntoaркъ ınaпoĭ пре апа Tisiĭ ın sъs ка съ stріче търгълеце, ші sate, че вор гъsi, ші пъпъ a se ıntoарче Nemцiĭ dънъ дъншіĭ, еĭ съ треакъ нар Tisa, sокotind къ ачеле търгълеце ші sate че ар stріка, къ аў izвъndit, ші съ se ıntoаркъ ınaпoĭ; чі ачea sокoteaлъ аў фost sпре пеіреа ші stinцereа лор.

Ші аша nъmaĭ de кът ıntp'ачea поапte аў пър-чes de ла Кобіла ла Авгъst 28 de зіле, ші мергънd пре апа Tisiĭ пъпъ ла ın ораш че se кема Seantea, ші лoвind орашъл ачела фъръ веste л'аў арsъ, ші аў оморът, ші аў zdpобіт пре тоцĭ oameniĭ къцĭ s'аў афлат аколо ıntp'ачел ораш, къ маре кръдътate, ші алte sate че маĭ ера ıтпрежъръл Seantiĭ, asemenea леаў stрікат, ші наръшĭ аў фъкът под неste Tisa ако-ло ла Seantea, ші ътпъратъл къ кълърimea аў трекът

подъа ачеа неste Tisa de чeastъ пapte desпре Temiшoaръ, aъsъnd diпkoлo de Tisa toatъ пedestpimea, Eпiчepiй, Цeвeцiй, Apвъпaшiй, Бoшпeцiй, шi пре eпsъшi Biзipьa, къ aлte кaпete фiind, ka sъ тpeaкъ шi eї a doъ zi dъпъ eшiпъpъцie. Чi фiind вoьa aъї Dъmnezeў ka sъ pъшineze тpъфiea лop чea тape, шi sъ oкъpaskъ sфatъpiле чeле deшapte, къnd aў фost zi eптъї a aъї Seптembpie, eпчeпътъa aпъaъї noў, s'aў пomenit oкoлiцi toatъ пedestpimea ачeea a лop de oaste Nemцeaskъ, neaвъnd вeste пimik кътъкъ вiпe asъпpa лop. Пeптpъ къ Гiпъpapьa чeл тape aл лop Eвгeпie, шi къ aлaлцi Гiпъpapi, пpiпzъnd de вeste de ъnde epa din пpotiва Bapadiпъaъї, пpeкът s'aў zis maї sъs, s'aў aъat шi eї dъпъ Tъpчi къ sokoteaлъ ka sчeasta, ъnde ap aжъце съ'ї бaтъ къ тape eпdpъzдeaлъ. Шi aпpoпiiпdъse de aкoлo de ъnde epa пedestpimea Tъpчeaskъ, aў koпpinsў maї nainte пре ъп Kъцik Цeaфep Паша, каре epa de stpeaжъ къ 200 de oameпi, aъъпdъ'a къ тоцi oameпiї ачeя чe epa къ dъпsъa, neskъпъпd niчi ъпъa съ тeapгъ съ sпъe Tъpчiлop de вeпipea Nemцiлop asъпpa лop, шi aша de aa aчest Kъцik Цeaфep Паша, eпцeлегъпd Гiпъpapiї, кът-къ тпътратъa aў тpекът aпa Tisiї къ кълъpimea, шi пътaї Biзipьa къ пedestpimea aў pътas, шi къ кълeteniiле de чeea пapte de Tisa, каре шi шaпцў eппpeжъpъa лop aвea, шi къte-ва тъпъpi, niтika n'aў maї фъкът zъбaв, чi пътaї de къ s'aў пъs eп pъndъиaлъ de бътae, шi aў eтбъpбътat de aў mepsў asъпpa лop. Пe kapiї въzъndъї Tъpчiї фъp вeste, вpъ'aў съ фъгъ, чi пъ леaў dat eпdemъпъ вpетea, къ epa вoьa aъї Dъmnezeў съ se пpъпъdeaskъ, чi stъnd Biзipъa aa kaпъa подъaъї, къ aлцi Паші пъ'ї

лъsa съ фiкъ, ші Nemцiї ларъшї ѧмвървъtăndusе аў копriпsў кълъtъiла podvлvї, ші аша Tърчiї de boe de невое, ае аў кълtat a sta de ръzвоiў, ші вътăndusе ка ла doъ чeasърї, фоарte таре, ѧn чea de апої tot наў ръzвit пътерea Nemцeaскъ, ші atъta наў оторът, ѧn кът dintр'аченa къцї аў фостў аколеа, нiчї зnзa n'аў пztzt съ зкапе зъ треакъ ла opdia ѧmпърteaскъ, ѧnde ера dinкоаче de Tisa, къzndў Biзipнъa къ алцї 5 Biзipї, ші кў 12 Пашї, ші Eнiчер Ага кў Къ-Кехаіа, ші кў Zагарцiваша, ші къ 80 de Чорвацiї, ші кў tot ощeanъa Eнiчерiлор, Цeвeцiваша, кў Топчiваша, нар кў tot ощeanъa лор, Ретелі Беглербеў, ші кў 44 de Алаї-Бей, ші кў тоцї Арвънашiї, Фатлавълък баша, каре ера неste Бошneацi, кў тоцї Бошneцiї, каре зокotea ачeastъ nedestpime ѧnpoaпe de 20000 кў тоцiї, аколо s'аў прънъdit nезкънъndў нiчї зnзa. Ші ачestў ръzвоiў n'аў цinзt маї mзltў de кът трeї чeasърї, ші ѧntр'aчeste трeї чeasърї, s'аў фъкзt o фрънцере таре Tърчiлор. Iатъ a алї Dъmneзeў плать аеве, dзпъ кзm ziче пророкъa, къ Domnъa трхфашiлор stъ ѧn потрівъ. Ші ларъшї ачeastъ стицере въzndў Sзltan Mзstafa Ѧmпъratъл кў чeї че ера лънгъ dънsъa dinкоаче de Tisa, нiмiка пх s'аў маї зъвоiт, чi ѧndatъ черъndў калъa, ші ѧnкълекъndў de кў seаръ, аў фъцit toatъ noaптea ші a doъ zi, 23 de чeasърї пѧnъ ла чetatea Temішоареї ълъsndў кортърiле ші тхnърiле че ера трекзte кў dънsъa, ші каръ кў zахереле ші dобітоачele toate ші tot че ера кў dънsъa, каре прекзm зік, a doъ zi трекъndў Nemцiї podvл аў ѧntрat ѧn opdia търчeaскъ мiрънdusе de атъta seamъ de кортърї, de zахереле,

de dobitoace ce ae ăsase. Ші ашa Nemţii în nopţea ceа маре аа ţinut ăl, fără îndoiаlă, cătrie aă dat slavă lui Dumnezeŭ; iar ţinutul duce aă ajuns la Temişoară, ne mai rămîndă altă Paşă să fakă Bizirică, pentrŭ kă se prăpădise toţi akolo în războiŭ, prekum s'aă zis mai sus, aă trimis la în Hüsein Paşă karele era Sepaskerŭ în Beligrad, ka să fie aceла Bizirică, ші să meargă mai ţinut ăl kă kătă oaste ва fi în Beligrad, ші mergîndă dănă porunka ce'l mersese, aă părces ші ţinutul de la Temişoară de aă mersă la Beligrad, la noă ziле ale lui Septembrie.

Deci Domnul fiindă la Ţărigrad, prekum s'aă zis mai sus, la Septembrie 8 ziле, în ziua naşterii năskătoarei de Dumnezeŭ ші părăsea fecioarei Mariei, kăndă eşia de ătărnie dimineaţa, aă venit această beste de izbînda kreştiniлor kă Stoian vătafăl de kălăraşi, karele se întîmplase la Beligrad, ші înţelegîndă de această beste veseлitoare de izbînda kreştiniлor ші de stingerea păgîniлor, aă dat slavă lui Dumnezeŭ ші maikă sfinţiei sale. Ші mai măzîndă akolo la Ţărigrenі o săptămînă de ziле până aă pindsit să fakă nod neste apa Jiului, aă lăsat akolo pre Andrei vel Kăpitan de kazaчі, ші pre Dumitraško Kăpitanul Hărţitonul, isprăvnicі să fakă podă, ші kă o seamă de săgetători nedestri. Iar Măria sa kă boeriмea, ші kă alтă săgetorime, aă părcesă la Septembrie 15 ziле, mergîndă la mănăstirea Măriei sale la Hurezi, unde aă ajunsă la Septembrie 18 ziле, dîndă slavă lui Dumnezeŭ, ші bukurîndusă, kăcі mănăstirea gătită de tot o aă găsit, ші akolo s'aă împreunat kă maika Măriei sale,

ши къ тоатъ алъдтъ касъ а Мъріеї сале. Ши de да мънъstire пърчегъндъ, аў венit Мъріа са да ві да Пітещі, de аў фостъ акодо да кълесъа віілор, ші акодо аў adъsъ ші пре кокопашъа фіїкъї Мъріеї сале Doamneї Mapieї de да Царіград, каре s'аў zis маї sъs, къ s'аў петрекът ін трекътоарea варъ акодо да Царіград, ка съ'ї фіе de мънгъереа ынtpistъчънїї че авea de фіїка Мъріеї сале Doamna Maріа. Ши акодо de да Пітещі аў trimis пре Верго вел Клъчерїў, ші пре Дъка Рътeskъa в. Bistiерїў, ші пре Преda Къпitan Зъtреапъа, да Odріїў, ынtръ къ ші ынпъръціea пърчese din Белiград de мерsese да Odріїў, къ плокоане да Bizipъa ші да адціі аї Порціі, dънъ овіченїў, ші ка съ фанъ жалъ de непътinца ші слъбічънеа църії, ші de мъдтеле nedрептъцї че аў авът цара дела Bizipъa че пърчese ін ръzвоїў, пептръ къ ера от ръў, пъгънъ ші връжмаш креціпіілор, трăфаш, плеsтemat, іпрочі. Ши дела Пітещі, sкълъndъse Мъріа са аў венit да жъдн да Търговіще, sosindъ да Октомвріе 9 зіле.

КАП 42.

De пърчегea Domneї din Търговіще да Бъпрещі, ші dindї Агъ дела ынпъръціе къ кафtan.

Шъzъndъ dap Domniea ін Търговіще, дела 9 зіле але аї Октомвріе пънъ да 6 зіле але лънїі аї Декемвріе, de време че ынкъ нъ se дотоліse боала чъмїі че ера атънчea ін Бъкърещі, ші авъndъ Domniea ынкъ съ маї цазъ, дар ынтъмплъndъse атънчea аў венit ін Агъ къ кафtan дела Поартъ, дела Bizipъa дел поў че съ цъsese, прекум s'аў zis маї наінte,

ші аздиндъ кътъ къ Domnica este biitoare ла Бъкъреці, са ѩкъ se onpise аколо, ащептъндъ пре Domnъ. De каре лъкръ ѩнчелегъндъ Domnъл, нъ пътea съ шазъ фъръ къt съ se ръдіче, съ віе ла Бъкъреці, ші нъмаі de къt a doъ zi de Празніке лъі sфете Николае, аў пърчесъ Мъріа са къ toатъ каsa, къ toатъ къртea Мъріеі sале, de аў venit ла Бъкъреці. Ѳnde ѩнтръндъ къ алаў дъпъ овіцеў, ешіт'аў ші Ага ачела къ кафtan ѩнаінtea Мъріеі sале ла тарцінea орашълъі, ѩмпрезпъ къ боіарій че ера ісправніч ла sкаун, ші къ алтъ порodъ, de аў ѩнтъмпінat пре Domnъ къ чінstea чеea че і se къdea. Дечі ѩнтръндъ ѩн ораш ші ла къртea Domneaскъ, ші шъздндъ Мъріа ѩн sкаун ѩнъръкатъл'аў Ага къ кафtанъл, ші аў dat къ тъмпріле дъпъ овіцеў. Дъпъ ачеea, ашъзъндuse Domnіea ші воерінea ші тоці алаці, пре ла каселе лор, фъкъндuse пе ла сфінтеле бісерічі ръці некontenite, ѩнтъмплъндuse аічea ші пъріnteле Dositeў, Патріархъл Іеръsалімъскъі, каре ле ші къ Domnіea ла Търговіце фusese, ші маі наінte venise ла Бъкъреці, ші аша Dъmnezeў чел пътернік ші мілостів, s'аў мілостівіт de аў ръдікат ачea моарte че ера атъпчea ѩн ораш, ші нъ s'аў маі тінъў нічі къm, нічі ѩн ораш, нічі ѩнтр'алтъ парte.

Іар дъпъ ачеea ѩн sкъртъ време, къndъ аў фostъ ла лъна лъі Генаріе, venit'аў Domnълъі порънкъ de ла ѩмпъръціе, deграв ка съ гътeaскъ атъta seama de zахереа, съ о тріміцъ ла Каменіцъ, каре порънкъ фоарte грea ші neste пътінцъ ера църіі ші Domnіеі, маі въртos къчі ера време de іарпъ; іар de време че Търчіі нъ кred, нічі съ ѩтъ ла непътінцеле креціпіlор, нъs'аў Domnъл невоінцъ маре рънdъіndъ

вонарі і справнічі, de аў стрънсў zaxepeoa, ші аў фъкът каръ, ші нъmaі de къt аў инкъркат zaxepeoa, пре ачеле вреmі кътиаіте de нарпъ че ера, ші о аў порnit de o аў dъs къ тълте невоі, пънъ о аў бъгатў ін Катеніцъ.

Атънчеа dap пре къшлеці, авъndў Мъріа sa ші пънъ а фаче а фіікъі Мъріеі sале Doamneі Іаіпкъі къ Snapлатаке, кокопъл аў Александрў Dрăгоманъл чел таре тпъръtеskў, чinstiт'аў тпtыў къ dрептopie пре ачestў кокопў, фъкъndъ'л Пахарніk таре, dънъ ачееа ші пънta s'аў фъкът ла Февръріе, веселіе фоарte таре, ші къ чinste Domneaskъ фъкъndъse ші desпре o парte ші desпре алtа, къчі ніч кокопъл ачesta пъ къ проастъ гътіре dела tатъsъў венise, ом таре лъпгъ тпъръціе фііndў, щізт ші тпвъцат фоарte.

Dънъ ачееа тпчепът'аў а вені нар грелe порънчі dела тпъръціе, de каръ, de воі, de вачі, de каі, de залахорі, ші de алtеле че se овічнuise пъгъніі ін тоці anіі a лъa din царъ, пentръ гътіріле оціріlор тпъръtещі спре Белігpад, каре къ таре греў ші къ тълтў пъsў ера църіі, къ царе de че пердеа, залвіа de невоі. Іар еі din челе че se овічнuise a лъa таі тълтў se тпtърія, каре неste пътіnцъ ера църіі ші Domніеі але тліні, къ пъ ера таі пщіne, ші таі пре рънdў a se da, ші toate de одатъ. Іар тпкъ ші ніn тълта невоіnцъ a Domnълъі, ші таі въros ніn ажторнъл аў Dътnezeў, ші ачestea toate ръdікъnduse, къndў аў фостў таі desпре ніnтъваръ, ла Мартіе, венit'аў нарът ла Domnў порънкъ тпъръtеskъ къ Ард, ка съ гътеаскъ Domnъл 500 de зал-

жіторі съ'і трімцъ ла Іаші unde era трімісъ хазнаоа împърътеаскъ ла Domnъл Moldovei, съ o dзиъ ла Kameniцъ пентрх лефіле слъжіторілор de аколо, фіindъ Тътарії ші Тырчії рындзіці а мерце кх ачеа хазна, ка съ нх аібъ прімеждіе. Dрептъ ачеea аў рындзіт ші пре Мъріа sa Kostandin Bodъ съ dea ачещі 500 de слъжіторі, пре карії, indatъ dзиъ пърăсіт, кх тхлъ невоіцъ Domnъл маї гъзіт, ші маї порніт, къmetenie фъкъndзае пре Мъпзілъ Кърitan dela Бъзъў, че era кърitan de Лефегії, de s'аў dus de аў ръdikat zaxepea, împrexпъ кх Domnъл Молdoвeneскъ, ші кх челелалте оці Тътърещі, Тырчещі, de o аў dзs de o аў вътат en Kameniцъ. Dзиъ аnestea toate, nimi intр'аvestъ an нх фх цара невзпърать de Тътарі, трекъndъ in sus ла Белігрaд, пентрх къ ръdikъndзse împъръціea Тырквлзі кх оці a мерце ла Белігрaд împotiва Nemцілор, ші фііndъ Хапъл Selim Герей mикъ маї de кх мерs мерsъ ла împъръціе кх порнікъ ка съ se офътзіаскъ кх дъпеzл de a ле оцілор, кънdъ аў фостъ прітъвара порнindъ împъръціea пре Хюsein Паша Візірхл съ meargъ кх оціле, аў трімis ші пре Хапъл de аў мерsъ кх дъпеzл, жаре пзмаї de кхt аў трімis ла Крът, de аў ръdikat mикъ трей фечорі ai лзі, пре Газі Герей Скълтан, ші пре алці doi Скълтані маї мічі, кх нъмъра seamъ de oaste Тътърaскъ съ meargъ dзиъ. dзпші împrexпъ ла Белігрad. Каре порнindзse ла маnte зіле але лзні лзі Іznie, аў intrat en царъ, дечі пх пзчінъ пагзбъ харцці ші келтзіалъ църей аў прічінзіт, рындзіndзaise греле копале, ші плоzoane, mainte тріміцъndзае пре комарі, фъръ de алте жафурі ші strікъчіzні але лор

че sunt omîlîţiţî a-ţine, ші ана аў trenut de s'aў dus unde ле аў fostў порунка, трецîндў Dumneа прe ла Dinў.

КАП. 43.

Пентрў алте zidirî, ші sфinte biserичî че аў маї фъкут Мъріа sa ші прінтр'алте църî, ші алтае че s'аў маї întîmplat într'acestў an, ші de moartea Мъріеї sale маї ла Târgoviţe.

Într'acestў an аў trimis Мъріа sa ші пре Nearoe Пітарîлă Мъжъскў, ін ţara Ardealъlъї ла Фъгъраш, de аў isprъvit o biserікъ, карea ънкъ din trekîtъl an л'аў fostў trimis Мъріа sa de o аў început din temelie a o лъкра кў келтъiala Мъріеї sale. Пентрў кў neavîndў крещінîї de аколо biserікъ, trimis'аў ла Мъріеї sa кў mîlţ rugъчъne ка sъ ле факъ o biserікъ, ші neapъrîndъse Мъріа sa de ін лъкрў Dumnezeeskў ка aceasta, stîrs'аў букурos dупъ rugъчъnea лор, ші аў trimis de аў фъкут biserікъ таре ші фрумоасъ, întrў pomenirea ші ціnstea челuї таре фъкъторў de minunї sфîntъlъї Nikolae Mirîlikîsnîї.

Ашіждерea ші ла Галата dela Царіград арзîндў o biserікъ че фъкъse аколо, iar a sфîntъlъї Nikolae, trimis'аў пъріntele Patріархъл Царіградъlъї kir Kalinik, ші крещінîї попорълъї ачелуіа, ла Мъріа sa кў mîlţ rugъчъne, ка sъ o факъ de iznoavъ, ші карьші аў priimit Мъріа sъ o факъ, ші аў trimis ісправнічî, кў mîlţ келтъiala Мъріеї sale, de o аў фъкут de iznoavъ.

Ші supe partea Бъцеанълъї, ла Zmiа, asemenea s'аў întîmplat de аў apsў biserіka че аў авut крещінîї

акóло. Дечї Архіерекѧ de акóло, ші къ крецінїї че съ афла лъкъіторї акóло, аў тріміс ла Мъріа са къ мълте ръгъчънї, ка съ факъ помапъ съ ле факъ вісерікъ, съ пъ рътъе крецінїї фъръ сфінте рълї ші фър de слъжвеле чеде. Дъпъезеецї, спре каре лъкръ къ osърdie аў стътът Мъріа sa въкъros a фаче, ші пъmaї de кът аў трімis ла Поартъ de аў черът вое de ла Візірнъл, ші дъndъse къ ферman, тріміs'аў Мъріа sa акóло ън вонар, къ келтъіала Мъріеї sale, de o аў фъкът ънтръ чінstea ші помениреа сфънтълъї мареле Мъченік Георгіе пъртъtор de вірънцъ.

Ънтр'ачеастъ варъ s'аў іспръвіt ші кіліile хапълъї dela мънъstirea лъї сфете Георгіе de аічеа din Бъкърещї, каре ера фъкътъ маї de мълтъ din зіlеле лъї Антоніе Водъ чел вътрън, каре se фъкъse къ келтъіала ънъї Папаіотаке че фъsese Дpaроman маре ітпъръtеskъ, ънsъ пътаї аша къte ън рындъ de воate ера фъкъte, кар дънъ ачеea къndъ аў фостъ ън зіlеле Мъріеї sale лъї Костандін Водъ, дънъ ал мънастеlea an din Domniea Мъріеї sale, апъкатъs'аў Мъріа sa къ мълтъ певоінцъ ші къ мълтъ келтъіалъ de аў фъкът пре deasънпра ачелора ші алтъ рындъ de каse ігънтепецї фоарte вине, кът съ кade, прекът se ші въd, каре ън трeї анї ачестea toate s'аў фъкът, ші ачестъ вън лъкръ de фодос че se ънчепъse s'аў іспръвіt.

Ші наръшї ънтр'ачестъ ап ънцелегъндъ ітпъръція Търкълъї къ se ръdікъ Крънъ Лешеskъ къ пътере, аъ віе асънпра Катеріцій, ші ръndъіndъ къtъ-ва seamъ de oaste ла Сераскерънъл dела Бава, апъme Ісъф Паша, ка съ меаргъ ітпотріва лор, ръndъіndъ ші

пре Domnъл Молdовеї съ теаргъ тнсъшї кѣ Seраскерѣл кѣ оastea лъї, trimis'aŭ тнтрѣцiea ші ла Мъріа sa Kostandin Bodъ, ън Агъ кѣ порънкъ ка съ факъ 1000 de oameнї de oaste, съ trimiцъ лънгъ Seраскерѣл, ші тndatъ dънъ порънкъ кѣ тълъ певоiцъ Domnъл наŭ гътit ші наŭ trimis ла Iънie 24 de ziле, ші фiindŭ ші алте къпетенiї азънра ачещiї оцї, фъкът'аŭ Мъріа sa Съrdарѣ пре Dумitрашкѣ Караmалъ вел Постелнiк, кап маї маре ші порънчitор· Iар dънъ порнiреа ачestora, нiчї Мъріа sa ън Бъкърещї n'аŭ маї шъзът, чi s'аŭ dус ла Потлоцї, de аŭ възът каселе Мърiеї сале, че съ лъкра аколо, ші de аколо аŭ терсŭ ла Търговiще sosindŭ ла Iюлie 31. Ші dънъ вепiреа Мърiеї сале ла Търговiще, s'аŭ iспръвit ші фоiшорѣл чел волtit din грădina domneaскъ, карелe din трекътѣл an se тнчепъse de se zidise, нар тнтр'ачestŭ an s'аŭ iспръвit ші de алте подоабе че л'аŭ тнфрумъцat, прекум съ ші вede, къ este фоарte чiudat. Ші аŭ шъзът Domniea tot ън Търговiще пънъ ън toamnъ.

Deчї кындŭ аŭ фоатŭ ла кълеѣл вiiлор аŭ терсŭ Мъріа sa нар ла вiiле делa Пiтещї, de аŭ шъзът о съптъмънъ, dънъ ачееа нар s'аŭ тторсŭ ла Търговiще. Атънче s'аŭ iспръвit ші бiсерiка domneaскъ din Търговiще de зугръвit, мъкар къ ші маї наinte зугръвiтъ ера, чi се тнвекise ші se стрiкase зугръвеала, нар Мъріа sa аŭ пус de iспоавъ de o аŭ зугръвit, ші o аŭ пardosit кѣ леспезї de пiатръ, кѣ тълъ келтъялъ, ші фоарte фрумos o аŭ тнфрумъцat, прекум se вede. Ші tot атънчеа s'аŭ iспръвit ші бiсерiка лъї сфete Dimitрie din Търговiще, каре ера

de tot stîkatъ ші волта sърnatъ, ıар Мъріа sa пре лъпгъ алte мълte че аў фъкът ın Търговіще, ші ачеа s'аў пъs de o аў dpes, ші o аў гріжit de tot, de аў фъкът слъжвъ ıntр'ънsa, ın zioa de sфънтъл Dimitрie.

Adoъ zi, Октомвріе 27 de зіле, s'аў ръdікат Мъріа sa de аў пърчes ші аў тersў ла Потлоцї, ънde ші каселе de аколо isпръвite гъsindъле de zidit, пъmaї doъ зіле аў шъzът, dъпъ ачеea аў пърчes de аў тersў ла Могошоаıа, ші de аколо аў venit ла скаънъл Бъкърещілор, ла Noемвріе 1, л. 7207, ıмпрежпъ къ toatъ боерімea venindў чінешї пре ла каселе лорў.

Ынтр'ачestў an, оціле Търчещї къ челе Немцещї ловіре ıntre dъпшії n'аў авът, съваї къ къ гътіре s'аў порnit, ші o парte ші алта, adікъ Візірнъл тергъndў ла Беліград къ оцї ıмпотріва Немцілор, ші Немцїї ашіждерea ıмпреажтъ venindъле, ıар фііndў прічінъ de паче ла міжлокъл лор, пъ s'аў мішкат нічї o парte нічі алта sпре ръзвоіў, пентръ къ черъndў Търчії пре Немцї пентръ пачеа, ші dъndъlise ın бъпъ, тріміs'аў ımпъръціea Търкълуї soл ла Немцї, анъme пре Pami Peiz-Ефendi ımпрежпъ къ Алексandръ Терzimanъл чел маре ımпърътескў, фііndў ла міжлокъл solъл Енглезълуї, ші ал Олandezълуї, ка съ факъ паче; ші venindў soл dела Немцї, dела Moскалї, dела Лешї, ші dела Венецені, s'аў sтрънsў tot ла ън лок, че і se зічea Карловічі аколо. Dечї adънацї фііndў аколо тоцї, ші ворвindў пентръ паче, ші фііndў ші вона луї Dъmnezeў s'аў амъzat, ші аша ла Декемвріе 25 de зіле л. 7207, ачеа паче s'аў ısпрівіt. Ынъ ачеаstъ легътъръ s'аў фъкът къ Немцій, анї 25 dъndў Немцілор съ ціе Арdealъл ші цара Унгъреаскъ de sъs, ıар Търчії съ ціе Тімішваръл ımпрежпъ къ tot

цінѫтѫл лѫї, адікъ кѫ Ліпова, Каварап—Себеш, ші кът ціпе пъпъ ѧп Мѫреш, ші пъпъ ѧп Sава. Кѫ Лешіі ѧпкъ аѫ фъкѫт паче вечїпікъ, dъndѫле Камепіца ѧпапої, аша ѧптреагъ кѫт este, ші еї аѫ dat Тѫрчілор tot пъмънтѫл Молдовіі кът ѧл лѫase ѧпапої. Кѫ Мѫскаліі аѫ фъкѫт пѫмаї апї doї паче, ші ачеаста пѫ ѧптр'алтѫ кіп de ашъзъмънтѫ, фъръ пѫмаї stареа артелор кѫ Вепеціапіі totdeaѫna; ші аша ізпръвіndѫ солії пачеа, ші ѫпіі пърцї ші алціна, чеї Тѫрчещї s'аѫ ѧпторѕѫ ла Odріпѫ, ѫар чеілалцї, карепе ла локѫл съѫ s'аѫ dѫѕѫ.

Тот ѧпр'ачестѫ ап dѫпъ че s'аѫ ѧпторѕѫ Візірѫл de ла оаste, Мъріа sa Kостandin Bodъ аѫ sокотіт de аѫ тріміѕ ла Поартъ пептрѫ грехл ші пъѫѕл църії, пре dѫмпеалѫї Пап Корпеа Брънлоѫ вел Бап, ші пре Пап Міхаѫ Кантакѫzіпо вел Спътарѫ, ші пре Dѫмітрашкѫ Караманлъѫ вел Постелпік, ші кѫ еї аѫ мерѕѫ ші Іапе вътафѫл de апрозї. Аша дечї акодо мергѫndѫ, ші ла ачеї пѫтерпічї ѕтѫndѫ слъбічѫпеа църії ші а сърачілор пъмънтепї, s'аѫ аскѫлтат жалба лор, ші аша аѫ zіѕ ші аѫ фъкѫт, ѧптъѫ пептрѫ доѫ харачѫрї че dедесе цара маї мѫлтѫ ла вістіерієа ѧмпъръteаскъ, s'аѫ міlостівіт ѧтпъратѫл de аѫ dат ферман порѫпчіndѫ Тефтердарѫлѫї, ка съ пѫ маї рънdѫѫскъ цара съ dеа чева, пъпъ ѧп doї апї, ка съ ѕе ѫмпле ѕокотеала ванілор челор че dідесе маї мѫлцї ѧп трекѫцій апї.

Маї міlостівітѕ'аѫ ѧпкъ пѫтерпікѫл ѧтпърат, пептрѫ мѫлта слѫжбъ че аѫ слѫжіт Мъріа sa Kостandin Bodъ кѫ кредінцъ ѧп вретеа оцій, de л'аѫ дърѫіт кѫ Хатішіріф, ка пъпъ ва авеа зілe съ domneaскъ ачестѫ пъмънтѫ ал църії, каре Хатішіріф адѫкъndѫ'л боѫрії

чеї маї de sus nomeniţi, ынпрешнъ къ Osman Aga Salahorъl, къ мълтъ ші фрътos алаѣ, Мъріа sa Kostandin Bodъ eшindъї ынainte deasъпра віілор ын deal, dупъ обічеѣ, ынтълanindusse къ dънsul, аѣ venit tot алътреа къ Търкъл пъпъ ла skaun ын Diван, ші аша sosindъ, чitindusse ынтръѣ Хатішіріфъл, dупъ ачеea Мъкареръл л'аѣ ынвръkat къ кафtan пре Мъріа sa Kostandin Bodъ, ынвръkъndъ къ кафtan ші пре 24 de вонарї, ші аша dъndъ къ тъпъріле ші къ пъшчіле, dупъ обічеѣ, пре Търкъ къ фереџea къ suпare de satър ынвръkъndъ'л ла razdъ л'аѣ dus, ынвръkат'аѣ къ феріџea къ suпare de satър ші пре Ефendi Iазаџіѣ, ѣentръ къчї аѣ чitit Хатішіріфъл.

Авестъ Агъ dap аѣ sosit аічea ла Апріліе ын 13 зіле, 7207.

КАП 44.

Tot ынтр'авестъ an, ла Февръріе 10 зіле, s'аѣ пріstъвit ші мъma Мъріеї sале лъї Kostandin Bodъ, жупъneasa Stanka Kantakъzino, de върstъ de 62 de anї, пре каре ші бътръпеціле ажупгъndъ-o, ѣар маї мълтъ грелеле боале, кът зік, s'аѣ пріstъвit, каре лъsъndъ къ а Dумneaeї гъръ ка съ o astръче лъпгъ вонаръла Dумneaeї, Жупап Папа Брънковеапъл, ла мъпъstirea Брънковенїї, къ аколо ера ынгропат. Деч ші Мъріа sa Kostandin Bodъ фінъл Dумneaeї, аша аѣ фъкът, къ орындuindъ мълцї боерї, tot рade de але Мъріеї sале, ынтръѣ ын кърte ла dумneaeї, фъкъndusse погрібапіа къ собор маре, къ тоцї Архіереї къцї аічea съ афлase, ын орашъл авesta, ші къ тоатъ воерітea ші slужitopimea. Ші аша ispръвindusse slужба погребъпіїї къ маре потпъ ръdікъndu-o, tot пре жos

мергъндъ пънъ съптъ деал, аколеа дечї ашъзъндъ-о ынтр'о каръть, ръмъиндъ Мъріа са ымпрежънъ къ тоатъ каса Мъріеї сале, ші къ тоате руделе ла амар ынтрістъчиуне ші мъхніре, Мъріа са с'аї ынторсъ ла скаун, нар оаселе с'аї дус де с'аї аструкат, унде аї лъсат къ сufлетул думисале, тоцї къ ун глас ругъндъ пре Думнезеў, ка съ о одихнеаскъ ын корторіле дрепцілор ла вечніка ымпъръціе, Амин.

КАП 45.

Чі нар ынтр'авестъ ан венит'аї ла Мъріа са Костандин Водъ, порункъ дела пътерніка ымпъръціе, къ ун Салахор, съ дея о міе де каръ ші 700 де салахорі, ка съ меаргъ съ фіе каруле пентру дешъртареа Камениції, че ар фі ворфе, ші але ка ачелеа, нар салахорії съ куръцеаскъ пре марцінеа Ниструлуї, пъдурі, врънгурі, ка съ поатъ погорі фъръ прімеждіе калеле че вор съ се факъ съ дукъ тунуріле. Дечї дарь Мъріа са Костандин Водъ, възъндъ къ есте маре греў ші пъс віецілор сърачї пътънтенї, аї фъкут жалбъ ші маре ругъчиуне ла Поартъ, пре унде аї требуит, ші аша с'аї аскултат ругъчиунеа, ші динтр'о міе де каръ аї лъсат съ дея 500, ші дин 700 де салахорі, аї лъсат съ дея 500, ші ачесте каръ съ се тріміцъ ла Іусуф Паша Сераскерул дела Бава, кечї къ еле ера рындуит съ меаргъ съ се афле ла ачея дешъртаре а Камениції, ымпрежънъ къ Домнул Молдовії. Аша дарь гътиндъ каруле ші салахорії, аї рындуит Мъріа са пре Костандин Кълъраш Ралі, ші ла 7 зіле але луї Іунie, леаї порнит, дунъ кум аї фостъ порунка ымпъръцеаскъ, де с'аї дус къ еле ла Іусуф Паша.

КАП 46.

Чі ѣрѣшї ѧнтр'ачестѫ ап,аа ѵнѕпрезечелеа аа Domnieї Мѣріеї ѕале лѫї Kostandin Bodъ, пентрѫ тѫлта евлавіе ші пърinteaska dрѧroste че авеа кътре маїка Мѣріеї ѕале, маї ѕѫѕ помenita, n'аѫ лъѕat пѫмаї міаіле ші помeніле атът пре ла бiѕерікъ кѫ съpindape, кът ші алтеле пре таїпъ ла чеї сърачї ші ръташї къте аѫ фъкѫт, чі ѧнкъ ші ачеаста аѫ маї ѧнчепѫт а фаче. Adікъ, фiindѫ ла тънъѕtipea Брънковеніaор, ѵnde ера astрѫkate оaселе помenитеї маїчії Мѣріеї ѕале, бiѕерікъ-ца ачеea фъкѫтъ ѣар de тошїї Мѣріеї ѕале, карea фiindѫ мікъ фоарte, Мѣріa sa Kostandin Bodъ o аѫ фърътat de tot, ші алta маї таре de isnoавъ din темелiе аѫ ѧнчепѫт а фаче, трiмiцъndѫ ка съ фie ла ѧнчепереа zidѫлї съ пѫе къръmida чea din тънѫ, dѵпъ овiечеѫ, пре ѵѵвiцiї фiiї Мѣріеї ѕале Kostandin ші Щефан, ші кѫ dъпшїї аѫ мерѕѫ ші ѕфiнцia sa пърinteле Mitрополiтѫл църiї, Кір Teodosie, ка съ факъ ѧнчепереа, чitindѫ молiтва dѵпъ овiеченѫ, каре ѧнчепере ла Iѵnie ѧn 9, л. 7207, ѕ'аѫ фъкѫт. Ші аша коконiї Мѣріеї ѕале, ѧнтрѫпъ кѫ ѕфiнцia sa пърinteле Mitрополiтѫл църiї, ѧнапої ѕ'аѫ ѧнвъртежit, рътъindѫ аколо iѕправнiк орънdѫit de Мѣріa sa dѵmneaлѫї Padѫл Голеѕкѫл мареле Komis, карele мѫлтъ певоiнцъ фъкъndѫ, ші озърdie пѫindѫ, ла Авгѫѕt ѧn 5 зiле, ачеастъ ѕфънтъ тънъѕtipe, de тоатъ zidipea eї че аѫ трецѫit, ѕ'аѫ iѕпрънit.

КАП 47.

Шъzъndѫ Domniea ѧn Бъкърещї пънъ ла ѕфърші-тѫл лѫнiї лѫї Iѵnie, dѵпъ ачеea, ла zi ѧнтънѫ а лѫнiї

лъї Іъліе, аъ пърчes впре Търговіце, тпъ зъвовіndзse пре ла sateле Мъріеї сале, пре ла Могошоаіа, пре ла Потлоцї кът ва, ла Іъліе 19, аъ mepsъ тп скатп. Аша deчї ла Търговіце sosindъ, пътаї de кът аъ benit тп Агъ dела тпъръцie, къ порънкъ ка съ маї трімцъ 200 de каръ ла Івраіт Паша, карele ера трimis пентръ дешъртареа Kameніцiї, зікъndъ къ пъ ажътгъ чеде че маї наinte съ трimesese. Deчї Мъріа sa, къ тълтъ певоінцъ леаъ фъкът ші ачелеа, ші пътаї de кът ле аъ трimis унde аъ фостъ порънка тпъръцieї. Дътъ ачеea, кындъ аъ фостъ ла 28 зіле але ачеіашї лънї, фіе фостъ болнав, тпкъ маї din трекъта вреme алdoілеа цінеріле Мъріеї сале, Скарлат марele Пахарнікъ, фечоръл преа тпвъцатълъї ші преа цістълъї марелъї Dрагоman ал Порцiї Търчещї ал лъї Алексandръ Маврокордat, тпкъ ла царъ пътimindъ къ-тъ ва вреme къътъndъ'л къ дофторі, ші аколо кът аъ фостъ, нар дътъ че л'аъ adъs ла скатпъл Търговіцiї, пътаї treї зіле зъкъndъ, поate къ маї тълтъ лъї Дътnezeъ аъ плъкът de кът пъріпцілор,ші tot neатълъї дор, s'аъ прълтъвit, лъsndъ жале маре фоарte жънпъneseї сале, пріпцілор лъї, ші tot nopodълъї ші neатълъї съъ, фііndъ de въръстъ de ani 22, ші къзътopit пътаї de тп an ші жътълate, нелъзъndъ тп ъртъ ніч seminцie, ші аша къ маре чinste, къ собор архіерескъ, преоцескъ, боерескъ ші служіторескъ, дъкъndъ'л л'аъ astрът-кат ла сфънta Mitрополіе din Търговіце, ші тоцї къ тп глас рътъndъ пре Дътnezeъ съ snodобеаскъ съ-флетъл лъї ла рънаos вечнік, съ'л дъкъ тп кортъріле дрепцілор odixnindъ'л, нар неатълъї лъї ші зънцелъї лъї съ dea мънгъіаре ші вътъ ръвdаре фъръ de osъndъ.

КАП 48.

Ши ѣар venindъ ѫn Агъ Bizipeskъ къ порѫпкъ ка съ dea Мѣріа sa Kostandin Bodъ 600 de бої, ши 300 de вачі, ла крѫцій Арделені, пре каре ѫmпърѫціа ла Кіпровені ѣі ашъzase, ка съ ле фіе пentrъ храпа лор, de каре въzъndъ Мѣріа sa грезъл ши пъszъл біецілор пътънtenі, аъ trimis къ mълтъ рѫгъчіѫne ла Поартъ, doaръ se ва мілostіві ѫmпърѫціа, съ маі epte чева dintр'ачеастъ sѫmъ че пssese, ши німіка п'аъ пѣtѣt іспръві dela Поартъ, чі ѣар къ ѫnцелеапта sокотеала Мъріеі sале лѫкрѫл кіvernisindъ, нічі треаба жos stъndъ, s'аъ dat dѫnъ порѫпкъ ачeste вite toate, пѫ атъта къ a біецілор сърачі sѫnъраре ши греъ. Тот ла Търговіще аъ venit ши veste ла Septemвріе 13 зіле 7208, къ ши четатea Каменіца s'аъ dat Лешілор, каре ѫntръndъ ѫn четате, крещініі къ mълтъ ши маре лазdъ аъ прослъвіt пре Dѫmnezeъ ши mълтъ бѫкъріе ѫn toatъ крещінътатea аъ dat, de лѫкрѫ нічі odatъ аѫzit, нічі гѫndit, къm поцапѫл мілії, ши проніа лъі Dѫmnezeъ, лѫкрѫ de a фі аъ adѫs, карeле ѣар зік, къ ѫn глаs крещініі аъ прослъвіt пѫmeле чел вечнік ал лъі Dѫmnezeъ. Аічea пѫmaі a se щі ѫnsemnът къ ла 9 зіле але лъі Октомвріе а. 7208, s'аъ пristъвіt ши ѫn преот, апѫme попа Ніколае, карeле Грекъ фііndъ, ши веке slѫgъ a касіі Мъріеі sале лъі Kostandin Bodъ, ши от фоарte політік, щіѫt, ши вrednік ѫn toate, карeле mълтъ вреme пътіmindъ, ши ел общеаска datopie 'шї аъ фъкѫt, пentrъ каре mълтъ мъхніре аъ dat Domnѫlъі съъ ши пrietenілор съі.

Sфѫршітъ Istopieі Логофътъlъі P. Гречеапъ.

Акте дипломатиче

Attinrътóре de Istopia луї Михаї ВВ.

I.

Зарисóреа луї Михаіа ВВ. din Алба-Іулія 4 Noembpie 1599. Кътръ Ладислаў Гюлафі de Patot, Konte супремъ ла Komitatулуї Бодноk de mикloшў.

Михаіл Воеводъ църїї Мунтенещї, Консіліарїй ай Maiestъцїї sале імперіале регале, локцїіторїй аї Трансілваніей, ші Къпітанъ ценерал неste армата чеа dinкóче de Трансілвания ші din пърціле каре se цінъ de dънsa.

Мърite Domнуле, ші онорате ай нострй амікъ! Съпътate ші a нóстръ віневорінцъ. Фііндъ къ пресенца Domніей тале аічї ла ноі e нечessаръ ші неапъратъ ін імпрецюръріле timпулуї de акумъ, te інцїінцътъмъ къ невіре ші te ругъмъ, ка de азї ін чінчізпрезече зіле, съ фіі de фацъ ináintea нóстръ. Te assекурътъмъ не крedінца нóстръ, къ нуміеї авé нічї o тървураре ші нічї o съпъраре din пartea нóстръ, нічї ін персóнъ, нічї ін animале, нічї ін мошіе; даръ дéкъ te веї съвтраце (нуміеї аскулта), ші ці se ва інтімпла чева, съ нуміе не імпуцї нóъ, чі Domніей тале інсуцї. Ноі te пріімімъ къ вънъ іпімъ ші къ

нвіре. Фіі съпътосъ! Датъ ѧn Алва-Јулае 4 Noembріе anъa Domnъaлї 1599. *)

Amъ отъріть ші zioa adѧnъріі ценерале a se цінé aa 20 Noembріе ѧn Кашть, Domnia ta ѧnкъ съ te афлі de фацъ ѧn локъa ші zioa destinatъ, ка къ чеилалці преdinчіонї aї църіі nóstpe съ отъріть desupe mantъipea църіі.

Mixaia Boeвodъ.
m. p.

Din Архіва originalelorъ fostaлї Konte Avdosiї Бетлен.

---

*) Michaël, Valachiae transalpinae vajvoda, sacratissimae caesareae regiaeque majestatis consiliarius, per Transsilvaniam locumtenens, et ejusdem majestatis exercitus cis Transsilvaniam et ejus ditionem, partiumque fines generalis capitaneus.

Magnifice Domine, Amice nobis honorande! Salutem et nostrae benevolentiae commendationem. Бръзъ контестъa ынтъреще, ші аноі ѧn зънзіле зарьшї латинеще: Bene voleat. Datum Albae Juliae die 4 Novembris, anno dommini 1599. — Адатъта ъртъторіі зарьшї е ѧn ынтъреще.

II.

Mihaiu BB. din Alba-Juliu în 13 Noembrie 1599, către Andreiaș Emanu.

Mihaiu Voevodŭ prin Mutenemu, Konsiliariŭ au Maiestățiĭ sale imperiale regale, locotiitoriŭ au Transilvaniei, ši Kapitanŭ jeneral peste oștile din kóce, de Transilvania ši din părțile svuse eši.

Mărite ši onorate Domnule! Sănătate ši a nóstru binevoinț. Din skrisórea Domniei tale, prekumŭ ši dela amiitsa nostru serbŭ Stoika Loroftsa, amŭ înțeles kredința Domniei tale kătră noi, kare o amŭ avutŭ în mine de bine, ši ași nu ne îndoimŭ despre dansa, pentru kare ši noi ți rekomendămŭ grația nóstru. Totŭ de o datŭ amŭ înțeles ši kausa pentru kare nu poți veni akumŭ la noi, ki tóte avestea ți komendămŭ, ka la 20 Noembrie să ași la noi în Alba-Juliu, la adunarea jeneralŭ, nu kare venire ne vei face mare năčere. Fiĭ sănătosŭ! Datŭ în Alba-Juliu, în 13 Noembrie 1599. *)

Mihaiu Voevodŭ.

m. p.

Din skrisórea opiținalŭ kare a fostŭ propietatea fostului Konte Mihaiu Koroliuŭ Konsiliariŭ de Tesaurărie.

---

*) Michaël, Valachiae transalpinae vajvoda, sacrae caesareae regiaeque majestatis consiliarius, per Transsilvaniam locumtenens, et ejusdem cis Transsilvaniam partiumque eidem subjectarum fines exercitus generalis capitaneus.

Magnifice Domine, nobis honorande! Salutem et nostri commendationem. Urmézŭ kontestia în untrepre, ši anoi se konside karumi în astăpnepe! Bene valeat. Datum Albae-Juliae, die 13. Novembris 1599.

III.

Aptikvalii adunării generale mare s'a ținutŭ în Alba-Iulia în 20 Noem. 1599.

Noi Mihaia Voevodŭ țării Mînteneștĭ, Konsiliarŭ a Maiestățiĭ sale imperiale regale, locțiitorŭ al Transilvaniei, mi Kămitanŭ țeneral peste armata cea dinkóce de Transilvania mi din părțile sînzise eimi, etc. Făcemŭ kunoskutŭ prin konprinsa avestora, tuturorŭ celorŭ ce se kuvine. Kă spectabiliĭ, măriciĭ, țeneromiĭ, novialiĭ mi țeialaților reprezentați ai celorŭ trei națiuni din Transilvania mi din părțile sînzise avestei țării, fiindŭ adunați din porunka nóstră la adunarea țenerală ce s'a ținutŭ în 20 Noembrie 1599, aici în Alba-Iulia, ne aŭ prezentatŭ nóă suntemnați aptikulai kare s'aŭ otărîtŭ prin înamimitatea votărîlorŭ lorŭ în aceeași adunare, rămîndu-se de noi kă amiainți, ka noi să priimimŭ toți aceĭ aptikulai kă tóte cele konprinse întrînșii, sămă întărimŭ mi să le dămŭ assentimentul nostru. Aa kărorŭ konprinsŭ este avesta:

« Aptikulaiĭ Domniilorŭ reprezentanți ai celorŭ trei națiuni din Transilvania mi din părțile Ungarieĭ cele sînzise avestei țări, kare s'aŭ otărîtŭ în adunarea țenerală ce s'a ținutŭ în Alba-Iulia în 20 Noembrie, anul Domnului 1599.» *)

*) Nos Michaël Valachiae transalpinae vajvoda, sacratissimae caesareae regiaeque majestatis consiliarius, per Transsilvaniam locumtenens, et ejusdem cis Transsilvaniam partiumque ei subjectarum fines exercitus generalis capitaneus etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis. Quod spectabiles, magnifici, generosi, egregii, nobiles, caeterique status et ordines trium nationum hujus regni Transsilvaniae, et partium

Фiиндъ къ тóте domniiле шi прiнчiпателе sънt dela Domnъл Dzeŭ, кредетъ къ maiestatea лъї чea sънтъ, din граціа шi проведiнца каре o are aзъпра крещiнътъцiї, te a арътатъ не Мъріа ta нóъ, ка съ не фiї Domnъ граціосъ ън контра кръдзлъї шi нъгнзлъї връжмашъ, din каре каззъ, мълцъмiмъ фóрте прea-sънтзлъї Dzeŭ, къ ънпъ акъмъ не a аппъратъ къ маре miлъ ън дзлчea нóстръ патріе, de totъ връжмашзл, шi акъмъ не ръгъмъ лъї къ лакръмi, ка съ пътемъ ръмнé ън дзлчea нóстръ патріе, sънтъ граціóса шi sпрiзiтóреа кързiре a Мъріеї тале, спре лаzда нъмелъї лъї челъї sънтъ, шi спре лъцiреа шi крещереа фамеї Мъріеї тале. Ън адзнареа de акъмъ amъ ънцелесъ dopинца Мъріеї тале, дзпъ ънпрецюръріле de акъмъ, адекъ къ Мъріа ta черї дóзе лъкрърї de ла noї нентръ вінеле шi мънтзіреа miзерeї нóстре патріi.— Ънтънъ, ка съ se факъ кзвiинчóзъ провiзiзне ън тiмпзл шi локзл черзтъ, ка Мъріа ta съ нъ фiї лiнsitъ нiчi de челе че se цинъ de провiзiзне, нiчi de челе че съ attinrъ de вanї, каре sънt первзла ръзвоiнзлъї, шi фъръ каре нiчi нъ se нóте нърта ръзвоiнзла дзпъ воiа лъї Dzeŭ.

---

ditioni huic subjectarum, in generalibus eorum comitiis ad diem 20. novembris anno domini 1599 hic Albae Juliae ex edicto nostro celebratis congregati, exhibuerunt et praesentaverunt nobis quosdam infrascriptos articulos, in eisdem comitiis paribus ipsorum votis et unanimi consensu conclusos; supplicantes nobis humilime: ut nos universos eos articulos, omniaque et singula in eisdem contenta, ratos, gratos et accepta habentes, nostrum illis consensum benevolum, pariter et assensum praebere dignaremur. Quorum quidem articulorum tenor talis est:

» Articuli dominorum regnicolarum trium nationum regni Transsilvaniae, et partium Hungariae huic ditioni subjectarum, in generalibus eorum comitiis ad diem 20. novembris anno domini 1599, Albae Juliae celebratis conclusi :» — Ърмézъ конpiнзла артiкзлiлорї ън унгреще.

Ținutŭ mușatĭ ceле че se ціпĭ de prosisîne, graціóse Dómne! вьzindŭ prin цeарь mъndre ainse, mai вartosŭ ин prisiнца grъцинцелорŭ, amŭ pendzitŭ ка dзпъ пътърза казелорŭ съ se dea кăte 8 мъзурĭ *) de фълнъ, ші 8 мъзурĭ de овъзŭ saŭ orzŭ; ші de la 10 кăse кăte o ліtь de тълатŭ. Dарь, ка ніч sлужиторіĭ съ пе аінъ ліпсъ, amŭ otъrîtŭ ka ин локъл тълетіĭ челеĭ векĭ de фънъ de la Кълнĭ, adekъ ин локŭ de 8 мъзурĭ, съ dea унŭ флорінŭ, ші ин локъл тълетеĭ de овъзŭ, adekъ ин локŭ de 8 мъзурĭ de la Кълнŭ, съ dea 40 de вanĭ; dарь dакъ ómenіĭ sърачĭ н'ар авé ніч orzŭ, ніч овъзŭ, съ dзкъ аколо зъкарь, la кърeĭ preцŭ пентрă o гълéтъ съ фіе 60 вanĭ, asseminé ші пентрă orzŭ.

Вita de тъатŭ съ o прецúескъ жúdele таргълĭ; dакъ omзл sъракŭ пе ва пзté кънпъра вітъ, atзнчĭ ин локъл eĭ съ ieа treĭ oiĭ.—

Інsъ фііndŭ къ ertзл e skзmнŭ ші акзmŭ, ші se skзmпеще ші maĭ таре, прекзmŭ ведетŭ кă окіĭ, че съ пе dea Dzeŭ, съ мърцінещĭ Мъріа tа ші ачеasta, dзпъ zmпрецнърьіле de акзmŭ; ıар de la кърatъл віктзалелорŭ **) съ пе фіе skзtitь monіa вітъпзĭ, ніч a Мъріеĭ tале, ніч a вонаріlорŭ, ніч a побіlілорŭ. Saмiĭ, dзпъ пзtereа лорŭ se фъгъdveskŭ a пърta asseminé грехъцĭ комзне. Iар чеĭ че, пентрă пегзцъторіе, ворŭ dзче верĭ че фелŭ de віктзале la óste, съ n'aĭбъ ніч o sзпъраре, чі прекзmŭ ворŭ пзté, aша съ ле вinzь, пентрă кă ataрĭ пегзцъторіĭ націфіче prodзkŭ zndestъlare pretзtindiné. Шіĭ фііndŭ

*) Véka, фердель, metreț de 16 kontрі.

**) Victualia, захерele (трчеще).

къ овъзъл родеще фóрте ын пътинтъл Съкзілорѣ, ръгассъмѣ пре Мъріа та ші пентрѣ ачеаста, даръ апоі не амѣ дзмерітѣ къ зъпзнере, дзпъ кѣмѣ а фостѣ взпъпалъчерея Мъріеі тале.

Фііндѣ къ Мъріа та аі датѣ лібертатеа Съкзілорѣ, ачещіа, дзпъ векеа лорѣ лібертате, де кіндѣ óменіі цінѣ мінте, аѣ авзтѣ ачеа леџе, ка кіндѣ се зкімвъ Домнъл, саѣ кіндѣ се ынсóръ, дін шéзъ боі ѣпъл съ зе іеа не séма Домнъзлі. Ачеаста с'а нѣмітѣ де дінщіі фріптъръ деоѣ. Мъріа та ынкъ съ порѣнчещі а се лъа ачеаста, ші ва зъпплаіні о маре парте пентрѣ лінва кѣрцій Мъріеі тале ші пентрѣ а óстіі.

Іаръ Клъжъл ші Тѣрда фііндѣ къ зынт не дрѣмѣ ын міжлокъл църіі, ші фііндѣ къ ші анѣмѣ се афлъ óстеа лъ Тѣрда ші лъ Анѣдѣ, ші зынт зъпплзе лъ пенѣмерате грежцъці, съ фіе зкѣтіте де къратъл вікталелорѣ ші де плѣтіреа вапілорѣ; іаръ челелалте ораще съ дѣкъ віктале лъ óсте дзпъ пзтереа лорѣ.

Ын кѣтѣ пентрѣ а доъл парте а черерії Мъріеі тале, а перъзъзлі, а вапілорѣ, къ каре се пóртъ ръзбоіъл, деспре ачеаста аша амѣ кѣвінтатѣ: къ тóте къ цеара не есте ын маре стрікъчінне ші нѣстіетате, прекѣмѣ цій Мъріа та ші аі възѣтѣ къ окіі, ынсъ пентрѣ мінтзіреа църіі, пентрѣ зніреа нóстрѣ къ крещінътатеа, ші дін віневоінца нóстрѣ къторѣ Мъріа та, цій фъгъдзінтѣ Мъріеі тале дін вѣнъ інімъ, де лъ фіе каре кълъ 6 флорінѣ; 3 флорінѣ съ се деа ынпъ ын 25 де зіле, сокотіндѣ дела зіоа нъзбікъріі ачестораѣ артікълѣ, іаръ чеілалці 3 флорінѣ, къ 25 де зіле маі тѣрзіѣ, де лъ каре трібѣтѣ съ пѣ фіе зкѣтіцъ тошіа німензі, ніч а Мъріеі тале, ніч а вонарілорѣ.

Фііндъ къ тотііле пеѣърате ын катаграфіе, аў датъ маі ынаінте нѫмаі 3 флорінї, акѫмъ кындъ трівѫтѫа este ындоітъ, съ плътéскъ ші еле ындоітъ.

Орашеле лівере съ плътéскъ трівѫтъ дѫпъ пѫтереа лоръ чea de маі ынаінте ші дѫпъ ѫмпреџюрърііле de акѫмъ.

Ші Сашіі ынкъ фъгъдѫескъ къ дѫпъ пѫтереа лоръ, воръ плъті авестъ трівѫтъ. Ші Сѫрвіі din џеаръ съ плътéскъ ла авестъ трівѫтъ дѫпъ модѫл авеста: каре Сѫрвъ ва авé казъ ын џеаръ, съ дea ѫнъ флорінъ, ар каре нѫ ва авé казъ съ фіе скѫтітъ.

Асземіné ші Гречіі ші алџіі негџъторі веніџі din џърі стрѣіне, съ плътéскъ фіе-каре дѫпъ стареа вітелоръ ші а негоџѫлуі лоръ.

Іаръ локѫріле ші сателе арсе, каре аў арсъ din каѫса рѫсвоіѫлуі de акѫмъ, съ фіе скѫтите de плътіреа авестуі трівѫтъ. Не рѫгѫмъ de Мъріа та, ка съ пріімеџі авестеа ын нѫме de вине ші къ граџіе dела noі, къ ші de аічі ынаінте воімъ а контрібві сѫпре требѫінџеле Мъріеі тале, ынтр' челе че не ва ажѫта Domnѫa Dzeў.

Даръ фііндъ къ ын стрынџереа ші ындеплініреа трівѫтѫлуі se ынтѫмплъ adese орі скъдері *din* каѫса лінсеі съраčілоръ, Domnia лоръ Desпanіі *) съ ѫртеже ын авестъ модъ: Ка Desпanіі, прекѫnde n'аръ пѫté съ iea трівѫтѫа dела съраčі, съ нóтъ пріnde не отаџѫна **) Новілѫлуі, каре este ын ачел satъ саў не ачеашї тотіе, ші съ'а џіе ынкісъ пѫмъ se ва adѫче трівѫтѫа. Саў дакъ атарі кase аръ фі нелъкѫите, ші

*) Iѕпаторіі саў Iѕправніčіі, саў Кѣрѫіторіі.

**) Отаџѫна саў опаџѫна, кълъторіа.

ни s'аръ афла пичи алці отаці ін атаре сатъ сав не атаре моше, ла інтемеіареа авеаста, Деспанії съ пóтъ чере ші аза трівітза де не алте моші але вчеаві Ноші.

Пентръ къ Мъріа та граціосъ не фъгъдуещі къ вей ашеза óстеа ла зпъ локъ отъріт, ші вей скъна дрептъріле църіі де тъці фъкъторі де реле, не чей че аў окупатъ каседе Ноділорў, ей вей скóте афаръ, ші інтр'алтеле те вей сілі а маінта біне пентръ авестеа ноі тъпъшіміпъ Мъріеі тале ла зпіі Домнъ граціосъ, ръгъндзне де Мъріа та, ка съ прівегезі ла авестеа дзпъ граціóса фъгъдзінцъ, ка аша, ръмъінднй ін паче дін тóте нърціле зпіте інкопереміпта аріпелорў Мъріеі тале, съ пзтемъ фі маі къ маі пресміре інтръ сервіреа Мъріеі тале ші а църіі.

Фііндъ нъ отаці нострі пъ воескъ а аскъта де ноі ін тімпъл ресвоіалзі, ші не аў фъкзтъ тзте ватжокърі ші пекзвіінце, не ръгъмъ де Мъріа та, ка съ порънчещі серіосъ Деспанілорў де пріп Комітате, ка тоці отаці прекзмъ аў аскзлатъ маі маінте, аша зн аскзлате ші акзмъ де пропріетарій лорў ші съ ле фіе ззнзці, пентръ ка съ пзтемъ стрінце ші сподобіні маі зшорў дела дешій аштъ трівітза Мъріеі тале, катъ ші провізіпеа пентръ óсте, ші съ пзтемъ фі ін старе де а серві Мъріеі тале, ші де а къста де біне ле църіі.

Есте ші лъпцере ін цеаръ, граціóсе Домне! къ аці Серві ші фъгарій карі аў лъкзіцъ ін авеастъ цеаръ, с'аў ампрезнатъ къ пръдъторіі, ші аў фъкзтъ тзте пелецніріі ін авеастъ цеаръ, пентръ каре не,

рѫгъмѫ de Мѫріа та, ка съ порѫнчеці Кѫпітанѫлѫі цеперал, съ недепсéскъ не атарі óмені.

Фііндѫ къ ѫні din Новіалі цѫрій бѫгндѫ-се ѫн óстеа Мѫріа тале, аѫ пъгѫвітѫ ей ѫпшіші ші аѫ прѫдатѫ цеара, амѫ отъріѫ ка атарі Новіалі съ фіе даторі а се ѫнфъціша ѫн персóнъ ші а да сémъ пентрѫ фаптеле лорѫ; нар дакъ се ворѫ конвінце ші арѫ апелла, съ лі се пріімéскъ апелъчѫнеа, ѫнсъ ей ѫнтѫі съ се ціе пріпші ѫн мѫніле Desпанѫлѫі, сѫнтѫ тімпѫл пѫнъ кѫндѫ лі се ва черчета апелъчѫнеа, ші съ нѫ се слобóзъ дѫнъ черерea ші рѫгъмінтеа німенѫі, ші дѫнъ че лі се ва черчетá апелъчѫнеа съ се пѫе ѫн лѫкраре; нар дакъ нѫ s'арѫ ѫнфъціша съ се сѫрѫнéскъ. Ші не рѫгъмѫ de Мѫріа *та, ка чеі* че се ворѫ афла ѫн атарe пъкатѫ съ нѫ се іерте ѫн нічі ѫнѫ модѫ. Ачеаста съ се ѫрмезе ші ѫнтре Съкѫі.

Пентрѫ къ Мѫріа та дѫнъ вілепцереа нóстрѫ воеці а ѫнфѫпа ші а цінé ѫн дісчіплінъ пе Казачіі ші чеілалці осташі карі пъвъліndѫ азѫпра махалалелорѫ орашелорѫ нóстре, аѫ рѫпітѫ че аѫ пѫтѫтѫ ші аѫ лъатѫ къ сіне, ші орашеле ле аѫ аменіцатѫ къ *фокѫ*, пентрѫ ачеаста аці тѫлцѫмімѫ Мѫріеі тале ші не вомѫ арѫта рекѫноскъторі ка Домнѫлѫі нострѫ челѫі граціосѫ.

Рѫгаѫмѫ пре Мѫріа та къ ѫмілінцъ, пентрѫ ніце Новіалі мізері фраці ай нострі, карій де ші аѫ денѫсѫ жѫрѫмінтѫа де кредінцъ Мѫріеі тале, къ тóте ачестеа аѫ черчетѫ дела Мѫріа та ка съ лі се дea помíле челе рѫмасе дела стрѫмоші, саѫ зълоците; ші фііндѫ къ Мѫріа та ла ачеастѫ рѫгъчѫне а нóстрѫ, не ай датѫ граціосѫ рѫспѫнсѫ, ка атарі помíлі рѫмасе

дела стрътоші, сaŭ зълоуite, сaŭ кътпърate пе банї, съ рътне ла франціĭ лostpi ші ла noї, ціĭ тълцътітъ Мъріеї tале ші пе вотъ аръта рекънoскътopi.

Oameniĭ карiĭ аŭ търітъ ші аŭ перітъ ин ръзбоіŭ, даръ маї инainte ші черъзеръ тошіле лоръ дела Мъріа ta, къ ачeastъ кondiціне ка, дéкъ аръ рътné дънъ дinшiĭ, ърътторi сaŭ рude, тошіле тоцenite дела стрътоші, сaŭ зълоуite, сaŭ кътпърate пе банї, съ рътне пе лinгъ ачeщia,— Мъріа ta съ нъ ле лaщi ин тinіле donatapiлaĭ *), ші ърътторiĭ съ нъ фie лinсiцi de atapi тошiĭ; чi din конtръ тошіле челе конpinзе нinъ акътъ de donatapi, съ se дea инaпoї въдзвеї ші ърътторілоръ, ші Мъріа ta съ iéї ин бъгare de сémъ конpinзa леціlоръ, ші прекътъ воръ прezкріе ачestea, аша съ se щie ші съ se нъzéскъ.

Амъ отърітъ ші пентръ серві **) фъціцi, съ se дea инaпoї de пе тstindiné, sinтъ педénsa жърътинтaзi de кredinцъ, прекътъ se конpinde ин артікълiĭ нъблікацi de маї инainte, маї адъгendъ ші ачeasta, ка аа къръ серві а фъціtъ сaŭ ар фъці ла ораше, пе ачeла, жdеле ораšлaзi съ фie datopiĭ a'л da нътaї de кitъ ин тina ачeлуна дела каре a фъціtъ, sinтъ педénsa жърътинтaзi de кredinцъ, кandъ жdеле ва фi рugatъ прin инъ Noвia; дакъ жdеле п'ар фаче ачeasta, атinчi съ нaзtézкъ ea инsшi лéфа серваzi, ші дéкъ жdеле п'ар плъті лéфа, атinчi прегonitopiлa съ аївъ dpeптъ de a цiné пе инъ ораšанъ ин локъа серваzi, ші къ тóte ачestea съ нóтъ прегoні

*) Ачeла кърта s'аŭ дърitъ тошiле de Mixaia BB.

**) Батцiле, саŭ терчепарiĭ, карi заижескъ пе о лéфъ отърітъ.

ne serва фъцiтъ, ши аколо ши ын верi че локъ, тотъ ын ачеа modъ.

Amъ отъртъ ши ачеаста, ка Novилiй, miseri фрацi ai nostri карi, саъ din каusa вер унei вóле, саъ din фрiка de вагавунi, n'аъ путутъ, съ вie аiчi супе demъnерea жърътвиторилор de предiнцъ, ачеа съ жъре крединцъ, dимъ adевăрe, ла локърiле сфынцiлоръ лоръ, ынaintea Desпанiлоръ, саъ ынaintea ачелора не карi'i вор рудзi ачеща, dимъ вsанца чea de маi ынaiнte; еръ пентръ къ аъ лiпсiтъ пиъ акуцъ, съ нъ se nedemnézнъ.

Nъ вorвiмъ despre Novилiй ши ómenii прiнтарiй, карi аъ фъцiтъ ынтр'адъ цeаръ саъ n'аъ врутъ съ вie ла adевăрe.

Пентръ въдвeле miserе ши алцi орфанi карi ш'аъ черутъ каseле ши вiтеле dела Мъria ta, ne рътъцiм de Мъria ta, ка съ'i iей апъръ протеццiунea Мъриeй тале, ши съ ai se dea ынaпoi вiтеле лоръ челе рътите, ши съ'i апere ынтръ dинселе, кь граціе, ын контра тътъроръ амъпъръторилоръ віолente.

Фiindъ кь Мъria ta фъцъдзецi граціosъ, ка съ se dea ынaпoi фрацiлоръ nostri тошiile не каре ле аъ окупатъ dрегътoрii Мъриeй тале, dела Болiа, dела Мънърade ши din алte локърi але Мъриeй тале, пентръ ачеаста еці мъцъмiмъ фóрte ши не вомъ арăта реконпоскъторi, ка Domнилаi nostръ челъ граціosъ.

Пентръ вереiт чei фъцiцi карii аъ фънтъ нагтиъ саъ нъ ш'аъ ынпанитъ тiмпъ, ши аъ ынтратъ ынтре Казачi саъ чeiлалцi мiлitарi аi Мъриeй тале, амъ отъртъ кь бънъ плъчереа Мъриeй тале, ка верi унde se вorъ афла ын óstea Мъриeй тале, съ se dea ынaпoi ла Domнiй лоръ.

Рѫгъмѫнѣ пре Мѣріа та ка ші не noї ын цепере съ не лаці, дѫнъ constituціѫнеа цѣрій ын тóте привілеціиле ші лібертъцііле нóстре; ші пентрѫ къ Мѣріа та граціосѫ не аї рѫгъмѫнѣ, къ не вом ціné ын тóте привілеціиле, donъцііле *) ші лібертъцііле нóстре, афарѣ де donъцііле каре с'аѫ фъкѫтѫ de Sigismundѫ: пентрѫ ачестеа ці мълцѫмімѫ Мѣріеї тале ші не вомѫ арѣта рекѫноскъторі, ка граціосѫлуі nostrѫ Domnѫ.

Амѫ отърътѫ ші ачеаста, ка Новіяка каре ші timпъ de анімѫ ар фі сѫнъратѫ не вечінеа съѫ новіа саѫ отѫ алесѫ, ын персóпъ, саѫ маре, саѫ ын міте, ачелуіѫ Despanіі съ'і фіе жъдеката зкрітъ ын чеа dinтъю зі a жъдецъторіі, ші съ'і жъдецъскъ дѫнъ рігóреа легіі фъръ ынтързіаре.

Пентрѫ къ Мѣріа та аї мълцѫмітѫ луі Nіколаі Fабаї ші луі Фрънческъ Бъдаї ші луі Stefan Кокошѫ, ка съ се ынтóркъ ын цеара ачеаста ші съ'шї ціе ын паче мошііле ръмасе дела стръмоші, саѫ вълоците, ші міделе, пентрѫ ачеаста ці мълцѫмімѫ Мѣріеї тале ші не вомѫ арѣта рекѫноскъторі, ка граціосѫлуі nostrѫ Domnѫ.

Амѫ отърътѫ ші ачеаста, ка чеї че аѫ фостѫ омаці мощеніі аї верхнулуі Новіа din пъмѫнтѫ Сѫкілорѫ челорѫ лібері din zioa de astъzі, даръ ей с'аѫ ціпътѫ de Сѫкі, ші аѫ фостѫ омаці пропріі, ші стъпъніі de Новіа ын паче, маі ынаінте де peскóла d'ынтâю; ачея дéкъ с'аѫ ынскріс ынтре Сѫкіі чеї лібері, съ се деа ынапоі пропріетарілуі лорѫ; іаръ Сѫкіі de аічі ынаінте съ ну маі ынскріе ынтре дѫншіі атарі омаці рѫмаці дела стръмоші, ші кіарѫ de ѫнт ші ынскріші,

*) Данії фъкте de Domnі.

sъ'ї dea ѧnaиoї. Asseminé epiditъцiле рътase dela стръmoшї, кърцiле, kaselе, moшiile kape se цinъ de dinselе, apътърiле, фinецelе, нъdърiле, moрiле, aнelе, лokърiле de мóръ, ші тóte челелалте че dintre нчепътъ s'aъ цinътъ de dinselе, ші Noвiaъa ле a стъпънitъ ѧn пaче, съ рътe ші de aiї ѧnainte sънtъ notestatea Noвiaъaї ші ea съ ле стъпънéскъ ka a aї пропrietate.

Маї sunt афaръ de aчецiа ші atapї oтaцї, ne kapi кiapъ aчeї Noвiaї 'i aъ aшъzatъ ne moшiile лorъ челe Съkзецi; ѧnkъ atънчї кѧndъ ле aъ фostъ стъпънї; ші mapi nu sunt Съkзi, чi sнiї Pomънї, sнiї Saшї, aлцiї Ungурi. Amъ oтърѧtъ ші desnpe aчецia, ka съ рътe ла стъпънiї лorъ ka oтaцї пропriї; — ші Мърia ta съ порънчецї sepiosъ ла тоцї Кънitaniї de ѧpin skaзne, ka фрaцiї nostpi Съkзї съ observeze къ skъmпътate oтърѧpiле nóstpe desnpe aчeasta ші assentimenta Мърieї taле.

Ші Saшiї, kapi nu факъ o тikъ napte a църiї nóstpe, s'aъ пѧnъ aзънpa пънъstзiрiлоръ ші нzstiiрiлоръ kapi лi se факъ de кътръ sтвлъторiї ne dpътърї; desnpe kape amъ oтърѧtъ din assentimenta Мърieї taле, ka niчї вonapiї, niчї noвia, niчї serвъ, niчї алtъ фелъ de отъ kape sтвлъ ѧntpe dinшiї, съ nu iea къ пътepe nimika de ла dinшiї, daръ съlaшъ съ'ї dea чeлuї че ва чepe съlaшї dela dinшiї, ші челе trebuinчióse asseminé съ 'ї ле dea ne вanї; нap dékъ aръ вrea съ npiiméskъ ne чinева din вънъвoinца лorъ, aчeasta съ stea ѧn aрвitpiза лorъ (лiвera вoinцъ).

Hostele kape sтвлъ ѧntpe dinшiї, къ skpisopiле Мърieї taле, съ se цie de челе че worъ фi skpise ѧntp'ѧnselе. Dékъ e nuмaї o nostъ, съ'ї dea sнъ kaлъ,

dékъ sınt doзe, sъ'ı dea doı; ınsъ karъ sъ nз dea nimъnı, de nз кзmъ-ва ap фi skpisъ anзme ın skpisópe sъ se dea; ıarъ dékъ чinева afarъ de skpisórea Мъpieı tale, ap чepe kaı saъ karъ, ачелзıа sъ nз'ı dea nimika.— Шi Мъpia ta sъ komınzı Kanчelapıкалı ka sъ stpınгъ atapı skpisopı nostale, ka nostele sъ nз maı nótъ зmбла kъ atapı skpisopı.

Insъ fiindъ kъ se nóte ıntımпла, ka omaцiı локзitopı ne mошıı sъ фзгъ, пentpъ гpeзtatea tpiвзtзalı ın фавópea лiвертъцiı, intpe Sъkzıı чeı лiвepı, ші ppin kape s'ap ınгpeзıa чeiлaцı зъpeчı, amъ отъpитъ ka вepı kape omaцiъ ap фzцi ıntpe Sъkzı dinaintea tpiвзtзalı, ші n'ap вoi a maı вeni ınanoı, sъ se sınzзpe. Мъpia ta sъ ınцiinцezı ın тóte локзpiле ші ne Кънitaniı kari sınt ın skaзneле Sъkзiлopъ, ші sъ ле nopзnчeцı ka ші eı sъ se цie de ачeasta.

In sфpшitъ, пentpъ къ Мъpia ta фъгъdзeцı, dзnъ zaнца ші modъa чeлopъ алцı Пpiнчiпı kpeцiiнı, ka sъ цii лiвertatea цъpiı nóstpe, ın зpma жзpъmıntзalı nostpъ de kpediнцъ; пentpъ ачeasta алцı mзлцзmimъ Мъpieı tale ka Domnzalı nostpъ чeлzı гpaцiosъ, ші ne вomъ apъta peкznosкътopı.»

Noı aша daъ ın зpma pъгъчiнiı maı sзsъ ınsemnaцiлopъ Domnı penpesentanцı aı чeлopъ tpeı naцiзnı din Tpansilвania ші din пъpцiле Бngapieı чele sзпnзse aчesteı цъpı etc., ppiimindъ maı sзsъ ınsemnaцii apтikзlı kъ тóte чeле konpinse ıntp'ınmiı, ші komandındъ ka sъ se ınskpie ın aчeastъ skpisópe a nóstpъ, ші dındзle assentimenzzalı nostpъ, aı ppiimimъ kъ гpaцie, aı anpoвъtmъ ші aı ıntъpimъ; фъгъdзindъ din взnъвoinца nóstpъ kъ тóte чeле maı sзsъ zise ле вomъ oвсepвa ші noı ınцiine, ın тóte пзnteле, клаузеле ші

apiкъaiĭ, ши вомъ фаче ма съ ве овѕерveze невъіътнате de тоцĭ чеіалацĭ ѧn тóte локъріле ѕтъпънірiĭ нóstре. Upiп пътерea ши мъртъріа авестеі ѕкріеріĭ ентъріте de noĭ ѧmпine. Datъ ѧn Алва-Jулаіа, ѧn 28 de зиле але лъі Noembріe, аппъ Domпълuĭ 1599 *)

S'a афлатъ ѧn оріѕіпала ѧn Архівта Вароплатъі Samъцеа Брvмепвеа ѧn Sibiiŭ.

N B. Aceste ante s'aŭ дatъ de Pedantopĭ, din Marazipъa Istopiaŭ пептрv Трапсілванія, ѕvпдіпdŭ de Kontean Ipsipĭ Kemenĭ ши de Ștefanŭ Koseuĭ, ѕvпtŭ titaъa: Erdélyország' történetei' tára, Tomv I. ши s'aŭ трadrsŭ ѧn дimпe pomънéskъ

de Kost. Pomanŭ.

*) Nos itaque praemissa supplicatione annotatorum dominorum regnicolarum trium nationum regni Transsilvaniae et partium Hungariae huic ditioni subjectarum etc. praescriptos universos articulos, ac omnia et singula in eisdem contenta rata, grata et accepta habentes, praesentibusque literis nostris inseri et inscribi facientes, nostrumque illis consensum praebentes, clementer acceptavimus ac probavimus, retificavimus et confirmavimus, prout acceptamus, approbamus, ratificamus et confirmamus; offerentes nos benevole, quod praemissa omnia in omnibus suis punctis, clausulis et articulis tam nos ipsi observabimus, quam per alios quoslibet ubique per nostram ditionem firmiter et inviolabiliter observari faciemus. Harum nostrarum vigore testimonio literarum mediante. Datum Albae Juliae vigesima octava die mensis novembris, anno domini 1599.

ПОРТРЕТЪЛ
алъ
МІХАІЪ ВІТЕАЗЪЛ
Прінчіпеле църіі Ромънещі шіле Молдавіей, Локъцііторіў але Трансілваніей etc. însoцітъ къ note, de Antoniŭ Кърц.

А кънóще характерьл фізіономікъ ал лъї оміў маре, este ін sine ўнъ лъкръ interesant. Аčeasta o ін ўнъ градъ кь atŝta maї маатъ ла патріоці марі аў о персоналітate istorikъ însemnatъ, фііндъ къ прін вітареа ла domnіі, se ntŝpenge imaцinaŝіa, se înalцъ admіръчіпеа ші se aските ін adeвъръ simціміптъл націонал. Аша даръ кь мъў maї мъатъ ne ястемъ апропіа de adeвъръ, кь атъў ne ва фі maї мълкітъ, de óръ че тóте фантасмателе epoіsmeлоръ націонале че ле інвентате de o imaцinaŝіe вólнавъ трепте къ рълеле денарте din dъръŝъл adeвърълъї. Іпатъл чél maї маатъ ал търіміі istoріче а лъї Міхаіў Bodь, фъ, фъръ îndoіцъ, ашіа 1593; аша даръ ўнъ портретъ каре е maї апróне de аčeastъ епохъ, вире а пътé dа мъртъріе desnpe фіцá epoікъ чea admіраŝъ ші adopaŝъ de контімпорані, кь este ўнъ лъкръ фъръ фолосъў; кь de ші Міхаіў se проптті de мълці

къ нѣмеле de tipanъ, къ тóте авестеа se ѣнзеі de къ-трe алцій ші se assemѣнъ къ epoiї antikiтъцій чеї неажѣншій de nostepitate. Istòpia лъї ѣнкъ нъ s'a скрisъ, — ші кнаръ E n g e l s'a пропѣнцiатъ фóрте ѣнтръ лаз-da ші мерiтъа лъї, унъ istopікъ каре ѣнкъ нъ e мѣнтiтъ de тóтъ парцiалitatea, ші каре п'a копрiнсъ ші п'a deскърkатъ destъa релъчѣнiле челе атiтъ de ѣнкърkate de не атѣнчї, ші a въгатъ прé-пъцiнъ de sémъ ла каракiеръа тiпѣриълъї ачелъа. Ѣн ценераа, не лiпseскъ Dateле маї de апróпе але; автоpiлоръ ші Кронікаріlоръ domestiчї, дéкъ se афлъ кѣмъ-ва, супе a пѣтé жидека дpентъ desпре Міхаѣ Bитézза. E adeвъратъ къ тревѣе съ'л a d m i p ъ m ъ ѣн тотъ каза, de вер че парте 'л вомъ пріві.

Портретъа лъї Міхаѣ, чеа зугръвітъ ѣн олiї, каре s'a лъатъ de пе o stampъ ѣн арамъ, пóте съ фіе унъа dintре челе че se апропіе маї мъатъ de adeвъръ, атiтъ ѣн кiтъ пентръ лiнeаментеле фецеї, кiтъ ші пентръ ѣнвъръкъминтеле лъї; прекѣмъ мъ вой adoвера ка съ арътъ прiн ѣртътóрea desлъжiре. Еъ desкoпepiї ачeастъ stampъ маї ѣнтѣї ѣн картea istopікъ ѣнтiтълатъ: Кронолоціе сай deскріпчѣне istopікъ de тóте резвóіеле ші ѣнкѣнцърърiле четъцiлоръ ші фортърецелоръ, прекѣмъ ші de тóте лъптеле ші въiъiле ѣнсемнате каре с'аъ фъкатъ кѣ Тѣрцiї ѣн Ѳнгаріа de зiлеї ші de ноаї, ші ѣн Трансiлванiа, de ла анул 1395 пънъ ѣн тiмпъа de акѣмъ. Тóте компъсе ші desпрiсе ѣн темеї ші ѣн ордіне (кѣмъ п'аъ маї епiтъ ѣн тiпаръ) de Іеронімъ Оптелiї Авгustan; чаръ акѣмаъ тiпърiте de ноъ кѣ діліцінцъ etc. etc. ѣн Нърiмберга ла Еремiї рѣповатъазї Авторѣ etc. 1620.

Ке граціа ші прівілецїа Maiestъцїї sале imperiaлъ» *) — Еў nъ воїў съ intръ aiчї ън тоў трактатў фортаа, къчї atънчї ар трebъi съ тъ ънtiрнў пре-denapte, чі воїў съ attiнгў нътаї че e neanъратў supe ажътереа skoпъaзї меў.

Анна даръ картеа desupe каре ворвїї aiчї ші ън каре se афлъ portpetъa лъї Міхаїў, ънtре фоіле 452 ші 453, cmise аа лътінъ ън аннъа 1620, прекътў търтърїсеце коnpinsъa порцїї ей. Даръ маї ънainte de aчeastъ ediцїune se фъкъръ алтеле маї тълте, центрў къ прівілецїа Iмперъторїлъї Matia, каре съ аппере ne ажторў de контрафачерї *), este datatў din 22 Февръарїў 1613, ші ън партea a патра a кърцїї ънseмї, se фаче пометіре de ediцїuнї de маї ainte. Еў воїў нътера ън скъртў ediцїuнїле челе че ті'ай нътознъte din aчeastъ преціósъ карте istopiї.

I. Ediцїunea ънтїў ън аннъа 1592 ън 4°. Кътў къ aчeastъ карте se афла o datъ, e лъкрў денаінте demъstratў. Dap dékъ se маї афлъ акътў верънў essemпларїў, ші ънde se афлъ, aчeastъ nъ ті e кънoскътў. Еў ънкъ nъ крezў къ ap фі фостў ънzestratъ къ portpete, чі чеа маї тълтў, къ піктърї de вътъї ші de четъцї.

---

*) Chronologia oder historische Beschreibung aller Kriegsempörungen und Belagerungen der Stätt und Vestungena uch Scharmützeln und Schlachten so in Ober und Under Ungarn auch Siebenbürgen mit den Türken von Anno 1395 bis auff gegenwärtige zeit denckhwürdig geschehen. Alles grünlich und ordentlich (Dergleichen von niémals in Truck aussgangen) zusammen verfast und beschrieben durch Hieronymum Ortelium Augustanum, Jetzund aber von Newem mit Fleiss etc. etc. Nürnberg. Bey dess Authoris see. Erben etc. MDCXX. Cum Gratia et Privilegio S. C. M.

**) Тіпърїї фънте de къtръ стрънї, каре n'аї ажрътў аа компъреа кърцїї.

II. Ediţiunea a doua, din Кроникъ сау descripţiunea, istoricъ etc. e din anul 1602, şi se ţine pre în tipografia lui Valentin Fürmann, la Ioanne Sinmaier în Nürnberga, în 4°. Un esemplariu din t'ensa se afla în bibliotek Gimnasiului din Brașovu, fără portrete, dar adaugate dela mâna cu unele mărţi de mult şi de vechiu.

III. Ediţiunea a treia e din anul 1603, până titula celei mai sus, momente din anul 1620, — şi se pare a fi cea d'antâiu care se adaose cu portretele ómenilor celor famoşi ai timpului acelua. Aceasta e prin mare fórte naţurală, cu cheltuiala şi invisorea *) Nürnbergianu Ioanne Sinmayer, şi împreună mai în anul 1603, „Figuriele şi fortăreţele desemnate, şi contrafăcutele famóse,“ **) precum însuşi ea însuşi în antâiulu cuvântu cătră Alesiu Austriacu, din 28 Martie 1603, în prefaţă. Aceasta împrejurare este pentru noi de cea mai mare importanţă de óre ce portretul Principelui Mihaiu cel tinerii de douăzeci de arămi, pentru cari se împrumutară mai înainte de anul 1603. Din a treia ediţiune a lui Ortelii se afla în esemplariu în museul naţional din Pesta, şi altul în biblioteka din Bălgrad în Transilvania, dintre care se vor portretul în oleiu.

IV. Ediţiunea a patra se făcu în anul 1604 în 4° în Nürnberga. Aceasta e înzestrată cu stampe, dintre cari figurile lui Xaver în carte întitulată: De-

*) Tipariu în arămi sau în alte metalle.

**) Die abgerissenen Figuren und Vestungen, wie und die fürnehmsten Conterfacturen.

supre scriitoriĭ ungurĭ si Transilvaneĭ al secolului XVII, pagina 18 *).

V. Ediţiunea a cincia e din anulŭ 1607 in 4°, scrisŭ in Nürnberga, prenumĕrŭ se vede din Catalogulŭ bibliotecheĭ Schmeiţelĭane pagina 10 **).

VI. Ediţiunea a mĕsea é din anulŭ 1613—15 in 4°, in Nürnberga, ku o a patra parte si o amendiche despre solennităţile inkoronărĭi imperatorĭului Matia. Se afla in museulŭ Naţionalŭ in Pesta.

In 14 Martŭ 1616, muri autorulŭ Ieronimŭ Ortelĭŭ, si epezii lui fiulŭ o a VII-a ediţiune de ĕnceputŭ lui, in 1620 in 4°, kare konsta ku totulŭ ku totale de mai nainte nume la titlŭ. Aceasta ediţiune o am si eŭ ka proprietate a mea. Stampele sunt totŭ aceleea kare sunt si in ediţiunea a trĕia, numai se afla tare strikate prin atingerea mĕsinĕ, si nu sunt mărginate ku dentate ku destulŭ diligenţă. Ediţiunile kare s'au fiutŭ dupŭ aceasta, s'au imprimitŭ si s'au kontinuatŭ de Martinŭ Mayern in anulŭ 1665, suntŭ titlulŭ: «Ortelius redivivus», in folio in Pratislavia. Mie 'mi este kunoskutŭ numai aceastŭ ediţiune din anulŭ 1665.

Din mulţimea ediţiuniloru se nóte konside si autenticitatea ĕnĕpel insumi, si assemenarea portreteloru kare era atunci atutŭ de kunoskute, nu déra acestea nu s'aru fi recunoskutŭ de une, atunci de

*) De scriptoribus Rerum Hungaricarum et Transilvanicarum Saeculi XVII. pagina 18.

**) Catalogus Bibliothecae Schmeitzelianae p. 10.

вънъ сѣмъ къ пъ с'арѣ фі цінтѣ ан ediціуніле челе ґрѣцѣторе, de óръ че, пентрѣ essemплѣ, фізіогномія ші ґмвръкъмінтъла лъі Міхаѣ Водъ требъе съ фіе фórte бине къноскѣте ін statele аѣstріче; фііндъ къ ел а фостъ de doue орі ла ґмперъторіка Рѫdoлфъ ін Прага, ші пъвăіка каре жъдекъ аічі de dрептъ, пъ с'ар фі лъsatъ съ'л ґмшеле къ портрете, фъръ assemнаре. † Кънъ къ портре-ла лъі Андреѣ Бàторі, пентрѣ essemплѣ, о фórte біне пімерітъ ін тотъ ачеасні карте, ачеаста о цінъ къ тóтъ секъранца. David Ѳигнаd, трімісъ ґмперъторіалъі ла Воеводъ, командъ съ'і desemнéze, « К а а п о р ц і т а s а в е н і р е s ъ' л ц ó т ъ а р ъ т а М а і е s т ъ ц і і s а л е І м п е р і а л е » *) (адекъ капетенеа тънатъ ла лъі Андреѣ), зіче Орteлій паціна 459. *Opiцінаlа* ачестъі desemнъ, се зіче къ се афлъ ін tesaърла імперіала Віенна, ші къ чел тінърітъ ін карtea лъі Орteлій, este о коніе кredінчіósъ desпре ачестъ opiцінал. Міхаѣ ера атънчі зънъ отъ фórte фамосъ, estiматъ de Папа ші de тóтъ крецінътате ші ентемніматъ пъ чea маі маре distinкцізне de ґмперъторіка. Decі піміка пъ е маі провабіл de кітъ, къ ел се зугръві пентрѣ Еѫропа, de артістъла каре се афла атънчі ін Алва-Јулія. Къ ін карtea 10-а a Історіалъі Лънъ Бетлен, паціна 467, се фаче помепіре de зънъ зуграфъ італіанъ Нікóлъ Кreteanъл, че се афла пе тімпъл сеѣ ін Алва-Јулія, каре de вънъ сѣмъ зугръві пе Прінчіпеле зъіsъ ші пе Міхаѣ, ші трімісе портретеле ла

*) Damit er zu seiner glücklichen ankunfft dasselbe ihrer Keyserl. Majest. fürweisen konnte.

Împeratoriea la Viena saŭ la Praga, saŭ le komuni-kъ invisoriealъi Sibmaxer pentrъ kartea istoriкъlъi Opteliŭ. Afarъ de avestea, ші Kardinalъa Malasпina, mižlocitoriea între Andreiŭ ші Mixaiŭ, era mъzъl zъgrafŭ, prekъmŭ mъrtъriseще totŭ avel Betleen. Anoi se vede ші din portretъa lъi Mixaiŭ, kъ s'a desemnatŭ saŭ dъnъ natъrъ saŭ dъnъ altŭ portretŭ bine nimeritŭ, kъ se vъdŭ în faцъ'i nice lineamente kare nu se potŭ inventa aeshe. Atta daръ nu mai este mici o îndoinцъ kъ avestŭ portretŭ nu ntea sъ mai aibъ altŭ risa din totŭ avele timpuri, pentrъ kъ asia se póte sъ se fie zъgrъvitŭ mai târziŭ de katŭ în. annъa 1602, de óръ че mareле Voevodŭ se omorъ în anъa 1601. Portretъa în oliŭ se zъgrъvi ku fórte mare diliginцъ dъnъ stampa în аratъ.

Daръ avesta nu e sintъra portretŭ lъi Mixaiŭ, nъvlikatŭ în stampъ. Între altele kare meritъ čeva aцare a minte, ami este knoskutŭ ші avela kare în nъvlikъ Ioanne Bisseliŭ în kartea sa intitъlatъ: Mъdъa istoriкъ a fapteлorŭ strъlъcite din timpъa nostrъ, Amverga 1675 în 8°, paцina 54*). Se zice kъ el a'ar fi împrumutatŭ de la unŭ Dominicus Custodis, kare adъnъ kъ mare diliginцъ portretele ómeniлorŭ famoшi de ne timpъa avela, ші le nъvlikъ în Augusta în foliо, în annъa 1599, sъntŭ tiпlъa: Ikónele vъrvaцilorŭ famoшi**). Deвupe proprietъa rъsmъzъtorŭ Dominicus Custodis, nu цimŭ pimina sigurŭ inkatŭ pentrъ modъa adunъrii

*) Aetatis nostrae gestarum eminentium Medulla historica. Antbergae 1675.

**) Icones celebrium virorum.

фъкуте de densa,— даръ ши портретза луй е фо́рте суспектъ ын кетъ пентру фисиономиа ши ынфъкъцитура луй Михаю. Ынфъкъцитура е май тотъ търческъ, адекъ че контрарие куцетелорь луй Михаю, ши фисиономиа ей este пре-ватрин, пентру къ ел фу оморыт ын вырста de 43 de ani, ши портретза se паре къ инфъцишезъ пе унъ омъ de шейзечи de ani. Даръ Custodis пзвиськъ картеа sa ын анул 1599 ын Аугуста. Ынсъ май ынаинте de ачеаста требуи автореза съ потрекъ вре о кинчи-спе ани къ адзнареа портретелорь, ши прин урмаре, Воеводза пзтеа съ аибъ о фацъ ниа de 40 de ani не портретза пзвиькатъ de Custodis. Ын реалитатеа артистикъ, е адевъратъ, къ портретза луй Бисселиз сеу Custodis е май бине декратъ de кетъ ла Invisopiatul Нуримберциан Sibmaxep, — даръ дакъ е ши ын ла адевъратъ? — ачеаста еу инкаи нъ о почъ крede нич de кимъ. Domnza Конте Іосифъ Кемени посседе картеа луй Бисселиз каре ми о dede ка съ мъ фолосескъ de densa, кандъ еу ам ынсъ ынкъ ын кутетъ съ скриу istopia критикъ a луй Михаю чеа маре Воеводза църиі Romънещі. Ачеастъ интерпиндере нъ пътъ пимъ антимъ съ бъ реалисе́зе din каuза аinsei de timъ, ки то́те къ ам адзнатъ о мулцime de матеріале фо́рте инсемнатъ.

Унъ ла требіе портретъ кзпоскутъ de мине, се афлъ не монета чеа раръ, грea de вече галвеи, ын маиестатеа имперіа de монете ла Вienna. Унъ стемнъ тъматъ ки фо́рте маре арте, фисиономиа фо́рте експресивъ, ши камъ асземинea ки чеа de не портретза луй Sibmaxep, даръ къчиула чеа de самърь е апрозатъ, ши не densa о аграфъ вопатъ къ унъ

пенаціѣ de epodiѣ *). Еѣ am ънѣ desemnѣ despre aceasta, trimisѣ mie de кѫstodeле кабinetѫлѫї imperiaл de monete, Domnѫл Ioanne Гавріел Seidl. Atѫta despre провавіля assemънare a acestѫї portretѣ interessant.

Portretѫл лѫї Miханѣ Bitézѫл, zугръвітѣ ън аліѣ, dънъ maї sѫsѣ nѫmita stamnъ, ші ънsoцітѣ de aceste ънsemnърі, фѫ дърѫітѣ Domnѫлѫї Doктор Mayer, каре adѫкndѫ'л ън цeara pomънéскъ, ял dенѫse ън mѫseѫл Колдецыѫлѫї naцionaл, ънsoцindѫ'л кѫ ѫрмътóрea sкрisóре adresatъ кътръ D. Diрektор П. Поeпарѫ:

Onorande Domnѫле Diрektор!

Ънtоркndѫ-me din o кълътopie цientiфікъ, афлаї ън Брашовѣ portretѫл чел бine nimeritѣ ал prінчіпелѫї Miханѣ Bitézѫл, a кърѫї istopie фаче ѫna dintre челе maї intepesante enoxe ън аннaлеле Prінчіпатѫлѫї. Possessopыл acestѫї portretѣ, D. A. Кѫрц, ънѫл dintre чеї dintыѣ лitepaцї ші istopічі aї Transiлvanieї, авѫ бънътatea sъ mi'л dea ънtрѫ adѫчereа a minte; ънsъ еѣ фііndѣ ънкredinцatѣ, кѫ ънѣ atape portretѣ istopікѣ, ѫші афлъ ънѣ локѣ maї вънѣ ън o колдекцізне prінчіпéскъ saѫ ън ънѣ mѫseѣ naцionaл, de кѫtѣ ън локѫinца чea modestъ a ѫnѫї партікѫларѣ, ѫmї іéѣ

*) Noї amѫ maї ворвітѣ despre aceastъ monetъ, naцina 188 Tomѫл II ал acestѫї Marazinѣ.

Pedкt.

аіѕeptatea a'ѧ дързі кѫ пѧъчере Domnieї вóstpe, onopande amiче, пentpѫ мѫѕeѫ колѧeціаѧ ѧn semnѫ de adѫчере a minte de ѫnѫ omѫ каре, de 13 annї конѕideръ цeapa Pomѧnéскѫ dpentѫ патріе a ѕa, ші каре a авѫтѫ totѫ déѕna чеѧe маї ѕinчере кѫцete ші чea маї adeвъратѫ ѕimпatie пentpѫ локѫitopiї църіі ачeѕteѧa. Eѫ пѫ кpezѫ ѕъ почѫ ѧлeце ѫnѫ маї вѫnѫ opranѫ ѧn ачeaѕtѫ цeapъ, пentpѫ ачeѕte ѕimцiminte, de кѧtѫ не Domпіа ta, onopande Domпѫѧe Diрeктop, каре прeѧчещі жѫпіпіі пóѕtpe кѫ o adeвъратѫ demпitate прin ѕimцiminteѧe Domпieї таѧe чеѧe патріотіче ші прin ѧпаѧteле'цї таѧente, ші de вѫпъ ѕémъ пѫ веї ѧinѕі a децeпta ѧѫapea a minte a ѕкоѧapіѧopѫ ѕпре ѧпаѧteле мepite ѧѧe мapeѧѫї epoѫ патріотікѫ. Eѫ ѧѧtѫpѫ ѧічі ѫnѫ estpaктѫ istopікѫ, desпpe aѫtenціа ші aѕѕemѧnapea ачeѕtцї поptpetѫ ѧѫкpatѫ dѫпъ кpoпіче ші іѧѧѫѕtpъчѫпі векі, de маї ѕѫѕѫ-пѫmitѫa ѧпвъцatѫ Dom. Кѫpц. Pѫѧndѫвъ ѧпкъ o datъ, ѕъ пѫ'mї desпpeціацї ачeѕtѫ dapѫ фъкѫtѫ din тóтъ inima, чі ѕъ'ѧ пpіміцї кѫ вѫпътate, ѕѧnt кѫ чea маї маpe ѕtimъ

ѧл Domпieї вóstpe

Бъкѫpещі 16 Октомвpie 1845. пpé-плeкатѫ amікѫ

Dr. Mayer.
m. p.

Поptpetѫл аша daръ ѕe афлъ акѫmѫ ѧn мѫѕeѫл Колѧeцѫѧѫї паціопаѧ. Opіціпаѧepe цepmane amѧndoзopѫ ачeѕtopѫ ѕкpiѕopі ѕ'аѫ пѫбліkатѫ ѧn Nѫmepeле 89 ші 90 din газeta цepманъ din Бъкѫpещі 1845.

A. T. Л.

БѸЛЕТІNѸ БІБЛІОГРАФІКѸ.

Dintpe скріеріле каре se окѫпъ ѧn зілеле нóstpe кѫ desлѫшipea Istopieĭ Daчieĭ, мерітъ ші нentpѫ noĭ Pomѧniĭ маĭ мѫлтъ бъгаре de sémъ ѫpmътópea карте пѫбліkатъ ѧn лімва цermanъ:

Magazinѫ
пentpѫ
Istopia, лiteratѫpa ші тóte memopaвiлiтъцiле
Tpansiлваниеĭ.
Пѫвлікатѫ ѧn soцietate кѫ маĭ мѫлцĭ патріоцĭ
de
Antoniѫ Кѫpц.*)

Пѧnъ акѫмѫ a ешітѫ ѫnѫ Tomѫ, komпѫsѫ din патрѫ фъшіóре, фіе-каре de 7 пѧnъ ла 8 кóле, ѧn 8°. Noĭ не вомѫ мъpцini аічĭ a аръта копріnsѫл матерілорѫ, ші вомѫ ревени маĭ тѫрзіѫла desватерea ші кріtіка лорѫ.

---

*) Magazin
für
Geschichte, Literatur und alle Denk-und Merkwürdigkeiten
Siebenbürgens
Im Vereine mit mehren Vaterlandsfreunden
herausgegeben
von
Anton Kurz.
Kronstadt. Druck und Verlag von Johann Gött.

Фъщіóра I.

Префацъ. De Editорїй.

Конфессіѵне sinчеръ desпре пъреріле теле кѣтрѣ ар требѵі съ se скріе o istopie a Transiлваniеї. De Kонтелe Iosiфъ Kemeni.

Mixaiл Череї de Narї-Alta. O sніцъ біографікъ. De Antoniй Кърц.

Оnѣ фрагmentѣ desпре Ioanne Mixaiл Брътѵ ші desпре валóреа Istopieї сале тнгуро-transiлване. De Kонтелe Iosiфъ Kemeni.

Disжѵденаре кріtікъ desпре пretiнселе monete Pomano-daчіче, a кърорѣ desкріпчѵне ші desemnѣ s'аѣ пѵблікатѣ ін Архівѵл soцietъціі пentрѵ кѵnoщінца Transiлваniеї. De Kонтелe Iosiфъ Kemeni.

Фѵndъчѵніле din църї stръine пentрѵ жѵnimea din Оngaріа ші Transiлвania, каре ѵнваць аколо. De Kонтелe Iosiфъ Kemeni.

Челѣ маї векѣ siціллѣ (печете) ал четъціі Брашовѵлѵі. De — n —.

Кѣ o конie de siціллѣ.

Фъщіóра II.

Desпре чea маї веке хѣртіе de кѵпепъ каре se аратъ ін Diплomatіka църіlорѣ stръine, a Оngaріеї ші a Transiлваniеї. De Kонтелe Iosiфъ Kemeni.

Кѣ semнеле de хѣртіе, тінъріte ін testѣ.

O бѣлаъ a Папеї Еѵцеniѣ IV кътрѣ Рецina Оngaріеї Елisabeta, ші тнѣ актѣ ал Мънъstіреї de лѵнгъ

Кѫнтѣ ын Transilvania, релативѣ ла ачеастъ кѫлъ. Amendoue din anvl 1439, кѫ о префаць de Antoniѣ Кѫрц.

Кѫ о провъ din скрисъ ачела літографіть ын Adaosѣ.

Челе маї векї morї de хѫртіе але църілорѣ strѫine, але Ѵнгарієї ші Transilvanієї, ші semnele de хѫртіе din челе доуе църї din ѫрмъ, demѫstrate din акте контимпѫране, ші ын спеціе але четъцій Брашовѫлуї. De Контеле Іосіфѣ Кемені.

Кѫ 18 semne de хѫртіе літографіте.

Ла Istoria Ціmnasiѫлуї din Сібіѣ ын анвл 1713. De Antoniѣ Кѫрц.

Лѣкрърї архіваре секѫndare. De Контеле Іосіфѣ Кемені.

Рефлексіуні despre Артікѫлѫ ; Челѣ маї векіѣ сіцілѣ ал четъцій Брашовѫлуї. De—a —, пѫблікатѣ ын фъшіóра d'entiѣ a Magaziнѫлуї пентрѫ Istoria etc.

Кѫ о табѫ літографіть.

Фъщіóра III.

Despre спіцеле ші stѫdiele крітіче etc. але луї I. K. Шѫллер. De Контеле Іосіфѣ Кемені.

Despre тімпѫл пащерії Комітателорѣ ѫнгѫреші ын Transilvania. De Контеле Іосіфѣ Кемені.

Кѫртішіóрѣ роше а четъцій Сібіенѫлуї, комѫнікатѣ de Antoniѣ Кѫрц.

Чеа din картеа Ѵнгѫреаскѣ а луї Бѣліѫндѣ Сѫнт-Кіралі : Лѣкрареа спіцелорѣ ын Transilvania. Комѫнікатѣ de Ціорцій Бindер.

Комиктъ апнъзат ал лат Ioanne Baida, Maiestrь четъцитіаторь din Sibiiŭ, пентрь анвл 1593. Din opiцinaл, коммъникатъ de Antoniŭ Кърц.

Adaŭsŭ diплomatikъ ла Istopia прinsopiĭ лат Ioanne Ънniade, de Kontenae Iosiфъ Kemeni.

Къ тнъ fac-simile ал тнтъ ant̆ din 1459.

Фъшіора IV.

Лъкръріле notestъцitopь Европеане ın annii 1824, 1825, ші Прінчіпеле Transiлvanieĭ, Гаврiел Бетлен. De Kontenae Iosiфъ Kemeni.

Dacia ın секлъл ал noзелé, дънъ Guido din Ravenna, скріпторь цеографікъ din totŭ ачелашĭ секлŭ, de Antoniŭ Кърц.

Însemnърі кritiче despre Istopia Цimnasiŭlui din Брашовъ a лат Iosiфъ Dück, ınвъцъторь ла Цimnasiŭ. De Kontenaé Iosiфъ Kemeni.

Forma Unionis Civitatis Cibiniensis etc.

Лъкрърі архівare sekundape, de Kontenae Iosiфъ Kemeni. (Înkeiapea din фъшіора II.)

Багателле istopiче, de Лат. Roth.

Ънскріпчіуні але Прінчіпілорь Transiлvanі, ın facsimile, dinnpeънъ къ adaŭsŭл лitorpaфitъ пентрь ачestea.

Misчелле.

a) Istopiче.

b) Însemnърі de кърціле istopiче mai noŭe, каре se atinгъ mai алесŭ de Ънгapia, Transiлvania ші цeapa Pomънéскъ.

c) Însemnare de кърціле кѣ intepesѣ istopikѣ, каре s'аѣ tiпъpitѣ ѧn Tpansiaвania ѧn annи 1844, 1845.

d) Пpoвлemate istopiче de пpemiatѣ пentpѣ Tpansiaвn.

e) Distinкціuнi фъкѣte ліtepaціlopѣ Tpansiaвanі ѧn annѣл 1845.

f) Мoapтea aѣtopiхaи Tpansiaвanѣ D. Maptinѣ Шпeлл. Adвoкatѣ ѧn Бpaшoвѣ.

g) Memopaвiліѣці de intepesѣ цeнepaл.

Кѣ ѧnѣ adaѣѣи ліtopгpaфitѣ.

Фinitѣл Tomѣлѣl II.

ERRATA.

Pagina,	Linia,	in loco de:	citeşte:
65,	3 din jos,	— 40° 40'.	— 44° 40'
84,	3 din jos,	PRIDĐEM,	PRIDEM
78,	9,	nunc posta,	nunc hoc posta
88,	18,	ginza,	ginzza,
119,	—	impessivsne,	impessivne
124,	3,	Antesiu—,	Antesi —
188,	10 din jos,	Waiwada,	Waiwoda

ТАБЛА ТОМѢЛѢІ II.

I. Кроніка рѣ л Ромъneскѣ:

Istopiile Domnilop църій Рѣмъпещі sкpise de Kostandin Кънitanъл. (Ѳрѣаре.) фаца 3—35.

Istopia Църій Ромъпещі de ла 1689—1700 de Мареле Логофът Radъл Гречеанъ, фаца 129—176, 193—228, 321—352.

I. Dinaomatikъл Ромъneskѣ:

Хpisovѣ dela Stefanѣ Mixaiл Раковіцъ прin кare se onpeskѣ stpъinit de a авé dpentърі чівіле ші nолitiче ѣn царъ, 1764, ф. 177.

Хpisovѣ de легъмentѣ ѣntpe Mixaiл Radъл Domnъл църій Рѣмънещі ші Георrie Гіка ВВ. Domnъл Молdoвеі, 1658, ф. 181.

Хpisovѣ ал лъі Бела IV Краiъл Ѳнгар. 1247, ф. 247.

Апафора а овщещій adѣnърі a Молdавіеі nentpѣ фелiъл пропpietъцій ѣn царъ ѣn векіme, 1817, ф. 250.

Хpisovѣ dela Radъ Mixnea ВВ. 1613, ф. 265.

Актѣ dela Maцistpatъл Sas-Себешъл dat ѣnop Pomѣnі din цара Pomѣnéskъ emirpaці ѣn Transiлвania, 1396, ф. 269.

Хpisovѣ ал лъі Radъ Mixnea ВВ. nomenindѣ de ашъzъmentъл фъкът de Міхаiѣ ВВ. Bitézъл, 1613, ф. 277.

Kapтea овщещій adѣnърі a църій Ромѣnещі nentpѣ desповіpea цъpaніlopѣ ѣnstpeinaці че s'ap ѣntoapче ла локъл лор, 1746, ф. 280.

Kapтea овщещій adѣnърі nentpѣ desповіpea ттърор цъpaніlop, 1747, ф. 284.

Актъ пентрѫ desровіреа вечініlор ѧn Моldова, 1749. ф. 288.

Ѹрварѫлъ saѹ поntъл фъкѫt de Domnъл Kostandin Nіколае Мавроkордat, ф. 293.

Апафора a Diванълуї Молdовеї пентрѫ adъоџіреа zілелор de лѫкрѫ але џърапілорѫ ла проprietарѫ, 1775. ф. 295.

Кетаре a лъї Алеksandrѫ Скарлат Гіка кътрѫ лъкѫitорії ѧnstpeinaџї dндъле deoseвite прівілеџіѫрї пѫmaї съ se ѧntoаркъ ѧn џаръ, 1768, ф. 300.

Ѹрварѫлъ saѹ поntъл боересkълуї фъкѫt de Алеksandrѫ Морѫzі, ф. 303.

Скрisóреа лъї Міхаіл ВВ. din Алба-Јулаіа 4 Noeмвріе 1599. Кътрѫ Ладislлаѹ Гѫлафі de Ратот, Конte сѫпремѫ ал Комitатълуї Солпок de міжлокѫ, ф. 355.

Adoѫa скрisóре a лъї Міхаіл ВВ. din Алба-Јулаіа ѧn 13 Noeмвріе 1599, кътрѫ Ладislлавѫ Гѫлафі, ф. 357.

Артікълїї adѫпърії џенерале каре s'a џінѫtѫ ѧn Алба-Јулаіа ѧn 20 Noeмвріе 1599, ф. 358.

III. Мемораторѫл Даčіanѹ:

Фragmente attinгътóре de istopia Молdовеї, трase din istopia Posieї a лъї Карамzin, ф. 309.

IV. Інскріпторѫл Даčіanѹ:

Istpiana, saѹ Deskpiepea antikітъџіlорѫ din пређѫрѫл Dѫпърії, deskоперіte ѧntр'о къlътopie din вара 1845, de A. T. Л. ф. 65.

Ѧnsemпърі епіграфіче de A. T. Л.

1) Печетеа лъї Міхаіл Радѫл ВВ. ф. 187.

2) Моџеta лъї Міхаіл Вітézѫл, ф. 188.

3) Moneta лъї Kostandinъ Брънковеанъ, ф. 189.
4) Кръчеа лъї Шърванъ Kantakъzinъ пъзъ лѣпгъ Bienna, ѣn annъл 1683, ф. 190.

V. Disseptatoрыл istoрікъ:

Пътереа арматъ ші arta miлitaръ лa Moлdoвenї ѣn timпъл търіріl лоръ, de N. Б. ф. 86.

Desпре staреа soцiaлъ a тѣпчіторiлоръ плъгарї ѣn Прінчіпателе Рѣтъне ѣn deoseвite timпърї, de N. Б. ф. 229.

Портретъл лъї Міхаѣъ Вitézъл Прінчіпе aл църіl Pomѣneцї ші aл Moлdaвieї, Локъцiitoръ aл Transiлvanieї etc. ѣnsoцitъ къ note, de Antoniъ Кърц, ф. 371.

VI. Бълetinъл Бiблiorрафікъ:

Marazinъ пentръ Istopia, лiteratъра ші тóte тemopaвiлitъцiле Transiлvanieї, ѣn soцietate къ maї тълцї патріоцї пъвлікатъ de Ant. Кърц, ф. 381.

Numerile ceasornicului

8303.

HW 2POG T